॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

ဒီဃနိကာယေ

သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ

ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

ကရုဏာသီတလဟဒယံ ၊ ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတမောဟတမံ။
သနရာမရလောကဂရုံ၊ ဝန္ဒေ **သုဂတံ** ဂတိဝိမုတ္တံ။

ဗုဒ္ဓေါပိ ဗုဒ္ဓဘာဝံ၊ ဘာဝေတွာ စေဝ သစ္ဆိကတွာ စ။
ယံ ဥပဂတော ဂတမလံ၊ ဝန္ဒေ တမနုတ္တရံ **ဓမ္မံ။**

သုဂတဿ ဩရသာနံ၊ ပုတ္တာနံ မာရသေနမထနာနံ။
အဋ္ဌန္နမ္ပိ သမူဟံ၊ သိရသာ ဝန္ဒေ **အရိယသင်္ဃံ။**

ဣတိ မေ ပသန္နမတိနော၊ ရတနတ္တယဝန္ဒနာမယံ ပုညံ။
ယံ သုဝိဟတန္တရာယော၊ ဟုတွာ တဿာနုဘာဝေန။

ဒီဃဿ ဒီဃသုတ္တင်္ကိတဿ၊ နိပုဏဿ **အာဂမဝရဿ။**
ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓသံဝဏ္ဏိတဿ၊ သဒ္ဓါဝဟဂုဏဿ။

အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထံ၊ **အဋ္ဌကထာ** အာဒိတော ဝသိသတေဟိ။
ပဉ္စဟိ ယာ သင်္ဂီတာ၊ အနုသင်္ဂီတာ စ ပစ္ဆာပိ။

သီဟဠဒီပံ ပန အာဘတာထ၊ ဝသိနာ မဟာမဟိန္ဒေန။
ဌပိတာ သီဟဠဘာသာယ၊ ဒီပဝါသီနမတ္ထာယ။

အပနေတွာန တတောဟံ၊ သီဟဠဘာသံ မနောရမံ ဘာသံ။
တန္တိနယာနုစ္ဆဝိကံ၊ အာရောပေန္တော ဝိဂတဒေါသံ။

သမယံ အဝိလောမေန္တော၊ ထေရာနံ ထေရဝံသပဒီပါနံ။
သုနိပုဏဝိနိစ္ဆယာနံ၊ မဟာဝိဟာရေ နိဝါသီနံ။

ဟိတွာ ပုနပ္ပုနာဂတမတ္ထံ၊ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ။
သုဇနဿ စ တုဋ္ဌတ္ထံ၊ စိရဋ္ဌိတတ္ထဉ္စ ဓမ္မဿ။

သီလကထာ ဓုတဓမ္မာ၊ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ စေဝ သဗ္ဗာနိ။
စရိယာဝိဓာနသဟိတော၊ ဈာနသမာပတ္တိဝိတ္ထာရော။

သဗ္ဗာ စ အဘိညာယော၊ ပညာသင်္ကလနနိစ္ဆယော စေဝ။
ခန္ဓဓာတာယတနိန္ဒြိယာနိ၊ အရိယာနိ စေဝ စတ္တာရိ။

သစ္စာနိ ပစ္စယာကာရဒေသနာ၊ သုပရိသုဒ္ဓနိပုဏနယာ။
အဝိမုတ္တတန္တိမဂ္ဂါ၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ စေဝ။

ဣတိ ပန သဗ္ဗံ ယသ္မာ၊ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** မယာ သုပရိသုဒ္ဓံ။
ဝုတ္တံ တသ္မာ ဘိယျော၊ န တံ ဣဓ ဝိစာရယိဿာမိ။

“မဇ္ဈေ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ၊** ဧသ စတုန္နမ္ပိ အာဂမာနဉှိ။
ဌတွာ ပကာသယိဿတိ၊ တတ္ထ ယထာ ဘာသိတံ အတ္ထံ”။

ဣစ္စေဝ ကတော တသ္မာ၊ တမ္ပိ ဂဟေတွာန သဒ္ဓိမေတာယ။
အဋ္ဌကထာယ ဝိဇာနထ၊ ဒီဃာဂမနိဿိတံ အတ္ထန္တိ။

နိဒါနကထာ

တတ္ထ **ဒီဃာဂမော** နာမ သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂေါ, မဟာဝဂ္ဂေါ, ပါထိကဝဂ္ဂေါတိ ဝဂ္ဂတော တိဝဂ္ဂေါ ဟောတိ; သုတ္တတော စတုတ္တိံသသုတ္တသင်္ဂဟော။ တဿ ဝဂ္ဂေသု **သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂေါ** အာဒိ, သုတ္တေသု **ဗြဟ္မဇာလံ။** ဗြဟ္မဇာလဿာပိ “ဧဝံ မေ သုတ”န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကာလေ ဝုတ္တံ နိဒါနမာဒိ။

ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ

ပဌမမဟာသင်္ဂီတိ နာမ စေသာ ကိဉ္စာပိ ဝိနယပိဋကေ တန္တိမာရူဠှာ, နိဒါနကောသလ္လတ္ထံ ပန ဣဓာပိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနဉှိ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ သုဘဒ္ဒပရိဗ္ဗာဇကဝိနယနာ ကတဗုဒ္ဓကိစ္စေ, ကုသိနာရာယံ ဥပဝတ္တနေ မလ္လာနံ သာလဝနေ ယမကသာလာနမန္တရေ ဝိသာခပုဏ္ဏမဒိဝသေ ပစ္စူသသမယေ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ လောကနာထေ, ဘဂဝတော ဓာတုဘာဇနဒိဝသေ သန္နိပတိတာနံ သတ္တန္နံ ဘိက္ခုသတသဟဿာနံ သင်္ဃတ္ထေရော အာယသ္မာ မဟာကဿပော သတ္တာဟပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ သုဘဒ္ဒေန ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတေန – “အလံ, အာဝုသော, မာ သောစိတ္ထ, မာ ပရိဒေဝိတ္ထ, သုမုတ္တာ မယံ တေန မဟာသမဏေန, ဥပဒ္ဒုတာ စ ဟောမ – ‘ဣဒံ ဝေါ ကပ္ပတိ, ဣဒံ ဝေါ န ကပ္ပတီ’တိ, ဣဒါနိ ပန မယံ ယံ ဣစ္ဆိဿာမ, တံ ကရိဿာမ, ယံ န ဣစ္ဆိဿာမ န တံ ကရိဿာမာ”တိ (စူဠဝ. ၄၃၇) ဝုတ္တဝစနမနုဿရန္တော, ဤဒိသဿ စ သင်္ဃသန္နိပါတဿ ပုန ဒုလ္လဘဘာဝံ မညမာနော, “ဌာနံ ခေါ ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ, ယံ ပါပဘိက္ခူ ‘အတီတသတ္ထုကံ ပါဝစန’န္တိ မညမာနာ ပက္ခံ လဘိတွာ နစိရဿေဝ သဒ္ဓမ္မံ အန္တရဓာပေယျုံ, ယာဝ စ ဓမ္မဝိနယော တိဋ္ဌတိ, တာဝ အနတီတသတ္ထုကမေဝ ပါဝစနံ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ –

‘ယော ဝော, အာနန္ဒ, မယာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပညတ္တော, သော ဝော မမစ္စယေန သတ္ထာ’တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၆)။

‘ယံနူနာဟံ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယေယျံ, ယထယိဒံ သာသနံ အဒ္ဓနိယံ အဿ စိရဋ္ဌိတိကံ’။

ယဉ္စာဟံ ဘဂဝတာ –

‘ဓာရေဿသိ ပန မေ တွံ, ကဿပ, သာဏာနိ ပံသုကူလာနိ နိဗ္ဗသနာနီ’တိ (သံ. နိ. ၂.၁၅၄) ဝတွာ စီဝရေ သာဓာရဏပရိဘောဂေန။

‘အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ယာဝဒေ အာကင်္ခါမိ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမိ; ကဿပောပိ, ဘိက္ခဝေ, ယာဝဒေ, အာကင်္ခတိ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ’တိ (သံ. နိ. ၂.၁၅၂)။

ဝေမာဒိနာ နယေန နတနုပုဗ္ဗဝိဟာရဆင္ဃဘိညာပဓာဝေဒ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ အတ္တနာ သမသမဋ္ဌပနေန စ အနုဂ္ဂဟိတော, တထာ အာကာသေ ဟတ္ထံ စာလေတွာ အလဂ္ဂစိတ္တတာယ စေဝ စန္ဒောပမပဋိပဒာယ စ ပသံသိတော, တဿ ကိမညံ အာဏဏ္ယံ ဘဝိဿတိ။ နနု မံ ဘဂဝါ ရာဇာ ဝိယ သကကဝစကြဿရိယာနုပဒာနေန အတ္တနော ကုလဝံသပ္ပတိဋ္ဌာပကံ ပုတ္တံ 'သဒ္ဓမ္မဝံသပ္ပတိဋ္ဌာပကော မေ အယံ ဘဝိဿတီ'တိ, မန္တွာ ဣမိနာ အသာဓာရဏေန အနုဂ္ဂဟေန အနုဂ္ဂဟေသိ, ဣမာယ စ ဥဠာရာယ ပသံသာယ ပသံသီတိ စိန္တယန္တော ဓမ္မဝိနယသင်္ဂါယနတ္ထံ ဘိက္ခူနံ ဥဿာဟံ ဇနေသိ။ ယထာဟ –

"အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – 'ဧကမိဒာဟံ, အာဝုသော, သမယံ ဟတယ ကုသိနာရံ အဒ္ဓာနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟီ"တိ (စူဠဝ. ၄၃၇) သဗ္ဗံ **သုဘဒ္ဒကဏ္ဍံ** ဝိတ္ထာရတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အတ္ထံ ပနဿ မဟာပရိနိဗ္ဗာနာဝသာနေ အာဂတဋ္ဌာနေ ယေဝ ကထယိဿာမ။

တတော ပရံ အာဟ –

"ဟန္ဒ မယံ, အာဝုသော, ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယာမ, ပုရေ အဓမ္မော ဒိပ္ပတိ, ဓမ္မော ပဋိဗာဟိယ္ယတိ; ပုရေ အဝိနယော ဒိပ္ပတိ, ဝိနယော ပဋိဗာဟိယ္ယတိ; ပုရေ အဓမ္မဝါဒိနော ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, ဓမ္မဝါဒိနော ဒုဗ္ဗလာ ဟောန္တိ, ပုရေ အဝိနယဝါဒိနော ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, ဝိနယဝါဒိနော ဒုဗ္ဗလာ ဟောန္တီ"တိ (စူဠဝ. ၄၃၇)။

ဘိက္ခူ အာဟံသု – "တေန ဟိ, ဘန္တေ, ထေရော ဘိက္ခူ ဥစ္စိနတူ"တိ။ ထေရော ပန သကလနဝင်္ဂသတ္ထုသာသန ပရိယတ္တိဓရေ ပုထုဇ္ဇနသောတာပန္နသကဒာဂါမိအနာဂါမိ သုက္ခဝိပဿက ခီဏာသဝဘိက္ခူ အနေကသတေ, အနေကသဟဿေ စ ဝဇ္ဇေတွာ တိပိဋကသဗ္ဗပရိယတ္တိပ္ပဘေဒဓရေ ပဋိသမ္ဘိဒာပ္ပတ္တေ မဟာနုဘာဝေ ယေဘုယ္ယေန ဘဂဝတော ဧတဒဂ္ဂံ အာရောပိတေ တေဝိဇ္ဇာဒိဘေဒေ ခီဏာသဝဘိက္ခူယေဝ ဧကူနပဉ္စသတေ ပရိဂ္ဂဟေသိ။ ယေ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ – "အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော ဧကေနူနာနိ ပဉ္စ အရဟန္တသတာနိ ဥစ္စိနီ"တိ (စူဠဝ. ၄၃၇)။

ကိဿ ပန ထေရော ဧကေနူနမကာသီတိ? အာယသ္မတော အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဩကာသကရဏတ္ထံ။ တေနဟာယသ္မတာ သဟာပိ, ဝိနာပိ, န သက္ကာ ဓမ္မသင်္ဂီတိ ကာတုံ။ သော ဟာယသ္မာ သေက္ခော သကရဏီယော, တသ္မာ သဟာပိ န သက္ကာ။ ယသ္မာ ပနဿ ကိဉ္စိ ဒသဗလဒေသိတံ သုတ္တဂေယျာဒိကံ အပ္ပစ္စက္ခံ နာမ နတ္ထိ။ ယထာဟ –

"ဒွာသီတိ ဗုဒ္ဓတော ဂဏှိံ, ဒွေ သဟဿာနိ ဘိက္ခုတော။
စတုရာသီတိ သဟဿာနိ, ယေ မေ ဓမ္မာ ပဝတ္တိနော"တိ။ (ထေရဂါ. ၁၀၂၇)။

တသ္မာ ဝိနာပိ န သက္ကာ။

ယဒိ ဧဝံ သေက္ခောပိ သမာနော ဓမ္မသင်္ဂီတိယာ ဗဟုကာရတ္တာ ထေရေန ဥစ္စိနိတဗ္ဗော အဿ, အထ ကသ္မာ န ဥစ္စိနိတောတိ? ပရူပဝါဒဝိဝဇ္ဇနတော။ ထေရော ဟိ အာယသ္မန္တေ အာနန္ဒေ အတိဝိယ ဝိဿတ္ထော အဟောသိ, တထာ ဟိ နံ သိရသ္မိံ ပလိတေသု ဇာတေသုပိ 'န ဝါယံ ကုမာရကော မတ္တမညာသီ'တိ, (သံ. နိ. ၂.၁၅၄) ကုမာရကဝါဒေန ဩဝဒတိ။ သက္ယကုလပ္ပသုတော စာယသ္မာ တထာဂတဿ ဘာတာ စူဠပိတုပုတ္တော။ တတ္ထ ကေစိ ဘိက္ခူ ဆန္ဒာဂမနံ ဝိယ မညမာနာ – "ဗဟူ အသေက္ခပဋိသမ္ဘိဒာပ္ပတ္တေ ဘိက္ခူ ဌပေတွာ အာနန္ဒံ သေက္ခပဋိသမ္ဘိဒာပ္ပတ္တံ ထေရော ဥစ္စိနီ"တိ ဥပဝဒေယ္ယုံ။ တံ ပရူပဝါဒံ ပရိဝဇ္ဇေန္တော, 'အာနန္ဒံ ဝိနာ ဓမ္မသင်္ဂီတိ န သက္ကာ ကာတုံ, ဘိက္ခူနံ ယေဝ နံ အနုမတိယာ ဂဟေဿာမီ'တိ န ဥစ္စိနိ။

အထ သယမေဝ ဘိက္ခူ အာနန္ဒဿတ္ထာယ ထေရံ ယာစိံသု။ ယထာဟ –

‘‘ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ မဟာကဿပံ ဧတဒဝေစုံ – ‘အယံ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ကိဉ္စာပိ သေက္ခော အဘဗ္ဗော ဆန္ဒာ ဒေါသာ မောဟာ ဘယာ အဂတိ ဂန္တုံ, ဗဟု စာနေန ဘဂဝတော သန္တိကေ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ပရိယတ္တော, တေန ဟိ, ဘန္တေ, ထေရော အာယသ္မန္တမ္ပိ အာနန္ဒံ ဥစ္စိနတူ’တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ အာယသ္မန္တမ္ပိ အာနန္ဒံ ဥစ္စိနိ’’တိ (စူဠဝ. ၄၃၇)။

ဧဝံ ဘိက္ခူနံ အနုမတိယာ ဥစ္စိနိတေန တေနာယသ္မတာ သဒ္ဓိံ ပဉ္စထေရသတာနိ အဟေသုံ။

အထ ခေါ ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ – ‘‘ကတ္ထ နု ခေါ မယံ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယေယျာမာ’’တိ? အထ ခေါ ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ – ‘‘ရာဇဂဟံ ခေါ မဟာဂေါစရံ ပဟူတသေနာသနံ, ယံနူန မယံ ရာဇဂဟေ ဝဿံ ဝသန္တာ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယေယျာမ, န အညေ ဘိက္ခူ ရာဇဂဟေ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆေယျု’’န္တိ (စူဠဝ. ၄၃၇)။

ကသ္မာ ပန နေသံ ဧတဒဟောသိ? ‘‘ဣဒံ ပန အမှာကံ ထာဝရကမ္မံ, ကောစိ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလော သင်္ဃမဇ္ဈံ ပဝိသိတွာ ဥက္ကောဋေယျာ’’တိ။ အထာယသ္မာ မဟာကဿပေါ ဉတ္တိဒုတိယေန ကမ္မေန သာဝေသိ –

‘‘သုဏာတု မေ, အာဝုသော သင်္ဃော, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ သင်္ဃော ဣမာနိ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ သမ္မန္နေယျ ရာဇဂဟေ ဝဿံ ဝသန္တာနိ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယိတုံ, န အညေဟိ ဘိက္ခူဟိ ရာဇဂဟေ ဝဿံ ဝသိတဗ္ဗ’’န္တိ။ ဧသာ ဉတ္တိ။

‘‘သုဏာတု မေ, အာဝုသော သင်္ဃော, သင်္ဃော ဣမာနိ ပဉ္စဘိက္ခုသတာနိ သမ္မန္နတိ ‘ရာဇဂဟေ ဝဿံ ဝသန္တာနိ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယိတုံ, န အညေဟိ ဘိက္ခူဟိ ရာဇဂဟေ ဝဿံ ဝသိတဗ္ဗ’န္တိ။ ယဿာယသ္မတော ခမတိ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ သမ္မုတိ’ ရာဇဂဟေ ဝဿံ ဝသန္တာနံ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယိတုံ, န အညေဟိ ဘိက္ခူဟိ ရာဇဂဟေ ဝဿံ ဝသိတဗ္ဗန္တိ, သော တုဏှဿ; ယဿ နက္ခမတိ, သော ဘာသေယျ။

‘‘သမ္မတာနိ သင်္ဃေန ဣမာနိ ပဉ္စဘိက္ခုသတာနိ ရာဇဂဟေ ဝဿံ ဝသန္တာနိ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယိတုံ, န အညေဟိ ဘိက္ခူဟိ ရာဇဂဟေ ဝဿံ ဝသိတဗ္ဗန္တိ, ခမတိ သင်္ဃဿ, တသ္မာ တုဏှီ, ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ’’တိ (စူဠဝ. ၄၃၈)။

အယံ ပန ကမ္မဝါစာ တထာဂတဿ ပရိနိဗ္ဗာနတော ဧကဝီသတိမေ ဒိဝသေ ကတာ။ ဘဂဝါ ဟိ ဝိသာခပုဏ္ဏမာယံ ပစ္စူသသမယေ ပရိနိဗ္ဗုတော, အထဿ သတ္တာဟံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သရီရံ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇယိံသု။ ဧဝံ သတ္တာဟံ သာဓုကီဠနဒိဝသာ နာမ အဟေသုံ။ တတော သတ္တာဟံ စိတကာယ အဂ္ဂိနာ ဈာယိ, သတ္တာဟံ သတ္တိပဉ္ဇရံ ကတွာ သန္ထာဂါရသာလာယံ ဓာတုပူဇံ ကရိံသူတိ, ဧကဝီသတိ ဒိဝသာ ဂတာ။ ဇေဋ္ဌမူလသုက္కပက္ခပဉ္စမိယံယေဝ ဓာတုယော ဘာဇယိံသု။ ဧတသ္မိံ ဓာတုဘာဇနဒိဝသေ သန္နိပတိတဿ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃဿ သုဘဒ္ဒေန ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတေန ကတံ အနာစာရံ အာရောစေတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ စ ဘိက္ခူ ဥစ္စိနိတွာ အယံ ကမ္မဝါစာ ကတာ။

ဣမဉ္စ ပန ကမ္မဝါစံ ကတွာ ထေရော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘အာဝုသော, ဣဒါနိ တုမှာကံ စတ္တာလီသ ဒိဝသာ ဩကာသော ကတော, တတော ပရံ ‘အယံ နာမ နော ပလိဗောဓော အတ္ထီ’တိ, ဝတ္တုံ န လဗ္ဘာ, တသ္မာ ဧတ္ထန္တရေ ယဿ ရောဂပလိဗောဓော ဝါ အာစရိယုပဇ္ဈာယပလိဗောဓော ဝါ မာတာပိတုပလိဗောဓော ဝါ အတ္ထိ, ပတ္တံ ဝါ ပန ပစိတဗ္ဗံ, စီဝရံ ဝါ ကာတဗ္ဗံ, သော တံ ပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ တံ ကရဏီယံ ကရောတူ’’တိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ထေရော အတ္တနော ပဉ္စသတာယ ပရိသာယ ပရိဝုတော ရာဇဂဟံ ဂတော။ အညေပိ မဟာထေရာ အတ္တနော အတ္တနော ပရိဝါရေ ဂဟေတွာ သောကသလ္လသမပ္ပိတံ မဟာဇနံ အဿာသေတုကာမာ တံ တံ ဒိသံ ပက္ကန္တာ။ ပုဏ္ဏတ္ထေရော ပန သတ္တသတဘိက္ခုပရိဝါရော ‘တထာဂတဿ ပရိနိဗ္ဗာနဋ္ဌာနံ အာဂတာဂတံ မဟာဇနံ အဿာသေဿာမီ’တိ ကုသိနာရာယံယေဝ အဋ္ဌာသိ။

အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယထာ ပုဗ္ဗေ အပရိနိဗ္ဗုတသ္မိံ, ဧဝံ ပရိနိဗ္ဗုတသ္မိမ္ပိ ဘဂဝတော သယမေဝ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ယေန သာဝတ္ထိ တေန စာရိကံ ပက္ကာမိ။ ဂစ္ဆတော ဂစ္ဆတော ပနဿ ပရိဝါရာ ဘိက္ခူ ဂဏနပထံ ဝီတိဝတ္တာ။ တေနာယသ္မတာ ဂတဂတဋ္ဌာနေ မဟာပရိဒေဝတော အဟောသိ ။ အနုပုဗ္ဗေန ပန သာဝတ္ထိမနုပ္ပတ္တေ ထေရေ သာဝတ္ထိဝါသိနော မနုဿာ "ထေရော ကိရ အာဂတော"တိ သုတွာ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ – "ဘန္တေ, အာနန္ဒ, ပုဗ္ဗေ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆထ, အဇ္ဇ ကုဟိံ ဘဂဝန္တံ ဥပေတွာ အာဂတတ္ထာ"တိအာဒီနိ ဝဒမာနာ ပရောဒိံသု။ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာနဒိဝသေ ဝိယ မဟာပရိဒေဝတော အဟောသိ။

တတြ သုဒံ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အနိစ္စတာဒိပဋိသံယုတ္တာယ ဓမ္မိယာကထာယ တံ မဟာဇနံ သညာပေတွာ ဇေတဝနံ ပဝိသိတွာ ဒသဗလေန ဝသိတဂန္ဓကုဋိံ ဝန္ဒိတွာ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ မဉ္စပီဌံ နီဟရိတွာ ပပ္ဖောဋေတွာ ဂန္ဓကုဋိံ သမ္မဇ္ဇိတွာ မိလာတမာလာကစဝရံ ဆဍ္ဍေတွာ မဉ္စပီဌံ အတိဟရိတွာ ပုန ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ဘဂဝတော ဌိတကာလေ ကရဏီယံ ဝတ္တံ သဗ္ဗမကာသိ။ ကုရုမာနော စ နှာနကောဋ္ဌကသမ္မဇ္ဇနဥဒကုပဋ္ဌာပနာဒိကာလေသု ဂန္ဓကုဋိံ ဝန္ဒိတွာ – "နနု ဘဂဝါ, အယံ တုမှာကံ နှာနကာလော, အယံ ဓမ္မဒေသနာကာလော, အယံ ဘိက္ခူနံ ဩဝါဒဒါနကာလော, အယံ သီဟသေယျကပ္ပနကာလော, အယံ မုခဓောဝနကာလော"တိအာဒိနာ နယေန ပရိဒေဝမာနောဝ အကာသိ, ယထာ တံ ဘဂဝတော ဂုဏဂဏာမတရသညုတာယ ပတိဋ္ဌိတပေမော စေဝ အခီဏာသဝေါ စ အနေကေသု စ ဇာတိသတသဟဿေသု အညမညဿူပကာရသဉ္ဇနိတစိတ္တမဒ္ဒဝေါ။ တမေနံ အညတရာ ဒေဝတာ – "ဘန္တေ, အာနန္ဒ, တုမှေ ဧဝံ ပရိဒေဝမာနာ ကထံ အညေ အဿာသေဿထာ"တိ သံဝေဇေသိ။ သော တဿာ ဝစနေန သံဝိဂ္ဂဟဒယော သန္ထမ္ဘိတွာ တထာဂတဿ ပရိနိဗ္ဗာနတော ပဘုတိ ဌာနနိသဇ္ဇဗဟုလတ္တာ ဥဿန္နဓာတုကံ ကာယံ သမဿာသေတုံ ဒုတိယဒိဝသေ ခီရဝိရေစနံ ပိဝိတွာ ဝိဟာရေယေဝ နိသီဒိ။ ယံ သန္ဓာယ သုဘေန မာဏဝေန ပဟိတံ မာဏဝကံ ဧတဒဝေါစ –

"အကာလော, ခော မာဏဝက, အတ္ထိ မေ အဇ္ဇ ဘေသဇ္ဇမတ္တာ ပီတာ, အပ္ပေဝ နာမ သွေပိ ဥပသင်္ကမေယျာမာ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၄၄၇)။

ဒုတိယဒိဝသေ စေတကတ္ထေရေန ပစ္ဆာသမဏေန ဂန္တွာ သုဘေန မာဏဝေန ပုဋ္ဌော ဣမသ္မိံ ဒီဃနိကာယေ **သုဘသုတ္တံ** နာမ ဒသမံ သုတ္တံ အဘာသိ။

အထ အာနန္ဒတ္ထေရော ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ ခဏ္ဍဖုလ္လပ္ပဋိသင်္ခရဏံ ကာရာပေတွာ ဥပကဋ္ဌာယ ဝဿူပနာယိကာယ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဩဟာယ ရာဇဂဟံ ဂတော တထာ အညေပိ ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ ဘိက္ခူတိ။ ဧဝဉှိ ဂတေ, တေ သန္ဓာယ စ ဣဒံ ဝုတ္တံ – "အထ ခော ထေရာ ဘိက္ခူ ရာဇဂဟံ အဂမံသု, ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယိတု"န္တိ (စူဠဝ. ၄၃၈)။ တေ အာသဠှီပုဏ္ဏမာယံ ဥပေါသထံ ကတွာ ပါဋိပဒဒိဝသေ သန္နိပတိတွာ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆိံသု။

တေန ခော ပန သမယေန ရာဇဂဟံ ပရိဝါရေတွာ အဋ္ဌာရသ မဟာဝိဟာရာ ဟောန္တိ, တေ သဗ္ဗေပိ ဆဍ္ဍိတပတိတဥက္လာပါ အဟေသုံ။ ဘဂဝတော ဟိ ပရိနိဗ္ဗာနေ သဗ္ဗေပိ ဘိက္ခူ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဝိဟာရေ စ ပရိဝေဏေ စ ဆဍ္ဍေတွာ အဂမံသု။ တတ္ထ ကတိကဝတ္တံ ကုရုမာနာ ထေရာ ဘဂဝတော ဝစနပူဇနတ္ထံ တိတ္ထိယဝါဒပရိမောစနတ္ထဉ္စ – 'ပဌမံ မာသံ ခဏ္ဍဖုလ္လပ္ပဋိသင်္ခရဏံ ကရောမာ'တိ စိန္တေသုံ။ တိတ္ထိယာ ဟိ ဧဝံ ဝဒေယျုံ – "သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကာ သတ္ထရိ ဌိတေယေဝ ဝိဟာရေ ပဋိဇဂ္ဂိံသု, ပရိနိဗ္ဗုတေ ဆဍ္ဍေသုံ, ကုလာနံ မဟာဓနပရိစ္စာဂေါ ဝိနဿတီ"တိ။ တေသဉ္စ ဝါဒပရိမောစနတ္ထံ စိန္တေသုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝံ စိန္တယိတွာ စ ပန ကတိကဝတ္တံ ကရိံသု။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

"အထ ခော ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ – ဘဂဝတာ, ခော အာဝုသော, ခဏ္ဍဖုလ္လပ္ပဋိသင်္ခရဏံ ဝဏ္ဏိတံ, ဟန္ဒ မယံ, အာဝုသော, ပဌမံ မာသံ ခဏ္ဍဖုလ္လပ္ပဋိသင်္ခရဏံ ကရောမ, မဇ္ဈိမံ မာသံ သန္နိပတိတွာ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယိဿာမာ"တိ (စူဠဝ. ၄၃၈)။

တေ ဒုတိယဒိဝသေ ဂန္တွာ ရာဇဒွါရေ အဋ္ဌံသု။ ရာဇာ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ – "ကိံ ဘန္တေ, အာဂတတ္ထာ"တိ အတ္တနာ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ပုစ္ဆိ။ ထေရာ အဋ္ဌာရသ မဟာဝိဟာရပဋိသင်္ခရဏတ္ထာယ ဟတ္ထကမ္မံ ပဋိဝေဒေ

သုံ။ ရာဇာ ဟတ္ထကမ္မကာရကေ မနုဿေ အအာသိ။ ထေရာ ပဉ္စမံ မာသံ သဗ္ဗဝိဟာရေ ပဋိသင်္ခရာပေတွာ ရညော အာရောစေသုံ – ''နိဋ္ဌိတံ, မဟာရာဇ, ဝိဟာရပဋိသင်္ခရဏံ, ဣဒါနိ ဓမ္မဝိနယသင်္ဂဟံ ကရောမာ''တိ။ ''သာဓု ဘန္တေ ဝိသဋ္ဌာ ကရောထ, မယှံ အာဏာစက္ကံ , တုမှာကဉ္စ ဓမ္မစက္ကံ ဟောတု, အာဏာပေထ, ဘန္တေ, ကိံ ကရောမီ''တိ။ ''သင်္ဂဟံ ကရောန္တာနံ ဘိက္ခူနံ သန္နိသဇ္ဇဋ္ဌာနံ မဟာရာဇာ''တိ။ ''ကတ္ထ ကရောမိ, ဘန္တေ''တိ? ''ဝေဘာရပဗ္ဗတပဿေ သတ္တပဏ္ဏိ ဂုဟာဒွါရေ ကာတုံ ယုတ္တံ မဟာရာဇာ''တိ။ ''သာဓု, ဘန္တေ''တိ ခေါ ရာဇာ အဇာတသတ္တု ဝိဿကမ္မုနာ နိမ္မိတသဒိသံ သုဝိဘတ္တဘိတ္တိထမ္ဘသောပာနံ, နာနာဝိဓမာလာကမ္မလတာကမ္မဝိစိတ္တံ, အဘိဘဝန္တမိဝ ရာဇဘဝနဝိဘူတိံ, အဝဟသန္တမိဝ ဒေဝဝိမာနသိရိံ, သိရိယာ နိကေတနမိဝ ဧကနိပါတတိတ္ထမိဝ စ ဒေဝမနုဿနယနဝိဟင်္ဂါနံ, လောကရာမဏေယျကမိဝ သမ္ပိဏ္ဍိတံ ဒဋ္ဌဗ္ဗသာရမဏ္ဍံ မဏ္ဍပံ ကာရာပေတွာ ဝိဝိဓကုသုမဒါမောလမ္ဗကဝိနိဂ္ဂလန္တစာရုဝိတာနံ နာနာရတနဝိစိတ္တမဏိကောဋ္ဋိမတလမိဝ စ, နံ နာနာပုပ္ဖူပဟာရဝိစိတ္တသုပရိနိဋ္ဌိတဘူမိကမ္မံ ဗြဟ္မဝိမာနသဒိသံ အလင်္ကရိတွာ, တသ္မိံ မဟာမဏ္ဍပေ ပဉ္စသတာနံ ဘိက္ခူနံ အနဂ္ဃာနိ ပဉ္စ ကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏာနိ ပညပေတွာ, ဒက္ခိဏဘာဂံ နိဿာယ ဥတ္တရာဘိမုခံ ထေရာသနံ, မဏ္ဍပမဇ္ဈေ ပုရတ္ထာဘိမုခံ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အာသနာရဟံ ဓမ္မာသနံ ပညပေတွာ, ဒန္တခစိတံ ဗီဇနိဉ္စေတ္ထ ဌပေတွာ, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာရောစာပေသိ – ''နိဋ္ဌိတံ, ဘန္တေ, မမ ကိစ္စ''န္တိ။

တသ္မိဉ္စ ပန ဒိဝသေ ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ သန္ဓာယ ဧဝမာဟံသု – ''ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဧကော ဘိက္ခု ဝိဿဂန္ဓံ ဝါယန္တော ဝိစရတီ''တိ။ ထေရော တံ သုတွာ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ အညော ဝိဿဂန္ဓံ ဝါယန္တော ဝိစရဏကဘိက္ခု နာမ နတ္ထိ။ အဒ္ဓါ ဧတေ မံ သန္ဓာယ ဝဒန္တီတိ သံဝေဂံ အာပဇ္ဇိ။ ဧကစ္စေ နံ အာဟံသုယေဝ – ''သွေ ဝ အာဝုသော, အာနန္ဒ, သန္နိပါတော, တွဉ္စ သေက္ခော သကရဏီယော, တေန တေ န ယုတ္တံ သန္နိပါတံ ဂန္တုံ, အပ္ပမတ္တော ဟောဟီ''တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော – 'သွေ ဝ သန္နိပါတော, န ခေါ မေတံ ပတိရူပံ ယွာဟံ သေက္ခော သမာနော သန္နိပါတံ ဂစ္ဆေယျ'န္တိ, ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ ကာယဂတာယ သတိယာ ဝီတိနာမေတွာ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယေ စင်္ကမာ ဩရောဟိတွာ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ''နိပဇ္ဇိဿာမီ''တိ ကာယံ အာဝဇ္ဇေသိ, ဒွေ ဝ ပါဒါ ဘူမိတော မုတ္တာ, အပတ္တဉ္စ သီသံ ဗိမ္ဗောဟနံ, ဧတသ္မိံ အန္တရေ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ။ အယဉ္ဟိ အာယသ္မာ စင်္ကမေန ဗဟိ ဝီတိနာမေတွာ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တော စိန္တေသိ – ''နနု မံ ဘဂဝတ ဧတဒဝေစ – 'ကတပုညောသိ တွံ, အာနန္ဒ, ပဓာနမနုယုဉ္ဇ, ခိပ္ပံ ဟောဟိသိ အနာသဝေါ'တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၀၇)။ ဗုဒ္ဓါနဉ္စ ကထာဒေါသော နာမ နတ္ထိ, မမ ပန အစ္စာရဒ္ဓံ ဝီရိယံ, တေန မေ စိတ္တံ ဥဒ္ဒစ္စာယ သံဝတ္တတိ။ ဟန္ဒာဟံ ဝီရိယသမတံ ယောဇေမီ''တိ, စင်္ကမာ ဩရောဟိတွာ ပါဒဓောဝနဋ္ဌာနေ ဌတွာ ပါဒေ ဓောဝိတွာ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ မဉ္စကေ နိသီဒိတွာ, ''ထောကံ ဝိဿမိဿာမီ''တိ ကာယံ မဉ္စကေ အပနာမေသိ။ ဒွေ ဝ ပါဒါ ဘူမိတော မုတ္တာ, သီသံ ဗိမ္ဗောဟနမပ္ပတ္တံ, ဧတသ္မိံ အန္တရေ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ, စတုဣရိယာပထဝိရဟိတံ ထေရဿ အရဟတ္တံ။ တေန ''ဣမသ္မိံ သာသနေ အနိပန္နော အနိသိန္နော အဋ္ဌိတော အစင်္ကမန္တော ကော ဘိက္ခု အရဟတ္တံ ပတ္တော''တိ ဝုတ္တေ ''အာနန္ဒတ္ထေရော''တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

အထ ထေရာ ဘိက္ခူ ဒုတိယဒိဝသေ ပဉ္စမိယံ ကာဠပက္ခဿ ကတဘတ္တကိစ္စာ ပတ္တစီဝရံ ပဋိသာမေတွာ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိံသု။ အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အရဟာ သမာနော သန္နိပါတံ အဂမာသိ။ ကထံ အဂမာသိ? ''ဣဒါနိမှိ သန္နိပါတမဇ္ဈံ ပဝိသနာရဟော''တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌစိတ္တော ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ ဗန္ဓနာ မုတ္တတာလပက္ကံ ဝိယ, ပဏ္ဍုကမ္ဗလေ နိက္ခိတ္တဇာတိမဏိ ဝိယ, ဝိဂတဝလာဟကေ နဘေ သမုဂ္ဂတပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ, ဗာလာတပသမ္ဖဿဝိကသိတရေဏုပိဉ္ဇရဂဗ္ဘံ ပဒုမံ ဝိယ စ, ပရိသုဒ္ဓေန ပရိယောဒါတေန သပ္ပဘေန သဿိရီကေန စ မုခဝရေန အတ္တနော အရဟတ္တပ္ပတ္တိံ အာရောစယမာနော ဝိယ အဂမာသိ။ အထ နံ ဒိသွာ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ ဧတဒဟောသိ – ''သောဘတိ ဝတ ဘော အရဟတ္တပ္ပတ္တော အာနန္ဒော, သစေ သတ္ထာ ဓရေယျ, အဒ္ဓါ အဇ္ဇာနန္ဒဿ သာဓုကာရံ ဒဒေယျ, ဟန္ဒ , အဟံ ဒါနိဿာဟံ သတ္ထာရာ အတဗ္ဗံ သာဓုကာရံ ဒဒါမီ''တိ, တိက္ခတ္တုံ သာဓုကာရမဒါသိ။

မဇ္ဈိမဘာဏကာ ပန ဝဒန္တိ – ''အာနန္ဒတ္ထေရော အတ္တနော အရုဟတ္တပ္ပတ္တိံ ဉာပေတုကာမော ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ နာဂတော, ဘိက္ခူ ယထာဝုမ္ဍံ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တာသနေ နိသီဒန္တာ အာနန္ဒတ္ထေရဿ အာသနံ ဌပေတွာ နိသိန္နာ။ တတ္ထ ကေစိ ဧဝမာဟံသု – 'ဧတံ အာသနံ ကဿာ'တိ? 'အာနန္ဒဿာ'တိ။ 'အာနန္ဒော ပန ကုဟိံ ဂတော'တိ? တသ္မိံ သမယေ ထေရော စိန္တေသိ – 'ဣဒါနိ မယှံ ဂမနကာလော'တိ။ တတော အတ္တနော အာနုဘာဝံ ဒဿေန္တော ပထဝိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ အတ္တနော အာသနေယေဝ အတ္တာနံ ဒဿေသီ''တိ, အာကာသေန ဂန္တွာ နိသီဒီတိပိ ဧကေ။ ယထာ တထာ ဝါ ဟောတု။ သဗ္ဗထာပိ တံ ဒိသွာ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ သာဓုကာရဒါနံ ယုတ္တမေဝ။

ဧဝံ အာဂတေ ပန တသ္မိံ အာယသ္မန္တေ မဟာကဿပတ္ထေရော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''အာဝုသော, ကိံ ပဌမံ သင်္ဂါယာမ, ဓမ္မံ ဝါ ဝိနယံ ဝါ''တိ? ဘိက္ခူ အာဟံသု – ''ဘန္တေ, မဟာကဿပ, **ဝိနယော နာမ** ဗုဒ္ဓသာသနဿ အာယု။ ဝိနယေ ဌိတေ သာသနံ ဌိတံ နာမ ဟောတိ။ တသ္မာ ပဌမံ ဝိနယံ သင်္ဂါယာမာ''တိ။ ''ကံ ဓုရံ ကတွာ''တိ? ''အာယသ္မန္တံ ဥပါလိ''န္တိ။ ''ကိံ အာနန္ဒော နပ္ပဟောတီ''တိ? ''နော နပ္ပဟောတိ''။ အပိ စ ခော ပန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဓရမာနောယေဝ ဝိနယပရိယတ္တိံ နိဿာယ အာယသ္မန္တံ ဥပါလိံ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ – ''ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝိနယဓရာနံ ယဒိဒံ ဥပါလီ''တိ (အ. နိ. ၁.၂၂၈)။ 'တသ္မာ ဥပါလိတ္ထေရံ ပုစ္ဆိတွာ ဝိနယံ သင်္ဂါယာမာ'တိ။

တတော ထေရော ဝိနယံ ပုစ္ဆနတ္ထာယ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ သမ္မန္နိ။ ဥပါလိတ္ထေရောပိ ဝိဿဇ္ဇနတ္ထာယ သမ္မန္နိ။ တတြာယံ ပါဠိ – အထ ခော အာယသ္မာ မဟာကဿပော သင်္ဃံ ဉာပေသိ –

''သုဏာတု မေ, အာဝုသော, သင်္ဃော, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ,
အဟံ ဥပါလိံ ဝိနယံ ပုစ္ဆေယျ''န္တိ။

အာယသ္မာပိ ဥပါလိ သင်္ဃံ ဉာပေသိ –

''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ,
အဟံ အာယသ္မတာ မဟာကဿပေန ဝိနယံ ပုဋ္ဌော ဝိဿဇ္ဇေယျ''န္တိ။ (စူဠဝ. ၄၃၉)။

ဧဝံ အတ္တာနံ သမ္မန္နိတွာ အာယသ္မာ ဥပါလိ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ ထေရေ ဘိက္ခူ ဝန္ဒိတွာ ဓမ္မာသနေ နိသီဒိ ဒန္တခစိတံ ဗီဇနိံ ဂဟေတွာ, တတော မဟာကဿပတ္ထေရော ထေရာသနေ နိသီဒိတွာ အာယသ္မန္တံ ဥပါလိံ ဝိနယံ ပုစ္ဆိ။ ''ပဌမံ အာဝုသော, ဥပါလိ, ပါရာဇိကံ ကတ္ထ ပညတ္တ''န္တိ? ''ဝေသာလိယံ, ဘန္တေ''တိ။ ''ကံ အာရဗ္ဘာ''တိ? ''သုဒိန္နံ ကလန္ဒပုတ္တံ အာရဗ္ဘာ''တိ။ ''ကိသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိ''န္တိ? ''မေထုနဓမ္မေ''တိ။

''အထ ခော အာယသ္မာ မဟာကဿပော အာယသ္မန္တံ ဥပါလိံ ပဌမဿ ပါရာဇိကဿ ဝတ္ထုမ္ပိ ပုစ္ဆိ, နိဒာနမ္ပိ ပုစ္ဆိ, ပုဂ္ဂလမ္ပိ ပုစ္ဆိ, ပညတ္တိမ္ပိ ပုစ္ဆိ, အနုပညတ္တိမ္ပိ ပုစ္ဆိ, အာပတ္တိမ္ပိ ပုစ္ဆိ, အနာပတ္တိမ္ပိ ပုစ္ဆိ'' (စူဠဝ. ၄၃၉)။ ပုဋ္ဌော ပုဋ္ဌော အာယသ္မာ ဥပါလိ ဝိဿဇ္ဇေသိ။

ကိံ ပနေတ္ထ ပဌမပါရာဇိကေ ကိဉ္စိ အပနေတဗ္ဗံ ဝါ ပက္ခိပိတဗ္ဗံ ဝါ အတ္ထိ နတ္ထီတိ? အပနေတဗ္ဗံ နတ္ထိ။ ဗုဒ္ဓဿ ဟိ ဘဂဝတော ဘာသိတေ အပနေတဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ။ န ဟိ တထာဂတာ ဧကဗျဉ္ဇနမ္ပိ နိရတ္ထကံ ဝဒန္တိ။ သာဝကာနံ ပန ဒေဝတာနံ ဝါ ဘာသိတေ အပနေတဗ္ဗမ္ပိ ဟောတိ, တံ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရာ အပနယိံသု။ ပက္ခိပိတဗ္ဗံ ပန သဗ္ဗတ္ထာပိ အတ္ထိ, တသ္မာ ယံ ယတ္ထ ပက္ခိပိတုံ ယုတ္တံ, တံ ပက္ခိပိံသုယေဝ။ ကိံ ပန တန္တိ? 'တေန သမယေန'ာ'တိ ဝါ, 'တေန ခော ပန သမယေနာ'တိ ဝါ, 'အထ ခေါတိ ဝါ', 'ဧဝံ ဝုတ္တေတိ' ဝါ, 'ဧတဒဝေါစာ'တိ ဝါ, ဧဝမာဒိကံ သမ္ဗန္ဓဝစနမတ္တံ။ ဧဝံ ပက္ခိပိတဗ္ဗယုတ္တံ ပက္ခိပိတွာ ပန – ''ဣဒံ ပဌမပါရာဇိက''န္တိ ဌပေသုံ။ ပဌမပါရာဇိကေ သင်္ဂဟမာရူဠ္ဟေ ပဉ္စ အရဟန္တသတာနိ သင်္ဂဟံ အာရောပိတနယေနေဝ ဂဏသဇ္ဈာယမကံသု – ''တေန သမယေန ဗုဒ္ဓော ဘဂဝါ ဝေရဉ္ဇာယံ ဝိဟရတီ''တိ။ တေသံ သဇ္ဈာယာရမ္ဘကာလေယေဝ သာဓုကာရံ ဒဒမာနာ ဝိယ မဟာပထဝီ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ အကမ္ပိတ္ထ။

ဧတေနေ၀ နယေန သေသာနိ တီဏိ ဟရာဇိကာနိ သင်္ဂဟံ အာရောပေတွာ ''ဣဒံ ဟရာဇိကကဏ္ဍ''န္တိ ဌပေသုံ။ တေရသ သင်္ဃာဒိသေသာနိ ''တေရသက''န္တိ ဌပေသုံ။ ဒွေ သိက္ခာပဒါနိ ''အနိယတာနီ''တိ ဌပေသုံ။ တိံသ သိက္ခာပဒါနိ ''နိဿဂ္ဂိယာနိ ဟစိတ္တိယာနီ''တိ ဌပေသုံ ။ ဒွေနဝုတိ သိက္ခာပဒါနိ ''ဟစိတ္တိယာနီ''တိ ဌပေသုံ။ စတ္တာရိ သိက္ခာပ အနိ ''ဟဋိဒေသနီယာနီ''တိ ဌပေသုံ။ ပဉ္စသတ္တတိ သိက္ခာပဒါနိ ''သေခိယာနီ''တိ ဌပေသုံ။ သတ္တ ဓမ္မေ ''အဓိကရဏသမ ထာ''တိ ဌပေသုံ။ ဧဝံ သတ္တဝီသာဓိကာနိ ဒွေ သိက္ခာပဒသတာနိ ''မဟာဝိဘင်္ဂေ''တိ ကိတ္တေတွာ ဌပေသုံ။ မဟာဝိဘင်္ဂ ကဝသာနေပိ ပုရိမနယေနေ၀ မဟာပထဝီ အကမ္ပိတ္ထ။

တတော ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ အဋ္ဌ သိက္ခာပဒါနိ ''ဟရာဇိကကဏ္ဍံ နာမ ဣဒ''န္တိ ဌပေသုံ။ သတ္တရသ သိက္ခာပဒါနိ ''သတ္တရသက''န္တိ ဌပေသုံ။ တိံသ သိက္ခာပဒါနိ ''နိဿဂ္ဂိယာနိ ဟစိတ္တိယာနီ''တိ ဌပေသုံ။ ဆသဋ္ဌိသတသိက္ခာပဒါနိ ''ဟစိတ္တိယာနီ''တိ ဌပေသုံ။ အဋ္ဌ သိက္ခာပဒါနိ ''ဟဋိဒေသနီယာနီ''တိ ဌပေသုံ။ ပဉ္စသတ္တတိ သိက္ခာပဒါနိ ''သေခိယာ နီ''တိ ဌပေသုံ။ သတ္တ ဓမ္မေ ''အဓိကရဏသမထာ''တိ ဌပေသုံ။ ဧဝံ တီဏိ သိက္ခာပဒသတာနိ စတ္တာရိ စ သိက္ခာပဒါနိ ''ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ''တိ ကိတ္တေတွာ – ''အယံ ဥဘတော ဝိဘင်္ဂေ နာမ စတုသဋ္ဌိဘာဏဝါရော''တိ ဌပေသုံ။ ဥဘ တောဝိဘင်္ဂါဝသာနေပိ ဝုတ္တနယေနေ၀ မဟာပထဝိကမ္ပော အဟောသိ။

ဧတေနေ၀ုပာယေန အသီတိဘာဏဝါရပရိမာဏံ ခန္ဓကံ, ပဉ္စဝီသတိဘာဏဝါရပရိမာဏံ ပရိဝါရဉ္စ သင်္ဂဟံ အာရော ပေတွာ ''ဣဒံ **ဝိနယပိဋကံ** နာမာ''တိ ဌပေသုံ ။ ဝိနယပိဋကာဝသာနေပိ ဝုတ္တနယေနေ၀ မဟာပထဝိကမ္ပော အဟောသိ။ တံ အာယသ္မန္တံ ဥပာလိံ ပဋိစ္ဆာပေသုံ – ''အာဝုသော, ဣမံ တုယှံ နိဿိတကေ ဝါစေဟီ''တိ။ ဝိနယပိဋကသင်္ဂဟာ ဝသာနေ ဥပာလိတ္ထေရော ဒန္တခစိတံ ဗီဇနိံ နိက္ခိပိတွာ ဓမ္မာသနာ ဩရောဟိတွာ ထေရေ ဘိက္ခူ ဝန္ဒိတွာ အတ္တ နော ပတ္တာသနေ နိသီဒိ။

ဝိနယံ သင်္ဂါယိတွာ ဓမ္မံ သင်္ဂါယိတုကာမော အာယသ္မာ မဟာကဿပော ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိ – ''ဓမ္မံ သင်္ဂါယန္ တေ ဟိ ကံ ပုဂ္ဂလံ ဓုရံ ကတွာ ဓမ္မော သင်္ဂါယိတဗ္ဗော''တိ? ဘိက္ခူ – ''အာနန္ဒတ္ထေရံ ဓုရံ ကတွာ''တိ အာဟံသု။

အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော သင်္ဃံ ဉာပေသိ –

''သုဏာတု မေ၊ အာဝုသော၊ သင်္ဃော၊ ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊
အဟံ အာနန္ဒံ ဓမ္မံ ပုစ္ဆေယျ''န္တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော သင်္ဃံ ဉာပေသိ –

''သုဏာတု မေ၊ ဘန္တေ၊ သင်္ဃော၊ ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊
အဟံ အာယသ္မတာ မဟာကဿပေန ဓမ္မံ ပုဋ္ဌော ဝိဿဇ္ဇေယျ''န္တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ ထေရေ ဘိက္ခူ ဝန္ဒိတွာ ဓမ္မာသနေ နိသီ ဒိ ဒန္တခစိတံ ဗီဇနိံ ဂဟေတွာ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိ – ''ကတရံ, အာဝုသော, ပိဋကံ ပ ဌမံ သင်္ဂါယာမာ''တိ? ''သုတ္တန္တပိဋကံ, ဘန္တေ''တိ။ ''သုတ္တန္တပိဋကေ စတဿော သင်္ဂီတိယော, တာသု ပဌမံ က တရံ သင်္ဂီတိ''န္တိ? ''ဒီဃသင်္ဂီတိံ, ဘန္တေ''တိ။ ''ဒီဃသင်္ဂီတိယံ စတုတိံသ သုတ္တာနိ, တယော ဝဂ္ဂါ, တေသု ပဌမံ ကတရံ ဝဂ္ဂ''န္တိ? ''သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂံ, ဘန္တေ''တိ။ ''သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂေ တေရသ သုတ္တန္တာ, တေသု ပဌမံ ကတရံ သုတ္တ''န္တိ? ''ဗြဟ္မဇာလသုတ္တံ နာမ ဘန္တေ, တိဝိဓသီလာလင်္ကတံ, နာနာဝိဓမိစ္ဆာဇီဝကုဟ လပနာဒိဝိဒ္ဓံသနံ, ဒွာ သဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဇာလဝိနိဝေဌနံ, ဒသသဟဿိလောကဓာတုကမ္ပနံ, တံ ပဌမံ သင်္ဂါယာမာ''တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေစ, ''ဗြဟ္မဇာလံ, အာဝုသော အာနန္ဒ, ကတ္ထ ဘာသိတ''န္တိ? ''အန္တရာ စ, ဘန္တေ, ရာဇဂဟံ အန္တရာ စ နာဠန္ဒံ ရာဇာဂာရကေ အမ္ဗလဋ္ဌိကာယ''န္တိ။ ''ကံ အာရဗ္ဘာ''တိ ? ''သုပ္ပိယဉ္စ ပရိဗ္ဗာဇကံ, ဗြဟ္မဒတ္တဉ္စ မာဏဝ''န္တိ။ ''ကိသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိ''န္တိ? ''ဝဏ္ဏာ ဝဏ္ဏေ''တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဗြဟ္မဇာလဿ နိဒာနမ္ပိ ပုစ္ဆိ, ပုဂ္ဂ

လမ္ပိ ပုစ္ဆိ, ဝတ္ထုမ္ပိ ပုစ္ဆိ (စူဠဝ. ၄၄၀)။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဝိဿဇ္ဇနာဝသာနေ ပဉ္စ အရဟန္တသတာနိ ဂဏသဇ္ဈာယမကံသု။ ဝုတ္တနယေနေဝ စ ပထဝိကမ္ပော အဟောသိ။

ဧဝံ ဗြဟ္မဇာလံ သင်္ဂါယိတွာ တတော ပရံ "သာမညဖလံ, ပနာဝုသော အာနန္ဒ, ကတ္ထ ဘာသိတ"န္တိအာဒိနာ နယေန ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာနုက္ကမေန သဒ္ဓိံ ဗြဟ္မဇာလေန သဗ္ဗေပိ တေရသ သုတ္တန္တေ သင်္ဂါယိတွာ – "အယံ သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂေါ နာမာ"တိ ကိတ္တေတွာ ဌပေသုံ။

တဒနန္တရံ မဟာဝဂ္ဂံ, တဒနန္တရံ ပါထိကဝဂ္ဂန္တိ, ဧဝံ တိဝဂ္ဂသင်္ဂဟံ စတုတ္တိံသသုတ္တပဋိမဏ္ဍိတံ   စတုသဋ္ဌိဘာဏဝါရပရိမာဏံ တန္တိံ သင်္ဂါယိတွာ "အယံ **ဒီဃနိကာယော** နာမာ"တိ ဝတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ပဋိစ္ဆာပေသုံ – "အာဝုသော, ဣမံ တုယှံ နိဿိတကေ ဝါစေဟီ"တိ။

တတော အနန္တရံ အသီတိဘာဏဝါရပရိမာဏံ **မဇ္ဈိမနိကာယံ** သင်္ဂါယိတွာ ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရဿ နိဿိတကေ ပဋိစ္ဆာပေသုံ – "ဣမံ တုမှေ ပရိဟရထာ"တိ။

တတော အနန္တရံ သတဘာဏဝါရပရိမာဏံ **သံယုတ္တနိကာယံ**   သင်္ဂါယိတွာ မဟာကဿပတ္ထေရံ ပဋိစ္ဆာပေသုံ – "ဘန္တေ, ဣမံ တုမှာကံ နိဿိတကေ ဝါစေထာ"တိ။

တတော အနန္တရံ ဝီသတိဘာဏဝါရသတပရိမာဏံ **အင်္ဂုတ္တရနိကာယံ**   သင်္ဂါယိတွာ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရံ ပဋိစ္ဆာပေသုံ – "ဣမံ တုမှာကံ နိဿိတကေ ဝါစေထာ"တိ။

တတော အနန္တရံ ဓမ္မသင်္ဂဟဝိဘင်္ဂဓာတုကထာပုဂ္ဂလပညတ္တိကထာဝတ္ထုယမကပဋ္ဌာနံ အဘိဓမ္မောတိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ သံဝဏ္ဏိတံ သုခုမဉာဏဂေါစရံ တန္တိံ သင်္ဂါယိတွာ – "ဣဒံ **အဘိဓမ္မပိဋကံ** နာမာ"တိ ဝတွာ ပဉ္စ အရဟန္တသတာနိ သဇ္ဈာယမကံသု။ ဝုတ္တနယေနေဝ ပထဝိကမ္ပော အဟောသီတိ။

တတော ပရံ ဇာတကံ, နိဒ္ဒေသော, ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေါ, အပဒါနံ, သုတ္တနိပါတော, ခုဒ္ဒကပါဌော, ဓမ္မပဒံ, ဥဒါနံ, ဣတိဝုတ္တကံ, ဝိမာနဝတ္ထု, ပေတဝတ္ထု, ထေရဂါထာ , ထေရီဂါထာတိ ဣမံ တန္တိံ သင်္ဂါယိတွာ   **"ခုဒ္ဒကဂန္ထော**   နာမာယ"န္တိ စ ဝတွာ "အဘိဓမ္မပိဋကသ္မိံယေဝ သင်္ဂဟံ အာရောပယိံသူ"တိ ဒီဃဘာဏကာ ဝဒန္တိ။ မဇ္ဈိမဘာဏကာ ပန "စရိယာပိဋကဗုဒ္ဓဝံသေဟိ သဒ္ဓိံ သဗ္ဗမ္ပေတံ ခုဒ္ဒကဂန္ထံ နာမ သုတ္တန္တပိဋကေ ပရိယာပန္န"န္တိ ဝဒန္တိ။

ဧဝမေတံ သဗ္ဗမ္ပိ ဗုဒ္ဓဝစနံ ရသဝသေန ဧကဝိဓံ, ဓမ္မဝိနယဝသေန ဒုဝိဓံ, ပဌမမဇ္ဈိမပစ္ဆိမဝသေန တိဝိဓံ။ တထာ ပိဋကဝသေန။ နိကာယဝသေန ပဉ္စဝိဓံ, အင်္ဂဝသေန နဝဝိဓံ, ဓမ္မက္ခန္ဓဝသေန စတုရာသီတိသဟဿဝိဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကထံ **ရသဝသေန ဧကဝိဓံ?** ယဉှိ ဘဂဝတာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိတွာ ယာဝ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, ဧတ္ထန္တရေ ပဉ္စစတ္တာလီသဝဿာနိ ဒေဝမနုဿနာဂယက္ခာဒယော အနုသာသန္တေန ပစ္စဝေက္ခန္တေန ဝါ ဝုတ္တံ, သဗ္ဗံ တံ ဧကရသံ ဝိမုတ္တိရသမေဝ ဟောတိ။ ဧဝံ ရသဝသေန ဧကဝိဓံ။

ကထံ **ဓမ္မဝိနယဝသေန ဒုဝိဓံ?** သဗ္ဗမေဝ စေတံ ဓမ္မော စေဝ ဝိနယော စာတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ တတ္ထ ဝိနယပိဋကံ ဝိနယော, အဝသေသံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဓမ္မော။ တေနေဝါဟ "ယန္နူန မယံ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယေယျာမာ"တိ (စူဠဝ. ၄၃၇)။ "အဟံ ဥပါလိံ ဝိနယံ ပုစ္ဆေယျံ, အာနန္ဒံ ဓမ္မံ ပုစ္ဆေယျ"န္တိ စ။ ဧဝံ ဓမ္မဝိနယဝသေန ဒုဝိဓံ။

ကထံ **ပဌမမဇ္ဈိမပစ္ဆိမဝသေန တိဝိဓံ?** သဗ္ဗမေဝ ဟိဒံ ပဌမဗုဒ္ဓဝစနံ, မဇ္ဈိမဗုဒ္ဓဝစနံ, ပစ္ဆိမဗုဒ္ဓဝစနန္တိ တိပ္ပဘေဒံ ဟောတိ။ တတ္ထ –

"အနေကဇာတိသံသာရံ၊ သန္ဓာဝိဿံ အနိဗ္ဗိသံ။
ဂဟကာရံ ဂဝေသန္တော၊ ဒုက္ခာ ဇာတိ ပုနပ္ပုနံ။
ဂဟကာရက ဒိဋ္ဌောသိ၊ ပုန ဂေဟံ န ကာဟသိ။

သဗ္ဗာ တေ ဖာသုကာ ဘဂ္ဂါ၊ ဂဟကူဋံ ဝိသင်္ခတံ။
ဝိသင်္ခာရဂတံ စိတ္တံ၊ တဏှာနံ ခယမဇ္ဈဂါ''တိ။ (ဓ. ပ. ၁၅၃-၁၅၄)။

ဣဒံ ပဌမဗုဒ္ဓဝစနံ။ ကေစိ ''ယဒါ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာ''တိ (မဟာဝ. ၁) ခန္ဓကေ ဥဒါနဂါထံ ဝဒန္တိ။ ဧသာ ပန ပာဋိပဒဒိဝသေ သဗ္ဗညုဘာဝပ္ပတ္တဿ သောမနဿမယဉာဏေန ပစ္စယာကာရံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဥပ္ပန္နာ ဥဒါနဂါထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ယံ ပန ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ အဘာသိ – ''ဟန္ဒ ဒါနိ, ဘိက္ခဝေ, အာမန္တယာမိ ဝေါ, ဝယဓမ္မာ သင်္ခါရာ, အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထာ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၈) ဣဒံ ပစ္ဆိမဗုဒ္ဓဝစနံ။ ဥဘိန္နမန္တရေ ယံ ဝုတ္တံ, ဧတံ မဇ္ဈိမဗုဒ္ဓဝစနံ နာမ။ ဧဝံ ပဌမမဇ္ဈိမပစ္ဆိမဗုဒ္ဓဝစနဝသေန တိဝိဓံ။

ကထံ **ပိဋကဝသေန တိဝိဓံ?** သဗ္ဗမ္ပိ စေတံ ဝိနယပိဋကံ သုတ္တန္တပိဋကံ အဘိဓမ္မပိဋကန္တိ တိပ္ပဘေဒမေဝ ဟောတိ။ တတ္ထ ပဌမသင်္ဂီတိယံ သင်္ဂီတဉ္စ အသင်္ဂီတဉ္စ သဗ္ဗမ္ပိ သမောဓာနေတွာ ဥဘယာနိ ပါတိမောက္ခာနိ, ဒွေ ဝိဘင်္ဂါ, ဒွါဝီသတိ ခန္ဓကာ, သောဠသပရိဝါရာတိ – ဣဒံ **ဝိနယပိဋကံ** နာမ။ ဗြဟ္မဇာလာဒိစတုတ္တိံသသုတ္တသင်္ဂဟော ဒီဃနိကာယော, မူလပရိယာယသုတ္တာဒိဒိယဍ္ဎသတဒွေသုတ္တသင်္ဂဟော မဇ္ဈိမနိကာယော, ဩဃတရဏသုတ္တာဒိသတ္တသုတ္တသဟဿသတ္တသတဒွါသဋ္ဌိသုတ္တသင်္ဂဟော သံယုတ္တနိကာယော, စိတ္တပရိယာဒါနသုတ္တာဒိနဝသုတ္တသဟဿပဉ္စသတသတ္တပညာသသုတ္တသင်္ဂဟော အင်္ဂုတ္တရနိကာယော, ခုဒ္ဒကပါဌ-ဓမ္မပဒ-ဥဒါန-ဣတိဝုတ္တက-သုတ္တနိပါတ-ဝိမာနဝတ္ထု-ပေတဝတ္ထု-ထေရဂါထာ-ထေရီဂါထာ-ဇာတက-နိဒ္ဒေသ-ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ-အပဒါန-ဗုဒ္ဓဝံသ-စရိယာပိဋကဝသေန ပန္နရသပ္ပဘေဒော ခုဒ္ဒကနိကာယောတိ ဣဒံ **သုတ္တန္တပိဋကံ** နာမ။ ဓမ္မသင်္ဂဟော, ဝိဘင်္ဂေါ, ဓာတုကထာ, ပုဂ္ဂလပညတ္တိ, ကထာဝတ္ထု, ယမကံ, ပဋ္ဌာနန္တိ – ဣဒံ **အဘိဓမ္မပိဋကံ** နာမ။ တတ္ထ –

''ဝိဝိဓဝိသေသနယတ္တာ၊ ဝိနယနတော စေဝ ကာယဝါစာနံ။
ဝိနယတ္ထဝိဒူဟိ အယံ၊ ဝိနယော ဝိနယောတိ အက္ခာတော''။

ဝိဝိဓာ ဟိ ဧတ္ထ ပဉ္စဝိဓပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသပါရာဇိကာဒိ သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓမာတိကာ ဝိဘင်္ဂါဒိပ္ပဘေဒါ နယာ။ ဝိသေသဘူတာ စ ဒဠှီကမ္မသိထိလကရဏပ္ပယောဇနာ အနုပညတ္တိနယာ။ ကာယိကဝါစသိကအဇ္ဈာစာရနိသေဓနတော စေသ ကာယံ ဝါစဉ္စ ဝိနေတိ, တသ္မာ ဝိဝိဓနယတ္တာ ဝိသေသနယတ္တာ ကာယဝါစာနံ ဝိနယနတော စေဝ ဝိနယောတိ အက္ခာတော။ တေနေတမေတဿ ဝစနတ္ထကောသလ္လတ္ထံ ဝုတ္တံ –

''ဝိဝိဓဝိသေသနယတ္တာ၊ ဝိနယနတော စေဝ ကာယဝါစာနံ။
ဝိနယတ္ထဝိဒူဟိ အယံ၊ ဝိနယော ဝိနယောတိ အက္ခာတော''တိ။

ဣတရံ ပန –

''အတ္ထာနံ သူစနတော သုဝုတ္တတော၊ သဝနတောထ သူဒနတော။
သုတ္တာဏာ သုတ္တသဘာဂတော စ၊ သုတ္တန္တိ အက္ခာတံ။

တဉှိ အတ္တတ္ထပရတ္ထာဒိဘေဒေ အတ္ထေ သူစေတိ။ သုဝုတ္တာ စေတ္ထ အတ္ထာ, ဝေနေယျဇ္ဈာသယာနုလောမေန ဝုတ္တတ္တာ။ သဝတိ စေတံ အတ္ထေ သဿမိဝ ဖလံ, ပသဝတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သူဒတိ စေတံ ဓေနု ဝိယ ခီရံ, ပဂ္ဃရာပေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သုဋ္ဌု စ နေ တာယတိ, ရက္ခတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သုတ္တသဘာဂဉ္စေတံ, ယထာ ဟိ တစ္ဆကာနံ သုတ္တံ ပမာဏံ ဟောတိ, ဧဝမေတမ္ပိ ဝိညူနံ။ ယထာ စ သုတ္တေန သင်္ဂဟိတာနိ ပုပ္ဖာနိ န ဝိကိရိယန္တိ, န ဝိဒ္ဓံသီယန္တိ, ဧဝမေဝ တေန သင်္ဂဟိတာ အတ္ထာ။ တေနေတမေတဿ ဝစနတ္ထကောသလ္လတ္ထံ ဝုတ္တံ –

''အတ္ထာနံ သူစနတော၊ သုဝုတ္တတော သဝနတောထ သူဒနတော။

သုတ္တာဏာ သုတ္တသဘာဂတော စ၊ သုတ္တန္တိ အက္ခာတ''န္တိ။

ဣတရော ပန –

''ယံ ဧတ္ထ ဝုမ္မိမန္တော၊ သလက္ခဏာ ပူဇိတာ ပရိစ္ဆိန္နာ။
ဝုတ္တာဓိကာ စ ဓမ္မာ၊ အဘိဓမ္မော တေန အက္ခာတော''။

အယဉှိ အဘိသဒ္ဒော ဝုမ္မိလက္ခဏပူဇိတပရိစ္ဆိန္နာဓိကေသု ဒိဿတိ။ တထာ ဟေသ ''ဗာဠှာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တီ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၃၈၉) ဝုမ္မိယံ အာဂတော။ ''ယာ တာ ရတ္တိယော အဘိညာတာ အဘိလက္ခိတာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၄၉) သလက္ခဏေ။ ''ရာဇာဘိရာဇာ မနုဇိန္ဒော''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၃၉၉) ပူဇိတေ။ ''ပဋိဗလော ဝိနေတုံ အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ''တိအာဒီသု (မဟာဝ. ၈၅) ပရိစ္ဆိန္နေ။ အညမညသင်္ကရ ဝိရဟိတေ ဓမ္မေ စ ဝိနယေ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''အဘိက္ကန္တေန ဝဏ္ဏေနာ''တိအာဒီသု (ဝိ. ဝ. ၈၁၉) အဓိကေ။

ဧတ္ထ စ ''ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ'' (ဓ. သ. ၂၅၁), ''မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟ ရတီ''တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၆၄၂) နယေန ဝုမ္မိမန္တောပိ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ။ ''ရူပာရမ္မဏံ ဝာ သဒ္ဒာရမ္မဏံ ဝာ''တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၁) နယေန အာရမ္မဏာဒီဟိ လက္ခဏီယတ္တာ သလက္ခဏာပိ။ ''သေက္ခာ ဓမ္မာ, အသေက္ခာ ဓမ္မာ, လောကုတ္တရာ ဓမ္မာ''တိအာဒိနာ (ဓ. သ. တိကမာတိကာ ၁၁, ဒုကမာတိကာ ၁၂) နယေန ပူဇိတာပိ, ပူဇာရဟာတိ အဓိပ္ပာယော။ ''ဖဿော ဟောတိ, ဝေဒနာ ဟောတီ''တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၁) နယေန သဘာဝပရိစ္ဆိန္နတ္တာ ပရိစ္ဆိန္နာပိ။ ''မဟဂ္ဂတာ ဓမ္မာ, အပ္ပမာဏာ ဓမ္မာ (ဓ. သ. တိကမာတိကာ ၁၁), အနုတ္တရာ ဓမ္မာ''တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ဒုကမာတိကာ ၁၁) နယေန အဓိကာပိ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ။ တေနေတမေတဿ ဝစနတ္ထကောသလ္လတ္ထံ ဝုတ္တံ –

''ယံ ဧတ္ထ ဝုမ္မိမန္တော၊ သလက္ခဏာ ပူဇိတာ ပရိစ္ဆိန္နာ။
ဝုတ္တာဓိကာ စ ဓမ္မာ၊ အဘိဓမ္မော တေန အက္ခာတော''တိ။

ယံ ပနေတ္ထ အဝိသိဋ္ဌံ, တံ –

''ပိဋကံ ပိဋကတ္ထဝိဒူ၊ ပရိယတ္တိဗ္ဘာဇနတ္ထတော အာဟု။
တေန သမောဓာနေတွာ၊ တယောပိ ဝိနယာဒယော ဉေယျာ''။

ပရိယတ္တိပိ ဟိ ''မာ ပိဋကသမ္ပဒါနေနာ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၃.၆၆) ပိဋကန္တိ ဝုစ္စတိ။ ''အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ကုဒ္ဒာလပိဋကမာဒါယာ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၃.၇၀) ယံ ကိဉ္စိ ဘာဇနမ္ပိ။ တသ္မာ 'ပိဋကံ ပိဋကတ္ထဝိဒူ ပရိယတ္တိဘာဇနတ္ထတော အာဟု။

ဣဒါနိ **'တေန သမောဓာနေတွာ တယောပိ ဝိနယာဒယော ဉေယျာ'** တိ, တေန ဧဝံ ဒုဝိဓတ္ထေန ပိဋကသဒ္ဒေန သဟ သမာသံ ကတွာ ဝိနယော စ သော ပိဋကဉ္စ ပရိယတ္တိဘာဝတော, တဿ တဿ အတ္ထဿ ဘာဇနတော စာတိ ဝိနယပိဋကံ, ယထာဝုတ္တေနေဝ နယေန သုတ္တန္တဉ္စ တံ ပိဋကဉ္စာတိ သုတ္တန္တပိဋကံ, အဘိဓမ္မော စ သော ပိဋကဉ္စာတိ အဘိဓမ္မပိဋကန္တိ။ ဧဝမေတေ တယောပိ ဝိနယာဒယော ဉေယျာ။

ဧဝံ ဉတွာ စ ပုနပိ တေသုယေဝ ပိဋကေသု နာနပ္ပကာရကောသလ္လတ္ထံ –

''ဒေသနာသာသနကထာဘေဒံ တေသု ယထာရဟံ။
သိက္ခာပ္ပဟာနဂမ္ဘီရဘာဝဉ္စ ပရိဒီပယေ။
ပရိယတ္တိဘေဒံ သမ္ပတ္တိံ၊ ဝိပတ္တိဉ္စာပိ ယံ ယဟိံ။
ပာပုဏာတိ ယထာ ဘိက္ခု၊ တမ္ပိ သဗ္ဗံ ဝိဘာဝယေ''။

တတ္ထာယံ ပရိဒီပနာ ဝိဘာဝနာ စ။ တောနိ ဟိ တီဏိ ပိဋ္ကကာနိ ယထာက္ကမံ အာဏာတေဟာရပရမတ္ထဒေသနာ, ယထာပရာဓယထာနုလောမယထာဓမ္မသာသနာနိ, သံဝရာသံဝရဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနနာမရူပပရိစ္ဆေဒကထာတိ စ ဝုစ္စန္တိ။ ဧတ္ထ ဟိ ဝိနယပိဋ္ကကံ အာဏာရဟေန ဘဂဝတာ အာဏာဗာဟုလ္လတော ဒေသိတတ္တာ **အာဏာဒေသနာ,** သုတ္တန္တပိဋ္ကကံ တေဟာရကုသလေန ဘဂဝတာ တေဟာရဗာဟုလ္လတော ဒေသိတတ္တာ **တေဟာရဒေသနာ,** အဘိဓမ္မပိဋ္ကကံ ပရမတ္ထကုသလေန ဘဂဝတာ ပရမတ္ထဗာဟုလ္လတော ဒေသိတတ္တာ **ပရမတ္ထဒေသနာ** တိ ဝုစ္စတိ။

တထာ ပဌမံ – 'ယေ တေ ပစုရာပရာဓာ သတ္တာ, တေ ယထာပရာဓံ ဧတ္ထ သာသိတာ'တိ **ယထာပရာဓသာသနံ,** ဒုတိယံ – 'အနေကဇ္ဈာသယာနုသယစရိယာဓိမုတ္တိကာ သတ္တာ ယထာနုလောမံ ဧတ္ထ သာသိတာ'တိ **ယထာနုလောမသာသနံ,** တတိယံ – 'ဓမ္မပုဉ္ဇမတ္တေ ''အဟံ မမာ''တိ သညိနော သတ္တာ ယထာဓမ္မံ ဧတ္ထ သာသိတာ'တိ **ယထာဓမ္မသာသနန္တိ** ဝုစ္စတိ။

တထာ ပဌမံ – အဇ္ဈာစာရပဋိပက္ခဘူတော သံဝရာသံဝရော ဧတ္ထ ကထိတောတိ **သံဝရာသံဝရကထာ။** သံဝရာသံဝရောတိ ခုဒ္ဒကော စေဝ မဟန္တော စ သံဝရော, ကမ္မာကမ္မံ ဝိယ, ဖလာဖလံ ဝိယ စ, ဒုတိယံ – ''ဒ္ဒိတသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိပဋိပက္ခဘူတာ ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနာ ဧတ္ထ ကထိတာ''တိ **ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနကထာ,** တတိယံ – ''ရာဂါဒိပဋိပက္ခဘူတော နာမရူပပရိစ္ဆေဒော ဧတ္ထ ကထိတော''တိ **နာမရူပပရိစ္ဆေဒကထာ**တိ ဝုစ္စတိ။

တီသုပိ စေတေသု တိဿော သိက္ခာ, တီဏိ ပဟာနာနိ, စတုဗ္ဗိဓော စ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တထာ ဟိ ဝိနယပိဋ္ကကေ ဝိသေသေန **အဓိသီလသိက္ခာ** ဝုတ္တာ, သုတ္တန္တပိဋ္ကကေ **အဓိစိတ္တသိက္ခာ,** အဘိဓမ္မပိဋ္ကကေ **အဓိပညာသိက္ခာ။**

ဝိနယပိဋ္ကကေ စ **ဝီတိက္ကမပ္ပဟာနံ** , ကိလေသာနံ ဝီတိက္ကမပဋိပက္ခတ္တာ သီလဿ။ သုတ္တန္တပိဋ္ကကေ **ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပဟာနံ,** ပရိယုဋ္ဌာနပဋိပက္ခတ္တာ သမာဓိဿ။ အဘိဓမ္မပိဋ္ကကေ **အနုသယပ္ပဟာနံ,** အနုသယပဋိပက္ခတ္တာ ပညာယ။ ပဌမေ စ **တဒင်္ဂပ္ပဟာနံ,** ဣတရေသု **ဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနာနိ။** ပဌမေ စ ဒုစ္စရိတသံကိလေသပ္ပဟာနံ, ဣတရေသု **တဏှာဒိဋ္ဌိသံကိလေသပ္ပဟာနံ။**

ဧကမေကသ္မိဉ္စေတ္ထ စတုဗ္ဗိဓောပိ ဓမ္မတ္ထဒေသနာ ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **ဓမ္မော**တိ တန္တိ။ **အတ္ထော** တိ တဿာယေဝ အတ္ထော။ **ဒေသနာ**တိ တဿာ မနသာ ဝဝတ္ထာပိတာယ တန္တိယာ ဒေသနာ။ **ပဋိဝေဓော**တိ တန္တိယာ တန္တိအတ္ထဿ စ ယထာဘူတာဝဗောဓော။ တီသုပိ စေတေသု ဧတေ ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓာ။ ယသ္မာ သသာဒီဟိ ဝိယ မဟာသမုဒ္ဒော မန္ဒဗုဒ္ဓီဟိ ဒုက္ခောဂါဠှာ အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌာ စ, တသ္မာ ဂမ္ဘီရာ။ ဧဝံ ဧကမေကသ္မိံ ဧတ္ထ စတုဗ္ဗိဓောပိ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပရော နယော, **ဓမ္မော** တိ ဟေတု။ ဝုတ္တဉှေတံ – ''ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ''တိ။ **အတ္ထော** တိ ဟေတုဖလံ, ဝုတ္တဉှေတံ – ''ဟေတုဖလေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ''တိ (ဝိဘ. ၇၂၀)။ **ဒေသနာ**တိ ပညတ္တိ, ယထာ ဓမ္မံ ဓမ္မာဘိလာပောတိ အဓိပ္ပာယော။ အနုလောမပဋိလောမသင်္ခေပဝိတ္ထာရာဒိဝသေန ဝါ ကထနံ။ **ပဋိဝေဓော**တိ အဘိသမယော, သော စ လောကိယလောကုတ္တရော ဝိသယတော အသမ္မောဟတော စ, အတ္ထာနုရူပံ ဓမ္မေသု, ဓမ္မာနုရူပံ အတ္ထေသု, ပညတ္တိပထာနုရူပံ ပညတ္တီသု အဝဗောဓော။ တေသံ တေသံ ဝါ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တဓမ္မာနံ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗော သလက္ခဏသင်္ခါတော အဝိပရီတသဘာဝေါ။

ဣဒါနိ ယသ္မာ ဧတေသု ပိဋ္ကကေသု ယံ ယံ ဓမ္မဇာတံ ဝါ အတ္ထဇာတံ ဝါ, ယာ စာယံ ယထာ ယထာ ဉာပေတဗ္ဗော အတ္ထော သောတူနံ ဉာဏဿ အဘိမုခေါ ဟောတိ, တထာ တထာ တဒတ္ထဇောတိကာ ဒေသနာ, ယော စေတ္ထ အဝိပရီတာဝဗောဓသင်္ခါတော ပဋိဝေဓော, တေသံ တေသံ ဝါ ဓမ္မာနံ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗော သလက္ခဏသင်္ခါတော အဝိပရီတသဘာဝေါ။ သဗ္ဗမ္ပေတံ အနုပစိတကုသလသမ္ဘာရေဟိ ဒုပ္ပညေဟိ သသာဒီဟိ ဝိယ မဟာသမုဒ္ဒော ဒုက္ခောဂါဠှံ အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌဉ္စ, တသ္မာ ဂမ္ဘီရံ။ ဧဝမ္ပိ ဧကမေကသ္မိံ ဧတ္ထ စတုဗ္ဗိဓောပိ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧတ္တာဝတာ စ –

‘‘ဒေသနာသာသနကထာ၊ ဘေဒံ တေသု ယထာရဟံ။
သိက္ခာပ္ပဟာနဂမ္ဘီရ၊ ဘာဝဉ္စ ပရိဒီပယေ’’တိ –

အယံ ကထာ ဝုတ္တတ္ထာဝ ဟောတိ။

‘‘ပရိယတ္တိဘေဒံ သမ္ပတ္တိံ၊ ဝိပတ္တိဉ္စာပိ ယံ ယဟိံ။
ဟပုဏာတိ ယထာ ဘိက္ခု၊ တမ္ပိ သဗ္ဗံ ဝိဘာဝယေ’’တိ –

ဧတ္ထ ပန တီသု ပိဋကေသု တိဝိဓော ပရိယတ္တိဘေဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တိဿော ဟိ ပရိယတ္တိယော – အလဂဒ္ဒူပမာ, နိဿရဏတ္ထာ, ဘဏ္ဍာဂါရိကပရိယတ္တီတိ။

တတ္ထ ယာ ဒုဂ္ဂဟိတာ, ဥပာရမ္ဘာဒိဟေတု ပရိယာပုဋာ, အယံ **အလဂဒ္ဒူပမာ။** ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ‘‘သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသော အလဂဒ္ဒတ္ထိကော အလဂဒ္ဒဂဝေသီ အလဂဒ္ဒပရိယေသနံ စရမာနော, သော ပဿေယျ မဟန္တံ အလဂဒ္ဒံ, တမေနံ ဘောဂေ ဝါ နင်္ဂုဋ္ဌေ ဝါ ဂဏှေယျ, တဿ သော အလဂဒ္ဒော ပဋိပရိဝတ္တိတွာ ဟတ္ထေ ဝါ ဗာဟာယံ ဝါ အညတရသ္မိံ ဝါ အင်္ဂပစ္စင်္ဂေ ဍံသေယျ, သော တတောနိဒါနံ မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျ, မရဏမတ္တံ ဝါ ဒုက္ခံ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဒုဂ္ဂဟိတတ္တာ, ဘိက္ခဝေ, အလဂဒ္ဒဿ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣဓေကစ္စေ မောဃပုရိသာ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏန္တိ, သုတ္တံ။ပေ.။ ဝေဒလ္လံ, တေ တံ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏိတွာ တေသံ ဓမ္မာနံ ပညာယ အတ္ထံ န ဥပပရိက္ခန္တိ, တေသံ တေ ဓမ္မာ ပညာယ အတ္ထံ အနုပပရိက္ခတံ န နိဇ္ဈာနံ ခမန္တိ, တေ ဥပာရမ္ဘာနိသံသာ စေဝ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏန္တိ, ဣတိဝါဒပ္ပမောက္ခာနိသံသာ စ, ယဿ စတ္ထာယ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏန္တိ, တဉ္စဿ အတ္ထံ နာနုဘောန္တိ, တေသံ တေ ဓမ္မာ ဒုဂ္ဂဟိတာ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဒုဂ္ဂဟိတတ္တာ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာန’’န္တိ (မ. နိ. ၁.၂၃၈)။

ယာ ပန သုဂ္ဂဟိတာ သီလက္ခန္ဓာဒိပါရိပူရိံယေဝ အာကင်္ခမာနေန ပရိယာပုဋာ, န ဥပာရမ္ဘာဒိဟေတု, အယံ **နိဿရဏတ္ထာ။** ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ‘‘တေသံ တေ ဓမ္မာ သုဂ္ဂဟိတာ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ သံဝတ္တန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? သုဂ္ဂဟိတတ္တာ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာန’’န္တိ (မ. နိ. ၁.၂၃၉)။

ယံ ပန ပရိညာတက္ခန္ဓော ပဟီနကိလေသော ဘာဝိတမဂ္ဂော ပဋိဝိဒ္ဓာကုပ္ပော သစ္ဆိကတနိရောဓော ခီဏာသဝော ကေဝလံ ပဝေဏီပါလနတ္ထာယ ဝံသာနုရက္ခဏတ္ထာယ ပရိယာပုဏာတိ, အယံ **ဘဏ္ဍာဂါရိကပရိယတ္တီ** တိ။

ဝိနယေ ပန သုပ္ပဋိပန္နော ဘိက္ခု သီလသမ္ပဒံ နိဿာယ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ပါပုဏာတိ, တာသံယေဝ စ တတ္ထ ပဘေဒဝစနတော။ သုတ္တေ သုပ္ပဋိပန္နော သမာဓိသမ္ပဒံ နိဿာယ ဆ အဘိညာ ပါပုဏာတိ, တာသံယေဝ စ တတ္ထ ပဘေဒဝစနတော။ အဘိဓမ္မေ သုပ္ပဋိပန္နော ပညာသမ္ပဒံ နိဿာယ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ ပါပုဏာတိ, တာသဉ္စ တတ္ထေဝ ပဘေဒဝစနတော, ဧဝမေတေသု သုပ္ပဋိပန္နော ယထာက္ကမေန ဣမံ ဝိဇ္ဇာတ္တယဆဠဘိညာစတုပ္ပဋိသမ္ဘိဒါဘေဒံ သမ္ပတ္တိံ ပါပုဏာတိ။

ဝိနယေ ပန ဒုပ္ပဋိပန္နော အနုညာတသုခသမ္ဖဿအတ္ထရဏပါဝုရဏာဒိဖဿသာမညတော ပဋိက္ခိတ္တေသု ဥပါဒိန္နကဖဿာဒီသု အနဝဇ္ဇသညီ ဟောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ ဟေတံ – ‘‘တထာဟံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ, ယထာ ယေ မေ အန္တရာယိကာ ဓမ္မာ အန္တရာယိကာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ, တေ ပဋိသေဝတော နာလံ အန္တရာယာယာ’’တိ (မ. နိ. ၁.၂၃၄)။ တတော ဒုဿီလဘာဝံ ပါပုဏာတိ။ သုတ္တေ ဒုပ္ပဋိပန္နော – ‘‘စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ’’တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၅) အဓိပ္ပာယံ အဇာနန္တော ဒုဂ္ဂဟိတံ ဂဏှာတိ, ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ‘‘အတ္တနာ ဒုဂ္ဂဟိတေန အမှေ စေဝ အဗ္ဘာစိက္ခတိ, အတ္တာနဉ္စ ခဏတိ, ဗဟုဉ္စ အပုညံ ပသဝတီ’’တိ (မ. နိ. ၁.၂၃၆)။ တတော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတံ ပါပုဏာတိ။ အဘိဓမ္မေ ဒုပ္ပဋိပန္နော ဓမ္မစိန္တံ အတိဓာဝန္တော အစိန္တေယျာနိပိ စိန္တေတိ။ တတော စိတ္တက္ခေပံ ပါပုဏာတိ, ဝုတ္တဉ္ဟေတံ – ‘‘စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အစိန္တေယျာနိ, န စိန္တေတဗ္ဗာနိ, ယာနိ စိန္တေန္တော ဥမ္မာဒဿ ဝိဃာတဿ ဘာဂီ အဿာ’’တိ (အ. နိ. ၄.၇၇)။ ဧဝမေတေသု ဒုပ္ပဋိပန္နော ယထာက္ကမေန ဣမံ ဒုဿီလဘာဝ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတာ စိတ္တက္ခေပဘေဒံ ဝိပတ္တိံ ပါပုဏာတီ’’တိ။

တ္တောဝတာ   စ –

“ပရိယတ္တိဘေဒံ သမ္ပတ္တိံ၊ ဝိပတ္တိဉ္စာပိ ယံ ယဟိံ။
ဟပုဏာတိ ယထာ ဘိက္ခု၊ တမ္ပိ သဗ္ဗံ ဝိဘာဝယေ”တိ –

အယမ္ပိ ကထာ ဝုတ္တတ္ထာဝ ဟောတိ။ ဧဝံ နာနပ္ပကာရတော ပိဋကာနိ ဉတွာ တေသံ ဝသေနေတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ တိဝိဓန္တိ ဉာတဗ္ဗံ။

ကထံ နိကာယဝသေန ပဉ္စဝိဓံ? သဗ္ဗမေဝ စေတံ ဒီဃနိကာယော, မဇ္ဈိမနိကာယော, သံယုတ္တနိကာယော, အင်္ဂုတ္တရနိကာယော, ခုဒ္ဒကနိကာယောတိ ပဉ္စပ္ပဘေဒံ ဟောတိ။ တတ္ထ ကတမော **ဒီဃနိကာယော?** တိဝဂ္ဂသင်္ဂဟာနိ ဗြဟ္မဇာလာဒီနိ စတုတ္တိံသ သုတ္တာနိ။

“စတုတ္တိံသေဝ သုတ္တန္တာ၊ တိဝဂ္ဂေါ ယဿ သင်္ဂဟော။
ဧသ ဒီဃနိကာယောတိ၊ ပဌမော အနုလောမိကော”တိ။

ကသ္မာ ပနေသ ဒီဃနိကာယောတိ ဝုစ္စတိ? ဒီဃပ္ပမာဏာနံ သုတ္တာနံ သမူဟတော နိဝါသတော စ။ သမူဟနိဝါသာ ဟိ နိကာယောတိ ဝုစ္စန္တိ။ “နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, အညံ ဧကနိကာယမ္ပိ သမနုပဿာမိ ဧဝံ စိတ္တံ, ယထယိဒံ, ဘိက္ခဝေ , တိရစ္ဆာနဂတာ ပါဏာ” (သံ. နိ. ၂.၁၀၀)။ ပောဏိကနိကာယော စိက္ခလ္လိကနိကာယောတိ ဧဝမာဒီနိ စေတ္ထ သာဓကာနိ သာသနတော လောကတော စ။ ဧဝံ သေသာနမ္ပိ နိကာယဘာဝေ ဝစနတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကတမော **မဇ္ဈိမနိကာယော?** မဇ္ဈိမပ္ပမာဏာနိ ပဉ္စဒသဝဂ္ဂသင်္ဂဟာနိ မူလပရိယာယသုတ္တာဒီနိ ဒိယဍ္ဎသတံ ဒွေ စ သုတ္တာနိ။

“ဒိယဍ္ဎသတသုတ္တန္တာ၊ ဒွေ စ သုတ္တာနိ ယတ္ထ သော။
နိကာယော မဇ္ဈိမော ပဉ္စ၊ ဒသဝဂ္ဂပရိဂ္ဂဟော”တိ။

ကတမော **သံယုတ္တနိကာယော?** ဒေဝတာသံယုတ္တာဒိဝသေန ကထိတာနိ ဩဃတရဏာဒီနိ သတ္တ သုတ္တသဟဿာနိ သတ္တ စ သုတ္တသတာနိ ဒွာသဋ္ဌိ စ သုတ္တာနိ။

“သတ္တသုတ္တသဟဿာနိ၊ သတ္တသုတ္တသတာနိ စ။
ဒွာသဋ္ဌိ စေဝ သုတ္တန္တာ၊ ဧသော သံယုတ္တသင်္ဂဟော”တိ။

ကတမော **အင်္ဂုတ္တရနိကာယော?** ဧကေကအင်္ဂါတိရေကဝသေန ကထိတာနိ စိတ္တပရိယာဒာနာဒီနိ နဝ သုတ္တသဟဿာနိ ပဉ္စ သုတ္တသတာနိ သတ္တပညာသဉ္စ သုတ္တာနိ။

“နဝ သုတ္တသဟဿာနိ၊ ပဉ္စ သုတ္တသတာနိ စ။
သတ္တပညာသ သုတ္တာနိ၊ သင်္ချာ အင်္ဂုတ္တရေ အယ”န္တိ။

ကတမော **ခုဒ္ဒကနိကာယော?** သကလံ ဝိနယပိဋကံ, အဘိဓမ္မပိဋကံ, ခုဒ္ဒကပါဌာဒယော စ ပုဗ္ဗေ ဒဿိတာ ပဉ္စဒသပ္ပဘေဒာ, ဌပေတွာ စတ္တာရော နိကာယေ အဝသေသံ ဗုဒ္ဓဝစနံ။

“ဌပေတွာ စတုရောပေတေ၊ နိကာယေ ဒီဃအာဒိကေ။
တဒညံ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ နိကာယော ခုဒ္ဒကော မတော”တိ။

ဧဝံ နိကာယဝသေန ပဉ္စဝိဓံ။

ကထံ အင်္ဂဝသေန နဝဝိဓံ? သဗ္ဗမေဝ ဟိဒံ သုတ္တံ, ဂေယျံ, ဝေယျာကရဏံ, ဂါထာ, ဥဒါနံ, ဣတိဝုတ္တကံ, ဇာတကံ, အဗ္ဘုတဓမ္မံ, ဝေဒလ္လန္တိ နဝပ္ပဘေဒံ ဟောတိ။ တတ္ထ ဥဘတောဝိဘင်္ဂနိဒ္ဒေသခန္ဓကပရိဝါရာ, သုတ္တနိပါတေ မင်္ဂလသုတ္တရတနသုတ္တနာလကသုတ္တတုဝဋ္ဋကသုတ္တာနိ စ အညမ္ပိ စ သုတ္တနာမကံ တထာဂတဝစနံ **သုတ္တ**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗမ္ပိ သဂါထကံ သုတ္တံ **ဂေယျ**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိသေသေန သံယုတ္တကေ သကလောပိ သဂါထဝဂ္ဂေါ, သကလမ္ပိ အဘိဓမ္မပိဋကံ, နိဂ္ဂါထကံ သုတ္တံ, ယဉ္စ အညမ္ပိ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ အသင်္ဂဟိတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ, တံ **ဝေယျာကရဏ**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဓမ္မပဒံ, ထေရဂါထာ, ထေရီဂါထာ, သုတ္တနိပါတေ နောသုတ္တနာမိကာ သုဒ္ဓိကဂါထာ စ **ဂါထာ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သောမနဿဉာဏမယိကဂါထာပဋိသံယုတ္တာ ဒွေအသီတိ သုတ္တန္တာ **ဥဒါန**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ”တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာ ဒသုတ္တရသတသုတ္တန္တာ **ဣတိဝုတ္တက**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အပဏ္ဏကဇာတကာဒီနိ ပညာသာဓိကာနိ ပဉ္စဇာတကသတာနိ **‘ဇာတက’**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, အစ္ဆရိယာ အဗ္ဘုတာ ဓမ္မာ အာနန္ဒေ”တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာ (ဒီ. နိ. ၂.၂၀၉) သဗ္ဗေပိ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတဓမ္မပဋိသံယုတ္တသုတ္တန္တာ **အဗ္ဘုတဓမ္မ**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ စူဠဝေဒလ္လ-မဟာဝေဒလ္လ-သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သက္ကပဉှ-သင်္ခါရဘာဇနိယ-မဟာပုဏ္ဏမသုတ္တာဒယော သဗ္ဗေပိ ဝေဒဉ္စ တုဋ္ဌိဉ္စ လဒ္ဓာ လဒ္ဓာ ပုစ္ဆိတသုတ္တန္တာ **ဝေဒလ္လ**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ အင်္ဂဝသေန နဝဝိဓံ။

ကထံ ဓမ္မက္ခန္ဓဝသေန စတုရာသီတိသဟဿဝိဓံ? သဗ္ဗမေဝ စေတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ –

“ဒွာသီတိ ဗုဒ္ဓတော ဂဏှိံ၊ ဒွေ သဟဿာနိ ဘိက္ခုတော။
စတုရာသီတိ သဟဿာနိ၊ ယေ မေ ဓမ္မာ ပဝတ္တိနော”တိ။

ဧဝံ ပရိဒီပိတဓမ္မက္ခန္ဓဝသေန စတုရာသီတိသဟဿပ္ပဘေဒံ ဟောတိ။ တတ္ထ ဧကာနုသန္ဓိကံ သုတ္တံ ဧကော ဓမ္မက္ခန္ဓော။ ယံ အနေကာနုသန္ဓိကံ, တတ္ထ အနုသန္ဓိဝသေန ဓမ္မက္ခန္ဓဂဏနာ။ ဂါထာဗန္ဓေသု ပဉှာပုစ္ဆနံ ဧကော ဓမ္မက္ခန္ဓော, ဝိဿဇ္ဇနံ ဧကော။ အဘိဓမ္မေ ဧကမေကံ တိကဒုကဘာဇနံ, ဧကမေကဉ္စ စိတ္တဝါရဘာဇနံ, ဧကမေကော ဓမ္မက္ခန္ဓော။ ဝိနယေ အတ္ထိ ဝတ္ထု, အတ္ထိ မာတိကာ, အတ္ထိ ပဒဘာဇနီယံ, အတ္ထိ အန္တရာပတ္တိ, အတ္ထိ အာပတ္တိ, အတ္ထိ အနာပတ္တိ, အတ္ထိ တိကစ္ဆေဒော။ တတ္ထ ဧကမေကော ကောဋ္ဌာသော ဧကမေကော ဓမ္မက္ခန္ဓောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ ဓမ္မက္ခန္ဓဝသေန စတုရာသီတိသဟဿဝိဓံ။

ဧဝမေတံ အဘေဒတော ရသဝသေန ဧကဝိဓံ, ဘေဒတော ဓမ္မဝိနယာဒိဝသေန ဒုဝိဓာဒိဘေဒံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သင်္ဂါယန္တေန မဟာကဿပပ္ပမုခေန ဝသီဂဏေန “အယံ ဓမ္မော, အယံ ဝိနယော, ဣဒံ ပဌမဗုဒ္ဓဝစနံ, ဣဒံ မဇ္ဈိမဗုဒ္ဓဝစနံ, ဣဒံ ပစ္ဆိမဗုဒ္ဓဝစနံ, ဣဒံ ဝိနယပိဋကံ, ဣဒံ သုတ္တန္တပိဋကံ, ဣဒံ အဘိဓမ္မပိဋကံ, အယံ ဒီဃနိကာယော။ပေ.။ အယံ ခုဒ္ဒကနိကာယော, ဣမာနိ သုတ္တာဒီနိ နဝင်္ဂါနိ, ဣမာနိ စတုရာသီတိ ဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနီ”တိ, ဣမံ ပဘေဒံ ဝဝတ္ထပေတွာဝ သင်္ဂီတံ။ န ကေဝလဉ္စ ဣမမေဝ, အညမ္ပိ ဥဒ္ဒါနသင်္ဂဟ-ဝဂ္ဂသင်္ဂဟ-ပေယျာလသင်္ဂဟ-ဧကကနိပါတ-ဒုကနိပါတာဒိနိပါတသင်္ဂဟ-သံယုတ္တသင်္ဂဟ-ပဏ္ဏာသသင်္ဂဟာဒိ-အနေကဝိဓံ တီသု ပိဋကေသု သန္ဒိဿမာနံ သင်္ဂဟပ္ပဘေဒံ ဝဝတ္ထပေတွာဝ သတ္တဟိ မာသေဟိ သင်္ဂီတံ။

သင်္ဂီတိပရိယောသာနေ စဿ – “ဣဒံ မဟာကဿပတ္ထေရေန ဒသဗလဿ သာသနံ ပဉ္စဝဿသဟဿပရိမာဏကာလံ ပဝတ္တနသမတ္ထံ ကတ”န္တိ သဉ္ဇာတပ္ပမောဒါ သာဓုကာရံ ဝိယ ဒဒမာနာ အယံ မဟာပထဝီ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ အနေကပ္ပကာရံ ကမ္ပိ သင်္ကမ္ပိ သမ္ပကမ္ပိ သမ္ပဝေဓိ, အနေကာနိ စ အစ္ဆရိယာနိ ပါတုရဟေသုန္တိ, အယံ ပဌမမဟာသင်္ဂီတိ နာမ။ ယာ လောကေ –

“သတေဟိ ပဉ္စဟိ ကတာ၊ တေန ပဉ္စသတာတိ စ။
ထေရေဟေဝ ကတတ္တာ စ၊ ထေရိကာတိ ပဝုစ္စတီ”တိ။

၁. ဗြဟ္မဇာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

ပရိဗ္ဗာဇကကထာဝဏ္ဏနာ

ကာမိဿာ ပဌမမဟာသင်္ဂီတိယာ ဝတ္တမာနာယ ဝိနယသင်္ဂဟာဝသာနေ သုတ္တန္တပိဋကေ အာဒိနိကာယဿ အာဒိသုတ္တံ ဗြဟ္မဇာလံ ပုစ္ဆန္တေန အာယသ္မတာ မဟာကဿပေန – “ဗြဟ္မဇာလံ, အာဝုသော အာနန္ဒ, ကတ္ထ ဘာသိတ”န္တိ, ဧဝမာဒိဝုတ္တဝစနပရိယောသာနေ ယတ္ထ စ ဘာသိတံ, ယဉ္စာရဗ္ဘ ဘာသိတံ, တံ သဗ္ဗံ ပကာသေန္တော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဧဝံ မေ သုတန္တိအာဒိမာဟ။ တေန ဝုတ္တံ “ဗြဟ္မဇာလဿာပိ ဧဝံ မေ သုတန္တိအာဒိကံ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကာလေ ဝုတ္တံ နိဒါနမာဒီ”တိ။

၁. တတ္ထ **ဧဝ**န္တိ နိပါတပဒံ။ **မေ**တိအာဒီနိ နာမပဒါနိ။ **ပဋိပန္နော ဟောတီ** တိ ဧတ္ထ **ပဋီ**တိ ဥပသဂ္ဂပဒံ, **ဟောတီ**တိ အာချာတပဒန္တိ။ ဣမိနာ တာဝ နယေန ပဒဝိဘာဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အတ္ထတော ပန **ဧဝံ**-သဒ္ဒေါ တာဝ ဥပမူပဒေသသမ္ပဟံသနဂရဟဏဝစနသမ္ပဋိဂ္ဂဟာကာရနိဒဿနာဝဓာရဏာဒိအနေကတ္ထပ္ပဘေဒေါ။ တထာဟေသ – “ဧဝံ ဇာတေန မစ္စေန, ကတ္တဗ္ဗံ ကုသလံ ဗဟု”န္တိ (ဓ. ပ. ၅၃) ဧဝမာဒီသု ဥပမာယံ အာဂတော။ “ဧဝံ တေ အဘိက္ကမိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တေ ပဋိက္ကမိတဗ္ဗ”န္တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၁၂၂) ဥပဒေသေ။ “ဧဝမေတံ ဘဂဝါ, ဧဝမေတံ သုဂတာ”တိအာဒီသု (အ. နိ. ၃.၆၆) သမ္ပဟံသနေ။ “ဧဝမေဝံ ပနာယံ ဝသလီ ယသ္မိံ ဝါ တသ္မိံ ဝါ တဿ မုဏ္ဍကဿ သမဏကဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတီ”တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၁၈၇) ဂရဟဏေ။ “ဧဝံ, ဘန္တေတိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသု”န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၁) ဝစနသမ္ပဋိဂ္ဂဟေ။ “ဧဝံ ဗျာ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမီ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၉၈) အာကာရေ။ “ဧဟိ တွံ, မာဏဝက, ယေန သမဏော အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမ, ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန သမဏံ အာနန္ဒံ အပ္ပါဗာဓံ အပ္ပါတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆ။ “သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော ဘဝန္တံ အာနန္ဒံ အပ္ပါဗာဓံ အပ္ပါတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတီ”တိ။ “ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ, သာဓု ကိရ ဘဝံ အာနန္ဒော ယေန သုဘဿ မာဏဝဿ တောဒေယျပုတ္တဿ နိဝေသနံ, တေနုပသင်္ကမတု အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာ”တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၄၄၅) နိဒဿနေ။ “တံ ကိံ မညထ, ကာလာမာ, ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ ဝါ အကုသလာ ဝါတိ? အကုသလာ, ဘန္တေ။ သာဝဇ္ဇာ ဝါ အနဝဇ္ဇာ ဝါတိ? သာဝဇ္ဇာ, ဘန္တေ။ ဝိညုဂရဟိတာ ဝါ ဝိညုပ္ပသတ္ထာ ဝါတိ? ဝိညုဂရဟိတာ, ဘန္တေ။ သမတ္တာ သမာဒိန္နာ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ နော ဝါ, ကထံ ဝေါ ဧတ္ထ ဟောတီတိ? သမတ္တာ, ဘန္တေ, သမာဒိန္နာ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ, ဧဝံ နော ဧတ္ထ ဟောတီ”တိအာဒီသု (အ. နိ. ၃.၆၆) အဝဓာရဏေ။ သွာယမိဓ အာကာရနိဒဿနာဝဓာရဏေသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

တတ္ထ အာကာရတ္ထေန **ဧဝံ**-သဒ္ဒေန ဧတမတ္ထံ ဒီပေတိ, နာနာနယနိပုဏမနေကဇ္ဈာသယသမုဋ္ဌာနံ, အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နံ, ဝိဝိဓပါဋိဟာရိယံ, ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓဂမ္ဘီရံ, သဗ္ဗသတ္တာနံ သကသကဘာသာနုရူပတော သောတပထမာဂစ္ဆန္တံ တဿ ဘဂဝတော ဝစနံ သဗ္ဗပ္ပကာရေန ကော သမတ္ထော ဝိညာတုံ, သဗ္ဗထာမေန ပန သောတုကာမတံ ဇနေတွာပိ ‘ဧဝံ မေ သုတံ’ မယာပိ ဧကေနာကာရေန သုတန္တိ။

နိဒဿနတ္ထေန – “နာဟံ သယမ္ဘူ, န မယာ ဣဒံ သစ္ဆိကတ”န္တိ အတ္တာနံ ပရိမောစေန္တော – ‘ဧဝံ မေ သုတံ’, ‘မယာပိ ဧဝံ သုတ’န္တိ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ သကလံ သုတ္တံ နိဒဿေတိ။

အဝဓာရဏတ္ထေန – “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဗဟုဿုတာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒော, ဂတိမန္တာနံ, သတိမန္တာနံ, ဓိတိမန္တာနံ, ဥပဋ္ဌာကာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒော”တိ (အ. နိ. ၁.၂၂၃)။ ဧဝံ ဘဂဝတာ – “အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္ထကုသလော, ဓမ္မကုသလော, ဗျဉ္ဇနကုသလော, နိရုတ္တိကုသလော, ပုဗ္ဗာပရကုသလော”တိ (အ. နိ. ၅.၁၆၉)။ ဧဝံ ဓမ္မသေနာပတိနာ စ ပသတ္ထဘာဝါနုရူပံ အတ္တနော ဓာရဏဗလံ ဒဿေန္တော သတ္တာနံ သောတုကာမတံ ဇနေတိ – ‘ဧဝံ မေ သုတံ’, တဉ္စ ခေါ အတ္ထတော ဝါ ဗျဉ္ဇနတော ဝါ အနူနမနဓိကံ, ဧဝမေဝ န အညထာ ဒဋ္ဌဗ္ဗ”န္တိ။

မေ-သဒ္ဒော တီသု အတ္ထေသု ဒိဿတိ။ တထာ ဟိဿ – ''ကထာဘိဂီတံ မေ အဘောဇနေယျ''န္တိအာဒီသု (သု. နိ. ၈၁) မယာတိ အတ္ထော။ ''သာဓု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သင်္ခိတ္တေန ဓမ္မံ ဒေသေတူ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၄.၈၈) မယှန္တိ အတ္ထော။ ''ဓမ္မဒါယာဒါ မေ, ဘိက္ခဝေ , ဘဝထာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၉) မမာတိ အတ္ထော။ ဣဓ ပန မယာ သုတန္တိ စ, မမ သုတန္တိ စ အတ္ထဒ္ဝယေ ယုဇ္ဇတိ။

သုတန္တိ အယံ **သုတ**-သဒ္ဒော သဥပသဂ္ဂော စ အနုပသဂ္ဂော စ – ဂမနဝိဿုတကိလိန္နဥပစိတာနုယောဂသောတဝိညေယျ-သောတဒ္ဝါရာနုသာရ-ဝိညာတာဒိအနေကတ္ထပ္ပဘေဒော, တထာ ဟိဿ ''သေနာယ ပသုတော''တိအာဒီသု ဂစ္ဆန္တောတိ အတ္ထော။ ''သုတဓမ္မဿ ပဿတော''တိအာဒီသု (ဥဒါ. ၁၁) ဝိဿုတဓမ္မဿာတိ အတ္ထော။ ''အဝဿုတာ အဝဿုတဿာ''တိအာဒီသု (ပါစိ. ၆၅၇) ကိလိန္နာကိလိန္နဿာတိ အတ္ထော။ ''တုမှေဟိ ပုညံ ပသုတံ အနပ္ပက''န္တိအာဒီသု (ခု. ပါ. ၇.၁၂) ဥပစိတန္တိ အတ္ထော။ ''ယေ ဈာနပသုတာ ဓီရာ''တိအာဒီသု (ဓ. ပ. ၁၈၁) ဈာနာနုယုတ္တာတိ အတ္ထော။ 'ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတ'န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၄၁) သောတဝိညေယျန္တိ အတ္ထော။ ''သုတဓရော သုတသန္နိစယော''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၃၉) သောတဒ္ဝါရာနုသာရဝိညာတဓရောတိ အတ္ထော။ ဣဓ ပနဿ သောတဒ္ဝါရာနုသာရေန ဥပဓာရိတန္တိ ဝါ ဥပဓာရဏန္တိ ဝါတိ အတ္ထော။ 'မေ' သဒ္ဒဿ ဟိ 'မယာ'တိ အတ္ထေ သတိ 'ဧဝံ မယာ သုတံ' သောတဒ္ဝါရာနုသာရေန ဥပဓာရိတန္တိ ယုဇ္ဇတိ။ 'မမာ'တိ အတ္ထေ သတိ ဧဝံ မမ သုတံ သောတဒ္ဝါရာနုသာရေန ဥပဓာရဏန္တိ ယုဇ္ဇတိ။

ဧဝမေတေသု တီသု ပဒေသု **ဧဝ**န္တိ သောတဝိညာဏာဒိဝိညာဏကိစ္စနိဒ္ဒေသော။ **မေ**တိ ဝုတ္တဝိညာဏသမင်္ဂိပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသော။ **သုတ**န္တိ အဿဝနဘာဝပဋိက္ခေပတော အနူနာဓိကာဝိပရီတဂ္ဂဟဏနိဒ္ဒေသော။ တထာ **ဧဝ**န္တိ တဿာ သောတဒ္ဝါရာနုသာရေန ပဝတ္တာယ ဝိညာဏဝီထိယာ နာနပ္ပကာရေန အာရမ္မဏေ ပဝတ္တိဘာဝပ္ပကာသနံ။ **မေ**တိ အတ္တပ္ပကာသနံ။ **သုတ**န္တိ ဓမ္မပ္ပကာသနံ။ အယဉ္ဟေတ္ထ သင်္ခေပေါ – ''နာနပ္ပကာရေန အာရမ္မဏေ ပဝတ္တာယ ဝိညာဏဝီထိယာ မယာ န အညံ ကတံ, ဣဒံ ပန ကတံ, အယံ ဓမ္မော သုတော''တိ။

တထာ **ဧဝ**န္တိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဓမ္မပ္ပကာသနံ။ **မေ**တိ ပုဂ္ဂလပ္ပကာသနံ။ **သုတ**န္တိ ပုဂ္ဂလကိစ္စပ္ပကာသနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''ယံ သုတ္တံ နိဒ္ဒိသိဿာမိ, တံ မယာ ဧဝံ သုတ''န္တိ။

တထာ **ဧဝ**န္တိ ယဿ စိတ္တသန္တာနဿ နာနာကာရပ္ပဝတ္တိယာ နာနတ္ထဗျဉ္ဇနဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ, တဿ နာနာကာရနိဒ္ဒေသော။ **ဧဝ**န္တိ ဟိ အယမာကာရပညတ္တိ။ **မေ**တိ ကတ္တုနိဒ္ဒေသော။ **သုတ**န္တိ ဝိသယနိဒ္ဒေသော။ ဧတ္တာဝတာ နာနာကာရပ္ပဝတ္တေန စိတ္တသန္တာနေန တံ သမင်္ဂိနော ကတ္တု ဝိသယဂ္ဂဟဏသန္နိဋ္ဌာနံ ကတံ ဟောတိ။

အထဝါ **ဧဝ**န္တိ ပုဂ္ဂလကိစ္စနိဒ္ဒေသော။ **သုတ**န္တိ ဝိညာဏကိစ္စနိဒ္ဒေသော။ **မေ**တိ ဥဘယကိစ္စယုတ္တပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသော။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ''မယာ သဝနကိစ္စဝိညာဏသမင်္ဂိနာ ပုဂ္ဂလေန ဝိညာဏဝသေန လဒ္ဓသဝနကိစ္စဝေါဟာရေန သုတ''န္တိ။

တတ္ထ ဧဝန္တိ စ မေတိ စ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝသေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ ကိဉ္ဟေတ္ထ တံ ပရမတ္ထတော အတ္ထိ, ယံ ဧဝန္တိ ဝါ မေတိ ဝါ နိဒ္ဒေသံ လဘေထ? သုတန္တိ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ ယဉ္ဟိ တံ ဧတ္ထ သောတေန ဥပလဒ္ဓံ, တံ ပရမတ္ထတော ဝိဇ္ဇမာနန္တိ။ တထာ 'ဧဝ'န္တိ စ, မေတိ စ, တံ တံ ဥပါဒါယ ဝတ္တဗ္ဗတော ဥပါဒါပညတ္တိ။ 'သုတ'န္တိ ဒိဋ္ဌာဒီနိ ဥပနိဓာယ ဝတ္တဗ္ဗတော ဥပနိဓာပညတ္တိ။ ဧတ္ထ စ ဧဝန္တိ ဝစနေန အသမ္မောဟံ ဒီပေတိ။ န ဟိ သမ္မူဠှော နာနပ္ပကာရပဋိဝေဓသမတ္ထော ဟောတိ။ 'သုတ'န္တိ ဝစနေန သုတဿ အသမ္မောသံ ဒီပေတိ။ ယဿ ဟိ သုတံ သမ္မုဋ္ဌံ ဟောတိ, န သော ကာလန္တရေန မယာ သုတန္တိ ပဋိဇာနာတိ။ ဣစ္စဿ အသမ္မောဟေန ပညာသိဒ္ဓိ, အသမ္မောသေန ပန သတိသိဒ္ဓိ။ တတ္ထ ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ သတိယာ ဗျဉ္ဇနာဝဓာရဏသမတ္ထတာ, သတိပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ပညာယ အတ္ထပဋိဝေဓသမတ္ထတာ။ တဒုဘယသမတ္ထတာယောဂေန အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နဿ ဓမ္မကောသဿ အနုပါလနသမတ္ထတော ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကတ္တသိဒ္ဓိ။

အပရော နယော, ဧဝန္တိ ဝစနေန ယောနိသော မနသိကာရံ ဒီပေတိ။ အယောနိသော မနသိကရောတော ဟိ နာနပ္ပကာရပဋိဝေဓာဘာဝတော။ သုတန္တိ ဝစနေန အဝိက္ခေပံ ဒီပေတိ, ဝိက္ခိတ္တစိတ္တဿ သဝနာဘာဝတော။ တထာ ဟိ ဝိက္ခ

ခိတ္တစိတ္တော ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ ဝုစ္စမာနောပိ “န မယာ သုတံ, ပုန ဘဏထာ”တိ ဘဏတိ။ ယောနိသော မနသိကာရေန စေတ္ထ အတ္တသမ္မာပဏိဓိံ ပုဗ္ဗေ စ ကတပုညတံ သာဓေတိ, သမ္မာ အပ္ပဏိဟိတတ္တဿ ပုဗ္ဗေ အကတပုညဿ ဝါ တဒဘာဝတော။ အဝိက္ခေပေန သဒ္ဓမ္မဿဝနံ သပ္ပုရိသူပနိဿယဉ္စ သာဓေတိ။ န ဟိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော သောတုံ သက္ကောတိ, န စ သပ္ပုရိသေ အနုပဿယမာနဿ သဝနံ အတ္ထီတိ။

အပရော နယော, ယသ္မာ ဧဝန္တိ ယဿ စိတ္တသန္တာနဿ နာနာကာရပ္ပဝတ္တိယာ နာနတ္ထဗျဉ္ဇနဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ, တဿ နာနာကာရနိဒ္ဒေသောတိ ဝုတ္တံ, သော စ ဧဝံ ဘဒ္ဒကော အာကာရော န သမ္မာအပ္ပဏိဟိတတ္တနော ပုဗ္ဗေ အကတပုညဿ ဝါ ဟောတိ, တသ္မာ ဧဝန္တိ ဣမိနာ ဘဒ္ဒကေနာကာရေန ပစ္ဆိမစက္ကဒွယသမ္ပတ္တိမတ္တနော ဒီပေတိ။ သုတန္တိ သဝနယောဂေန ပုရိမစက္ကဒွယသမ္ပတ္တိံ။ န ဟိ အပ္ပတိရူပဒေသေ ဝသတော သပ္ပုရိသူပနိဿယဝိရဟိတဿ ဝါ သဝနံ အတ္ထိ။ ဣစ္စဿ ပစ္ဆိမစက္ကဒွယသိဒ္ဓိယာ အာသယသုဒ္ဓိသိဒ္ဓါ ဟောတိ, ပုရိမစက္ကဒွယသိဒ္ဓိယာ ပယောဂသုဒ္ဓိ, တာယ စ အာသယသုဒ္ဓိယာ အဓိဂမဗျတ္တိသိဒ္ဓိ, ပယောဂသုဒ္ဓိယာ အာဂမဗျတ္တိသိဒ္ဓိ။ ဣတိ ပယောဂါသယသုဒ္ဓဿ အာဂမာဓိဂမသမ္ပန္နဿ ဝစနံ အရုဏုဂ္ဂံ ဝိယ သူရိယဿ ဥဒယတော ယောနိသော မနသိကာရော ဝိယ စ ကုသလကမ္မဿ အရဟတိ ဘဂဝတော ဝစနဿ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဘဝိတုန္တိ ဌာနေ နိဒါနံ ဌပေန္တော – “ဧဝံ မေ သုတ”န္တိအာဒိမာဟ။

အပရော နယော, ‘ဧဝ’န္တိ ဣမိနာ နာနပ္ပကာရပဋိဝေဓဒီပကေန ဝစနေန အတ္တနော အတ္ထပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါသမ္ပတ္တိသဗ္ဘာဝံ ဒီပေတိ။ ‘သုတ’န္တိ ဣမိနာ သောတဗ္ဗပ္ပဘေဒပဋိဝေဓဒီပကေန ဓမ္မနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါသမ္ပတ္တိသဗ္ဘာဝံ။ ‘ဧဝ’န္တိ စ ဣဒံ ယောနိသော မနသိကာရဒီပကံ ဝစနံ ဘာသမာနော – “ဧတေ မယာ ဓမ္မာ မနသာနုပေက္ခိတာ, ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ”တိ ဒီပေတိ။ ‘သုတ’န္တိ ဣဒံ သဝနယောဂဒီပကံ ဝစနံ ဘာသမာနော – “ဗဟူ မယာ ဓမ္မာ သုတာ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ”တိ ဒီပေတိ။ တဒုဘယေနာပိ အတ္ထဗျဉ္ဇနပါရိပူရိံ ဒီပေန္တော သဝနေ အာဒရံ ဇနေတိ။ အတ္ထဗျဉ္ဇနပရိပုဏ္ဏဉှိ ဓမ္မံ အာဒရေန အဿုဏန္တော မဟတာ ဟိတာ ပရိဗာဟိရော ဟောတီတိ, တသ္မာ အာဒရံ ဇနေတွာ သက္ကစ္စံ အယံ ဓမ္မော သောတဗ္ဗောတိ။

“ဧဝံ မေ သုတ”န္တိ ဣမိနာ ပန သကလေန ဝစနေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မံ အတ္တနော အဒဟန္တော အသပ္ပုရိသဘူမိံ အတိက္ကမတိ။ သာဝကတ္တံ ပဋိဇာနန္တော သပ္ပုရိသဘူမိံ ဩက္ကမတိ။ တထာ အသဒ္ဓမ္မာ စိတ္တံ ဝုဋ္ဌာပေတိ, သဒ္ဓမ္မေ စိတ္တံ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ “ကေဝလံ သုတမေဝေတံ မယာ, တဿေဝ ဘဂဝတော ဝစန”န္တိ ဒီပေန္တော အတ္တာနံ ပရိမောစေတိ, သတ္ထာရံ အပဒိသတိ, ဇိနဝစနံ အပ္ပေတိ, ဓမ္မနေတ္တိံ ပတိဋ္ဌာပေတိ။

အပိစ “ဧဝံ မေ သုတ”န္တိ အတ္တနာ ဥပ္ပာဒိတဘာဝံ အပ္ပဋိဇာနန္တော ပုရိမဝစနံ ဝိဝရန္တော – “သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတမိဒံ မယာ တဿ ဘဂဝတော စတုဝေသာရဇ္ဇဝိသာရဒဿ ဒသဗလဓရဿ အာသဘဋ္ဌာနဋ္ဌာယိနော သီဟနာဒနာဒိနော သဗ္ဗသတ္တုတ္တမဿ ဓမ္မိဿရဿ ဓမ္မရာဇဿ ဓမ္မာဓိပတိနော ဓမ္မဒီပဿ ဓမ္မသရဏဿ သဒ္ဓမ္မဝရစက္ကဝတ္တိနော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဝစနံ, န ဧတ္ထ အတ္ထေ ဝါ ဓမ္မေ ဝါ ပဒေ ဝါ ဗျဉ္ဇနေ ဝါ ကင်္ခါ ဝါ ဝိမတိ ဝါ ကာတဗ္ဗာ”တိ သဗ္ဗေသံ ဒေဝမနုဿာနံ ဣမသ္မိံ ဓမ္မေ အဿဒ္ဓိယံ ဝိနာသေတိ, သဒ္ဓါသမ္ပဒံ ဥပ္ပာဒေတိ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

“ဝိနာသယတိ အဿဒ္ဓံ, သဒ္ဓံ ဝဍ္ဎေတိ သာသနေ။
ဧဝံ မေ သုတမိစ္စေဝံ, ဝဒံ ဂေါတမသာဝကော”တိ။

ဧကန္တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒနိဒ္ဒေသော။ **သမယန္တိ** ပရိစ္ဆိန္နနိဒ္ဒေသော။ **ဧကံ သမယန္တိ** အနိယမိတပရိဒီပနံ။ တတ္ထ **သမယ**သဒ္ဒော –

“သမဝါယေ ခဏေ ကာလေ, သမူဟေ ဟေတုဒိဋ္ဌိသု။
ပဋိလာဘေ ပဟာနေ စ, ပဋိဝေဓေ စ ဒိဿတိ”။

တထာ ဟိဿ – “အပ္ပေဝနာမ သွေပိ ဥပသင်္ကမေယျာမ ကာလဉ္စ သမယဉ္စ ဥပာဒါယာ”တိ ဧဝမာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၄၄၇) သမဝာယော အတ္ထော။ “ဧကောဝ ခေါ ဘိက္ခဝေ, ခဏော စ သမယော စ ဗြဟ္မစရိယဝါသာယာ”တိအာဒီသု (အ. နိ. ၈.၂၉) ခဏော။ “ဥဏှသမယော ပရိဠာဟသမယော”တိအာဒီသု (ပါစိ. ၃၅၈) ကာလော။ “မဟာသမယော ပဝနသ္မိံ”န္တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၃၃၂) သမူဟော။ “သမယောပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒါလိ, အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ, ဘဂဝါ ခေါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ, ဘဂဝါပိ မံ ဇာနိဿတိ, ဘဒ္ဒါလိ နာမ ဘိက္ခု သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရီ’တိ။ အယမ္ပိ ခေါ, တေ ဘဒ္ဒါလိ, သမယော အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသီ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၃၅) ဟေတု။ “တေန ခေါ ပန သမယေန ဥဂ္ဂဟမာနော ပရိဗ္ဗာဇကော သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော သမယပ္ပဝါဒကေ တိန္ဒုကာစီရေ ဧကသာလကေ မလ္လိကာယ အာရာမေ ပဋိဝသတီ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၂၆၀) ဒိဋ္ဌိ။

“ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စ ယော အတ္ထော၊ ယော စတ္ထော သမ္ပရာယိကော။
အတ္ထာဘိသမယာ ဓီရော၊ ပဏ္ဍိတောတိ ပဝုစ္စတီ”တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၂၈) –

အာဒီသု ပဋိလာဘော။ “သမ္မာ မာနာဘိသမယာ အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာ”တိအာဒီသု (အ. နိ. ၇.၉) ပဟာနံ။ “ဒုက္ခဿ ပီဠနဋ္ဌော သင်္ခတဋ္ဌော သန္တာပဋ္ဌော ဝိပရိဏာမဋ္ဌော အဘိသမယဋ္ဌော”တိအာဒီသု (ပဋိ. ၁၀၈) ပဋိဝေဓော။ ဣဓ ပနဿ ကာလော အတ္ထော။ တေန သံဝစ္ဆရဥတုမာသဍ္ဎမာသရတ္တိဒိဝပုဗ္ဗဏှမဇ္ဈန္ဟိကသာယန္ဟပဌမမဇ္ဈိမ-ပစ္ဆိမယာမမုဟုတ္တာဒီသု ကာလပ္ပဘေဒဘူတေသု သမယေသု ဧကံ သမယန္တိ ဒီပေတိ။

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဧတေသု သံဝစ္ဆရာဒီသု သမယေသု ယံ ယံ သုတ္တံ ယသ္မိံ ယသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ ဥတုမှိ မာသေ ပက္ခေ ရတ္တိဘာဂေ ဝါ ဒိဝသဘာဂေ ဝါ ဝုတ္တံ, သဗ္ဗံ တံ ထေရဿ သုဝိဒိတံ သုဝဝတ္ထာပိတံ ပညာယ။ ယသ္မာ ပန – “ဧဝံ မေ သုတံ” အသုကသံဝစ္ဆရေ အသုကဥတုမှိ အသုကမာသေ အသုကပက္ခေ အသုကရတ္တိဘာဂေ အသုကဒိဝသဘာဂေ ဝါတိ ဧဝံ ဝုတ္တေ န သက္ကာ သုခေန ဓာရေတုံ ဝါ ဥဒ္ဒိသိတုံ ဝါ ဥဒ္ဒိသာပေတုံ ဝါ, ဗဟု စ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ, တသ္မာ ဧကေနေဝ ပဒေန တမတ္ထံ သမောဓာနေတွာ “ဧကံ သမယ”န္တိ အာဟ။ ယေ ဝါ ဣမေ ဂဗ္ဘောက္ကန္တိသမယော, ဇာတိသမယော, သံဝေဂသမယော, အဘိနိက္ခမနသမယော, ဒုက္ကရကာရိကသမယော, မာရဝိဇယသမယော, အဘိသမ္ဗောဓိသမယော ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရသမယော, ဒေသနာသမယော, ပရိနိဗ္ဗာနသမယောတိ, ဧဝမာဒယော ဘဂဝတော ဒေဝမနုဿေသု အတိဝိယ ပကာသာ အနေကကာလပ္ပဘေဒါ ဧဝ သမယာ။ တေသု သမယေသု ဒေသနာသမယသင်္ခါတံ ဧကံ သမယန္တိ ဒီပေတိ။ ယော စာယံ ဉာဏကရုဏာကိစ္စသမယေသု ကရုဏာကိစ္စသမယော, အတ္တဟိတပရဟိတပဋိပတ္တိသမယေသု ပရဟိတပဋိပတ္တိသမယော, သန္နိပတိတာနံ ကရဏီယဒွယသမယေသု ဓမ္မိကထာသမယော ဒေသနာပဋိပတ္တိသမယေသု ဒေသနာသမယော, တေသုပိ သမယေသု အညတရံ သမယံ သန္ဓာယ **“ဧကံ သမယ”**န္တိ အာဟ။

ကသ္မာ ပနေတ္ထ ယထာ အဘိဓမ္မေ “ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရ”န္တိ (ဓ. သ. ၁) စ, ဣတော အညေသု စ သုတ္တန္တပဒေသု – “ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ”တိ စ ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော, ဝိနယေ စ – “တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ”တိ ကရဏဝစနေန, တထာ အကတွာ “ဧကံ သမယ”န္တိ ဥပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော ကတောတိ? တတ္ထ တထာ ဣဓ စ အညထာ အတ္ထသမ္ဘဝတော။ တတ္ထ ဟိ အဘိဓမ္မေ ဣတော အညေသု သုတ္တပဒေသု စ အဓိကရဏတ္ထော ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတိ။ အဓိကရဏဉှိ ကာလတ္ထော, သမူဟတ္ထော စ သမယော, တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တာနံ ဖဿာဒိဓမ္မာနံ ခဏသမဝာယဟေတုသင်္ခါတဿ စ သမယဿ ဘာဝေန တေသံ ဘာဝေါ လက္ခီယတိ, တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ တတ္ထ ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။

ဝိနယေ စ ဟေတုအတ္ထော ကရဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတိ။ ယော ဟိ သော သိက္ခာပဒပညတ္တိသမယော သာရိပုတ္တာဒီဟိပိ ဒုဗ္ဗိညေယျော, တေန သမယေန ဟေတုဘူတေန ကရဏဘူတေန စ သိက္ခာပဒာနိ ပညာပယန္တော သိက္ခာပဒပညတ္တိဟေတုဉ္စ အပေက္ခမာနော ဘဂဝါ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဟာသိ, တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ တတ္ထ ကရဏဝစနေန နိဒ္ဒေသော ကတော။

ဣဓ ပန အညသ္မိမ္ပိ ဧဝံ ဇာတိကေ အစ္စန္တသံယောဂတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ ယဉ္ဟိ သမယံ ဘဂဝါ ဣမံ အညံ ဝါ သုတ္တန္တံ ဒေသေသိ, အစ္စန္တမေဝ တံ သမယံ ကရုဏာဝိဟာရေန ဝိဟာသိ, တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ ဣဓ ဥပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော ကတောတိ။

တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

“တံ တံ အတ္ထမပေက္ခိတွာ, ဘုမ္မေန ကရဏေန စ။
အညတြ သမယော ဝုတ္တော, ဥပယောဂေန သော ဣဓာ”တိ။

ပောရာဏာ ပန ဝဏ္ဏယန္တိ – “တသ္မိံ သမယေ”တိ ဝါ, “တေန သမယေနာ”တိ ဝါ, “ဧကံ သမယ”န္တိ ဝါ, အဘိလာပမတ္တဘေဒော ဧသ, သဗ္ဗတ္ထ ဘုမ္မမေဝတ္ထောတိ။ တသ္မာ “ဧကံ သမယ”န္တိ ဝုတ္တေပိ “ဧကသ္မိံ သမယေ”တိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘဂဝါတိ ဂရု။ ဂရုဉ္ဟိ လောကေ ဘဂဝါတိ ဝဒန္တိ။ အယဉ္စ သဗ္ဗဂုဏဝိသိဋ္ဌတာယ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဂရု, တသ္မာ ဘဂဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပောရာဏေဟိပိ ဝုတ္တံ –

“ဘဂဝါတိ ဝစနံ သေဋ္ဌံ, ဘဂဝါတိ ဝစနမုတ္တမံ။
ဂရု ဂါရဝယုတ္တော သော, ဘဂဝါ တေန ဝုစ္စတီ”တိ။

အပိ စ –

“ဘာဂျဝါ ဘဂ္ဂဝါ ယုတ္တော, ဘဂေဟိ စ ဝိဘတ္တဝါ။
ဘတ္တဝါ ဝန္တဂမနော, ဘဝေသု ဘဂဝါ တတော”တိ။

ဣမိဿာ ကထာယ ဝသေနဿ ပဒဿ ဝိတ္ထာရအတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တောယေဝ။

ဧတ္တာဝတာ စေတ္ထ **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဝစနေန ယထာသုတံ ဓမ္မံ ဒဿေန္တော ဘဂဝတော ဓမ္မကာယံ ပစ္စက္ခံ ကရောတိ။ တေန “နယိဒံ အတိက္ကန္တသတ္ထုကံ ပါဝစနံ, အယံ ဝေါ သတ္ထာ”တိ သတ္ထု အဒဿနေန ဥက္ကဏ္ဌိတံ ဇနံ သမဿာသေတိ။

ဧကံ သမယံ ဘဂဝါတိ ဝစနေန တသ္မိံ သမယေ ဘဂဝတော အဝိဇ္ဇမာနဘာဝံ ဒဿေန္တော ရူပကာယပရိနိဗ္ဗာနံ သာဓေတိ။ တေန “ဧဝံဝိဓဿ နာမ အရိယဓမ္မဿ ဒေသကော ဒသဗလဓရော ဝဇိရသင်္ဃာတသမာနကာယော သောပိ ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗုတော, ကေန အညေန ဇီဝိတေ အာသာ ဇနေတဗ္ဗာ”တိ ဇီဝိတမဒမတ္တံ ဇနံ သံဝေဇေတိ, သဒ္ဓမ္မေ စဿ ဥဿာဟံ ဇနေတိ။

ဧဝန္တိ စ ဘဏန္တော ဒေသနာသမ္ပတ္တိံ နိဒ္ဒိသတိ။ **မေ သုတ**န္တိ သာဝကသမ္ပတ္တိံ။ **ဧကံ သမယ**န္တိ ကာလသမ္ပတ္တိံ။ **ဘဂဝါ**တိ ဒေသကသမ္ပတ္တိံ။

အန္တရာ စ ရာဇဂဟံ အန္တရာ စ နာဠန္ဒန္တိ **အန္တရာ**-သဒ္ဒော ကာရဏခဏစိတ္တဝေမဇ္ဈဝိဝရာဒီသု ဒိဿတိ။ “တဒန္တရံ ကော ဇာနေယျ အညတြ တထာဂတာ”တိ (အ. နိ. ၆.၄၄) စ, “ဇနာ သင်္ဂမ္မ မန္တေန္တိ မဉ္စ တဉ္စ ကိမန္တရ”န္တိ (သံ. နိ. ၁.၂၂၈) စ အာဒီသု ဟိ ကာရဏေ အန္တရာ-သဒ္ဒော။ “အဒ္ဒသ မံ, ဘန္တေ, အညတရာ ဣတ္ထီ ဝိဇ္ဇန္တရိကာယ ဘာဇနံ ဓောဝန္တီ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၄၉) ခဏေ။ “ယဿန္တရတော န သန္တိ ကောပါ”တိအာဒီသု (ဥဒါ. ၂၀) စိတ္တေ။ “အန္တရာ ဝေါသာနမာပါဒီ”တိအာဒီသု (စူဠဝ. ၃၅၀) ဝေမဇ္ဈေ။ “အပိ စာယံ, ဘိက္ခဝေ, တပေါဒါ ဒွိန္နံ မဟာနိရယာနံ အန္တရိကာယ အာဂစ္ဆတီ”တိအာဒီသု (ပါရာ. ၂၃၁) ဝိဝရေ။ သွာယမိဓ ဝိဝရေ ဝတ္တတိ, တသ္မာ ရာဇဂဟဿ စ နာဠန္ဒာယ စ ဝိဝရေတိ ဧဝမေတ္ထတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အန္တရာ-သဒ္ဒေန ပန ယုတ္တတ္တာ ဥ

ပယောဂဝစနံ ကတံ။ ဤဒိသေသု စ ဌာနေသု အက္ခရစိန္တကာ "အန္တရာ ကမဥ္စ နဒိဥ္စ ယာတိ"တိ ဧဝံ ဧကမေဝ အန္တရာသဒ္ဒံ ပယုဇ္ဇန္တိ, သော ဒုတိယပဒေနပိ ယောဇေတဗ္ဗော ဟောတိ, အယောဇိယမာနေ ဥပယောဂဝစနံ န ပာပုဏာတိ။ ဣဓ ပန ယောဇေတ္ဝာဝ ဝုတ္တောတိ။

အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ဟောတီတိ အဒ္ဓါနသင်္ခာတံ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နော ဟောတိ, "ဒီဃမဂ္ဂ"န္တိ အတ္ထော။ အဒ္ဓါနဂမနသမယဿ ဟိ ဝိဘင်္ဂေ "အမုယောဇနံ ဂစ္ဆိဿာမီတိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိအာဒိဝစနတော (ပာစိ. ၂၁၈) အမုယောဇနမ္ပိ အဒ္ဓါနမဂ္ဂေါ ဟောတိ။ ရာဇဂဟတော ပန နာဠန္ဒာ ယောဇနမေဝ။

မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိန္တိ 'မဟတာ'တိ ဂုဏမဟတ္တေနပိ မဟတာ, သင်္ချာမဟတ္တေနပိ မဟတာ။ သော ဟိ ဘိက္ခုသင်္ဃော ဂုဏေဟိပိ မဟာ အဟောသိ, အပ္ပိစ္ဆတာဒိဂုဏသမန္နာဂတတ္တာ။ သင်္ချာယပိ မဟာ, ပဉ္စသတသင်္ချတ္တာ။ ဘိက္ခူနံ သင်္ဃော 'ဘိက္ခုသင်္ဃော', တေန ဘိက္ခုသင်္ဃေန။ ဒိဋ္ဌိသီလသာမညသင်္ဃာတသင်္ခါတေန သမဏဂဏေနာတိ အတ္ထော။ **သဒ္ဓိ**န္တိ ဧကတော။

ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟီတိ ပဉ္စမတ္တာ ဧတေသန္တိ ပဉ္စမတ္တာနိ။ မတ္တာတိ ပမာဏံ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ ယထာ "ဘောဇနေ မတ္တညူ"တိ ဝုတ္တေ "ဘောဇနေ မတ္တံ ဇာနာတိ, ပမာဏံ ဇာနာတီ"တိ အတ္ထော ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ – "တေသံ ဘိက္ခုသတာနံ ပဉ္စမတ္တာ ပဉ္စပမာဏ"န္တိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဘိက္ခူနံ သတာနိ ဘိက္ခုသတာနိ, တေဟိ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ။

သုပ္ပိယောပိ ခော ပရိဗ္ဗာဇကောတိ **သုပ္ပိယော**တိ တဿ နာမံ။ **ပိ**-ကာရော မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နသဘာဂတာယ ပုဂ္ဂလသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော။ **ခော**-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော, ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာဝသေန ဝုတ္တော။ **ပရိဗ္ဗာဇကော**တိ သဉ္ဇယဿ အန္တေဝါသီ ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – "ယဒာ ဘဂဝါ တံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ ပဋိပန္နော, တဒါ သုပ္ပိယောပိ ပရိဗ္ဗာဇကော ပဋိပန္နော အဟောသီ"တိ။ အတီတကာလတ္ထော ဟေတ္ထ ဟောတိ-သဒ္ဒေါ။

သဒ္ဓိံ အန္တေဝါသိနာ ဗြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေနာတိ – ဧတ္ထ အန္တေ ဝသတီတိ အန္တေဝါသီ။ သမီပစာရော သန္တိကာဝစရော သိဿောတိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မဒတ္တော**တိ တဿ နာမံ။ **မာဏဝေါ**တိ သတ္တောပိ စောရောပိ တရုဏောပိ ဝုစ္စတိ။

"စောဒိတာ ဒေဝဒူတေဟိ၊ ယေ ပမဇ္ဇန္တိ မာဏဝါ။
တေ ဒီဃရတ္တံ သောစန္တိ၊ ဟီနကာယူပဂါ နရာ"တိ။ (မ. နိ. ၃.၂၇၁) –

အာဒီသု ဟိ သတ္တော မာဏဝေါတိ ဝုတ္တော။ "မာဏဝေဟိပိ သမာဂစ္ဆန္တိ ကတကမ္မေဟိပိ အကတကမ္မေဟိပီ"တိ အာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၄၉) စောရော။ "အမ္ဗဋ္ဌော မာဏဝေါ, အင်္ဂကော မာဏဝေါ"တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၃၁၆) တရုဏော 'မာဏဝေါ'တိ ဝုတ္တော။ ဣဓာပိ အယမေဝတ္ထော။ ဣဒဉ္ဟိ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဗြဟ္မဒတ္တေန နာမ တရုဏန္တေဝါသိနာ သဒ္ဓိန္တိ။

တတြာတိ တသ္မိံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂေ, တေသု တ္ဝဒ္ဝီသု ဇနေသု။ **သုဒ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။ **အနေကပရိယာယေနာ**တိ ပရိယာယ-သဒ္ဒေါ တာဝ ဝါရဒေသနာကာရဏေသု ဝတ္တတိ။ "ကဿ နု ခော, အာနန္ဒ, အဇ္ဇ ပရိယာယော ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတု"န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၃၉၈) ဟိ ဝါရေ ပရိယာယသဒ္ဒေါ ဝတ္တတိ။ "မဓုပိဏ္ဍိကပရိယာယောတွေဝ နံ ဓာရေဟီ"တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၀၅) ဒေသနာယံ။ "ဣမိနာပိ ခော, တေ ရာဇည, ပရိယာယေန ဧဝံ ဟောတူ"တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၄၁၁) ကာရဏေ။ သွတာယမိဓာပိ ကာရဏေ ဝတ္တတိ, တသ္မာ အယမေတ္ထ အတ္ထော – "အနေကဝိဓေန ကာရဏေနာ"တိ, "ဗဟူဟိ ကာရဏေဟီ"တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတီတိ အဝဏ္ဏဝိရဟိတဿ အပရိမာဏဝဏ္ဏသမန္နာဂတဿာပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော – "ယံ လောကေ ဇာတိဝုဍ္ဎေသု ကတ္တဗ္ဗံ အဘိဝါဒနာဒိသာမီစိကမ္မံ 'သာမဂ္ဂိရသော'တိ ဝုစ္စတိ, တံ သမဏဿ ဂေါတမဿ နတ္ထိ တသ္မာ အရသရူပေါ သမဏော ဂေါတမော, နိဗ္ဘောဂေါ, အကိရိယဝါဒေါ, ဥစ္ဆေဒဝါဒေါ, ဇေဂုစ္ဆီ,

ဝေနယိကော, တပဿီ, အပဂဗ္ဘော။ နတ္ထိ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသော။ တက္ကပရိယာဟတံ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဝီမံသာနုစရိတံ, သယံပဋိဘာနံ။ သမဏော ဂေါတမော န သဗ္ဗညူ, န လောကဝိဒူ, န အနုတ္တရော, န အဂ္ဂပုဂ္ဂလော''တိ။ ဧဝံ တံ တံ အကာရဏမေဝ ကာရဏန္တိ ဝတ္ဝာ တထာ တထာ အဝဏ္ဏံ ဒေသံ နိန္ဒံ ဘာသတိ။

ယထာ စ ဗုဒ္ဓဿ, ဧဝံ ဓမ္မဿာပိ တံ တံ အကာရဏမေဝ ကာရဏတော ဝတွာ – ''သမဏဿ ဂေါတမဿ ဓမ္မော ဒုရက္ခာတော, ဒုပ္ပဋိဝေဒိတော, အနိယျာနိကော, အနုပသမသံဝတ္တနိကော''တိ တထာ တထာ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။

ယထာ စ ဓမ္မဿ, ဧဝံ သင်္ဃဿာပိ ယံ တ တံ တ အကာရဏမေဝ ကာရဏတော ဝတွာ – ''မိစ္ဆာပဋိပန္နော သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကသင်္ဃော, ကုဋိလပဋိပန္နော, ပစ္စနီကပဋိပဒံ အနနုလောမပဋိပဒံ အဓမ္မာနုလောမပဋိပဒံ ပဋိပန္နော''တိ တထာ တထာ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။

အန္တေဝါသီ ပနဿ – ''အမှာကံ အာစရိယော အပရာမသိတဗ္ဗံ ပရာမသတိ, အနက္ကမိတဗ္ဗံ အက္ကမတိ, သွေတယံ အဂ္ဂိံ ဂိလန္တော ဝိယ, ဟတ္ထေန အသိဓာရံ ပရာမသန္တော ဝိယ, မုဋ္ဌိနာ သိနေရုံ ပဒာလေတုကာမော ဝိယ, ကကစဒန္တပန္တိယံ ကီဠမာနော ဝိယ, ပဘိန္နမဒံ စဏ္ဍဟတ္ထိံ ဟတ္ထေန ဂဏှန္တော ဝိယ စ ဝဏ္ဏာရဟဿေဝ ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသမာနော အနယဗျသနံ ပာပုဏိဿတိ။ အာစရိယေ ခေါ ပန ဂူထံ တ အဂ္ဂိံ တ ကဏ္ဍကံ တ ကဏှသပ္ပံ တ အက္ကမန္တေ, သူလံ တ အဘိရူဟန္တေ, ဟလာဟလံ တ ဝိသံ ခါဒန္တေ, ခါရောဒကံ တ ပက္ခလန္တေ, နရကပပာတံ တ ပပတန္တေ, န အန္တေဝါသိနာ တံ သဗ္ဗမနုကာတဗ္ဗံ ဟောတိ။ ကမ္မဿကာ ဟိ သတ္တာ အတ္တနော ကမ္မာနုရူပမေဝ ဂတိံ ဂစ္ဆန္တိ။ နေဝ ပိတာ ပုတ္တဿ ကမ္မေန ဂစ္ဆတိ, န ပုတ္တော ပိတု ကမ္မေန, န မာတာ ပုတ္တဿ, န ပုတ္တော မာတုယာ, န ဘာတာ ဘဂိနိယာ, န ဘဂိနီ ဘာတု, န အာစရိယော အန္တေဝါသိနော, န အန္တေဝါသီ အာစရိယဿ ကမ္မေန ဂစ္ဆတိ။ မယှဉ္စ အာစရိယော တိဏ္ဏံ ရတနာနံ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ, မဟာသာဝဇ္ဇော ခေါ ပနာရိယူပဝါဒေါ''တိ။ ဧဝံ ယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ အာစရိယဝါဒံ မဒ္ဒမာနော သမ္မာကာရဏမေဝ ကာရဏတော အပဒိသန္တော အနေကပရိယာယေန တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဝဏ္ဏံ ဘာသိတုမာရဒ္ဓော, ယထာ တံ ပဏ္ဍိတဇာတိကော ကုလပုတ္တော''။ တေန ဝုတ္တံ – ''သုပ္ပိယဿ ပန ပရိဗ္ဗာဇကဿ အန္တေဝါသီ ဗြဟ္မဒတ္တော မာဏဝေါ အနေကပရိယာယေန ဗုဒ္ဓဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ, ဓမ္မဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ, သင်္ဃဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတီ''တိ။

တတ္ထ **ဝဏ္ဏန္တိ** ဝဏ္ဏ-သဒ္ဒော သဏ္ဌာန-ဇာတိ-ရူပါယတန-ကာရဏ-ပမာဏ-ဂုဏ-ပသံသာဒီသု ဒိဿတိ ။ တတ္ထ ''မဟန္တံ သပ္ပရာဇဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၁၄၂) သဏ္ဌာနံ ဝုစ္စတိ။ ''ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၄၀၂) ဇာတိ။ ''ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတော''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၃၀၃) ရူပါယတနံ။

''န ဟရာမိ န ဘဉ္ဇာမိ, အာရာ သိင်္ဃာမိ ဝါရိဇံ။
အထ ကေန နု ဝဏ္ဏေန, ဂန္ဓတ္ထေနောတိ ဝုစ္စတီ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၃၄) –

အာဒီသု ကာရဏံ။ ''တယော ပတ္တဿ ဝဏ္ဏာ''တိအာဒီသု (ပါရာ. ၆၀၂) ပမာဏံ။ ''ကဒါ သညူဠှာ ပန, တေ ဂဟပတိ, ဣမေ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဝဏ္ဏာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၇၇) ဂုဏော။ ''ဝဏ္ဏာရဟဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတီ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၂.၁၃၅) ပသံသာ။ ဣဓ ဂုဏောပိ ပသံသာပိ။ အယံ ကိရ တံ တံ ဘူတမေဝ ကာရဏံ အပဒိသန္တော အနေကပရိယာယေန ရတနတ္တယဿ ဂုဏူပသဉှိတံ ပသံသံ အဘာသိ။ တတ္ထ – ''ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိအာဒိနာ (ပါရာ. ၁) နယေန, ''ယေ ဘိက္ခဝေ, ဗုဒ္ဓေ ပသန္နာ အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာ''တိအာဒိနာ ''ဧကပုဂ္ဂလော, ဘိက္ခဝေ, လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ပေ။ အသမော အသမသမော''တိအာဒိနာ (အ. နိ. ၁.၁၇၄) စ နယေန ဗုဒ္ဓဿ ဝဏ္ဏော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ''သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၅၈) စ ''အာလယသမုဂ္ဃာတော ဝဋ္ဋုပစ္ဆေဒေါ''တိ (ဣတိ. ၉၀, အ. နိ. ၄.၃၄) စ, ''ယေ ဘိက္ခဝေ, အရိယေ အဋ္ဌင်္ဂိကေ မဂ္ဂေ ပသန္နာ, အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာ''တိ စ ဧဝမာဒီဟိ နယေဟိ ဓမ္မဿ ဝဏ္ဏော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ''သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော

သာဝကသင္ဃော''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၅၉) စ, ''ယေ, ဘိက္ခဝေ, သင္ဃေ ပသန္နာ, အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာ''တိ (အ. နိ. ၄.၃၄) စ
ဧဝမာဒီဟိ ပန နယေဟိ သင္ဃဿ ဝဏ္ဏော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပဟောန္တေန ပန ဓမ္မကထိကေန ပဉ္စနိကာယေ နဝင်္ဂံ သတ္ထု
သာသနံ စတုရာသီတိဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနိ ဩကဟိတ္ဝာ ဗုဒ္ဓာဒီနံ ဝဏ္ဏော ပကာသေတဗ္ဗော။ က္ကမသ္မိဉ္ဟိ ဌာနေ ဗုဒ္ဓါ
ဒီနံ ဂုဏေ ပကာသေန္တော အတိတ္တေန ပက္ခန္တော ဓမ္မကထိကောတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ဤဒိသေသု ဟိ ဌာနေသု ဓမ္မ
ကထိကဿ ထာမော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဗြဟ္မဒတ္တော ပန မာဏဝေ အနုဿတဒိမတ္တသမ္ဗန္ဓိတေန အတ္တနော ထာမေန
ရတနတ္တယဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။

က္ကတိဟ တေ ဥဘော အာစရိယန္တေဝါသီ တိ ဇေ တေ ဒွေ အာစရိယန္တေဝါသိကာ။ **အညမညဿာ** တိ အညော
အညဿ။ **ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါ** တိ ဤသကမ္ပိ အပရိဟရိတ္ဝာ ဥဇုမေဝ ဝိဝိဓပစ္စနီကဝါဒါ, အနေကဝါရံ ဝိရုဒ္ဓဝါဒါ ဧဝ
ဟုတ္ဝာတိ အတ္ထော။ အာစရိယေန ဟိ ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏော ဘာသိတေ အန္တေဝါသီ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ, ပုန
က္ကတရော အဝဏ္ဏံ, က္ကတရော ဝဏ္ဏန္တိ ဇေ အာစရိယော သာရဖလကေ ဝိသရုက္ခအာဏိ အာကောဋယမာနော ဝိယ ပုနပ္ပ
ပုနံ ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။ အန္တေဝါသီ ပန သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမယာယ အာဏိယာ တံ အာဏိံ ပဋိဗာဟ
ယမာနော ဝိယ ပုနပ္ပုနံ ရတနတ္တယဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါ''တိ။

ဘဂဝန္တံ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓာ ဟောန္တိ ဘိက္ခုသင္ဃဉ္စာ တိ ဘဂဝန္တဉ္စ ဘိက္ခုသင္ဃဉ္စ ပစ္ဆ
တော ပစ္ဆတော ဒဿနံ အဝိဇဟန္တာ က္ကရိယာပထာနုဗန္ဓနေန အနုဗန္ဓာ ဟောန္တိ, သီသာနုလောကိနော ဟုတ္ဝာ အနု
ဂတာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ တံ အဒ္ဓါနံ ပဋိပန္နော? ကသ္မာ စ သုပ္ပိယော အနုဗန္ဓော? ကသ္မာ စ သော ရတနတ္တယဿ
သ အဝဏ္ဏံ ဘာသတီတိ? ဘဂဝါ တာဝ တသ္မိံ ကာလေ ရာဇဂဟပရိဝတ္တကေသု အဋ္ဌာရသသု မဟာဝိဟာရေသု အည
တရသ္မိံ ဝသိတ္ဝာ ဟတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတ္ဝာ ဘိက္ခာစာရဝေလာယံ ဘိက္ခုသင္ဃပရိဝုတော ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာ
ယ စရတိ။ သော တံ ဒိဝသံ ဘိက္ခုသင္ဃဿ သုလဘပိဏ္ဍပါတံ ကတ္ဝာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော
ဘိက္ခုသင္ဃံ ပတ္တစီဝရံ ဂဟာပေတ္ဝာ – ''နာဠန္ဒံ ဂမိဿာမီ''တိ, ရာဇဂဟတော နိက္ခမိတ္ဝာ တံ အဒ္ဓါနံ ပဋိပန္န
နော။ သုပ္ပိယောပိ ခော တသ္မိံ ကာလေ ရာဇဂဟပရိဝတ္တကေ အညတရသ္မိံ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမေ ဝသိတ္ဝာ ပရိဗ္ဗာဇက
ပရိဝုတော ရာဇဂဟေ ဘိက္ခာယ စရတိ။ သောပိ တံ ဒိဝသံ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ သုလဘဘိက္ခံ ကတ္ဝာ ဘုတ္တပါတရာ
သော ပရိဗ္ဗာဇကေ ပရိဗ္ဗာဇကပရိက္ခာရံ ဂဟာပေတ္ဝာ – နာဠန္ဒံ ဂမိဿာမိစ္စေဝ ဘဂဝတော တံ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နဘာဝံ
အဇာနန္တောဝ အနုဗန္ဓော။ သစေ ပန ဇာနေယျ နာနုဗန္ဓေယျ။ သော အဇာနိတ္ဝာဝ ဂစ္ဆန္တော ဂီဝံ ဥက္ခိပိတ္ဝာ
ဩလောကယမာနော ဘဂဝန္တံ အဒ္ဒသ ဗုဒ္ဓသိရိယာ သောဘမာနံ ရတ္တကမ္ဗလပရိက္ခိတ္တမိဝ ဇင်္ဂမကနကဂိရိသိခရံ။

တသ္မိံ ကိရ သမယေ ဒသဗလဿ သရီရတော နိက္ခမိတ္ဝာ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော သမန္တာ အသီတိဟတ္ထပ္ပ
မာဏေ ပဒေသေ အာဓာဝန္တိ ဝိဓာဝန္တိ ရတနာဝေဠုရတနအာမရတနစုဏ္ဏဝိပ္ပကိဏ္ဏံ ဝိယ, ပသာရိတရတနစိတ္တကဉ္
စနပဋမိဝ, ရတ္တသုဝဏ္ဏရသနိသိဉ္စမာနမိဝ, ဥက္ကာသတနိပါတသမာကုလမိဝ, နိရန္တရဝိပ္ပကိဏ္ဏကဏိကာရပုပ္ဖမိဝ
တယုဝေဂက္ခိတ္တစီနပိဋ္ဌစုဏ္ဏမိဝ, က္ကန္ဒဓနုဝိဇ္ဇုလတာတာရာဂဏပ္ပဘာဝိသရဝိပ္ဖုရိတဝိစ္ဆုရိတမိဝ စ တံ ဝနန္တရံ
ဟောတိ။

အသီတိ အနုဗျဉ္ဇနာနုရဉ္ဇိတဉ္စ ပန ဘဂဝတော သရီရံ ဝိကသိတကမလုပ္ပလမိဝ, သရံ သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လမိဝ ပာရိ
စ္ဆတ္တကံ, တာရာမရီစိဝိကသိတမိဝ, ဂဂနတလံ သိရိယာ အဝဟသန္တမိဝ, ဗျာမပ္ပဘာပရိက္ခေပဝိလာသိနီ စဿ ဒွ
ဝတ္တိံသဝရလက္ခဏမာလာ ဂန္ထေတ္ဝာ ဌပိတဒွတ္တိံသစန္ဒမာလာယ ဒွတ္တိံသသူရိယမာလာယ ပဋိဟဋ္ဌိယာ ဌပိတ
ဒွတ္တိံသစက္ကဝတ္တိဒွတ္တိံသသက္ကဒေဝရာဇဒွတ္တိံသမဟာဗြဟ္မာနံ သိရိံ သိရိယာ အဘိဘဝန္တိမိဝ။ တဉ္စ
ပန ဘဂဝန္တံ ပရိဝါရေတ္ဝာ ဌိတာ ဘိက္ခူ သဗ္ဗေဝ အပ္ပိစ္ဆာ သန္တုဋ္ဌာ ပဝိဝိတ္တာ အသံသဋ္ဌာ စောဒကာ ပာပဂရ
ဟိနော ဝတ္တာရော ဝစနက္ခမာ သီလသမ္ပန္နာ သမာဓိပညာဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိညာဏဒဿနသမ္ပန္နာ။ တေသံ မဇ္ဈေ ဘဂဝါ
ရတ္တကမ္ဗလပာကာရပရိက္ခိတ္တော ဝိယ ကဉ္စနထမ္ဘော, ရတ္တပဒုမသဏ္ဍမဇ္ဈဂတာ ဝိယ သုဝဏ္ဏနာဝါ, ပဝါဠဝေ
ဒိကာပရိက္ခိတ္တော ဝိယ အဂ္ဂိက္ခန္ဓော, တာရာဂဏပရိဝါရိတော ဝိယ ပုဏ္ဏစန္ဒော မိဂပက္ခီနမ္ပိ စက္ခူနိ ပီဏယတိ,
ပဂေဝ ဒေဝမနုဿာနံ။ တသ္မိဉ္စ ပန ဒိဝသေ ယေဘုယျေန အသီတိမဟာထေရာ မေဃဝဏ္ဏံ ပံသုကူလံ ဧကံသံ ကရိ

တ္တ ကတ္တရဒဏ္ဍံ အာဒာယ သုဝမ္မဝမ္မိတာ ဝိယ ဂန္ဓဟတ္ထိနော ဝိဂတဒေါသော ဝန္တဒေါသော ဘိန္နကိလေသော ဝိဇဋိ
တဇဋော ဆိန္နဗန္ဓနော ဘဂဝန္တံ ပရိဝါရယိံသု။ သော သယံ ဝီတရာဂေါ ဝီတရာဂေဟိ, သယံ ဝီတဒေါသော ဝီတဒေါသေဟိ,
သယံ ဝီတမောဟော ဝီတမောဟေဟိ, သယံ ဝီတတဏှော ဝီတတဏှေဟိ, သယံ နိက္ကိလေသော နိက္ကိလေသေဟိ,
သယံ ဗုဒ္ဓော အနုဗုဒ္ဓေဟိ ပရိဝါရိတော; ပတ္တပရိဝါရိတံ ဝိယ ကေသရံ, ကေသရပရိဝါရိတာ ဝိယ ကဏ္ဏိကာ, အဋ္ဌနာဂ
သဟဿပရိဝါရိတော ဝိယ ဆဒ္ဒန္တော နာဂရာဇာ, နဝုတိဟံသသဟဿပရိဝါရိတော ဝိယ ဓတရဋ္ဌော ဟံသရာဇာ,
သေနင်္ဂပရိဝါရိတော ဝိယ စက္ကဝတ္တိရာဇာ, ဒေဝဂဏပရိဝါရိတော ဝိယ သက္ကော ဒေဝရာဇာ, ဗြဟ္မဂဏပရိဝါရိ
တော ဝိယ ဟာရိတော မဟာဗြဟ္မာ, အပရိမိတကာလသဉ္စိတပုညဗလနိဗ္ဗတ္တာယ အစိန္တေယျာယ အနောပမာယ
ဗုဒ္ဓလီလာယ စန္ဒော ဝိယ ဂဂနတလံ တံ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နော ဟောတိ။

အထေဝံ ဘဂဝန္တံ အနောပမာယ ဗုဒ္ဓလီလာယ ဂစ္ဆန္တံ ဘိက္ခူ စ ဩက္ခိတ္တစက္ခူ သန္တိန္ဒြိယေ သန္တမာန
သေ ဥပရိနဘေ ဌိတံ ပုဏ္ဏစန္ဒံ ဝိယ ဘဂဝန္တံယေဝ နမဿမာနေ ဒိသွာ တံ ပရိဗ္ဗာဇကော အတ္တနော ပရိသံ အဝလော
ကေသိ။ သာ ဟောတိ ကာဇဒဏ္ဍကေ ဩလမ္ဗေတွာ ဂဟိတတေလကုဂ္ဂဝိလဂ္ဂပိဉ္ဆကတိဒဏ္ဍမောရပိဉ္ဆမတ္တိကာပတ္တ
တပသိဗ္ဗကကုဏ္ဍိကာဒိအနေကပရိက္ခာရဘာရဘာရိတာ ။ ''အသုကဿ ဟတ္ထာ သောဘဏာ, အသုကဿ ပါဒာ''တိ
ဧဝမာဒိနိရတ္ထကဝစနာ မုခရာ ဝိကိဏ္ဏဝါစာ အဒဿနီယာ အပါသာဒိကာ။ တဿ တံ ဒိသွာ ဝိပ္ပဋိသာရော ဥဒပါဒိ။

ဣဒါနိ တေန ဘဂဝတော ဝဏ္ဏော ဝတ္တဗ္ဗော ဘဝေယျ။ ယသ္မာ ပနေသ လာဘသက္ကာရဟာနိယာ စေဝ ပက္ခ
ဟာနိယာ စ နိစ္စမ္ပိ ဘဂဝန္တံ ဥသူယတိ။ အညတိတ္ထိယာနဉှိ ယာဝ ဗုဒ္ဓော လောကေ နုပ္ပဇ္ဇတိ, တာဝဒေဝ လာဘသက္
ကာရာ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒတော ပန ပဋ္ဌာယ ပရိဟီနလာဘသက္ကာရာ ဟောန္တိ , သူရိယုဂ္ဂမနေ ခဇ္ဇောပနကာ
ဝိယ နိဿိရီကတံ အာပဇ္ဇန္တိ။ ဥပတိဿကောလိတာနဉ္စ သဉ္စယဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတကာလေယေဝ ပရိဗ္ဗာဇ
ကာ မဟာပရိသာ အဟေသုံ, တေသု ပန ပက္ကန္တေသု သာပိ တေသံ ပရိသာ ဘိန္နာ။ ဣတိ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ
အယံ ပရိဗ္ဗာဇကော ယသ္မာ နိစ္စမ္ပိ ဘဂဝန္တံ ဥသူယတိ, တသ္မာ တံ ဥသူယဝိသုဂ္ဂါရံ ဥဂ္ဂိရန္တော ရတနတ္တယဿ
သ အဝဏ္ဏမေဝ ဘာသတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂. အထ ခေါ ဘဂဝါ အမ္ဗလဋ္ဌိကာယံ ရာဇာဂါရကေ ဧကရတ္တိဝါသံ ဥပဂစ္ဆိ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသံဃေနာ တိ ဘဂ
ဝါ တာယ ဗုဒ္ဓလီလာယ ဂစ္ဆမာနော အနုပုဗ္ဗေန အမ္ဗလဋ္ဌိကာဒွါရံ ပါပုဏိတွာ သူရိယံ ဩလောကေတွာ – ''အကာ
လော ဒါနိ ဂန္တုံ, အတ္ထသမီပံ ဂတော သူရိယော''တိ အမ္ဗလဋ္ဌိကာယံ ရာဇာဂါရကေ ဧကရတ္တိဝါသံ ဥပဂစ္ဆိ။

တတ္ထ **အမ္ဗလဋ္ဌိကာ** တိ ရညော ဥယျာနံ။ တဿ ကိရ ဒွါရသမီပေ တရုဏအမ္ဗရုက္ခော အတ္ထိ, တံ ''အမ္
ဗလဋ္ဌိကာ''တိ ဝဒန္တိ။ တဿ အဝိဒူရေ ဘဝတ္တာ ဥယျာနမ္ပိ အမ္ဗလဋ္ဌိကာ တွေဝ သင်္ချံ ဂတံ။ တံ ဆာယူဒက
သမ္ပန္နံ ပါကာရပရိက္ခိတ္တံ သုယောဇိတဒွါရံ မဉ္ဇူသာ ဝိယ သုဂုတ္တံ။ တတ္ထ ရညော ကီဠနတ္ထံ ပဋိဘာနစိတ္တဝိ
စိတ္တံ အဂါရံ အကံသု။ တံ ''ရာဇာဂါရက''န္တိ ဝုစ္စတိ။

သုပ္ပိယောပိ ခေါ တိ သုပ္ပိယောပိ တသ္မိံ ဌာနေ သူရိယံ ဩလောကေတွာ – ''အကာလော ဒါနိ ဂန္တုံ, ဗဟူ ခုဒ္ဒက
မဟလ္လကာ ပရိဗ္ဗာဇကာ, ဗဟုပရိဿယော စ အယံ မဂ္ဂေါ စောရေဟိပိ ဝါဠယက္ခေဟိပိ ဝါဠမိဂေဟိပိ။ အယံ ခေါ
ပန သမဏော ဂေါတမော ဥယျာနံ ပဝိဋ္ဌော, သမဏဿ စ ဂေါတမဿ ဝသနဋ္ဌာနေ ဒေဝတာ အာရက္ခံ ဂဏှန္တိ,
ဟန္ဒာဟမ္ပိ ဣဓ ဧကရတ္တိဝါသံ ဥပဂန္တွာ သွေဝ ဂမိဿာမီ''တိ တဒေဝုယျာနံ ပါဝိသိ။ တတော ဘိက္ခုသံဃော
ဘဂဝတော ဝတ္တံ ဒဿေတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေသိ။ ပရိဗ္ဗာဇကောပိ ဥယျာနဿ ဧက
ပဿေ ပရိဗ္ဗာဇကပရိက္ခာရေ ဩတာရေတွာ ဝါသံ ဥပဂစ္ဆိ သဒ္ဓိံ အတ္တနော ပရိသာယ။ ပါဠိယမာရူဠှဝသေနေဝ ပန
– ''သဒ္ဓိံ အတ္တနော အန္တေဝါသိနာ ဗြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေနာ''တိ ဝုတ္တံ။

ဧဝံ ဝါသံ ဥပဂတော ပန သော ပရိဗ္ဗာဇကော ရတ္တိဘာဂေ ဒသဗလံ ဩလောကေသိ။ တသ္မိဉ္စ သမယေ သမန္တာ
ဝိပ္ပကိဏ္ဏတာရကာ ဝိယ ပဒီပါ ဇလန္တိ, မဇ္ဈေ ဘဂဝါ နိသိန္နော ဟောတိ, ဘိက္ခုသံဃော စ ဘဂဝန္တံ ပရိဝါရေတွာ
။ တတ္ထ ဧကဘိက္ခုဿပိ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံ ဝါ ပါဒကုက္ကုစ္စံ ဝါ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒေါ ဝါ ခိပိတသဒ္ဒေါ ဝါ နတ္ထိ။
သာ ဟိ ပရိသာ အတ္တနော စ သိက္ခိတသိက္ခတာယ သတ္ထရိ စ ဂါရဝေနာတိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ နိဝါတေ ပဒီပသိခါ ဝိယ

နိစ္စလာ သန္နိသိန္နာဝ အဟောသိ။ ပရိဗ္ဗာဇကော တံ ဝိဘူတိံ ဒိသွာ အတ္တနော ပရိသံ ဩလောကေသိ။ တတ္ထ ကေစိ ဟတ္ထံ ခိပန္တိ, ကေစိ ဟဒံ, ကေစိ ဝိပ္ပလပန္တိ, ကေစိ နိလ္လာလိတဇိဝှာ ပဋ္ဌရိတခေဠာ, ဒန္တေ ခာဒန္တာ ကာကစ္ဆမာနာ ဃရုဃရုပဿာသိနော သယန္တိ။ သော ရတနတ္တယဿ ဂုဏာဝဏ္ဏေ ဝတ္တမ္ပေပိ ကုဿာဝသေန ပုန အဝဏ္ဏမေဝ အာရဘိ။ ဗြဟ္မဒတ္တော ပန ဝုတ္တနယေနေဝ ဝဏ္ဏံ။ တေန ဝုတ္တံ – ''တတြာပိ သုဒံ သုပ္ပိယော ပရိဗ္ဗာဇကော''တိ သဗ္ဗံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တတ္ထ **တတြာပိ** တိ တသ္မိမ္ပိ, အမ္ဗလဋ္ဌိကာယံ ဥယျာနေတိ အတ္ထော။

၃. သမ္ဗဟုလာနံ န္တိ ဗဟုကာနံ။ တတ္ထ ဝိနယပရိယာယေန တယော ဇနာ ''သမ္ဗဟုလာ''တိ ဝုစ္စန္တိ၊ တတော ပရံ သင်္ဃော။ သုတ္တန္တပရိယာယေန ပန တယော တယောဝ တတော ပဋ္ဌာယ သမ္ဗဟုလာ။ ဣဓ သုတ္တန္တပရိယာယေန ''သမ္ဗဟုလာ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **မဏ္ဍလမာဠေ** တိ ကတ္ထစိ ဒွေဝ ကဏ္ဏိကာ ဂဟေတွာ ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆန္နေန ကတာ ကူဋာဂာရသာလာပိ ''မဏ္ဍလမာဠော''တိ ဝုစ္စတိ, ကတ္ထစိ ဧကံ ကဏ္ဏိကံ ဂဟေတွာ ထမ္ဘပန္တိံ ပရိက္ခိပိတွာ ကတာ ဥပဋ္ဌာနသာလာပိ ''မဏ္ဍလမာဠော''တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဓ ပန နိသီဒနသာလာ ''မဏ္ဍလမာဠော''တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သန္နိသိန္နာနန္တိ** နိသဇ္ဇနဝသေန။ **သန္နိပတိတာနံ** န္တိ သမောဓာနဝသေန။ **အယံ သင်္ခိယဓမ္မော** တိ သင်္ခိယာ ဝုစ္စတိ ကထာ , ကထာဓမ္မောတိ အတ္ထော။ **ဥဒပါဒီ**တိ ဥပ္ပန္နော။ ကတမော ပန သောတိ? အစ္ဆရိယံ အာဝုသောတိ ဧဝမာဒိ။ တတ္ထ အန္ဓဿ ပဗ္ဗတာရောဟဏံ ဝိယ နိစ္စံ န ဟောတီတိ **အစ္ဆရိယံ။** အယံ တာဝ သဒ္ဒနယော။ အယံ ပန အဋ္ဌကထာနယော – အစ္ဆရာယောဂ္ဂန္တိ **အစ္ဆရိယံ။** အစ္ဆရံ ပဟရိတုံ ယုတ္တန္တိ အတ္ထော။ အဘူတပုဗ္ဗံ ဘူတန္တိ **အဗ္ဘုတံ။** ဥဘယံ ပေတံ ဝိမှယဿေတမဓိဝစနံ။ **ယာဝဉ္စိဒ** န္တိ ယာဝ စ ဣဒံ တေန သုပ္ပဋိဝိဒိတတာယ အပ္ပမေယျတံ ဒဿေတိ။

တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ။ပေ။ သုပ္ပဋိဝိဒိတာ တိ ဧတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော။ ယော သော ဘဂဝါ သမတိံသ ပါရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗကိလေသေ ဘဉ္ဇိတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော, တေန ဘဂဝတာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ အာသယာနုသယံ **ဇာနတာ,** ဟတ္ထတလေ ဌပိတံ အာမလကံ ဝိယ သဗ္ဗဉေယျဓမ္မံ **ပဿတာ** ။

အပိ စ ပုဗ္ဗေနိဝါသာဒီဟိ **ဇာနတာ,** ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ **ပဿတာ။** တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ ဆဟိ ဝါ ပန အဘိညာဟိ **ဇာနတာ,** သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋိဟတေန သမန္တစက္ခုနာ **ပဿတာ။** သဗ္ဗဓမ္မဇာနနသမတ္ထာယ ဝါ ပညာယ **ဇာနတာ,** သဗ္ဗသတ္တာနံ စက္ခုဝိသယာတီတာနိ တိရောကုဋ္ဋာဒိဂတာနိပိ ရူပါနိ အတိဝိသုဒ္ဓေန မံသစက္ခုနာ **ပဿတာ။** အတ္တဟိတသာဓိကာယ ဝါ သမာဓိပဒဋ္ဌာနာယ ပဋိဝေဓပညာယ **ဇာနတာ,** ပရဟိတသာဓိကာယ ကရုဏာပဒဋ္ဌာနာယ ဒေသနာပညာယ **ပဿတာ။**

အရီနံ ဟတတ္တာ ပစ္စယာဒီနဉ္စ အရဟတ္တာ **အရဟတာ။** သမ္မာ သာမဉ္စ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန အန္တရာယိကဓမ္မေ ဝါ **ဇာနတာ,** နိယျာနိကဓမ္မေ **ပဿတာ,** ကိလေသာရီနံ ဟတတ္တာ **အရဟတာ။** သမ္မာ သာမဉ္စ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာ** တိ။ ဧဝံ စတုဝေသာရဇ္ဇဝသေန စတူဟာကာရေဟိ ထောမိတေန သတ္တာနံ **နာနာဓိမုတ္တိကတာ** နာနဇ္ဈာသယတာ သုပ္ပဋိဝိဒိတာ ယာဝ စ **သုဋ္ဌု ပဋိဝိဒိတာ။**

ဣဒာနိဿ သုပ္ပဋိဝိဒိတဘာဝံ ဒဿေတုံ **အယဉ္ဟီ**တိအာဒိမာဟ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ ယာ စ အယံ ဘဂဝတာ ''ဓာတုသော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သံသန္ဒန္တိ သမေန္တိ, ဟီနာဓိမုတ္တိကာ ဟီနာဓိမုတ္တိကေဟိ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒန္တိ သမေန္တိ, ကလျာဏာဓိမုတ္တိကာ ကလျာဏာဓိမုတ္တိကေဟိ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒန္တိ သမေန္တိ။ အတီတမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အဒ္ဓါနံ ဓာတုသောဝ သတ္တာ သံသန္ဒိံသု သမိံသု, ဟီနာဓိမုတ္တိကာ ဟီနာဓိမုတ္တိကေဟိ။ပေ။ ကလျာဏာဓိမုတ္တိကာ ကလျာဏာဓိမုတ္တိကေဟိ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒိံသု သမိံသု, အနာဂတမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အဒ္ဓါနံ။ပေ။ သံသန္ဒိဿန္တိ သမေဿန္တိ, ဧတရဟိပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စုပ္ပန္နံ အဒ္ဓါနံ ဓာတုသောဝ သတ္တာ သံသန္ဒန္တိ သမေန္တိ, ဟီနာဓိမုတ္တိကာ ဟီနာဓိမုတ္တိကေဟိ။ပေ။ ကလျာဏာဓိမုတ္တိကာ ကလျာဏာဓိမုတ္တိကေဟိ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒန္တိ သမေန္တီ''တိ ဧဝံ သတ္တာနံ နာနာဓိမုတ္တိကတာ, နာနဇ္ဈာသယတာ, နာနာဒိဋ္ဌိကတာ, နာနာခန္တိတာ, နာနာရုစိတာ, နာနာဋ္ဌိယာ မိနန္တေန ဝိယ တုလာယ တုလယန္တေန ဝိယ စ နာနာဓိမုတ္တိကတာဉာဏေန သဗ္ဗညုတညာဏေန ဝိဒိတာ, သာ ယာဝ သုပ္ပဋိဝိဒိတာ။ ဒွေပိ နာမ သတ္တာ ဧကဇ္ဈာသယာ ဒုလ္လဘာ လောကသ္မိံ။ ဧကသ္မိံ ဂန္တုကာမေ ဧကော ဌာတုကာမော ဟောတိ, ဧကသ္မိံ ပိဝိတုကာမေ ဧကော ဘုဉ္ဇိတုကာမော။ ဣမေသု စာပိ ဒွီသု အာစရိယန္တေဝါသီသု **အယဉ္ဟိ**

“သုပ္ပိယော ပရိဗ္ဗာဇကော။ပေ။ ဘဂဝန္တံ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓာ ဟောန္တိ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စာ”တိ။ တတ္ထ **ဣတိဟမေ**တိ ဣတိဟ ဣမေ, ဧဝံ ဣမေတိ အတ္ထော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

၄. **အထ ခော ဘဂဝါ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဣမံ သင်္ခိယဓမ္မံ ဝိဒိတွာ** တိ ဧတ္ထ **ဝိဒိတွာ**တိ သဗ္ဗညုတညာဏေန ဇာနိတွာ။ ဘဂဝါ ဟိ ကတ္ထစိ မံသစက္ခုနာ ဒိသွာ ဇာနာတိ – “အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ မဟန္တံ ဒါရုက္ခန္ဓံ ဂင်္ဂါယ နဒိယာ သောတေန ဝုယှမာန”န္တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၄.၂၄၁) ဝိယ။ ကတ္ထစိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဒိသွာ ဇာနာတိ – “အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန တာ ဒေဝတာယော သဟဿသ္သေဝ ပါဋလိဂါမေ ဝတ္ထူနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိယော”တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၁၅၂) ဝိယ။ ကတ္ထစိ ပကတိသောတေန သုတွာ ဇာနာတိ – “အဿောသိ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ သုဘဒ္ဒေန ပရိဗ္ဗာဇကေန သဒ္ဓိံ ဣမံ ကထာသလ္လာပ”န္တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၃) ဝိယ။ ကတ္ထစိ ဒိဗ္ဗသောတေန သုတွာ ဇာနာတိ – “အဿောသိ ခော ဘဂဝါ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ဝိသုဒ္ဓါယ အတိက္ကန္တမာနုသိကာယ သန္ဓာနဿ ဂဟပတိဿ နိဂြောဓေန ပရိဗ္ဗာဇကေန သဒ္ဓိံ ဣမံ ကထာသလ္လာပ”န္တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၃.၅၄) ဝိယ။ ဣဓ ပန သဗ္ဗညုတညာဏေန သုတွာ အညာသိ။ ကိံ ကရောန္တော အညာသိ? ပစ္ဆိမယာမကိစ္စံ, ကိစ္စဉ္စ နာမေတံ သာတ္ထကံ, နိရတ္ထကန္တိ ဒုဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ နိရတ္ထကကိစ္စံ ဘဂဝတာ ဗောဓိပလ္လင်္ကေယေဝ အရဟတ္တမဂ္ဂေန သမုဂ္ဃာတံ ကတံ။ သာတ္ထကံယေဝ ပန ဘဂဝတော ကိစ္စံ ဟောတိ။ တံ ပဉ္စဝိဓံ – ပုရေဘတ္တကိစ္စံ, ပစ္ဆာဘတ္တကိစ္စံ, ပုရိမယာမကိစ္စံ, မဇ္ဈိမယာမကိစ္စံ, ပစ္ဆိမယာမကိစ္စန္တိ။

တတြိဒံ ပုရေဘတ္တကိစ္စံ –

ဘဂဝါ ဟိ ပါတောဝ ဥဋ္ဌာယ ဥပဋ္ဌာကာနုဂ္ဂဟတ္ထံ သရီရဖာသုကတ္ထဉ္စ မုခဓောဝနာဒိသရီရပရိကမ္မံ ကတွာ ယာဝ ဘိက္ခာစာရဝေလာ တာဝ ဝိဝိတ္တာသနေ ဝီတိနာမေတွာ, ဘိက္ခာစာရဝေလာယံ နိဝါသေတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ပတ္တမာဒါယ ကဒါစိ ဧကကော, ကဒါစိ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော, ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ; ကဒါစိ ပကတိယာ, ကဒါစိ အနေကေဟိ ပါဋိဟာရိယေဟိ ဝတ္တမာနေဟိ။ သေယျထိဒံ, ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတော လောကနာထဿ ပုရတော ပုရတော ဂန္တွာ မုဒုဂတိဝါတာ ပထဝိံ သောဓေန္တိ, ဝလာဟကာ ဥဒကဖုသိတာနိ မုဉ္စန္တာ မဂ္ဂေ ရေဏုံ ဝူပသမေတွာ ဥပရိ ဝိတာနံ ဟုတွာ တိဋ္ဌန္တိ, အပရေ ဝါတာ ပုပ္ဖာနိ ဥပသံဟရိတွာ မဂ္ဂေ ဩကိရန္တိ, ဥန္နတာ ဘူမိပ္ပဒေသာ ဩနမန္တိ, ဩနတာ ဥန္နမန္တိ, ပါဒနိက္ခေပသမယေ သမာဝ ဘူမိ ဟောတိ, သုခသမ္ဖဿာနိ ပဒုမပုပ္ဖာနိ ဝါ ပါဒေ သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ။ ဣန္ဒခီလဿ အန္တော ဌပိတမတ္တေ ဒက္ခိဏပါဒေ သရီရတော ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော နိက္ခမိတွာ သုဝဏ္ဏရသပိဉ္ဇရာနိ ဝိယ စိတ္တပဋပရိက္ခိတ္တာနိ ဝိယ စ ပါသာဒကူဋာဂါရာဒီနိ အလင်္ကရောန္တိယော ဣတော စိတော စ ဓာဝန္တိ, ဟတ္ထိအဿဝိဟင်္ဂါဒယော သကသကဋ္ဌာနေသု ဌိတာယေဝ မဓုရေနာကာရေန သဒ္ဒံ ကရောန္တိ, တထာ ဘေရိဝီဏာဒီနိ တူရိယာနိ မနုဿာနဉ္စ ကာယူပကာနိ အာဘရဏာနိ။ တေန သညာဏေန မနုဿာ ဇာနန္တိ – “အဇ္ဇ ဘဂဝါ ဣဓ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော”တိ။ တေ သုနိဝတ္ထာ သုပါရုတာ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီနိ အာဒါယ ဃရာ နိက္ခမိတွာ အန္တရဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဘဂဝန္တံ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ သက္ကစ္စံ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ – “အမှာကံ, ဘန္တေ, ဒသ ဘိက္ခူ, အမှာကံ ဝီသတိ, ပညာသံ။ပေ။ သတံ ဒေထာ”တိ ယာစိတွာ ဘဂဝတောပိ ပတ္တံ ဂဟေတွာ အာသနံ ပညပေတွာ သက္ကစ္စံ ပိဏ္ဍပါတေန ပဋိမာနေန္တိ။ ဘဂဝါ ကတဘတ္တကိစ္စော တေသံ သတ္တာနံ စိတ္တသန္တာနာနိ ဩလောကေတွာ တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ယထာ ကေစိ သရဏဂမနေသု ပတိဋ္ဌဟန္တိ, ကေစိ ပဉ္စသု သီလေသု, ကေစိ သောတာပတ္တိသကဒါဂါမိအနာဂါမိဖလာနံ အညတရသ္မိံ; ကေစိ ပဗ္ဗဇိတွာ အဂ္ဂဖလေ အရဟတ္တေတိ။ ဧဝံ မဟာဇနံ အနုဂ္ဂဟေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆတိ။ တတ္ထ ဂန္တွာ မဏ္ဍလမာဠေ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒတိ, ဘိက္ခူနံ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနံ အာဂမယမာနော။ တတော ဘိက္ခူနံ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ ဥပဋ္ဌာကော ဘဂဝတော နိဝေဒေတိ။ အထ ဘဂဝါ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသတိ။ ဣဒံ တာဝ **ပုရေဘတ္တကိစ္စံ**။

အထ ဘဂဝါ ဧဝံ ကတပုရေဘတ္တကိစ္စော ဂန္ဓကုဋိယာ ဥပဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ ပါဒပီဌေ ဌတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဩဝဒတိ – “ဘိက္ခဝေ, အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထ, ဒုလ္လဘော ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒော လောကသ္မိံ, ဒုလ္လဘော မနုဿတ္တပဋိလာဘော, ဒုလ္လဘာ သမ္ပတ္တိ, ဒုလ္လဘာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, ဒုလ္လဘံ သဒ္ဓမ္မဿဝန”န္တိ။ တတ္ထ ကေစိ ဘဂဝန္တံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆန္တိ။ ဘဂဝါပိ တေသံ စရိယာနုရူပံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဒေတိ။ တတော သဗ္ဗေပိ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော အတ္တနော ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ ဂစ္ဆန္တိ။ ကေစိ အရညံ, ကေစိ ရုက္ခမူလံ, ကေစိ ပဗ္ဗတာဒီနံ အညတရံ,

ကေစိ ဓာတုမဟာရာဇိကဘဝနံ။ပေ.။ ကေစိ ဝသဝတ္တိဘဝနန္တိ။ တတော ဘဂဝါ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ သစေ အာကင်္ခတိ, ဒက္ခိဏေန ပဿေန သတော သမ္ပဇာနော မုဟုတ္တံ သီဟသေယျံ ကပ္ပေတိ။ အထ သမဿာသိတကာယော ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဒုတိယဘာဂေ လောကံ ဝေါလောကေတိ။ တတိယဘာဂေ ယံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ တတ္ထ မဟာဇနော ပုရေဘတ္တံ ဒါနံ ဒတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ သုနိဝတ္ထော သုပါရုတော ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီနိ အာဒါယ ဝိဟာရေ သန္နိပတတိ။ တတော ဘဂဝါ သမ္ပတ္တပရိသာယ အနုရူပေန ပါဋိဟာရိယေန ဂန္တွာ ဓမ္မသဘာယံ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသဇ္ဇ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ကာလယုတ္တံ သမယယုတ္တံ, အထ ကာလံ ဝိဒိတွာ ပရိသံ ဥယျောဇေတိ, မနုဿာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကမန္တိ။ ဣဒံ **ပစ္ဆာဘတ္တကိစ္စံ**။

သော ဧဝံ နိဋ္ဌိတပစ္ဆာဘတ္တကိစ္စော သစေ ဂတ္တာနိ ဩသိဉ္စိတုကာမော ဟောတိ, ဗုဒ္ဓါသနာ ဝုဋ္ဌာယ နှာနကောဋ္ဌကံ ပဝိသိတွာ ဥပဋ္ဌာကေန ပဋိယာဒိတဥဒကေန ဂတ္တာနိ ဥတုံ ဂဏှာပေတိ။ ဥပဋ္ဌာကောပိ ဗုဒ္ဓါသနံ အာနေတွာ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ ပညပေတိ။ ဘဂဝါ သုရတ္တဒုပဋ္ဋံ နိဝါသေတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ဧကံသံ ကရိတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ နိသီဒတိ ဧကကောဝ မုဟုတ္တံ ပဋိသလ္လီနော, အထ ဘိက္ခူ တတော တတော အာဂမ္မ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ ဧကစ္စေ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ, ဧကစ္စေ ကမ္မဋ္ဌာနံ, ဧကစ္စေ ဓမ္မဿဝနံ ယာစန္တိ။ ဘဂဝါ တေသံ အဓိပ္ပာယံ သမ္ပာဒေန္တော ပုရိမယာမံ ဝီတိနာမေတိ။ ဣဒံ **ပုရိမယာမကိစ္စံ**။

ပုရိမယာမကိစ္စပရိယောသာနေ ပန ဘိက္ခူသု ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကန္တေသု သကလဒသသဟဿိလောကဓာတုဒေဝတာယော ဩကာသံ လဘမာနာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ, ယထာဘိသင်္ခတံ အန္တမသော စတုရက္ခရမ္ပိ။ ဘဂဝါ တာသံ ဒေဝတာနံ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော မဇ္ဈိမယာမံ ဝီတိနာမေတိ။ ဣဒံ **မဇ္ဈိမယာမကိစ္စံ**။

ပစ္ဆိမယာမံ ပန တယော ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ပုရေဘတ္တတော ပဋ္ဌာယ နိသဇ္ဇာယ ပီဠိတဿ သရီရဿ ကိလာသုဘာဝမောစနတ္ထံ ဧကံ ကောဋ္ဌာသံ စင်္ကမေန ဝီတိနာမေတိ။ ဒုတိယကောဋ္ဌာသေ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သတော သမ္ပဇာနော သီဟသေယျံ ကပ္ပေတိ။ တတိယကောဋ္ဌာသေ ပစ္စုဋ္ဌာယ နိသီဒိတွာ ပုရိမဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ ဒါနသီလာဒိဝသေန ကတာဓိကာရပုဂ္ဂလဒဿနတ္ထံ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝေါလောကေတိ။ ဣဒံ **ပစ္ဆိမယာမကိစ္စံ**။

တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ ဘဂဝါ ပုရေဘတ္တကိစ္စံ ရာဇဂဟေ ပရိယောသာပေတွာ ပစ္ဆာဘတ္တေ မဂ္ဂံ အာဂတော, ပုရိမယာမေ ဘိက္ခူနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ, မဇ္ဈိမယာမေ ဒေဝတာနံ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ, ပစ္ဆိမယာမေ စင်္ကမံ အာရုယှ စင်္ကမမာနော ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ ဣမံ သဗ္ဗညုတညာဏံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တံ ကထံ သဗ္ဗညုတညာဏေနေဝ သုတွာ အညာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – "ပစ္ဆိမယာမကိစ္စံ ကရောန္တော အညာသီ"တိ။

ဥတွာ စ ပနဿ ဧတဒဟောသိ – "ဣမေ ဘိက္ခူ မယှံ သဗ္ဗညုတညာဏံ အာရဗ္ဘ ဂုဏံ ကထေန္တိ, ဧတေသဉ္စ သဗ္ဗညုတညာဏကိစ္စံ န ပါကဋံ, မယှမေဝ ပါကဋံ။ မယိ ပန ဂတေ ဧတေ အတ္တနော ကထံ နိရန္တရံ အာရောစေဿန္တိ, တတော နေသံ အဟံ တံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ တိဝိဓံ သီလံ ဝိဘဇန္တော, ဒွာသဋ္ဌိယာ ဌာနေသု အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သီဟနာဒံ နဒန္တော, ပစ္စယာကာရံ သမောဓာနေတွာ ဗုဒ္ဓဂုဏေ ပါကဋေ ကတွာ, သိနေရုံ ဥက္ခိပေန္တော ဝိယ သုဝဏ္ဏကူဋေန နဘံ ပဟရန္တော ဝိယ စ ဒသသဟဿိလောကဓာတုကမ္ပနံ ဗြဟ္မဇာလသုတ္တန္တံ အရဟတ္တနိကူဋေန နိဋ္ဌာပေန္တော ဒေသေဿာမိ, သာ မေ ဒေသနာ ပရိနိဗ္ဗုတဿာပိ ပဉ္စဝဿသဟဿာနိ သတ္တာနံ အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ သမ္ပာပိကာ ဘဝိဿတီ"တိ။ ဧဝံ စိန္တေတွာ ယေန မဏ္ဍလမာဠော တေနုပသင်္ကမိ ။ **ယေနာ**တိ ယေန ဒိသာဘာဂေန, သော ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော။ ဘုမ္မတ္ထေ ဝါ ဧတံ ကရဏဝစနံ, ယသ္မိံ ပဒေသေ သော မဏ္ဍလမာဠော, တတ္ထ ဂတောတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒီတိ ဗုဒ္ဓကာလေ ကိရ ယတ္ထ ယတ္ထ ဧကောပိ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ သဗ္ဗတ္ထ ဗုဒ္ဓါသနံ ပညတ္တမေဝ ဟောတိ။ ကသ္မာ? ဘဂဝါ ကိရ အတ္တနော သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဖာသုကဋ္ဌာနေ ဝိဟရန္တေ မနသိ ကရောတိ – "အသုကော မယှံ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဂတော, သက္ခိဿတိ နု ခေါ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နော ဝါ"တိ။ အထ နံ ပဿတိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အကုသလဝိတက္ကံ ဝိတက္ကယမာနံ, တတော

‘‘ကထဥ္စဟိ နာမ မာဒိသဿ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝိဟရန္တံ ဣမံ ကုလပုတ္တံ အကုသလဝိတက္ကာ အဘိဘဝိတွာ အနမတဂ္ဂေ ဝဋ္ဋဒုက္ခေ သံသာရေဿန္တီ’’တိ တဿ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ တတ္ထေဝ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ တံ ကုလပုတ္တံ ဩဝဒိတွာ အာကာသံ ဥပ္ပတိတွာ ပုန အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂစ္ဆတိ။ အထေဝံ ဩဝဒိယမာနာ တေ ဘိက္ခူ စိန္တယိံသု – ‘‘သတ္ထာ အမှာကံ မနံ ဇာနိတွာ အာဂန္တွာ အမှာကံ သမီပေ ဌိတံယေဝ အတ္တာနံ ဒဿေတီ’’။ တသ္မိံ ခဏေ – ‘‘ဘန္တေ, ဣဓ နိသီဒထ, ဣဓ နိသီဒထာ’’တိ အာသနပရိယေသနံ နာမ ဘာရောတိ။ တေ အာသနံ ပညပေတွာဝ ဝိဟရန္တိ။ ယဿ ပီဌံ အတ္ထိ, သော တံ ပညပေတိ။ ယဿ နတ္ထိ, သော မဉ္စံ ဝါ ဖလကံ ဝါ ကဋ္ဌံ ဝါ ပာသာဏံ ဝါ ဝါလုကပုဉ္ဇံ ဝါ ပညပေတိ။ တံ အလဘမာနာ ပုရာဏပဏ္ဏာနိပိ သင်္ကဍ္ဍိတွာ တတ္ထ ပံသုကူလံ ပတ္ထရိတွာ ဌပေန္တိ။ ဣဓ ပန ရညော နိသီဒနာသနမေဝ အတ္ထိ, တံ ပပ္ဖောဋေတွာ ပညပေတွာ ပရိဝါရေတွာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော အဓိမုတ္တိကဉာဏမာရဗ္ဘ ဂုဏံ ထောမယမာနာ နိသီဒိံသု။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ‘‘ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒီ’’တိ။

ဧဝံ နိသိန္နော ပန ဇာနန္တောယေဝ ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိ။ တေ စဿ သဗ္ဗံ ကထယိံသု။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘နိသဇ္ဇ ခော ဘဂဝါ’’တိအာဒိ။ တတ္ထ **ကာယ နုတ္ထာ** တိ ကတမာယ နု ကထာယ သန္နိသိန္နာ ဘဝထာတိ အတ္ထော။ **ကာယ နေတ္ထ** တိပိ ပာဠိ, တဿာ ကတမာယ နု ဧတ္ထာတိ အတ္ထော **ကာယ နောတ္ထာ** တိပိ ပါဠိ။ တဿာပိ ပုရိမောယေဝ အတ္ထော။

အန္တရာကထာ တိ , ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီနံ အန္တရာ အညာ ဧကာ ကထာ။ **ဝိပ္ပကတာ** တိ, မမ အာဂမနပစ္စယာ အပရိနိဋ္ဌိတာ သိခံ အပ္ပတ္တာ။ တေန ကိံ ဒဿေတိ? ‘‘နာဟံ တုမှာကံ ကထာဘင်္ဂတ္ထံ အာဂတော, အဟံ ပန သဗ္ဗညုတာယ တုမှာကံ ကထံ နိဋ္ဌာပေတွာ မတ္ထကပ္ပတ္တံ ကတွာ ဒဿာမီတိ အာဂတော’’တိ နိသဇ္ဇဝ သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေတိ။ **အယံ ခော နော, ဘန္တေ, အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ , အထ ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တော** တိ ဧတ္ထာပိ အယမဓိပ္ပာယော။ အယံ ဘန္တေ အမှာကံ ဘဂဝတော သဗ္ဗညုတညာဏံ အာရဗ္ဘ ဂုဏကထာ ဝိပ္ပကတာ, န ရာဇကထာဒိကာ တိရစ္ဆာနကထာ, အထ ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တော; တံ နော ဣဒါနိ နိဋ္ဌာပေတွာ ဒေသေထာတိ။

ဧတ္တာဝတာ စ ယံ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ကမလကုဝလယုဇ္ဇလဝိမလသာဓုရသသလိလာယ ပောက္ခရဏိယာ သုခာဝတရဏတ္ထံ နိမ္မလသိလာတလရစနဝိလာသသောပာဏံ ဝိပ္ပကိဏ္ဏမုတ္တာတလသဒိသဝာလုကာကိဏ္ဏပဏ္ဍရဘူမိဘာဂံ တိတ္ထံ ဝိယ သုဝိဘတ္တဘိတ္တိဝိစိတ္ရဝေဒိကာပရိက္ခိတ္တဿ နက္ခတ္တပထံ ဖုသိတုကာမတာယ ဝိယ, ဝိဇမ္ဘိတသမုဿယဿ ပာသာဒဝရဿ သုခာရောဟဏတ္ထံ ဒန္တမယသဏှမုဒုဖလကကဉ္စနလတာဝိနဒ္ဓမဏိဂဏပ္ပဘာသမုဒယုဇ္ဇလသောဘံ သောပာနံ ဝိယ, သုဝဏ္ဏဝလယနူပုရာဒိသင်္ဃဋ္ဋနသဒ္ဒသမ္မိဿိတကထိတဟသိတမဓုရဿရဂေဟဇနဝိစရိတဿ ဥဠာရိဿရိယဝိဘဝသောဘိတဿ မဟာဃရဿ သုခပ္ပဝေသနတ္ထံ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမုတ္တပဝါဠာဒိဇုတိဝိဿရဝိဇ္ဇောတိတသုပ္ပတိဋ္ဌိတဝိသာလဒွါရဗာဟံ မဟာဒွါရံ ဝိယ စ အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နဿ ဗုဒ္ဓဂုဏာနုဘာဝသံသူစကဿ ဣမဿ သုတ္တဿ သုခာဝဂါဟဏတ္ထံ ကာလဒေသဒေသကဝတ္ထုပရိသာပဒေသပဋိမဏ္ဍိတံ နိဒာနံ ဘာသိတံ, တဿတ္ထဝဏ္ဏနာ သမတ္တာတိ။

၅. ဣဒါနိ – ‘‘မမံ ဝါ, ဘိက္ခဝေ, ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျု’’န္တိအာဒိနာ နယေန ဘဂဝတာ နိက္ခိတ္တဿ သုတ္တဿ ဝဏ္ဏနာယ ဩကာသော အနုပ္ပတ္တော။ သာ ပနေသာ သုတ္တဝဏ္ဏနာ။ ယသ္မာ သုတ္တနိက္ခေပံ ဝိစာရေတွာ ဝုစ္စမာနာ ပာကဋာ ဟောတိ, တသ္မာ သုတ္တနိက္ခေပံ တာဝ ဝိစာရယိဿာမ။ စတ္တာရော ဟိ သုတ္တနိက္ခေပာ – အတ္တဇ္ဈာသယော, ပရဇ္ဈာသယော, ပုစ္ဆာဝသိကော, အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကောတိ။

တတ္ထ ယာနိ သုတ္တာနိ ဘဂဝါ ပရေဟိ အနဇ္ဈိဋ္ဌော ကေဝလံ အတ္တနော အဇ္ဈာသယေနေဝ ကထေသိ; သေယျထိဒံ, အာကင်္ခေယျသုတ္တံ, ဝတ္ထသုတ္တံ, မဟာသတိပဋ္ဌာနံ, မဟာသဠာယတနဝိဘင်္ဂသုတ္တံ, အရိယဝံသသုတ္တံ, သမ္မပ္ပဓာနသုတ္တန္တဟာရကော, ဣဒ္ဓိပါဒဣန္ဒြိယဗလဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂသုတ္တန္တဟာရကောတိ ဧဝမာဒီနိ; တေသံ အတ္တဇ္ဈာသယော နိက္ခေပေါ။

ယာနိ ပန "ပရိပဏ္ဏာ ခော ရာဟုလဿ ဝိမုတ္တိပရိပါစနိယာ ဓမ္မာ; ယံနူနာဟံ ရာဟုလံ ဥတ္တရိံ အာသဝါနံ ခယေ ဝိနေယျ"န္တိ; (သံ. နိ. ၄.၁၂၁) ဧဝံ ပရေသံ အဇ္ဈာသယံ ခန္တိံ မနံ အဘိနီဟာရံ ဗုဇ္ဈနဘာဝဉ္စ အပေက္ခိတ္ဝာ ပရဇ္ဈာသယဝသေန ကထိတာနိ; သေယျထိဒံ, စူဠရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ, မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ, ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနံ, ဓာတုဝိဘင်္ဂသုတ္တန္တိ ဧဝမာဒီနိ; တေသံ ပရဇ္ဈာသယော နိက္ခေပေါ။

ဘဂဝန္တံ ပန ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ စတဿော ပရိသာ, စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ, နာဂါ, သုပဏ္ဏာ, ဂန္ဓဗ္ဗာ, အသုရာ, ယက္ခာ, မဟာရာဇာနော, တာဝတိံသာဒယော ဒေဝါ, မဟာဗြဟ္မာတိ ဧဝမာဒယော – "ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ"တိ, ဘန္တေ, ဝုစ္စန္တိ။ "နီဝရဏာ နီဝရဏာ"တိ, ဘန္တေ, ဝုစ္စန္တိ; "ကိမေ နု ခော, ဘန္တေ, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ"။ "ကိံ သူဓ ဝိတ္တံ ပုရိသဿ သေဋ္ဌ"န္တိအာဒိနာ နယေန ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ။ ဧဝံ ပုဋ္ဌေန ဘဂဝတာ ယာနိ ကထိတာနိ ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ္တာဒီနိ, ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ ဒေဝတာသံယုတ္တ-မာရသံယုတ္တ-ဗြဟ္မသံယုတ္တ-သက္ကပဉှ-စူဠဝေဒလ္လ-မဟာဝေဒလ္လ-သာမညဖလ-အာဠဝက-သူစိလောမ-ခရလောမသုတ္တာဒီနိ; တေသံ ပုစ္ဆာဝသိကော နိက္ခေပေါ။

ယာနိ ပန တာနိ ဥပ္ပန္နံ ကာရဏံ ပဋိစ္စ ကထိတာနိ, သေယျထိဒံ – ဓမ္မဒါယာဒံ, စူဠသီဟနာဒံ, စန္ဒူပမံ, ပုတ္တမံသူပမံ, အာရုက္ခန္ဓူပမံ, အဂ္ဂိက္ခန္ဓူပမံ, ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ, ပါရိစ္ဆတ္တကူပမန္တိ ဧဝမာဒီနိ; တေသံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော နိက္ခေပေါ။

ဧဝမေတေသု စတူသု နိက္ခေပေသု ဣမဿ သုတ္တဿ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော နိက္ခေပေါ။ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ ဟိ ဣဒံ ဘဂဝတာ နိက္ခိတ္တံ။ ကတရာယ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ? ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏေ။ အာစရိယော ရတနတ္တယဿ အဝဏ္ဏံ အဘာသိ, အန္တေဝါသီ ဝဏ္ဏံ။ ဣတိ ဣမံ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတ္ဝာ ဒေသနာကုသလော ဘဂဝါ – "မမံ ဝါ, ဘိက္ခဝေ, ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျု"န္တိ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **မမန္တိ** , သာမိဝစနံ, မမာတိ အတ္ထော။ **ဝါ**တိ ဝိကပ္ပနတ္ထော။ **ပရေ**တိ, ပဋိဝိရုဒ္ဓါ သတ္တာ။ **ဝဏ္ဏ**န္တိ ဂုဏော အဝဏ္ဏံ ဝဒန္တိ တေသု။

န အာဃာတောတိအာဒီဟိ ကိဉ္စာပိ တေသံ ဘိက္ခူနံ အာဃာတောယေဝ နတ္ထိ, အထ ခော အာယတိံ ကုလပုတ္တာနံ ဤဒိသေသုပိ ဌာနေသု အကုသလုပ္ပတ္တိံ ပဋိသေဓေန္တော ဓမ္မနေတ္တိံ ဌပေတိ။ တတ္ထ အာဟနတိ စိတ္တန္တိ **'အာဃာတော';** ကောပဿေတံ အဓိဝစနံ။ အပ္ပတီတာ ဟောန္တိ တေန အတုဋ္ဌာ အသောမနဿိကာတိ **အပ္ပစ္စယော;** ဒောမနဿဿေတံ အဓိဝစနံ။ နေဝ အတ္တနော န ပရေသံ ဟိတံ အဘိရာဓယတီတိ **အနဘိရဒ္ဓိ;** ကောပဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဧဝမေတ္ထ ဒ္ဝီဟိ ပဒေဟိ သင်္ခါရက္ခန္ဓော, ဧကေန ဝေဒနာက္ခန္ဓောတိ ဒွေဝ ခန္ဓာ ဝုတ္တာ။ တေသံ ဝသေန သေသာနမ္ပိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ ကာရဏံ ပဋိက္ခိတ္တမေဝ။

ဧဝံ ပဌမေန နယေန မနောပဒောသံ နိဝါရေတ္ဝာ, ဒုတိယေန နယေန တတ္ထ အာဒီနဝံ ဒဿေန္တော အာဟ – "တတြ စေ တုမှေ အဿထ ကုပိတာ ဝါ အနတ္တမနာ ဝါ, တုမှံ ယေဝဿ တေန အန္တရာယော"တိ။ တတ္ထ **'တတြ စေ တုမှေ အဿထာ'**တိ တေသု အဝဏ္ဏဘာသကေသု, တသ္မိံ ဝါ အဝဏ္ဏေ တုမှေ ဘဝေယျာထ စေ; ယဒိ ဘဝေယျာထာတိ အတ္ထော။ 'ကုပိတာ' ကောပေန, အနတ္တမနာ ဒောမနဿေန။ **'တုမှံ ယေဝဿ တေန အန္တရာယော'**တိ တုမှာကံယေဝ တေန ကောပေန, တာယ စ အနတ္တမနတာယ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ အန္တရာယော ဘဝေယျ။

ဧဝံ ဒုတိယေန နယေန အာဒီနဝံ ဒဿေတ္ဝာ, တတိယေန နယေန ဝစနတ္ထသလ္လက္ခဏမတ္တေပိ အသမတ္ထတံ ဒဿေန္တော – "အပိ နု တုမှေ ပရေသ"န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပရေသန္တိ** ယေသံ ကေသံ စိ။ ကုပိတော ဟိ နေဝ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓအရိယသာဝကာနံ, န မာတာပိတူနံ, န ပစ္စတ္ထိကာနံ သုဘာသိတဒုဗ္ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနာတိ။ ယထာဟ –

> "ကုဒ္ဓော အတ္ထံ န ဇာနာတိ၊ ကုဒ္ဓော ဓမ္မံ န ပဿတိ။
> အန္ဓံ တမံ တဒါ ဟောတိ၊ ယံ ကောဓော သဟတေ နရံ။
>
> အနတ္ထဇနနော ကောဓော၊ ကောဓော စိတ္တပ္ပကောပနော။
> ဘယမန္တရတော ဇာတံ၊ တံ ဇနော နာဝဗုဇ္ဈတီ"တိ။ (အ. နိ. ၇.၆၄)။

ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ အဝဏ္ဏေ မနောပဒေါသံ နိသေဓေတွာ ဣဒါနိ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗာကာရံ ဒဿေန္တော – ''တတြ တုမှေဟိ အဘူတံ အဘူတတော''တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **တတြ တုမှေဟီ**တိ, တသ္မိံ အဝဏ္ဏေ တုမှေဟိ။ **အဘူတံ အဘူတတော နိဗ္ဗေဌေတဗ္ဗ**န္တိ ယံ အဘူတံ, တံ အဘူတဘာဝေနေဝ အပနေတဗ္ဗံ။ ကထံ? **ဣတိပေတံ အဘူတ**န္တိအာဒိနာ နယေန။ တတြာယံ ယောဇနာ – ''တုမှာကံ သတ္ထာ န သဗ္ဗညူ, ဓမ္မော ဒုရက္ခာတော, သင်္ဃော ဒုပ္ပဋိပန္နော''တိအာဒီနိ သုတွာ န တုဏှီဘဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ပန ဝတ္တဗ္ဗံ – ''ဣတိ ပေတံ အဘူတံ, ယံ တုမှေဟိ ဝုတ္တံ, တံ ဣမိနာပိ ကာရဏေန အဘူတံ, ဣမိနာပိ ကာရဏေန အတစ္ဆံ, **'နတ္ထိ စေတံ အမှေသု',** 'န စ ပနေတံ အမှေသု သံဝိဇ္ဇတိ', သဗ္ဗညူယေဝ အမှာကံ သတ္ထာ, သွာက္ခာတော ဓမ္မော, သုပ္ပဋိပန္နော သင်္ဃော, တတြ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကာရဏ''န္တိ။ ဧတ္ထ စ ဒုတိယံ ပဒံ ပဌမဿ, စတုတ္ထဉ္စ တတိယဿ ဝေဝစနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဒဉ္စ အဝဏ္ဏေယေဝ နိဗ္ဗေဌနံ ကာတဗ္ဗံ, န သဗ္ဗတ္ထ။ ယဒိ ဟိ ''တွံ ဒုဿီလော, တဝါစရိယော ဒုဿီလော, ဣဒဉ္စိဒဉ္စ တယာ ကတံ, တဝါစရိယေန ကတ''န္တိ ဝုတ္တေ တုဏှီဘူတော အဓိဝါသေတိ, အာသင်္ကနီယော ဟောတိ။ တသ္မာ မနောပဒေါသံ အကတွာ အဝဏ္ဏော နိဗ္ဗေဌေတဗ္ဗော။ ''ဩဋ္ဌောသိ, ဂေါဏောသိ''တိအာဒိနာ ပန နယေန ဒသဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အက္ကောသန္တံ ပုဂ္ဂလံ အဇ္ဈုပေက္ခိတွာ အဓိဝါသနခန္တိယေဝ တတ္ထ ကာတဗ္ဗာ။

၆. ဧဝံ အဝဏ္ဏဘူမိယံ တာဒိလက္ခဏံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဝဏ္ဏဘူမိယံ ဒဿေန္တော ''မမံ ဝါ, ဘိက္ခဝေ, ပရေ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျု''န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပရေ**တိ ယေ ကေစိ ပသန္နာ ဒေဝမနုဿာ။ အာနန္ဒန္တိ ဧတေနာတိ **အာနန္ဒော,** ပီတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ သုမနဿ ဘာဝေါ **သောမနဿံ,** စေတသိကသုခဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဥပ္ပိလာဝိနော ဘာဝေါ **ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ**။ ကဿ ဥပ္ပိလာဝိတတ္တန္တိ? **စေတသော**တိ။ ဥဒ္ဓစ္စာဝဟာယ ဥပ္ပိလာပနပီတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ ဣဓာပိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ သင်္ခါရက္ခန္ဓော, ဧကေန ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဝုတ္တော။

ဧဝံ ပဌမနယေန ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ နိဝါရေတွာ, ဒုတိယေန တတ္ထ အာဒီနဝံ ဒဿေန္တော – ''တတြ စေ တုမှေ အဿထာ''တိအာဒိမာဟ။ ဣဓာပိ **တုမှံ ယေဝဿ တေန အန္တရာယော**တိ တေန ဥပ္ပိလာဝိတတ္တေန တုမှာကံယေဝ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ အန္တရာယော ဘဝေယျာတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကသ္မာ ပနေတံ ဝုတ္တံ? နနု ဘဂဝတာ –

''ဗုဒ္ဓောတိ ကိတ္တယန္တဿ၊ ကာယေ ဘဝတိ ယာ ပီတိ။
ဝရမေဝ ဟိ သာ ပီတိ၊ ကသိဏေနာပိ ဇမ္ဗုဒီပဿ။

ဓမ္မောတိ ကိတ္တယန္တဿ၊ ကာယေ ဘဝတိ ယာ ပီတိ။
ဝရမေဝ ဟိ သာ ပီတိ၊ ကသိဏေနာပိ ဇမ္ဗုဒီပဿ။

သင်္ဃောတိ ကိတ္တယန္တဿ၊ ကာယေ ဘဝတိ ယာ ပီတိ။
ဝရမေဝ ဟိ သာ ပီတိ၊ ကသိဏေနာပိ ဇမ္ဗုဒီပဿာ''တိ စ။

''ယေ, ဘိက္ခဝေ, ဗုဒ္ဓေ ပသန္နာ, အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာ''တိ စ ဧဝမာဒီဟိ အနေကသတေဟိ သုတ္တေဟိ ရတနတ္တယေ ပီတိသောမနဿမေဝ ဝဏ္ဏိတန္တိ။ သစ္စံ ဝဏ္ဏိတံ, တံ ပန နေက္ခမ္မနိဿိတံ။ ဣဓ – ''အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ, အမှာကံ ဓမ္မော''တိအာဒိနာ နယေန အာယသ္မတော ဆန္နဿ ဥပ္ပန္နသဒိသံ ဂေဟဿိတံ ပီတိသောမနဿံ အဓိပ္ပေတံ။ ဣဒဉှိ ဈာနာဒိပဋိလာဘာယ အန္တရာယကရံ ဟောတိ။ တေနေဝ တဒါယသ္မာပိ ဆန္နော ယာဝ ဗုဒ္ဓေါ န ပရိနိဗ္ဗာယိ, တာဝ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နာသက္ခိ, ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ပန သတ္ထာရာ ပညတ္တေန ဗြဟ္မဒဏ္ဍေန တဇ္ဇိတော တံ ပီတိသောမနဿံ ပဟာယ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ တသ္မာ အန္တရာယကရံယေဝ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယဉှိ လောဘသဟဂတာ ပီတိ။ လောဘော စ ကောဓသဒိသောဝ။ ယထာဟ –

''လုဒ္ဓေါ အတ္ထံ န ဇာနာတိ၊ လုဒ္ဓေါ ဓမ္မံ န ပဿတိ။
အန္ဓံ တမံ တဒါ ဟောတိ၊ ယံ လောဘော သဟတေ နရံ။

အနတ္တဇနနော လောဘော၊ လောဘော စိတ္တပ္ပကောပနော။
ဘယမန္တရတော ဇာတံ၊ တံ ဇနော နာဝဗုဇ္ဈတီ''တိ။ (ဣတိဝု. ၈၈)။

တတိယတရော ပန ဣမံ အနာဂတောပိ အတ္ထတော အာဂတော ယေတတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထေဝ ဟိ ကုဒ္ဓော, ဧဝံ လုဒ္ဓောပိ အတ္ထံ န ဇာနာတီတိ။

ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗာကာရဒဿနတရေ ပနာယံ ယောဇနာ – ''တုမှာကံ သတ္ထာ သဗ္ဗညူ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော, ဓမ္မော သွာက္ခာတော, သင်္ဃော သုပ္ပဋိပန္နော''တိအာဒီနိ သုတွာ န တုဏှီ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ပန ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ – **''ဣတိ ပေတံ ဘူတံ**, ယံ တုမှေဟိ ဝုတ္တံ, တံ ဣမိနာပိ ကာရဏေန ဘူတံ, ဣမိနာပိ ကာရဏေန တစ္ဆံ။ သော ဟိ ဘဂဝါ ဣတိပိ အရဟံ, ဣတိပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော; ဓမ္မော ဣတိပိ သွာက္ခာတော, ဣတိပိ သန္ဒိဋ္ဌိကော ; သင်္ဃော ဣတိပိ သုပ္ပဋိပန္နော, ဣတိပိ ဥဇုပ္ပဋိပန္နော''တိ။ ''တွံ သီလတ''တိ ပုစ္ဆိတေနာပိ သစေ သီလတ, ''သီလတဟမသ္မိ''တိ ပဋိဇာနိတဗ္ဗမေဝ။ ''တွံ ပဉ္စမဿ ဈာနဿ လာဘီ။ပေ။ အရဟာ''တိ ပုဋ္ဌေနာပိ သဘာဂါနံ ဘိက္ခူနံယေဝ ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ။ ဧဝဉှိ ပာပိစ္ဆတာ စေဝ ပရိဝဇ္ဇိတာ ဟောတိ, သာသနဿ စ အမောဃတာ ဒီပိတာ ဟောတီတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စူဠသီလဝဏ္ဏနာ

၇. **အပ္ပမတ္တကံ ခော ပနေတံ, ဘိက္ခဝေ** တိ ကော အနုသန္ဓိ? ဣဒံ သုတ္တံ ဒွီဟိ ပဒေဟိ အာဗဒ္ဓံ ဝဏ္ဏေန စ အဝဏ္ဏေန စ။ တတ္ထ အဝဏ္ဏော – ''ဣတိ ပေတံ အဘူတံ ဣတိ ပေတံ အတစ္ဆ''န္တိ, ဧတ္တေဝ ဥဒကန္တံ ပတွာ အဂ္ဂိဝိယ နိဝတ္တော။ ဝဏ္ဏော ပန ဘူတံ ဘူတတော ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ – ''ဣတိ ပေတံ ဘူတ''န္တိ ဧဝံ အနုဝတ္တတိယေဝ။ သော ပန ဒုဝိဓော ဗ္ရဟ္မဒတ္တေန ဘာသိတဝဏ္ဏော စ ဘိက္ခုသင်္ဃေန အစ္ဆရိယံ အာဝုသောတိအာဒိနာ နယေန အာရဒ္ဓဝဏ္ဏော စ။ တေသု ဘိက္ခုသင်္ဃေန ဝုတ္တဝဏ္ဏဿ ဥပရိ သုညတာပကာသနေ အနုသန္ဓိံ ဒဿေဿတိ။ ဣမံ ပန ဗ္ရဟ္မဒတ္တေန ဝုတ္တဝဏ္ဏဿ အနုသန္ဓိံ ဒဿေတုံ ''အပ္ပမတ္တကံ ခော ပနေတံ, ဘိက္ခဝေ''တိ ဒေသနာ အာရဒ္ဓာ။

တတ္ထ **အပ္ပမတ္တက**န္တိ ပရိတ္တဿ နာမံ။ **ဩရမတ္တက**န္တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **မတ္တာ** တိ ဝုစ္စတိ ပမာဏံ။ အပ္ပံ မတ္တာ ဧတဿာတိ **အပ္ပမတ္တကံ**။ ဩရံ မတ္တာ ဧတဿာတိ **ဩရမတ္တကံ**။ သီလမေဝ **သီလမတ္တကံ**။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – 'အပ္ပမတ္တကံ ခော, ပနေတံ ဘိက္ခဝေ, ဩရမတ္တကံ သီလမတ္တကံ' နာမ ယေန ''တထာဂတဿ ဝဏ္ဏံ ဝဒာမီ''တိ ဥဿာဟံ ကတွာပိ ဝဏ္ဏံ ဝဒမာနော ပုထုဇ္ဇနော ဝဒေယျာတိ။ တတ္ထ သိယာ – နနု ဣဒံ သီလံ နာမ ယောဂိနော အဂ္ဂဝိဘူသနံ? ယထာဟု ပောရာဏာ –

''သီလံ ယောဂိဿ'လင်္ကာရော၊ သီလံ ယောဂိဿ မဏ္ဍနံ။
သီလေဟိ'လင်္ကတော ယောဂီ၊ မဏ္ဍနေ အဂ္ဂတံ ဂတော''တိ။

ဘဂဝတာပိ စ အနေကေသု သုတ္တသတေသု သီလံ မဟန္တမေဝ ကတွာ ကထိတံ။ ယထာဟ – ''အာကင်္ခေယျ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု 'သဗြဟ္မစာရီနံ ပိယော စဿံ မနာပော စ ဂရု စ ဘာဝနီယော စာ'တိ, သီလေသွေဝဿ ပရိပူရကာရီ''တိ (မ. နိ. ၁.၆၅) စ။

''ကိကီဝ အဏ္ဍံ၊ စမရီဝ ဝါလဓိံ။
ပိယံဝ ပုတ္တံ၊ နယနံဝ ဧကကံ။
တထေဝ သီလံ၊ အနုရက္ခမာနကာ။
သုပေသလာ ဟောထ၊ သဒါ သဂါရဝါ''တိ စ။

''န ပုပ္ဖဂန္ဓော ပဋိဝါတမေတိ။
န စန္ဒနံ တဂ္ဂရမလ္လိကာ ဝါ။
သတဉ္စ ဂန္ဓော ပဋိဝါတမေတိ။

သဗ္ဗာ ဒိသာ သပ္ပုရိသော ပဝါယတိ။

စန္ဒနံ တဂရံ ဝာပိ၊ ဥပ္ပလံ အထ ဝဿိကီ။
ဧတေသံ ဂန္ဓဇာတာနံ၊ သီလဂန္ဓော အနုတ္တရော။

အပ္ပမတ္တော အယံ ဂန္ဓော၊ ယွာယံ တဂရစန္ဒနံ။
ယော စ သီလဝတံ ဂန္ဓော၊ ဝါတိ ဒေဝေသု ဥတ္တမော။

တေသံ သမ္ပန္နသီလာနံ၊ အပ္ပမာဒဝိဟာရိနံ။
သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တာနံ၊ မာရော မဂ္ဂံ န ဝိန္ဒတီ”တိ စ။ (ဓ. ပ. ၅၇)။

“သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော သပညော၊ စိတ္တံ ပညဉ္စ ဘာဝယံ။
အာတာပီ နိပကော ဘိက္ခု၊ သော ဣမံ ဝိဇဋယေ ဇဋ”န္တိ စ။ (သံ. နိ. ၁.၂၃)။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ယေ ကေစိ ဗီဇဂါမဘူတဂါမာ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇန္တိ, သဗ္ဗေ တေ ပထဝိံ နိဿာယ, ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယ; ဧဝမေတေ ဗီဇဂါမဘူတဂါမာ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇန္တိ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သီလံ နိဿာယ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဘာဝေန္တော သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဗဟုလီကရောန္တော ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ ပါပုဏာတိ ဓမ္မေသူ”တိ (သံ. နိ. ၅.၁၅၀) စ။ ဧဝံ အညာနိပိ အနေကာနိ သုတ္တာနိ ဒဠှဗာနိ။ ဧဝမနေကေသု သုတ္တသတေသု သီလံ မဟန္တမေဝ ကတွာ ကထိတံ။ တံ “ကသ္မာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ အပ္ပမတ္တက”န္တိ အာဟာတိ? ဥပရိ ဂုဏေ ဥပနိဓာယ။ သီလဉှိ သမာဓိံ န ပါပုဏာတိ, သမာဓိ ပညံ န ပါပုဏာတိ, တသ္မာ ဥပရိမံ ဥပနိဓာယ ဟေဋ္ဌိမံ ဩရမတ္တကံ နာမ ဟောတိ။ ကထံ သီလံ သမာဓိံ န ပါပုဏာတိ? ဘဂဝတော ဟိ အဘိသမ္ဗောဓိတော သတ္တမေ သံဝစ္ဆရေ သာဝတ္ထိနဂရ – ဒွါရေ ကဏ္ဍမ္ဗရုက္ခမူလေ ဒွါဒသယောဇနေ ရတနမဏ္ဍပေ ယောဇနပ္ပမာဏေ ရတနပလ္လင်္ကေ နိသီဒိတွာ တိယောဇနိကေ ဒိဗ္ဗသေတစ္ဆတ္တေ ဓာရိယမာနေ ဒွါဒသယောဇနာယ ပရိသာယ အတ္တာအနပရိဒီပနံ တိတ္ထိယမဒ္ဒနံ – “ဥပရိမကာယတော အဂ္ဂိက္ခန္ဓော ပဝတ္တတိ, ဟေဋ္ဌိမကာယတော ဥဒကဓာရာ ပဝတ္တတိ။ ပေ.။ ဧကေကလောမကူပတော အဂ္ဂိက္ခန္ဓော ပဝတ္တတိ, ဧကေကလောမကူပတော ဥဒကဓာရာ ပဝတ္တတိ, ဆန္နံ ဝဏ္ဏာန”န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ ယမကပာဋိဟာရိယံ ဒဿေတိ။ တဿ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏသရီရတော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ရသ္မိယော ဥဂ္ဂန္တွာ ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ ဂန္တွာ, သကလဒသသဟဿစက္ကဝါဠဿ အလင်္ကရဏကာလော ဝိယ ဟောတိ, ဒုတိယာ ဒုတိယာ ရသ္မိယော ပုရိမာယ ပုရိမာယ ယမကယမကာ ဝိယ ဧကက္ခဏေ ဝိယ ပဝတ္တန္တိ။

ဒွိန္နဉ္စ စိတ္တာနံ ဧကက္ခဏေ ပဝတ္တိ နာမ နတ္ထိ။ ဗုဒ္ဓါနံ ပန ဘဝင်္ဂပရိဝါသဿ လဟုကတာယ ပဉ္စဟာကာရေဟိ အာစိဏ္ဏဝသိတာယ စ, တာ ဧကက္ခဏေ ဝိယ ပဝတ္တန္တိ။ တဿာ တဿာ ပန ရသ္မိယာ အာဝဇ္ဇနပရိကမ္မာဓိဋ္ဌာနာနိ ဝိသုံ ဝိသုံယေဝ။

နီလရသ္မိအတ္ထာယ ဟိ ဘဂဝါ နီလကသိဏံ သမာပဇ္ဇတိ, ပီတရသ္မိအတ္ထာယ ပီတကသိဏံ, လောဟိတဩဒါတရသ္မိအတ္ထာယ လောဟိတဩဒါတကသိဏံ, အဂ္ဂိက္ခန္ဓတ္ထာယ တေဇောကသိဏံ, ဥဒကဓာရတ္ထာယ အာပောကသိဏံ သမာပဇ္ဇတိ။ သတ္ထာ စင်္ကမတိ, နိမ္မိတော တိဋ္ဌတိ ဝါ နိသီဒတိ ဝါ သေယျံ ဝါ ကပ္ပေတီတိ သဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ ဧကမ္ပိ သီလဿ ကိစ္စံ နတ္ထိ, သဗ္ဗံ သမာဓိကိစ္စမေဝ။ ဧဝံ သီလံ သမာဓိံ န ပါပုဏာတိ။

ယံ ပန ဘဂဝါ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ပာရမိယော ပူရေတွာ, ဧကူနတိံသဝဿကာလေ စက္ကဝတ္တိသိရိနိဝါသဘူတာ ဘဝနာ နိက္ခမ္မ အနောမာနဒီတီရေ ပဗ္ဗဇိတွာ, ဆဗ္ဗဿာနိ ပဓာနယောဂံ ကတွာ, ဝိသာခပုဏ္ဏမာယံ ဥရုဝေလဂါမေ သုဇာတာယ ဒိန္နံ ပက္ခိတ္တဒိဗ္ဗောဇံ မဓုပါယာသံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ, သာယန္ဟသမယေ ဒက္ခိဏုတ္တရေန ဗောဓိမဏ္ဍံ ပဝိသိတွာ အဿတ္ထဒုမရာဇာနံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ, ပုဗ္ဗုတ္တရာဘာဂေ ဌိတော တိဏသန္ထာရံ သန္ထရိတွာ, တိသန္ဓိပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ, စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာနံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကတွာ, ဝီရိယာဓိဋ္ဌာနံ အဓိဋ္ဌာယ, စုဒ္ဒသဟတ္ထပလ္လင်္ကဝရဂတော သုဝဏ္ဏပီဌေ ဌပိတံ ရဇတက္ခန္ဓံ ဝိယ ပညာသဟတ္ထံ ဗောဓိက္ခန္ဓံ ပိဋ္ဌိတော ကတွာ, ဥပရိ မဏိဆတ္တေန ဝိယ ဗောဓိသာခါယ ဓာရိယမာနော, သု

ဝဏ္ဏောဝဏ္ဏေ စီဝရေ ပတဋ္ဌသဒ္ဒိသေသု ဗောဓိအင်္ဂုရေသု ပတမာနေသု, သူရိယေ အတ္ထံ ဥပဂစ္ဆန္တေ မာရဗလံ ဝိဓမိတ္တ, ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရိတ္တ, မဇ္ဈိမယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓေတ္တ, ပစ္ဆိမယာမေ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနမာစိဏ္ဏေ ပစ္စယာကာရေ ဉာဏံ ဩတာရေတ္တ, အာနာပါနစတုတ္ထဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတ္တ, တဒေဝ ပါဒကံ ကတ္တ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတ္တ, မဂ္ဂပဋိပါဋိယာ အဓိဂတေန စတုတ္ထမဂ္ဂေန သဗ္ဗကိလေသေ ခေပေတ္တ သဗ္ဗဗုဒ္ဓဂုဏေ ပဋိဝိဇ္ဈိ, ဣဒမဿ ပညာကိစ္စံ။ ဧဝံ သမာဓိ ပညံ န ဟာပုဏာတိ။

တတ္ထ ယထာ ဟတ္ထေ ဥဒကံ ဟတိယံ ဥဒကံ န ဟာပုဏာတိ, ဟတိယံ ဥဒကံ ဃဋ္ဋေ ဥဒကံ န ဟာပုဏာတိ, ဃဋ္ဋေ ဥဒကံ ကောလမ္ဗေ ဥဒကံ န ဟာပုဏာတိ, ကောလမ္ဗေ ဥဒကံ စာဋိယံ ဥဒကံ န ဟာပုဏာတိ, စာဋိယံ ဥဒကံ မဟာကုမ္ဘိယံ ဥဒကံ န ဟာပုဏာတိ, မဟာကုမ္ဘိယံ ဥဒကံ ကုသောဗ္ဘေ ဥဒကံ န ဟာပုဏာတိ, ကုသောဗ္ဘေ ဥဒကံ ကန္ဒရေ ဥဒကံ န ဟာပုဏာတိ, ကန္ဒရေ ဥဒကံ ကုန္နဒိယံ ဥဒကံ န ဟာပုဏာတိ, ကုန္နဒိယံ ဥဒကံ ပဉ္စမဟာနဒိယံ ဥဒကံ န ဟာပုဏာတိ, ပဉ္စမဟာနဒိယံ ဥဒကံ စက္ကဝာဠမဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ န ဟာပုဏာတိ, စက္ကဝာဠမဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ သိနေရုပါဒကေ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ န ဟာပုဏာတိ။ ဟတိယံ ဥဒကံ ဥပနိဓာယ ဟတ္ထေ ဥဒကံ ပရိတ္တံ။ပေ.။ သိနေရုပါဒကမဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ ဥပနိဓာယ စက္ကဝာဠမဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ ပရိတ္တံ။ ဣတိ ဥပရူပရိ ဥဒကံ ဗဟုကံ ဥပာဒါယ ဟေဋ္ဌာ ဟေဋ္ဌာ ဥဒကံ ပရိတ္တံ ဟောတိ။

ဧဝမေဝ ဥပရိ ဥပရိ ဂုဏေ ဥပာဒါယ ဟေဋ္ဌာ ဟေဋ္ဌာ သီလံ အပ္ပမတ္တကံ ဩရမတ္တကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနာဟ – “အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဩရမတ္တကံ သီလမတ္တက”န္တိ။

ယေန ပုထုဇ္ဇနော တိ, တတ္ထ –

“ဒုဝေ ပုထုဇ္ဇနာ ဝုတ္တာ၊ ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။
အန္ဓော ပုထုဇ္ဇနော ဧကော၊ ကလျာဏေကော ပုထုဇ္ဇနော”တိ။

တတ္ထ ယဿ ခန္ဓဓာတုအာယတနာဒီသု ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာသဝနဓာရဏပစ္စဝေက္ခဏာနိ နတ္ထိ, အယံ အန္ဓပုထုဇ္ဇနော။ ယဿ တာနိ အတ္ထိ, သော ကလျာဏပုထုဇ္ဇနော။ ဒုဝိဓောပိ ပနေသ –

“ပုထူနံ ဇနနာဒီဟိ၊ ကာရဏေဟိ ပုထုဇ္ဇနော။
ပုထုဇ္ဇနန္တောဂဓတ္တာ၊ ပုထုဝာယံ ဇနော ဣတိ”။

သော ဟိ ပုထူနံ နာနပ္ပကာရာနံ ကိလေသာဒီနံ ဇနနာဒီဟိ ကာရဏေဟိ ပုထုဇ္ဇနော။ ယထာဟ –

“ပုထု ကိလေသေ ဇနေန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ, ပုထု အဝိဟတသက္ကာယဒိဋ္ဌိကာတိ ပုထုဇ္ဇနာ, ပုထု သတ္ထာရာနံ မုခုလ္လောကိကာတိ ပုထုဇ္ဇနာ, ပုထု သဗ္ဗဂတီဟိ အဝုဋ္ဌိတာတိ ပုထုဇ္ဇနာ, ပုထု နာနာဘိသင်္ခါရေ အဘိသင်္ခရောန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ, ပုထု နာနာဩဃေဟိ ဝုယှန္တိ, ပုထု သန္တာပေဟိ သန္တပ္ပန္တိ, ပုထု ပရိဠာဟေဟိ ပရိဍယှန္တိ, ပုထု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ရတ္တာ ဂိဒ္ဓါ ဂထိတာ မုစ္ဆိတာ အဇ္ဈောပန္နာ လဂ္ဂါ လဂ္ဂိတာ ပလိဗုဒ္ဓါတိ ပုထုဇ္ဇနာ, ပုထု ပဉ္စဟိ နီဝရဏေဟိ အာဝုတာ နိဝုတာ ဩဝုတာ ပိဟိတာ ပဋိစ္ဆန္နာ ပဋိကုဇ္ဇိတာတိ ပုထုဇ္ဇနာ”တိ။ ပုထူနံ ဂဏနပထမတီတာနံ အရိယဓမ္မပရမ္မုခါနံ နီစဓမ္မသမာစာရာနံ ဇနာနံ အန္တောဂဓတ္တာပိ ပုထုဇ္ဇနော, ပုထုဝာယံ ဝိသုံယေဝ သင်္ခံ ဂတော ဝိသံသဋ္ဌော သီလသုတာဒိဂုဏယုတ္တေဟိ အရိယေဟိ ဇနောတိပိ ပုထုဇ္ဇနောတိ။

တထာဂတဿာ တိ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ ဘဂဝါ တထာဂတော။ တထာ အာဂတောတိ တထာဂတော, တထာ ဂတောတိ တထာဂတော, တထလက္ခဏံ အာဂတောတိ တထာဂတော, တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ တထာဂတော, တထဒဿိတာယ တထာဂတော, တထဝါဒိတာယ တထာဂတော, တထာကာရိတာယ တထာဂတော, အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတောတိ။

ကထံ ဘဂဝါ **တထာ အာဂတောတိ တထာဂတော?** ယထာ သဗ္ဗလောကဟိတာယ ဥဿုက္ကမာပန္နာ ပုရိမကာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓာ အာဂတာ, ယထာ ဝိပဿီ ဘဂဝါ အာဂတော, ယထာ သိခီ ဘဂဝါ, ယထာ ဝေဿဘူ ဘဂဝါ, ယထာ ကကုသန္ဓော ဘဂဝါ, ယထာ ကောဏာဂမနော ဘဂဝါ, ယထာ ကဿပေါ ဘဂဝါ အာဂတော ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယေန အဘိနီဟာရေန ဧတေ ဘဂဝန္တော အာဂတာ, တေနေဝ အမှာကမ္ပိ ဘဂဝါ အာဂတော။ အထ ဝါ ယထာ ဝိပဿီ ဘဂဝါ။ပေ.။ ယထာ ကဿပေါ ဘဂဝါ ဒါနပါရမိံ ပူရေတွာ, သီလနေက္ခမ္မပညာဝီရိယခန္တိသစ္စအဓိဋ္ဌာနမေတ္တာဥပေက္ခာပါရမိံ ပူရေတွာ, ဣမာ ဒသ ပါရမိယော, ဒသ ဥပပါရမိယော, ဒသ ပရမတ္ထပါရမိယောတိ သမတိံသပါရမိယော ပူရေတွာ အင်္ဂပရိစ္စာဂံ, နယနဓနရဇ္ဇပုတ္တဒါရပရိစ္စာဂန္တိ ဣမေ ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂေ ပရိစ္စဇိတွာ ပုဗ္ဗယောဂပုဗ္ဗစရိယဓမ္မက္ခာနဉာတတ္ထစရိယာဒယော ပူရေတွာ ဗုဒ္ဓိစရိယာယ ကောဋိံ ပတွာ အာဂတော; တထာ အမှာကမ္ပိ ဘဂဝါ အာဂတော။ အထ ဝါ ယထာ ဝိပဿီ ဘဂဝါ။ပေ.။ ကဿပေါ ဘဂဝါ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ, စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနေ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒေ, ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ, ပဉ္စ ဗလာနိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ, အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ ဗြူဟေတွာ အာဂတော, တထာ အမှာကမ္ပိ ဘဂဝါ အာဂတော။ ဧဝံ တထာ အာဂတောတိ တထာဂတော။

> ''ယထေဝ လောကမှိ ဝိပဿိအာဒယော၊
> သဗ္ဗညုဘာဝံ မုနယော ဣဓာဂတာ။
> တထာ အယံ သကျမုနီပိ အာဂတော၊
> တထာဂတော ဝုစ္စတိ တေန စက္ခုမာ''တိ။

ဧဝံ တထာ အာဂတောတိ တထာဂတော။

ကထံ **တထာ ဂတောတိ တထာဂတော?** ယထာ သမ္ပတိဇာတော ဝိပဿီ ဘဂဝါ ဂတော။ပေ.။ ကဿပေါ ဘဂဝါ ဂတော။

ကထဉ္စ သော ဘဂဝါ ဂတော ? သော ဟိ သမ္ပတိ ဇာတောဝ သမေဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယ ဥတ္တရာဘိမုခော သတ္တပဒဝီတိဟာရေန ဂတော။ ယထာဟ – ''သမ္ပတိဇာတော ခေါ, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော သမေဟိ ပါဒေဟိ ပတိဋ္ဌဟိတွာ ဥတ္တရာဘိမုခော သတ္တပဒဝီတိဟာရေန ဂစ္ဆတိ, သေတမှိ ဆတ္တေ အနုဓာရိယမာနေ သဗ္ဗာ စ ဒိသာ အနုဝိလောကေတိ, အာသဘိံ ဝါစံ ဘာသတိ – 'အဂ္ဂေါဟမသ္မိ လောကဿ, ဇေဋ္ဌောဟမသ္မိ လောကဿ, သေဋ္ဌောဟမသ္မိ လောကဿ, အယမန္တိမာ ဇာတိ, နတ္ထိဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ'တိ'' (ဒီ. နိ. ၂.၃၁)။

တဉ္စဿ ဂမနံ တထံ အဟောသိ? အဝိတထံ အနေကေသံ ဝိသေသာဓိဂမာနံ ပုဗ္ဗနိမိတ္တဘာဝေန။ ယဉှိ သော သမ္ပတိဇာတောဝ သမေဟိ ပါဒေဟိ ပတိဋ္ဌဟိ။ ဣဒမဿ စတုရိဒ္ဓိပါဒပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။

ဥတ္တရာဘိမုခဘာဝေါ ပနဿ သဗ္ဗလောကုတ္တရဘာဝဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။

သတ္တပဒဝီတိဟာရော, သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂရတနပဋိလာဘဿ။

''သုဝဏ္ဏဒဏ္ဍာ ဝီတိပတန္တိ စာမရာ''တိ, ဧတ္ထ ဝုတ္တစာမရုက္ခေပေါ ပန သဗ္ဗတိတ္ထိယနိမ္မဒ္ဒနဿ။

သေတစ္ဆတ္တဓာရဏံ, အရဟတ္တဝိမုတ္တိဝရဝိမလသေတစ္ဆတ္တပဋိလာဘဿ။

သတ္တမပဒူပရိ ဌတွာ သဗ္ဗဒိသာနုဝိလောကနံ, သဗ္ဗညုတာနာဝရဏဉာဏပဋိလာဘဿ။

အာသဘိတစာဘာသနံ အပ္ပဋိဝတ္တိယဝရဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။

တထာ အယံ ဘဂဝါပိ ဂတော, တဉ္စဿ ဂမနံ တထံ အဟောသိ, အဝိတထံ, တေသံယေဝ ဝိသေသာဓိဂမာနံ ပုဗ္ဗနိမိတ္တဘာဝေန။

တေနာဟ ဟေရာဏာ –

“မုဟုတ္တဇာတောဝ ဂဝမ္ပတီ ယထာ၊
သမေဟိ ဟာဒေဟိ ဖုသီ ဝသုန္ဓရံ။
သော ဝိက္ကမီ သတ္တ ပအာနိ ကေတမော၊
သေတစ္ဆ ဆတ္တံ အနုဓာရယုံ မရူ။

ဂန္တွာန သော သတ္တ ပအာနိ ကေတမော၊
ဒိသာ ဝိလောကေသိ သမာ သမန္တတော။
အဋ္ဌင်္ဂုပေတံ ဂိရမဗ္ဘုဒီရယိ၊
သီဟော ယထာ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိဋ္ဌိတော”တိ။

ဇဝံ တထာ ဂတောတိ တထာဂတော။

အထ တ ယထာ ဝိပဿီ ဘဂဝါ။ပေ.။ ယထာ ကဿပေ ဘဂဝါ, အယမ္ပိ ဘဂဝါ တထေဝ နေက္ခမ္မေန ကာမစ္ဆန္ဒံ ပဟာယ ဂတော , အဗျာပါဒေန ဗျာပါဒံ, အာလောကသညာယ ထိနမိဒ္ဓံ, အဝိက္ခေပေန ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ, ဓမ္မဝဝတ္ထာနေန ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာယ ဉာဏေန အဝိဇ္ဇံ ပအာလေတွာ, ပါမောဇ္ဇေန အရတိ ဝိနောဒေတွာ, ပဌမဇ္ဈာနေန နီဝရဏကဝါဋံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ, ဒုတိယဇ္ဈာနေန ဝိတက္ကဝိစာရံ ဝူပသမေတွာ, တတိယဇ္ဈာနေန ပီတိံ ဝိရာဇေတွာ, စတုတ္ထဇ္ဈာနေန သုခဒုက္ခံ ပဟာယ, အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာ ရူပသညာပဋိဃသညာနာနတ္တသညာယော သမတိက္ကမိတွာ, ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာ အာကာသာနဉ္စာယတနသညံ, အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိယာ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညံ, နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာ အာကိဉ္စညာယတနသညံ သမတိက္ကမိတွာ ဂတော။

အနိစ္စာနုပဿနာယ နိစ္စသညံ ပဟာယ, ဒုက္ခာနုပဿနာယ သုခသညံ, အနတ္တာနုပဿနာယ အတ္တသညံ, နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာယ နန္ဒိံ, ဝိရာဂါနုပဿနာယ ရာဂံ, နိရောဓာနုပဿနာယ သမုဒယံ, ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာယ အာဒါနံ, ခယာနုပဿနာယ ဃနသညံ, ဝယာနုပဿနာယ အာယူဟနံ, ဝိပရိဏာမာနုပဿနာယ ဓုဝသညံ, အနိမိတ္တာနုပဿနာယ နိမိတ္တံ, အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာယ ပဏိဓိံ, သုညတာနုပဿနာယ အဘိနိဝေသံ, အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ သာရာဒါနာဘိနိဝေသံ, ယထာဘူတညာဏဒဿနေန သမ္မောဟာဘိနိဝေသံ, အာဒီနဝါနုပဿနာယ အာလယာဘိနိဝေသံ, ပဋိသင်္ခါနုပဿနာယ အပ္ပဋိသင်္ခံ, ဝိဝဋ္ဋာနုပဿနာယ သံယောဂါဘိနိဝေသံ, သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌေ ကိလေသေ ဘဉ္ဇိတွာ, သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန ဩဠာရိကေ ကိလေသေ ပဟာယ, အနာဂါမိမဂ္ဂေန အဏုသဟဂတေ ကိလေသေ သမုဂ္ဃာဋေတွာ, အရဟတ္တမဂ္ဂေန သဗ္ဗကိလေသေ သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂတော။ ဇဝမ္ပိ တထာ ဂတောတိ တထာဂတော။

ကထံ **တထလက္ခဏံ အာဂတောတိ တထာဂတော?** ပထဝီဓာတုယာ ကက္ခဠတ္တလက္ခဏံ တထံ အဝိတထံ။ အာပေါဓာတုယာ ပဂ္ဃရဏလက္ခဏံ။ တေဇောဓာတုယာ ဥဏှတ္တလက္ခဏံ။ ဝါယောဓာတုယာ ဝိတ္ထမ္ဘနလက္ခဏံ။ အာကာသဓာတုယာ အသမ္ဖုဋ္ဌလက္ခဏံ။ ဝိညာဏဓာတုယာ ဝိဇာနနလက္ခဏံ။

ရူပဿ ရုပ္ပနလက္ခဏံ။ ဝေဒနာယ ဝေဒယိတလက္ခဏံ။ သညာယ သဉ္ဇာနနလက္ခဏံ။ သင်္ခါရာနံ အဘိသင်္ခရဏလက္ခဏံ။ ဝိညာဏဿ ဝိဇာနနလက္ခဏံ။

ဝိတက္ကဿ အဘိနိရောပနလက္ခဏံ။ ဝိစာရဿ အနုမဇ္ဇနလက္ခဏံ ပီတိယာ ဖရဏလက္ခဏံ။ သုခဿ သာတလက္ခဏံ။ စိတ္တေကဂ္ဂတာယ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ။ ဖဿဿ ဖုသနလက္ခဏံ။

သဒ္ဓိန္ဒြိယဿ အဓိမောက္ခလက္ခဏံ။ ဝီရိယိန္ဒြိယဿ ပဂ္ဂဟလက္ခဏံ။ သတိန္ဒြိယဿ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ။ သမာဓိန္ဒြိယဿ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ။ ပညိန္ဒြိယဿ ပဇာနနလက္ခဏံ။

သဒ္ဓာဗလဿ အဿဒ္ဓိယေ အကမ္ပိယလက္ခဏံ။ ဝီရိယဗလဿ ကောသဇ္ဇေ, သတိဗလဿ မုဋ္ဌဿစ္စေ။ သမာဓိဗလဿ ဥဒ္ဓစ္စေ, ပညာဗလဿ အဝိဇ္ဇာယ အကမ္ပိယလက္ခဏံ။

သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ။ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ပဝိစယလက္ခဏံ။ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ပဂ္ဂဟလက္ခဏံ။ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဖရဏလက္ခဏံ။ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပသမလက္ခဏံ။ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ပဋိသင်္ခါနလက္ခဏံ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဒဿနလက္ခဏံ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ အဘိနိရောပနလက္ခဏံ။ သမ္မာဝါစာယ ပရိဂ္ဂဟလက္ခဏံ။ သမ္မာကမ္မန္တဿ သမုဋ္ဌာနလက္ခဏံ။ သမ္မာအာဇီဝဿ ဝေါဒါနလက္ခဏံ။ သမ္မာဝါယာမဿ ပဂ္ဂဟလက္ခဏံ။ သမ္မာသတိယာ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ။ သမ္မာသမာဓိဿ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ။

အဝိဇ္ဇာယ အညာဏလက္ခဏံ။ သင်္ခါရာနံ စေတနာလက္ခဏံ။ ဝိညာဏဿ ဝိဇာနနလက္ခဏံ။ နာမဿ နမနလက္ခဏံ။ ရူပဿ ရုပ္ပနလက္ခဏံ။ သဠာယတနဿ အာယတနလက္ခဏံ။ ဖဿဿ ဖုသနလက္ခဏံ။ ဝေဒနာယ ဝေဒယိတလက္ခဏံ။ တဏှာယ ဟေတုလက္ခဏံ။ ဥပါဒါနဿ ဂဟဏလက္ခဏံ။ ဘဝဿ အာယူဟနလက္ခဏံ။ ဇာတိယာ နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံ။ ဇရာယ ဇီရဏလက္ခဏံ။ မရဏဿ စုတိလက္ခဏံ။

ဓာတူနံ သုညတာလက္ခဏံ။ အာယတနာနံ အာယတနလက္ခဏံ။ သတိပဋ္ဌာနာနံ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ။ သမ္မပ္ပဓာနာနံ ပဒဟနလက္ခဏံ။ ဣဒ္ဓိပါဒါနံ ဣဇ္ဈနလက္ခဏံ။ ဣန္ဒြိယာနံ အဓိပတိလက္ခဏံ။ ဗလာနံ အကမ္ပိယလက္ခဏံ။ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ နိယျာနလက္ခဏံ။ မဂ္ဂဿ ဟေတုလက္ခဏံ။

သစ္စာနံ တထလက္ခဏံ။ သမထဿ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ။ ဝိပဿနာယ အနုပဿနာလက္ခဏံ။ သမထဝိပဿနာနံ ဧကရသလက္ခဏံ။ ယုဂနဒ္ဓါနံ အနတိဝတ္တနလက္ခဏံ။

သီလဝိသုဒ္ဓိယာ သံဝရလက္ခဏံ။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိယာ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိယာ ဒဿနလက္ခဏံ။

ခယေ ဉာဏဿ သမုစ္ဆေဒလက္ခဏံ။ အနုပ္ပာဒေ ဉာဏဿ ပဿဒ္ဓိလက္ခဏံ။

ဆန္ဒဿ မူလလက္ခဏံ။ မနသိကာရဿ သမုဋ္ဌာပနလက္ခဏံ။ ဖဿဿ သမောဓာနလက္ခဏံ။ ဝေဒနာယ သမောသရဏလက္ခဏံ။ သမာဓိဿ ပမုခလက္ခဏံ။ သတိယာ အာဓိပတေယျလက္ခဏံ။ ပညာယ တတုတ္တရိယလက္ခဏံ။ ဝိမုတ္တိယာ သာရလက္ခဏံ။ အမတောဂဓဿ နိဗ္ဗာနဿ ပရိယောသာနလက္ခဏံ တထံ အဝိတထံ။ ဧဝံ တထလက္ခဏံ ဉာဏဂတိယာ အာဂတော အဝိရဇ္ဈိတွာ ပတ္တော အနုပ္ပတ္တောတိ တထာဂတော။ ဧဝံ တထလက္ခဏံ အာဂတောတိ တထာဂတော။

ကထံ **တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓောတိ တထာဂတော?** တထဓမ္မာ နာမ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ။ ယထာဟ – “စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, တထာနိ အဝိတထာနိ အနညထာနိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ? ‘ဣဒံ ဒုက္ခ’န္တိ ဘိက္ခဝေ, တထမေတံ အဝိတထမေတံ အနညထမေတ”န္တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၉၀) ဝိတ္ထာရော။ တာနိ စ ဘဂဝါ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော, တသ္မာ တထာနံ ဓမ္မာနံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ။ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္ထော ဟေတ္ထ ဂတသဒ္ဒေါ။

အပိ စ ဇရာမရဏဿ ဇာတိပစ္စယသမ္ဘူတသမုဒါဂတဋ္ဌော တထော အဝိတထော အနညထော။ပေ.။, သင်္ခါရာနံ အဝိဇ္ဇာပစ္စယသမ္ဘူတသမုဒါဂတဋ္ဌော တထော အဝိတထော အနညထော။ပေ.။, တထာ အဝိဇ္ဇာယ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယဋ္ဌော, သင်္ခါရာနံ ဝိညာဏဿ ပစ္စယဋ္ဌော။ပေ.။, ဇာတိယာ ဇရာမရဏဿ ပစ္စယဋ္ဌော တထော အဝိတထော အနညထော။ တံ သဗ္ဗံ ဘဂဝါ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော, တသ္မာပိ တထာနံ ဓမ္မာနံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓောတိ တထာဂတော။

ကထံ **တထဒဿိတာယ တထာဂတော?** ဘဂဝါ ယံ သဒေဝကေ လောကေ။ပေ။, သဒေဝမနုဿာယ ပဇာယ အပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု အပရိမာဏာနံ သတ္တာနံ စက္ခုဒွါရေ အာပါထမာဂစ္ဆန္တံ ရူပါရမ္မဏံ နာမ အတ္ထိ, တံ သဗ္ဗာကာရတော ဇာနာတိ ပဿတိ။ ဧဝံ ဇာနတာ ပဿတာ စ, တေန တံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာဒိဝသေန ဝါ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတေသု လဗ္ဘမာနကပဒဝသေန ဝါ။ ''ကတမံ တံ ရူပံ ရူပါယတနံ? ယံ ရူပံ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ဝဏ္ဏနိဘာ သနိဒဿနံ သပ္ပဋိဃံ နီလံ ပီတက''န္တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၆၁၆) နယေန အနေကေဟိ နာမေဟိ တေရသဟိ ဝါရေဟိ ဒွေပညာသာယ နယေဟိ ဝိဘဇ္ဇမာနံ တထမေဝ ဟောတိ, ဝိတထံ နတ္ထိ။ ဧသ နယော သောတဒွါရာဒီသုပိ အာပါထံ အာဂစ္ဆန္တေသု သဒ္ဒါဒီသု။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ဘဂဝတာ – ''ယံ ဘိက္ခဝေ, သဒေဝကဿ လောကဿ။ပေ။ သဒေဝမနုဿာယ ပဇာယ ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတံ ဝိညာတံ ပတ္တံ ပရိယေသိတံ အနုဝိစရိတံ မနသာ, တမဟံ ဇာနာမိ။ တမဟံ အဗ္ဘညာသိံ, တံ တထာဂတဿ ဝိဒိတံ, တံ တထာဂတော န ဥပဋ္ဌာသီ''တိ (အ. နိ. ၄.၂၄)။ ဧဝံ တထဒဿိတာယ တထာဂတော။ တတ္ထ တထဒဿီ အတ္ထေ တထာဂတောတိ ပဒသမ္ဘဝော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကထံ **တထဝါဒိတာယ တထာဂတော?** ယံ ရတ္တိံ ဘဂဝါ ဗောဓိမဏ္ဍေ အပရာဇိတပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော တိဏ္ဏံ မာရာနံ မတ္ထကံ မဒ္ဒိတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော, ယဉ္စ ရတ္တိံ ယမကသာလာနမန္တရေ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ, ဧတ္ထန္တရေ ပဉ္စစတ္တာလီသဝဿပရိမာဏေ ကာလေ ပဌမဗောဓိယာပိ မဇ္ဈိမဗောဓိယာပိ ပစ္ဆိမဗောဓိယာပိ ယံ ဘဂဝတာ ဘာသိတံ – သုတ္တံ, ဂေယျံ။ပေ။ ဝေဒလ္လံ, တံ သဗ္ဗံ အတ္ထတော စ ဗျဉ္ဇနတော စ အနုပဝဇ္ဇံ, အနူနမနဓိကံ, သဗ္ဗာကာရပရိပုဏ္ဏံ, ရာဂမဒနိမ္မဒနံ, ဒောသမောဟမဒနိမ္မဒနံ။ နတ္ထိ တတ္ထ ဝါလဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အဝက္ခလိတံ, သဗ္ဗံ တံ ဧကမုဒ္ဒိကာယ လဉ္ဆိတံ ဝိယ, ဧကနာဠိယာ မိတံ ဝိယ, ဧကတုလာယ တုလိတံ ဝိယ စ, တထမေဝ ဟောတိ အဝိတထံ အနညထံ။ တေနာဟ – ''ယဉ္စ, စုန္ဒ, ရတ္တိံ တထာဂတော အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတိ, ယဉ္စ ရတ္တိံ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, ယံ ဧတသ္မိံ အန္တရေ ဘာသတိ လပတိ နိဒ္ဒိသတိ, သဗ္ဗံ တံ တထေဝ ဟောတိ, နော အညထာ။ တသ္မာ 'တထာဂတော'တိ ဝုစ္စတီ''တိ (အ. နိ. ၄.၂၃)။ ဂဒတ္ထော ဟေတ္ထ ဂတသဒ္ဒော။ ဧဝံ တထဝါဒိတာယ တထာဂတော။

အပိ စ အာဂဒနံ အာဂဒော, ဝစနန္တိ အတ္ထော။ တထော အဝိပရီတော အာဂဒော အဿာတိ, ဒ-ကာရဿ တ-ကာရံ ကတွာ တထာဂတောတိ ဧဝမေတသ္မိံ အတ္ထေ ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကထံ **တထာကာရိတာယ တထာဂတော?** ဘဂဝတော ဟိ ဝါစာယ ကာယော အနုလောမေတိ, ကာယဿပိ ဝါစာ, တသ္မာ ယထာဝါဒီ တထာကာရီ, ယထာကာရီ တထာဝါဒီ စ ဟောတိ။ ဧဝံဘူတဿ စဿ ယထာ ဝါစာ, ကာယောပိ တထာ ဂတော ပဝတ္တောတိ အတ္ထော။ ယထာ စ ကာယော, ဝါစာပိ တထာ ဂတာ ပဝတ္တာတိ တထာဂတော။ တေနေဝါဟ – ''ယထာဝါဒီ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော တထာကာရီ, ယထာကာရီ တထာဝါဒီ။ ဣတိ ယထာဝါဒီ တထာကာရီ ယထာကာရီ တထာဝါဒီ။ တသ္မာ 'တထာဂတော'တိ ဝုစ္စတီ''တိ (အ. နိ. ၄.၂၃)။ ဧဝံ တထာကာရိတာယ တထာဂတော။

ကထံ **အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတော?** ဥပရိ ဘဝဂ္ဂံ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိံ ပရိယန္တံ ကတွာ တိရိယံ အပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု သဗ္ဗသတ္တေ အဘိဘဝတိ သီလေနပိ သမာဓိနာပိ ပညာယပိ ဝိမုတ္တိယာပိ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနေနပိ န တဿ တုလာ ဝါ ပမာဏံ ဝါ အတ္ထိ; အတုလော အပ္ပမေယျော အနုတ္တရော ရာဇာတိရာဇာ ဒေဝဒေဝေါ သက္ကာနံ အတိသက္ကော ဗြဟ္မာနံ အတိဗြဟ္မာ။ တေနာဟ – ''သဒေဝကေ, ဘိက္ခဝေ, လောကေ။ပေ။ သဒေဝမနုဿာယ ပဇာယ တထာဂတော အဘိဘူ အနဘိဘူတော အညဒတ္ထုဒသော ဝသဝတ္တီ, တသ္မာ 'တထာဂတော'တိ ဝုစ္စတီ''တိ။

တတြေဝံ ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဂဒော ဝိယ အဂဒော။ ကော ပနေသ? ဒေသနာဝိလာသမယော စေဝ ပုညုဿယော စ။ တေန ဟေသ မဟာနုဘာဝေါ ဘိသက္ကော ဒိဗ္ဗာဂဒေန သပ္ပေ ဝိယ သဗ္ဗပရပ္ပဝါဒိနော သဒေဝကဉ္စ လောကံ အဘိဘဝတိ။ ဣတိ သဗ္ဗလောကာဘိဘဝနေ တထော အဝိပရီတော ဒေသနာဝိလာသမယော စေဝ ပုညုဿယော စ အဂဒော အဿာတိ။ ဒ-ကာရဿ တ-ကာရံ ကတွာ တထာဂတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတော။

အပိ စ တထာယ ဂတောတိပိ တထာဂတော, တထံ ဂတောတိပိ တထာဂတော။ **ဂတော**တိ အဝဂတော, အတီတော ပတ္တော ပဋိပန္နောတိ အတ္ထော။

တတ္ထ သကလလောကံ တီရဏပရိညာယ တထာယ ဂတော အဝဂတောတိ တထာဂတော။ လောကသမုဒယံ ပဟာနပရိညာယ တထာယ ဂတော အတီတောတိ တထာဂတော။ လောကနိရောဓံ သစ္ဆိကိရိယာယ တထာယ ဂတော ပတ္တောတိ တထာဂတော။ လောကနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ တထံ ဂတော ပဋိပန္နောတိ တထာဂတော။ တေန ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ –

> ''လောကော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော, လောကသ္မာ တထာဂတော ဝိသံယုတ္တော။ လောကသမုဒယော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော, လောကသမုဒယော တထာဂတဿ ပဟီနော။ လောကနိရောဓော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော, လောကနိရောဓော တထာဂတဿ သစ္ဆိကတော။ လောကနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ, လောကနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ တထာဂတဿ ဘာဝိတာ။ ယံ ဘိက္ခဝေ, သဒေဝကဿ လောကဿ။ပေ။ သဗ္ဗံ တံ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓံ။ တသ္မာ, တထာဂတောတိ ဝုစ္စတီ''တိ (အ. နိ. ၄.၂၃)။

တဿပိ ဧဝံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဒမ္ပိ စ တထာဂတဿ တထာဂတဘာဝဒီပနေ မုခမတ္တမေဝ။ သဗ္ဗာကာရေန ပန တထာဂတောဝ တထာဂတဿ တထာဂတဘာဝံ ဝဏ္ဏေယျ။

ကတမဥ္စ တံ ဘိက္ခဝေ တိ ယေန အပ္ပမတ္တကေန ဩရမတ္တကေန သီလမတ္တကေန ပုထုဇ္ဇနော တထာဂတဿ ဝဏ္ဏံ ဝဒမာနော ဝဒေယျ, တံ ကတမန္တိ ပုစ္ဆတိ? တတ္ထ ပုစ္ဆာ နာမ အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ, ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ ပုစ္ဆာ, ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာ, အနုမတိပုစ္ဆာ, ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာတိ ပဉ္စဝိဓာ ဟောတိ။

တတ္ထ ကတမာ **အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ?** ပကတိယာ လက္ခဏံ အညာတံ ဟောတိ, အဒိဋ္ဌံ အတုလိတံ အတီရိတံ အဝိဘူတံ အဝိဘာဝိတံ, တဿ ဉာဏာယ ဒဿနာယ တုလနာယ တီရဏာယ ဝိဘာဝနာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ, အယံ အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ။

ကတမာ **ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ ပုစ္ဆာ?** ပကတိယာ လက္ခဏံ ဉာတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌံ တုလိတံ တီရိတံ ဝိဘူတံ ဝိဘာဝိတံ, တဿ အညေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒနတ္ထာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ, အယံ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ ပုစ္ဆာ။

ကတမာ **ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာ?** ပကတိယာ သံသယပက္ခန္ဒော ဟောတိ, ဝိမတိပက္ခန္ဒော, ဒွေဠ္ဟကဇာတော, ''ဧဝံ နု ခော, န နု ခော, ကိန္နု ခော, ကထံ နု ခော''တိ။ သော ဝိမတိစ္ဆေဒနတ္ထာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ။ အယံ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာ။

ကတမာ **အနုမတိပုစ္ဆာ?** ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ အနုမတိယာ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ – ''တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ။ အနိစ္စံ, ဘန္တေ။ ယံ ပနာနိစ္စံ , ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါတိ? ဒုက္ခံ ဘန္တေတိ (မဟာဝ. ၂၁) သဗ္ဗံ ဝတ္တဗ္ဗံ, အယံ အနုမတိပုစ္ဆာ။

ကတမာ **ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာ?** ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ကထေတုကမျတာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ။ စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, သတိပဋ္ဌာနာ။ ကတမေ စတ္တာရော?။ပေ။ အဋ္ဌိမေ ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂင်္ဂါ။ ကတမေ အဋ္ဌာတိ, အယံ ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာ။

ဣတိ ဣမာသု ပဉ္စသု ပုစ္ဆာသု အဒိဋ္ဌဿ တာဝ ကဿစိ ဓမ္မဿ အဘာဝတော တထာဂတဿ အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ နတ္ထိ။ ''ဣဒံ နာမ အညေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ သမဏဗြာဟ္မဏေဟိ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒိတွာ ကထေဿာမီ''တိ သမန္နာဟာရဿေဝ အနုပ္ပဇ္ဇနတော ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ ပုစ္ဆာပိ နတ္ထိ။ ယသ္မာ ပန ဗုဒ္ဓါနံ ဧကဓမ္မေပိ အာသပ္ပနာ ပရိသပ္ပနာ နတ္ထိ, ဗောဓိမဏ္ဍေယေဝ သဗ္ဗာ ကင်္ခါ ဆိန္နာ; တသ္မာ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာပိ နတ္ထိယေဝ။ အဝသေသာ ပန ဒွေ ပုစ္ဆာ ဗုဒ္ဓါနံ အတ္ထိ, တာသု အယံ ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာ နာမ။

၈. ဣဒါနိ တံ ကထေတုကမျတာယ ပုစ္ဆာယ ပုစ္ဆိတမတ္ထံ ကထေတုံ ''ပါဏာတိပါတံ ပဟာယာ''တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ ပါဏဿ အတိပါတော ပါဏာတိပါတော, ပါဏဝဓော, ပါဏဃာတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပါဏောတိ** စေတ္ထ ဝေါဟာရတော သတ္တော, ပရမတ္ထတော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ, တသ္မိံ ပန ပါဏေ ပါဏသညိနော ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကဥပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ ကာယဝစီဒွါရာနံ အညတရဒွါရပ္ပဝတ္တာ ဝဓကစေတနာ ပါဏာတိပါတော။ သော ဂုဏဝိရဟိတေသု တိရစ္ဆာနဂတာဒီသု ပါဏေသု ခုဒ္ဒကေ ပါဏေ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, မဟာသရီရေ မဟာသာဝဇ္ဇော, ကသ္မာ? ပယောဂမဟန္တတာယ။ ပယောဂသမတ္တေပိ ဝတ္ထုမဟန္တတာယ။ ဂုဏဝန္တေသု မနုဿာဒီသု အပ္ပဂုဏေ ပါဏေ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, မဟာဂုဏေ မဟာသာဝဇ္ဇော။ သရီရဂုဏာနံ ပန သမဘာဝေ သတိ ကိလေသာနံ ဥပက္ကမာနဉ္စ မုဒုတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, တိဗ္ဗတာယ မဟာသာဝဇ္ဇောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တဿ ပဉ္စ သမ္ဘာရာ ဟောန္တိ – ပါဏော, ပါဏသညိတာ, ဝဓကစိတ္တံ, ဥပက္ကမော, တေန မရဏန္တိ။ ဆ ပယောဂါ – သာဟတ္ထိကော, အာဏတ္တိကော, နိဿဂ္ဂိယော, ထာဝရော, ဝိဇ္ဇာမယော, ဣဒ္ဓိမယောတိ။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ ဝိတ္ထာရိယမာနေ အတိဝိယ ပပဉ္စော ဟောတိ, တသ္မာ တံ န ဝိတ္ထာရယာမ, အညဉ္စ ဧဝရူပံ။ အတ္ထိကေဟိ ပန သမန္တပါသာဒိကံ ဝိနယဋ္ဌကထံ ဩလောကေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ပဟာယာတိ ဣမံ ပါဏာတိပါတစေတနာသင်္ခာတံ ဒုဿီလျံ ပဇဟိတွာ။ **ပဋိဝိရတော**တိ ပဟီနကာလတော ပဋ္ဌာယ တတော ဒုဿီလျတော ဩရတော ဝိရတောဝ။ နတ္ထိ တဿ ဝီတိက္ကမိဿာမီတိ စက္ခုသောတဝိညေယျာ ဓမ္မာ ပဂေဝ ကာယိကာတိ ဣမိနာ နယေန အညေသုပိ ဧဝရူပေသု ပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သမဏောတိ ဘဂဝါ သမိတပါပတာယ လဒ္ဓဝေါဟာရော။ **ဂေါတမော**တိ ဂေါတ္တဝသေန။ န ကေဝလဉ္စ ဘဂဝါဝ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော, ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ ပဋိဝိရတော, ဒေသနာ ပန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဧဝံ အာဂတာ, အတ္ထံ ပန ဒီပေန္တေန ဘိက္ခုသင်္ဃဝသေနာပိ ဒီပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထောတိ ပရူပဃာတတ္ထာယ ဒဏ္ဍံ ဝါ သတ္ထံ ဝါ အာဒါယ အဝတ္တနတော နိက္ခိတ္တဒဏ္ဍော စေဝ နိက္ခိတ္တသတ္ထော စာတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ဌပေတွာ ဒဏ္ဍံ သဗ္ဗမ္ပိ အဝသေသံ ဥပကရဏံ သတ္တာနံ ဝိဟေဌနဘာဝတော သတ္ထန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယံ ပန ဘိက္ခူ ကတ္တရဒဏ္ဍံ ဝါ ဒန္တကဋ္ဌဝါသိံ ဝါ ပိပ္ဖလိကံ ဝါ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တိ, န တံ ပရူပဃာတတ္ထာယ။ တသ္မာ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။

လဇ္ဇီတိ ပါပဇိဂုစ္ဆနလက္ခဏာယ လဇ္ဇာယ သမန္နာဂတော။ **ဒယာပန္နော**တိ ဒယံ မေတ္တစိတ္တတံ အာပန္နော။ **သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ**တိ; သဗ္ဗေ ပါဏဘူတေ ဟိတေန အနုကမ္ပကော။ တာယ ဒယာပန္နတာယ သဗ္ဗေသံ ပါဏဘူတာနံ ဟိတစိတ္တကောတိ အတ္ထော။ **ဝိဟရတီ**တိ ဣရိယတိ ယပေတိ ယာပေတိ ပါလေတိ။ **ဣတိ ဝါ ဟိ, ဘိက္ခဝေ**တိ ဧဝံ ဝါ ဘိက္ခဝေ။ ဝါ သဒ္ဒေါ ဥပရိ "အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယာ"တိအာဒီနိ အပေက္ခိတွာ ဝိကပ္ပတ္ထော ဝုတ္တော, ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ပုရိမံ ဝါ ပစ္ဆိမံ ဝါ အပေက္ခိတွာ ဝိကပ္ပဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ – ဘိက္ခဝေ, ပုထုဇ္ဇနော တထာဂတဿ ဝဏ္ဏံ ဝဒမာနော ဧဝံ ဝဒေယျ – "သမဏော ဂေါတမော ပါဏံ န ဟနတိ, န ဃာတေတိ, န တတ္ထ သမနုညော ဟောတိ, ဝိရတော ဣမသ္မာ ဒုဿီလျာ; အဟော, ဝတ ရေ ဗုဒ္ဓဂုဏာ မဟန္တာ"တိ, ဣတိ မဟန္တံ ဥဿာဟံ ကတွာ ဝဏ္ဏံ ဝတ္တုကာမောပိ အပ္ပမတ္တကံ ဩရမတ္တကံ အာစာရသီလမတ္တကမေဝ ဝက္ခတိ။ ဥပရိ အသာဓာရဏဘာဝံ နိဿာယ ဝဏ္ဏံ ဝတ္တုံ န သက္ခိဿတိ။ န ကေဝလဉ္စ ပုထုဇ္ဇနောဝ, သောတာပန္နသကဒါဂါမိအနာဂါမိအရဟန္တောပိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာပိ န သက္ကောန္တိယေဝ; တထာဂတောယေဝ ပန သက္ကောတိ, တံ ဝေါ ဥပရိ ဝက္ခာမီတိ, အယမေတ္ထ သာဓိပ္ပာယာ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။ ဣတော ပရံ ပန အပုဗ္ဗပဒမေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယာတိ ဧတ္ထ အဒိန္နဿ အာဒါနံ အဒိန္နာဒါနံ, ပရဿံ ဟရဏံ, ထေယျံ, စောရိကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ **အဒိန္န**န္တိ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ, ယတ္ထ ပရော ယထာကာမကာရိတံ အာပဇ္ဇန္တော အဒဏ္ဍာရဟော အနုပဝဇ္ဇော စ ဟောတိ။ တသ္မိံ ပရပရိဂ္ဂဟိတေ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိနော တဒါဒါယကဥပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ ထေယျစေတနာ အဒိန္နာဒါနံ။ တံ ဟီနေ ပရသန္တကေ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ, ပဏီတေ မဟာသာဝဇ္ဇံ, ကသ္မာ? ဝတ္ထုပဏီတတာယ။ ဝတ္ထု

သမတ္တေ သတိ ဂုဏာဓိကာနံ သန္တကေ ဝတ္ထုသ္မိံ မဟာသာဝဇ္ဇံ ။ တံ တံ ဂုဏာဓိကံ ဥပာဒာယ တတော တတော ဟီန ဂုဏဿ သန္တကေ ဝတ္ထုသ္မိံ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ။

တဿ ပဉ္စ သမ္ဘာရာ ဟောန္တိ – ပရပရိဂ္ဂဟိတံ, ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိတာ, ထေယျစိတ္တံ, ဥပက္ကမော, တေန ဟရဏန္တိ။ ဆ ပယောဂ – သာဟတ္ထိကာဒယော။ တေ စ ခေါ ယထာနုရူပံ ထေယျာဝဟာရော, ပသယှာဝဟာရော, ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရော, ပရိကပ္ပာဝဟာရော, ကုသာဝဟာရောတိ ဣမေသံ အဝဟာရာနံ ဝသေန ပဝတ္တာ, အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရော ပန သမန္တပါသာဒိကာယံ ဝုတ္တော။

ဒိန္နမေဝ အာဒိယတီတိ **ဒိန္နာဒါယီ။** စိတ္တေနပိ ဒိန္နမေဝ ပဋိကင်္ခတီတိ **ဒိန္နပါဋိကင်္ခီ။** ထေနေတီတိ ထေနော။ န ထေနေန **အထေနေန။** အထေနတ္တာယေဝ **သုစိဘူတေန။ အတ္တနာ**တိ အတ္တဘာဝေန။ အထေနံ သုစိဘူတံ အတ္တာနံ ကတွာ ဝိဟရတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသံ ပဌမသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ယထာ စ ဣဓ, ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။

အဗြဟ္မစရိယန္တိ အသေဋ္ဌစရိယံ။ ဗြဟ္မံ သေဋ္ဌံ အာစာရံ စရတီတိ ဗြဟ္မစာရီ။ **အာရာစာရီ**တိ အဗြဟ္မစရိယတော ဒူရစာရီ။ **မေထုနာ**တိ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနဝသေန သဒိသတ္တာ မေထုနကာတိ လဒ္ဓဝေါဟာရေဟိ ပဋိသေဝိတဗ္ဗတော မေထုနာတိ သင်္ခံ ဂတာ အသဒ္ဓမ္မာ။ **ကာမဓမ္မာ** တိ ကာမတာသီနံ ဓမ္မာ။

၉. မုသာဝါဒံ ပဟာယာတိ ဧတ္ထ **မုသာ**တိ ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရဿ အတ္ထဘဉ္ဇနကော ဝစီပယောဂေ ကာယပယောဂေ, ဝါ ဝိသံဝါဒနာဓိပ္ပာယေန ပနဿ ပရဝိသံဝါဒကကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ မုသာဝါဒေါ။

အပရော နယော, **'မုသာ'**တိ အဘူတံ အတစ္ဆံ ဝတ္ထု။ **'ဝါဒေါ'**တိ တဿ ဘူတတော တစ္ဆတော ဝိညာပနံ။ လက္ခဏတော ပန အတထံ ဝတ္ထုံ တထတော ပရံ ဝိညာပေတုကာမဿ တထာဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ မုသာဝါဒေါ။ သော ယမတ္ထံ ဘဉ္ဇတိ, တဿ အပ္ပတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, မဟန္တတာယ မဟာသာဝဇ္ဇော။

အပိ စ ဂဟဋ္ဌာနံ အတ္တနော သန္တကံ အဒါတုကာမတာယ နတ္ထီတိအာဒိနယပ္ပဝတ္တော အပ္ပသာဝဇ္ဇော, သက္ခိနာ ဟုတွာ အတ္ထဘဉ္ဇနတ္ထံ ဝုတ္တော မဟာသာဝဇ္ဇော, ပဗ္ဗဇိတာနံ အပ္ပကမ္ပိ တေလံ ဝါ သပ္ပိံ ဝါ လဘိတွာ ဟသာဓိပ္ပာယေန – ''အဇ္ဇ ဂါမေ တေလံ နဒီ မညေ သန္ဒတီ''တိ ပူရဏကထာနယေန ပဝတ္တော အပ္ပသာဝဇ္ဇော, အဒိဋ္ဌံယေဝ ပန ဒိဋ္ဌန္တိအာဒိနာ နယေန ဝဒန္တာနံ မဟာသာဝဇ္ဇော။

တဿ စတ္တာရော သမ္ဘာရာ ဟောန္တိ – အတထံ ဝတ္ထုံ, ဝိသံဝါဒနစိတ္တံ, တဇ္ဇော ဝါယာမော, ပရဿ တဒတ္ထဝိဇာနနန္တိ။ ဧကော ပယောဂေ သာဟတ္ထိကောဝ။ သော ကာယေန ဝါ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဝါ ဝါစာယ ဝါ ပရဝိသံဝါဒကကိရိယာကရဏေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တာယ စေ ကိရိယာယ ပရော တမတ္ထံ ဇာနာတိ, အယံ ကိရိယသမုဋ္ဌာပိကစေတနာက္ခဏေယေဝ မုသာဝါဒကမ္မုနာ ဗဇ္ဈတိ။

ယသ္မာ ပန ယထာ ကာယကာယပဋိဗဒ္ဓဝါစာဟိ ပရံ ဝိသံဝါဒေတိ, တထာ ''ဣဒမဿ ဘဏာဟီ''တိ အာဏာပေန္တောပိ ပဏ္ဏံ လိခိတွာ ပုရတော နိဿဇ္ဇန္တောပိ, ''အယမတ္ထော ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော''တိ ကုဍ္ဍာဒီသု လိခိတွာ ဌပေန္တောပိ။ တသ္မာ ဧတ္ထ အာဏတ္တိကနိဿဂ္ဂိယထာဝရာပိ ပယောဂ ယုဇ္ဇန္တိ, အဋ္ဌကထာသု ပန အနာဂတတ္တာ ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗာ။

သစ္စံ ဝဒတီတိ **သစ္စဝါဒီ။** သစ္စေန သစ္စံ သန္ဒဟတိ ဃဋေတီတိ **သစ္စသန္ဓော။** န အန္တရန္တရာ မုသာ ဝဒတီတိ အတ္ထော။ ယော ဟိ ပုရိသော ကဒါစိ မုသာ ဝဒတိ, ကဒါစိ သစ္စံ, တဿ မုသာဝါဒေန အန္တရိတတ္တာ သစ္စံ သစ္စေန န ဃဋီယတိ; တသ္မာ သော န သစ္စသန္ဓော။ အယံ ပန န တာဒိသော, ဇီဝိတဟေတုပိ မုသာ အဝတွာ သစ္စေန သစ္စံ သန္ဒဟတိ ယေဝါတိ သစ္စသန္ဓော။

ထေတောတိ ထိရော ထိရကထောတိ အတ္ထော။ ဧကော ဟိ ပုဂ္ဂလော ဟလိဒ္ဒိရာဂေ ဝိယ, ထုသရာသိမှိ နိခာတ ခါဏု ဝိယ, အဿပိဋ္ဌေ ဌပိတကုမ္ဘဏ္ဍမိဝ စ န ထိရကထော ဟောတိ, ဧကော ဟသာဏလေခါ ဝိယ, ဣန္ဒခီလော ဝိယ စ ထိရကထော ဟောတိ, အသိနာ သီသံ ဆိန္ဒန္တေပိ ဒွေ ကထာ န ကထေတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ထေတော။

ပစ္စယိကော တိ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော, သဒ္ဓါယိတဗ္ဗကောတိ အတ္ထော။ ဧကစ္စော ဟိ ပုဂ္ဂလော န ပစ္စယိကော ဟောတိ, “ကဿ တုမှေ ဝစနံ သဒ္ဒဟထ, အသုကဿ နာမ”တိ ဝုတ္တေ “မာ တဿ ဝစနံ သဒ္ဒဟထ”တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။ ဧကော ပစ္စယိကော ဟောတိ, “ကဿ တုမှေ ဝစနံ သဒ္ဒဟထ, အသုကဿ နာမ”တိ ဝုတ္တေ “ယဒိ တေန ဝုတ္တံ, ဣဒမေဝ ပမာဏံ, ဣဒါနိ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ နတ္ထိ, ဧဝမေဝ ဣဒ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပစ္စယိကော။ **အဝိသံဝါဒကော လောကဿာ**တိ တာယ သစ္စဝါဒိတာယ လောကံ န ဝိသံဝါဒေတီတိ အတ္ထော။

ပိသုဏာ ဝါစာ ပဟာယာတိအာဒီသု ယာယ ဝါစာယ ယဿ တံ ဝါစံ ဘာသတိ, တဿ ဟဒယေ အတ္တနော ပိယဘာဝံ, ပရဿ စ သုညဘာဝံ ကရောတိ, သာ ပိသုဏာ ဝါစာ။

ယာယ ပန အတ္တာနမ္ပိ ပရမ္ပိ ဖရုသံ ကရောတိ, ယာ ဝါစာ သယမ္ပိ ဖရုသာ, နေဝ ကဏ္ဏသုခါ န ဟဒယင်္ဂမာ, အယံ ဖရုသာ ဝါစာ။

ယေန သမ္ဖံ ပလပတိ နိရတ္ထကံ, သော သမ္ဖပ္ပလာပော။

တေသံ မူလဘူတာ စေတနာပိ ပိသုဏဝါစာဒိနာမမေဝ လဘတိ, သာ ဧဝ စ ဣဓာဓိပ္ပေတာတိ။

တတ္ထ သံကိလိဋ္ဌစိတ္တဿ ပရေသံ ဝါ ဘေဒာယ အတ္တနော ပိယကမျတာယ ဝါ ကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ ပိသုဏဝါစာ။ သာ ယဿ ဘေဒံ ကရောတိ, တဿ အပ္ပဂုဏတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ, မဟာဂုဏတာယ မဟာသာဝဇ္ဇာ။

တဿာ စတ္တာရော သမ္ဘာရာ – ဘိန္ဒိတဗ္ဗော ပရော, “ဣတိ ဣမေ နာနာ ဘဝိဿန္တိ, ဝိနာ ဘဝိဿန္တီ”တိ ဘေဒပုရေက္ခာရတာ ဝါ, “ဣတိ အဟံ ပိယော ဘဝိဿာမိ ဝိဿာသိကော”တိ ပိယကမျတာ ဝါ, တဇ္ဇော ဝါယာမော, တဿ တဒတ္ထဝိဇာနနန္တိ။ **ဣမေသံ ဘေဒာယာ**တိ, ယေသံ ဣတောတိ ဝုတ္တာနံ သန္တိကေ သုတံ တေသံ ဘေဒာယ။

ဘိန္နာနံ ဝါ သန္ဓာတာ တိ ဒွိန္နံ မိတ္တာနံ ဝါ သမာနုပဇ္ဈာယကာဒီနံ ဝါ ကေနစိဒေဝ ကာရဏေန ဘိန္နာနံ ဧကမေကံ ဥပသင်္ကမိတွာ “တုမှာကံ ဤဒိသေ ကုလေ ဇာတာနံ ဧဝံ ဗဟုဿုတာနံ ဣဒံ န ယုတ္တ”န္တိအာဒီနိ ဝတွာ သန္ဓာနံ ကတ္တာ အနုကတ္တာ။ **အနုပ္ပဒာတာ** တိ သန္ဓာနာနုပ္ပဒာတာ။ ဒွေ ဇနေ သမဂ္ဂေ ဒိသွာ – “တုမှာကံ ဧဝရူပေ ကုလေ ဇာတာနံ ဧဝရူပေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတာနံ အနုစ္ဆဝိကမေတ”န္တိအာဒီနိ ဝတွာ ဒဠှီကမ္မံ ကတ္တာတိ အတ္ထော။ သမဂ္ဂေ အာရာမော အဿာတိ **သမဂ္ဂါရာမော**။ ယတ္ထ သမဂ္ဂါ နတ္ထိ, တတ္ထ ဝသိတုမ္ပိ န ဣစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ သမဂ္ဂရာမောတိပိ ပါဠိ, အယမေဝေတ္ထ အတ္ထော။ **သမဂ္ဂရတော**တိ သမဂ္ဂေသု ရတော, တေ ပဟာယ အညတ္ထ ဂန္တုမ္ပိ န ဣစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ သမဂ္ဂေ ဒိသွာပိ သုတွာပိ နန္ဒတီတိ **သမဂ္ဂနန္ဒီ**, **သမဂ္ဂကရဏိံ ဝါစံ ဘာသိတာ**တိ ယာ ဝါစာ သတ္တေ သမဂ္ဂေယေဝ ကရောတိ, တံ သာမဂ္ဂိဂုဏပရိဒီပိကမေဝ ဝါစံ ဘာသတိ, န ဣတရန္တိ။

ပရဿ မမ္မစ္ဆေဒကကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ ဧကန္တဖရုသစေတနာ ဖရုသာဝါစာ။ တဿာ အာဝိဘာဝတ္ထမိဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ဒါရကော မာတုဝစနံ အနာဒိယိတွာ အရညံ ဂစ္ဆတိ, တံ မာတာ နိဝတ္တေတုမသက္ကောန္တီ – “စဏ္ဍာ တံ မဟိံသီ အနုဗန္ဓတူ”တိ အက္ကောသိ။ အထဿ တထေဝ အရညေ မဟိံသီ ဥဋ္ဌာသိ။ ဒါရကော “ယံ မမ မာတာ မုခေန ကထေသိ, တံ မာ ဟောတု, ယံ စိတ္တေန စိန္တေသိ တံ ဟောတူ”တိ, သစ္စကိရိယမကာသိ။ မဟိံသီ တတ္ထေဝ ဗဒ္ဓါ ဝိယ အဋ္ဌာသိ။ ဧဝံ မမ္မစ္ဆေဒကောပိ ပယောဂေါ စိတ္တသဏှတာယ န ဖရုသာ ဝါစာ ဟောတိ။ မာတာပိတရော ဟိ ကဒါစိ ပုတ္တကေ ဧဝံ ဝဒန္တိ – “စောရာ ဝေါ ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ကရောန္တူ”တိ, ဥပ္ပလပတ္တမ္ပိ စ နေသံ ဥပရိ ပတန္တံ န ဣစ္ဆန္တိ။ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ စ ကဒါစိ နိဿိတကေ ဧဝံ ဝဒန္တိ – “ကိံ ဣမေ အဟိရိကာ အနောတ္တပ္ပိ

နော စရန္တိ, နိဒ္ဒမထ နေ''တိ, အထ စ နေသံ အာဂမာဓိဂမသမ္ပတ္တိံ ဉတ္တ္ထ္ဆ္တိ။ ယထာ စ စိတ္တသဏ္ဌာပတာယ ဖရုသာ တစာ န ဟောတိ, ဧဝံ ဝစနသဏ္ဌာပတာယ အဖရုသာ တစာ န ဟောတိ။ န ဟိ မာရာပေတုကာမဿ – ''ဣမံ သုခံ သယာပေထာ''တိ ဝစနံ အဖရုသာ တစာ ဟောတိ, စိတ္တဖရုသတာယ ပနေသာ ဖရုသာ တစာဝ။ သာ ယံ သန္ဓာယ ပဝတ္တိတာ, တဿ အပ္ပဂုဏတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ, မဟာဂုဏတာယ မဟာသာဝဇ္ဇာ။ တဿာ တယော သမ္ဘာရာ – အက္ကောသိတဗ္ဗော ပရော, ကုပိတစိတ္တံ, အက္ကောသနာတိ။

နေလာတိ ဧလံ ဝုစ္စတိ ဒောသော, နာဿာ ဧလန္တိ နေလာ, နိဒ္ဒောသာတိ အတ္ထော။ ''နေလင်္ဂေါ သေတပစ္ဆာဒော''တိ, (ဥဒါ. ၆၅) ဧတ္ထ ဝုတ္တနေလံ ဝိယ။ **ကဏ္ဏသုခါ** တိ ဗျဉ္ဇနမဓုရတာယ ကဏ္ဏာနံ သုခါ, သူစိဝိဇ္ဈနံ ဝိယ ကဏ္ဏသူလံ န ဇနေတိ။ အတ္ထမဓုရတာယ သကလသရီရေ ကောပံ အဇနေတွာ ပေမံ ဇနေတီတိ **ပေမနီယာ။** ဟဒယံ ဂစ္ဆတိ, အပ္ပဋိဟညမာနာ သုခေန စိတ္တံ ပဝိသတီတိ **ဟဒယင်္ဂမာ။** ဂုဏပရိပုဏ္ဏတာယ ပုရေ ဘဝါတိ **ပေါရီ** ပုရေ သံဝဍ္ဎနာရီ ဝိယ သုကုမာရာတိပိ **ပေါရီ။** ပုရဿ ဧသာတိပိ **ပေါရီ။** နဂရဝါသီနံ ကထာတိ အတ္ထော။ နဂရဝါသိနော ဟိ ယုတ္တကထာ ဟောန္တိ။ ပိတိမတ္တံ ပိတာတိ ဝဒန္တိ, ဘာတိမတ္တံ ဘာတာတိ ဝဒန္တိ, မာတိမတ္တံ မာတာတိ ဝဒန္တိ။ ဧဝရူပီ ကထာ ဗဟုနော ဇနဿ ကန္တာ ဟောတီတိ **ဗဟုဇနကန္တာ။** ကန္တဘာဝေနေဝ ဗဟုနော ဇနဿ မနာပါ စိတ္တဝုဍ္ဎိကရာတိ **ဗဟုဇနမနာပါ။**

အနတ္ထဝိညာပိကာ ကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ အကုသလစေတနာ သမ္ဖပ္ပလာပေါ။ သော အာသေဝနမန္ဒတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, အာသေဝနမဟန္တတာယ မဟာသာဝဇ္ဇော, တဿ ဒွေ သမ္ဘာရာ – ဘာရတယုဒ္ဓသီတာဟရဏာဒိနိရတ္ထကကထာပုရေက္ခာရတာ, တထာရူပီ ကထာ ကထနဉ္စ။

ကာလေန ဝဒတီတိ **ကာလဝါဒီ** ဝတ္တဗ္ဗယုတ္တကာလံ သလ္လက္ခေတွာ ဝဒတီတိ အတ္ထော။ ဘူတံ တထံ တစ္ဆံ သဘာဝမေဝ ဝဒတီတိ **ဘူတဝါဒီ။** ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကတ္ထသန္နိဿိတမေဝ ကတွာ ဝဒတီတိ **အတ္ထဝါဒီ။** နဝလောကုတ္တရဓမ္မသန္နိဿိတံ ကတွာ ဝဒတီတိ **ဓမ္မဝါဒီ** သံဝရဝိနယပဟာနဝိနယသန္နိဿိတံ ကတွာ ဝဒတီတိ **ဝိနယဝါဒီ။**

နိဓာနံ ဝုစ္စတိ ဌပနောကာသော, နိဓာနမဿာ အတ္ထီတိ **နိဓာနဝတီ။** ဟဒယေ နိဓာတဗ္ဗယုတ္တကံ တစံ ဘာသိတာတိ အတ္ထော။ **ကာလေနာ**တိ ဧဝရူပိံ ဘာသမာနောပိ စ – ''အဟံ နိဓာနဝတိံ တစံ ဘာသိဿာမီ''တိ န အကာလေန ဘာသတိ, ယုတ္တကာလံ ပန အပေက္ခိတွာဝ ဘာသတီတိ အတ္ထော။ **သာပဒေသန္တိ** သဥပမံ, သကာရဏန္တိ အတ္ထော။ **ပရိယန္တဝတိ** န္တိ ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတွာ ယထာဿာ ပရိစ္ဆေဒော ပညာယတိ, ဧဝံ ဘာသတီတိ အတ္ထော။ **အတ္ထသံဟိတန္တိ** အနေကေဟိပိ နယေဟိ ဝိဘဇန္တေန ပရိယာဒာတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ အတ္ထသမ္ပန္နံ ဘာသတိ။ ယံ ဝါ သော အတ္ထဝါဒီ အတ္ထံ ဝဒတိ, တေန အတ္ထေန သဟိတတ္တာ အတ္ထသံဟိတံ တစံ ဘာသတိ, န အညံ နိက္ခိပိတွာ အညံ ဘာသတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၀. ဗီဇဂါမဘူတဂါမသမာရမ္ဘာ တိ မူလဗီဇံ ခန္ဓဗီဇံ ဖဠုဗီဇံ အဂ္ဂဗီဇံ ဗီဇဗီဇန္တိ ပဉ္စဝိဓဿ ဗီဇဂါမဿ စေဝ, ယဿ ကဿစိ နီလတိဏရုက္ခာဒိကဿ ဘူတဂါမဿ စ သမာရမ္ဘာ, ဆေဒနဘေဒနပစနာဒိဘာဝေန ဝိကောပနာ ပဋိဝိရတောတိ အတ္ထော။

ဧကဘတ္တိကော တိ ပါတရာသဘတ္တံ သာယမာသဘတ္တန္တိ ဒွေ ဘတ္တာနိ, တေသု ပါတရာသဘတ္တံ အန္တောမဇ္ဈန္ဟိကေန ပရိစ္ဆိန္နံ, ဣတရံ မဇ္ဈန္ဟိကတော ဥဒ္ဓံ အန္တော အရုဏေန။ တသ္မာ အန္တောမဇ္ဈန္ဟိကေ ဒသက္ခတ္တုံ ဘုဉ္ဇမာနောပိ ဧကဘတ္တိကောဝ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''ဧကဘတ္တိကော''တိ။

ရတ္တိယာ ဘောဇနံ ရတ္တိ, တတော ဥပရတောတိ **ရတ္တူပရတော။** အတိက္ကန္တေ မဇ္ဈန္ဟိကေ ယာဝ သူရိယတ္ထင်္ဂမနာ ဘောဇနံ ဝိကာလဘောဇနံ နာမ။ တတော ဝိရတတ္တာ **ဝိရတော ဝိကာလဘောဇနာ။** ကဒါ ဝိရတော? အနောမာနဒီတီရေ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ။

သာသနဿ အနနုလောမတ္တာ ဝိသူကံ ပစ္စနီကဘူတံ ဒဿနန္တိ ဝိသူကဒဿနံ။ အတ္တနာ နစ္စနနစ္စာပနာဒိဝသေန နစ္စာ စ ဂီတာ စ ဝါဒိတာ စ အန္တမသော မယူရနစ္စာဒိဝသေနပိ ပဝတ္တာနံ နစ္စာဒီနံ ဝိသူကဘူတာ ဒဿနာ စာတိ **နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနာ။** နစ္စာဒီနိ ဟိ အတ္တနာ ပယောဇေတုံ ဝါ ပရေဟိ ပယောဇာပေတုံ ဝါ ပယုတ္တာနိ ပဿိတုံ ဝါ နေဝ ဘိက္ခူနံ န ဘိက္ခုနီနံ ဝဋ္ဋန္တိ။

မာလာဒီသု **မာလာ**တိ ယံ ကိဉ္စိ ပုပ္ဖံ။ **ဂန္ဓ**န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ဂန္ဓဇာတံ။ **ဝိလေပန**န္တိ ဆဝိရာဂကရဏံ။ တတ္ထ ပိဠန္ဓန္တော ဓာရေတိ နာမ, ဦနဋ္ဌာနံ ပူရေန္တော မဏ္ဍေတိ နာမ, ဂန္ဓဝသေန ဆဝိရာဂဝသေန စ သာဒိယန္တော ဝိဘူသေတိ နာမ။ **ဌာနံ** ဝုစ္စတိ ကာရဏံ။ တသ္မာ ယာယ ဒုဿီလျစေတနာယ တာနိ မာလာဓာရဏာဒီနိ မဟာဇနော ကရောတိ, တတော ပဋိဝိရတောတိ အတ္ထော။

ဥစ္စာသယနံ ဝုစ္စတိ ပမာဏာတိက္ကန္တံ။ **မဟာသယန**န္တိ အကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏံ။ တတော ဝိရတောတိ အတ္ထော။

ဇာတရူပန္တိ သုဝဏ္ဏံ။ **ရဇတ**န္တိ ကဟာပဏော, လောဟမာသကော, ဇတုမာသကော, ဒါရုမာသကောတိ ယေ ဝေါဟာရံ ဂစ္ဆန္တိ။ တဿ ဥဘယဿာပိ ပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော, နေဝ နံ ဥဂ္ဂဏှာတိ, န ဥဂ္ဂဏှာပေတိ, န ဥပနိက္ခိတ္တံ သာဒိယတီတိ အတ္ထော။

အာမကဓညပဋိဂ္ဂဟဏာ တိ, သာလိဝီဟိယဝဂေါဓူမကင်္ဂုဝရကကုဒ္ရူသကသင်္ခါတဿ သတ္တဝိဓဿာပိ အာမကဓညဿ ပဋိဂ္ဂဟဏာ။ န ကေဝလဉ္စ ဧတေသံ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ, အာမသနမ္ပိ ဘိက္ခူနံ န ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏာ**တိ ဧတ္ထ အညတြ ဥဒ္ဒိဿ အနုညာတာ အာမကမံသမစ္ဆာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဘိက္ခူနံ န ဝဋ္ဋတိ, နော အာမသနံ။

ဣတ္ထိကုမာရိကပဋိဂ္ဂဟဏာ တိ ဧတ္ထ **ဣတ္ထီ** တိ ပုရိသန္တရဂတာ, ဣတရာ ကုမာရိကာ နာမ, တာသံ ပဋိဂ္ဂဟဏမ္ပိ အာမသနမ္ပိ အကပ္ပိယမေဝ။

ဒါသိဒါသပဋိဂ္ဂဟဏာ တိ ဧတ္ထ ဒါသိဒါသဝသေနေဝ တေသံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝဋ္ဋတိ။ “ကပ္ပိယကာရကံ ဒမ္မိ, အာရာမိကံ ဒမ္မီ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ ပန ဝဋ္ဋတိ။

အဇေဠကာဒီသု ခေတ္တဝတ္ထုပရိယောသာနေသု ကပ္ပိယာကပ္ပိယနယော ဝိနယဝသေန ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **ခေတ္တံ** နာမ ယသ္မိံ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ ရုဟတိ။ **ဝတ္ထု** နာမ ယသ္မိံ အပရဏ္ဏံ ရုဟတိ။ ယတ္ထ ဝါ ဥဘယမ္ပိ ရုဟတိ, တံ ခေတ္တံ။ တဒတ္ထာယ အကတဘူမိဘာဂေါ **ဝတ္ထု။** ခေတ္တဝတ္ထုသီသေန စေတ္ထ ဝါပိတဠာကာဒီနိပိ သင်္ဂဟိတာနေဝ။

ဒူတေယျံ ဝုစ္စတိ ဒူတကမ္မံ, ဂိဟီနံ ပဟိတံ ပဏ္ဏံ ဝါ သာသနံ ဝါ ဂဟေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဂမနံ။ **ပဟိဏဂမနံ** ဝုစ္စတိ ဃရာ ဃရံ ပေသိတဿ ခုဒ္ဒကဂမနံ။ အနုယောဂေါ နာမ တဒုဘယကရဏံ။ တသ္မာ ဒူတေယျပဟိဏဂမနာနံ အနုယောဂါတိ။ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကယဝိက္ကယာ တိ ကယာ စ ဝိက္ကယာ စ။ တုလာကူဋာဒီသု **ကူဋ**န္တိ ဝဉ္စနံ။ တတ္ထ တုလာကူဋံ နာမ ရူပကူဋံ အင်္ဂကူဋံ, ဂဟဏကူဋံ, ပဋိစ္ဆန္နကူဋန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ **ရူပကူဋံ** နာမ ဒွေ တုလာ သမရူပါ ကတွာ ဂဏှန္တော မဟတိယာ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော ခုဒ္ဒိကာယ ဒေတိ။ **အင်္ဂကူဋံ** နာမ ဂဏှန္တော ပစ္ဆာဘာဂေ ဟတ္ထေန တုလံ အက္ကမတိ, ဒဒန္တော ပုဗ္ဗဘာဂေ။ **ဂဟဏကူဋံ** နာမ ဂဏှန္တော မူလေ ရဇ္ဇုံ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော အဂ္ဂေ။ **ပဋိစ္ဆန္နကူဋံ** နာမ တုလံ သုသိရံ ကတွာ အန္တော အယစုဏ္ဏံ ပက္ခိပိတွာ ဂဏှန္တော တံ ပစ္ဆာဘာဂေ ကရောတိ, ဒဒန္တော အဂ္ဂဘာဂေ။

ကံသော ဝုစ္စတိ သုဝဏ္ဏပါတိ, တာယ ဝဉ္စနံ **ကံသကူဋံ။** ကထံ? ဧကံ သုဝဏ္ဏပါတိံ ကတွာ အညာ ဒွေ တိဿော လောဟပါတိယော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏေ ကရောတိ, တတော ဇနပဒံ ဂန္တွာ ကိဉ္စိဒေဝ အဍ္ဎံ ကုလံ ပဝိသိတွာ – “သု

ဝဏ္ဏဘာဇနာနိ ကိဏာထာ”တိ ဝတွာ အဂ္ဃေ ပုစ္ဆိတေ သမဂ္ဃတရံ ဒါတုကာမာ ဟောန္တိ။ တတော တေဟိ – “ကထံ ဣမေသံ သုဝဏ္ဏဘာဝေါ ဇာနိတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တေ, “ဝီမံသိတွာ ဂဏှထာ”တိ သုဝဏ္ဏပါတိံ ပါသာဏေ ဃံသိတွာ သဗ္ဗာ ပါတိယော ဒတွာ ဂဏှတိ။

မာနကူဋံ နာမ ဟဒယဘေဒသိခါဘေဒရဇ္ဇုဘေဒဝသေန တိဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ **ဟဒယဘေဒော** သပ္ပိတေလာဒိမိနနကာလေ လဗ္ဘတိ။ တာနိ ဟိ ဂဏှန္တော ဟေဋ္ဌာဆိဒ္ဒေန မာနေန – “သဏိကံ အာသိဉ္စာ”တိ ဝတွာ အန္တောဘာဇနေ ဗဟုံ ပဂ္ဃရာပေတွာ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော ဆိဒ္ဒံ ပိဓာယ သီဃံ ပူရေတွာ ဒေတိ။

သိခါဘေဒော တိလတဏ္ဍုလာဒိမိနနကာလေ လဗ္ဘတိ။ တာနိ ဟိ ဂဏှန္တော သဏိကံ သိခံ ဥဿာပေတွာ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော ဝေဂေန ပူရေတွာ သိခံ ဆိန္ဒန္တော ဒေတိ။

ရဇ္ဇုဘေဒော ခေတ္တဝတ္ထုမိနနကာလေ လဗ္ဘတိ။ လဉ္စံ အလဘန္တာ ဟိ ခေတ္တံ အမဟန္တမ္ပိ မဟန္တံ ကတွာ မိနန္တိ။

ဥက္ကောဋနာဒီသု **ဥက္ကောဋန**န္တိ အဿာမိကေ သာမိကေ ကာတုံ လဉ္စဂ္ဂဟဏံ။ **ဝဉ္စန**န္တိ တေဟိ တေဟိ ဥပါယေဟိ ပရေသံ ဝဉ္စနံ။ တတြိဒမေကံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ လုဒ္ဒကော မိဂဉ္စ မိဂပေါတကဉ္စ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆတိ, တမေကော ဓုတ္တော – “ကိံ ဘော, မိဂေ အဂ္ဃတိ, ကိံ မိဂပေါတကော”တိ အာဟ။ “မိဂေ ဒွေ ကဟာပဏေ, မိဂပေါတကော ဧက”န္တိ စ ဝုတ္တေ ဧကံ ကဟာပဏံ ဒတွာ မိဂပေါတကံ ဂဟေတွာ ထောကံ ဂန္တွာ နိဝတ္တော – “န မေ ဘော, မိဂပေါတကေန အတ္ထော, မိဂံ မေ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ တေန ဟိ – ဒွေ ကဟာပဏေ ဒေဟီတိ။ သော အာဟ – “နနု တေ ဘော, မယာ ပဌမံ ဧကော ကဟာပဏော ဒိန္နော”တိ? “အာမ, ဒိန္နော”တိ။ “ဣမံ မိဂပေါတကံ ဂဏှ, ဧဝံ သော စ ကဟာပဏော, အယဉ္စ ကဟာပဏဂ္ဃနကော မိဂပေါတကောတိ ဒွေ ကဟာပဏာ ဘဝိဿန္တီ”တိ။ သော “ကာရဏံ ဝဒတီ”တိ သလ္လက္ခေတွာ မိဂပေါတကံ ဂဟေတွာ မိဂံ အဒါသီတိ။ **နိကတီ**တိ ယောဂဝသေန ဝါ မာယာဝသေန ဝါ အပါမင်္ဂံ ပါမင်္ဂန္တိ, အမဏိံ မဏိန္တိ, အသုဝဏ္ဏံ သုဝဏ္ဏန္တိ ကတွာ ပတိရူပကေန ဝဉ္စနံ။ **သာစိယောဂေါ**တိ ကုဋိလယောဂေါ, ဧတေသံယေဝ ဥက္ကောဋနာဒီနမေတံ နာမံ။ တသ္မာ – ဥက္ကောဋနသာစိယောဂေါ, ဝဉ္စနသာစိယောဂေါ, နိကတိသာစိယောဂေါတိ, ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကေစိ အညံ ဒဿေတွာ အညဿ ပရိဝတ္တနံ သာစိယောဂေါတိ ဝဒန္တိ။ တံ ပန ဝဉ္စနေနေဝ သင်္ဂဟိတံ။

ဆေဒနာဒီသု **ဆေဒန**န္တိ ဟတ္ထစ္ဆေဒနာဒိ။ **ဝဓော**တိ မာရဏံ။ **ဗန္ဓော**တိ ရဇ္ဇုဗန္ဓနာဒီဟိ ဗန္ဓနံ။ **ဝိပရာမောသော**တိ ဟိမဝိပရာမောသော, ဂုမ္ဗဝိပရာမောသောတိ ဒုဝိဓော။ ယံ ဟိမပါတသမယေ ဟိမေန ပဋိစ္ဆန္နာ ဟုတွာ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နံ ဇနံ မုသန္တိ, အယံ ဟိမဝိပရာမောသော။ ယံ ဂုမ္ဗာဒီဟိ ပဋိစ္ဆန္နာ မုသန္တိ, အယံ ဂုမ္ဗဝိပရာမောသော။ **အာလောပေါ**တိ ဂါမနိဂမာဒီနံ ဝိလောပကရဏံ။ **သဟသာကာရော**တိ သာဟသိကကိရိယာ။ ဂေဟံ ပဝိသိတွာ မနုဿာနံ ဥရေ သတ္ထံ ဌပေတွာ ဣစ္ဆိတဘဏ္ဍဂ္ဂဟဏံ။ ဧဝမေတသ္မာ ဆေဒန။ပေ.။ သဟသာကာရာ ပဋိဝိရတော သမဏော ဂေါတမောတိ။ ဣတိ ဝါ ဟိ, ဘိက္ခဝေ, ပုထုဇ္ဇနော တထာဂတဿ ဝဏ္ဏံ ဝဒမာနော ဝဒေယျာတိ။

ဧတ္တာဝတာ စူဠသီလံ နိဋ္ဌိတံ ဟောတိ။

မဇ္ဈိမသီလဝဏ္ဏနာ

၁၁. ဣဒာနိ မဇ္ဈိမသီလံ ဝိတ္ထာရေန္တော “ယထာ ဝါ ပနေကေ ဘောန္တော”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထာယံ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ။ **သဒ္ဓါဒေယျာနီ**တိ ကမ္မဉ္စ ဖလဉ္စ ဣဓလောကဉ္စ ပရလောကဉ္စ သဒ္ဒဟိတွာ ဒိန္နာနိ။ ‘အယံ မေ ဉာတီ’တိ ဝါ, ‘မိတ္တော’တိ ဝါ, ဣဒံ ပဋိကရိဿတိ, ဣဒံ ဝါ တေန ကတပုဗ္ဗန္တိ ဝါ, ဧဝံ န ဒိန္နာနီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဒိန္နာနိ ဟိ န သဒ္ဓါဒေယျာနိ နာမ ဟောန္တိ။ **ဘောဇနာနီ**တိ ဒေသနာသီသမတ္တမေတံ, အတ္ထော ပန သဒ္ဓါဒေယျာနိ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇိတွာ စီဝရာနိ ပါရုပိတွာ သေနာသနာနိ သေဝမာနာ ဂိလာနဘေသဇ္ဇံ ပရိဘုဉ္ဇမာနာတိ သဗ္ဗမေတံ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ။

သေယျထိဒန္တိ နိပါတော။ တဿတ္ထော ကတမော သော ဗီဇဂါမဘူတဂါမော, ယဿ သမာရမ္ဘံ အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တီတိ။ တတော တံ ဒဿေန္တော **မူလဗီဇ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **မူလဗီဇံ** နာမ ဟလိဒ္ဒိ, သိင်္ဂိဝေရံ, ဝစာ, ဝစတ္တံ, အတိဝိသာ, ကဋုကရောဟိဏီ, ဥသီရံ, ဘဒ္ဒမုတ္တကန္တိ ဧဝမာဒိ။ **ခန္ဓဗီဇံ** နာမ အဿတ္ထော, နိဂြောဓော, ပိလက္ခော, ဥဒုမ္ဗရော, ကစ္ဆကော, ကပိတ္ထနောတိ ဧဝမာဒိ။ **ဖဠုဗီဇံ** နာမ ဥစ္ဆု, နဠော, ဝေဠူတိ ဧဝမာဒိ။ **အဂ္ဂဗီဇံ** နာမ အဇ္ဇုကံ, ဖဏိဇ္ဇကံ, ဟိရိဝေရန္တိ ဧဝမာဒိ။ **ဗီဇဗီဇံ** နာမ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ အပရဏ္ဏန္တိ ဧဝမာဒိ။ သဗ္ဗမ္ပေတံ ရုက္ခတော ဝိယောဇိတံ ဝိရုဟနသမတ္ထမေဝ “ဗီဇဂါမော”တိ ဝုစ္စတိ။ ရုက္ခတော ပန အဝိယောဇိတံ အသုက္ခံ “ဘူတဂါမော”တိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ ဘူတဂါမသမာရမ္ဘော ပါစိတ္တိယဝတ္ထု, ဗီဇဂါမသမာရမ္ဘော ဒုက္ကဋဝတ္ထူတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၂. သန္နိဓိကာရပရိဘောဂန္တိ သန္နိဓိကတဿ ပရိဘောဂံ။ တတ္ထ ဒုဝိဓာ ကထာ, ဝိနယဝသေန စ သလ္လေခဝသေန စ။ ဝိနယဝသေန တာဝ ယံ ကိဉ္စိ အန္နံ အဇ္ဇ ပဋိဂ္ဂဟိတံ အပရဇ္ဇု သန္နိဓိကာရကံ ဟောတိ, တဿ ပရိဘောဂေ ပါစိတ္တိယံ ။ အတ္တနာ လဒ္ဓံ ပန သာမဏေရာနံ ဒတွာ, တေဟိ လဒ္ဓံ ဌပါပေတွာ ဒုတိယဒိဝသေ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, သလ္လေခော ပန န ဟောတိ။

ပါနသန္နိဓိမှိ ပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ ပါနံ နာမ အမ္ဗပါနာဒီနိ အဋ္ဌ ပါနာနိ, ယာနိ စ တေသံ အနုလောမာနိ။ တေသံ ဝိနိစ္ဆယော သမန္တပါသာဒိကာယံ ဝုတ္တော။

ဝတ္ထသန္နိဓိမှိ အနဓိဋ္ဌိတံ အဝိကပ္ပိတံ သန္နိဓိ စ ဟောတိ, သလ္လေခဉ္စ ကောပေတိ, အယံ ပရိယာယကထာ။ နိပ္ပရိယာယတော ပန တိစီဝရသန္တုဋ္ဌေန ဘဝိတဗ္ဗံ, စတုတ္ထံ လဘိတွာ အညဿ ဒါတဗ္ဗံ။ သစေ ယဿ ကဿစိ ဒါတုံ န သက္ကောတိ, ယဿ ပန ဒါတုကာမော ဟောတိ, သော ဥဒ္ဒေသတ္ထာယ ဝါ ပရိပုစ္ဆတ္ထာယ ဝါ ဂတော, အာဂတမတ္တေ ဒါတဗ္ဗံ, အဒါတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ စီဝရေ ပန အပ္ပဟောန္တေ သတိယာ ပစ္စာသာယ အနုညာတကာလံ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သူစိသုတ္တစီဝရကာရကာနံ အလာဘေန တတော ပရမ္ပိ ဝိနယကမ္မံ ကတွာ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “ဣမသ္မိံ ဇိဏ္ဏေ ပုန ဤဒိသံ ကုတော လဘိဿာမီ”တိ ပန ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, သန္နိဓိ စ ဟောတိ, သလ္လေခဉ္စ ကောပေတိ။

ယာနသန္နိဓိမှိ ယာနံ နာမ ဝယှံ, ရထော, သကဋံ, သန္ဒမာနိကာ, သိဝိကာ, ပါဋင်္ကီတိ; နေတံ ပဗ္ဗဇိတဿ ယာနံ။ ဥပါဟနာ ပန ပဗ္ဗဇိတဿ ယာနံယေဝ။ ဧကဘိက္ခုဿ ဟိ ဧကော အရညတ္ထာယ, ဧကော ဓောတပါဒကတ္ထာယာတိ, ဥက္ကံသတော ဒွေ ဥပါဟနသင်္ဃာဋာ ဝဋ္ဋန္တိ။ တတိယံ လဘိတွာ အညဿ ဒါတဗ္ဗော။ “ဣမသ္မိံ ဇိဏ္ဏေ အညံ ကုတော လဘိဿာမီ”တိ ဟိ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, သန္နိဓိ စ ဟောတိ, သလ္လေခဉ္စ ကောပေတိ။

သယနသန္နိဓိမှိ သယနန္တိ မဉ္စော။ ဧကဿ ဘိက္ခုနော ဧကော ဂဗ္ဘေ, ဧကော ဒိဝါဋ္ဌာနေတိ ဥက္ကံသတော ဒွေ မဉ္စာ ဝဋ္ဋန္တိ။ တတော ဥတ္တရိ လဘိတွာ အညဿ ဘိက္ခုနော ဝါ ဂဏဿ ဝါ ဒါတဗ္ဗော; အဒါတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သန္နိဓိ စ ဟောတိ, သလ္လေခဉ္စ ကောပေတိ။

ဂန္ဓသန္နိဓိမှိ ဘိက္ခုနော ကဏ္ဍုကစ္ဆုဆဝိဒောသာဒိအာဗာဓေ သတိ ဂန္ဓာ ဝဋ္ဋန္တိ။ တေ ဂန္ဓေ အာဟရာပေတွာ တသ္မိံ ရောဂေ ဝူပသန္တေ အညေသံ ဝါ အာဗာဓိကာနံ ဒါတဗ္ဗာ, ဒွါရေ ပဉ္စင်္ဂုလိဃရဓူပနာဒီသု ဝါ ဥပနေတဗ္ဗာ။ “ပုန ရောဂေ သတိ ဘဝိဿန္တီ”တိ ပန ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, သန္နိဓိ စ ဟောတိ, သလ္လေခဉ္စ ကောပေတိ။

အာမိသန္တိ ဝုတ္တာဝသေသံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သေယျထိဒံ, ဣဓေကစ္စော ဘိက္ခု – “တထာရူပေ ကာလေ ဥပကာရာယ ဘဝိဿတီ”တိ တိလတဏ္ဍုလမုဂ္ဂမာသနာဠိကေရလောဏမစ္ဆမံသဝလ္လူရသပ္ပိတေလဂုဠဘာဇနာဒီနိ အာဟရာပေတွာ ဌပေတိ။ သော ဝဿကာလေ ကာလဿေဝ သာမဏေရေဟိ ယာဂုံ ပစာပေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ “သာမဏေရ, ဥဒကကဒ္ဒမေ ဒုက္ခံ ဂါမံ ပဝိသိတုံ, ဂစ္ဆ အသုကံ ကုလံ ဂန္တွာ မယှံ ဝိဟာရေ နိသိန္နဘာဝံ အာရောစေဟိ; အသုကကုလတော ဒဓိအာဒီနိ အာဟရာ”တိ ပေသေတိ။ ဘိက္ခူဟိ – “ကိံ, ဘန္တေ, ဂါမံ ပဝိသိဿထာ”တိ ဝုတ္တေပိ, “ဒုပ္ပဝေသော, အာဝုသော, ဣဒါနိ ဂါမော”တိ ဝဒတိ။ တေ – “ဟောတု, ဘန္တေ, အစ္ဆထ တုမှေ, မယံ ဘိက္ခံ ပရိယေသိတွာ အာဟရိဿာမာ”တိ ဂစ္ဆန္တိ။ အထ သာမဏေရောပိ ဒဓိအာဒီနိ အာဟရိတွာ ဘတ္တဉ္စ ဗျဉ္ဇနဉ္စ သမ္ပာဒေတွာ ဥပနေတိ, တံ ဘုဉ္ဇန္တဿေဝ ဥပဋ္ဌာကာ ဘတ္တံ ပဟိဏန္တိ, တတောပိ မနာပံ မနာပံ ဘုဉ္ဇတိ။ အထ ဘိက္ခူ ပိဏ္

ဥပဟတံ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆန္တိ, တတောပိ မနာပံ မနာပံ ဂီတယာမကံ ဘုဥ္စိတိယေဝ။ ဇဝံ စတုမာသမ္ပိ ဝီတိနာမေတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ – ''ဘိက္ခု မုတ္တကုဥ္စမ္ပိကဇီဝိကံ ဇီဝတိ, န သမဏဇီဝိက''န္တိ။ ဧဝရူပေ အာမိသသန္နိမိ နာမ ဟောတိ။

ဘိက္ခုနော ပန ဝသနဌာနေ ကော တဏ္ဍုလနာဠိ, ဧကော ဂုဋပိဏ္ဍော, စတုဘာဂမတ္တံ သပ္ပိတိ တွေကံ နိဓေတုံ ဝဋ္ဋတိ, အကာလေ သမ္ပတ္တစောရာနံ အတ္ထာယ။ တေ ဟိ တွေကမ္ပိ အာမိသပဋိသန္ထာရံ အလဘန္တာ ဇီဝိတာပိ တေရောပေယျုံ, တသ္မာ သစေ တွေကံ နတ္ထိ, အာဟရာပေတွာပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အဖာသုကကာလေ စ ယဒေတ္ထ ကပ္ပိယံ, တံ အတ္တနာပိ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကပ္ပိယကုဋိယံ ပန ဗဟုံ ဌပေန္တဿာပိ သန္နိမိ နာမ နတ္ထိ။ တထာဂတဿ ပန တဏ္ဍုလနာဠိအာဒီသု တ ယံ ကိဥ္စိ စတုရတနမတ္တံ တ ပိလောတိကခဏ္ဍံ ''ဣဒံ မေ အဇ္ဇ တ သွေ တ ဘဝိဿ သတိ''တိ ဌပိတံ နာမ နတ္ထိ။

၁၃. ဝိသူကဒဿနေသု **နစ္စံ** နာမ ယံ ကိဥ္စိ နစ္စံ, တံ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တေနာပိ ဂီဝံ ပသာရေတွာ ဒဋ္ဌုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဝိတ္ထာရဝိနိစ္ဆယော ပနေတ္ထ သမန္တပာသာဒိကာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ စေတ္ထ, ဇဝံ သဗ္ဗေသု သိက္ခာပဒပဋိသံယုတ္တေသု သုတ္တပဒေသု။ ဣတော ပရဥ္ဟိ တွေကမ္ပိ အဝတွာ တတ္ထ တတ္ထ ပယောဇနမတ္တမေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမာတိ။

ပေက္ခံ န္တိ နဋသမဇ္ဇံ။ **အက္ခာနံ** န္တိ ဘာရတယုဒ္ဓနာဒိကံ။ ယသ္မိံ ဌာနေ ကထီယတိ, တတ္ထ ဂန္တုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ **ဟတ္ထိဿရ** န္တိ ကံသတာဠံ, ဟတ္ထိတာဠန္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ဝေတာဠ**န္တိ ဃနတာဠံ, မန္တေန မတသရီရုဋ္ဌာပနန္တိပိ ဧကေ။ **ကုမ္ဘထူဏ** န္တိ စတုရဿအမ္ဗဏကတာဠံ, ကုမ္ဘသဒ္ဒန္တိပိ ဧကေ။ **သောဘနက**န္တိ နဋာနံ အဗ္ဘောက္ကိရဏံ, သောဘနကရံ တ, ပဋိဘာနစိတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **စဏ္ဍာလ**န္တိ အယောဂုဠကီဠာ, စဏ္ဍာလာနံ သာဏဓောဝနကီဠာတိပိ ဝဒန္တိ။ **ဝံသ**န္တိ ဝေဠုံ ဥဿာပေတွာ ကီဠနံ။

ဓောဝနန္တိ အဋ္ဌိဓောဝနံ, ဧကစ္စေသု ကိရ ဇနပဒေသု ကာလင်္ကတေ ဉာတကေ န ဈာပေန္တိ, နိခဏိတွာ ဌပေန္တိ။ အထ နေသံ ပူတိဘူတံ ကာယံ ဥတွာ နီဟရိတွာ အဋ္ဌီနိ ဓောဝိတွာ ဂန္ဓေဟိ မက္ခေတွာ ဌပေန္တိ။ တေ နက္ခတ္တကာလေ ဧကသ္မိံ ဌာနေ အဋ္ဌီနိ ဌပေတွာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ သုရာဒီနိ ဌပေတွာ ရောဒန္တာ ပရိဒေဝန္တာ သုရံ ပိဝန္တိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ , ဒက္ခိဏေသု ဇနပဒေသု အဋ္ဌိဓောဝနံ နာမ, တတ္ထ ဟောတိ အန္နမ္ပိ ပာနမ္ပိ ခဇ္ဇမ္ပိ ဘောဇ္ဇမ္ပိ လေယျမ္ပိ ပေယျမ္ပိ နစ္စမ္ပိ ဂီတမ္ပိ ဝာဒိတမ္ပိ။ အတ္ထေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဓောဝနံ, နေတံ နတ္ထီတိ ဝဒါမီ''တိ (အ. နိ. ၁၀.၁၀၇)။ ဧကစ္စေ ပန ဣန္ဒဇာလေန အဋ္ဌိဓောဝနံ ဓောဝနန္တိပိ ဝဒန္တိ။

ဟတ္ထိယုဒ္ဓာဒီသု ဘိက္ခုနော နေဝ ဟတ္ထိအာဒီဟိ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိတုံ, န တေ ယုဇ္ဈာပေတုံ, န ယုဇ္ဈန္တေ ဒဋ္ဌုံ ဝဋ္ဋ တိ။ **နိဗ္ဗုဒ္ဓ** န္တိ မလ္လယုဒ္ဓံ။ **ဥယျောဓိက** န္တိ ယတ္ထ သမ္ပဟာရော ဒိဿတိ။ **ဗလဂ္ဂ** န္တိ ဗလဂဏနဋ္ဌာနံ။ **သေနာဗျူဟ**န္တိ သေနာနိဝေသော, သကဋဗျူဟာဒိဝသေန သေနာယ နိဝေသနံ။ **အနီကဒဿန** န္တိ – ''တယော ဟတ္ထီ ပစ္ဆိမံ ဟတ္ထာနီက''န္တိအာဒိနာ (ပာစိ. ၃၂၄) နယေန ဝုတ္တဿ အနီကဿ ဒဿနံ။

၁၄. ပမာဒေ တွေ တိဋ္ဌတီတိ ပမာဒဋ္ဌာနံ။ ဇူတဥ္စ တံ ပမာဒဋ္ဌာနဥ္စာတိ **ဇူတပ္ပမာဒဋ္ဌာနံ** ။ ဧကေကာယ ပန္တိယာ အဋ္ဌ အဋ္ဌ ပဒာနိ အဿာတိ **အဋ္ဌပဒံ** ဒသပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ **အာကာသ**န္တိ အဋ္ဌပဒဒသပဒေသု ဝိယ အာကာသေယေဝ ကီဠနံ။ **ပရိဟာရပထ**န္တိ ဘူမိယံ နာနာပထမဏ္ဍလံ ကတွာ တတ္ထ တတ္ထ ပရိဟရိတဗ္ဗံ, ပထံ ပရိဟရန္တာနံ ကီဠနံ။ **သန္တိက** န္တိ သန္တိကကီဠနံ။ ဧကဇ္ဈံ ဌပိတာ သာရိယော တ သက္ခရာယော တ အစာလေန္တာ နခေနေဝ အပနေန္တိ စ ဥပနေန္တိ စ, သစေ တတ္ထ ကာစိ စလတိ, ပရာဇယော ဟောတိ, ဧဝရူပာယ ကီဠာယေတံ အဓိဝစနံ။ **ခလိက**န္တိ ဇူတဖလကေ ပာသကကီဠနံ။ **ဃဋိကာ** ဝုစ္စတိ ဒီဃဒဏ္ဍကေန ရဿဒဏ္ဍကံ ပဟရဏကီဠနံ။ **သလာကဟတ္ထ** န္တိ လာခါယ တ မဉ္ဇိဋ္ဌိကာယ တ ပိဋ္ဌောဒကေန တ သလာကဟတ္ထံ တေမေတွာ – ''ကိံ ဟောတု''တိ ဘူမိယံ တ ဘိတ္တိယံ တ တံ ပဟရိတွာ ဟတ္ထိအဿာဒိရူပဒဿနကီဠနံ။ **အက္ခ** န္တိ ဂုဠကီဠာ။ **ပင်္ဂစီရံ** ဝုစ္စတိ ပဏ္ဏနာဠိကံ, တံ ဓမန္တာ ကီဠန္တိ။ **ဝင်္ကက** န္တိ ကမအာရကာနံ ကီဠနကံ ခုဒ္ဒကနင်္ဂလံ။ **မောက္ခစိကာ** ဝုစ္စတိ သမ္ပရိဝတ္တနကီဠာ, အာကာသေ တ ဒဏ္ဍကံ ဂဟေတွာ ဘူမိယံ တ သီသံ ဌပေတွာ ဟေဋ္ဌုပရိယဘာဝေန ပရိဝတ္တနကီဠာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **စိင်္ဂုလိကံ** ဝုစ္စတိ တာလပဏ္ဏာဒီဟိ ကတံ တတပ္ပဟာရေန ပရိဗ္ဘမနစက္ကံ။ **ပတ္တာဠှက**ံ ဝုစ္စတိ ပဏ္ဏနာဠိကာ။

တာယ တလုကာဒီနိ မိနုန္တာ ကီဠန္တိ။ **ရထကန္တိ** ခုဒ္ဒကရထံ။ **ဓနုကန္တိ** ခုဒ္ဒကဓနုမေဝ။ **အက္ခရိကာ** ဝုစ္စတိ အာကာသေ တ ပိဋ္ဌိယံ တ အက္ခရဇာနနကီဠာ။ **မနေသိကာ** နာမ မနသာ စိန္တိတဇာနနကီဠာ။ **ယထာဝဇ္ဇံ** နာမ ကာဏကုဏိခုဇ္ဇာဒီနံ ယံ ယံ ဝဇ္ဇံ, တံ တံ ပယောဇေတွာ ဒဿနကီဠာ။

၁၅. အာသန္ဒိ န္တိ ပမာဏာတိက္ကန္တာသနံ။ အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တီတိ ဣဒံ အပေက္ခိတွာ ပန သဗ္ဗပဒေသု ဥပယောဂဝစနံ ကတံ။ **ပလ္လင္ကော** တိ ဟဒေသု တဋ္ဌရူပကနိ ဌပေတွာ ကတော။ **ဂောနကော**တိ ဒီဃလောမကော မဟာကောဇဝော, စတုရင်္ဂုလာဓိကာနိ ကိရ တဿ လောမာနိ။ **စိတ္တက** န္တိ တနဝိစိတ္တံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။ **ပဋိကာ**တိ ဥဏ္ဏာမယော သေတတ္ထရဏော။ **ပဋလိကာ**တိ ဃနပုပ္ဖကော ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏော။ ယော အာမလကပတ္တောတိပိ ဝုစ္စတိ။ **တူလိကာ**တိ တိဏ္ဏံ တူလာနံ အညတရပုဏ္ဏာ တူလိကာ။ **ဝိကတိကာ**တိ သီဟဗျဂ္ဃာဒိရူပဝိစိတ္တော ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏော။ **ဥဒ္ဒလောမီ** တိ ဥဘယတောဒသံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ, ကေစိ ''ကေတောဥဂ္ဂတပုပ္ဖ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **ဧကန္တလောမီ**တိ ဧကတောဒသံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။ ကေစိ ''ဥဘတောဥဂ္ဂတပုပ္ဖ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **ကဋ္ဋိဿ** န္တိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ ကောသေယျကဋ္ဋိဿမယပစ္စတ္ထရဏံ။ **ကောသေယျ** န္တိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတမေဝ ကောသိယသုတ္တမယပစ္စတ္ထရဏံ။ သုဒ္ဓကောသေယျံ ပန ဝဋ္ဋတီတိ ဝိနယေ ဝုတ္တံ။ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ ပန ''ဌပေတွာ တူလိကံ သဗ္ဗာနေဝ ဂေါနကာဒီနိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတာနိ န ဝဋ္ဋန္တီ''တိ ဝုတ္တံ။

ကုတ္တက န္တိ သောဠသန္နံ နာဋကိတ္ထီနံ ဌတွာ နစ္စနယောဂ္ဂံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။ **ဟတ္ထတ္ထရံ အဿတ္ထရန္တိ** ဟတ္ထိအဿပိဋ္ဌိသု အတ္ထရဏအတ္ထရကာယေဝ။ ရထတ္ထရေပိ ဧသေဝ နယော။ **အဇိနပ္ပဝေဏီ** တိ အဇိနစမ္မေဟိ မဉ္စပ္ပမာဏေန သိဗ္ဗိတွာ ကတာ ပဝေဏီ။ **ကဒလိမိဂပဝရပစ္စတ္ထရဏ** န္တိ ကဒလိမိဂစမ္မံ နာမ အတ္ထိ, တေန ကတံ ပဝရပစ္စတ္ထရဏံ; ဥတ္တမပစ္စတ္ထရဏန္တိ အတ္ထော။ တံ ကိရ သေတဝတ္ထဿ ဥပရိ ကဒလိမိဂစမ္မံ ပတ္ထရိတွာ သိဗ္ဗေတွာ ကရောန္တိ။ **သဉတ္တရစ္ဆဒ** န္တိ သဟ ဥတ္တရစ္ဆဒေန, ဥပရိဗဒ္ဓေန ရတ္တဝိတာနေန သဒ္ဓိန္တိ အတ္ထော။ သေတဝိတာနမ္ပိ ဟေဋ္ဌာ အကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏေ သတိ န ဝဋ္ဋတိ, အသတိ ပန ဝဋ္ဋတိ။ **ဥဘတောလောဟိတကူပဓာနန္တိ** သီသူပဓာနဉ္စ ပါဒူပဓာနဉ္စာတိ မဉ္စဿ ဥဘတောလောဟိတကံ ဥပဓာနံ, ဧတံ န ကပ္ပတိ။ ယံ ပန ဧကမေဝ ဥပဓာနံ ဥဘောသု ပဿေသု ရတ္တံ တ ဟောတိ ပဒုမဝဏ္ဏံ တ ဝိစိတ္တံ တ, သစေ ပမာဏယုတ္တံ, ဝဋ္ဋတိ။ မဟာဥပဓာနံ ပန ပဋိက္ခိတ္တံ။ အလောဟိတကာနိ ဒွေပိ ဝဋ္ဋန္တိယေဝ။ တတော ဥတ္တရိ လဘိတွာ အညေသံ အတဗ္ဗာနိ။ အတုံ အသက္ကောန္တော မဉ္စေ တိရိယံ အတ္ထရိတွာ ဥပရိ ပစ္စတ္ထရဏံ ဒတွာ နိပဇ္ဇိတုမ္ပိ လဘတိ။ အာသန္ဒိအာဒီသု ပန ဝုတ္တနယေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ – ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာသန္ဒိယာ ပါဒေ ဆိန္ဒိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, ပလ္လင္ကဿ ဝါဠေ ဘိန္ဒိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, တူလိကံ ဝိဇဋေတွာ ဗိမ္ဗောဟနံ ကာတုံ, အဝသေသံ ဘုမ္မတ္ထရဏံ ကာတု''န္တိ (စူဠဝ. ၂၉၇)။

၁၆. ဥစ္ဆာဒနာဒီသု မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တအရကာနံ သရီရဂန္ဓော ဒွါဒသဝဿပတ္တကာလေ နဿတိ, တေသံ သရီရဒုဂ္ဂန္ဓဟရဏတ္ထာယ ဂန္ဓစုဏ္ဏာဒီဟိ ဥစ္ဆာဒေန္တိ, ဧဝရူပံ ဥစ္ဆာဒနံ န ဝဋ္ဋတိ။ ပုညဝန္တေ ပန အရကေ ဦရူသု နိပဇ္ဇာပေတွာ တေလေန မက္ခေတွာ ဟတ္ထပါဒဦရုနာဘိအာဒီနံ သဏ္ဌာနသမ္ပါဒနတ္ထံ ပရိမဒ္ဒန္တိ, ဧဝရူပံ ပရိမဒ္ဒနံ န ဝဋ္ဋတိ။

နှာပနန္တိ တေသံယေဝ အရကာနံ ဂန္ဓာဒီဟိ နှာပနံ။ **သမ္ဗာဟန** န္တိ မဟာမလ္လာနံ ဝိယ ဟတ္ထပါဒေ မုဂ္ဂရာဒီဟိ ပဟရိတွာ ဗာဟုဝဍ္ဍနံ။ **အာဒါသ**န္တိ ယံ ကိဉ္စိ အာဒါသံ ပရိဟရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **အဉ္ဇန** န္တိ အလင်္ကာရဉ္ဇနမေဝ။ **မာလာ**တိ ဗဒ္ဓမာလာ တ အဗဒ္ဓမာလာ တ။ **ဝိလေပန**န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ဆဝိရာဂကရဏံ။ **မုခစုဏ္ဏံ မုခလေပန** န္တိ မုခေ ကာဠပိဋကာဒီနံ ဟရဏတ္ထာယ မတ္တိကကက္ကံ ဒေန္တိ, တေန လောဟိတေ စလိတေ သာသပကက္ကံ ဒေန္တိ, တေန ဒောသေ ခာဒိတေ တိလကက္ကံ ဒေန္တိ, တေန လောဟိတေ သန္နိသိန္နေ ဟလိဒ္ဒိကက္ကံ ဒေန္တိ, တေန ဆဝိဝဏ္ဏေ အာရုဠှေ မုခစုဏ္ဏကေန မုခံ စုဏ္ဏေန္တိ, တံ သဗ္ဗံ န ဝဋ္ဋတိ။

ဟတ္ထဗန္ဓာဒီသု ဟတ္ထေ ဝိစိတ္တသင်္ခကပါလာဒီနိ ဗန္ဓိတွာ ဝိစရန္တိ, တံ တ အညံ တ သဗ္ဗမ္ပိ ဟတ္ထာဘရဏံ န ဝဋ္ဋတိ, အပရေ သိခံ ဗန္ဓိတွာ ဝိစရန္တိ။ သုဝဏ္ဏစီရကမုတ္တလတာဒီဟိ စ တံ ပရိက္ခိပန္တိ; တံ သဗ္ဗံ န ဝဋ္ဋတိ။ အပရေ စတုဟတ္ထဒဏ္ဍံ တ အညံ တ ပန အလင်္ကတဒဏ္ဍကံ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တိ, တထာ ဣတ္ထိပုရိသရူပာဒိဝိစိတ္တ

တံ ဘေသဇ္ဇနာဥ္ဝိုက် သုပရိက္ခိတ္တံ တမပသ္သေ ဩလဂ္ဂိတံ; အပရေ ကဏ္ဏိကရတနပရိက္ခိတ္တကောသံ အတိတိခိ ဏံ အသိံ, ပဥ္စဝဏ္ဏသုတ္တသိဗ္ဗိတံ မကရဒန္တကာဒိဝိစိတ္တံ ဆတ္တံ, သုဝဏ္ဏရဇတာဒိဝိစိတ္ရာ မောရပိဥ္ဆာဒိပရိက္ခိတ္ တာ ဥပာဟနာ, ကေစိ ရတနမတ္တာယာမံ စတုရင်္ဂုလဝိတ္ထတံ ကေသန္တပရိစ္ဆေဒံ ဒသ္သေတ္ဝာ မေဃမုခေ ဝိဇ္ဇုလ တံ ဝိယ နလာဋေ ဥဏ္ဏှီသပဋ္ဋံ ဗန္ဓန္တိ, စူဠာမဏိံ ခါရေန္တိ, စာမရဝာလဗီဇနိံ ခါရေန္တိ, တံ သဗ္ဗံ န ဝဋ္ဋတိ။

၁၇. အနိယျာနိကတ္တာ သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂာနံ တိရစ္ဆာနဘူတာ ကထာတိ **တိရစ္ဆာနကထာ။** တတ္ထ ရာဇာနံ အာရဗ္ဘ မဟာသမ္မတော မန္ဓာတာ ဓမ္မာသောကော ဧဝံ မဟာနုဘာဝတေတိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တာ ကထာ **ရာဇကထာ။** ဧသ နယော **စောရကထာဒီသု။** တေသု အသုကော ရာဇာ အဘိရူပေါ ဒဿနီယောတိအာဒိနာ နယေန ဂေဟဿိတကထာ ဝ **တိရစ္ဆာနကထာ** ဟောတိ။ သောပိ နာမ ဧဝံ မဟာနုဘာဝေ ခယံ ဂတောတိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ပန ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝေ တိဋ္ဌ တိ။ စောရေသု မူလဒေဝေါ ဧဝံ မဟာနုဘာဝေ, မေဃမာလော ဧဝံ မဟာနုဘာဝေါတိ တေသံ ကမ္မံ ပဋိစ္စ အဟော သူရာ တိ ဂေဟဿိတကထာဝ **တိရစ္ဆာနကထာ။** ယုဒ္ဓေပိ ဘာရတယုဒ္ဓာဒီသု အသုကေန အသုကော ဧဝံ မာရိတော, ဧဝံ ဝိဒ္ဓေါတိ ကာမဿာဒဝသေနေဝ ကထာ **တိရစ္ဆာနကထာ။** တေပိ နာမ ခယံ ဂတာတိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ပန သဗ္ဗတ္ထ ကမ္မဋ္ဌာနမေဝ ဟောတိ။ အပိ စ အန္နာဒီသု ဧဝံ ဝဏ္ဏဝန္တံ ဂန္ဓဝန္တံ ရသဝန္တံ ဖဿသမ္ပန္နံ ခါဒိမှ ဘုဥ္ဇိမှာတိ ကာမဿာဒဝသေန ကထေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သာတ္ထကံ ပန ကတွာ ပုဗ္ဗေ ဧဝံ ဝဏ္ဏာဒိသမ္ပန္နံ အန္နံ ပါနံ ဝတ္ထံ သယနံ မာလံ ဂန္ဓံ သီလဝန္တာနံ အဒမှ, စေတိယေ ပူဇံ ကရိမှာတိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဉာတိကထာဒီသု** ပန "အမှာကံ ဉာတကာ သူရာ သမတ္ထာ"တိ ဝါ "ပုဗ္ဗေ မယံ ဧဝံ ဝိစိတြေဟိ ယာနေဟိ ဝိစရိမှာ"တိ ဝါ အဿာဒဝသေန ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သာတ္ထကံ ပန ကတွာ "တေပိ နော ဉာတကာ ခယံ ဂတာ"တိ ဝါ "ပုဗ္ဗေ မယံ ဧဝရူပါ ဥပာဟနာ သင်္ဃဿ အဒမှာ"တိ ဝါ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဂါမကထာပိ** သုနိဝိဋ္ဌဒုန္နိဝိဋ္ဌသုဘိက္ခဒုဗ္ဘိက္ခာဒိဝသေန ဝါ "အသုကဂါမဝါသိနော သူရာ သမတ္ထာ"တိ ဝါ ဧဝံ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ။ သာတ္ထကံ ပန ကတွာ "သဒ္ဓါ ပသန္နာ"တိ ဝါ "ခယဝယံ ဂတာ"တိ ဝါ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **နိဂမနဂရဇနပဒကထာဒီသုပိ** ဧသေဝ နယော။

ဣတ္ထိကထာပိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒီနိ ပဋိစ္စ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ, သဒ္ဓါ ပသန္နာ ခယဝယံ ဂတာတိ ဧဝမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ **သူရကထာပိ** 'နန္ဒိမိတ္တော နာမ ယောဓော သူရော အဟောသီ'တိ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ။ သဒ္ဓေါ အဟောသိ ခယံ ဂတောတိ ဧဝမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ **ဝိသိခါကထာပိ** "အသုကာ ဝိသိခါ သုနိဝိဋ္ဌာ ဒုန္နိဝိဋ္ဌာ သူရာ သမတ္ထာ"တိ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ။ သဒ္ဓါ ပသန္နာ ခယဝယံ ဂတာတိ ဧဝမေဝ ဝဋ္ဋတိ။

ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထာ တိ ဥဒကဋ္ဌာနကထာ, ဥဒကတိတ္ထကထာတိပိ ဝုစ္စတိ, ကုမ္ဘဒာသိကထာ ဝါ, သာပိ "ပာသာဒိ ကာ နစ္စိတုံ ဂါယိတုံ ဆေကာ"တိ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ; သဒ္ဓါ ပသန္နာတိအာဒိနာ နယေနေဝ ဝဋ္ဋတိ။ **ပုဗ္ဗပေတ ကထာ**တိ အတီတဉာတိကထာ။ တတ္ထ ဝတ္တမာနဉာတိကထာသဒိသော ဝိနိစ္ဆယော။

နာနတ္တကထာ တိ ပုရိမပစ္ဆိမကထာဟိ ဝိမုတ္တာ အဝသေသာ နာနာသဘာဝါ နိရတ္ထကကထာ။ **လောကက္ခာယိ ကာ**တိ အယံ လောကော ကေန နိမ္မိတော, အသုကေန နာမ နိမ္မိတော။ ကာကော သေတော, အဋ္ဌီနံ သေတတ္တာ; ဗလာ ကာ ရတ္တာ။ လောဟိတဿ ရတ္တတ္တာတိ ဧဝမာဒိကာ လောကာယတဝိတဏ္ဍာသလ္လာပကထာ။

သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ နာမ ကသ္မာ သမုဒ္ဒေါ သာဂရော? သာဂရဒေဝေန ခတော, တသ္မာ သာဂရော။ ခတော မေတိ ဟတ္ထမုဒ္ဒာယ သယံ နိဝေဒိတတ္တာ "သမုဒ္ဒေါ"တိ ဧဝမာဒိကာ နိရတ္ထကာ သမုဒ္ဒက္ခာယနကထာ။ **ဘဝေါ**တိ ဝုဍ္ဎိ။ **အဘဝေါ**တိ ဟာနိ။ ဣတိ ဘဝေါ, ဣတိ အဘဝေါတိ ယံ ဝါ တံ ဝါ နိရတ္ထကကာရဏံ ဝတွာ ပဝတ္တိတကထာ **ဣတိဘဝါ ဘဝကထာ။**

၁၈. **ဝိဂ္ဂာဟိကကထာ** တိ ဝိဂ္ဂဟကထာ, သာရမ္ဘကထာ။ တတ္ထ **သဟိတံ မေ**တိ မယှံ ဝစနံ သဟိတံ သိလိဋ္ဌံ အတ္ထယုတ္တံ ကာရဏယုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **အသဟိတံ တေ**တိ တုယှံ ဝစနံ အသဟိတံ အသိလိဋ္ဌံ။ **အဓိစိဏ္ဏံ တေ ဝိပရာဝတ္တ**န္တိ ယံ တုယှံ ဒီဃရတ္တာစိဏ္ဏဝသေန သုပ္ပဂုဏံ, တံ မယှံ ဧကဝစနေနေဝ ဝိပရာဝတ္တံ ပရိဝ တ္တိတ္ဝာ ဌိတံ, န ကိဥ္စိ ဇာနာသီတိ အတ္ထော။

အာရောပိတော တေ ဝါဒောတိ မယာ တဝ ဧသော အာရောပိတော။ **စရ ဝါဒပ္ပမောက္ခာယာ**တိ ဒေါသမောစနတ္ထံ စရ, ဝိစရ; တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ သိက္ခာတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗေဌေဟိ ဝါ သစေ ပဟောသီ**တိ အထ သယံ ပဟောသိ, ဣဒါနိမေဝ နိဗ္ဗေဌေဟီတိ။

၁၉. ဒူတေယ္ယကထာယံ **ဣဓ ဂစ္ဆာ**တိ ဣတော အသုကံ နာမ ဌာနံ ဂစ္ဆ။ **အမုတြာဂစ္ဆာ**တိ တတော အသုကံ နာမ ဌာနံ အာဂစ္ဆ။ **ဣဒံ ဟရာ**တိ ဣတော ဣဒံ နာမ ဟရ။ **အမုတြ ဣဒံ အာဟရာ**တိ အသုကဋ္ဌာနတော ဣဒံ နာမ ဣဓ အာဟရ။ သင်္ခေပတော ပန ဣဒံ ဒူတေယ္ယံ နာမ ဌပေတွာ ပဉ္စ သဟဓမ္မိကေ ရတနတ္တယဿ ဥပကာရပဋိသံယုတ္တဉ္စ ဂိဟီသာသနံ အညေသံ န ဝဋ္ဋတိ။

၂၀. ကုဟကာတိအာဒီသု တိဝိဓေန ကုဟနဝတ္ထုနာ လောကံ ကုဟယန္တိ, ဝိမှာပယန္တီတိ ကုဟကာ။ လာဘသက္ကာရတ္ထိကာ ဟုတွာ လပန္တီတိ **လပကာ**။ နိမိတ္တံ သီလမေတေသန္တိ **နေမိတ္တိကာ**။ နိပ္ပေသော သီလမေတေသန္တိ **နိပ္ပေသိကာ**။ လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသန္တိ မဂ္ဂန္တိ ပရိယေသန္တီတိ **လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသိတာရော**။ ကုဟနာ, လပနာ, နေမိတ္တိကတာ, နိပ္ပေသိကတာ, လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသနတာတိ ဧတေဟိ သမန္နာဂတာနံ ပုဂ္ဂလာနံ ဧတံ အဓိဝစနံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရေန ပနေတာ ကုဟနာဒိကာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ သီလနိဒ္ဒေသေ ယေဝ ပါဠိဉ္စ အဋ္ဌကထဉ္စ အာဟရိတွာ ပကာသိတာတိ။

ဧတ္တာဝတာ မဇ္ဈိမသီလံ နိဋ္ဌိတံ ဟောတိ။

မဟာသီလဝဏ္ဏနာ

၂၁. ဣတော ပရံ မဟာသီလံ ဟောတိ။ **အင်္ဂ**န္တိ ဟတ္ထပါဒါဒီသု ယေန ကေနစိ ဧဝရူပေန အင်္ဂေန သမန္နာဂတော ဒီဃာယု ယသဝါ ဟောတီတိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ အင်္ဂသတ္ထံ။ **နိမိတ္တ**န္တိ နိမိတ္တသတ္ထံ။ ပဏ္ဍုရာဇာ ကိရ တိဿော မုတ္တာယော မုဋ္ဌိယံ ကတွာ နေမိတ္တိကံ ပုစ္ဆိ – "ကိံ မေ ဟတ္ထေ"တိ? သော ဣတော စိတော စ ဝိလောကေသိ, တသ္မိဉ္စ သမယေ ဃရကေလိကာယ မက္ခိကာ ဂဟိတာ, သာ မုတ္တာ, သော "မုတ္တာ"တိ အာဟ။ ပုန "ကတီ"တိ ပုဋ္ဌော ကုက္ကုဋဿ တိက္ခတ္တုံ ရဝန္တဿ သဒ္ဒံ သုတွာ "တိဿော"တိ အာဟ။ ဧဝံ တံ တံ အာဒိသိတွာ နိမိတ္တမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

ဥပ္ပါတန္တိ အသနိပါတာဒီနံ မဟန္တာနံ ဥပ္ပတိတံ, တဉှိ ဒိသွာ "ဣဒံ ဘဝိဿတိ, ဧဝံ ဘဝိဿတီ"တိ အာဒိသန္တိ။ **သုပိန**န္တိ ယော ပုဗ္ဗဏှသမယေ သုပိနံ ပဿတိ, ဧဝံ ဝိပါကော ဟောတိ; ယော ဣဒံ နာမ ပဿတိ, တဿ ဣဒံ နာမ ဟောတီတိအာဒိနာ နယေန သုပိနကံ အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ။ **လက္ခဏ**န္တိ ဣမိနာ လက္ခဏေန သမန္နာဂတော ရာဇာ ဟောတိ, ဣမိနာ ဥပရာဇာတိအာဒိကံ။ **မူသိကစ္ဆိန္န**န္တိ ဥန္ဒူရခါယိတံ။ ဧတေနာပိ ဟိ အဟတေ ဝါ ဝတ္ထေ အနဟတေ ဝါ ဝတ္ထေ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဧဝံ ဆိန္နေ ဣဒံ နာမ ဟောတီတိ အာဒိသန္တိ။ **အဂ္ဂိဟောမ**န္တိ ဧဝရူပေန ဒါရုနာ ဧဝံ ဟုတေ ဣဒံ နာမ ဟောတီတိ အဂ္ဂိဇုဟနံ။ ဒဗ္ဗိဟောမာဒီနိပိ အဂ္ဂိဟောမာနေဝ, ဧဝရူပာယ ဒဗ္ဗိယာ ဤဒိသေဟိ ကဏာဒီဟိ ဟုတေ ဣဒံ နာမ ဟောတီတိ ဧဝံ ပဝတ္တိဝသေန ပန ဝိသုံ ဝုတ္တာနိ။

တတ္ထ **ကဏော**တိ ကုဏ္ဍကော။ **တဏ္ဍုလာ**တိ သာလိအာဒီနဉ္စေဝ တိဏဇာတီနဉ္စ တဏ္ဍုလာ။ **သပ္ပီ**တိ ဂေါသပ္ပိအာဒိကံ။ **တေလ**န္တိ တိလတေလာဒိကံ။ သာသပါဒီနိ ပန မုခေန ဂဟေတွာ အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိပနံ, ဝိဇ္ဇံ ပရိဇပ္ပိတွာ ဇုဟနံ ဝါ **မုခဟောမံ**။ ဒက္ခိဏက္ခကဇဏ္ဏုလောဟိတာဒီဟိ ဇုဟနံ **လောဟိတဟောမံ**။ **အင်္ဂဝိဇ္ဇာ**တိ ပုဗ္ဗေ အင်္ဂမေဝ ဒိသွာ ဗျာကရဏဝသေန အင်္ဂံ ဝုတ္တံ, ဣဓ အင်္ဂုလဋ္ဌိံ ဒိသွာ ဝိဇ္ဇံ ပရိဇပ္ပိတွာ အယံ ကုလပုတ္တော ဝါ နော ဝါ, သိရိသမ္ပန္နော ဝါ နော ဝါတိအာဒိဗျာကရဏဝသေန အင်္ဂဝိဇ္ဇာ ဝုတ္တာ။ **ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာ**တိ ဃရဝတ္ထုအာရာမဝတ္ထာဒီနံ ဂုဏဒေါသသလ္လက္ခဏဝိဇ္ဇာ။ မတ္တိကာဒိဝိသေသံ ဒိသွာပိ ဟိ ဝိဇ္ဇံ ပရိဇပ္ပိတွာ ဟေဋ္ဌာ ပထဝိယံ တိံသရတနမတ္တေ, အာကာသေ စ အသီတိရတနမတ္တေ ပဒေသေ ဂုဏဒေါသံ ပဿန္တိ။ **ခတ္တဝိဇ္ဇာ**တိ အဗ္ဘေယျမာသုရက္ခရာဇသတ္ထာဒိသတ္ထံ။ **သိဝဝိဇ္ဇာ**တိ သုသာနေ ပဝိသိတွာ သန္တိကရဏဝိဇ္ဇာ, သိင်္ဂါလရုတဝိဇ္ဇာတိပိ ဝဒန္တိ။ **ဘူတဝိဇ္ဇာ**တိ ဘူတဝေဇ္ဇမန္တော။ **ဘူရိဝိဇ္ဇာ**တိ ဘူရိဃရေ ဝသန္တေန ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗမန္တော။ **အဟိဝိဇ္ဇာ**တိ သပ္ပဒဋ္ဌတိကိစ္ဆနဝိဇ္ဇာ စေဝ သပ္ပါဝှာယနဝိဇ္ဇာ စ။ **ဝိသဝိဇ္ဇာ**တိ ယာယ, ပုရာဏဝိသံ ဝါ ရက္ခန္တိ, နဝဝိသံ ဝါ ကရောန္တိ ဝိသဝန္တမေဝ ဝါ။ ဝိ

ဆိန္ဒိကဝိဇ္ဇာတိ ဝိဆိန္ဒိကဒဏ္ဍတိကိစ္စနုဝိဇ္ဇာ။ **မူသိကဝိဇ္ဇာယ**ပိ ဧသေဝ နယော။ **သကုဏဝိဇ္ဇာ**တိ သပက္ခကအပက္ခကဒွိပဒစတုပ္ပဒါနံ ရုတဂတာဒိဝသေန သကုဏဉာဏံ။ **ဝါယသဝိဇ္ဇာ**တိ ကာကရုတဉာဏံ, တံ ဝိသုံယေဝ သတ္ထံ, တသ္မာ ဝိသုံ ဝုတ္တံ။

ပက္ကဇ္ဈာနန္တိ ပရိပာကဂတစိန္တာ။ ဣဒါနိ "အယံ ဒွေကံ ဇီဝိဿတိ, အယံ ဒွေက"န္တိ ဧဝံ ပဝတ္တံ အာဒိစ္စဉာဏန္တိ အတ္ထော။ **သရပရိတ္တာဏ**န္တိ သရရက္ခဏံ, ယထာ အတ္တနော ဥပရိ န အာဂစ္ဆတိ, ဧဝံ ကရဏဝိဇ္ဇာ။ **မိဂစက္က**န္တိ ဣဒံ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကံ သဗ္ဗသကုဏစတုပ္ပဒါနံ ရုတဉာဏဝသေန ဝုတ္တံ။

၂၂. **မဏိလက္ခဏာဒီသု** ဧဝရူပေ မဏိ ပသတ္ထော, ဧဝရူပေ အပသတ္ထော, သာမိနော အာရောဂျဣဿရိယာဒီနံ ဟေတု ဟောတိ, န ဟောတီတိ, ဧဝံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒိဝသေန မဏိအာဒီနံ လက္ခဏံ အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **အာဝုဓ**န္တိ ဌပေတွာ အသိအာဒီနိ အဝသေသံ အာဝုဓံ။ **ဣတ္ထိလက္ခဏာဒီနိပိ** ယမှိ ကုလေ တေ ဣတ္ထိပုရိသာဒယော ဝသန္တိ, တဿ ဝုဍ္ဎိဟာနိဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **အဇလက္ခဏာဒီသု** ပန ဧဝရူပါနံ အဇာဒီနံ မံသံ ခါဒိတဗ္ဗံ, ဧဝရူပါနံ န ခါဒိတဗ္ဗန္တိ အယံ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပိ စေတ္ထ **ဂောဓာယ လက္ခဏေ** စိတ္တကမ္မပိဠန္ဓနာဒီသုပိ ဧဝရူပါယ ဂောဓာယ သတိ ဣဒံ နာမ ဟောတီတိ အယံ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဒဉ္စေတ္ထ ဝတ္ထု – ဧကသ္မိံ ကိရ ဝိဟာရေ စိတ္တကမ္မေ ဂောဓံ အဂ္ဂိံ ဓမမာနံ အကံသု။ တတော ပဘုတိ ဘိက္ခူနံ မဟာဝိဝါဒေါ ဇာတော။ ဧကော အာဂန္တုကဘိက္ခု တံ ဒိသွာ မက္ခေသိ။ တတော ပဘုတိ ဝိဝါဒေါ မန္ဒီဘူတော ဟောတိ။ **ကဏ္ဏိကလက္ခဏံ** ပိဠန္ဓနကဏ္ဏိကာယပိ ဂေဟကဏ္ဏိကာယပိ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကစ္ဆပလက္ခဏံ** ဂေဓာလက္ခဏသဒိသမေဝ။ **မိဂလက္ခဏံ** သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကံ သဗ္ဗစတုပ္ပဒါနံ လက္ခဏဝသေန ဝုတ္တံ။

၂၃. **ရညံ နိယျာနံ ဘဝိဿတီ**တိ အသုကဒိဝသေ အသုကနက္ခတ္တေန အသုကဿ နာမ ရညော နိဂ္ဂမနံ ဘဝိဿတီတိ ဧဝံ ရာဇူနံ ပဝါသဂမနံ ဗျာကရောတိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ ကေဝလံ ပနေတ္ထ **အနိယျာန**န္တိ ဝိပ္ပဝုတ္ထာနံ ပုန အာဂမနံ။ **အဗ္ဘန္တရာနံ ရညံ ဥပယာနံ ဘဝိဿတိ**, **ဗာဟိရာနံ ရညံ အပယာန**န္တိ အန္တောနဂရေ အမှာကံ ရာဇာ ပဋိဝိရုဒ္ဓံ ဗာဟိရရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိဿတိ, တတော တဿ ပဋိက္ကမနံ ဘဝိဿတီတိ ဧဝံ ရညံ ဥပယာနာပယာနံ ဗျာကရောတိ။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ ဇယပရာဇယာ ပာကဋာယေဝ။

၂၄. **စန္ဒဂ္ဂါဟာဒယော** အသုကဒိဝသေ ရာဟု စန္ဒံ ဂဟေဿတီတိ ဗျာကရဏဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အပိ စ နက္ခတ္တဿ အင်္ဂါရကာဒိဂဟသမာယောဂေပိ နက္ခတ္တဂ္ဂါဟောယေဝ။ **ဥက္ကာပါတော**တိ အာကာသတော ဥက္ကာနံ ပတနံ။ **ဒိသာဍာဟော**တိ ဒိသာကာလုသိယံ အဂ္ဂိသိခဓူမသိခာဒီဟိ အာကုလဘာဝေါ ဝိယ။ **ဒေဝဒုန္ဒုဘီ**တိ သုက္ခဝလာဟကဂဇ္ဇိတံ။ **ဥဂ္ဂမန**န္တိ ဥဒယနံ။ **ဩက္ကမန**န္တိ အတ္ထင်္ဂမနံ။ **သံကိလေသ**န္တိ အဝိသုဒ္ဓတာ။ **ဝေါဒာန**န္တိ ဝိသုဒ္ဓတာ။ **ဧဝံ ဝိပါကော**တိ လောကဿ ဧဝံ ဝိဝိဓသုခဒုက္ခာဝဟော။

၂၅. **သုဝုဋ္ဌိကာ**တိ ဒေဝဿ သမ္မာဓာရာနုပ္ပဝေစ္ဆနံ။ **ဒုဗ္ဗုဋ္ဌိကာ**တိ အဝဂ္ဂဟော, ဝဿဝိဗန္ဓောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **မုဒ္ဒါ**တိ ဟတ္ထမုဒ္ဒါ။ **ဂဏနာ**ဝုစ္စတိ အစ္ဆိဒ္ဒကဂဏနာ။ **သင်္ခါန**န္တိ သင်္ကလနသဉ္ဇုပ္ပာဒနာဒိဝသေန ပိဏ္ဍဂဏနာ။ ယဿ သာ ပဂုဏာ ဟောတိ, သော ရုက္ခမ္ပိ ဒိသွာ ဧတ္တကာနိ ဧတ္ထ ပဏ္ဏာနီတိ ဇာနာတိ။ **ကာဝေယျ**န္တိ "စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, ကဝီ။ ကတမေ စတ္တာရော? စိန္တာကဝိ, သုတကဝိ, အတ္ထကဝိ, ပဋိဘာနကဝီ"တိ (အ. နိ. ၄.၂၃၁)။ ဣမေသံ စတုန္နံ ကဝီနံ အတ္တနော စိန္တာဝသေန ဝါ; "ဝေဿန္တရော နာမ ရာဇာ အဟောသီ"တိအာဒီနိ သုတွာ သုတဝသေန ဝါ; ဣမဿ အယံ အတ္ထော, ဧဝံ တံ ယောဇေဿာမီတိ ဧဝံ အတ္ထဝသေန ဝါ; ကိဉ္စိဒေဝ ဒိသွာ တပ္ပဋိဘာဂံ ကတ္တဗ္ဗံ ကရိဿာမီတိ ဧဝံ ဌာနုပ္ပတ္တိကပဋိဘာနဝသေန ဝါ; ဇီဝိကတ္ထာယ ကဗ္ဗကရဏံ။ လောကာယတံ ဝုတ္တမေဝ။

၂၆. **အာဝါဟန**န္တိ နာမ ဣမဿ အရကဿ အသုကကုလတော အသုကနက္ခတ္တေန ဒါရိကံ အာနေထာတိ အာဝါဟကရဏံ။ **ဝိဝါဟန**န္တိ ဣမံ ဒါရိကံ အသုကဿ နာမ ဒါရကဿ အသုကနက္ခတ္တေန ဒေထ, ဧဝမဿာ ဝုဍ္ဎိ ဘဝိဿတီတိ ဝိဝါဟကရဏံ။ **သံဝရဏ**န္တိ သံဝရဏံ နာမ 'အဇ္ဇ နက္ခတ္တံ သုန္ဒရံ, အဇ္ဇေဝ သမဂ္ဂါ ဟောထ, ဣတိ တေ

ဝိယောဂေ န ဘဝိဿတီ’တိ ဧဝံ သမဂ္ဂကရဏံ။ ဝိဝရဏံ နာမ ‘သစေ ဝိယုဇ္ဇိတုကာမတ္ထ, အဇ္ဇေဝ ဝိယုဇ္ဇထ , ဣတိ တေ ပုန သံယောဂေ န ဘဝိဿတီ’တိ ဧဝံ ဝိသံယောဂကရဏံ။ **သင်္ကိရဏ**န္တိ ‘ဥဋ္ဌာနံ ဝါ ဣဏံ ဝါ ဒိန္နံ ဓနံ အဇ္ဇ သင်္ကမုထ, အဇ္ဇ သင်္ကမိတဉ္စဟိ တံ ထာဝရံ ဟောတီ’တိ ဧဝံ ဓနပိဏ္ဍာပနံ။ **ဝိကိရဏ**န္တိ ‘သစေ ပယောဂဥဒ္ဒာရာဒိဝသေန ဓနံ ပယောဇိတုကာမတ္ထ, အဇ္ဇ ပယောဇိတံ ဒိဂုဏစတုဂ္ဂုဏံ ဟောတီ’တိ ဧဝံ ဓနပယောဇာပနံ။ **သုဘဂကရဏ**န္တိ ပိယမနာပကရဏံ ဝါ သဿိရိကကရဏံ ဝါ။ **ဒုဗ္ဘဂကရဏ**န္တိ တဗ္ဗိပရီတံ။ **ဝိရုဒ္ဓဂဗ္ဘကရဏ**န္တိ ဝိရုဒ္ဓဿ ဝိလီနဿ အဋ္ဌိတဿ မတဿ ဂဗ္ဘဿ ကရဏံ။ ပုန အဝိနာသာယ ဘေသဇ္ဇဒါနန္တိ အတ္ထော။ ဂဗ္ဘော ဟိ ဝါတေန, ပါဏကေဟိ, ကမ္မုနာ စာတိ တီဟိ ကာရဏေဟိ ဝိနဿတိ။ တတ္ထ ဝါတေန ဝိနဿန္တေ နိဗ္ဗာပနီယံ သီတလံ ဘေသဇ္ဇံ ဒေတိ, ပါဏကေဟိ ဝိနဿန္တေ ပါဏကာနံ ပဋိကမ္မံ ကရောတိ, ကမ္မုနာ ဝိနဿန္တေ ပန ဗုဒ္ဓာပိ ပဋိဗာဟိတုံ န သက္ကောန္တိ။

ဇိဝှာနိဗန္ဓနန္တိ မန္တေန ဇိဝှာယ ဗန္ဓကရဏံ။ **ဟနုသံဟနန**န္တိ မုခဗန္ဓမန္တေန ယထာ ဟနုကံ စာလေတုံ န သက္ကောန္တိ, ဧဝံ ဗန္ဓကရဏံ။ **ဟတ္ထာဘိဇပ္ပန**န္တိ ဟတ္ထာနံ ပရိဝတ္တနတ္ထံ မန္တဇပ္ပနံ။ တသ္မိံ ကိရ မန္တေ သတ္တပဒန္တရေ ဌတွာ ဇပ္ပိတေ ဣတရော ဟတ္ထေ ပရိဝတ္တေတွာ ခိပတိ။ **ကဏ္ဏဇပ္ပန**န္တိ ကဏ္ဏေဟိ သဒ္ဒံ အဿဝနတ္ထာယ ဝိဇ္ဇာယ ဇပ္ပနံ။ တံ ကိရ ဇပ္ပိတွာ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ ယံ ဣစ္ဆတိ, တံ ဘဏတိ, ပစ္စတ္ထိကော တံ န သုဏာတိ, တတော ပဋိဝစနံ သမ္ပာဒေတုံ န သက္ကောတိ။ **အာဒါသပဉှ**န္တိ အာဒါသေ ဒေဝတံ ဩတာရေတွာ ပဉှပုစ္ဆနံ။ **ကုမာရိကပဉှ**န္တိ ကုမာရိကာယ သရီရေ ဒေဝတံ ဩတာရေတွာ ပဉှပုစ္ဆနံ။ **ဒေဝပဉှ**န္တိ ဒါသိယာ သရီရေ ဒေဝတံ ဩတာရေတွာ ပဉှပုစ္ဆနံ။ **အာဒိစ္စုပဋ္ဌာန**န္တိ ဇီဝိကတ္ထာယ အာဒိစ္စပါရိစရိယာ။ **မဟတုပဋ္ဌာန**န္တိ တထေဝ မဟာဗြဟ္မပါရိစရိယာ။ **အဗ္ဘုဇ္ဇလန**န္တိ မန္တေန မုခတော အဂ္ဂိဇာလာနီဟရဏံ။ **သိရိဝှာယန**န္တိ “ဧဟိ သိရိ, မယှံ သိရေ ပတိဋ္ဌာဟီ”တိ ဧဝံ သိရေန သိရိယာ အဝှာယနံ။

၂၇. **သန္တိကမ္မ**န္တိ ဒေဝဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သစေ မေ ဣဒံ နာမ သမိဇ္ဈိဿတိ, တုမှာကံ ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ ဥပဟာရံ ကရိဿာမီတိ သမိဒ္ဓိကာလေ ကတ္တဗ္ဗံ သန္တိပဋိဿဝကမ္မံ။ တသ္မိံ ပန သမိဒ္ဓေ တဿ ကရဏံ **ပဏိဓိကမ္မံ** နာမ။ **ဘူရိကမ္မ**န္တိ ဘူရိဃရေ ဝသိတွာ ဂဟိတမန္တဿ ပယောဂကရဏံ။ **ဝဿကမ္မံ ဝေါဿကမ္မ**န္တိ ဧတ္ထ ဝဿောတိ ပုရိသော, ဝေါဿောတိ ပဏ္ဍကော ။ ဣတိ ဝေါဿဿ ဝဿကရဏံ ဝဿကမ္မံ, ဝဿဿ ဝေါဿကရဏံ ဝေါဿကမ္မံ။ တံ ပန ကရောန္တော အစ္ဆိန္နကဘာဝမတ္တံ ပါပေတိ, န လိင်္ဂံ အန္တရဓာပေတုံ သက္ကောတိ။ **ဝတ္ထုကမ္မ**န္တိ အကတဝတ္ထုသ္မိံ ဂေဟပတိဋ္ဌာပနံ။ **ဝတ္ထုပရိကမ္မ**န္တိ “ဣဒဉ္စိဒဉ္စာဟရထာ”တိ ဝတွာ ဝတ္ထုဗလိကမ္မကရဏံ။ **အာစမန**န္တိ ဥဒကေန မုခသုဒ္ဓိကရဏံ။ **နှာပန**န္တိ အညေသံ နှာပနံ။ **ဇုဟန**န္တိ တေသံ အတ္ထာယ အဂ္ဂိဇုဟနံ။ **ဝမန**န္တိ ယောဂံ ဒတွာ ဝမနကရဏံ။ **ဝိရေစနေပိ** ဧသေဝ နယော။ **ဥဒ္ဓံဝိရေစန**န္တိ ဥဒ္ဓံ ဒောသာနံ နီဟရဏံ။ **အဓောဝိရေစန**န္တိ အဓော ဒောသာနံ နီဟရဏံ။ **သီသဝိရေစန**န္တိ သိရောဝိရေစနံ။ **ကဏ္ဏတေလ**န္တိ ကဏ္ဏာနံ ဗန္ဓနတ္ထံ ဝါ ဝဏဟရဏတ္ထံ ဝါ ဘေသဇ္ဇတေလပစနံ။ **နေတ္တတပ္ပန**န္တိ အက္ခိတပ္ပနတေလံ။ **နတ္ထုကမ္မ**န္တိ တေလေန ယောဇေတွာ နတ္ထုကရဏံ။ **အဉ္ဇန**န္တိ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ ပဋလာနိ နီဟရဏသမတ္ထံ ခါရဉ္ဇနံ။ **ပစ္စဉ္ဇန**န္တိ နိဗ္ဗာပနီယံ သီတလဘေသဇ္ဇဉ္ဇနံ။ **သာလာကိယ**န္တိ သလာကဝေဇ္ဇကမ္မံ။ **သလ္လကတ္တိယ**န္တိ သလ္လကတ္တဝေဇ္ဇကမ္မံ။ **ဒါရကတိကိစ္ဆာ** ဝုစ္စတိ ကောမာရဘစ္စဝေဇ္ဇကမ္မံ။ **မူလဘေသဇ္ဇာနံ အနုပ္ပဒါန**န္တိ ဣမိနာ ကာယတိကိစ္ဆနံ ဒဿေတိ။ **ဩသဓီနံ ပဋိမောက္ခော**တိ ခါရာဒီနိ ဒတွာ တဒနုရူပေ ဝဏေ ဂတေ တေသံ အပနယနံ။

ဧတ္တာဝတာ မဟာသီလံ နိဋ္ဌိတံ ဟောတိ။

ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကသဿတဝါဒဝဏ္ဏနာ

၂၈. ဧဝံ ဗြဟ္မဒတ္တေန ဝုတ္တဝဏ္ဏဿ အနုသန္ဓိဝသေန တိဝိဓံ သီလံ ဝိတ္ထာရေတွာ ဣဒါနိ ဘိက္ခုသင်္ဃေန ဝုတ္တဝဏ္ဏဿ အနုသန္ဓိဝသေန – “အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အညေဝ ဓမ္မာ ဂမ္ဘီရာ ဒုဒ္ဒသာ”တိအာဒိနာ နယေန သုညတာပကာသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **ဓမ္မာ**တိ ဂုဏေ, ဒေသနာယံ, ပရိယတ္တိယံ, နိဿတ္တေတိ ဧဝမာဒီသု ဓမ္မသဒ္ဒေါ ဝတ္တတိ။

“န ဟိ ဓမ္မော အဓမ္မော စ, ဥဘော သမဝိပာကိနော။
အဓမ္မော နိရယံ နေတိ, ဓမ္မော ပာပေတိ သုဂ္ဂတိ”န္တိ။ (ထေရဂ. ၃၀၄)။

အာဒီသု ဟိ ဂုဏေ ဓမ္မသဒ္ဒော။ “ဓမ္မံ, ဝေါ ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အာဒိကလျာဏ”န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၄၂၀) ဒေသနာယံ။ “ဣဓ ဘိက္ခု ဓမ္မံ ပရိယာပုဏာတိ သုတ္တံ , ဂေယျ”န္တိအာဒီသု (အ. နိ. ၅.၇၃) ပရိယတ္တိယံ။ “တသ္မိံ ခေါ ပန သမယေ ဓမ္မာ ဟောန္တိ, ခန္ဓာ ဟောန္တီ”တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၁၂၁) နိဿတ္တေ။ ဣဓ ပန ဂုဏေ ဝတ္တတိ။ တသ္မာ အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အညေဝ တထာဂတဿ ဂုဏာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဂမ္ဘီရာ တိ မဟာသမုဒ္ဒော ဝိယ မကသတုဏ္ဍသူစိယာ အညတ္ရ တထာဂတာ အညေသံ ဉာဏေန အလဗ္ဘနေယျ ပတိဋ္ဌာ, ဂမ္ဘီရတ္တာယေဝ **ဒုဒ္ဒသာ။** ဒုဒ္ဒသတ္တာယေဝ **ဒုရနုဗောဓာ။** နိဗ္ဗုတသဗ္ဗပရိဠာဟတ္တာ **သန္တာ,** သန္တာရမ္မဏေသု ပဝတ္တနတောပိ သန္တာ။ အတိတ္တိကရဏဋ္ဌေန **ပဏီတာ,** သာဒုရသဘောဇနံ ဝိယ။ ဥတ္တမဉာဏဝိသယတ္တာ န တက္ကေန အဝစရိတဗ္ဗာတိ **အတက္ကာဝစရာ။ နိပုဏာ** တိ သဏှသုခုမသဘာဝတ္တာ။ ဗာလာနံ အဝိသယတ္တာ, ပဏ္ဍိတေဟိယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ **ပဏ္ဍိတဝေဒနီယာ။**

ယေ တထာဂတော သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတီ တိ ယေ ဓမ္မေ တထာဂတော အနညနေယျော ဟုတွာ သယမေဝ အဘိဝိသိဋ္ဌေန ဉာဏေန ပစ္စက္ခံ ကတွာ ပဝေဒေတိ, ဒီပေတိ, ကထေတိ, ပကာသေတီတိ အတ္ထော။ **ယေဟီ**တိ ယေဟိ ဂုဏဓမ္မေဟိ။ **ယထာဘုစ္စ** န္တိ ယထာဘူတံ။ **ဝဏ္ဏံ သမ္မာ ဝဒမာနာ ဝဒေယျုံ** န္တိ တထာဂတဿ ဝဏ္ဏံ ဝတ္တုကာမာ သမ္မာ ဝဒေယျုံ, အဟာပေတွာ ဝတ္တုံ သက္ကုဏေယျုန္တိ အတ္ထော။ ကတမေ စ ပန တေ ဓမ္မာ ဘဂဝတာ ဇဝံ ထောမိတာတိ? သဗ္ဗညုတညာဏံ။ ယဒိ ဧဝံ, ကသ္မာ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော ကတောတိ? ပုထုစိတ္တသမာယောဂတော စေဝ, ပုထုအာရမ္မဏတော စ။ တဉှိ စတူသု ဉာဏသမ္ပယုတ္တမဟာကိရိယစိတ္တေသု လဗ္ဘတိ, န စေတ္ထ ကောစိ ဓမ္မော အာရမ္မဏံ နာမ န ဟောတိ။ ယထာဟ – “အတီတံ သဗ္ဗံ ဇာနာတီတိ သဗ္ဗညုတညာဏံ, တတ္ထ အာဝရဏံ နတ္ထီတိ အနာဝရဏဉာဏ”န္တိအာဒိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၂၀)။ ဣတိ ပုထုစိတ္တသမာယောဂတော ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပတ္တိဝသေန ပုထုအာရမ္မဏတော စ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော ကတောတိ။

“အညေတ”တိ ဣဒံ ပနေတ္ထ ဝတ္တတ္ထာပနဝစနံ, “အညေဝ, န ဟဏာတိဟတာ ဝေရမဏိအာဒယော။ ဂမ္ဘီရာဝ န ဥတ္တာနာ”တိ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေဟိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ သာဝကပာရမိဉာဏဉှိ ဂမ္ဘီရံ, ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ ပန တတော ဂမ္ဘီရတရန္တိ တတ္ထ ဝတ္တတ္ထာနံ နတ္ထိ, သဗ္ဗညုတညာဏဉ္စ တတောပိ ဂမ္ဘီရတရန္တိ တတ္ထာပိ ဝတ္တတ္ထာနံ နတ္ထိ, ဣတော ပနညံ ဂမ္ဘီရတရံ နတ္ထိ; တသ္မာ ဂမ္ဘီရာ တတိ ဝတ္တတ္ထာနံ လဗ္ဘတိ။ တထာ ဒုဒ္ဒသာဝ ဒုရနုဗောဓာ တတိ သဗ္ဗံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကတမေ စ တေ ဘိက္ခဝေ တိ အယံ ပန တေသံ ဓမ္မာနံ ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာ။ **သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ**တိအာဒိ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနံ။ ကသ္မာ ပနေတံ ဧဝံ အာရဒ္ဓန္တိ စေ? ဗုဒ္ဓာနဉှိ စတ္တာရိ ဌာနာနိ ပတွာ ဂဇ္ဇိတံ မဟန္တံ ဟောတိ, ဉာဏံ အနုပဝိသတိ, ဗုဒ္ဓဉာဏဿ မဟန္တဘာဝေ ပညာယတိ, ဒေသနာ ဂမ္ဘီရာ ဟောတိ, တိလက္ခဏာဟတာ, သုညတာပဋိသံယုတ္တာ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ? ဝိနယပညတ္တိံ, ဘူမန္တရံ, ပစ္စယာကာရံ, သမယန္တရန္တိ။ တသ္မာ – “ဣဒံ လဟုကံ, ဣဒံ ဂရုကံ, ဣဒံ သတေကိစ္ဆံ, ဣဒံ အတေကိစ္ဆံ, အယံ အာပတ္တိ, အယံ အနာပတ္တိ, အယံ ဆေဇ္ဇဂါမိနီ, အယံ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ, အယံ ဒေသနာဂါမိနီ, အယံ လောကဝဇ္ဇာ, အယံ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာ, ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ဣဒံ ပညပေတဗ္ဗ”န္တိ ယံ ဧဝံ ဩတိဏ္ဏေ ဝတ္ထုသ္မိံ သိက္ခာပဒပညာပနံ နာမ, တတ္ထ အညေသံ ထာမော တ ဗလံ တ နတ္ထိ; အဝိသယော ဧသ အညေသံ, တထာဂတဿေဝ ဝိသယော။ ဣတိ ဝိနယပညတ္တိံ ပတွာ ဗုဒ္ဓာနံ ဂဇ္ဇိတံ မဟန္တံ ဟောတိ, ဉာဏံ အနုပဝိသတိ။ပေ။ သုညတာပဋိသံယုတ္တာတိ။

တထာ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ နာမ။ပေ။ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ နာမ, ပဉ္စ ခန္ဓာ နာမ, ဒွါဒသ အာယတနာနိ နာမ, အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော နာမ, စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ နာမ, ဗာဝီသတိန္ဒြိယာနိ နာမ, နဝ ဟေတူ နာမ, စတ္တာရော အာဟာရာ နာမ, သတ္တ ဖဿာ နာမ, သတ္တ ဝေဒနာ နာမ, သတ္တ သညာ နာမ, သတ္တ စေတနာ နာမ, သတ္တ စိတ္တာနိ နာမ။ ဧတေသု ဧတ္တကာ ကာမာဝစရာ ဓမ္မာ နာမ, ဧတ္တကာ ရူပာဝစရအရူပာဝစရပရိယာပန္နာ ဓမ္မာ နာမ, ဧတ္တ

တကာ လောကိယာ ဓမ္မာ နာမ, ဧတ္တကာ လောကုတ္တရာ ဓမ္မာ နာမာတိ စတုဝီသတိသမန္တပဋ္ဌာနံ အနန္တနယံ အဘိဓမ္မပိ
ဋကံ ဝိဘဇိတွာ ကထေတုံ အသေသံ ထာမော ဝါ ဗလံ ဝါ နတ္ထိ, အဝိသယော သေ အသေသံ, တထာဂတဿေဝ ဝိသ
ယော။ ဣတိ ဘူမန္တရပရိစ္ဆေဒံ ပတွာ ဗုဒ္ဓါနံ ဂဇ္ဇိတံ မဟန္တံ ဟောတိ, ဉာဏံ အနုပဝိသတိ။ပေ.။ သုညတာပဋိသံယုတ္
တာတိ။

တထာ အယံ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာနံ နဝဟာကာရေဟိ ပစ္စယော ဟောတိ, ဥပ္ပာဒေါ ဟုတွာ ပစ္စယော ဟောတိ, ပဝတ္
တံ ဟုတွာ, နိမိတ္တံ, အာယူဟနံ, သံယောဂေါ, ပလိဗောဓော, သမုဒယော, ဟေတု, ပစ္စယော ဟုတွာ ပစ္စယော ဟော
တိ, တထာ သင်္ခါရာဒယော ဝိညာဏာဒီနံ။ ယထာဟ – ''ကထံ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေ ပညာ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏံ? အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာ
နံ ဥပ္ပာဒဋ္ဌိတိ စ ပဝတ္တဋ္ဌိတိ စ, နိမိတ္တဋ္ဌိတိ စ, အာယူဟနဋ္ဌိတိ စ, သံယောဂဋ္ဌိတိ စ, ပလိဗောဓဋ္ဌိတိ စ, သမုဒယ
ဋ္ဌိတိ စ, ဟေတုဋ္ဌိတိ စ, ပစ္စယဋ္ဌိတိ စ, ဣမေဟိ နဝဟာကာရေဟိ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယော, သင်္ခါရာ ပစ္စယသမုပ္ပန္နာ, ဥ
ဘောပေတေ ဓမ္မာ ပစ္စယသမုပ္ပန္နာတိ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေ ပညာ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏံ။ အတီတမ္ပိ အဒ္ဓါနံ, အနာဂတမ္ပိ အဒ္
ဓာနံ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာနံ ဥပ္ပာဒဋ္ဌိတိ စ။ပေ.။ ဇာတိ ဇရာမရဏဿ ဥပ္ပာဒဋ္ဌိတိ စ။ပေ.။ ပစ္စယဋ္ဌိတိ စ, ဣမေဟိ နဝ
ဟာကာရေဟိ ဇာတိ ပစ္စယော, ဇရာမရဏံ ပစ္စယသမုပ္ပန္နံ, ဥဘောပေတေ ဓမ္မာ ပစ္စယသမုပ္ပန္နာတိ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေ
ပညာ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ''န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၄၅)။ ဧဝမိမံ တဿ တဿ ဓမ္မဿ တထာ တထာ ပစ္စယဘာဝေန ပဝတ္တံ တိ
ဝဋ္ဋံ တိယဒ္ဓံ တိသန္ဓိံ စတုသင်္ခေပံ ဝီသတာကာရံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ဝိဘဇိတွာ ကထေတုံ အသေသံ ထာမော ဝါ ဗလံ ဝါ
နတ္ထိ, အဝိသယော သေ အသေသံ, တထာဂတဿေဝ ဝိသယော, ဣတိ ပစ္စယာကာရံ ပတွာ ဗုဒ္ဓါနံ ဂဇ္ဇိတံ မဟန္တံ ဟော
တိ, ဉာဏံ အနုပဝိသတိ။ပေ.။ သုညတာပဋိသံယုတ္တာတိ။

တထာ စတ္တာရော ဇနာ သဿတဝါဒါ နာမ, စတ္တာရော ဧကစ္စသဿတဝါဒါ, စတ္တာရော အန္တာနန္တိ
ကာ, စတ္တာရော အမရာဝိက္ခေပိကာ, ဒွေ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ, သောဠသ သညီဝါဒါ, အဋ္ဌ အသညီဝါဒါ, အဋ္ဌ နေ
ဝသညီနာသညီဝါဒါ, သတ္တ ဥစ္ဆေဒဝါဒါ, ပဉ္စ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါ နာမ။ တေ ဣဒံ နိဿာယ ဣဒံ ဂဏှန္တီတိ ဒွါသဋ္ဌိ
ဒိဋ္ဌိဂတာနိ ဘိန္ဒိတွာ နိဇ္ဇဋံ နိဂ္ဂုမ္ဗံ ကတွာ ကထေတုံ အသေသံ ထာမော ဝါ ဗလံ ဝါ နတ္ထိ, အဝိသယော သေ အသေ
သံ, တထာဂတဿေဝ ဝိသယော။ ဣတိ သမယန္တရံ ပတွာ ဗုဒ္ဓါနံ ဂဇ္ဇိတံ မဟန္တံ ဟောတိ, ဉာဏံ အနုပဝိသတိ, ဗုဒ္ဓဉာ
ဏဿ မဟန္တတာ ပညာယတိ, ဒေသနာ ဂမ္ဘီရာ ဟောတိ, တိလက္ခဏာဟတာ, သုညတာပဋိသံယုတ္တာတိ။

ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ သမယန္တရံ လဗ္ဘတိ, တသ္မာ သဗ္ဗညုတညာဏဿ မဟန္တဘာဝဒဿနတ္ထံ ဒေသနာယ
စ သုညတာပကာသနဝိဘာဝနတ္ထံ သမယန္တရံ အနုပဝိသန္တော ဓမ္မရာဇာ – ''သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မ
ဏာ''တိ ဧဝံ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနံ အာရဘိ။

၂၈. တတ္ထ **သန္တီ**တိ အတ္ထိ သံဝိဇ္ဇန္တိ ဥပလဗ္ဘန္တိ။ **ဘိက္ခဝေ**တိ အာလပနဝစနံ။ **ဧကေ**တိ ဧကစ္စေ။ **သမ
ဏဗြာဟ္မဏာ**တိ ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတဘာဝေန သမဏာ, ဇာတိယာ ဗြာဟ္မဏာ။ လောကေန ဝါ သမဏာတိ စ ဗြာဟ္မဏာတိ
စ ဧဝံ သမ္မတာ။ ပုဗ္ဗန္တံ ကပ္ပေတွာ ဝိကပ္ပေတွာ ဂဏှန္တီတိ **ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ**။ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပော ဝါ ဧတေသံ
အတ္ထီတိ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ။ တတ္ထ အန္တောတိ အယံ သဒ္ဒေါ အန္တအဗ္ဘန္တရမရိယာဒလာမကပရဘာဂကောဋ္ဌာ
သေသု ဒိဿတိ။ ''အန္တပူရော ဥဒရပူရော''တိအာဒီသု ဟိ အန္တေ အန္တသဒ္ဒေါ။ ''စရန္တိ လောကေ ပရိဝါရဆန္နာ
အန္တော အသုဒ္ဓါ ဗဟိ သောဘမာနာ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၁၂၂) အဗ္ဘန္တရေ။ ''ကာယဗန္ဓနဿ အန္တော ဇီရတိ
(စူဠဝ. ၂၇၈)။ ''သာ ဟရိတန္တံ ဝါ ပန္ထန္တံ ဝါ သေလန္တံ ဝါ ဥဒကန္တံ ဝါ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၀၄) မရိယာဒါယံ။
''အန္တမိဒံ, ဘိက္ခဝေ, ဇီဝိကာနံ ယဒိဒံ ပိဏ္ဍောလျ''န္တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၃.၈၀) လာမကေ။ ''ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿ
ာ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၂.၅၁) ပရဘာဂေ။ သဗ္ဗပစ္စယသင်္ခယော ဟိ ဒုက္ခဿ ပရဘာဂေ ကောဋီတိ ဝုစ္စတိ။ ''သက္
ကာယော ခေါ, အာဝုသော, ဧကော အန္တော''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၆.၆၁) ကောဋ္ဌာသေ။ သွာယံ ဣဓာပိ ကောဋ္ဌာသေ ဝ
တ္တတိ။

ကပ္ပသဒ္ဒေါပိ – ''တိဋ္ဌတု, ဘန္တေ ဘဂဝါ ကပ္ပံ'' (ဒီ. နိ. ၂.၁၆၇), ''အတ္ထိ ကပ္ပော နိပဇ္ဇိတုံ'' (အ. နိ.
၈.၈၀), ''ကပ္ပကတေန အကပ္ပကတံ သံသိဗ္ဗိတံ ဟောတီ''တိ, (ပါစိ. ၃၇၁) ဧဝံ အာယုကပ္ပလေသကပ္ပဝိနယကပ္ပာဒီ
သု သမ္ဗဟုလေသု အတ္ထေသု ဝတ္တတိ။ ဣဓ တဏှာဒိဋ္ဌီသု ဝတ္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – ''ကပ္

ဟာတိ ဒွေဝ ကပ္ပာ, တဏှာကပ္ပော စ ဒိဋ္ဌိကပ္ပော စာ”တိ (မဟာနိ. ၂၈)။ တသ္မာ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန အတီတံ ခန္ဓကောဋ္ဌာသံ ကပ္ပေတွာ ပကပ္ပေတွာ ဌိတာတိ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေသံ ဧဝံ ပုဗ္ဗန္တံ ကပ္ပေတွာ ဌိတာနံ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနဝသေန ပုဗ္ဗန္တမေဝ အနုဂတာ ဒိဋ္ဌီတိ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနော။ တေ ဧဝံဒိဋ္ဌိနော တံ ပုဗ္ဗန္တံ အာရဗ္ဘ အာဂမ္မ ပဋိစ္စ အညမ္ပိ ဇနံ ဒိဋ္ဌိဂတိကံ ကရောန္တာ အနေကဝိဟိတာနိ အဓိမုတ္တိပဒါနိ အဘိဝဒန္တိ အဋ္ဌာရသဟိ ဝတ္ထူဟိ။

တတ္ထ **အနေကဝိဟိတာနီ**တိ အနေကဝိဓာနိ။ **အဓိမုတ္တိပဒါနီ**တိ အဓိဝစနပဒါနိ။ အထ တ ဘူတံ အတ္ထံ အဘိဘဝိတွာ ယထာသဘာဝတော အဂ္ဂဟေတွာ ပဝတ္တနတော အဓိမုတ္တိယောတိ ဒိဋ္ဌိယော ဝုစ္စန္တိ။ အဓိမုတ္တီနံ ပဒါနိ အဓိမုတ္တိပဒါနိ, ဒိဋ္ဌိဒီပကာနိ ဝစနာနီတိ အတ္ထော။ **အဋ္ဌာရသဟိ ဝတ္ထူဟီ**တိ အဋ္ဌာရသဟိ ကာရဏေဟိ။

၃၀. ဣဒါနိ ယေဟိ အဋ္ဌာရသဟိ ဝတ္ထူဟိ အဘိဝဒန္တိ, တေသံ ကထေတုကမျတာယ ပုစ္ဆာယ “တေ စ ဘောန္တော”တိအာဒိနာ နယေန ပုစ္ဆိတွာ တာနိ ဝတ္ထူနိ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေတုံ “သန္တိ, ဘိက္ခဝေ”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဝဒန္တိ ဧတေနာတိ ဝါဒော, ဒိဋ္ဌိဂတဿေတံ အဓိဝစနံ။ သဿတော ဝါဒော ဧတေသန္တိ **သဿတဝါဒါ,** သဿတဒိဋ္ဌိနောတိ အတ္ထော။ ဧတေနေဝ နယေန ဣတော ပရေသမ္ပိ ဧဝရူပါနံ ပဒါနံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သဿတံ အတ္တာနဉ္စ လောကဉ္စာ**တိ ရူပါဒီသု အညတရံ အတ္တာတိ စ လောကောတိ စ ဂဟေတွာ တံ သဿတံ အမရံ နိစ္စံ ဓုဝံ ပညပေန္တိ။ ယထာဟ – “ရူပံ အတ္တာ စေဝ လောကော စ သဿတော စာတိ အတ္တာနဉ္စ လောကဉ္စ ပညပေန္တိ တထာ ဝေဒနံ, သညံ, သင်္ခါရေ, ဝိညာဏံ အတ္တာ စေဝ လောကော စ သဿတော စာတိ အတ္တာနဉ္စ လောကဉ္စ ပညပေန္တီ”တိ။

၃၁. အာတပ္ပမန္ဝာယာတိအာဒီသု ဝီရိယံ ကိလေသာနံ အာတာပနဘာဝေန အာတပ္ပန္တိ ဝုတ္တံ။ တဒေဝ ပဒဟနဝသေန **ပဓာနံ။** ပုနပ္ပုနံ ယုတ္တဝသေန **အနုယောဂေ**တိ။ ဧဝံ တိပ္ပဘေဒံ ဝီရိယံ အန္ဝာယ အာဂမ္မ ပဋိစ္စာတိ အတ္ထော။ **အပ္ပမာဒေ** ဝုစ္စတိ သတိယာ အဝိပ္ပဝါသော။ **သမ္မာ မနသိကာရော**တိ ဥပါယမနသိကာရော, ပထမနသိကာရော, အတ္ထတော ဉာဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယသ္မိဉ္ဟိ မနသိကာရေ ဌိတဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏံ ဣဇ္ဈတိ, အယံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ မနသိကာရောတိ အဓိပ္ပေတော။ တသ္မာ ဝီရိယဉ္စ သတိဉ္စ ဉာဏဉ္စ အာဂမ္မာတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော။ **တထာရူပ**န္တိ တထာဇာတိကံ။ **စေတောသမာဓိ**န္တိ စိတ္တသမာဓိံ။ **ဖုသတီ**တိ ဝိန္ဒတိ ပဋိလဘတိ။ **ယထာ သမာဟိတေ စိတ္တေ**တိ ယေန သမာဓိနာ သမ္မာ အာဟိတေ သုဋ္ဌု ဌပိတေ စိတ္တမှိ **အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသ**န္တိအာဒီနံ အတ္ထော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တော။

သော ဧဝမာဟာတိ သော ဧဝံ ဈာနာနုဘာဝသမ္ပန္နော ဟုတွာ ဒိဋ္ဌိဂတိကော ဧဝံ ဝဒတိ။ **ဝဉ္ဈော**တိ ဝဉ္ဈပသုဝဉ္ဈတာလာဒယော ဝိယ အဖလော ကဿစိ အဇနကောတိ။ ဧတေန “အတ္တာ”တိ စ “လောကော”တိ စ ဂဟိတာနံ ဈာနာဒီနံ ရူပါဒိဇနကဘာဝံ ပဋိက္ခိပတိ။ ပဗ္ဗတကူဋံ ဝိယ ဌိတောတိ **ကူဋဋ္ဌော။ ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော**တိ ဧသိကဋ္ဌာယီ ဝိယ ဟုတွာ ဌိတောတိ ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော။ ယထာ သုနိခါတော ဧသိကတ္ထမ္ဘော နိစ္စလော တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ ဌိတောတိ အတ္ထော။ ဥဘယေနပိ လောကဿ ဝိနာသာဘာဝံ ဒီပေတိ။ ကေစိ ပန ဤသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတောတိ ပါဠိံ ဝတွာ မုဉ္ဇေ ဤသိကာ ဝိယ ဌိတောတိ ဝဒန္တိ။ တတြာယမဓိပ္ပါယော – ယဒိဒံ ဇာယတီတိ ဝုစ္စတိ, တံ မုဉ္ဇတော ဤသိကာ ဝိယ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ နိက္ခမတိ။ ယသ္မာ စ ဤသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော, တသ္မာ တေဝ သတ္တာ သန္ဓာဝန္တိ, ဣတော အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။

သံသရန္တီတိ အပရာပရံ သဉ္စရန္တိ။ **စဝန္တီ**တိ ဧဝံ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ။ တထာ **ဥပပဇ္ဇန္တီ**တိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ပုဗ္ဗေ “သဿတော အတ္တာ စ လောကော စာ”တိ ဝတွာ ဣဒါနိ တေ စ သတ္တာ သန္ဓာဝန္တီတိအာဒိနာ ဝစနေန အယံ ဒိဋ္ဌိဂတိကော အတ္တနာယေဝ အတ္တနော ဝါဒံ ဘိန္ဒတိ, ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ ဒဿနံ နာမ န နိဗဒ္ဓံ, ထုသရာသိမှိ နိခါတခာဏု ဝိယ စဉ္စလံ, ဥမ္မတ္တကပစ္ဆိယံ ပူဝခဏ္ဍဂူထဂေါမယာဒီနိ ဝိယ စေတ္ထ သုန္ဒရမ္ပိ အသုန္ဒရမ္ပိ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ **အတ္ထိတွေဝ သဿတိသမ**န္တိ ဧတ္ထ **သဿတီ**တိ နိစ္စံ ဝိဇ္ဇမာနတာယ မဟာပထဝိံ မညတိ, တထာ သိနေရုပဗ္ဗတစန္ဒိမသူရိယေ။ တတော တေဟိ သမံ အတ္တာနံ မညမာနာ အတ္ထိ တွေဝ သဿတိသမန္တိ ဝဒန္တိ။

ဣအနိ **သသ္သတော အတ္တာ စ လောကော စာ** တိအာဒိကာယ ပဋိညာယ သာနေတ္တံ ဟောတုံ ဒသ္သေန္တော ''တံ ကိသ္သ ဟေတု? အဟဥ္စိ အာတပ္ပမန္တတယာ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဣမိနာမဟံ ဇော ဇာနာမီ**တိ ဣမိနာ ဝိသေသာဓိဂမေန အဟံ ဇော ပစ္စက္ခတော ဇာနာမိ, န ကေဝလံ သဒ္ဓာမတ္တကေနေဝ ဝဒာမီတိ ဒသ္သေတိ, မကာရော ပနေတ္ထ ပဒသန္ဓိကရဏတ္ထံ ဝုတ္တော။ **ဣဒံ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမံ ဌာန** န္တိ စတူဟိ ဝတ္ထူဟိတိ ဝတ္ထုသဒ္ဒေန ဝုတ္တေသု စတူသု ဌာနေသု ဣဒံ ပဌမံ ဌာနံ, ဣဒံ ဇာတိသတသဟဿမတ္တာနုဿရဏံ ပဌမံ ကာရဏန္တိ အတ္ထော။

၃၂-၃၃. ဥပရိ တရဒွယေပိ ဇေသေဝ နယော။ ကေဝလဥ္စိ အယံ တရော အနေကဇာတိသတသဟဿာနုဿရဏဝသေန ဝုတ္တော။ ဣတရေ ဒသစတ္တာလီသသံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပာနုဿရဏဝသေန။ မန္ဒပညော ဟိ တိတ္ထိယော အနေကဇာတိသတသဟဿမတ္တံ အနုဿရတိ, မဇ္ဈိမပညော ဒသသံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပာနိ, တိက္ခပညော စတ္တာလီသံ, န တတော ဥဒ္ဓံ။

၃၄. စတုတ္ထတရေ တက္ကယတီတိ **တက္ကီ,** တက္ကော တ အဿ အတ္ထီတိ **တက္ကီ။** တက္ကေတွာ ဝိတက္ကေတွာ ဒိဋ္ဌိဂါဟိနော ဇော အဓိဝစနံ။ ဝီမံသာယ သမန္နာဂတောတိ **ဝီမံသီ။** ဝီမံသာ နာမ တုလနာ ရုစ္စနာ ခမနာ။ ယထာ ဟိ ပုရိသော ယဋ္ဌိယာ ဥဒကံ ဝီမံသိတွာ ဩတရတိ, ဇဝမေဝ ယော တုလယိတွာ ရုစ္စိတွာ ခမာပေတွာ ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိ, သော ''ဝီမံသီ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တက္ကပရိယာဟတ**န္တိ တက္ကေန ပရိယာဟတံ, တေန တေန ပရိယာယေန တက္ကေတွာတိ အတ္ထော။ **ဝီမံသာနုစရိတ**န္တိ တာယ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ ဝီမံသာယ အနုစရိတံ။ **သယံပဋိဘာန**န္တိ အတ္တနော ပဋိဘာနမတ္တသဉ္ဇာတံ။ **ဇဝမာဟာ**တိ သဿတဒိဋ္ဌိံ ဂဟေတွာ ဇဝံ ဝဒတိ။

တတ္ထ စတုဗ္ဗိဓော တက္ကီ – အနုဿုတိကော, ဇာတိဿရော, လာဘီ, သုဒ္ဓတက္ကိကောတိ။ တတ္ထ ယော ''ဝေဿန္တရော နာမ ရာဇာ အဟောသီ''တိအာဒီနိ သုတွာ ''တေန ဟိ ယဒိ ဝေဿန္တရောဝ ဘဂဝါ, သဿတော အတ္တာ''တိ တက္ကယန္တော ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိ, အယံ အနုဿုတိကော နာမ။ ဒွေ တိဿော ဇာတိယော သရိတွာ – ''အဟမေဝ ပုဗ္ဗေ အသုကသ္မိံ နာမ အဟောသိံ, တသ္မာ သဿတော အတ္တာ''တိ တက္ကယန္တော ဇာတိဿရတက္ကိကော နာမ။ ယော ပန လာဘိတာယ ''ယထာ မေ ဣအနိ အတ္တာ သုခီ ဟောတိ, အတီတေပိ ဇဝံ အဟောသိ, အနာဂတေပိ ဘဝိဿတီ''တိ တက္ကယိတွာ ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိ, အယံ လာဘီတက္ကိကော နာမ။ ''ဇဝံ သတိ ဣဒံ ဟောတီ''တိ တက္ကမတ္တေနေဝ ဂဏှန္တော ပန သုဒ္ဓတက္ကိကော နာမ။

၃၅. **ဇတေသံ တ အညတရေနာ**တိ ဇတေသံယေဝ စတုန္နံ ဝတ္ထူနံ အညတရေန ဇကေန တ ဒွီဟိ တ တီဟိ တ။ **နတ္ထိ ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ**တိ ဣမေဟိ ပန ဝတ္ထူဟိ ဗဟိ အညံ ဇကံ ကာရဏမ္ပိ သဿတပညတ္တိယာ နတ္ထီတိ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သီဟနာဒံ နဒတိ။

၃၆. **တယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ပဇာနာတီ** တိ ဘိက္ခဝေ, တံ ဣဒံ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ ဒိဋ္ဌိဂတံ တထာဂတော နာနပ္ပကာရတော ဇာနာတိ။ တတော တံ ပဇာနနာကာရံ ဒသ္သေန္တော ဣမေ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာတိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဒိဋ္ဌိယောဝ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာ နာမ။ အပိ စ ဒိဋ္ဌီနံ ကာရဏမ္ပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနမေဝ။ ယထာဟ ''ကတမာနိ အဋ္ဌ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာနိ? ခန္ဓာပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ, အဝိဇ္ဇာပိ, ဖဿောပိ , သညာပိ, ဝိတက္ကောပိ, အယောနိသောမနသိကာရောပိ, ပာပမိတ္တောပိ, ပရတောဃောသောပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာန''န္တိ။ ''ခန္ဓာ ဟေတု, ခန္ဓာ ပစ္စယော ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ဥပာဒါယ သမုဋ္ဌာနဋ္ဌေန, ဇဝံ ခန္ဓာပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ။ အဝိဇ္ဇာ ဟေတု။ ပေ.။ ပာပမိတ္တော ဟေတု။ ပရတောဃောသော ဟေတု, ပရတောဃောသော ပစ္စယော ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ဥပာဒါယ သမုဋ္ဌာနဋ္ဌေန, ဇဝံ ပရတောဃောသောပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာန''န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၂၄)။ **ဇဝံဂဟိတာ**တိ ဒိဋ္ဌိသင်္ခါတာ တာဝ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာ – ''သဿတော အတ္တာ စ လောကော စာ''တိ ဇဝံဂဟိတာ အာဒိန္နာ, ပဝတ္တိတာတိ အတ္ထော။ **ဇဝံပရာမဋ္ဌာ** တိ နိရာသင်္ကစိတ္တတာယ ပုနပ္ပုနံ အာမဋ္ဌာ ပရာမဋ္ဌာ, 'ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည'န္တိ ပရိနိဋ္ဌာပိတာ ။ ကာရဏသင်္ခါတာ ပန ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာ ယထာ ဂယှမာနာ ဒိဋ္ဌိယော သမုဋ္ဌာပေန္တိ, ဇဝံ အာရမ္မဏဝသေန စ ပဝတ္တနဝသေန စ အာသေဝနဝသေန စ ဂဟိတာ။ အနာဒီနဝဒဿိတာယ ပုနပ္ပုနံ ဂဟဏဝသေန ပရာမဋ္ဌာ။ **ဇဝံဂတိကာ**တိ ဇဝံ နိရယတိရစ္ဆာနပေတ္တိဝိသယဂတိကာနံ အညတရဂတိကာ။ **ဇဝံ အဘိသမ္ပရာယာ** တိ ဣဒံ ပုရိမပဒဿေဝ ဝေဝစနံ, ဇဝံဝိဓပရလောကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တဥ္စ တထာဂတော ပဇာနာတီ တိ န ကေဝလဥ္စ တထာဂတော သကာရဏံ သဂတိကံ ဒိဋ္ဌိဂတမေဝ ပဇာနာတိ, အထ ခော တဥ္စ သဗ္ဗံ ပဇာနာတိ, တတော စ ဥတ္တရိတရံ သီလဉ္စေဝ သမာဓိဉ္စ သဗ္ဗညုတညာဏဉ္စ ပဇာနာတိ။ **တဥ္စ ပဇာနနံ န ပရာမသတီ**တိ တဥ္စ ဧဝံဝိဓံ အနုတ္တရံ ဝိသေသံ ပဇာနန္တောပိ အဟံ ပဇာနာမီတိ တဏှာဟာဒိဋ္ဌိမာနပရာမာသဝသေန တဥ္စ န ပရာမသတိ။ **အပရာမသတော စဿ ပစ္စတ္တညေဝ နိဗ္ဗုတိ ဝိဒိတာ** တိ ဧဝံ အပရာမသတော စဿ အပရာမာသပစ္စယာ သယမေဝ အတ္တနာယေဝ တေသံ ပရာမာသကိလေသာနံ နိဗ္ဗုတိ ဝိဒိတာ။ ဟာကဋံ၊ ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ နိဗ္ဗာနန္တိ ဒဿေတိ။

ဣဒါနိ ယထာပဋိပန္နေန တထာဂတေန သာ နိဗ္ဗုတိ အဓိဂတာ, တံ ပဋိပတ္တိံ ဒဿေတုံ ယာသု ဝေဒနာသု ရတ္တာ တိတ္ထိယာ "ဣဓ သုခိနော ဘဝိဿာမ, ဧတ္ထ သုခိနော ဘဝိဿာမာ"တိ ဒိဋ္ဌိဂဟနံ ပဝိသန္တိ, တာသံယေဝ ဝေဒနာနံ ဝသေန ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခန္တော ဝေဒနာနံ သမုဒယဉ္စာတိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ**တိ "အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ဝေဒနာသမုဒယောတိ ပစ္စယသမုဒယဋ္ဌေန ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတိ, တဏှာသမုဒယာ ဝေဒနာသမုဒယောတိ ပစ္စယသမုဒယဋ္ဌေန ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတိ, ကမ္မသမုဒယာ ဝေဒနာသမုဒယောတိ ပစ္စယသမုဒယဋ္ဌေန ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတိ, ဖဿသမုဒယာ ဝေဒနာသမုဒယောတိ ပစ္စယသမုဒယဋ္ဌေန ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀)။ နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံ ပဿန္တောပိ ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတီ"တိ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ လက္ခဏာနံ ဝသေန ဝေဒနာနံ သမုဒယံ ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ; "အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ ဝေဒနာနိရောဓောတိ ပစ္စယနိရောဓဋ္ဌေန ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဝယံ ပဿတိ, တဏှာနိရောဓာ ဝေဒနာနိရောဓောတိ ပစ္စယနိရောဓဋ္ဌေန ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဝယံ ပဿတိ , ကမ္မနိရောဓာ ဝေဒနာနိရောဓောတိ ပစ္စယနိရောဓဋ္ဌေန ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဝယံ ပဿတိ, ဖဿနိရောဓာ ဝေဒနာနိရောဓောတိ ပစ္စယနိရောဓဋ္ဌေန ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဝယံ ပဿတိ။ ဝိပရိဏာမလက္ခဏံ ပဿန္တောပိ ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဝယံ ပဿတီ"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ လက္ခဏာနံ ဝသေန ဝေဒနာနံ အတ္ထင်္ဂမံ ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ, "ယံ ဝေဒနံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ, အယံ ဝေဒနာယ အဿာဒော"တိ (သံ. နိ. ၃.၂၆) ဧဝံ အဿာဒဉ္စ ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ, "ယံ ဝေဒနာ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ, အယံ ဝေဒနာယ အာဒီနဝေါ"တိ ဧဝံ အာဒီနဝဉ္စ ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ, "ယော ဝေဒနာယ ဆန္ဒရာဂဝိနယော ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနံ, ဣဒံ ဝေဒနာယ နိဿရဏ"န္တိ ဧဝံ နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ ဝိဂတဆန္ဒရာဂတာယ အနုပာဒါနော အနုပာဒါဝိမုတ္တော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော; ယသ္မိံ ဥပါဒါနေ သတိ ကိဉ္စိ ဥပါဒိယေယျ, ဥပါဒိန္နတ္တာ စ ခန္ဓော ဘဝေယျ, တဿ အဘာဝါ ကိဉ္စိ ဓမ္မံ အနုပါဒိယိတွာဝ ဝိမုတ္တော ဘိက္ခဝေ တထာဂတောတိ။

၃၇. ဣမေ ခေါ တေ, ဘိက္ခဝေ တိ ယေ တေ အဟံ – "ကတမေ, စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ဂမ္ဘီရာ"တိ အပုစ္ဆိံ, "ဣမေ ခေါ တေ, ဘိက္ခဝေ, တဥ္စ တထာဂတော ပဇာနာတိ တတော စ ဥတ္တရိတရံ ပဇာနာတီ"တိ ဧဝံ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ သဗ္ဗညုတညာဏဓမ္မာ ဂမ္ဘီရာ ဒုဒ္ဒသာ။ပေ။ ပဏ္ဍိတဝေဒနီယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယေဟိ တထာဂတဿ နေဝ ပုထုဇ္ဇနော, န သောတာပန္နာဒီသု အညတရော ဝဏ္ဏံ ယထာဘူတံ ဝတ္တုံ သက္ကောတိ, အထ ခေါ တထာဂတောဝ ယထာဘူတံ ဝဏ္ဏံ သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျာတိ ဧဝံ ပုစ္ဆမာနေနာပိ သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ ပုဋ္ဌံ, နိယျာတေန္တေနာပိ တဒေဝ နိယျာတိတံ, အန္တရာ ပန ဒိဋ္ဌိယော ဝိဘတ္တာတိ။

ပဌမဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဧကစ္စသဿတဝါဒဝဏ္ဏနာ

၃၈. ဧကစ္စသဿတိကာ တိ ဧကစ္စသဿတဝါဒါ။ တေ ဒုဝိဓာ ဟောန္တိ – သတ္တေကစ္စသဿတိကာ, သင်္ခါရေကစ္စသဿတိကာတိ။ ဒုဝိဓာပိ ဣဓ ဂဟိတာယေဝ။

၃၉. ယန္တိ နိပါတမတ္တံ။ **ကဒါစီ**တိ ကိသ္မိဉ္စိ ကာလေ။ **ကရဟစီ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော** တိ ဒီဃဿ ကာလဿ။ **အစ္စယေန** တိ အတိက္ကမေန ။ **သံဝဋ္ဋတီ** တိ ဝိနဿတိ။ **ယေဘုယျေန** တိ ယေ ဥပရိဗြဟ္မလောကေသု ဝါ အရူပေသု ဝါ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, တဒဝသေသေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဈာနမနေန နိဗ္ဗတ္တတ္တာ **မနောမယာ။** ပီတိ တေသံ ဘက္ခော အာဟာရောတိ **ပီတိဘက္ခာ။** အတ္တနောဝ တေသံ ပဘာတိ **သယံပဘာ။** အန္တလိက္ခေ စရန္တီတိ

အန္တလိက္ခစရာ။ သုဘေသု ဥယျာနဝိမာနကပ္ပရုက္ခာဒီသု တိဋ္ဌန္တီတိ, **သုဘဋ္ဌာယိနော** သုဘာ တ မနောရမ္မဝတ္ထာဘရဏာ ဟုတွာ တိဋ္ဌန္တီတိ **သုဘဋ္ဌာယိနော**။ **စိရံ ဒီဃမဒ္ဓာန** န္တိ ဥက္ကံသေန အဋ္ဌ ကပ္ပေ။

၄၀. **ဝိဝဋ္ဋတိ** တိ သဏ္ဌာတိ။ **သုညံ ဗြဟ္မဝိမာန** န္တိ ပကတိယာ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ နတ္ထိတာယ သုညံ, ဗြဟ္မကာယိကဘူမိ နိဗ္ဗတ္တတီတိ အတ္ထော။ တဿ ကတ္တာ တ ကာရေတာ တ နတ္ထိ, ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တနယေန ပန ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနာ ရတနဘူမိ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ပကတိနိဗ္ဗတ္တိဋ္ဌာနေသုယေဝ စေတ္ထ ဥယျာနကပ္ပရုက္ခာဒယော နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ အထ သတ္တာနံ ပကတိယာ ဝသိတဋ္ဌာနေ နိကန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေ ပဌမဇ္ဈာနံ ဘာဝေတွာ တတော ဩတရန္တိ, တသ္မာ အထ ခေါ အညတရော သတ္တောတိအာဒိမာဟ။ **အာယုက္ခယာ တ ပုညက္ခယာ တ** တိ ယေ ဥဠာရံ ပုညကမ္မံ ကတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အပ္ပာယုကေ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, တေ အတ္တနော ပုညဗလေန ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ, တဿ ပန ဒေဝလောကဿ အာယုပ္ပမာဏေနေဝ စဝန္တီတိ အာယုက္ခယာ စဝန္တီတိ ဝုစ္စန္တိ။ ယေ ပန ပရိတ္တံ ပုညကမ္မံ ကတွာ ဒီဃာယုကဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, တေ ယာဝတာယုကံ ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ, အန္တရာဝ စဝန္တီတိ ပုညက္ခယာ စဝန္တီတိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဒီဃမဒ္ဓာနံ တိဋ္ဌတိ** တိ ကပ္ပံ တ ဥပဍ္ဍကပ္ပံ တ။

၄၁. **အနဘိရတိ**တိ အပရဿာပိ သတ္တဿ အာဂမနပတ္ထနာ။ ယာ ပန ပဋိဃသမ္ပယုတ္တာ ဥက္ကဏ္ဌိတာ, သာ ဗြဟ္မလောကေ နတ္ထိ။ **ပရိတဿနာ** တိ ဥဗ္ဗိဇ္ဇနာ ဖန္ဒနာ, သာ ပနေသာ တာသတဿနာ, တဏှာတဿနာ, ဒိဋ္ဌိတဿနာ, ဉာဏတဿနာတိ စတုဗ္ဗိဓာ ဟောတိ။ တတ္ထ ''ဇာတိံ ပဋိစ္စ ဘယံ ဘယာနကံ ဆမ္ဘိတတ္တံ လောမဟံသော စေတသော ဥတ္တာသော။ ဇရံ။ ဗျာဓိံ။ မရဏံ ပဋိစ္စ။ပေ။ ဥတ္တာသော''တိ (ဝိဘ. ၉၂၁) အယံ **တာသတဿနာ** နာမ။ ''အဟော ဝတ အညေပိ သတ္တာ ဣတ္ထတ္တံ အာဂစ္ဆေယျု''န္တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၈) အယံ **တဏှာတဿနာ** နာမ။ ''ပရိတဿိတဝိပ္ဖန္ဒိတမေဝ''တိ အယံ **ဒိဋ္ဌိတဿနာ** နာမ။ ''တေပိ တထာဂတဿ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ယေဘုယျေန ဘယံ သံဝေဂံ သန္တာသံ အာပဇ္ဇန္တီ''တိ (အ. နိ. ၄.၃၃) အယံ **ဉာဏတဿနာ** နာမ။ ဣဓ ပန တဏှာတဿနာပိ ဒိဋ္ဌိတဿနာပိ ဝဋ္ဋတိ။ **ဗြဟ္မဝိမာန** န္တိ ဣဓ ပန ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တဿ အတ္ထိတာယ သုညန္တိ န ဝုတ္တံ။ **ဥပပဇ္ဇန္တိ** တိ ဥပပတ္တိဝသေန ဥပဂစ္ဆန္တိ။ **သဟဗျတ** န္တိ သဟဘာဝံ။

၄၂. **အဘိဘူ**တိ အဘိဘဝိတွာ ဌိတော ဇေဋ္ဌကောဟမသ္မီတိ။ **အနဘိဘူတော**တိ အညေဟိ အနဘိဘူတော။ **အညဒတ္ထု**တိ ဧကံသဝစနေ နိပါတော။ ဒဿနဝသေန **ဒသော,** သဗ္ဗံ ပဿာမီတိ အတ္ထော။ **ဝသဝတ္တီ** တိ သဗ္ဗံ ဇနံ ဝသေ ဝတ္တေမိ။ **ဣဿရော ကတ္တာ နိမ္မာတာ** တိ အဟံ လောကေ ဣဿရော, အဟံ လောကဿ ကတ္တာ စ နိမ္မာတာ စ, ပထဝီ – ဟိမဝန္တ-သိနေရု-စက္ကဝါဠ-မဟာသမုဒ္ဒ-စန္ဒိမ-သူရိယာ မယာ နိမ္မိတာတိ။ **သေဋ္ဌော သဇိတာ** တိ အဟံ လောကဿ ဥတ္တမော စ သဇိတာ စ, ''တွံ ခတ္တိယော နာမ ဟောဟိ, တွံ ဗြာဟ္မဏော, ဝေဿော, သုဒ္ဒော, ဂဟဋ္ဌော, ပဗ္ဗဇိတော နာမ။ အန္တမသော တွံ ဩဋ္ဌော ဟောဟိ, ဂောဏော ဟောဟီ''တိ ''ဧဝံ သတ္တာနံ သံဝိသဇေတာ အဟ''န္တိ မညတိ။ **ဝသီ ပိတာ ဘူတဘဗျာန** န္တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၇) အဟမသ္မိ စိဏ္ဏဝသိတာယ ဝသီ, အဟံ ပိတာ ဘူတာနဉ္စ ဘဗျာနဉ္စာတိ မညတိ။ တတ္ထ အဏ္ဍဇဇလာဗုဇာ သတ္တာ အဏ္ဍကောသေ စေဝ ဝတ္ထိကောသေ စ ဘဗျာ နာမ, ဗဟိ နိက္ခန္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ဘူတာ နာမ။ သံသေဒဇာ ပဌမစိတ္တက္ခဏေ ဘဗျာ, ဒုတိယတော ပဋ္ဌာယ ဘူတာ။ ဩပပါတိကာ ပဌမဣရိယာပထေ ဘဗျာ, ဒုတိယတော ပဋ္ဌာယ ဘူတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေ သဗ္ဗေပိ မယှံ ပုတ္တာတိ သညာယ ''အဟံ ပိတာ ဘူတဘဗျာန''န္တိ မညတိ။

ဣဒါနိ ကာရဏတော သာဓေတုကာမော – ''မယာ ဣမေ သတ္တာ နိမ္မိတာ''တိ ပဋိညံ ကတွာ ''တံ ကိဿ ဟေတု''တိအာဒိမာဟ။ **ဣတ္ထတ္တ** န္တိ ဣတ္ထဘာဝံ, ဗြဟ္မဘာဝန္တိ အတ္ထော။ **ဣမိနာ မယ**န္တိ အတ္တနော ကမ္မဝသေန စုတာပိ ဥပပန္နာပိ စ ကေဝလံ မညနာမတ္တေနေဝ ''ဣမိနာ မယံ နိမ္မိတာ''တိ မညမာနာ ဝင်္ကစ္ဆိဒ္ဒေ ဝင်္ကအာဏိ ဝိယ ဩနမိတွာ တဿေဝ ပာဒမူလံ ဂစ္ဆန္တီတိ။

၄၃. **ဝဏ္ဏဝန္တတရော စာ** တိ ဝဏ္ဏဝန္တတရော, အဘိရူပေ ပာသာဒိကောတိ အတ္ထော။ **မဟေသက္ခတရော** တိ ဣဿရိယပရိဝါရဝသေန မဟာယသတရော။

၄၄. **ဌာနံ ခော ပနေတန္တိ** ကာရဏံ ခော ပနေတံ။ သော တထာ စိတွာ အညတ္ရ န ဂစ္ဆတိ, က္ကခေဝ အာဂစ္ဆတိ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **အကရသ္မာ** တိ ဂေဟာ။ **အနကရိယန္တိ** ပဗ္ဗဇ္ဇံ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဟိ ယသ္မာ အကရဿ ဟိတံ ကသိကေရက္ခာဒိကမ္မံ တတ္ထ နတ္ထိ, တသ္မာ အနကရိယန္တိ ဝုစ္စတိ။ **ပဗ္ဗဇတီ** တိ ဥပဂစ္ဆတိ။ **တထာ ပရံ နာနုဿရတီ**တိ တထာ ပဗ္ဗေနိတသာ ပရံ န သရတိ, သရိတုံ အသက္ကောန္တော တတ္ထ ဌတွာ ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိ။

နိစ္စော တိအာဒီသု တဿ ဥပပတ္တိံ အပဿန္တော **နိစ္စော** တိ ဝဒတိ, မရဏံ အပဿန္တော **ဓုဝော**တိ, သဒါဘာဝတော **သဿတော** တိ, ဇရာဝသေနာပိ ဝိပရိဏာမဿ အဘာဝတော အဝိပရိဏာမဓမ္မောတိ။ သေသမေတ္ထ ပဌမတရေ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

၄၅-၄၆. ဒုတိယတရေ ခိဍ္ဍာယ ပဒုဿန္တိ ဝိနဿန္တီတိ **ခိဍ္ဍာပဒေါသိကာ,** ပဒူသိကာတိပိ ပာဠိံ လိခန္တိ, သာ အဋ္ဌကထာယံ နတ္ထိ။ **အတိဝေလန္တိ** အတိကာလံ, အတိစိရန္တိ အတ္ထော။ **ဟဿခိဍ္ဍာရတိဓမ္မသမာပန္နာ** တိ ဟဿရတိ ဓမ္မဉ္စေဝ ခိဍ္ဍာရတိဓမ္မဉ္စ သမာပန္နာ အနုယုတ္တာ, ကေဠိဟဿသုခဉ္စေဝ ကာယိကဝါစသိကကီဠာသုခဉ္စ အနုယုတ္တာ, ဝုတ္တပ္ပကာရရတိဓမ္မသမင်္ဂိနော ဟုတွာ ဝိဟရန္တီတိ အတ္ထော။

သတိ သမ္မုဿတီ တိ ခာဒနီယဘောဇနီယေသု သတိ သမ္မုဿတိ။ တေ ကိရ ပုညဝိသေသာဓိဂတေန မဟန္တေန အတ္တနော သိရိဝိဘဝေန နက္ခတ္တံ ကီဠန္တာ တာယ သမ္ပတ္တိမဟန္တတာယ – “အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇိမ္ဟ, န ပရိဘုဉ္ဇိမ္ဟာ”တိပိ န ဇာနန္တိ။ အထ ဧကာဟာရာတိက္ကမနတော ပဋ္ဌာယ နိရန္တရံ ခာဒန္တာပိ ပိဝန္တာပိ စဝန္တိယေဝ, န တိဋ္ဌန္တိ။ ကသ္မာ? ကမ္မဇတေဇဿ ဗလဝတာယ, ကရဇကာယဿ မန္ဒတာယ, မနုဿာနဉှိ ကမ္မဇတေဇော မန္ဒော, ကရဇကာယော ဗလဝါ။ တေသံ တေဇဿ မန္ဒတာယ ကရဇကာယဿ ဗလဝတာယ သတ္တာဟမ္ပိ အတိက္ကမိတွာ ဥဠာဟာဒကအစ္ဆယာဂုအာဒီဟိ သက္ကာ ဝတ္ထုံ ဥပတ္ထမ္ဘေတုံ။ ဒေဝါနံ ပန တေဇော ဗလဝါ ဟောတိ, ကရဇံ မန္ဒံ။ တေ ဧကံ အာဟာရဝေလံ အတိက္ကမိတွာဝ သဏ္ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။ ယထာ နာမ ဂိမှာနံ မဇ္ဈန္ဟိကေ တတ္တပါသာဏေ ဌပိတံ ပဒုမံ ဝါ ဥပ္ပလံ ဝါ သာယန္ဟသမယေ ဃဋသတေနာပိ သိဉ္စိယမာနံ ပါကတိကံ န ဟောတိ, ဝိနဿတိယေဝ။ ဧဝမေဝ ပစ္ဆာ နိရန္တရံ ခာဒန္တာပိ ပိဝန္တာပိ စဝန္တိယေဝ, န တိဋ္ဌန္တိ။ တေနာဟ **“သတိယာ သမ္မောသာ တေ ဒေဝါ တမှာ ကာယာ စဝန္တီ”**တိ။ ကတမေ ပန တေ ဒေဝါတိ? က္ကမေ ဒေဝါတိ အဋ္ဌကထာယံ ဝိစာရဏာ နတ္ထိ, “ဒေဝါနံ ကမ္မဇတေဇော ဗလဝါ ဟောတိ, ကရဇံ မန္ဒ”န္တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ ပန ယေ ကေစိ ကဗဠီကာရာဟာရူပဇီဝိနော ဒေဝါ ဧဝံ ကရောန္တိ, တေယေဝ စဝန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကေစိ ပနာဟု – “နိမ္မာနရတိပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနော တေ ဒေဝါ”တိ။ ခိဍ္ဍာပဒုဿနမတ္တေနေဝ ဟေတေ ခိဍ္ဍာပဒေါသိကာတိ ဝုတ္တာ။ သေသမေတ္ထ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၇-၄၈. တတိယတရေ မနေန ပဒုဿန္တိ ဝိနဿန္တီတိ **မနောပဒေါသိကာ,** ဧတေ စာတုမဟာရာဇိကာ။ တေသု ကိရ ဧကော ဒေဝပုတ္တော – နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမီတိ သပရိဝါရော ရထေန ဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇတိ, အထညော နိက္ခမန္တော တံ ပုရတော ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ – ‘ဘော အယံ ကပဏော’, အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ဝိယ ဧတံ ဒိသွာ – “ပီတိယာ ဥဒ္ဓုမာတော ဝိယ ဘိဇ္ဇမာနော ဝိယ စ ဂစ္ဆတီ”တိ ကုဇ္ဈတိ။ ပုရတော ဂစ္ဆန္တောပိ နိဝတ္တိတွာ တံ ကုဒ္ဓံ ဒိသွာ – ကုဒ္ဓာ နာမ သုဝိဒိတာ ဟောန္တီတိ ကုဒ္ဓဘာဝမဿ ဉတွာ – “တွံ ကုဒ္ဓော, မယှံ ကိံ ကရိဿသိ, အယံ သမ္ပတ္တိ မယာ အနသီလာဒီနံ ဝသေန လဒ္ဓါ, န တုယှံ ဝသေနာ”တိ ပဋိကုဇ္ဈတိ။ ဧကသ္မိဉှိ ကုဒ္ဓေ ဣတရော အကုဒ္ဓော ရက္ခတိ, ဥဘောသု ပန ကုဒ္ဓေသု ဧကဿ ကောဓော ဣတရဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ တဿပိ ကောဓော ဣတရဿ ပစ္စယော ဟောတီတိ ဥဘော ကန္ဒန္တာနံယေဝ ဩရောဓာနံ စဝန္တိ။ အယမေတ္ထ ဓမ္မတာ။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၉-၅၂. တက္ကီတဒေ အယံ စက္ခာဒီနံ ဘေဒံ ပဿတိ, စိတ္တံ ပန ယသ္မာ ပုရိမံ ပုရိမံ ပစ္ဆိမဿ ပစ္ဆိမဿ ပစ္စယံ ဒတွာဝ နိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ စက္ခာဒီနံ ဘေဒတော ဗလဝတရမ္ပိ စိတ္တဿ ဘေဒံ န ပဿတိ။ သော တံ အပဿန္တော ယထာ နာမ သကုဏော ဧကံ ရုက္ခံ ဇဟိတွာ အညသ္မိံ နိလီယတိ, ဧဝမေဝ က္ကမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဘိန္နေ စိတ္တံ အညတ္ရ ဂစ္ဆတီတိ ဂဟေတွာ ဧဝမာဟ။ သေသမေတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အန္တာနန္တဝါဒဝဏ္ဏနာ

၅၃. အန္တာနန္တိကာ တိ အန္တာနန္တတအ, အန္တံ တ အနန္တံ တ အန္တာနန္တံ တ နေဝန္တာနာနန္တံ တ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တတအာတိ အတ္ထော။

၅၄-၆၀. အန္တသညီ လောကသ္မိံ ဝိဟရတီ တိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ စက္ကတဠပရိယန္တံ အဝဍ္ဎေတွာ တံ – “လောကော”တိ ဂဟေတွာ အန္တသညီ လောကသ္မိံ ဝိဟရတိ, စက္ကတဠပရိယန္တံ ကတွာ ဝဍ္ဎိတကသိဏော ပန အနန္တသညီ ဟောတိ, ဥဒ္ဓမဓော အဝဍ္ဎေတွာ ပန တိရိယံ ဝဍ္ဎေတွာ ဥဒ္ဓမဓော အန္တသညီ, တိရိယံ အနန္တသညီ။ တက္ကိတ အော ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမေ စတ္တာရောပိ အတ္တနာ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာနုသာရေနေဝ ဒိဋ္ဌိယာ ဂဟိတတ္တာ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကေသု ပဝိဋ္ဌာ။

အမရာဝိက္ခေပတဒဝဏ္ဏနာ

၆၁. န မရတီတိ **အမရာ။** ကာ သာ? ဧဝန္တိပိ မေ နောတိအာဒိနာ နယေန ပရိယန္တရဟိတာ ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ ဒိဋ္ဌိ စေဝ ဝါစာ စ။ ဝိဝိဓော ခေပောတိ **ဝိက္ခေပော,** အမရာယ ဒိဋ္ဌိယာ ဝါစာယ စ ဝိက္ခေပောတိ **အမရာဝိက္ခေပော,** သော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **အမရာဝိက္ခေပိကာ,** အပရော နယော – အမရာ နာမ ဧကာ မစ္ဆဇာတိ, သာ ဥမ္မုဇ္ဇနနိမုဇ္ဇနာဒိဝသေန ဥဒကေ သန္ဓာဝမာနာ ဂဟေတုံ န သက္ကာတိ, ဧဝမေဝ အယမ္ပိ ဝါဒော ဣတောစိတော စ သန္ဓာဝတိ, ဂါဟံ န ဥပဂစ္ဆတီတိ **အမရာဝိက္ခေပော** တိ ဝုစ္စတိ။ သော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **အမရာဝိက္ခေပိကာ။**

၆၂. “ဣဒံ ကုသလ”န္တိ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတီ တိ ဒသ ကုသလကမ္မပထေ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတီတိ အတ္ထော။ အကုသလေပိ ဒသ အကုသလကမ္မပထာဝ အဓိပ္ပေတာ။ **သော မမဿ ဝိဃာတော** တိ “မုသာ မယာ ဘဏိတ”န္တိ ဝိပ္ပဋိသာရုပ္ပတ္တိယာ မမ ဝိဃာတော အဿ, ဒုက္ခံ ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ **သော မမဿ အန္တရာယော** တိ သော မမ သဂ္ဂဿ စေဝ မဂ္ဂဿ စ အန္တရာယော အဿ။ **မုသာဝါဒဘယာ မုသာဝါဒပရိဇေဂုစ္ဆာ** တိ မုသာဝါဒေ ဩတ္တပ္ပေန စေဝ ဟိရိယာ စ။ **ဝါစာဝိက္ခေပံ အာပဇ္ဇတီ** တိ ဝါစာယ ဝိက္ခေပံ အာပဇ္ဇတိ။ ကီဒိသံ? အမရာဝိက္ခေပံ, အပရိယန္တဝိက္ခေပန္တိ အတ္ထော။

ဧဝန္တိပိ မေ နော တိအာဒီသု ဧဝန္တိပိ မေ နောတိ အနိယမိတဝိက္ခေပော ။ **တထာတိပိ မေ နော**တိ “သဿတော အတ္တာ စ လောကော စာ”တိ ဝုတ္တံ သဿတဝါဒံ ပဋိက္ခိပတိ။ **အညထာတိပိ မေ နော**တိ သဿတတော အညထာ ဝုတ္တံ ဧကစ္စသဿတံ ပဋိက္ခိပတိ။ **နောတိပိ မေ နော**တိ – “န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ”တိ ဝုတ္တံ ဥစ္ဆေဒံ ပဋိက္ခိပတိ။ **နော နောတိပိ မေ နော**တိ “နေဝ ဟောတိ န န ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ တက္ကိတဝါဒံ ပဋိက္ခိပတိ။ သယံ ပန “ဣဒံ ကုသလ”န္တိ ဝါ “အကုသလ”န္တိ ဝါ ပုဋ္ဌော န ကိဉ္စိ ဗျာကရောတိ။ “ဣဒံ ကုသလ”န္တိ ပုဋ္ဌော “ဧဝန္တိပိ မေ နော”တိ ဝဒတိ။ တတော “ကိံ အကုသလ”န္တိ ဝုတ္တေ “တထာတိပိ မေ နော”တိ ဝဒတိ။ “ကိံ ဥဘယတော အညထာ”တိ ဝုတ္တေ “အညထာတိပိ မေ နော”တိ ဝဒတိ။ တတော “တိဝိဓေနာပိ န ဟောတိ, ကိံ တေ လဒ္ဓီ”တိ ဝုတ္တေ “နောတိပိ မေ နော”တိ ဝဒတိ။ တတော “ကိံ နော နောတိ တေ လဒ္ဓီ”တိ ဝုတ္တေ “နော နောတိပိ မေ နော”တိ ဧဝံ ဝိက္ခေပမေဝ အာပဇ္ဇတိ, ဧကသ္မိမ္ပိ ပက္ခေ န တိဋ္ဌတိ။

၆၃. ဆန္ဒော ဝါ ရာဂေါ ဝါ တိ အဇာနန္တောပိ သဟသာ ကုသလမေဝ “ကုသလ”န္တိ ဝတွာ အကုသလမေဝ “အကုသလ”န္တိ ဝတွာ မယာ အသုကဿ နာမ ဧဝံ ဗျာကတံ, ကိံ တံ သုဗျာကတန္တိ အညေ ပဏ္ဍိတေ ပုစ္ဆိတွာ တေဟိ – “သုဗျာကတံ, ဘဒ္ဒမုခ, ကုသလမေဝ တယာ ကုသလံ, အကုသလမေဝ အကုသလန္တိ ဗျာကတ”န္တိ ဝုတ္တေ နတ္ထိ မယာ သဒိသော ပဏ္ဍိတောတိ ဧဝံ မေ တတ္ထ ဆန္ဒော ဝါ ရာဂေါ ဝါ အဿာတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ဆန္ဒော ဒုဗ္ဗလရာဂေါ, ရာဂေါ ဗလဝရာဂေါ။ **ဒေါသော ဝါ ပဋိဃော ဝါ**တိ ကုသလံ ပန “အကုသလ”န္တိ, အကုသလံ ဝါ “ကုသလ”န္တိ ဝတွာ အညေ ပဏ္ဍိတေ ပုစ္ဆိတွာ တေဟိ – “ဒုဗျာကတံ တယာ”တိ ဝုတ္တေ ဧတ္တကမ္ပိ နာမ န ဇာနာမီတိ တတ္ထ မေ အဿ ဒေါသော ဝါ ပဋိဃော ဝါတိ အတ္ထော။ ဣဓာပိ ဒေါသော ဒုဗ္ဗလကောဓော, ပဋိဃော ဗလဝကောဓော။

တံ မမဿ ဥပါဒါနံ, သော မမဿ ဝိဃာတော တိ တံ ဆန္ဒရာဂဒွယံ မမ ဥပါဒါနံ အဿ, ဒေါသပဋိဃဒွယံ ဝိဃာတော။ ဥဘယမ္ပိ ဝါ ဒဠှဂ္ဂဟဏဝသေန ဥပါဒါနံ , ဝိဟနနဝသေန ဝိဃာတော။ ရာဂေါ ဟိ အမုဉ္စိတုကာမတာယ

အာရမ္မဏံ ဂဏှာတိ ဇလူကာ ဝိယ။ အေသော ဝိနာသေတုကာမတာယ အာသီဝိသော ဝိယ။ ဥဘောပိ စေတေ သန္တာပကဋ္ဌေန ဝိဟနန္တိ ယေတတိ "ဥပါဒါန"န္တိ စ "ဝိဃာတော"တိ စ ဝုတ္တာ။ သေသံ ပဌမတရသဒိသမေဝ။

၆၄. **ပဏ္ဍိတာ** တိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတာ။ **နိပုဏာ**တိ သဏှသုခုမဗုဒ္ဓိနော သုခုမအတ္ထန္တရံ ပဋိဝိဇ္ဈနသမတ္ထာ။ **ကတပရပ္ပဝါဒါ** တိ ဝိညာတပရပ္ပဝါဒါ စေဝ ပရေဟိ သဒ္ဓိံ ကတဝါဒပရိစယာ စ။ **တလဝေဓိရူပာ**တိ တလဝေဓိဓနုဂ္ဂဟသဒိသာ။ **တေ ဘိန္ဒန္တာ မညေ** တိ တလဝေဓိ ဝိယ တလံ သုခုမာနိပိ ပရေသံ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ အတ္တနော ပညာဂတေန ဘိန္ဒန္တာ ဝိယ စရန္တီတိ အတ္ထော။ **တေ မံ တတ္ထာ** တိ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ မံ တေသု ကုသလာကုသလေသု။ **သမနုယုဉ္ဇေယျုန္တိ** "ကိံ ကုသလံ, ကိံ အကုသလန္တိ အတ္တနော လဒ္ဓိံ ဝဒ"တိ လဒ္ဓိံ ပုစ္ဆေယျုံ။ **သမနုကာဟေယျု** န္တိ "ဣဒံ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "ကေန ကာရဏေန ဧတမတ္ထံ ကဟေယျု"န္တိ ကာရဏံ ပုစ္ဆေယျုံ။ **သမနုဘာသေယျု** န္တိ "ဣမိနာ နာမ ကာရဏေနာ"တိ ဝုတ္တေ ကာရဏေ ဒေါသံ ဒဿေတွာ "န တွံ ဣဒံ ဇာနာသိ, ဣဒံ ပန ဂဏှ, ဣဒံ ဝိဿဇ္ဇေဟီ"တိ ဧဝံ သမနုယုဉ္ဇေယျုံ။ **န သမ္ပာယေယျ** န္တိ န သမ္ပာဒေယျံ, သမ္ပာဒေတွာ ကထေတုံ န သက္ကုဏေယျန္တိ အတ္ထော။ **သော မမဿ ဝိဃာတော** တိ ယံ တံ ပုနပ္ပုနံ ဝတွာပိ အသမ္ပာယနံ နာမ, သော မမ ဝိဃာတော အဿ, ဩဋ္ဌတာလုဇိဝှာဂလသောသနဒုက္ခမေဝ အဿာတိ အတ္ထော။ သေသမေတ္ထာပိ ပဌမတရသဒိသမေဝ။

၆၅-၆၆. **မန္ဒော** တိ မန္ဒပညော အပညဿေဝေတံ နာမံ။ **မောမူဟော**တိ အတိသမ္မူဠှော။ **ဟောတိ တထာဂတော** တိအာဒီသု သတ္တော "တထာဂတော"တိ အဓိပ္ပေတော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣမေပိ စတ္တာရော ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တဓမ္မာနုသာရေနေဝ ဒိဋ္ဌိယာ ဂဟိတတ္တာ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကေသု ပဝိဋ္ဌာ။

အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဝါဒဝဏ္ဏနာ

၆၇. "အဓိစ္စသမုပ္ပန္နော အတ္တာ စ လောကော စာ"တိ ဒဿနံ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ။ တံ ဧတေသံ အတ္ထီတိ **အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ။ အဓိစ္စသမုပ္ပန္န**န္တိ အကာရဏသမုပ္ပန္နံ။

၆၈-၇၃. **အသညသတ္တာ** တိ ဒေသနာသီသမေတံ, အစိတ္တုပ္ပါဒါ ရူပမတ္တကအတ္တဘာဝါတိ အတ္ထော။ တေသံ ဧဝံ ဥပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ဧကစ္စော ဟိ တိတ္ထာယတနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝါယောကသိဏေ ပရိကမ္မံ ကတွာ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ – "စိတ္တေ ဒေါသံ ပဿတိ, စိတ္တေ သတိ ဟတ္ထစ္ဆေဒါဒိဒုက္ခဉ္စေဝ သဗ္ဗဘယာနိ စ ဟောန္တိ, အလံ ဣမိနာ စိတ္တေန, အစိတ္တကဘာဝေါဝ သန္တော"တိ, ဧဝံ စိတ္တေ ဒေါသံ ပဿိတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ကာလံ ကတွာ အသညသတ္တေသု နိဗ္ဗတ္တတိ, စိတ္တမဿ စုတိစိတ္တနိရောဓေနေ ဣဓေဝ နိဝတ္တတိ, ရူပက္ခန္ဓမတ္တမေဝ တတ္ထ ပါတုဘဝတိ။ တေ တတ္ထ ယထာ နာမ ဇိယာဝေဂက္ခိတ္တော သရော ယတ္တကော ဇိယာဝေဂော, တတ္တကမေဝ အာကာသေ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝ ဈာနဝေဂက္ခိတ္တာ ဥပပဇ္ဇိတွာ ယတ္တကော ဈာနဝေဂော, တတ္တကမေဝ ကာလံ တိဋ္ဌန္တိ, ဈာနဝေဂေ ပန ပရိဟီနေ တတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော အန္တရဓာယတိ, ဣဓ ပန ပဋိသန္ဓိသညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယသ္မာ ပန တာယ ဣဓ ဥပ္ပန္နသညာယ တေသံ တတ္ထ စုတိ ပညာယတိ, တသ္မာ "သညုပ္ပါဒါ စ ပန တေ ဒေဝါ တမှာ ကာယာ စဝန္တီ"တိ ဝုတ္တံ။ **သန္တတာယာ** တိ သန္တဘာဝါယ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ တက္ကီဝါဒေပိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

အပရန္တကပ္ပိကဝဏ္ဏနာ

၇၄. ဧဝံ အဋ္ဌာရသ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကေ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ စတုစတ္တာရီသံ အပရန္တကပ္ပိကေ ဒဿေတုံ – "သန္တိ, ဘိက္ခဝေ"တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အနာဂတကောဋ္ဌာသသင်္ခါတံ အပရန္တံ ကပ္ပေတွာ ဂဏှန္တီတိ **အပရန္တကပ္ပိကာ,** အပရန္တကပ္ပော ဝါ ဧတေသံ အတ္ထီတိ **အပရန္တကပ္ပိကာ။** ဧဝံ သေသမ္ပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သညီဝါဒဝဏ္ဏနာ

၇၅. **ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာ** တိ အာဃာတနံ ဝုစ္စတိ မရဏံ, ဥဒ္ဓမာဃာတနာ အတ္တာနံ ဝဒန္တီတိ **ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာ**။ သညီတိ ပဝတ္တော တဒေ, သညီတဒေ, သော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **သညီတဒာ**။

၇၆-၇၇. **ရူပီ အတ္တာ** တိအာဒီသု ကသိဏရူပံ ''အတ္တာ''တိ တတ္ထ ပဝတ္တသညဉ္စဿ ''သညာ''တိ ဂဟေတွာ တ တ အာဇီဝကာဒယော ဝိယ တက္ကမတ္တေနေဝ တ ''ရူပီ အတ္တာ ဟောတိ, အရောဂေါ ပရံ မရဏာ သညီ''တိ နံ ပညပေန္တိ။ တတ္ထ **အရောဂေါ**တိ နိစ္စော။ အရူပသမာပတ္တိနိမိတ္တံ ပန ''အတ္တာ''တိ သမာပတ္တိသညဉ္စဿ ''သညာ''တိ ဂဟေတွာ တ တ နိဂဏ္ဌာဒယော ဝိယ တက္ကမတ္တေနေဝ တ ''အရူပီ အတ္တာ ဟောတိ, အရောဂေါ ပရံ မရဏာ သညီ''တိ နံ ပညပေန္တိ။ တတိယာ ပန မိဿကဂဟဝသေန ပဝတ္တာ ဒိဋ္ဌိ။ စတုတ္ထာ တက္ကဂဟေနေဝ။ ဒုတိယစတုက္ကံ အန္တာနန္တိကတဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတိယစတုက္ကေ သမာပန္နကဝသေန ဧကတ္တသညီ , အသမာပန္နကဝသေန နာနတ္တသညီ, ပရိတ္တကသိဏဝသေန ပရိတ္တသညီ, ဝိပုလကသိဏဝသေန အပ္ပမာဏသညီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ စတုတ္ထစတုက္ကေ ပန ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနဘူမိယံ နိဗ္ဗတ္တမာနံ ဒိသွာ ''ဧကန္တသုခီ''တိ ဂဏှာတိ။ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တမာနံ ဒိသွာ ''ဧကန္တဒုက္ခီ''တိ။ မနုဿေသု နိဗ္ဗတ္တမာနံ ဒိသွာ ''သုခဒုက္ခီ''တိ။ ဝေဟပ္ဖလဒေဝေသု နိဗ္ဗတ္တမာနံ ဒိသွာ ''အဒုက္ခမသုခီ''တိ ဂဏှာတိ။ ဝိသေသတော ဟိ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏလာဘိနော ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ ဟောန္တိ, ဒိဗ္ဗစက္ခုကာ အပရန္တကပ္ပိကာတိ။

အသညီတဒဝဏ္ဏနာ

၇၈-၈၃. အသညီတဒေ သညီတဒေ အာဒိမ္ဟိ ဝုတ္တာနံ ဒွိန္နံ စတုက္ကာနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ တထာ နေဝသညီနာသညီတဒေ။ ကေဝလဉှိ တတ္ထ ''သညီ အတ္တာ''တိ ဂဏှန္တာနံ တာ ဒိဋ္ဌိယော, ဣဓ ''အသညီ''တိ စ ''နေဝသညီနာသညီ''တိ စ။ တတ္ထ န ဧကန္တေန ကာရဏံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ။ ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ ဟိ ကဟော ဥမ္မတ္တကပစ္ဆိသဒိသောတိ ဝုတ္တမေတံ။

ဥစ္ဆေဒတဒဝဏ္ဏနာ

၈၄. ဥစ္ဆေဒတဒေ **သတော**တိ ဝိဇ္ဇမာနဿ။ **ဥစ္ဆေဒ** န္တိ ဥပစ္ဆေဒံ ။ **ဝိနာသ**န္တိ အဒဿနံ။ **ဝိဘဝ**န္တိ ဘာဝဝိဂမံ။ သဗ္ဗာနေတာနိ အညမညဝေဝစနာနေဝ။ တတ္ထ ဒွေ ဇနာ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ ဂဏှန္တိ, လာဘီ စ အလာဘီ စ။ လာဘီ အရဟတော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ စုတိံ ဒိသွာ ဥပပတ္တိံ အပဿန္တော, ယော ဝ စုတိမတ္တမေဝ ဒဋ္ဌုံ သက္ကောတိ, န ဥပပတ္တိံ; သော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိ။ အလာဘီ စ ''ကော ပရလောကံ န ဇာနာတီ''တိ ကာမသုခဂိဒ္ဓတာယ ဝါ ''ယထာ ရုက္ခတော ပဏ္ဏာနိ ပတိတာနိ န ပုန ဝိရုဟန္တိ, ဧဝမေဝ သတ္တာ''တိအာဒိနာ တက္ကေန ဝါ ဥစ္ဆေဒံ ဂဏှာတိ။ ဣဓ ပန တဏှာဒိဋ္ဌီနံ ဝသေန တထာ စ အညထာ စ ဝိကပ္ပေတွာဝ ဣမာ သတ္တ ဒိဋ္ဌိယော ဥပ္ပန္နာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၈၅. တတ္ထ **ရူပီ**တိ ရူပဝါ။ **စာတုမဟာဘူတိကော**တိ စတုမဟာဘူတမယော။ မာတာပိတူနံ ဧတန္တိ မာတာပေတ္တိကံ။ ကိံ တံ? သုက္ကသောဏိတံ။ မာတာပေတ္တိကေ သမ္ဘူတော ဇာတောတိ **မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝေါ**။ ဣတိ ရူပကာယသီသေန မနုဿတ္တဘာဝံ ''အတ္တာ''တိ ဝဒတိ။ **ဣတ္ထေကေ** တိ ဣတ္ထံ ဧကေ ဧဝမေကေတိ အတ္ထော။

၈၆. ဒုတိယော တံ ပဋိက္ခိပိတွာ ဒိဗ္ဗတ္တဘာဝံ ဝဒတိ။ **ဒိဗ္ဗော** တိ ဒေဝလောကေ သမ္ဘူတော။ **ကာမာဝစရော**တိ ဆ ကာမာဝစရဒေဝပရိယာပန္နော။ ကဗဠီကာရံ အာဟာရံ ဘက္ခတီတိ ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခော။

၈၇. **မနောမယော**တိ ဈာနမနေန နိဗ္ဗတ္တော။ **သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂီ** တိ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂယုတ္တော။ **အဟီနိန္ဒြိယော** တိ ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယော။ ယာနိ ဗြဟ္မလောကေ အတ္ထိ, တေသံ ဝသေန ဣတရေသဉ္စ သဏ္ဌာနဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။

၈၈-၉၂. **သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ** တိအာဒီနံ အတ္ထော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တော။ **အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂေါ**တိအာဒီသု ပန အာကာသာနဉ္စာယတနဘာဝံ ဥပဂတောတိ, ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒဝဏ္ဏနာ

၉၃. ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒေ **ဒိဋ္ဌဓမ္မော** တိ ပစ္စက္ခဓမ္မော ဝုစ္စတိ, တတ္ထ တတ္ထ ပဋိလဒ္ဓတ္တဘာဝဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ နိဗ္ဗာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ, ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဒုက္ခဝူပသမနန္တိ အတ္ထော။ တံ ဝဒန္တီတိ **ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါ။** ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနန္တိ ပရမံ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ဥတ္တမန္တိ အတ္ထော။

၉၄. **ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟီ**တိ မနာပိယရူပါဒီဟိ ပဉ္စဟိ ကာမကောဋ္ဌာသေဟိ ဗန္ဓနေဟိ ဝါ။ **သမပ္ပိတော** တိ သုဋ္ဌု အပ္ပိတော အလ္လီနော ဟုတွာ။ **သမင်္ဂီဘူတော** တိ သမန္နာဂတော။ **ပရိစာရေတီ**တိ တေသု ကာမဂုဏေသု ယထာသုခံ ဣန္ဒြိယာနိ စာရေတိ သဉ္စာရေတိ ဣတော စိတော စ ဥပနေတိ။ အထ ဝါ လဠတိ ရမတိ ကီဠတိ။ ဧတ္ထ စ ဒုဝိဓာ ကာမဂုဏာ – မာနုသကာ စေဝ ဒိဗ္ဗာ စ။ မာနုသကာ မန္ဓာတုကာမဂုဏသဒိသာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, ဒိဗ္ဗာ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဒေဝရာဇဿ ကာမဂုဏသဒိသာတိ။ ဧဝရူပေ ကာမေ ဥပဂတာနဉ္ဟိ တေ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိံ ပညပေန္တိ။

၉၅. ဒုတိယဝါရေ ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန **အနိစ္စာ** ပဋိပီဠနဋ္ဌေန **ဒုက္ခာ,** ပကတိဇဟနဋ္ဌေန **ဝိပရိဏာမဓမ္မာ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တေသံ ဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ**တိ တေသံ ကာမာနံ ဝိပရိဏာမသင်္ခါတာ အညထာဘာဝါ, ယမ္ပိ မေ အဟောသိ, တမ္ပိ မေ နတ္ထီတိ ဝုတ္တနယေန **ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ။** တတ္ထ အန္တောနိဇ္ဈာယနလက္ခဏော သောကော, တန္နိဿိတလာလပ္ပနလက္ခဏော ပရိဒေဝေါ, ကာယပ္ပဋိပီဠနလက္ခဏံ ဒုက္ခံ, မနောဝိဃာတလက္ခဏံ ဒောမနဿံ, ဝိသာဒလက္ခဏော ဥပါယာသော, ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီတိအာဒီနမတ္ထော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တော။

၉၆. **ဝိတက္ကိတ**န္တိ အဘိနိရောပနဝသေန ပဝတ္တော ဝိတက္ကော။ **ဝိစာရိတ**န္တိ အနုမဇ္ဇနဝသေန ပဝတ္တော ဝိစာရော။ **ဧတေနေတ**န္တိ ဧတေန ဝိတက္ကိတေန စ ဝိစာရိတေန စ ဧတံ ပဌမဇ္ဈာနံ သဩဠာရိကံ သကဏ္ဍကံ ဝိယ ခါယတိ။

၉၇-၉၈. **ပီတိဂတ**န္တိ ပီတိယေဝ။ **စေတသော ဥပ္ပိလာဝိတတ္တ**န္တိ စိတ္တဿ ဥပ္ပိလဘာဝကရဏံ။ **စေတသော အာဘောဂေါ**တိ ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ တသ္မိံ သုခေ ပုနပ္ပုနံ စိတ္တဿ အာဘောဂေါ မနသိကာရော သမန္နာဟာရောတိ။ သေသမေတ္ထ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒေ ဥတ္တာနမေဝ။

ဧတ္တာဝတာ သဗ္ဗာပိ ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိယော ကထိတာ ဟောန္တိ။ ယာသံ သတ္တေဝ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယော, သေသာ သဿတဒိဋ္ဌိယော။

၁၀၀-၁၀၄. ဣဒါနိ – ‘‘ဣမေဟိ ခေါ တေ, ဘိက္ခဝေ’’တိ ဣမိနာ ဝါရေန သဗ္ဗေပိ တေ အပရန္တကပ္ပိကေ ဧကဇ္ဈံ နိယျာတေတွာ သဗ္ဗညုတညာဏံ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ ပုန – ‘‘ဣမေဟိ, ခေါ တေ ဘိက္ခဝေ’’တိအာဒိနာ ဝါရေန သဗ္ဗေပိ တေ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပ္ပိကေ ဧကဇ္ဈံ နိယျာတေတွာ တဒေဝ ဉာဏံ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ ဣတိ ‘‘ကတမေ စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ’’တိအာဒိမှိ ပုစ္ဆမာနောပိ သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ ပုစ္ဆိတွာ ဝိဿဇ္ဇမာနောပိ သတ္တာနံ အဇ္ဈာသယံ တုလာယ တုလယန္တော ဝိယ သိနေရုပါဒတော ဝါလုကံ ဥဒ္ဓရန္တော ဝိယ ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ ဥဒ္ဓရိတွာ သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ ဧဝမယံ ယထာနုသန္ဓိဝသေန ဒေသနာ အာဂတာ။

တယော ဟိ သုတ္တဿ အနုသန္ဓီ – ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ, အဇ္ဈာသယာနုသန္ဓိ, ယထာနုသန္ဓီတိ။ တတ္ထ ‘‘ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ကိံ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဩရိမံ တီရံ, ကိံ ပါရိမံ တီရံ, ကော မဇ္ဈေ သံသီဒေါ, ကော ထလေ ဥဿာဒေါ, ကော မနုဿဂ္ဂါဟော, ကော အမနုဿဂ္ဂါဟော, ကော အာဝဋ္ဋဂ္ဂါဟော, ကော အန္တောပူတိဘာဝေါ’’တိ (သံ. နိ. ၄.၂၄၁) ဧဝံ ပုစ္ဆန္တာနံ ဘဂဝတာ ဝိဿဇ္ဇိတသုတ္တဝသေန ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အထ ခေါ အညတရဿ ဘိက္ခုနော ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – ‘‘ဣတိ ကိရ ဘော ရူပံ အနတ္တာ။, ဝေဒနာ။, သညာ။, သင်္ခါရာ ။, ဝိညာဏံ အနတ္တာ, အနတ္တကတာနိ ကိရ ကမ္မာနိ ကမတ္တာနံ ဖုသိဿန္တီ’’တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿ ဘိက္ခုနော စေတသာ စေတော ပရိဝိတက္ကမညာယ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ဌာနံ ခေါ ပနေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဇ္ဇတိ, ယံ ဣဓေကစ္စော မောဃပုရိသော အဝိဒွါ အဝိဇ္ဇာဂတော တဏှာဓိပတေယျေန စေတသာ သတ္ထုသာ

သနံ အတိဓာဝိတဗ္ဗံ မညေယျ – ''ဣတိ ကိရ ဘော ရူပံ အနတ္တာ။ပေ.။ ဖုသိဿန္တီ''တိ။ တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ (မ. နိ. ၃.၁၀)။ ဧဝံ ပရေသံ အဇ္ဈာသယံ ဝိဒိတွာ ဘဂဝတာ ဝုတ္တသုတ္တဝသေန အဇ္ဈာသယာနုသန္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယေန ပန ဓမ္မေန အာဒိမှိ ဒေသနာ ဥဋ္ဌိတာ, တဿ ဓမ္မဿ အနုရူပဓမ္မဝသေန ဝါ ပဋိပက္ခဝသေန ဝါ ယေသု သုတ္တေသု ဥပရိ ဒေသနာ အာဂစ္ဆတိ, တေသံ ဝသေန ယထာနုသန္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေယျထိဒံ, အာကင်္ခေယျသုတ္တေ ဟေဋ္ဌာ သီလေန ဒေသနာ ဥဋ္ဌိတာ, ဥပရိ ဆ အဘိညာ အာဂတာ။ ဝတ္ထသုတ္တေ ဟေဋ္ဌာ ကိလေသေန ဒေသနာ ဥဋ္ဌိတာ, ဥပရိ ဗြဟ္မဝိဟာရာ အာဂတာ။ ကောသမ္ဗကသုတ္တေ ဟေဋ္ဌာ ဘဏ္ဍနေန ဥဋ္ဌိတာ, ဥပရိ သာရဏီယဓမ္မာ အာဂတာ။ ကကစူပမေ ဟေဋ္ဌာ အက္ခန္တိယာ ဥဋ္ဌိတာ, ဥပရိ ကကစူပမာ အာဂတာ။ ဣမသ္မိမ္ပိ ဗြဟ္မဇာလေ ဟေဋ္ဌာ ဒိဋ္ဌိဝသေန ဒေသနာ ဥဋ္ဌိတာ, ဥပရိ သုညတာပကာသနံ အာဂတံ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဧဝမယံ ယထာနုသန္ဓိဝသေန ဒေသနာ အာဂတာ''တိ။

ပရိတဿိတဝိပ္ဖန္ဒိတဝါရဝဏ္ဏနာ

၁၀၅-၁၁၇. ဣဒါနိ မရိယာဒဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ – ''တတြ ဘိက္ခဝေ''တိအာဒိကာ ဒေသနာ အာရဒ္ဓါ။ **တဒပိ တေသံ ဘဝတံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ အဇာနတံ အပဿတံ ဝေဒယိတံ တဏှာဂတာနံ ပရိတဿိတဝိပ္ဖန္ဒိတမေဝါ**တိ ယေန ဒိဋ္ဌိအဿာဒေန ဒိဋ္ဌိသုခေန ဒိဋ္ဌိဝေဒယိတေန တေ သောမနဿဇာတာ သဿတံ အတ္တာနဉ္စ လောကဉ္စ ပညပေန္တိ စတူဟိ ဝတ္ထူဟိ, တဒပိ တေသံ ဘဝန္တာနံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ယထာဘူတံ ဓမ္မာနံ သဘာဝံ အဇာနန္တာနံ အပဿန္တာနံ ဝေဒယိတံ တဏှာဂတာနံ ကေဝလံ တဏှာဂတာနံယေဝ တံ ဝေဒယိတံ, တဉ္စ ခေါ ပနေတံ ပရိတဿိတဝိပ္ဖန္ဒိတမေဝ။ ဒိဋ္ဌိသင်္ခါတေန စေဝ တဏှာသင်္ခါတေန စ ပရိတဿိတေန ဝိပ္ဖန္ဒိတမေဝ စလိတမေဝ ကမ္ပိတမေဝ ထုသရာသိမှိ နိခာတခါဏုသဒိသံ, န သောတာပန္နဿ ဒဿနမိဝ နိစ္စလန္တိ ဒဿေတိ။ သေ နယော ဧကစ္စသဿတာဒီသုပိ။

ဖဿပစ္စယဝါရဝဏ္ဏနာ

၁၁၈-၁၃၀. ပုန – ''တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သဿတဝါဒါ''တိအာဒိ ပရမ္ပရပစ္စယဒဿနတ္ထံ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **တဒပိ ဖဿပစ္စယာ** တိ ယေန ဒိဋ္ဌိအဿာဒေန ဒိဋ္ဌိသုခေန ဒိဋ္ဌိဝေဒယိတေန တေ သောမနဿဇာတာ သဿတံ အတ္တာနဉ္စ လောကဉ္စ ပညပေန္တိ စတူဟိ ဝတ္ထူဟိ, တဒပိ တဏှာဒိဋ္ဌိပရိဖန္ဒိတံ ဝေဒယိတံ ဖဿပစ္စယာတိ ဒဿေတိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

၁၃၁-၁၄၃. ဣဒါနိ တဿ ပစ္စယဿ ဒိဋ္ဌိဝေဒယိတေ ဗလဝဘာဝဒဿနတ္ထံ ပုန – ''တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သဿတဝါဒါ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တေ ဝတ အညတြ ဖဿာ** တိ တေ ဝတ သမဏဗြာဟ္မဏာ တံ ဝေဒယိတံ ဝိနာ ဖဿေန ပဋိသံဝေဒိဿန္တီတိ ကာရဏမေတံ နတ္ထီတိ။ ယထာ ဟိ ပတိတော ဂေဟဿ ဥပတ္ထမ္ဘနတ္ထာယ ထူဏာ နာမ ဗလဝပစ္စယော ဟောတိ, န တံ ထူဏာယ အနုပတ္ထမ္ဘိတံ ဌာတုံ သက္ကောတိ, ဧဝမေဝ ဖဿောပိ ဝေဒနာယ ဗလဝပစ္စယော, တံ ဝိနာ ဣဒံ ဒိဋ္ဌိဝေဒယိတံ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

ဒိဋ္ဌိဂတိကာဓိဋ္ဌာနဝဋ္ဋကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄၄. ဣဒါနိ တတြ ဘိက္ခဝေ, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သဿတဝါဒါ သဿတံ အတ္တာနဉ္စ လောကဉ္စ ပညပေန္တိ စတူဟိ ဝတ္ထူဟိ, ယေပိ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧကစ္စသဿတိကာတိအာဒိနာ နယေန သဗ္ဗဒိဋ္ဌိဝေဒယိတာနိ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ ကသ္မာ? ဥပရိ ဖဿေ ပက္ခိပနတ္ထာယ။ ကထံ? သဗ္ဗေ တေ ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ ဖုဿ ဖုဿ ပဋိသံဝေဒေန္တီတိ။ တတ္ထ ဆ ဖဿာယတနာနိ နာမ – စက္ခုဖဿာယတနံ, သောတဖဿာယတနံ, ဃာနဖဿာယတနံ, ဇိဝှာဖဿာယတနံ, ကာယဖဿာယတနံ, မနောဖဿာယတနန္တိ ဣမာနိ ဆ။ သဉ္ဇာတိ-သမောသရဏ-ကာရဏ-ပဏ္ဏတ္တိမတ္တတ္ထေသု ဟိ အယံ အာယတနသဒ္ဒေါ ပဝတ္တတိ။ တတ္ထ – ''ကမ္ဗောဇော အဿာနံ အာယတနံ, ဂုန္နံ ဒက္ခိဏာပထော''တိ သဉ္ဇာတိယံ ပဝတ္တတိ, သဉ္ဇာတိဋ္ဌာနေတိ အတ္ထော။ ''မနောရမေ အာ

ယတနေ, သေဝတ္တိ နံ ဝိဟင္ဂမာ''တိ (အ. နိ. ၅.၃၈) သမောသရဏေ။ ''သတိ သတိအာယတနေ''တိ (အ. နိ. ၃.၁၀၂) ကာရဏေ။ ''အရညာယတနေ ပဏ္ဏကုဋီသု သမ္မန္တိ''တိ (သံ. နိ. ၁.၂၅၅) ပဏ္ဏတ္တိမတ္တေ။ သွာယမိဓ သဉ္ဇာတိအာဒိအတ္ထတ္တယေပိ ယုဇ္ဇတိ။ စက္ခာဒီသု ဟိ ဖဿပဉ္စမကာ ဓမ္မာ သဉ္ဇာယန္တိ သမောသရန္တိ, တာနိ စ တေသံ ကာရဏန္တိ အာယတနာနိ။ ဣဓ ပန ''စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော''တိ (သံ. နိ. ၂.၄၃) ဣမိနာ နယေန ဖဿသီသေနေဝ ဒေသနံ အာရောပေတွာ ဖဿံ အာဒိံ ကတွာ ပစ္စယပရမ္ပရံ ဒဿေတုံ ဖဿာယတနာဒီနိ ဝုတ္တာနိ။

ဖုဿ ဖုဿ ပဋိသံဝေဒေန္တီ တိ ဖုသိတွာ ဖုသိတွာ ပဋိသံဝေဒေန္တိ။ တွေ စ ကိဉ္စာပိ အာယတနာနံ ဖုသနကိစ္စံ ဝိယ ဝုတ္တံ, တထာပိ န တေသံ ဖုသနကိစ္စတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ န ဟိ အာယတနာနိ ဖုသန္တိ, ဖဿောဝ တံ တံ အာရမ္မဏံ ဖုသတိ, အာယတနာနိ ပန ဖဿေ ဥပနိက္ခိပိတွာ ဒဿိတာနိ; တသ္မာ သဗ္ဗေ တေ ဆ ဖဿာယတနသမ္ဘဝေန ဖဿေန ရူပာဒီနိ အာရမ္မဏာနိ ဖုသိတွာ တံ ဒိဋ္ဌိဝေဒနံ ပဋိသံဝေဒယန္တီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တေသံ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာတိအာဒီသု **ဝေဒနာ**တိ ဆ ဖဿာယတနသမ္ဘဝာ ဝေဒနာ။ သာ ရူပတဏှာဒိဘေဒာယ တဏှာယ ဥပနိဿယကောဋိယာ ပစ္စယော ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''တေသံ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ''တိ။ သာ ပန စတုဗ္ဗိဓဿ ဥပာဒါနဿ ဥပနိဿယကောဋိယာ စေဝ သဟဇာတကောဋိယာ စ ပစ္စယော ဟောတိ။ တထာ ဥပာဒါနံ ဘဝဿ။ ဘဝေါ ဇာတိယာ ဥပနိဿယကောဋိယာ ပစ္စယော ဟောတိ။

ဇာတိတိ ပနေတ္ထ သဝိကာရာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, ဇာတိ ဇရာမရဏဿ စေဝ သောကာဒီနဉ္စ ဥပနိဿယကောဋိယာ ပစ္စယော ဟောတိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရတော ပန ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တာ။ ဣဓ ပနဿ ပယောဇနမတ္တမေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဘဂဝတာ ဟိ ဝဋ္ဋကထံ ကထေန္တော – ''ပုရိမာ, ဘိက္ခဝေ, ကောဋိ န ပညာယတိ အဝိဇ္ဇာယ, 'ဣတော ပုဗ္ဗေ အဝိဇ္ဇာ နာဟောသိ, အထ ပစ္ဆာ သမဘဝီ'တိ ဧဝမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝုစ္စတိ, အထ စ ပန ပညာယတိ ''ဣဒပ္ပစ္စယာ အဝိဇ္ဇာ''တိ (အ. နိ. ၁၀.၆၁) ဧဝံ အဝိဇ္ဇာသီသေန တ, ပုရိမာ, ဘိက္ခဝေ, ကောဋိ န ပညာယတိ ဘဝတဏှာယ။ပေ.။ ''ဣဒပ္ပစ္စယာ ဘဝတဏှာ''တိ (အ. နိ. ၁၀.၆၂) ဧဝံ တဏှာသီသေန တ, ပုရိမာ, ဘိက္ခဝေ, ကောဋိ န ပညာယတိ ဘဝဒိဋ္ဌိယာ။ပေ.။ ''ဣဒပ္ပစ္စယာ ဘဝဒိဋ္ဌိ''တိ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိသီသေန တ ကထေသိ''။ ဣဓ ပန ဒိဋ္ဌိသီသေန ကထေန္တော ဝေဒနာရာဂေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဒိဋ္ဌိယော ကထေတွာ ဝေဒနာမူလကံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ကထေသိ။ တေန ဣဒံ ဒဿေတိ – ''ဧဝမေတေ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ, ဣဒံ ဒဿနံ ဂဟေတွာ တီသု ဘဝေသု စတူသု ယောနီသု ပဉ္စသု ဂတီသု သတ္တသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု နဝသု သတ္တာဝါသေသု ဣတော ဧတ္တော ဣဓာတိ သန္ဓာဝန္တာ သံသရန္တာ ယန္တေ ယုတ္တဂေဏော ဝိယ, ထမ္ဘေ ဥပနိဗဒ္ဓကုက္ကုရော ဝိယ, ဝါတေန ဝိပ္ပန္နဋ္ဌနာဝါ ဝိယ စ ဝဋ္ဋဒုက္ခမေဝ အနုပရိဝတ္တန္တိ, ဝဋ္ဋဒုက္ခတော သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န သက္ကောန္တိ''တိ။

ဝိဝဋ္ဋကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၄၅. ဧဝံ ဒိဋ္ဌိဂတိကာဓိဋ္ဌာနံ ဝဋ္ဋံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ယုတ္တယောဂဘိက္ခုအဓိဋ္ဌာနံ ကတွာ ဝိဝဋ္ဋံ ဒဿေန္တော – ''ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယတော**တိ ယဒါ။ **ဆန္နံ ဖဿာယတနာန** န္တိ ယေဟိ ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ ဖုသိတွာ ပဋိသံဝေဒယမာနာနံ ဒိဋ္ဌိဂတိကာနံ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တတိ, တေသံယေဝ ဆန္နံ ဖဿာယတနာနံ။ **သမုဒယ**န္တိအာဒီသု အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ စက္ခုသမုဒယောတိအာဒိနာ ဝေဒနာကမ္မဋ္ဌာနေ ဝုတ္တနယေန ဖဿာယတနာနံ သမုဒယာဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယထာ ပန တတ္ထ ''ဖဿသမုဒယာ ဖဿနိရောဓာ''တိ ဝုတ္တံ, ဧဝမိဓ, တံ စက္ခာဒီသု – ''အာဟာရသမုဒယာ အာဟာရနိရောဓာ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မနာယတနေ ''နာမရူပသမုဒယာ နာမရူပနိရောဓာ''တိ။

ဥတ္တရိတရံ ပဇာနာတီ တိ ဒိဋ္ဌိဂတိကော ဒိဋ္ဌိမေဝ ဇာနာတိ။ အယံ ပန ဒိဋ္ဌိဉ္စ ဒိဋ္ဌိတော စ ဥတ္တရိတရံ သီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိန္တိ ယာဝ အရဟတ္တာ ဇာနာတိ။ ကော ဧဝံ ဇာနာတီတိ? ခီဏာသဝေါ ဇာနာတိ, အနာဂါမီ, သကဒါဂါမီ, သောတာပန္နော, ဗဟုဿုတော, ဂန္ထဓရော ဘိက္ခု ဇာနာတိ, အာရဒ္ဓဝိပဿကော ဇာနာတိ။ ဒေသနာ ပန အရဟတ္တနိကူဋေနေဝ နိဋ္ဌာပိတာတိ။

၁၄၆. ဧဝံ ဝိဝဋ္ဋ ကထေတွာ ဣဒါနိ “ဒေသနာဇာလဝိမုတ္တော ဒိဋ္ဌိဂတိကော နာမ နတ္ထီ”တိ ဒဿနတ္ထံ ပုန – “ယေ ဟိ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ”တိ အာရဘိ။ တတ္ထ **အန္တောဇာလီကတာ** တိ ဣမဿ မယှံ ဒေသနာဇာလဿ အန္တောယေဝ ကတာ။ **ဧတ္ထ သိတာ ဝ** တိ ဧတသ္မိံ မမ ဒေသနာဇာလေ သိတာ နိဿိတာ အဝသိတာဝ။ **ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ ဥမ္မုဇ္ဇန္တီ**တိ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ဧတေ အဓော ဩသီဒန္တာပိ ဥဒ္ဓံ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တာပိ မမ ဒေသနာဇာလေ သိတာဝ ဟုတွာ ဩသီဒန္တိ စ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိ စ။ **ဧတ္ထ ပရိယာပန္နာ** တိ ဧတ္ထ မယှံ ဒေသနာဇာလေ ပရိယာပန္နာ, ဧတေန အာဗဒ္ဓါ အန္တောဇာလီကတာ စ ဟုတွာ ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ ဥမ္မုဇ္ဇန္တိ, န ဟေတ္ထ အသင်္ဂဟိတော ဒိဋ္ဌိဂတိကော နာမ အတ္ထီတိ။

သုခုမစ္ဆိကေန တိ သဏှအစ္ဆိကေန သုခုမစ္ဆိဒ္ဒေနာတိ အတ္ထော။ ကေဝဋ္ဋော ဝိယ ဟိ ဘဂဝါ, ဇာလံ ဝိယ ဒေသနာ, ပရိတ္တဥဒကံ ဝိယ ဒသသဟဿိလောကဓာတု, ဩဠာရိကာ ပါဏာ ဝိယ ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဂတိကာ။ တဿ တီရေ ဌတွာ ဩလောကေန္တဿ ဩဠာရိကာနံ ပါဏာနံ အန္တောဇာလီကတဘာဝဒဿနံ ဝိယ ဘဂဝတော သဗ္ဗဒိဋ္ဌိဂတာနံ ဒေသနာဇာလဿ အန္တောကတဘာဝဒဿနန္တိ ဧဝမေတ္ထ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၄၇. ဧဝံ ဣမာဟိ ဒွါသဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌီဟိ သဗ္ဗဒိဋ္ဌီနံ သင်္ဂဟိတတ္တာ သဗ္ဗေသံ ဒိဋ္ဌိဂတိကာနံ ဧတသ္မိံ ဒေသနာဇာလေ ပရိယာပန္နဘာဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အတ္တနော ကတ္ထစိ အပရိယာပန္နဘာဝံ ဒဿေန္တော – “ဥစ္ဆိန္နဘဝ နေတ္တိကော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ ကာယော”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ နယန္တိ ဧတာယာတိ နေတ္တိ။ **နယန္တီ** တိ ဂီဝါယ ဗန္ဓိတွာ အာကဍ္ဎန္တိ, ရဇ္ဇုယာ ဧတံ နာမံ။ ဣဓ ပန နေတ္တိသဒိသတာယ ဘဝတဏှာ နေတ္တီတိ အဓိပ္ပေတာ။ သာ ဟိ မဟာဇနံ ဂီဝါယ ဗန္ဓိတွာ တံ တံ ဘဝံ နေတိ ဥပနေတီတိ ဘဝနေတ္တိ။ အရဟတ္တမဂ္ဂသတ္ထေန ဥစ္ဆိန္နာ ဘဝနေတ္တိ အဿာတိ **ဥစ္ဆိန္နဘဝနေတ္တိကော**။

ကာယဿ ဘေဒါ ဥဒ္ဓ န္တိ ကာယဿ ဘေဒတော ဥဒ္ဓံ။ **ဇီဝိတပရိယာဒါနာ**တိ ဇီဝိတဿ သဗ္ဗသော ပရိယာဒိန္နတ္တာ ပရိက္ခီဏတ္တာ, ပုန အပ္ပဋိသန္ဓိကဘာဝါတိ အတ္ထော။ **န တံ ဒက္ခန္တီ** တိ တံ တထာဂတံ။ ဒေဝါ ဝါ မနုဿာ ဝါ န ဒက္ခိဿန္တိ, အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ ဂမိဿတီတိ အတ္ထော။

သေယျထာပိ , **ဘိက္ခဝေ** တိ, ဥပမာယံ ပန ဣဒံ သံသန္ဒနံ။ အမ္ဗရုက္ခော ဝိယ ဟိ တထာဂတဿ ကာယော, ရုက္ခေ ဇာတမဟာဝဏ္ဋော ဝိယ တံ နိဿာယ ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တတဏှာ။ တသ္မိံ ဝဏ္ဋေ ဥပနိဗဒ္ဓါ ပဉ္စပက္ကဒွါဒသပက္ကအဋ္ဌာရသပက္ကပရိမာဏာ အမ္ဗပိဏ္ဍီ ဝိယ တဏှာယ သတိ တဏှူပနိဗန္ဓနာ ဟုတွာ အာယတိံ နိဗ္ဗတ္တနကာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒွါဒသာယတနာနိ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော။ ယထာ ပန တသ္မိံ ဝဏ္ဋေ ဆိန္နေ သဗ္ဗာနိ တာနိ အမ္ဗာနိ တဒန္ဝယာနိ ဟောန္တိ, တံယေဝ ဝဏ္ဋံ အနုဂတာနိ, ဝဏ္ဋစ္ဆေဒါ ဆိန္နာနိ ယေဝါတိ အတ္ထော; ဧဝမေဝ ယေ ဘဝနေတ္တိဝဏ္ဋဿ အနုပစ္ဆိန္နတ္တာ အာယတိံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒွါဒသာယတနာနိ အဋ္ဌာရသဓာတုယော, သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ တဒန္ဝယာ ဟောန္တိ ဘဝနေတ္တိံ အနုဂတာ, တာယ ဆိန္နာယ ဆိန္နာ ယေဝါတိ အတ္ထော။

ယထာ ပန တသ္မိံယေဝ ရုက္ခေ မဏ္ဍူကကဏ္ဋကဝိသသမ္ဖဿံ အာဂမ္မ အနုပုဗ္ဗေန သုဿိတွာ မတေ – “ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဧဝရူပေါ နာမ ရုက္ခော အဟောသီ”တိ ဝေါဟာရမတ္တမေဝ ဟောတိ, န တံ ရုက္ခံ ကောစိ ပဿတိ, ဧဝံ အရိယမဂ္ဂသမ္ဖဿံ အာဂမ္မ တဏှာသိနေဟဿ ပရိယာဒိန္နတ္တာ အနုပုဗ္ဗေန သုဿိတွာ ဝိယ ဘိန္နေ ဣမသ္မိံ ကာယေ, ကာယဿ ဘေဒါ ဥဒ္ဓံ ဇီဝိတပရိယာဒါနာ န တံ ဒက္ခန္တိ, တထာဂတမ္ပိ ဒေဝမနုဿာ န ဒက္ခိဿန္တိ, ဧဝရူပဿ နာမ ကိရ သတ္ထုနော ဣဒံ သာသနန္တိ ဝေါဟာရမတ္တမေဝ ဘဝိဿတီတိ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုံ ပါပေတွာ ဒေသနံ နိဋ္ဌပေသိ။

၁၄၈. ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ အာနန္ဒော တိ ဧဝံ ဘဂဝတာ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝုတ္တေ ထေရော အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗံ သုတ္တံ သမန္နာဟရိတွာ ဧဝံ ဗုဒ္ဓဗလံ ဒီပေတွာ ကထိတသုတ္တဿ န ဘဂဝတာ နာမံ ဂဟိတံ, ဟန္ဒဿ နာမံ ဂဏှာပေဿာမီတိ စိန္တေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ။

တသ္မာတိဟ တွံ ဝ န္တိအာဒီသု အယမတ္ထယောဇနာ – အာနန္ဒ, ယသ္မာ ဣမသ္မိံ ဓမ္မပရိယာယေ ဣဓတ္ထောပိ ပရတ္ထောပိ ဝိဘတ္တော, တသ္မာတိဟ တွံ ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ “အတ္ထဇာလ”န္တိပိ နံ ဓာရေဟိ; ယသ္မာ ပနေတ္ထ ဗဟူ တန္တိဓမ္မာ ကထိတာ, တသ္မာ “ဓမ္မဇာလ”န္တိပိ နံ ဓာရေဟိ; ယသ္မာ စ ဧတ္ထ သေဋ္ဌဋ္ဌေန ဗြဟ္မံ သဗ္ဗညုတ

ဉာဏံ ဝိဘတ္တံ, တသ္မာ ''ဗ္ရဟ္မဇာလ''န္တိပိ နံ ဓာရေဟိ; ယသ္မာ စေတ္ထ ဒ္ဝတ္တသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိယော ဝိဘတ္တာ, တသ္မာ ''ဒိဋ္ဌိဇာလ''န္တိပိ နံ ဓာရေဟိ; ယသ္မာ ပန ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ သုတ္ဝာ ဒေဝပုတ္တမာရမ္ပိ ခန္ဓမာရမ္ပိ မစ္စုမာရမ္ပိ ကိ လေသမာရမ္ပိ သက္ကာ မဒ္ဒိတုံ, တသ္မာ ''အနုတ္တရော သင်္ဂါမဝိဇယောတိပိ နံ ဓာရေဟီ''တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါတိ ဣဒံ နိဒါနာဝသာနတော ပဘုတိ ယာဝ ''အနုတ္တရော သင်္ဂါမဝိဇယောတိပိ နံ ဓာရေဟီ''တိ သကလံ သုတ္တန္တံ ဘဂဝါ ပရေသံ ပညာယ အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌံ ပရမဂမ္ဘီရံ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပကာသေန္တော သူရိယော ဝိယ အန္ဓကာရံ ဒိဋ္ဌိဂတမဟန္ဓကာရံ ဝိဓမန္တော အဝေါစ။

၁၄၉. အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ တိ တေ ဘိက္ခူ အတ္တမနာ သကမနာ, ဗုဒ္ဓဂတာယ ပီတိယာ ဥဒဂ္ဂစိတ္တာ ဟုတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘဂဝတော ဘာသိတ**န္တိ ဧဝံ ဝိစိတ္ရနယဒေသနာဝိလာသယုတ္တံ ဣဒံ သုတ္တံ ကရဝီကရုတမဉ္ဇုနာ က ဏ္ဏသုခေန ပဏ္ဍိတဇနဟဒယာနံ အမတာဘိသေကသဒိသေန ဗ္ရဟ္မဿရေန ဘာသမာနဿ ဘဂဝတော ဝစနံ။ **အဘိ နန္ဒု**န္တိ အနုမောဒိံသု စေဝ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု စ။ အယဉှိ **အဘိနန္ဒ** သဒ္ဒော – ''အဘိနန္ဒတိ အဘိဝဒတီ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၃.၅) တဏှာယမ္ပိ အာဂတော။ ''အန္နမေဝါဘိနန္ဒန္တိ, ဥဘယေ ဒေဝမာနုသာ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၄၃) ဥပဂမနေပိ။

''စိရပ္ပဝါသိံ ပုရိသံ၊ ဒူရတော သောတ္ထိမာဂတံ။
ဉာတိမိတ္တာ သုဟဇ္ဇာ စ၊ အဘိနန္ဒန္တိ အာဂတ''န္တိ။ (ဓ. ပ. ၂၁၉)။

အာဒီသု သမ္ပဋိစ္ဆနေပိ။ ''အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၀၅) အနုမောဒနေပိ။ သွာယမိဓ အနုမောဒနသမ္ပဋိစ္ဆနေသု ယုဇ္ဇတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''အဘိနန္ဒုန္တိ အနုမောဒိံသု စေဝ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု စာ''တိ။

သုဘာသိတံ သုလပိတံ၊ ''သာဓု သာဓူ''တိ တာဒိနော။
အနုမောဒမာနာ သိရသာ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု ဘိက္ခဝေါတိ။

ဣမသ္မိဉ္စ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိန္တိ ဣမသ္မိံ နိဂ္ဂါထကသုတ္တေ။ နိဂ္ဂါထကတ္တာ ဟိ ဣဒံ ဝေယျာကရဏ န္တိ ဝုတ္တံ။

ဒသသဟဿီ လောကဓာတူတိ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠပရိမာဏာ လောကဓာတု။ **အကမ္ပိတ္ထာ** တိ န သုတ္တပ ရိယောသာနေယေဝ အကမ္ပိတ္ထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဘညမာနေတိ ဟိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ဒ္ဝါသဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌိဂတေသု ဝိနိဝေ ဌေတွာ ဒေသိယမာနေသု တဿ တဿ ဒိဋ္ဌိဂတဿ ပရိယောသာနေ ပရိယောသာနေတိ ဒ္ဝါသဋ္ဌိယာ ဌာနေသု အ ကမ္ပိတ္ထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတ္ထ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ ပထဝီကမ္ပော ဝေဒိတဗ္ဗော – ဓာတုက္ခောဘေန, ဣဒ္ဓိမတော အာနုဘာဝေန, ဗောဓိ သတ္တဿ ဂဗ္ဘောက္ကန္တိယာ, မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမနေန, သမ္ဗောဓိပ္ပတ္တိယာ, ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေန, အာယု သင်္ခါရောဿဇ္ဇနေန, ပရိနိဗ္ဗာနေနာတိ။ တေသံ ဝိနိစ္ဆယံ – ''အဋ္ဌ ခေါ ဣမေ, အာနန္ဒ, ဟေတူ အဋ္ဌ ပစ္စယာ မဟ တော ဘူမိစာလဿ ပာတုဘာဝါယာ''တိ ဧဝံ မဟာပရိနိဗ္ဗာနေ အာဂတာယ တန္တိယာ ဝဏ္ဏနာကာလေ ဝက္ခာမ။ အယံ ပန မဟာပထဝီ အပရေသုပိ အဋ္ဌသု ဌာနေသု အကမ္ပိတ္ထ – မဟာဘိနိက္ခမနေ, ဗောဓိမဏ္ဍူပသင်္ကမနေ, ပံသုကူလဂ္ဂ ဟဏေ, ပံသုကူလဓောဝနေ, ကာဠကာရာမသုတ္တေ, ဂေါတမကသုတ္တေ, ဝေဿန္တရဇာတကေ, ဣမသ္မိံ ဗ္ရဟ္မဇာ လေတိ။ တတ္ထ မဟာဘိနိက္ခမနဗောဓိမဏ္ဍူပသင်္ကမနေသု ဝီရိယဗလေန အကမ္ပိတ္ထ။ ပံသုကူလဂ္ဂဟဏေ ဒ္ဝိသဟ ဿဒီပပရိဝါရေ စတ္တာရော မဟာဒီပေ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ သုသာနံ ဂန္တွာ ပံသုကူလံ ဂဏှန္တေန ဒုက္ကရံ ဘဂဝ တာ ကတန္တိ အစ္ဆရိယဝေဂါဘိဟတာ အကမ္ပိတ္ထ။ ပံသုကူလဓောဝနဝေဿန္တရဇာတကေသု အကာလကမ္ပနေန အကမ္ပိတ္ထ။ ကာဠကာရာမဂေါတမကသုတ္တေသု – ''အဟံ သက္ခီ ဘဂဝါ''တိ သက္ခိဘာဝေန အကမ္ပိတ္ထ။ ဣမသ္မိံ ပန ဗ္ရဟ္မဇာလေ ဒ္ဝါသဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌိဂတေသု ဝိဇဋေတွာ နိဂ္ဂုမ္ဗံ ကတွာ ဒေသိယမာနေသု သာဓုကာရဒာနဝသေန အကမ္ပိတ္ထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

န ကေဝလဉ္စ ဧတေသု ဌာနေသုယေဝ ပထဝီ အကမ္ပိတ္ထ, အထ ခော တီသု သင္ဂဟေသုပိ မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရဿ ဣမံ ဒီပံ အာဂန္တွာ ဇောတိဝနေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မံ ဒေသိတဒိဝသေပိ အကမ္ပိတ္ထ။ ကလျာဏိယဝိဟာရေ စ ပိဏ္ဍပါတိယတ္ထေရဿ စေတိယင်္ဂဏံ သမ္မဇ္ဇိတွာ တတ္ထေဝ နိသီဒိတွာ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ပီတိံ ဂဟေတွာ ဣမံ သုတ္တန္တံ အာရဒ္ဓဿ သုတ္တပရိယောသာနေ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ အကမ္ပိတ္ထ။ လောဟပါသာဒဿ ပါစီနအမ္ဗလဋ္ဌိကဋ္ဌာနံ နာမ အဟောသိ။ တတ္ထ နိသီဒိတွာ ဒီဃဘာဏကတ္ထေရာ ဗြဟ္မဇာလသုတ္တံ အာရဘိံသု, တေသံ သဇ္ဈာယပရိယောသာနေပိ ဥဒကပရိယန္တမေဝ ကတွာ ပထဝီ အကမ္ပိတ္ထာတိ။

ဧဝံ ယဿာနုဘာဝေန, အကမ္ပိတ္ထ အနေကသော။
မေဒနီ သုတ္တသေဋ္ဌဿ, ဒေသိတဿ သယမ္ဘုနာ။

ဗြဟ္မဇာလဿ တဿီဓ, ဓမ္မံ အတ္ထဉ္စ ပဏ္ဍိတာ။
သက္ကစ္စံ ဥဂ္ဂဟေတွာန, ပဋိပဇ္ဇန္တု ယောနိသောတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

ဗြဟ္မဇာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သာမညဖလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

ရာဇာမစ္စကထာဝဏ္ဏနာ

၁၅၀. ဧဝံ မေ သုတံ။ပေ။ ရာဇဂဟေတိ သာမညဖလသုတ္တံ။ တတ္ထာယံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ – **ရာဇဂဟေ**တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ တဉှိ မန္ဓာတုမဟာဂောဝိန္ဒာဒီဟိ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ ရာဇဂဟန္တိ ဝုစ္စတိ။ အညေပေတ္ထ ပကာရေ ဝဏ္ဏယန္တိ, ကိံ တေဟိ? နာမမေတံ တဿ နဂရဿ။ တံ ပနေတံ ဗုဒ္ဓကာလေ စ စက္ကဝတ္တိကာလေ စ နဂရံ ဟောတိ, သေသကာလေ သုညံ ဟောတိ ယက္ခပရိဂ္ဂဟိတံ, တေသံ ဝသနဝနံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။ **ဝိဟရတီ**တိ အဝိသေသေန ဣရိယာပထဒိဗ္ဗဗြဟ္မအရိယဝိဟာရေသု အညတရဝိဟာရသမင်္ဂိပရိဒီပနမေတံ။ ဣဓ ပန ဌာနဂမနနိသဇ္ဇာသယနပ္ပဘေဒေသု ဣရိယာပထေသု အညတရဣရိယာပထသမာယောဂပရိဒီပနံ။ တေန ဌိတောပိ ဂစ္ဆန္တောပိ နိသိန္နောပိ သယာနောပိ ဘဂဝါ ဝိဟရတိ စေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော ဟိ ဧကံ ဣရိယာပထဗာဓနံ အညေန ဣရိယာပထေန ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ အပရိပတန္တံ အတ္တဘာဝံ ဟရတိ ပဝတ္တေတိ, တသ္မာ ဝိဟရတီတိ ဝုစ္စတိ။

ဇီဝကဿ ကောမာရဘစ္စဿ အမ္ဗဝနေတိ ဣဒမဿ ယံ ဂေါစရဂါမံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ, တဿ သမီပနိဝါသနဋ္ဌာနပရိဒီပနံ။ တသ္မာ – ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဇီဝကဿ ကောမာရဘစ္စဿ အမ္ဗဝနေတိ ရာဇဂဟသမီပေ ဇီဝကဿ ကောမာရဘစ္စဿ အမ္ဗဝနေ ဝိဟရတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သမီပတ္ထေ ဟေတံ ဘုမ္မဝစနံ။ တတ္ထ ဇီဝတီတိ **ဇီဝကော,** ကုမာရေန ဘတောတိ **ကောမာရဘစ္စော။** ယထာဟ – “ကိံ ဘဏေ, ဧတံ ကာကေဟိ သမ္ပရိကိဏ္ဏန္တိ? ဒါရကော ဒေဝါတိ။ ဇီဝတိ ဘဏေတိ? ဇီဝတိ, ဒေဝါတိ။ တေန ဟိ, ဘဏေ တံ ဒါရကံ အမှာကံ အန္တေပုရံ နေတွာ ဓာတီနံ ဒေထ ပေါသေတုန္တိ။ တဿ ဇီဝတီတိ ဇီဝကောတိ နာမံ အကံသု။ ကုမာရေန ပေါသာပိတောတိ ကောမာရဘစ္စောတိ နာမံ အကံသူ”တိ (မဟာဝ. ၃၂၈) အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရေန ပန ဇီဝကဝတ္ထုခန္ဓကေ အာဂတမေဝ။ ဝိနိစ္ဆယကထာပိဿ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တာ။

အယံ ပန ဇီဝကော ဧကသ္မိံ သမယေ ဘဂဝတော ဒေါသာဘိသန္နံ ကာယံ ဝိရေစေတွာ သိဝေယျကံ ဒုဿယုဂံ ဒတွာ ဝတ္ထာနုမောဒနာပရိယောသာနေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ စိန္တေသိ – “မယာ ဒိဝသဿ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ ဂန္တဗ္ဗံ, ဣဒဉ္စ ဝေဠုဝနံ အတိဒူရေ, မယှံ ပန အမ္ဗဝနံ ဥယျာနံ အာသန္နတရံ, ယံနူနာဟံ ဧတ္ထ ဘဂဝတော ဝိဟာရံ ကာရေယျ”န္တိ။ သော တသ္မိံ အမ္ဗဝနေ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနလေဏကုဋိမဏ္ဍပါဒီနိ သမ္ပာဒေတွာ ဘဂဝတော အနုစ္ဆဝိကံ ဂန္ဓကုဋိံ ကာရာပေတွာ အမ္ဗဝနံ အဋ္ဌာရသဟတ္ထုဗ္ဗေဓေန တမ္ဗပဋ္ဋဝဏ္ဏေန ပါကာရေန ပရိက္ခိပါပေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ သစီဝရဘတ္တေန သန္တပ္ပေတွာ ဒက္ခိဏောဒကံ ပါတေတွာ ဝိဟာရံ နိယျာတေသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – “ဇီဝကဿ ကောမာရဘစ္စဿ အမ္ဗဝနေ”တိ။

အဍ္ဎတေဠသေဟိ ဘိက္ခုသတေဟီတိ အဍ္ဎသတေန ဦနေဟိ တေရသဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ။ **ရာဇာ**တိအာဒီသု ရာဇတိ အတ္တနော ဣဿရိယသမ္ပတ္တိယာ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ မဟာဇနံ ရဉ္ဇေတိ ဝဍ္ဎေတီတိ **ရာဇာ။** မဂဓာနံ ဣဿရောတိ **မာဂဓော။** အဇာတောယေဝ ရညော သတ္တု ဘဝိဿတီတိ နေမိတ္တကေဟိ နိဒ္ဒိဋ္ဌောတိ **အဇာတသတ္တု။**

တသ္မိံ ကိရ ကုစ္ဆိဂတေ ဒေဝိယာ ဧဝရူပေါ ဒောဟဠော ဥပ္ပဇ္ဇိ – “အဟော ဝတာဟံ ရညော ဒက္ခိဏဗာဟုလောဟိတံ ပိဝေယျ”န္တိ, သာ “ဘာရိယေ ဌာနေ ဒောဟဠော ဥပ္ပန္နော, န သက္ကာ ကဿစိ အာရောစေတု”န္တိ တံ ကထေတုံ အသက္ကောန္တီ ကိသာ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ အဟောသိ။ တံ ရာဇာ ပုစ္ဆိ – “ဘဒ္ဒေ, တုယှံ အတ္တဘာဝေါ န ပကတိဝဏ္ဏော, ကိံ ကာရဏ”န္တိ? “မာ ပုစ္ဆ, မဟာရာဇာ”တိ။ “ဘဒ္ဒေ, တွံ အတ္တနော အဇ္ဈာသယံ မယှံ အကထေန္တီ ကဿ ကထေဿသီ”တိ တထာ တထာ နိဗန္ဓိတွာ ကထာပေသိ။ သုတွာ စ – “ဗာလေ, ကိံ ဧတ္ထ တုယှံ ဘာရိယသညာ အဟောသီ”တိ ဝေဇ္ဇေ ပက္ကောသာပေတွာ သုဝဏ္ဏသတ္ထကေန ဗာဟုံ ဖာလာပေတွာ သုဝဏ္ဏသရကေန လောဟိတံ ဂဟေတွာ ဥဒကေန သမ္ဘိန္ဒိတွာ ပါယေသိ။ နေမိတ္တကာ တံ သုတွာ – “ဧသ ဂဗ္ဘော ရညော သတ္တု ဘဝိဿတိ, ဣမိနာ ရာဇာ ဟညိဿတီ”တိ ဗျာကရိံသု။ ဒေဝီ သုတွာ – “မယှံ ကိရ ကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တော ရာဇာနံ မာရေဿတီ”တိ ဂဗ္ဘံ ပါတေတုကာမာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ကုစ္ဆိံ မဒ္ဒာပေသိ, ဂဗ္ဘော န ပတတိ။ သာ ပုနပ္ပုနံ ဂန္တွာ တထေဝ ကာရေသိ။ ရာဇာ ကိမတ္ထံ အယံ အဘိဏှံ ဥယျာနံ ဂစ္ဆတီတိ ပရိဝီမံသန္တော တံ ကာရဏံ သုတွာ – “ဘဒ္ဒေ, တဝ ကုစ္ဆိ

ယံ ပုတ္တောတိ တ ခီတာတိ တ န ပညာယတိ, အတ္တနော နိဗ္ဗတ္တအရက္ခံ ဝေမကာသီတိ မဟာ အဂုဏရာသိပိ နော ဇမ္ဗုဒီပတလေ အာဝိဘဝိဿတိ, မာ တွံ ဧဝံ ကရောဟီ”တိ နိဝါရေတွာ အာရက္ခံ အဒါသိ။ သာ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနကာလေ “မာရေဿာမီ”တိ စိန္တေသိ။ တဒါပိ အာရက္ခမနုဿာ အရက္ခံ အပနယိံသု။ အထာပရေန သမယေန ဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တံ ကုမာရံ ဒေဝိယာ ဒဿေသုံ။ သာ တံ ဒိသွာဝ ပုတ္တသိနေဟံ ဥပ္ပာဒေသိ, တေန နံ မာရေတုံ နာသက္ခိ။ ရာဇာပိ အနုက္ကမေန ပုတ္တဿ ဩပရဇ္ဇမဒါသိ။

အထေကသ္မိံ သမယေ ဒေဝဒတ္တော ရဟောဂတော စိန္တေသိ – “သာရိပုတ္တဿ ပရိသာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ ပရိသာ မဟာကဿပဿ ပရိသာတိ, ဧဝမိမေ ဝိသုံ ဝိသုံ ဓုရာ, အဟမ္ပိ ဧကံ ဓုရံ နီဟရာမီ”တိ။ သော “န သက္ကာ ဝိနာ လာဘေန ပရိသံ ဥပ္ပာဒေတုံ, ဟန္ဒာဟံ လာဘံ နိဗ္ဗတ္တေမီ”တိ စိန္တေတွာ ခန္ဓကေ အာဂတနယေန အဇာတသတ္တုံ ကုမာရံ ဣဒ္ဓိပာဋိဟာရိယေန ပသာဒေတွာ သာယံ ပာတံ ပဉ္စဟိ ရထသတေဟိ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တံ အတိဝိဿတ္ထံ ဉတွာ ဧကဒိဝသံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတဒဝေါစ – “ပုဗ္ဗေ ခေါ, ကုမာရ, မနုဿာ ဒီဃာယုကာ, ဧတရဟိ အပ္ပာယုကာ, တေန ဟိ တွံ ကုမာရ, ပိတရံ ဟန္တွာ ရာဇာ ဟောဟိ, အဟံ ဘဂဝန္တံ ဟန္တွာ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမီ”တိ ကုမာရံ ပိတုဝဓေ ဥယျောဇေသိ။

သော – “အယျော ဒေဝဒတ္တော မဟာနုဘာဝေါ, ဧတဿ အဝိဒိတံ နာမ နတ္ထီ”တိ ဦရုယာ ပေါတ္ထနိယံ ဗန္ဓိတွာ ဒိဝါ ဒိဝဿ ဘီတော ဥဗ္ဗိဂ္ဂေါ ဥဿင်္ကီ ဥတြဿော အန္တေပုရံ ပဝိသိတွာ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဝိပ္ပကာရံ အကာသိ။ အထ နံ အမစ္စာ ဂဟေတွာ အနုယုဉ္ဇိတွာ – “ကုမာရော စ ဟန္တဗ္ဗော, ဒေဝဒတ္တော စ, သဗ္ဗေ စ ဘိက္ခူ ဟန္တဗ္ဗာ”တိ သမ္မန္တယိတွာ ရညော အာဏာဝသေန ကရိဿာမာတိ ရညော အာရောစေသုံ။

ရာဇာ ယေ အမစ္စာ မာရေတုကာမာ အဟေသုံ, တေသံ ဌာနန္တရာနိ အစ္ဆိန္ဒိတွာ, ယေ န မာရေတုကာမာ, တေ ဥစ္စေသု ဌာနေသု ဌပေတွာ ကုမာရံ ပုစ္ဆိ – “ကိဿ ပန တွံ, ကုမာရ, မံ မာရေတုကာမောသီ”တိ? “ရဇ္ဇေနမှိ, ဒေဝ, အတ္ထိကော”တိ။ ရာဇာ တဿ ရဇ္ဇံ အဒါသိ။

သော မယှံ မနောရထော နိပ္ဖန္နောတိ ဒေဝဒတ္တဿ အာရောစေသိ။ တတော နံ သော အာဟ – “တွံ သိင်္ဂါလံ အန္တောကတွာ ဘေရိပရိယောနဒ္ဓပုရိသော ဝိယ သုကိစ္စကာရိမှီတိ မညသိ, ကတိပါဟေနေဝ တေ ပိတာ တယာ ကတံ အဝမာနံ စိန္တေတွာ သယမေဝ ရာဇာ ဘဝိဿတီ”တိ။ အထ, ဘန္တေ, ကိံ ကရောမီတိ? မူလဃစ္စံ ဃာတေဟီတိ။ နနု, ဘန္တေ, မယှံ ပိတာ န သတ္ထဝဇ္ဈောတိ? အာဟာရုပစ္ဆေဒေန နံ မာရေဟီတိ။ သော ပိတရံ တာပနဂေဟေ ပက္ခိပါပေသိ, တာပနဂေဟံ နာမ ကမ္မကရဏတ္ထာယ ကတံ ဓူမဃရံ။ “မမ မာတရံ ဌပေတွာ အညဿ ဒဋ္ဌုံ မာ ဒေထာ”တိ အာဟ။ ဒေဝီ သုဝဏ္ဏသရကေ ဘတ္တံ ပက္ခိပိတွာ ဥစ္ဆင်္ဂေနာဒါယ ပဝိသတိ။ ရာဇာ တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ယာပေတိ။ သော – “မယှံ ပိတာ ကထံ ယာပေတီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ – “မယှံ မာတု ဥစ္ဆင်္ဂံ ကတွာ ပဝိသိတုံ မာ ဒေထာ”တိ အာဟ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝီ မောဠိယံ ပက္ခိပိတွာ ပဝိသတိ။ တမ္ပိ သုတွာ “မောဠိံ ဗန္ဓိတွာ ပဝိသိတုံ မာ ဒေထာ”တိ။ တတော သုဝဏ္ဏပါဒုကာသု ဘတ္တံ ဌပေတွာ ပိဒဟိတွာ ပါဒုကာ အာရုယှ ပဝိသတိ။ ရာဇာ တေန ယာပေတိ။ ပုန “ကထံ ယာပေတီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ တမတ္ထံ သုတွာ “ပါဒုကာ အာရုယှ ပဝိသိတုမ္ပိ မာ ဒေထာ”တိ အာဟ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝီ ဂန္ဓောဒကေန နှာယိတွာ သရီရံ စတုမဓုရေန မက္ခေတွာ ပါရုပိတွာ ပဝိသတိ။ ရာဇာ တဿာ သရီရံ လေဟိတွာ ယာပေတိ။ ပုန ပုစ္ဆိတွာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ “ဣတော ပဋ္ဌာယ မယှံ မာတု ပဝေသနံ နိဝါရေထာ”တိ အာဟ။ ဒေဝီ ဒွါရမူလေ ဌတွာ “သာမိ, ဗိမ္ဗိသာရ, ဧတံ ဒဟရကာလေ မာရေတုံ န အဒါသိ, အတ္တနော သတ္တုံ အတ္တနာဝ ပေါသေသိ, ဣဒံ ပန အနိ တေ ပစ္ဆိမဒဿနံ, နာဟံ ဣတော ပဋ္ဌာယ တုမှေ ပဿိတုံ လဘာမိ, သစေ မယှံ ဒေါသော အတ္ထိ, ခမထ ဒေဝါ”တိ ရောဒိတွာ ကန္ဒိတွာ နိဝတ္တိ။

တတော ပဋ္ဌာယ ရညော အာဟာရော နတ္ထိ။ ရာဇာ မဂ္ဂဖလသုခေန စင်္ကမေန ယာပေတိ။ အတိဝိယ အဿ အတ္တဘာဝေါ ဝိရောစတိ။ သော – “ကထံ, မေ ဘဏေ, ပိတာ ယာပေတီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “စင်္ကမေန, ဒေဝ, ယာပေတိ; အတိဝိယ စဿ အတ္တဘာဝေါ ဝိရောစတီ”တိ သုတွာ ‘စင်္ကမံ အဿ ဟာရေဿာမီ’တိ စိန္တေတွာ – “မယှံ ပိတု ပါဒေ ခုရေန ဖာလေတွာ လောဏတေလေန မက္ခေတွာ ခဒိရင်္ဂါရေဟိ ဝိတစ္ဆိတေဟိ ပစထာ”တိ နှာပိတေ ပေသေသိ။ ရာဇာ တေ ဒိသွာ – “နူန မယှံ ပုတ္တော ကေနစိ သညတ္တော ဘဝိဿတိ, ဣမေ မမ မဿုကရဏတ္ထာယာဂ

တာ''တိ စိန္တေသိ။ တေ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌံသု။ 'ကသ္မာ အာဂတတ္ထာ'တိ စ ပုဋ္ဌာ တံ သာသနံ အာရောစေသုံ။ ''တုမှာကံ ရညော မနံ ကရောထာ''တိ စ ဝုတ္တာ 'နိသီဒ, ဒေဝ'တိ ဝတွာ စ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ – ''ဒေဝ, မယံ ရညော အာဏံ ကရောမ, မာ အမှာကံ ကုဇ္ဈိတ္ထ, နယိဒံ တုမှာဒိသာနံ ဓမ္မရာဇူနံ အနုစ္ဆဝိက''န္တိ ဝတွာ တမဟတ္ထေန ကေပ္ပကေ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏာဟတ္ထေန ခုရံ ဂဟေတွာ ဟဒတလာနိ ဖာလေတွာ လောဏတေလေန မက္ခေတွာ ခဒိရ င်္ဂာရေဟိ ဝီတစ္စိတေဟိ ပစိံသု။ ရာဇာ ကိရ ပုဗ္ဗေ စေတိယင်္ဂဏေ သဉပာဟနော အဂမာသိ, နိသဇ္ဇနတ္ထာယ ပညတ္တ တကဋ္ဌသာရကဉ္စ အဓောတေဟိ ပာဒေဟိ အက္ကမိ, တဿာယံ နိဿန္ဒောတိ ဝဒန္တိ။ ရညော ဗလဝဝေဒနာ ဉပ္ပန္နာ။ သော – ''အဟော ဗုဒ္ဓေါ, အဟော ဓမ္မော, အဟော သံဃော''တိ အနုဿရန္တောယေဝ စေတိယင်္ဂဏေ ခိတ္တမာလာ ဝိယ မိလာယိတွာ စာတုမဟာရာဇိကဒေဝလောကေ ဝေဿဝဏဿ ပရိစာရကော ဇနဝသဘော နာမ ယက္ခော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။

တံ ဒိဝသမေဝ အဇာတသတ္တုဿ ပုတ္တော ဇာတော, ပုတ္တဿ ဇာတဘာဝဉ္စ ပိတုမတဘာဝဉ္စ နိဝေဒေတုံ ဒွေ လေခာ ဧကက္ခဏေယေဝ အာဂတာ။ အမစ္စာ – ''ပဌမံ ပုတ္တဿ ဇာတဘာဝံ အာရောစေဿာမာ''တိ တံ လေခံ ရညော ဟတ္ထေ ဌပေသုံ။ ရညော တင်္ခဏေယေဝ ပုတ္တသိနေဟော ဉပ္ပဇ္ဇိတွာ သကလသရီရံ ခောဘေတွာ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အာဟစ္စ အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ပိတုဂုဏမညာသိ – ''မယိ ဇာတေပိ မယှံ ပိတု ဧဝမေဝ သိနေဟော ဉပ္ပန္နော''တိ။ သော – ''ဂစ္ဆထ, ဘဏေ, မယှံ ပိတရံ ဝိဿဇ္ဇေထာ''တိ အာဟ။ ''ကိံ ဝိဿဇ္ဇာပေထ, ဒေဝ''တိ ဣတရံ လေခံ ဟတ္ထေ ဌပယိံသု။

သော တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ရောဒမာနော မာတုသမီပံ ဂန္တွာ – ''အဟောသိ နု, အမ္မ, မယှံ ပိတု မယိ ဇာတေ သိနေဟော''တိ? သာ အာဟ – ''ဗာလပုတ္တ, ကိံ ဝဒေသိ, တဝ ဒဟရကာလေ အင်္ဂုလိယာ ပီဠကာ ဉဋ္ဌဟိ။ အထ တံ ရောဒမာနံ သညာပေတုံ အသက္ကောန္တာ တံ ဂဟေတွာ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ နိသိန္နဿ တဝ ပိတု သန္တိကံ အဂမံသု။ ပိတာ တေ အင်္ဂုလိံ မုခေ ဌပေသိ။ ပီဠကာ မုခေယေဝ ဘိဇ္ဇိ။ အထ ခေါ ပိတာ တဝ သိနေဟေန တံ လောဟိတမိဿကံ ပုဗ္ဗံ အနိဋ္ဌုဘိတွာဝ အဇ္ဈောဟရိ။ ဧဝရူပေါ တေ ပိတု သိနေဟော''တိ။ သော ရောဒိတွာ ပရိဒေဝိတွာ ပိတု သရီရကိစ္စံ အကာသိ။

ဒေဝဒတ္တောပိ အဇာတသတ္တုံ ဉပသင်္ကမိတွာ – ''ပုရိသေ, မဟာရာဇ, အာဏာပေဟိ, ယေ သမဏံ ဂောတမံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေဿန္တီ''တိ ဝတွာ တေန ဒိန္နေ ပုရိသေ ပေသေတွာ သယံ ဂိဇ္ဈကူဋံ အာရုယှ ယန္တေန သိလံ ပဝိဇ္ဈိတွာ နာဠာဂိရိဟတ္ထိံ မုဉ္စာပေတွာပိ ကေနစိ ဉပာယေန ဘဂဝန္တံ မာရေတုံ အသက္ကောန္တော ပရိဟီနလာဘသက္ကာရော ပဉ္စ ဝတ္ထူနိ ယာစိတွာ တာနိ အလဘမာနော တေဟိ ဇနံ သညာပေဿာမီတိ သင်္ဃဘေဒံ ကတွာ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေသု ပရိသံ အာဒာယ ပက္ကန္တေသု ဉဏှံ လောဟိတံ မုခေန ဆဍ္ဍေတွာ နဝမာသေ ဂိလာနမဉ္စေ နိပဇ္ဇိတွာ ဝိပ္ပဋိသာရဇာတော – ''ကုဟိံ ဧတရဟိ သတ္ထာ ဝသတီ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဇေတဝနေ''တိ ဝုတ္တေ မဉ္စကေန မံ အာဟရိတွာ သတ္ထာရံ ဒဿေထာတိ ဝတွာ အာဟရိယမာနော ဘဂဝတော ဒဿနာရဟဿ ကမ္မဿ အကတတ္တာ ဇေတဝနေ ပောက္ခရဏီသမီပေယေဝ ဒွေဝဓာ ဘိန္နံ ပထဝိံ ပဝိသိတွာ မဟာနိရယေ ပတိဋ္ဌိတောတိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရကထာနယော ခန္ဓကေ အာဂတော။ အာဂတတ္တာ ပန သဗ္ဗံ န ဝုတ္တန္တိ။ ဧဝံ အဇာတောယေဝ ရညော သတ္တု ဘဝိဿတီတိ နေမိတ္တကေဟိ နိဒ္ဒိဋ္ဌောတိ အဇာတသတ္တု။

ဝေဒေဟိပုတ္တောတိ အယံ ကောသလရညော ဓီတာယ ပုတ္တော, န ဝိဒေဟရညော။ ဝေဒေဟီတိ ပန ပဏ္ဍိတာဓိဝစနမေတံ။ ယထာဟ – ''ဝေဒေဟိကာ ဂဟပတာနီ (မ. နိ. ၁.၂၂၆), အယျော အာနန္ဒော ဝေဒေဟမုနီ''တိ (သံ. နိ. ၂.၁၅၄)။ တတြာယံ ဝစနတ္ထော – ဝိဒန္တိ ဧတေနာတိ ဝေဒေါ, ဉာဏဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဝေဒေန ဤဟတိ ဃဋတိ ဝါယမတီတိ ဝေဒေဟီ။ ဝေဒေဟိယာ ပုတ္တော ဝေဒေဟိပုတ္တော။

တဒဟူတိ တသ္မိံ အဟု, တသ္မိံ ဒိဝသေတိ အတ္ထော။ ဉပဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ ဉပေါသထော, ဉပဝသန္တီတိ သီလေန ဝါ အနသနေန ဝါ ဉပေတာ ဟုတွာ ဝသန္တီတိ အတ္ထော။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထုဒ္ဓါရော – ''အာယာမာဝုသော, ကပ္ပိန, ဉပေါသထံ ဂမိဿာမာ''တိအာဒီသု ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသော ဉပေါသထော။ ''ဧဝံ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတော ခေါ, ဝိသာခေ, ဉပေါသထော ဉပဝုတ္ထော''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၈.၄၃) သီလံ။ ''သုဒ္ဓဿ ဝေ သဒါ ဖဂ္ဂု, သုဒ္ဓဿုပေါသ

ထေော သအ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၇၉) ဥပတသော။ ''ဥပေါသထော နာမ နာဂရာဇာ''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၂၄၆) ပညတ္တိ ။ ''န, ဘိက္ခဝေ, တဒဟုပေါသထေ သဘိက္ခုကာ အာဝါသာ''တိအာဒီသု (မဟာဝ. ၁၈၁) ဥပဝသိတဗ္ဗဒိဝသော။ ဣဓာပိ သောယေဝ အဓိပ္ပေတော။ သော ပနေသ အဋ္ဌမီ စာတုဒ္ဒသီ ပန္နရသီဘေဒေန တိဝိဓော။ တသ္မာ သေသဒွယနိဝာရဏတ္ထံ ပန္နရသေတိ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ ဝုတ္တံ – ''ဥပဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ ဥပေါသထော''တိ။

ကောမုဒိယာတိ ကုမုဒဝတိယာ။ တဒါ ကိရ ကုမုဒါနိ သုပုပ္ဖိတာနိ ဟောန္တိ, တာနိ ဧတ္ထ သန္တီတိ ကောမုဒီ။ **စာတုမာသိနိယာ**တိ စာတုမာသိယာ, သာ ဟိ စတုန္နံ မာသာနံ ပရိယောသာနဘူတာတိ စာတုမာသီ။ ဣဓ ပန စာတုမာသိနီတိ ဝုစ္စတိ။ မာသပုဏ္ဏတာယ ဥတုပုဏ္ဏတာယ သံဝစ္ဆရပုဏ္ဏတာယ ပုဏ္ဏာ သမ္ပုဏ္ဏာတိ ပုဏ္ဏာ။ မာ ဣတိ စန္ဒော ဝုစ္စတိ, သော ဧတ္ထ ပုဏ္ဏောတိ ပုဏ္ဏမာ။ ဧဝံ ပုဏ္ဏာယ ပုဏ္ဏမာယာတိ ဣမသ္မိံ ပဒဒွယေ စ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ရာဇာမစ္စပရိဝုတော တိ ဧဝရူပာယ ရဇတဃဋ္ဋိနိဂ္ဂတာဟိ ခီရဓာရာဟိ ဓောဝိယမာနဒိသာဘာဂါယ ဝိယ, ရဇတဝိမာနဝိစ္ဆုရိတေဟိ မုတ္တာဝဋ္ဋိသုမနကုသုမဒါမသေတဒုကူလကုမုဒဝိသရေဟိ သမ္ပရိကိဏ္ဏာယ ဝိယ စ, စတုရုပက္ကိလေသဝိမုတ္တပုဏ္ဏစန္ဒပ္ပဘာသမုဒယောဘာသိတာယ ရတ္တိယာ ရာဇာမစ္စေဟိ ပရိဝုတောတိ အတ္ထော။ **ဥပရိပါသာဒဝရဂတော**တိ ပါသာဒဝရဿ ဥပရိဂတော။ မဟာရဟေ သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တေ ကဉ္စနာသနေ နိသိန္နော ဟောတိ။ ကသ္မာ နိသိန္နော? နိဒ္ဒာဝိနောဒနတ္ထံ။ အယဉ္ဟိ ရာဇာ ပိတရိ ဥပက္ကန္တဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ – ''နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိဿာမီ''တိ နိမီလိတမတ္တေသုယေဝ အက္ခီသု သတ္တိသတအဗ္ဘာဟတော ဝိယ ကန္ဒမာနောယေဝ ပဗုဇ္ဈိ။ ကိမေတန္တိ စ ဝုတ္တေ, န ကိဉ္စီတိ ဝဒတိ။ တေနဿ အမနာပာ နိဒ္ဒာ, ဣတိ နိဒ္ဒာဝိနောဒနတ္ထံ နိသိန္နော။ အပိ စ တသ္မိံ ဒိဝသေ နက္ခတ္တံ သင္ဃုဋ္ဌံ ဟောတိ။ သဗ္ဗံ နဂရံ သိတ္တသမ္မဋ္ဌံ ဝိပ္ပကိဏ္ဏဝါလုကံ ပဉ္စဝဏ္ဏကုသုမလာဇပုဏ္ဏဃဋပဋိမဏ္ဍိတဃရဒွါရံ သမုဿိတဓဇပဋာကဝိစိတ္ရသမုဇ္ဇလိတဒီပမာလာလင်္ကတသဗ္ဗဒိသာဘာဂံ ဝီထိသဘာဂေန ရစ္ဆာသဘာဂေန နက္ခတ္တကီဠံ အနုဘဝမာနေန မဟာဇနေန သမာကိဏ္ဏံ ဟောတိ။ ဣတိ နက္ခတ္တဒိဝသတာယပိ နိသိန္နောတိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ ပန ဝတွာပိ – ''ရာဇကုလဿ နာမ သအပိ နက္ခတ္တမေဝ, နိဒ္ဒာဝိနောဒနတ္ထံယေဝ ပနေသ နိသိန္နော''တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတံ။

ဥဒာနံ ဥဒါနေသီတိ ဥဒါဟာရံ ဥဒါဟရိ, ယထာ ဟိ ယံ တေလံ မာနံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ, ဝိဿန္ဒိတွာ ဂစ္ဆတိ, တံ အဝသေကောတိ ဝုစ္စတိ။ ယဉ္စ ဇလံ တဠာကံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ, အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဂစ္ဆတိ, တံ ဩဃောတိ ဝုစ္စတိ; ဧဝမေဝ ယံ ပီတိဝစနံ ဟဒယံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ, အဓိကံ ဟုတွာ အန္တော အသဏ္ဌဟိတွာ ဗဟိ နိက္ခမတိ, တံ ဥဒါနန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝရူပံ ပီတိမယံ ဝစနံ နိစ္ဆာရေသီတိ အတ္ထော။

ဒောသိနာတိ ဒောသာပဂတာ, အဗ္ဘာ, မဟိကာ, ဓူမော, ရဇော, ရာဟူတိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဝိရဟိတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တသ္မာ **ရမဏီယာ**တိအာဒီနိ ပဉ္စ ထောမနဝစနာနိ။ သာ ဟိ မဟာဇနဿ မနံ ရမယတီတိ **ရမဏီယာ။** ဝုတ္တဒောသဝိမုတ္တာယ စန္ဒပ္ပဘာယ ဩဘာသိတတ္တာ အတိဝိယ သုရူပာတိ **အဘိရူပါ။** ဒဿိတုံ ယုတ္တာတိ **ဒဿနီယာ။** စိတ္တံ ပသာဒေတီတိ **ပါသာဒိကာ။** ဒိဝသမာသာဒီနံ လက္ခဏံ ဘဝိတုံ ယုတ္တာတိ **လက္ခညာ။**

ကံ နု ခွဇ္ဇ တိ ကံ နု ခေါ အဇ္ဇ။ **သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ** တိ သမိတပါပတာယ သမဏံ။ ဗာဟိတပါပတာယ ဗြာဟ္မဏံ။ **ယံ နော ပယိရုပါသတော**တိ ဝစနဗျတ္တယော ဧသ, ယံ အမှာကံ ပဇ္ဇုပါသန္တာနံ ဧသေန ပယိရုပါသန္တာနံ မဓုရံ ဓမ္မံ သုတွာ စိတ္တံ ပသီဒေယျာတိ အတ္ထော။ ဣတိ ရာဇာ ဣမိနာ သဗ္ဗေနပိ ဝစနေန ဩဘာသနိမိတ္တကမ္မံ အကာသိ။ ကဿ အကာသီတိ? ဇီဝကဿ။ ကိမတ္ထံ? ဘဂဝတော ဒဿနတ္ထံ။ ကိံ ဘဂဝန္တံ သယံ ဒဿနာယ ဥပဂန္တုံ န သက္ကောတီတိ? အာမ, န သက္ကောတိ။ ကသ္မာ? မဟာပရာဓတာယ။

တေန ဟိ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာကော အရိယသာဝကော အတ္တနော ပိတာ မာရိတော, ဒေဝဒတ္တော စ တမေဝ နိဿာယ ဘဂဝတော ဗဟုံ အနတ္ထမကာသိ, ဣတိ မဟာပရာဓော ဧသ, တာယ မဟာပရာဓတာယ သယံ ဂန္တုံ န သက္ကောတိ။ ဇီဝကော ပန ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာကော, တဿ ပိဋ္ဌိဆာယာယ ဘဂဝန္တံ ပဿိဿာမီတိ ဩဘာသနိမိတ္တကမ္မံ

အကာသိ။ ကိံ ဇီဝကော ပန – ‘‘မယှံ ကုဒ္ဒံ သြဘာသနိမိတ္တကမ္မ’’န္တိ ဇာနာတီတိ? အာမ ဇာနာတိ။ အထ ကသ္မာ တုဏှီ အဟောသီတိ? ဝိက္ခေပပစ္စေဒနတ္ထံ။

တသ္မိဉှိ ပရိသတိ ဆန္နံ သတ္ထာရာနံ ဥပဋ္ဌာကာ ဗဟူ သန္နိပတိတာ, တေ အသိက္ခိတာနံ ပယိရုပာသနေန သယမ္ပိ အသိက္ခိတာဝ။ တေ မယိ ဘဂဝတော ဂုဏကထံ အာရဒ္ဓေ အန္တရန္တရာ ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ အတ္တနော သတ္ထာရာနံ ဂုဏံ ကထေဿန္တိ, ဧဝံ မေ သတ္ထု ဂုဏကထာ ပရိယောသာနံ န ဂမိဿတိ။ ရာဇာ ပန ဣမေသံ ကုလူပကေ ဥပသင်္ကမိတွာ ဂဟိတာသာရတာယ တေသံ ဂုဏကထာယ အနတ္တမနော ဟုတွာ မံ ပဋိပုစ္ဆိဿတိ, အထာဟံ နိဗ္ဗိက္ခေပံ သတ္ထု ဂုဏံ ကထေတွာ ရာဇာနံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂဟေတွာ ဂမိဿာမီတိ ဇာနန္တော ဝိက္ခေပပစ္စေဒနတ္ထံ တုဏှီ အဟောသီတိ။

တေပိ အမစ္စာ ဧဝံ စိန္တေသုံ – ‘‘အဇ္ဇ ရာဇာ ပဥ္စဟိ ပဒေဟိ ရတ္တိံ ထောမေတိ, အဒ္ဓာ ကိဉ္စိ သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဥှံ ပုစ္ဆိတွာ ဓမ္မံ သောတုကာမော, ယဿ စေသ ဓမ္မံ သုတွာ ပသီဒိဿတိ, တဿ စ မဟန္တံ သက္ကာရံ ကရိဿတိ, ယဿ ပန ကုလူပကော သမဏော ရာဇကုလူပကော ဟောတိ, ဘဒ္ဒံ တဿာ’’တိ။

၁၅၁-၁၅၂. တေ ဧဝံ စိန္တေတွာ – ‘‘အဟံ အတ္တနော ကုလူပကသမဏဿ ဝဏ္ဏံ ဝတွာ ရာဇာနံ ဂဟေတွာ ဂမိဿာမိ, အဟံ ဂမိဿာမီ’’တိ အတ္တနော အတ္တနော ကုလူပကာနံ ဝဏ္ဏံ ကထေတုံ အာရဒ္ဓါ။ တေနာဟ – **‘‘ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ရာဇာမစ္စော’’**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ပူရဏော**တိ တဿ သတ္ထုပဋိညဿ နာမံ။ **ကဿပော** တိ ဂေါတ္တံ။ သော ကိရ အညတရဿ ကုလဿ ဧကူနဒာသသတံ ပူရယမာနော ဇာတော, တေနဿ ပူရဏောတိ နာမံ အကံသု။ မင်္ဂလဒာသတ္တာ စဿ ‘‘ဒုက္ကဋ’’န္တိ ဝတ္တာ နတ္ထိ, အကတံ ဝါ န ကတန္တိ။ သော ‘‘ကိမဟံ ဧတ္ထ ဝသာမီ’’တိ ပလာယိ။ အထဿ စောရာ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆိန္ဒိံသု, သော ပဏ္ဏေန ဝါ တိဏေန ဝါ ပဋိစ္ဆာဒေတုမ္ပိ အဇာနန္တော ဇာတရူပေနေဝ ဧကံ ဂါမံ ပာဝိသိ။ မနုဿာ တံ ဒိသွာ ‘‘အယံ သမဏော အရဟာ အပ္ပိစ္ဆော, နတ္ထိ ဣမိနာ သဒိသော’’တိ ပူဝဘတ္တာဒီနိ ဂဟေတွာ ဥပသင်္ကမန္တိ။ သော – ‘‘မယှံ သာဋကံ အနိဝတ္ထဘာဝေန ဣဒံ ဥပ္ပန္န’’န္တိ တတော ပဋ္ဌာယ သာဋကံ လဘိတွာပိ န နိဝာသေသိ, တဒေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အဂ္ဂဟေသိ, တဿ သန္တိကေ အညေပိ အညေပီတိ ပဉ္စသတ မနုဿာ ပဗ္ဗဇိံသု။ တံ သန္ဓာယာဟ – ‘‘ပူရဏော ကဿပော’’တိ။

ပဗ္ဗဇိတသမူဟသင်္ခါတော သင်္ဃော အဿ အတ္ထီတိ **သင်္ဃီ။** သွေဝ ဂဏော အဿ အတ္ထီတိ **ဂဏီ။** အာစာရသိက္ခာပနဝသေန တဿ ဂဏဿ အာစရိယောတိ **ဂဏာစရိယော။ ဉာတော**တိ ပညာတော ပါကဋော။ ‘‘အပ္ပိစ္ဆော သန္တုဋ္ဌော။ အပ္ပိစ္ဆတာယ ဝတ္ထမ္ပိ န နိဝာသေတီ’’တိ ဧဝံ သမုဂ္ဂတော ယသော အဿ အတ္ထီတိ **ယသဿီ။ တိတ္ထကရော**တိ လဒ္ဓိကရော။ **သာဓုသမ္မတော** တိ အယံ သာဓု, သုန္ဒရော, သပ္ပုရိသောတိ ဧဝံ သမ္မတော။ **ဗဟုဇနဿာ**တိ အဿုတဝတော အန္ဓဗာလပုထုဇ္ဇနဿ။ ပဗ္ဗဇိတတော ပဋ္ဌာယ အတိက္ကန္တာ ဗဟူ ရတ္တိယော ဇာနာတီတိ **ရတ္တညူ။** စိရံ ပဗ္ဗဇိတဿ အဿာတိ **စိရပဗ္ဗဇိတော,** အစိရပဗ္ဗဇိတဿ ဟိ ကထာ သြကပ္ပနီယာ န ဟောတိ, တေနာဟ ‘‘စိရပဗ္ဗဇိတော’’တိ။ **အဒ္ဓဂတော** တိ အဒ္ဓါနံ ဂတော, ဒွေ တယော ရာဇပရိဝဋ္ဋေ အတီတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝယောအနုပ္ပတ္တော** တိ ပစ္ဆိမဝယံ အနုပ္ပတ္တော။ ဣဒံ ဥဘယမ္ပိ – ‘‘ဒဟရဿ ကထာ သြကပ္ပနီယာ န ဟောတီ’’တိ ဧတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

တုဏှီ အဟောသီတိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ မဓုရရသံ အမ္ဗပက္ကံ ခါဒိတုကာမော ပုရိသော အာဟရိတွာ ဟတ္ထေ ဌပိတံ ကာဇရပက္ကံ ဒိသွာ ဝိယ ဈာနာဘိညာဒိဂုဏယုတ္တံ တိလက္ခဏဗ္ဗာဟတံ မဓုရံ ဓမ္မကထံ သောတုကာမော ပုဗ္ဗေ ပူရဏဿ ဒဿနေနာပိ အနတ္တမနော ဣဒါနိ ဂုဏကထာယ သုဋ္ဌုတရံ အနတ္တမနော ဟုတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ အနတ္တမနော သမာနောပိ ပန ‘‘သစာဟံ ဧတံ တဇ္ဇေတွာ ဂီဝါယံ ဂဟေတွာ နီဟရာပေဿာမိ, ‘ယော ယော ကထေသိ, တံ တံ ရာဇာ ဧဝံ ကရောတီ’တိ ဘီတော အညောပိ ကောစိ ကိဉ္စိ န ကထေဿတီ’’တိ အမနာပမ္ပိ တံ ကထံ အဓိဝာသေတွာ တုဏှီ ဧဝ အဟောသိ။ အထညော – ‘‘အဟံ အတ္တနော ကုလူပကဿ ဝဏ္ဏံ ကထေဿာမီ’’တိ စိန္တေတွာ ဝတ္တုံ အာရဘိ။ တေန ဝုတ္တံ – အညတရောပိ ခေါတိအာဒိ။ တံ သဗ္ဗံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဇ္တေ ပန **မက္ခလီ** တိ တဿ နာမံ။ ဂေါသာလာယ ဇာတတ္တာ **ဂေါသာလော**တိ ဒုတိယံ နာမံ။ တံ ကိရ သကဒ္ဒမာယ ဘူမိယာ တေလဃဋံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တံ – ''တာတ, မာ ခလီ''တိ သာမိကော အာဟ။ သော ပမာဒေန ခလိတွာ ပတိတွာ သာမိကဿ ဘယေန ပလာယိတုံ အာရဒ္ဓေါ။ သာမိကော ဥပဓာဝိတွာ ဒုဿကဏ္ဏေ အဂ္ဂဟေသိ။ သော သာဋကံ ဆဍ္ဍေတွာ အစေလကော ဟုတွာ ပလာယိ။ သေသံ ပူရဏသဒိသမေဝ။

၁၅၃. **အဇိတော**တိ တဿ နာမံ။ ကေသကမ္ဗလံ ဓာရေတီတိ **ကေသကမ္ဗလော။** ဣတိ နာမဒွယံ သံသန္ဒိတွာ အဇိတော ကေသကမ္ဗလောတိ ဝုစ္စတိ ။ တတ္ထ **ကေသကမ္ဗလော နာမ** မနုဿကေသေဟိ ကတကမ္ဗလော။ တတော ပဋိကိဋ္ဌတရံ ဝတ္ထံ နာမ နတ္ထိ။ ယထာဟ – ''သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ယာနိ ကာနိစိ တန္တာဝုတာနံ ဝတ္ထာနံ, ကေသကမ္ဗလော တေသံ ပဋိကိဋ္ဌော အက္ခာယတိ။ ကေသကမ္ဗလော, ဘိက္ခဝေ, သီတေ သီတော, ဥဏှေ ဥဏှော, ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဒုဂ္ဂန္ဓော ဒုက္ခသမ္ဖဿော''တိ (အ. နိ. ၃.၁၃၈)။

၁၅၄. **ပကုဓော**တိ တဿ နာမံ။ **ကစ္စာယနော** တိ ဂေါတ္တံ။ ဣတိ နာမဂေါတ္တံ သံသန္ဒိတွာ ပကုဓော ကစ္စာယနောတိ ဝုစ္စတိ။ သီတုဒကပဋိက္ခိတ္တကော ဧသ, ဝစ္စံ ကတွာပိ ဥဒကကိစ္စံ န ကရောတိ, ဥဏှောဒကံ ဝါ ကဉ္ဇိယံ ဝါ လဘိတွာ ကရောတိ, နဒိံ ဝါ မဂ္ဂေါဒကံ ဝါ အတိက္ကမ္မ – ''သီလံ မေ ဘိန္န''န္တိ ဝါလိကထူပံ ကတွာ သီလံ အဓိဋ္ဌာယ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝရူပေ နိဿိရိကလဒ္ဓိကော ဧသ။

၁၅၅. **သဉ္စယော** တိ တဿ နာမံ။ ဗေလဋ္ဌဿ ပုတ္တောတိ **ဗေလဋ္ဌပုတ္တော။**

၁၅၆. အမှာကံ ဂဏ္ဌနကိလေသော ပလိဗုန္ဓနကိလေသော နတ္ထိ, ကိလေသဂဏ္ဌရဟိတာ မယန္တိ ဧဝံဝါဒိတာယ လဒ္ဓနာမဝသေန **နိဂဏ္ဌော။** နာဋဿ ပုတ္တော **နာဋပုတ္တော။**

ကောမာရဘစ္စဇီဝကကထာဝဏ္ဏနာ

၁၅၇. **အထ ခော ရာဇာ**တိ ရာဇာ ကိရ တေသံ ဝစနံ သုတွာ စိန္တေသိ – ''အဟံ ယဿ ယဿ ဝစနံ န သောတုကာမော, သော သော ဧဝ ကထေသိ။ ယဿ ပနမှိ ဝစနံ သောတုကာမော, ဧသ နာဂဝသံ ပိဝိတွာ ဌိတော သုပဏ္ဏော ဝိယ တုဏှီဘူတော, အနတ္ထော ဝတ မေ''တိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – ''ဇီဝကော ဥပသန္တဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာကော, သယမ္ပိ ဥပသန္တော, တသ္မာ ဝတ္တသမ္ပန္နော ဘိက္ခု ဝိယ တုဏှီဘူတောဝ နိသိန္နော, န ဧသ မယိ အကထေန္တေ ကထေဿတိ, ဟတ္ထိမှိ ခော ပန မဒ္ဒန္တေ ဟတ္ထိဿေဝ ပါဒေ ဂဟေတဗ္ဗော''တိ တေန သဒ္ဓိံ သယံ မန္တေတုမာရဒ္ဓေါ။ တေန ဝုတ္တံ – ''အထ ခော ရာဇာ''တိ။ တတ္ထ **ကိံ တုဏှီ**တိ ကေန ကာရဏေန တုဏှီ။ ဣမေသံ အမစ္စာနံ အတ္တနော အတ္တနော ကုလူပကသမဏဿ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တာနံ မုခံ နပ္ပဟောတိ ။ ကိံ ယထာ ဧတေသံ, ဧဝံ တဝ ကုလူပကသမဏော နတ္ထိ, ကိံ တွံ ဒလိဒ္ဒေါ, န တေ မမ ပိတရာ ဣဿရိယံ ဒိန္နံ, ဥဒာဟု အဿဒ္ဓေါတိ ပုစ္ဆတိ။

တတော ဇီဝကဿ ဧတဒဟောသိ – ''အယံ ရာဇာ မံ ကုလူပကသမဏဿ ဂုဏံ ကထာပေတိ, န အနိ မေ တုဏှီဘာဝဿ ကာလော, ယထာ ခော ပနိမေ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နာဝ အတ္တနော ကုလူပကသမဏာနံ ဂုဏံ ကထယိံသု, န မယှံ ဧဝံ သတ္ထုဂုဏေ ကထေတုံ ယုတ္တ''န္တိ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝတော ဝိဟာရာဘိမုခော ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အဉ္ဇလိံ သိရသိ ပဂ္ဂဟေတွာ – ''မဟာရာဇ, မာ မံ ဧဝံ စိန္တယိတ္ထ, 'အယံ ယံ ဝါ တံ ဝါ သမဏံ ဥပသင်္ကမတီ'တိ, မမ သတ္ထုနော ဟိ မာတုကုစ္ဆိဩက္ကမနေ, မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမနေ, မဟာဘိနိက္ခမနေ, သမ္ဗောဓိယံ, ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေ စ, ဒသသဟဿိလောကဓာတု ကမ္ပိတ္ထ, ဧဝံ ယမကပာဋိဟာရိယံ အကာသိ, ဧဝံ ဒေဝောရောဟဏံ, အဟံ သတ္ထုနော ဂုဏေ ကထယိဿာမိ, ဧကဂ္ဂစိတ္တော သုဏ, မဟာရာဇာ''တိ ဝတွာ – ''အယံ ဒေဝ, ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တံ ခော ပန ဘဂဝန္တံ** န္တိ ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ, တဿ ခော ပန ဘဂဝတောတိ အတ္ထော။ **ကလျာဏော** တိ ကလျာဏဂုဏသမန္နာဂတော, သေဋ္ဌောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကိတ္တိသဒ္ဒေါ** တိ ကိတ္တိယေဝ။ ထုတိဃောသော ဝါ။ **အဗ္ဘုဂ္ဂတော** တိ သဒေဝကံ လောကံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဥဂ္ဂတော။ ကိန္တိ? ''ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ပေ.။ ဘဂဝါ''တိ။

တတ္ထာယံ ပဒသမ္ဗန္ဓော – သော ဘဂဝါ ကတိပိ အရဟံ ကတိပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ပေ.။ ကတိပိ ဘဂဝါတိ။ ကတိပိ စ ကတိပိ စ ကာရဏေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ အာရကတ္တာ အရီနံ, အရာနဉ္စ ဟတတ္တာ, ပစ္စယာဒီနံ အရဟတ္တာ, ပါပကရဏေ ရဟာဘာဝါတိ, ကတမေဟိ တာဝ ကာရဏေဟိ သော ဘဂဝါ အရဟန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိအာဒိနာ နယေန မာတိကံ နိက္ခိပိတွာ သဗ္ဗာနေဝ စေတာနိ ပဒါနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိဒ္ဒေသေ ဝိတ္ထာရိတာနီတိ တတော နေသံ ဝိတ္ထာရော ဂဟေတဗ္ဗော။

ဇီဝကော ပန ဧဝမေကဿ ပဒဿ အတ္ထံ နိဋ္ဌာပေတွာ – ''ဧဝံ, မဟာရာဇ, အရဟံ မယှံ သတ္ထာ, ဧဝံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ပေ.။ ဧဝံ ဘဂဝါ''တိ ဝတွာ – ''တံ, ဒေဝေါ, ဘဂဝန္တံ ပယိရုပါသတု, အပ္ပေဝ နာမ ဒေဝဿ တံ ဘဂဝန္တံ ပယိရုပါသတော စိတ္တံ ပသီဒေယျာ''တိ အာဟ။ ဧတ္ထ စ **တံ ဒေဝေါ ပယိရုပါသတူ**တိ ဝဒန္တော ''မဟာရာဇ, တုမှာဒိသာနဉှိ သတေနပိ သဟဿေနပိ သတသဟဿေနပိ ပုစ္ဆိတဿ မယှံ သတ္ထုနော သဗ္ဗေသံ စိတ္တံ ဂဟေတွာ ကထေတုံ ထာမော စ ဗလဉ္စ အတ္ထိ, ဝိဿတ္ထော ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆေယျာသိ မဟာရာဇာ''တိ အာဟ။

ရညောပိ ဘဂဝတော ဂုဏကထံ သုဏန္တဿ သကလသရီရံ ပဉ္စဝဏ္ဏာယ ပီတိယာ နိရန္တရံ ဖုဋံ အဟောသိ။ သော တင်္ခဏညေဝ ဂန္တုကာမော ဟုတွာ – ''ကုမာရဿ ဝေလာယ ဇာ ပန မယှံ ဒသဗလဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆတော န အညော ကောစိ ခိပ္ပံ ယာနာနိ ယောဇေတုံ သက္ခိဿတိ အညတြ ဇီဝကာ''တိ စိန္တေတွာ – ''တေန ဟိ, သမ္မ ဇီဝက, ဟတ္ထိယာနာနိ ကပ္ပာပေဟီ''တိ အာဟ။

၁၅၈. တတ္ထ **တေန ဟီ**တိ ဥယျောဇနတ္ထေ နိပါတော။ ဂစ္ဆ, သမ္မ ဇီဝကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဟတ္ထိယာနာနီ**တိ အနေကေသု အဿရထာဒိသု ယာနေသု ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ ဟတ္ထိယာနံ ဥတ္တမံ; ဥတ္တမဿ သန္တိကံ ဥတ္တမယာနေနေဝ ဂန္တဗ္ဗန္တိ စ, အဿယာနရထယာနာနိ သသဒ္ဒါနိ, ဒူရတောဝ တေသံ သဒ္ဒော သုယျတိ, ဟတ္ထိယာနဿ ပဒါနုပဒံ ဂစ္ဆန္တာပိ သဒ္ဒံ န သုဏန္တိ။ နိဗ္ဗုတဿ ပန ဓာ ဘဂဝတော သန္တိကေ နိဗ္ဗုတေဟေဝ ယာနေဟိ ဂန္တဗ္ဗန္တိ စ စိန္တယိတွာ ဟတ္ထိယာနာနီတိ အာဟ။

ပဉ္စမတ္တာနိ ဟတ္ထိနိကာသတာနီ တိ ပဉ္စ ကရေဏုသတာနိ။ **ကပ္ပာပေတွာ** တိ အာရောဟဏသဇ္ဇာနိ ကာရေတွာ။ **အာရောဟဏီယန္တိ** အာရောဟဏယောဂ္ဂံ, ဩပဂုယှန္တိ အတ္ထော။ ကိံ ပနေသ ရညာ ဝုတ္တံ အကာသိ အဝုတ္တံတိ? အဝုတ္တံ။ ကသ္မာ? ပဏ္ဍိတတာယ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ရာဇာ ကုမာရဿ ဝေလာယ ဂစ္ဆာမီတိ ဝဒတိ, ရာဇာနော စ နာမ ဗဟုပစ္စတ္ထိကာ။ သစေ အန္တရာမဂ္ဂေ ကောစိ အန္တရာယော ဟောတိ, မမ္ပိ ဂရဟိဿန္တိ – ''ဇီဝကော ရာဇာ မေ ကထံ ဂဏှာတီတိ အကာလေပိ ရာဇာနံ ဂဟေတွာ နိက္ခမတီ''တိ။ ဘဂဝန္တမ္ပိ ဂရဟိဿန္တိ ''သမဏော ဂေါတမော, 'မယှံ ကထာ ဝတ္တတီ'တိ ကာလံ အသလ္လက္ခေတွာဝ ဓမ္မံ ကထေတီ''တိ။ တသ္မာ ယထာ နေဝ မယှံ, န ဘဂဝတော, ဂရဟာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; ရညော စ ရက္ခာ သုသံဝိဟိတာ ဟောတိ, တထာ ကရိဿာမီ''တိ။

တတော ဣတ္ထိယော နိဿာယ ပုရိသာနံ ဘယံ နာမ နတ္ထိ, 'သုခံ ဣတ္ထိပရိဝုတော ဂမိဿာမီ'တိ ပဉ္စ ဟတ္ထိနိကာသတာနိ ကပ္ပာပေတွာ ပဉ္စ ဣတ္ထိသတာနိ ပုရိသဝေသံ ကဟာပေတွာ – ''အသိတောမရဟတ္ထာ ရာဇာနံ ပရိဝါရေယျာထာ''တိ ဝတွာ ပုန စိန္တေသိ – ''ဣမဿ ရညော ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယော နတ္ထိ, ဗုဒ္ဓါ စ နာမ ဥပနိဿယံ ဒိသွာဝ ဓမ္မံ ကထေန္တိ။ ဟန္ဒာဟံ, မဟာဇနံ သန္နိပါတာပေမိ, ဧဝဉှိ သတိ သတ္ထာ ကဿစိဒေဝ ဥပနိဿယေန ဓမ္မံ ဒေသေဿတိ, သာ မဟာဇနဿ ဥပကာရာယ ဘဝိဿတီ''တိ။ သော တတ္ထ တတ္ထ သာသနံ ပေသေသိ, ဘေရိံ စရာပေသိ – ''အဇ္ဇ ရာဇာ ဘဂဝတော သန္တိကံ ဂစ္ဆတိ, သဗ္ဗေ အတ္တနော ဝိဘဝါနုရူပေန ရညော အာရက္ခံ ဂဏှန္တူ''တိ။

တတော မဟာဇနော စိန္တေသိ – ''ရာဇာ ကိရ သတ္ထုဒဿနတ္ထံ ဂစ္ဆတိ, ကီဒိသီ ဝတ ဘော ဓမ္မဒေသနာ ဘဝိဿတိ, ကိံ နော နက္ခတ္တကီဠာယ, တတ္ထေဝ ဂမိဿာမာ''တိ။ သဗ္ဗေ ဂန္ဓမာလာဒီနိ ဂဟေတွာ ရညော အာဂမနံ အာကင်္ခမာနာ မဂ္ဂေ အဋ္ဌံသု။ ဇီဝကောပိ ရညော ပဋိဝေဒေသိ – ''ကပ္ပိတာနိ ခော တေ, ဒေဝ, ဟတ္ထိယာနာနိ, ယဿဒါနိ ကာလံ မညသီ''တိ။ တတ္ထ **ယဿဒါနိ ကာလံ မညသီ** တိ ဥပစာရဝစနမေတံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ''ယံ တဿ

အာဏတ္တံ, တံ မယာ ကတံ, ဣာနိ တ္ဝံ ယည္သ ဂမနည္သ တ အဂမနည္သ တ ကာလံ မညသိ, တဒေဝ အတ္တနော ရုစိ ယာ ကရောဟီ''တိ။

၁၅၉. ပစ္စေကာ ဣတ္တိယော တိ ဟဋ္ဌိယေက္ကာ ဣတ္တိယော, ဧကေကိသ္သာ ဟတ္တိနိယာ ဧကေကံ ဣတ္တိန္ တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥက္ကာသု ဓာရိယမာနာသူ**တိ ဒဏ္ဍဒီပိကာသု ဓာရိယမာနာသု။ **မဟာစ္စ ရာဇာနုဘာဝေနာ** တိ မဟတာ ရာဇာနုဘာဝေန။ မဟစ္စာတိပိ ဟဋ္ဌိ, မဟတိယာတိ အတ္ထော, လိင်္ဂဝိပရိယာယော သော။ **ရာဇာနုဘာတော** ဝုစ္စတိ ရာဇိဒ္ဓိ။ ကာ ပနသ္သ ရာဇိဒ္ဓိ? တိယောဇနသတာနံ ဒ္ဝိန္နံ မဟာရဋ္ဌာနံ ဣသ္သရိယသိရီ။ တသ္သ ဟိ အသုကဒိဝသံ ရာဇာ တထာ ဂတံ ဥပသင်္ကမိသ္သတီတိ ပဌမတရံ သံဝိဒဟနေ အသတိပိ တင်္ခဏညေဝ ပဥ္စ ဣတ္တိသတာနိ ပုရိသဝေသံ ဂဟေတ္ဝာ ပဋ္ဌိမုက္ကဝေဌနာနိ အံသေ အာသတ္တခဂ္ဂနိ မဏိဒဏ္ဍတောမရေ ဂဟေတ္ဝာ နိက္ခမိံသု။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''ပစ္စေကာ ဣတ္တိယော အာရောပေတ္ဝာ''တိ။

အပရာပိ သောဠသသဟသ္သခတ္တိယနာဋ္ဌကိတ္တိယော ရာဇာနံ ပရိတရေသုံ။ တာသံ ပရိယန္တေ ခုဇ္ဇတမနကကိရာ တာဒယော။ တာသံ ပရိယန္တေ အန္တေပုရပာလကာ ဝိသ္သာသိကပုရိသာ။ တေသံ ပရိယန္တေ ဝိစိတ္တဝေသဝိလာသိနော သဋ္ဌိသဟသ္သမတ္တာ မဟာမတ္တာ။ တေသံ ပရိယန္တေ ဝိဝိဓာလင်္ကာရပဋ္ဌိမဏ္ဍိတာ နာနပ္ပကာရအာဝုဓဟတ္ထာ ဝိဇ္ဇာဓရတရုဏာ ဝိယ နဝုတိသဟသ္သမတ္တာ ရဋ္ဌိယပုတ္တာ။ တေသံ ပရိယန္တေ သတင်္ဃနိကာနိ နိတသေတ္ဝာ ပဥ္စသ တင်္ဃနိကာနိ ဧကံသံ ကတ္ဝာ သုန္ဟာတာ သုဝိလိတ္တာ ကဥ္စနမာလာဒိနာနာဘရဏသောဘိတာ ဒသသဟသ္သမတ္တာ ဗ္ရ ရာဟ္မဏာ ဒက္ခိဏဟတ္ထံ ဥသ္သာပေတ္ဝာ ဇယသဒ္ဒံ ဃောသန္တာ ဂစ္ဆန္တိ။ တေသံ ပရိယန္တေ ပဥ္စင်္ဂိကာနိ တူရိယာ နိ။ တေသံ ပရိယန္တေ ဓနုပန္တိပရိက္ခေပော။ တသ္သ ပရိယန္တေ ဟတ္ထိဃဋာ။ ဟတ္ထိနံ ပရိယန္တေ ဂီတာယ ဂီဝံ ပဟ ရမာနာ အသ္သပန္တိ။ အသ္သပရိယန္တေ အညမညံ သင်္ဃဋ္ဋနရထာ။ ရထပရိယန္တေ ဗာဟာယ ဗာဟံ ပဟရယမာနာ ယောဓာ။ တေသံ ပရိယန္တေ အတ္တနော အတ္တနော အနုရူပာယ အာဘရဏသမ္ပတ္တိယာ ဝိရောစမာနာ အဋ္ဌာရသ သေနိယော။ ဣတိ ယထာ ပရိယန္တေ ဌတ္ဝာ ခိတ္တော သရော ရာဇာနံ န ပာပုဏာတိ, ဧဝံ ဇီဝကော ကောမာရဘစ္စော ရညော ပရိသံ သံဝိဒဟိတ္ဝာ အတ္တနာ ရညော အဝိဒူရေနေဝ ဂစ္ဆတိ – ''သစေ ကောစိ ဥပဒ္ဒဝေ ဟောတိ, ပဌမတရ ရညော ဇီဝိတအာနံ ဒဿာမီ''တိ။ ဥက္ကာနံ ပန တေ္တကာနိ သတာနိ တ သဟသ္သာနိ တတိ ပရိစ္ဆေဒော နတ္ထီတိ ဧဝရူပိံ ရာဇိဒ္ဓိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''မဟစ္စရာဇာနုဘာဝေန ယေန ဇီဝကဿ ကောမာရဘစ္စဿ အမ္ဗဝနံ, တေန ပာယာသီ''တိ။

အဟုဒေဝ ဘယန္တိ တွေ စိတ္တုတြာသဘယံ, ဉာဏဘယံ, အာရမ္မဏဘယံ, ဩတ္တပ္ပဘယန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ ဘယံ, တတ္ထ ''ဇာတိံ ပဋ္ဌိစ္စ ဘယံ ဘယာနက''န္တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တံ စိတ္တုတြာသဘယံ နာမ။ ''တေပိ တထာဂတဿ ဓမ္မဒေသနံ သုတ္ဝာ ယေဘုယ္ယေန ဘယံ သံဝေဂံ သန္တာသံ အာပဇ္ဇန္တီ''တိ (သံ. နိ. ၃.၇၈) ဧဝမာဂတံ ဉာဏဘယံ နာမ။ ''ဧတံ နူန တံ ဘယဘေရဝံ အာဂစ္ဆတီ''တိ (မ. နိ. ၁.၄၉) တွေ ဝုတ္တံ အာရမ္မဏဘယံ နာမ။

''ဘီရုံ ပသံသန္တိ၊ န ဟိ တတ္ထ သူရံ။
ဘယာ ဟိ သန္တော၊ န ကရောန္တိ ပာပ''န္တိ ။ (သံ. နိ. ၁.၃၃)။

ဣဒံ ဩတ္တပ္ပဘယံ နာမ။ တေသု ဣဓ စိတ္တုတြာသဘယံ, အဟု အဟောသီတိ အတ္ထော။ **ဆမ္ဘိတတ္တ** န္တိ ဆမ္ဘိတဿ ဘာဝေါ။ သကလသရီရစလနန္တိ အတ္ထော။ **လောမဟံသော**တိ လောမဟံသနံ, ဥဒ္ဓံ ဌိတလောမတာတိ အတ္ထော။ သော ပနာယံ လောမဟံသော ဓမ္မဿဝနာဒီသု ပီတိဥပ္ပတ္တိကာလေ ပီတိယာပိ ဟောတိ ။ ဘီရုကဇာတိကာနံ သ မ္ပဟာရပိသာစာဒိဒဿနေသု ဘယေနာပိ။ ဣဓ ဘယလောမဟံသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကသ္မာ ပနေသ ဘီတောတိ? အန္ဓကာရေနာတိ ဧကေ ဝဒန္တိ။ ရာဇဂဟေ ကိရ ဒ္ဝတ္တိံသ မဟာဒ္ဝာရာနိ, စတုသဋ္ဌိ ခုဒ္ဒကဒ္ဝာရာနိ။ ဇီဝကဿ အမ္ဗဝနံ ပာကာရဿ စ ဂိဇ္ဈကူဋဿ စ အန္တရာ ဟောတိ။ သော ပာစီနဒ္ဝာရေန နိက္ခမိ တ္ဝာ ပဗ္ဗတစ္ဆာယာယ ပာဝိသိ, တတ္ထ ပဗ္ဗတကူဋေန စန္ဒော ဆာဒိတော, ပဗ္ဗတစ္ဆာယာယ စ ရုက္ခစ္ဆာယာယ စ အန္ဓကာရံ အဟောသီတိ, တမ္ပိ အကာရဏံ။ တဒာ ဟိ ဥက္ကာနံ သတသဟဿာနမ္ပိ ပရိစ္ဆေဒော နတ္ထိ။

အယံ ပန အပ္ပသဒ္ဒတံ နိဿာယ ဇီဝကေ အာသင်္ကာယ ဘီတော။ ဇီဝကော ကိရဿ ဥပရိဟာသာဒေဝယေဝ အာရော စေသိ – ''မဟာရာဇ အပ္ပသဒ္ဒကာမော ဘဂဝါ, အပ္ပသဒ္ဒေနေဝ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော''တိ။ တသ္မာ ရာဇာ တူရိယသဒ္ဒံ နိ

တရေသိ။ တူရိယာနိ ကေဝလံ ဂဟိတမတ္တာနေဝ ဟောန္တိ, တစမ္ပိ ဥစ္စံ အနိစ္ဆာရယမာနာ အစ္ဆရာသညာယ ဂစ္ဆန္တိ။ အမ္ဗဝနေပိ ကဿစိ ခိပိတသဒ္ဒောပိ န သုယျတိ။ ရာဇာနော စ နာမ သဒ္ဒာဘိရတာ ဟောန္တိ။ သော တံ အပ္ပသဒ္ဒတံ နိဿာယ ဥက္ကဏ္ဌိတော ဇီဝကေပိ အာသင်္ကံ ဥပ္ပာဒေသိ။ "အယံ ဇီဝကော မယှံ အမ္ဗဝနေ အဍ္ဎတေဠသာနိ ဘိက္ခုသတာနိ"တိ အာဟ။ တေတ္ထ စ ခိပိတသဒ္ဒမတ္တမ္ပိ န သုယျတိ, အဘူတံ မညေ, သေ ဝဥ္စေတွာ မံ နဂရတော နီဟရိတွာ ပုရတော ဗလကာယံ ဥပဋ္ဌပေတွာ မံ ဂဏှိတွာ အတ္တနာ ဆတ္တံ ဥဿာပေတုကာမော။ အယဥှိ ပဥ္စန္နံ ဟတ္ထီနံ ဗလံ ဓာရေတိ။ မမ စ အဝိဒူရေနေဝ ဂစ္ဆတိ, သန္တိကေ စ မေ အာဝုဓဟတ္ထော ဧကပုရိသောပိ နတ္ထိ။ အဟော ဝတ မေ အနတ္ထော"တိ။ ဇဝံ ဘာယိတွာ စ ပန အဘီတော ဝိယ သန္ဓာရေတုမ္ပိ နာသက္ခိ။ အတ္တနော ဘီတဘာဝံ တဿ အာဝိ အကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ။ "အထ ခေါ ရာဇာ။ပေ။ န နိဂ္ဃောသော"တိ။ တတ္ထ **သမ္မာ**တိ ဝယဿာဘိလာပေ ဧသ, ကစ္စိ မံ ဝယဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **န ပလမ္ဘေသိ** တိ ယံ နတ္ထိ တံ အတ္ထီတိ ဝတွာ ကစ္စိ မံ န ဝိပ္ပလမ္ဘယသိ။ **နိဂ္ဃောသော** တိ ကထာသလ္လာပနိဂ္ဃောသော။

မာ ဘာယိ, မဟာရာဇာတိ ဇီဝကော – "အယံ ရာဇာ မံ န ဇာနာတိ 'နာယံ ပရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတီ'တိ; သစေ ခေါ ပန နံ န အဿာသေဿာမိ, ဝိနဿေယျာ"တိ စိန္တယိတွာ ဒဠှံ ကတွာ သမဿာသေန္တော "မာ ဘာယိ မဟာရာဇာ"တိ ဝတွာ **"န တံ ဒေဝ"**တိအာဒိမာဟ။ **အဘိက္ကမာ** တိ အဘိမုခေါ ကမ ဂစ္ဆ, ပဝိသာတိ အတ္ထော။ သကိံ ဝုတ္တေ ပန ဒဠှံ န ဟောတီတိ တရမာနော ဒွိက္ခတ္တုံ အာဟ။ **ဧတေ မဏ္ဍလမာဠေ ဒီပာ ဈာယန္တီ** တိ မဟာရာဇ, စောရဗလံ နာမ န ဒီပေ ဇာလေတွာ တိဋ္ဌတိ, ဧတေ စ မဏ္ဍလမာဠေ ဒီပါ ဇလန္တိ။ တေသ ဒီပသညာယ ယာဟိ မဟာရာဇာတိ ဝဒတိ။

သာမညဖလပုစ္ဆာဝဏ္ဏနာ

၁၆၀. **နာဂဿ ဘူမိ** တိ ယတ္ထ သက္ကာ ဟတ္ထိံ အဘိရူဠှေနေဝ ဂန္တုံ, အယံ နာဂဿ ဘူမိ နာမ။ **နာဂါ ပစ္စောရောဟိတွာ**တိ ဝိဟာရဿ ဗဟိဒွါရကောဋ္ဌကေ ဟတ္ထိတော ဩရောဟိတွာ။ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌိတသမကာလမေဝ ပန ဘဂဝတော တေဇော ရညော သရီရံ ဖရိ။ အထဿ တာဝဒေဝ သကလသရီရတော သေဒါ မုစ္စိံသု, သာဋကာ ပီဠေတွာ အပနေတဗ္ဗာ ဝိယ အဟေသုံ။ အတ္တနော အပရာဓံ သရိတွာ မဟာဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ဥဇုကံ ဘဂဝတော သန္တိကံ ဂန္တုံ အသက္ကောန္တော ဇီဝကံ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ အာရာမစာရိကံ စရမာနော ဝိယ "က္ဝိဒံ တေ သမ္မ ဇီဝက သုတ္တံ ကာရိတံ က္ဝိဒံ သုတ္တံ ကာရိတ"န္တိ ဝိဟာရဿ ဝဏ္ဏံ ဘဏမာနော အနုက္ကမေန ယေန မဏ္ဍလမာဠဿ ဒွါရံ တေနုပသင်္ကမိ, သမ္ပတ္တောတိ အတ္ထော။

ကဟံ ပန သမ္မာတိ ကသ္မာ ပုစ္ဆတိ။ ဧကေ တာဝ "အဇာနန္တော"တိ ဝဒန္တိ။ ဣမိနာ ကိရ ဒဟရကာလေ ပိတရာ သဒ္ဓိံ အာဂမ္မ ဘဂဝတ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, ပစ္ဆာ ပန ပာပမိတ္တသံသဂ္ဂေန ပိတုဃာတံ ကတွာ အဘိမာရေ ပေသေတွာ ဓနပာလံ မုဉ္စာပေတွာ မဟာပရာဓော ဟုတွာ ဘဂဝတော သမ္မုခီဘာဝံ န ဥပဂတပုဗ္ဗောတိ အသဉ္ဇာနန္တော ပုစ္ဆတီတိ။ တံ အကာရဏံ, ဘဂဝါ ဟိ အာကိဏ္ဏဝရလက္ခဏော အနုဗျဉ္ဇနပဋိမဏ္ဍိတော ဆဗ္ဗဏ္ဏာဟိ ရသ္မီဟိ သကလံ အာရာမံ ဩဘာသေတွာ တာရာဂဏပရိဝုတော ဝိယ ပုဏ္ဏစန္ဒော ဘိက္ခုဂဏပရိဝုတော မဏ္ဍလမာဠမဇ္ဈေ နိသိန္နော, တံ ကော န ဇာနေယျ။ အယံ ပန အတ္တနော ဣဿရိယလီလာယ ပုစ္ဆတိ။ ပကတိ ဟေသာ ရာဇကုလာနံ, ယံ ဇာနန္တာပိ အဇာနန္တာ ဝိယ ပုစ္ဆန္တိ။ ဇီဝကော ပန တံ သုတွာ – 'အယံ ရာဇာ ပထဝိယံ ဌတွာ ကုဟိံ ပထဝီတိ, နဘံ ဥလ္လောကေတွာ ကုဟိံ စန္ဒိမသူရိယာတိ, သိနေရုမူလေ ဌတွာ ကုဟိံ သိနေရူတိ ဝဒမာနော ဝိယ ဒသဗလဿ ပုရတော ဌတွာ ကုဟိံ ဘဂဝါ'တိ ပုစ္ဆတိ။ "ဟန္ဒဿ ဘဂဝန္တံ ဒဿေဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ "ဧသော မဟာရာဇာ"တိအာဒိမာဟ။ **ပုရက္ခတော** တိ ပရိဝါရေတွာ နိသိန္နဿ ပုရတော နိသိန္နော။

၁၆၁. **ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမီ** တိ ယတ္ထ ဘဂဝါ တတ္ထ ဂတော, ဘဂဝတော သန္တိကံ ဥပဂတောတိ အတ္ထော။ **ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသီ** တိ ဘဂဝန္တံ တ ဘိက္ခုသံဃံ တ အသင်္ဃဋ္ဋယမာနော အတ္တနော ဌာတုံ အနုစ္ဆဝိကေ ဧကေ ဩကာသေ ဘဂဝန္တံ အဘိတဒေတွာ ဧကောဝ အဋ္ဌာသိ။ **တုဏှီဘူတံ တုဏှီဘူတ**န္တိ ယတော ယတော အနုဝိလောကေတိ, တတော တတော တုဏှီဘူတမေဝါတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဟိ ကေဘိက္ခုဿပိ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံ တ ဟာဒ

ကုက္ကုစ္စံ တ ခိပိတသဒ္ဒော တ နတ္ထိ, သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ နာဋ္ဌကပရိတရံ ဘဂဝတော အဘိမုခေ ဌိတံ ရာဇာနံ တ ရာဇပရိသံ တ ကောဘိက္ခုပိ န ဩလောကေသိ။ သဗ္ဗေ ဘဂဝန္တံယေဝ ဩလောကယမာနာ နိသီဒိံသု။

ရာဇာ တေသံ ဥပသမေ ပသီဒိတွာ ဝိဂတပင်္ကတာယ ဝိပ္ပသန္နရဟဒမိဝ ဥပသန္တိန္ဒြိယံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပုနပ္ပုနံ အနုဝိလောကေတွာ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ။ တတ္ထ **ဣမိနာ**တိ ယေန ကာယိကေန စ တစသိကေန စ မာနသိကေန စ သီလူပသမေန ဘိက္ခုသင်္ဃော ဥပသန္တော, ဣမိနာ ဥပသမေနာတိ ဒီပေတိ။ တတ္ထ ''အဟော ဝတ မေ ပုတ္တော ပဗ္ဗဇိတွာ ဣမေ ဘိက္ခူ ဝိယ ဥပသန္တော ဘဝေယျာ''တိ နယိဒံ သန္ဓာယ သေ ဝေမာဟ။ အယံ ပန ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဒိသွာ ပသန္နော ပုတ္တံ အနုဿရိ။ ဒုလ္လဘဉှိ လဒ္ဓာ အစ္ဆရိယံ တ ဒိသွာ ပိယာနံ ဉာတိမိတ္တာဒီနံ အနုဿရဏံ နာမ လောကဿ ပကတိယေဝ။ ဣတိ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဒိသွာ ပုတ္တံ အနုဿရမာနော သေ ဝေမာဟ။

အပိ စ ပုတ္တေ အာသင်္ကာယ တဿ ဥပသမံ ဣစ္ဆမာနော ပေသ ဝေမာဟ။ ဝံ ကိရဿ အဟောသိ, ပုတ္တော မေ ပုစ္ဆိဿတိ – ''မယှံ ပိတာ ဒဟရော။ အယျကော မေ ကုဟိ''န္တိ။ သော ''ပိတရာ တေ ဃာတိတော''တိ သုတွာ ''အဟမ္ပိ ပိတရံ ဃာတေတွာ ရဇ္ဇံ ကာရေဿာမီ''တိ မညိဿတိ။ ဣတိ ပုတ္တေ အာသင်္ကာယ တဿ ဥပသမံ ဣစ္ဆမာနော ပေသ ဝေမာဟ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ သေ ဝေမာဟ။ အထ ခော နံ ပုတ္တော ဃာတေဿတိယေဝ။ တသ္မိဉှိ ဝံသေ ပိတုဝဓော ပဉ္စပရိဝဋ္ဋေ ဂတော။ အဇာတသတ္တု ဗိမ္ဗိသာရံ ဃာတေသိ, ဥဒယော အဇာတသတ္တုံ။ တဿ ပုတ္တော မဟာမုဏ္ဍိကော နာမ ဥဒယံ။ တဿ ပုတ္တော အနုရုဒ္ဓော နာမ မဟာမုဏ္ဍိကံ။ တဿ ပုတ္တော နာဂဒာသော နာမ အနုရုဒ္ဓံ။ နာဂဒာသံ ပန – ''ဝံသစ္ဆေဒကရာဇာနော ဣမေ, ကိံ ဣမေဟီ''တိ ရဋ္ဌဝာသိနော ကုပိတာ ဃာတေသုံ။

အဂမာ ခော တွံန္တိ ကသ္မာ ဝေမာဟ? ဘဂဝတ ကိရ ရညော ဝစီဘေဒေ အကတေယေဝ စိန္တေသိ – ''အယံ ရာဇာ အာဂန္တွာ တုဏှီ နိရဝေ ဌိတော, ကိံ နု ခော စိန္တေသီ''တိ။ အထဿ စိတ္တံ ဉတွာ – ''အယံ မယာ သဒ္ဓိံ သလ္လ ပိတုံ အသက္ကောန္တော ဘိက္ခုသင်္ဃံ အနုဝိလောကေတွာ ပုတ္တံ အနုဿရိ, န ခော ပနာယံ မယိ အနာလပန္တေ ကိဉ္စိ ကထေတုံ သက္ခိဿတိ, ကရောမိ တေန သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပ''န္တိ။ တသ္မာ ရညော ဝစနာနန္တရံ **''အဂမာ ခော တွံ, မဟာရာဇ, ယထာပေမ''**န္တိ အာဟ။ တဿတ္တော – မဟာရာဇ, ယထာ နာမ ဥန္နမေ ဝုဋ္ဌံ ဥဒကံ ယေန နိန္နံ တေန ဂစ္ဆတိ, ဝေမေဝ တွံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ အနုဝိလောကေတွာ ယေန ပေမံ တေန ဂတောတိ။

အထ ရညော ဧတဒဟောသိ – ''အဟော အစ္ဆရိယာ ဗုဒ္ဓဂုဏာ, မယာ သဒိသော ဘဂဝတော အပရာဓကာရကော နာမ နတ္ထိ, မယာ ဟိဿ အဂ္ဂုပဋ္ဌာကော ဃာတိတော, ဒေဝဒတ္တဿ စ ကထံ ဂဟေတွာ အဘိမာရာ ပေသိတာ, နာဠာဂိရိ မုတ္တော, မံ နိဿာယ ဒေဝဒတ္တေန သိလာ ပဝိဒ္ဓာ, ဝံ မဟာပရာဓံ နာမ မံ အာလပတော ဒသဗလဿ မုခံ နပ္ပဟော တိ; အဟော ဘဂဝတ ပဉ္စဟာကာရေဟိ တာဒိလက္ခဏေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတော။ ဝေရူပံ နာမ သတ္ထာရံ ပဟာယ ဗဟိဒ္ဓာ န ပရိ ယေသိဿာမာ''တိ သော သောမနဿဇာတော ဘဂဝန္တံ အာလပန္တော ''ပိယော မေ, ဘန္တေ''တိအာဒိမာဟ။

၁၆၂. ဘိက္ခုသင်္ဃဿ **အဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ** တိ ဝံ ကိရဿ အဟောသိ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ဣတောစိတော စ ဂန္တွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဝန္ဒန္တေန စ ဘဂဝတ ပိဋ္ဌိတော ကာတဗ္ဗော ဟောတိ, ဂရုကာရောပိ စေသ န ဟောတိ။ ရာဇာနံ ဝ န္ဒိတွာ ဥပရာဇာနံ ဝန္ဒန္တေနပိ ဟိ ရညော အကရတေ ကတော ဟောတိ။ တသ္မာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ဌိတဋ္ဌာနေယေဝ ဝ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ **ကဉ္စိဒေဝ ဒေသ** န္တိ ကဉ္စိ ဩကာသံ။

အထဿ ဘဂဝတ ပဉှာပုစ္ဆနေ ဥဿာဟံ ဇနေန္တော အာဟ – **''ပုစ္ဆ, မဟာရာဇ, ယဒာကင်္ခသီ''** တိ။ တဿတ္တော – ''ပုစ္ဆ ယဒိ အာကင်္ခသိ, န မေ ပဉှဝိဿဇ္ဇနေ ဘာရော အတ္ထိ''။ အထ တ ''ပုစ္ဆ, ယံ အာကင်္ခသိ, သ ဗ္ဗံ တေ ဝိဿဇ္ဇေဿာမီ''တိ သဗ္ဗညုပဝာရဏံ ပဝာရေသိ, အသာဓာရဏံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓအဂ္ဂသာဝကမဟာသာဝကေဟိ။ တေ ဟိ ယဒာကင်္ခသီတိ န ဝဒန္တိ, သုတွာ ဝေဒိဿာမာတိ ဝဒန္တိ။ ဗုဒ္ဓာ ပန – ''ပုစ္ဆ, အာဝုသော, ယဒာကင်္ခသီ''တိ (သံ. နိ. ၁.၂၃၇), တ ''ပုစ္ဆ, မဟာရာဇ, ယဒာကင်္ခသီ''တိ တ,

''ပုစ္ဆ၊ တသဝ၊ မံ ပဉှံ၊ ယံ ကိဉ္စိ မနသိစ္ဆသိ။
တဿ တဿေဝ ပဉှဿ၊ အဟံ အန္တံ ကရောမိ တေ''တိ။ (ဒီ. နိ. ၂.၃၅၆) တ။

တေန ဟိ တွံ, ဘိက္ခု, သကေ အာသနေ နိသီဒိတွာ ပုစ္ဆ, ယဒါကင်္ခသီတိ ဝါ,

“ဗာဝရိဿ စ တုယှံ ဝါ၊ သဗ္ဗေသံ သဗ္ဗသံသယံ။
ကတာဝကာသာ ပုစ္ဆဝှော၊ ယံ ကိဉ္စိ မနသိစ္ဆထာ”တိ။ (သု. နိ. ၁၀၃၆) ဝါ။

“ပုစ္ဆ မံ၊ သဘိယ၊ ပဉှံ၊ ယံ ကိဉ္စိ မနသိစ္ဆသိ။
တဿ တဿေဝ ပဉှဿ၊ အဟံ အန္တံ ကရောမိ တေ”တိ။ (သု. နိ. ၅၁၇) ဝါ။

တေသံ တေသံ ယက္ခနရိန္ဒဒေဝသမဏဗြာဟ္မဏပရိဗ္ဗာဇကာနံ သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေန္တိ။ အနစ္ဆရိယဉ္စေတံ, ယံ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓဘူမိံ ပတွာ ဧဝံ ပဝါရဏံ ပဝါရေယျ။ ယော ဗောဓိသတ္တဘူမိယံ ပဒေသဉာဏေ ဌိတော –

“ကောဏ္ဍည ၊ ပဉှာနိ ဝိယာကရောဟိ။
ယာစန္တိ တံ ဣသယော သာဓုရူပါ။
ကောဏ္ဍည၊ ဧသော မနုဇေသု ဓမ္မော။
ယံ ဝုဒ္ဓမာဂစ္ဆတိ ဧသ ဘာရော”တိ။ (ဇာ. ၂.၁၇.၆၀)။

ဧဝံ သက္ကာဒီနံ အတ္ထာယ ဣသီဟိ ယာစိတော –

“ကတာဝကာသာ ပုစ္ဆန္တု ဘောန္တော၊
ယံ ကိဉ္စိ ပဉှံ မနသာဘိပတ္ထိတံ။
အဟဉှိ တံ တံ ဝေါ ဝိယာကရိဿံ၊
ဉတွာ သယံ လောကမိမံ ပရဉ္စာ”တိ။ (ဇာ. ၂.၁၇.၆၁)။

ဧဝံ သရဘင်္ဂကာလေ။ သမ္ဘဝဇာတကေ စ သကလဇမ္ဗုဒီပံ တိက္ခတ္တုံ ဝိစရိတွာ ပဉှာနံ အန္တကရံ အဒိသွာ သုစိရတေန ဗြာဟ္မဏေန, ပဉှံ ပုဋ္ဌော ဩကာသေ ကာရိတေ ဇာတိယာ သတ္တဝဿိကော ရထိကာယ ပံသုံ ကီဠန္တော ပလ္လင်္ကမာဘုဇိတွာ အန္တရဝီထိယံ နိသိန္နောဝ –

“တဂ္ဃ တေ အဟမက္ခိဿံ၊ ယထာပိ ကုသလော တထာ။
ရာဇာ စ ခေါ တံ ဇာနာတိ၊ ယဒိ ကာဟတိ ဝါ န ဝါ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၆.၁၇၂)။

သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေသိ။

၁၆၃. ဧဝံ ဘဂဝတာ သဗ္ဗညုပဝါရဏာယ ပဝါရိတာယ အတ္တမနော ရာဇာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တော – “ယထာ နု ခေါ ဣမာနိ, ဘန္တေ”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သိပ္ပမေဝ သိပ္ပာယတနံ။ **ပုထုသိပ္ပာယတနာနီ** တိ ဗဟူနိ သိပ္ပာနိ။ **သေယျထိဒ** န္တိ ကတမေ ပန တေ။ **ဟတ္ထာရောဟာ** တိအာဒီဟိ ယေ တံ တံ သိပ္ပံ နိဿာယ ဇီဝန္တိ, တေ ဒဿေတိ။ အယဉှိ အဿာဓိပ္ပာယော – “ယထာ ဣမေသံ သိပ္ပူပဇီဝီနံ တံ တံ သိပ္ပံ နိဿာယ သန္ဒိဋ္ဌိကံ သိပ္ပဖလံ ပညာယတိ။ သက္ကာ နု ခေါ ဧဝံ သန္ဒိဋ္ဌိကံ သာမညဖလံ ပညာပေတု”န္တိ။ တသ္မာ သိပ္ပာယတနာနိ အာဟရိတွာ သိပ္ပူပဇီဝိနော ဒဿေတိ။

တတ္ထ **ဟတ္ထာရောဟာ** တိ သဗ္ဗေပိ ဟတ္ထာစရိယဟတ္ထိဝေဇ္ဇဟတ္ထိမေဏ္ဍာဒယော ဒဿေတိ။ **အဿာရောဟာ**တိ သဗ္ဗေပိ အဿာစရိယအဿဝေဇ္ဇအဿမေဏ္ဍာဒယော။ **ရထိကာ**တိ သဗ္ဗေပိ ရထာစရိယရထယောဓရထရက္ခာဒယော။ **ဓနုဂ္ဂဟာ** တိ ဓနုအာစရိယာ ဣဿာသာ။ **စေလကာ**တိ ယေ ယုဒ္ဓေ ဇယဓဇံ ဂဟေတွာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တိ။ **စလကာ**တိ ဣဓ ရညော ဌာနံ ဟောတု, ဣဓ အသုကမဟာမတ္တဿာတိ ဧဝံ သေနာဗျူဟကာရကာ။ **ပိဏ္ဍဒါယကာ**တိ သာဟသိကမဟာယောဓာ။ တေ ကိရ ပရသေနံ ပဝိသိတွာ ပရသီသံ ပိဏ္ဍမိဝ ဆေတွာ ဆေတွာ ဒယန္တိ, ဥပ္ပတိတွာ ဥပ္ပတိတွာ နိဂ္ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။ ယေ ဝါ သင်္ဂါမမဇ္ဈေ ယောဓာနံ ဘတ္တပာတိံ ဂဟေတွာ ပရိဝိသန္တိ, တေသမ္ပေတံ နာမံ။ **ဥဂ္ဂါ ရာဇပုတ္တာ** တိ ဥဂ္ဂတုဂ္ဂတာ သင်္ဂါမာဝစရာ ရာဇပုတ္တာ။ **ပက္ခန္ဒိနော** တိ ယေ “က

သ္သ သီသံ တ အာဝုဓံ တ အာဟရာမာ''တိ ''ဝတ္တ အသုကသ္သာ''တိ ဝုတ္တာ သင်္ဂါမံ ပက္ခန္ဒိတ္ဝာ တဒေဝ အာဟရန္တိ, ဣမေ ပက္ခန္ဒန္တီတိ ပက္ခန္ဒိနော။ **မဟာနာဂာ**တိ မဟာနာဂာ ဝိယ မဟာနာဂာ, ဟတ္ထိအာဒီသုပိ အဘိမုခံ အာဂစ္ဆန္တေသု အနိဝတ္တိတယောဓာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **သူရာ**တိ ဧကန္တသူရာ, ယေ သဇာလိကာပိ သစမ္မိကာပိ သမုဒ္ဒံ တရိတုံ သက္ကောန္တိ။ **စမ္မယောဓိနော** တိ ယေ စမ္မကဉ္စုကံ ဝါ ပဝိသိတ္ဝာ သရပရိတ္တာဏစမ္မံ ဝါ ဂဟေတွာ ယုဇ္ဈန္တိ။ **အသိကပုတ္တာ** တိ ဗလဝသိနေဟာ ဃရဒာသယောဓာ။ **အာဠာရိကာ**တိ ပူဝိကာ။ **ကပ္ပကာ** တိ နှာပိကာ။ **နှာပကာ**တိ ယေ နှာပေန္တိ။ **သူဒါ**တိ ဘတ္တကာရကာ။ မာလာကာရာဒယော ပာကဋာယေဝ။ **ဂဏကာ**တိ အစ္ဆိဒ္ဒကပာဌကာ။ **မုဒ္ဒိကာ**တိ ဟတ္ထမုဒ္ဒာယ ဂဏနံ နိဿာယ ဇီဝိနော။ **ယာနိ ဝါ ပနညာနိပီ**တိ အယကာရဒန္တကာရစိတ္တကာရာဒီနိ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ** တိ ဧတေ ဟတ္ထာရောဟာဒယော တာနိ ပုထုသိပ္ပာယတနာနိ ဒဿေတွာ ရာဇကုလတော မဟာသမ္ပတ္တိံ လဘမာနာ သန္ဒိဋ္ဌိကမေဝ သိပ္ပဖလံ ဥပဇီဝန္တိ။ **သုခေန္တီ** တိ သုခိတံ ကရောန္တိ။ **ပီဏေန္တီ**တိ ပီဏိတံ ထာမဗလူပေတံ ကရောန္တိ။ **ဥဒ္ဓဂ္ဂိကာ** ဒီသု ဥပရိ ဖလနိဗ္ဗတ္တနတော ဥဒ္ဓံ အဂ္ဂမဿာ အတ္ထီတိ **ဥဒ္ဓဂ္ဂိကာ။** သဂ္ဂံ အရဟတီတိ **သောဝဂ္ဂိကာ။** သုခော ဝိပါကော အဿာတိ **သုခဝိပါကာ။** သုဋ္ဌု အဂ္ဂေ ရူပသဒ္ဒဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗအာယုဝဏ္ဏသုခယသအာဓိပတေယျသင်္ခါတေ ဒသ ဓမ္မေ သံဝတ္တေတိ နိဗ္ဗတ္တေတီတိ **သဂ္ဂသံဝတ္တနိကာ။** တံ ဧဝရူပံ ဒက္ခိဏံ အနံ ပတိဋ္ဌပေန္တီတိ အတ္ထော။ **သာမညဖလ**န္တိ ဧတ္ထ ပရမတ္ထတော မဂ္ဂေ သာမညံ။ အရိယဖလံ သာမညဖလံ။ ယထာဟ – ''ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သာမညံ? အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ။ သေယျထိဒံ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ သမ္မာသမာဓိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သာမညံ။ ကတမာနိ စ, ဘိက္ခဝေ, သာမညဖလာနိ? သောတာပတ္တိဖလံ။ပေ.။ အရဟတ္တဖလ''န္တိ (သံ. နိ. ၅.၃၅)။ တံ ဧသ ရာဇာ န ဇာနာတိ။ ဥပရိ အာဂတံ ပန အသကသ္သကောပမံ သန္ဓာယ ပုစ္ဆတိ။

အထ ဘဂဝါ ပဉှံ အဝိဿဇ္ဇေတွာဝ စိန္တေသိ – ''ဣမေ ဗဟူ အညတိတ္ထိယသာဝကာ ရာဇာမစ္စာ ဣဓာဂတာ, တေ ကဏှပက္ခဉ္စ သုက္ကပက္ခဉ္စ ဒီပေတွာ ကထိယမာနေ အမှာကံ ရာဇာ မဟန္တေန ဉဿာဟေန ဣဓာဂတော, တဿာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ သမဏော ဂောတမော သမဏကောလာဟလံ သမဏဘဏ္ဍနမေဝ ကထေတီတိ ဥဇ္ဈာယိဿန္တိ, န သက္ကစ္စံ ဓမ္မံ သောဿန္တိ, ရညာ ပန ကထိယမာနေ ဥဇ္ဈာယိတုံ န သက္ခိဿန္တိ, ရာဇာနမေဝ အနုဝတ္တိဿန္တိ။ ဣဿရာနုဝတ္တကော ဟိ လောကော။ 'ဟန္ဒဿ ဟံ ရညောဝ ဘာရံ ကရောမီ'တိ ရညော ဘာရံ ကရောန္တော **''အဘိဇာနာသိ နော တွံ''**န္တိအာဒိမာဟ။

၁၆၄. တတ္ထ **အဘိဇာနာသိ နော တွံ**န္တိ အဘိဇာနာသိ နု တွံ။ အယဉ္စ နော-သဒ္ဒော ပရတော ပုစ္ဆိတာတိ ပဒေန ယောဇေတဗ္ဗော။ ဣဒဉှိ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ''မဟာရာဇ, တွံ ဣမံ ပဉှံ အညေ သမဏဗြာဟ္မဏေ ပုစ္ဆိတာ နု, အဘိဇာနာသိ စ နံ ပုဋ္ဌဘာဝံ, န တေ သမ္မုဋ္ဌ''န္တိ။ **သစေ တေ အဂရူ**တိ သစေ တုယှံ ယထာ တေ ဗျာကရိံသု, တထာ ဣဓ ဘာသိတုံ ဘာရိယံ န ဟောတိ, ယဒိ န ကောစိ အဖာသုကဘာဝေါ အတ္ထိ, ဘာသဿုတိ အတ္ထော။ **န ခော မေ ဘန္တေ**တိ ကိံ သန္ဓာယာဟ? ပဏ္ဍိတပတိရူပကာနဉှိ သန္တိကေ ကထေတုံ ဒုက္ခံ ဟောတိ, တေ ပဒေ ပဒေ အက္ခရေ အက္ခရေ ဒောသမေဝ ဝဒန္တိ။ ဧကန္တပဏ္ဍိတာ ပန ကထံ သုတွာ သုကထိတံ ပသံသန္တိ, ဒုက္ကထိတေသု ပါဠိပဒအတ္ထဗျဉ္ဇနေသု ယံ ယံ ဝိရုဇ္ဈတိ, တံ တံ ဥဇုကံ ကတွာ ဒေန္တိ။ ဘဂဝတာ စ သဒိသော ဧကန္တပဏ္ဍိတော နာမ နတ္ထိ။ တေနာဟ – ''န ခော မေ, ဘန္တေ, ဂရု; ယတ္ထဿ ဘဂဝါ နိသိန္နော ဘဂဝန္တရူပေါ ဝါ''တိ။

ပူရဏကဿပဝါဒဝဏ္ဏနာ

၁၆၅. ဧကမိဒာဟန္တိ ဧကံ ဣဓ အဟံ။ **သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ** တိ သမ္မောဒဇနကံ သရိတဗ္ဗယုတ္တကံ ကထံ ပရိယောသာပေတွာ။

၁၆၆. **''ကရောတော ခော, မဟာရာဇ, ကာရယတော''**တိအာဒီသု **ကရောတော**တိ သဟတ္ထာ ကရောန္တဿ။ **ကာရယတော**တိ အာဏတ္တိယာ ကာရေန္တဿ။ **ဆိန္ဒတော** တိ ပရေသံ ဟတ္ထာဒီနိ ဆိန္ဒန္တဿ။ **ပစတော**တိ ပရေ ဒဏ္ဍေန ပီဠေန္တဿ။ **သောစယတော**တိ ပရဿ ဘဏ္ဍဟရဏာဒီဟိ သောစယတော။ **သောစာပယတော**တိ သောကံ သယံ ကရောန္တဿပိ ပရေဟိ ကာရာပေန္တဿပိ ။ **ကိလမတော**တိ အာဟာရုပစ္ဆေဒဗန္ဓနာဂါရပ္ပဝေသနာဒီဟိ သယံ ကိလမန္တဿပိ ပရေဟိ ကိလမာပေန္တဿပိ။ **ဖန္ဒတော ဖန္ဒာပယတော** တိ ပရံ ဖန္ဒန္တံ ဖန္ဒနကာလေ သယမ္ပိ

ပိ ဖန္ဒတော ပရမ္ပိ ဖန္ဒာပယတော။ **ဟဏမတိဟတာပယတော**တိ ဟဏံ ဟနန္တဿပိ ဟနာပေန္တဿပိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ကရဏကာရဏဝသေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သန္ဓိန္တိ ဃရသန္ဓိံ။ **နိလ္လောပန္တိ** မဟာဝိလောပံ။ **ဧကာဂါရိကန္တိ** ဧကမေဝ ဃရံ ပရိဝါရေတွာ ဝိလုမ္ပနံ။ **ပရိပန္ထေ**တိ အာဂတာဂတာနံ အစ္ဆိန္ဒနတ္ထံ မဂ္ဂေ တိဋ္ဌတော။ **ကရောတော န ကရီယတိ ပါပန္တိ** ယံ ကိဉ္စိ ပါပံ ကရောမီတိ သညာယ ကရောတောပိ ပါပံ န ကရီယတိ, နတ္ထိ ပါပံ။ သတ္တာ ပန ပါပံ ကရောမာတိ ဧဝံသညိနော ဟောန္တီတိ ဒီပေတိ။ **ခုရပရိယန္တေနာတိ** ခုရနေမိနာ, ခုရဓာရသဒိသပရိယန္တေန ဝါ။ **ဧကံ မံသခလန္တိ** ဧကံ မံသရာသိံ။ **ပုဉ္ဇန္တိ** တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **တတောနိဒါနန္တိ** ဧကမံသခလကရဏနိဒါနံ။

ဒက္ခိဏန္တိ ဒက္ခိဏတီရေ မနုဿာ ကက္ခဠာ ဒါရုဏာ, တေ သန္ဓာယ "ဟနန္တော"တိအာဒိမာဟ။ ဥတ္တရတီရေ သတ္တာ သဒ္ဓါ ဟောန္တိ ပသန္နာ ဗုဒ္ဓမာမကာ ဓမ္မမာမကာ သင်္ဃမာမကာ, တေ သန္ဓာယ ဒဒန္တောတိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယဇန္တောတိ** မဟာယာဂံ ကရောန္တော။ **ဒမေနာ**တိ ဣန္ဒြိယဒမေန ဥပေါသထကမ္မေန ဝါ။ **သံယမေနာ**တိ သီလသံယမေန။ **သစ္စဝဇ္ဇေနာတိ** သစ္စဝစနေန။ **အာဂမော**တိ အာဂမနံ, ပဝတ္တီတိ အတ္ထော။ သဗ္ဗထာပိ ပါပပုညာနံ ကိရိယမေဝ ပဋိက္ခိပတိ။

အမ္ဗံ ပုဋ္ဌော လဗုဇံ ဗျာကရောတိ နာမ, ယော ကီဒိသော အမ္ဗော ကီဒိသာနိ ဝါ အမ္ဗဿ ခန္ဓပဏ္ဏပုပ္ဖဖလာနီတိ ဝုတ္တော ဧဒိသော လဗုဇော ဧဒိသာနိ ဝါ လဗုဇဿ ခန္ဓပဏ္ဏပုပ္ဖဖလာနီတိ ဗျာကရောတိ။ **ဝိဇိတေ**တိ အာဏာပဝတ္တိဒေသေ။ **အပသာဒေတဗ္ဗန္တိ** ဝိဟေဌေတဗ္ဗံ။ **အနဘိနန္ဒိတွာတိ** "သာဓု သာဓူ"တိ ဧဝံ ပသံသံ အကတွာ။ **အပ္ပဋိက္ကောသိတွာ**တိ ဗာလဒုဗ္ဘာသိတံ တယာ ဘာသိတန္တိ ဧဝံ အပ္ပဋိဗာဟိတွာ။ **အနုဂ္ဂဏှန္တောတိ** သာရတော အဂ္ဂဏှန္တော။ **အနိက္ကုဇ္ဇန္တောတိ** သာရဝသေနေဝ ဣဒံ နိဿရဏံ, အယံ ပရမတ္ထောတိ ဟဒယေ အဋ္ဌပေန္တော။ ဗျဉ္ဇနံ ပန တေန ဥဂ္ဂဟိတဉ္စေဝ နိက္ကုဇ္ဇိတဉ္စ။

မက္ခလိဂေါသာလဝါဒဝဏ္ဏနာ

၁၆၇-၁၆၉. မက္ခလိဝါဒေ ပစ္စယောတိ ဟေတုဝေဝစနမေဝ, ဥဘယေနာပိ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ သံကိလေသပစ္စယံ, ကာယသုစရိတာဒီနဉ္စ ဝိသုဒ္ဓိပစ္စယံ ပဋိက္ခိပတိ။ **အတ္တကာရေ**တိ အတ္တကာရော။ ယေန အတ္တနာ ကတေန ကမ္မေန ဣမေ သတ္တာ ဒေဝတ္တမ္ပိ မာရတ္တမ္ပိ ဗြဟ္မတ္တမ္ပိ သာဝကဗောဓိမ္ပိ ပစ္စေကဗောဓိမ္ပိ သဗ္ဗညုတမ္ပိ ပါပုဏန္တိ, တမ္ပိ ပဋိက္ခိပတိ။ ဒုတိယပဒေန ယံ ပရကာရံ ပရဿ ဩဝါဒါနုသာသနိံ နိဿာယ ဌပေတွာ မဟာသတ္တံ အဝသေသော ဇနော မနုဿသောဘဂ္ဂံ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ, တံ ပရကာရံ ပဋိက္ခိပတိ။ ဧဝမယံ ဗာလော ဇိနစက္ကေ ပဟာရံ ဒေတိ နာမ။ **နတ္ထိ ပုရိသကာရေ**တိ ယေန ပုရိသကာရေန သတ္တာ ဝုတ္တပ္ပကာရာ သမ္ပတ္တိယော ပါပုဏန္တိ , တမ္ပိ ပဋိက္ခိပတိ။ **နတ္ထိ ဗလန္တိ** ယမှိ အတ္တနော ဗလေ ပတိဋ္ဌိတာ သတ္တာ ဝီရိယံ ကတွာ တာ သမ္ပတ္တိယော ပါပုဏန္တိ, တံ ဗလံ ပဋိက္ခိပတိ။ **နတ္ထိ ဝီရိယန္တိ**အာဒီနိ သဗ္ဗာနိ ပုရိသကာရဝေဝစနာနေဝ။ "ဣဒံ နော ဝီရိယေန ဣဒံ ပုရိသထာမေန, ဣဒံ ပုရိသပရက္ကမေန ပဝတ္တ"န္တိ ဧဝံ ပဝတ္တဝစနပဋိက္ခေပကရဏဝသေန ပနေတာနိ ဝိသုံ အာဒိယန္တိ။

သဗ္ဗေ သတ္တာတိ ဩဋ္ဌဂေါဏဂဒြဘာဒယော အနဝသေသေ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ **သဗ္ဗေ ပါဏာ**တိ ဧကိန္ဒြိယော ပါဏော, ဒွိန္ဒြိယော ပါဏောတိအာဒိဝသေန ဝဒတိ။ **သဗ္ဗေ ဘူတာ**တိ အဏ္ဍကောသဝတ္ထိကောသေသု ဘူတေ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **သဗ္ဗေ ဇီဝါ**တိ သာလိယဝဂေါဓုမာဒယော သန္ဓာယ ဝဒတိ။ တေသု ဟိ သော ဝိရူဟနဘာဝေန ဇီဝသညီ။ **အဝသာ အဗလာ အဝီရိယာ**တိ တေသံ အတ္တနော ဝသော ဝါ ဗလံ ဝါ ဝီရိယံ ဝါ နတ္ထိ။ **နိယတိသင်္ဂတိဘာဝပရိဏတာ**တိ ဧတ္ထ **နိယတီ**တိ နိယတတာ။ **သင်္ဂတီ**တိ ဆန္နံ အဘိဇာတီနံ တတ္ထ တတ္ထ ဂမနံ။ **ဘာဝေါ**တိ သဘာဝေါယေဝ။ ဧဝံ နိယတိယာ စ သင်္ဂတိယာ စ ဘာဝေန စ ပရိဏတာ နာနပ္ပကာရတံ ပတ္တာ။ ယေန ဟိ ယထာ ဘဝိတဗ္ဗံ, သော တထေဝ ဘဝတိ။ ယေန န ဘဝိတဗ္ဗံ, သော န ဘဝတီတိ ဒဿေတိ။ **ဆသွေဝါဘိဇာတီသူ**တိ ဆသု ဧဝ အဘိဇာတီသု ဌတွာ သုခဉ္စ ဒုက္ခဉ္စ ပဋိသံဝေဒေန္တိ။ အညာ သုခဒုက္ခဘူမိ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။

ယောနိပမုခသတသဟဿာနီ တိ ပမုခယောနီနံ ဥတ္တမယောနီနံ စုဒ္ဒသသတသဟဿာနိ အညာနိ စ သဋ္ဌိသတာနိ အညာနိ စ ဆသတာနိ။ **ပဉ္စ စ ကမ္မုနော သတာနီ**တိ ပဉ္စကမ္မသတာနိ စ။ ကေဝလံ တက္ကမတ္တကေန နိရတ္ထကံ ဒိဋ္ဌိံ ဒီပေတိ။ ပဉ္စ စ ကမ္မာနိ တီဏိ စ ကမ္မာနီတိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ကေစိ ပနာဟု – ''ပဉ္စ စ ကမ္မာနီတိ ပဉ္စိန္ဒြိယဝသေန ဘဏာတိ။ တီဏီတိ ကာယကမ္မာဒိဝသေနာ''တိ။ **ကမ္မေ စ ဥပမုကမ္မေ စာ** တိ ဧတ္ထ ပနဿ ကာယကမ္မဉ္စ ဝစီကမ္မဉ္စ ကမ္မန္တိ လဒ္ဓိ, မနောကမ္မံ ဥပမုကမ္မန္တိ။ **ဒွဋ္ဌိပဋိပဒါ** တိ ဒွတသဋ္ဌိ ပဋိပဒါတိ ဝဒတိ။ **ဒွဋ္ဌန္တရကပ္ပာ** တိ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ စတုသဋ္ဌိ အန္တရကပ္ပာ နာမ ဟောန္တိ။ အယံ ပန အညေ ဒွေ အဇာနန္တော ဧဝမာဟ။

ဆဠာဘိဇာတိယောတိ ကဏှာဘိဇာတိ, နီလာဘိဇာတိ, လောဟိတာဘိဇာတိ, ဟလိဒ္ဒာဘိဇာတိ, သုက္ကာဘိဇာတိ, ပရမသုက္ကာဘိဇာတီတိ ဣမာ ဆ အဘိဇာတိယော ဝဒတိ။ တတ္ထ သြရဗ္ဘိကာ, သာကုဏိကာ, မာဂဝိကာ, သူကရိကာ, လုဒ္ဒာ, မစ္ဆဃာတကာ စောရာ, စောရဃာတကာ, ဗန္ဓနာကရိကာ, ယေ ဝါ ပနညေပိ ကေစိ ကုရူရကမ္မန္တာ, အယံ ကဏှာဘိဇာတီတိ (အ. နိ. ၆.၅၇) ဝဒတိ။ ဘိက္ခူ နီလာဘိဇာတီတိ ဝဒတိ, တေ ကိရ စတူသု ပစ္စယေသု ကဏ္ဍကေ ပက္ခိပိတွာ ခါဒန္တိ။ ''ဘိက္ခူ ကဏ္ဍကဝုတ္တိကာ''တိ (အ. နိ. ၆.၅၇) အယဉှိဿ ပာဠိယေဝ။ အထ ဝါ ကဏ္ဍကဝုတ္တိကာ ဧဝ နာမ ဧကေ ပဗ္ဗဇိတာတိ ဝဒတိ။ လောဟိတာဘိဇာတိ နာမ နိဂဏ္ဌာ ဧကသာဋကာတိ ဝဒတိ။ ဣမေ ကိရ ပုရိမေဟိ ဒွီဟိ ပဏ္ဍရတရာ။ ဂိဟီ သြဒာတဝသနာ အစေလကသာဝကာ ဟလိဒ္ဒာဘိဇာတီတိ ဝဒတိ။ ဧဝံ အတ္တနော ပစ္စယဒါယကေ နိဂဏ္ဌေဟိပိ ဇေဋ္ဌကတရေ ကရောတိ။ အာဇီဝကာ အာဇီဝကိနိယော သုက္ကာဘိဇာတီတိ ဝဒတိ။ တေ ကိရ ပုရိမေဟိ စတူဟိ ပဏ္ဍရတရာ။ နန္ဒော, ဝစ္ဆော, ကိသော, သင်္ကိစ္စော, မက္ခလိဂောသာလော, ပရမသုက္ကာဘိဇာတီတိ (အ. နိ. ၆.၅၇) ဝဒတိ။ တေ ကိရ သဗ္ဗေဟိ ပဏ္ဍရတရာ။

အဋ္ဌ ပုရိသဘူမိယော တိ မန္ဒဘူမိ, ခိဍ္ဍာဘူမိ, ပဒဝီမံသဘူမိ, ဥဇုဂတဘူမိ, သေက္ခဘူမိ, သမဏဘူမိ, ဇိနဘူမိ, ပန္နဘူမီတိ ဣမာ အဋ္ဌ ပုရိသဘူမိယောတိ ဝဒတိ။ တတ္ထ ဇာတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ သတ္တဒိဝသေ သမ္ဗာဓဋ္ဌာနတော နိက္ခန္တတ္တာ သတ္တာ မန္ဒာ ဟောန္တိ မောမူဟာ, အယံ မန္ဒဘူမီတိ ဝဒတိ။ ယေ ပန ဒုဂ္ဂတိတော အာဂတာ ဟောန္တိ, တေ အဘိဏှံ ရောဒန္တိ စေဝ ဝိရဝန္တိ စ, သုဂတိတော အာဂတာ တံ အနုဿရိတွာ ဟသန္တိ, အယံ ခိဍ္ဍာဘူမိ နာမ။ မာတာပိတူနံ ဟတ္ထံ ဝါ ဟဒံ ဝါ မဉ္စံ ဝါ ပီဌံ ဝါ ဂဟေတွာ ဘူမိယံ ပဒနိက္ခိပနံ ပဒဝီမံသဘူမိ နာမ။ ပဒသာ ဂန္တုံ သမတ္ထကာလေ ဥဇုဂတဘူမိ နာမ။ သိပ္ပာနိ သိက္ခိတကာလေ သေက္ခဘူမိ နာမ။ ဃရာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတကာလေ သမဏဘူမိ နာမ။ အာစရိယံ သေဝိတွာ ဇာနနကာလေ ဇိနဘူမိ နာမ။ ဘိက္ခု စ ပန္နကော ဇိနော န ကိဉ္စိ အာဟာတိ ဧဝံ အလာဘိံ သမဏံ ပန္နဘူမီတိ ဝဒတိ။

ဧကူနပညာသ အာဇီဝကသတေတိ ဧကူနပညာသအာဇီဝကဝုတ္တိသတာနိ။ **ပရိဗ္ဗာဇကသတေ** တိ ပရိဗ္ဗာဇကပဗ္ဗဇ္ဇာသတာနိ။ **နာဂါဝါသသတေ**တိ နာဂမဏ္ဍလသတာနိ။ **ဝီသေ ဣန္ဒြိယသတေ** တိ ဝီသတိန္ဒြိယသတာနိ။ **တိံသေ နိရယသတေ**တိ တိံသ နိရယသတာနိ။ **ရဇောဓာတုယော**တိ ရဇဩကိရဏဋ္ဌာနာနိ, ဟတ္ထပိဋ္ဌိပာဒပိဋ္ဌာဒီနိ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **သတ္တ သညီဂဗ္ဘာ** တိ ဩဋ္ဌဂောဏဂဒြဘအဇပသုမိဂမဟိံသေ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **သတ္တ အသညီဂဗ္ဘာ** တိ သာလိဝီဟိယဝဂောဓူမကင်္ဂုဝရကကုဒြူသကေ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **နိဂဏ္ဌိဂဗ္ဘာ** တိ ဂဏ္ဌိမှိ ဇာတဂဗ္ဘာ, ဥစ္ဆုဝေဠုနဠာဒယော သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **သတ္တ ဒေဝါ**တိ ဗဟူ ဒေဝါ။ သော ပန သတ္တာတိ ဝဒတိ။ မနုဿာပိ အနန္တာ, သော သတ္တာတိ ဝဒတိ။ **သတ္တ ပိသာစာ**တိ ပိသာစာ မဟန္တမဟန္တာ သတ္တာတိ ဝဒတိ။ **သရာ**တိ မဟာသရာ, ကဏ္ဏမုဏ္ဍရထကာရအနောတတ္တသီဟပ္ပပာတဆဒ္ဒန္တမန္ဒာကိနီကုဏာလဒဟေ ဂဟေတွာ ဝဒတိ။

ပဝုဋာတိ ဂဏ္ဌိကာ။ **ပပါတာ**တိ မဟာပပါတာ။ **ပပါတသတာနီ**တိ ခုဒ္ဒကပပါတသတာနိ။ **သုပိနာ**တိ မဟာသုပိနာ။ **သုပိနသတာနီ**တိ ခုဒ္ဒကသုပိနသတာနိ။ **မဟာကပ္ပိနော**တိ မဟာကပ္ပာနံ။ တတ္ထ ဧကမှာ မဟာသရာ ဝဿသတေ ဝဿသတေ ကုသဂ္ဂေန ဧကံ ဥဒကဗိန္ဒုံ နီဟရိတွာ သတ္တက္ခတ္တုံ တမှိ သရေ နိရုဒကေ ကတေ ဧကော မဟာကပ္ပောတိ ဝဒတိ။ ဧဝရူပာနံ မဟာကပ္ပာနံ စတုရာသီတိသတသဟဿာနိ ခေပေတွာ ဗာလေ စ ပဏ္ဍိတေ စ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောန္တီတိ အယမဿ လဒ္ဓိ။ ပဏ္ဍိတောပိ ကိရ အန္တရာ ဝိသုဇ္ဈိတုံ န သက္ကောတိ။ ဗာလောပိ တတော ဥဒ္ဓံ န ဂစ္ဆတိ။

သီလေနာတိ အစေလကသီလေန ဝါ အညေန ဝါ ယေန ကေနစိ။ **ဝတေနာ**တိ တာဒိသေနေဝ ဝတေန။ **တပေနာ**တိ တပောကမ္မေန။ အပရိပက္ကံ ပရိပါစေတိ နာမ, ယော "အဟံ ပဏ္ဍိတော"တိ အန္တရာ ဝိသုဇ္ဈတိ။ ပရိပက္ကံ ဖုဿ ဖုဿ ဗျန္တိံ ကရောတိ နာမ ယော "အဟံ ဗာလော"တိ ဝုတ္တပရိမာဏံ ကာလံ အတိက္ကမိတွာ ယာတိ။ **ဟေဝံ နတ္ထီ** တိ ဧဝံ နတ္ထိ။ တဉှိ ဥဘယမ္ပိ န သက္ကာ ကာတုန္တိ ဒီပေတိ။ **ဒောဏမိတေ**တိ ဒောဏေန မိတံ ဝိယ။ **သုခဒုက္ခေ** တိ သုခဒုက္ခံ။ **ပရိယန္တကတေ** တိ ဝုတ္တပရိမာဏေန ကာလေန ကတပရိယန္တေ။ **နတ္ထိ ဟာယနဝဍ္ဎနေ** တိ နတ္ထိ ဟာယနဝဍ္ဎနာနိ။ န သံသာရော ပဏ္ဍိတဿ ဟာယတိ, န ဗာလဿ ဝဍ္ဎတီတိ အတ္ထော။ **ဥက္ကံသာဝကံသေ** တိ ဥက္ကံသာဝကံသာ။ ဟာယနဝဍ္ဎနာနမေတံ အဓိဝစနံ။

ဣဒါနိ တမတ္ထံ ဥပမာယ သာဓေန္တော "သေယျထာပိ နာမာ"တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုတ္တဂုဠေ** တိ ဝေဌေတွာ ကတသုတ္တဂုဠေ။ **နိဗ္ဗေဌိယမာနမေဝ ပလေတီ** တိ ပဗ္ဗတေ ဝါ ရုက္ခဂ္ဂေ ဝါ ဌတွာ ခိတ္တံ သုတ္တပ္ပမာဏေန နိဗ္ဗေဌိယမာနမေဝ ဂစ္ဆတိ, သုတ္တေ ခီဏေ တတ္ထေဝ တိဋ္ဌတိ, န ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝ ဝုတ္တကာလတော ဥဒ္ဓံ န ဂစ္ဆတီတိ ဒဿေတိ။

အဇိတကေသကမ္ဗလဝါဒဝဏ္ဏနာ

၁၇၀-၁၇၂. အဇိတဝါဒေ **နတ္ထိ ဒိန္န** န္တိ ဒိန္နဖလာဘာဝံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ယိဋ္ဌံ ဝုစ္စတိ မဟာယာဂေါ။ **ဟုတ** န္တိ ပဟေဏကသက္ကာရော အဓိပ္ပေတော။ တမ္ပိ ဥဘယံ ဖလာဘာဝမေဝ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ။ **သုကတဒုက္ကဋာန** န္တိ သုကတဒုက္ကဋာနံ, ကုသလာကုသလာနန္တိ အတ္ထော။ **ဖလံ ဝိပါကော**တိ ယံ ဖလန္တိ ဝါ ဝိပါကောတိ ဝါ ဝုစ္စတိ, တံ နတ္ထီတိ ဝဒတိ။ **နတ္ထိ အယံ လောကော**တိ ပရလောကေ ဌိတဿ အယံ လောကော နတ္ထိ, **နတ္ထိ ပရော လောကော**တိ ဣဓ လောကေ ဌိတဿာပိ ပရော လောကော နတ္ထိ, သဗ္ဗေ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တီတိ ဒဿေတိ။ **နတ္ထိ မာတာ နတ္ထိ ပိတာ**တိ တေသု သမ္မာပဋိပတ္တိမိစ္ဆာပဋိပတ္တီနံ ဖလာဘာဝဝသေန ဝဒတိ။ **နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ** တိ စဝိတွာ ဥပပဇ္ဇနကာ သတ္တာ နာမ နတ္ထီတိ ဝဒတိ။

စာတုမဟာဘူတိကောတိ စတုမဟာဘူတမယော။ **ပထဝီ ပထဝိကာယ** န္တိ အဇ္ဈတ္တိကပထဝီဓာတု ဗာဟိရပထဝီဓာတုံ။ **အနုပေတီ**တိ အနုယာယတိ။ **အနုပဂစ္ဆတီ** တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ အနုဂစ္ဆတီတိပိ အတ္ထော။ ဥဘယေနာပိ ဥပေတိ, ဥပဂစ္ဆတီတိ ဒဿေတိ။ အာပါဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဣန္ဒြိယာနီ** တိ မနစ္ဆဋ္ဌာနိ ဣန္ဒြိယာနိ အာကာသံ ပက္ခန္ဒန္တိ။ **အာသန္ဒိပဉ္စမာ** တိ နိပန္နမဉ္စေန ပဉ္စမာ, မဉ္စော စေဝ စတ္တာရော မဉ္စပါဒေ ဂဟေတွာ ဌိတာ စတ္တာရော ပုရိသာ စာတိ အတ္ထော။ **ယာဝ အာဠာဟနာ**တိ ယာဝ သုသာနာ။ **ပဒါနီ**တိ 'အယံ ဧဝံ သီလဝါ အဟောသိ, ဧဝံ ဒုဿီလော'တိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တာနိ ဂုဏာဂုဏပဒါနိ, သရီရမေဝ ဝါ ဧတ္ထ ပဒါနီတိ အဓိပ္ပေတံ။ **ကာပေါတကာနီ**တိ ကပေါတဝဏ္ဏာနိ, ပါရာဝတပက္ခဝဏ္ဏာနီတိ အတ္ထော။ **ဘဿန္တာ** တိ ဘသ္မန္တာ, အယမေဝ ဝါ ပါဠိ။ **အာဟုတိယော**တိ ယံ ပဟေဏကသက္ကာရာဒိဘေဒံ ဒိန္နဒါနံ, သဗ္ဗံ တံ ဆာရိကာဝသာနမေဝ ဟောတိ, န တတော ပရံ ဖလဒါယကံ ဟုတွာ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ **ဒတ္တုပညတ္တ** န္တိ ဒတ္တူဟိ ဗာလမနုဿေဟိ ပညတ္တံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – 'ဗာလေဟိ အဗုဒ္ဓီဟိ ပညတ္တမိဒံ ဒါနံ, န ပဏ္ဍိတေဟိ။ ဗာလာ ဒေန္တိ, ပဏ္ဍိတာ ဂဏှန္တီ'တိ ဒဿေတိ။

တတ္ထ ပူရဏော "ကရောတော န ကရီယတိ ပါပ"န္တိ ဝဒန္တော ကမ္မံ ပဋိဗာဟတိ။ အဇိတော "ကာယဿ ဘေဒါ ဥစ္ဆိဇ္ဇတီ"တိ ဝဒန္တော ဝိပါကံ ပဋိဗာဟတိ။ မက္ခလိ "နတ္ထိ ဟေတူ"တိ ဝဒန္တော ဥဘယံ ပဋိဗာဟတိ။ တတ္ထ ကမ္မံ ပဋိဗာဟန္တေနာပိ ဝိပါကော ပဋိဗာဟိတော ဟောတိ, ဝိပါကံ ပဋိဗာဟန္တေနာပိ ကမ္မံ ပဋိဗာဟိတံ ဟောတိ။ ဣတိ သဗ္ဗေပေတေ အတ္ထတော ဥဘယပ္ပဋိဗာဟကာ အဟေတုကဝါဒါ စေဝ အကိရိယဝါဒါ စ နတ္ထိကဝါဒါ စ ဟောန္တိ။

ယေ ဝါ ပန တေသံ လဒ္ဓိံ ဂဟေတွာ ရတ္တိဋ္ဌာနေ ဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ သဇ္ဈာယန္တိ ဝီမံသန္တိ, တေသံ "ကရောတော န ကရီယတိ ပါပံ, နတ္ထိ ဟေတု, နတ္ထိ ပစ္စယော, မတော ဥစ္ဆိဇ္ဇတီ"တိ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ မိစ္ဆာသတိ သန္တိဋ္ဌတိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, ဇဝနာနိ ဇဝန္တိ, ပဌမဇဝနေ သတေကိစ္ဆာ ဟောန္တိ, တထာ ဒုတိယာဒီသု, သတ္တမေ ဗုဒ္ဓါနမ္ပိ အတေကိစ္ဆာ အနိဝတ္တိနော အရိဋ္ဌကဏ္ဋကသဒိသာ။ တတ္ထ ကောစိ ဧကံ ဒဿနံ ဩက္ကမတိ, ကောစိ ဒွေ, ကောစိ တီဏိပိ, ဧကသ္မိံ ဩက္ကန္တေပိ, ဒွီသု တီသု ဩက္ကန္တေသုပိ, နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကောဝ ဟောတိ; ပတ္တော သဂ္ဂ

ဂမက္ကဝရဏဓမ္မေဝ မောက္ခမက္ကဝရဏာဠ္ဌ, အဘဗ္ဗော တဿတ္တဘာဝဿ အနန္တရံ သဂ္ဂမ္ပိ ဂန္တုံ, ပဂေဝ မောက္ခံ။ ဝဋ္ဋခါဏု နာမေသ သတ္တော ပထဝိဂေပကော, ယေဘုယျေန ဧဝရူပဿ ဘဝတော ဝုဋ္ဌာနံ နတ္ထိ။

''တသ္မာ အကလျာဏဇနံ၊ အာသီဝိသမိဝေရဂံ။
အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေယျ၊ ဘူတိကာမော ဝိစက္ခဏော''တိ။

ပကုဓကစ္စာယနတဒဝဏ္ဏနာ

၁၇၃-၁၇၅. ပကုဓတဒေ **အကဋ္ဌာ**တိ အကတာ။ **အကဋ္ဌဝိဓာ**တိ အကတဝိဓာနာ။ **ဧဝံ ကရောဟီ**တိ ကေနစိ ကာရာပိတာ ပိ န ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **အနိမ္မိတာ** တိ ဣဒ္ဓိယာပိ န နိမ္မိတာ။ **အနိမ္မာတာ** တိ အနိမ္မာပိတာ, ကေစိ အနိမ္မာပေတဗ္ဗာ ဗာတိ ပဒံ ဝဒန္တိ, တံ နေဝ ဟဋ္ဌိယံ, န အဋ္ဌကထာယံ ဒိဿတိ။ ဝဥ္ဈာဒိပဒတ္တယံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **န ဣဥ္ဇန္တိ** တိ ဧသိ ကတ္ထမ္ဘော ဝိယ ဌိတတ္တာ န စလန္တိ။ **န ဝိပရိဏာမန္တိ** တိ ပကတိံ န ဇဟန္တိ။ **န အညမညံ ဗျာဗာဓေန္တိ** တိ န အညမညံ ဥပဟနန္တိ။ **နာလန္တိ** န သမတ္ထာ။ **ပထဝိကာယော**တိအာဒီသု ပထဝီယေဝ ပထဝိကာယော, ပထဝိသမူဟော ဝာ။ **တတ္ထ** တိ တေသု ဇီဝသတ္တမေသု ကာယေသု။ **သတ္တန္နံ တွေဝ ကာယာန** န္တိ ယထာ မုဂ္ဂရာသိအာဒီသု ပဟတံ သတ္ထံ မုဂ္ဂာဒီနံ အန္တရေန ပဝိသတိ, ဧဝံ သတ္တန္နံ ကာယာနံ အန္တရေန ဆိဒ္ဒေန ဝိဝရေန သတ္ထံ ပဝိသတိ။ တတ္ထ အဟံ ဣမံ ဇီဝိတာ ဝေရောပေမီတိ ကေဝလံ သညာမတ္တမေဝ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တတဒဝဏ္ဏနာ

၁၇၆-၁၇၈. နာဋပုတ္တတဒေ **စာတုယာမသံဝရသံဝုတော**တိ စတုကောဋ္ဌာသေန သံဝရေန သံဝုတော။ **သဗ္ဗဝါရိဝါရိတော စာ**တိ ဝါရိတသဗ္ဗဥဒကော ပဋိက္ခိတ္တသဗ္ဗသီတောဒကောတိ အတ္ထော။ သော ကိရ သီတောဒကေ သတ္တသညီ ဟောတိ, တသ္မာ န တံ ဝဠဉ္ဇေတိ။ **သဗ္ဗဝါရိယုတ္တော** တိ သဗ္ဗေန ပာပဝါရဏေန ယုတ္တော။ **သဗ္ဗဝါရိဓုတော** တိ သဗ္ဗေန ပာပဝါရဏေန ဓုတပာပေါ။ **သဗ္ဗဝါရိဖုဋ္ဌော** တိ သဗ္ဗေန ပာပဝါရဏေန ဖုဋ္ဌော။ **ဂတတ္တော** တိ ကောဋိပ္ပတ္တစိတ္တော။ **ယတတ္တော** တိ သံယတစိတ္တော။ **ဌိတတ္တော** တိ သုပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တော။ ဧတဿ ဝါဒေ ကိဥ္စိ သာသနာနုလောမမ္ပိ အတ္ထိ, အသုဒ္ဓလဒ္ဓိတာယ ပန သဗ္ဗာ ဒိဋ္ဌိယေဝ ဇာတာ။

သဉ္စယဗေလဋ္ဌပုတ္တတဒဝဏ္ဏနာ

၁၇၉-၁၈၁. သဉ္စယတဒေ အမရာဝိက္ခေပေ ဝုတ္တနယော ဧဝ။

ပဌမသန္ဒိဋ္ဌိကသာမညဖလဝဏ္ဏနာ

၁၈၂. **သောဟံ , ဘန္တေ** တိ သော အဟံ ဘန္တေ, တလုက်ံ ပိဋ္ဌေတွာ တေလံ အလဘမာနော ဝိယ တိတ္ထိယတဒေသု သာရံ အလဘန္တော ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆာမီတိ အတ္ထော။

၁၈၃. **ယထာ တေ ခမေယျာ** တိ ယထာ တေ ရုစ္စေယျ။ **အဿော**တိ အန္တောဇာတနေက္ကီတကရမရာနီတသာမံ အဿဗ္ဗောပဂတာနံ အညတရော။ **ကမ္မကာရော**တိ အနလသော ကမ္မကရဏသီလောယေဝ။ ဒူရတော ဒိသွာတ ပဌမမေဝ ဥဋ္ဌဟတီတိ **ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ။** ဧဝံ ဥဋ္ဌိတော သာမိနော အာသနံ ပညပေတွာ ပာဒဓောဝနာဒိကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ကတွာ ပစ္ဆာ နိပတတိ နိသီဒတီတိ **ပစ္ဆာနိပာတီ။** သာမိကမ္ဟိ တ သယနတော အဝုဋ္ဌိတေ ပုဗ္ဗေယေဝ ဝုဋ္ဌာတီတိ **ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ။** ပစ္ဆူသကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ သာမိနော ရတ္တိံ နိဒ္ဒောက္ကမနံ, တာဝ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကတွာ ပစ္ဆာ နိပတတိ, သေယျံ ကပ္ပေတီတိ **ပစ္ဆာနိပာတီ။** ကိံ ကရောမိ, ကိံ ကရောမီတိ ဧဝံ ကိံကာရမေဝ ပဋိသုဏန္တော ဝိစရတီတိ **ကိံ ကာရပဋိဿာဝီ။** မနာပမေဝ ကိရိယံ ကရောတီတိ **မနာပစာရီ။** ပိယမေဝ ဝဒတီတိ **ပိယဝါဒီ။** သာမိနော တုဋ္ဌပဟဋ္ဌံ မုခံ ဥလ္လောကယမာနော ဝိစရတီတိ **မုခုလ္လောကကော။**

ဒေတေ မညေတိ ဒေတေ ဝိယ။ **သော ဝတသ္သာဟံ ပုညာနိ ကရေယ္ယ**န္တိ သော ဝတ အဟံ ဧဝရူပေ အဿံ, ယဒိ ပုညာနိ ကရေယျန္တိ အတ္ထော။ ''သော ဝတဿ''န္တိပိ ပာဌော, အယမေဝတ္ထော။ **ယံနူနာဟ**န္တိ သစေ အာနံ ဒဿာမိ, ယံ ရာဇာ ဓေကိဝံဿ ဒေတိ, တတော သတဘာဂမ္ပိ ယာဝဇီဝံ န သက္ကိဿာမိ အတုန္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယံ ဥဿုသာဟံ ကတွာ ဧဝံ စိန္တနဘာဝံ ဒဿေတိ။

ကာယေန သံဝုတောတိ ကာယေန ပိဟိတော ဟုတွာ အကုသလဿ ပဝေသနဒွါရံ ထကေတွာတိ အတ္ထော။ ဧသေဝ နယော သေသပဒဒွယေပိ။ **ဃာသစ္ဆာဒနပရမတာယ**ာတိ ဃာသစ္ဆာဒနေန ပရမတာယ ဥတ္တမတာယ, ဧတဒတ္ထမ္ပိ အနေသနံ ပဟာယ အဂ္ဂသလ္လေခေန သန္တုဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ **အဘိရတော ပဝိဝေကေ**တိ ''ကာယဝိဝေကော စ ဝိဝေကဋ္ဌကာယာနံ, စိတ္တဝိဝေကော စ နေက္ခမ္မာဘိရတာနံ, ပရမတေအနုပ္ပတ္တာနံ ဥပဓိဝိဝေကော စ နိရုပဓီနံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝိသင်္ခာရဂတာန''န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ တိဝိဓေပိ ဝိဝေကေ ရတော; ဂဏသင်္ဂဏိကံ ပဟာယ ကာယေန ဧကော ဝိဟရတိ, စိတ္တကိလေသသင်္ဂဏိကံ ပဟာယ အဋ္ဌသမာပတ္တိဝသေန ဧကော ဝိဟရတိ, ဖလသမာပတ္တိံ တ နိရောဓသမာပတ္တိံ တ ပဝိသိတွာ နိဗ္ဗာနံ ပတွာ ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။ **ယဋ္ဌေ**တိ ဧဝါဒနတ္တေ နိပါတော။

၁၈၄. အာသနေနပိ နိမန္တေယျာမာတိ နိသီဒနာသနံ ပဖ္ဖာဋ္ဋေတွာ ဣဓ နိသီဒထာတိ ဝဒေယျာမ။ **အဘိနိမန္တေယျာမပိ န**န္တိ အဘိဟရိတွာပိ နံ နိမန္တေယျာမ။ တတ္ထ ဒုဝိဓာ အဘိဟာရော – ဝါစာယ စေဝ ကာယေန စ။ တုမှာကံ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ အမှာကံ စီဝရာဒီဟိ ဝဒေယျာထ ယေနတ္ထောတိ ဝဒန္တော ဟိ ဝါစာယ အဘိဟရိတွာ နိမန္တေတိ နာမ။ စီဝရာဒိဝေကလ္လံ သလ္လက္ခေတွာ ဣဒံ ဂဏှာထာတိ တာနိ ဒေန္တော ပန ကာယေန အဘိဟရိတွာ နိမန္တေတိ နာမ။ တဒုဘယမ္ပိ သန္ဓာယ အဘိနိမန္တေယျာမပိ နန္တိ အာဟ။ တွေ့ စ **ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာ**ရောတိ ယံ ကိဉ္စိ ဂိလာနဿ သပ္ပာယံ ဩသဓံ။ ဝစနတ္တော ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တော။ **ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ**န္တိ ရက္ခာသင်္ခာတဉ္စေဝ အာဝရဏသင်္ခာတဉ္စ ဂုတ္တိံ။ သာ ပနေသာ န အာဝုဓဟတ္ထေ ပုရိသေ ဌပေန္တေန ဓမ္မိကာ နာမ သံဝိဒဟိတာ ဟောတိ။ ယထာ ပန အဝေလာယ ကဋ္ဌဟာရိကပဏ္ဏဟာရိကာဒယော ဝိဟာရံ န ပဝိသန္တိ, မိဂလုဒ္ဒကာဒယော ဝိဟာရသီမာယ မိဂေ တ မစ္ဆေ တ န ဂဏှန္တိ, ဧဝံ သံဝိဒဟန္တေန ဓမ္မိကာ နာမ ရက္ခာ သံဝိဟိတာ ဟောတိ, တံ သန္ဓာယာဟ – ''ဓမ္မိက''န္တိ။

၁၈၅. ယဒိ ဧဝံ သန္တေတိ ယဒိ တဝ အသော တုယှံ သန္တိကာ အဘိတဒနာဒီနိ လဘေယျ။ ဧဝံ သန္တေ။ **အဒ္ဓာ**တိ ဧကံသဝစနမေတံ။ **ပဌမ**န္တိ ဘဏန္တော အညဿာပိ အတ္ထိတံ ဒီပေတိ။ တေနေဝ စ ရာဇာ **သက္ကာ ပန, ဘန္တေ, အညမ္ပီ**တိအာဒိမာဟ။

ဒုတိယသန္ဒိဋ္ဌိကသာမညဖလဝဏ္ဏနာ

၁၈၆-၁၈၈. ကသတီတိ **ကဿကော**။ ဂေဟဿ ပတိ, ဧကဂေဟမတ္တေ ဇေဋ္ဌကောတိ **ဂဟပတိကော**။ ဗလိသင်္ခာတံ ကရံ ကရောတီတိ **ကရကာရကော**။ ဓညရာသိံ ဓနရာသိဉ္စ ဝဍ္ဎေတီတိ **ရာသိဝဍ္ဎကော**။

အပ္ပံ ဝာတိ ပရိတ္တကံ ဝါ အန္တမသော တဏ္ဍုလနာဠိမတ္တကမ္ပိ။ **ဘောဂက္ခန္ဓ**န္တိ ဘောဂရာသိံ။ **မဟန္တံ ဝာ**တိ ဝိပုလံ ဝါ။ ယထာ ဟိ မဟန္တံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတုံ ဒုက္ကရံ, ဧဝံ အပ္ပမ္ပီတိ ဒဿနတ္ထံ ဥဘယမာဟ။ အသတရေ ပန ယဿ အသော အတ္တနောပိ အနိဿရော, ပဂေဝ ဘောဂကနံ။ ယဉ္စဟိ တဿ ဓနံ, တံ သာမိကာနညေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ဘောဂက္ခဏ္ဍံ န ကတံ။ ဉာတိယေဝ ဉာတိပရိဝဋ္ဋော။

ပဏီတတရသာမညဖလဝဏ္ဏနာ

၁၈၉. သက္ကာ ပန, ဘန္တေ, အညမ္ပိ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေတိ ဣဓ ဧဝမေတန္တိ န ဝုတ္တံ။ တံ ကသ္မာတိ ဧဝ, ဧဝမေတန္တိ ဟိ ဝုစ္စမာနေ ပဟောတိ ဘဂဝါ သကလမ္ပိ ရတ္တိန္ဒိဝံ တထော တ ဘိယ္ယောပိ ဧဝရူပဟိ ဥပမာဟိ သာမညဖလံ ဒီပေတုံ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဧတဿ ဘဂဝတော ဝစနသဝနေ ပရိယန္တံ နာမ နတ္ထိ, တထာပိ အတ္ထော တာဒိသောယေဝ ဘဝိဿတီတိ စိန္တေတွာ ဥပရိ ဝိသေသံ ပုစ္ဆန္တော ဧဝမေတန္တိ အဝတွာ – ''အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စာ''တိ အာဟ။ တတ္ထ **အဘိက္ကန္တတရ**န္တိ အဘိမနာပတရံ အတိသေဋ္ဌတရန္တိ အတ္ထော။ **ပဏီတတရ**န္တိ ဥတ္တမ

တရံ။ **တေန ဟီ**တိ ဥပယောဇနတ္တေ နိပါတော။ သ၀နေ ဥပယောဇေန္တော ဟိ နံ ဝေမာဟ။ **သုဏောဟီ**တိ အဘိက္ကန္တ တတရစ္စ ပဏီတတရစ္စ သာမညဖလံ သုဏာတိ။

သာဓုကံ မနသိကရောဟီတိ ဧတ္ထ ပန သာဓုကံ သာဓူတိ ဧကတ္ထမေတံ။ အယဉ္စဟိ သာဓု-သဒ္ဒေါ အာယာစနသမ္ပဋိစ္ဆနသမ္ပဟံသနသုန္ဒရ ဒဠှီကမ္မာဒီသု ဒိဿတိ။ ''သာဓု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သင်္ခိတ္တေန ဓမ္မံ ဒေသေတူ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၄.၉၅) ဟိ အာယာစနေ ဒိဿတိ။ ''သာဓု, ဘန္တေတိ ခော သော ဘိက္ခု ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၈၆) သမ္ပဋိစ္ဆနေ။ ''သာဓု သာဓု, သာရိပုတ္တာ''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၃.၃၄၉) သမ္ပဟံသနေ။

''သာဓု ဓမ္မရုစိ ရာဇာ၊ သာဓု ပညာဏာဝ နရော။
သာဓု မိတ္တာနမဒ္ဒုဗ္ဘော၊ ပါပဿာကရဏံ သုခ''န္တိ။ (ဇာ. ၂.၁၇.၁၀၁)။

အာဒီသု သုန္ဒရေ။ ''တေန ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, သုဏောဟိ သာဓုကံ မနသိ ကရောဟီ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၅.၁၉၂) သာဓုကသဒ္ဒေါယေဝ ဒဠှီကမ္မေ, အာဏတ္တိယန္တိပိ ဝုစ္စတိ ။ ဣဓာပိ အဿ ဧတ္ထေဝ ဒဠှီကမ္မေ စ အာဏတ္တိယဉ္စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သုန္ဒရေပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဒဠှီကမ္မတ္ထေန ဟိ ဒဠှမိမံ ဓမ္မံ သုဏာဟိ, သုဂ္ဂဟိတံ ဂဏှန္တော။ အာဏတ္တိအတ္ထေန မမ အာဏတ္တိယာ သုဏာဟိ, သုန္ဒရတ္ထေန သုန္ဒရမိမံ ဘဒ္ဒကံ ဓမ္မံ သုဏာဟီတိ ဧဝံ ဒီပိတံ ဟောတိ။

မနသိ ကရောဟီတိ အာဝဇ္ဇ, သမန္နာဟရာတိ အတ္ထော, အဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ဟုတွာ နိသာမေဟိ, စိတ္တေ ကရောဟီတိ အဓိပ္ပာယော။ အပိ စေတ္ထ သုဏောဟီတိ သောတိန္ဒြိယဝိက္ခေပနိဝါရဏမေတံ။ သာဓုကံ မနသိ ကရောဟီတိ မနသိကာရေ ဒဠှီကမ္မနိယောဇနေန မနိန္ဒြိယဝိက္ခေပနိဝါရဏံ။ ပုရိမဉ္စေတ္ထ ဗျဉ္ဇနဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟဝါရဏံ, ပစ္ဆိမံ အတ္ထဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟဝါရဏံ။ ပုရိမေန စ ဓမ္မဿဝနေ နိယောဇေတိ, ပစ္ဆိမေန သုတာနံ ဓမ္မာနံ ဓာရဏူပပရိက္ခာဒီသု။ ပုရိမေန စ သဗျဉ္ဇနော အယံ ဓမ္မော, တသ္မာ သဝနီယောတိ ဒီပေတိ ။ ပစ္ဆိမေန သတ္ထော, တသ္မာ သာဓုကံ မနသိ ကာတဗ္ဗောတိ။ သာဓုကပဒံ ဝါ ဥဘယပဒေဟိ ယောဇေတွာ ယသ္မာ အယံ ဓမ္မော ဓမ္မဂမ္ဘီရော စေဝ ဒေသနာဂမ္ဘီရော စ, တသ္မာ သုဏာဟိ သာဓုကံ, ယသ္မာ အတ္ထဂမ္ဘီရော စ ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရော စ, တသ္မာ သာဓုကံ မနသိ ကရောဟီတိ ဧဝံ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဘာသိဿာမီ** တိ သက္ကာ မဟာရာဇာတိ ဧဝံ ပဋိညာတံ သာမညဖလဒေသနံ ဝိတ္ထာရတော ဘာသိဿာမိ။ ''ဒေသေဿာမီ''တိ ဟိ သင်္ခိတ္တဒီပနံ ဟောတိ။ ဘာသိဿာမီတိ ဝိတ္ထာရဒီပနံ။ တေနာဟ ဝင်္ဂီသတ္ထေရော –

''သင်္ခိတ္တေနပိ ဒေသေတိ၊ ဝိတ္ထာရေနပိ ဘာသတိ။
သာဠိကာယိဝ နိဃောသော၊ ပဋိဘာနံ ဥဒီရယီ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၁၄)။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဥဿာဟဇာတော ဟုတွာ – **''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခော ရာဇာ မာဂဓော အဇာတသတ္တု ဝေဒေဟိပုတ္တော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ** ဘဂဝတော ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိ, ပဋိဂ္ဂဟေသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၉၀. အထဿ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ, ဧတံ အဝေါစ, ဣဓအနိ ဝတ္တဗ္ဗံ ''ဣဓ မဟာရာဇာ''တိအာဒိံ သကလံ သုတ္တံ အဝေါစာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **ဣဓာ**တိ ဒေသာပဒေသေ နိပါတော, သွာယံ ကတ္ထစိ လောကံ ဥပာဒါယ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ – ''ဣဓ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ။ ကတ္ထစိ သာသနံ ယထာဟ – ''ဣဓေဝ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမော သမဏော, ဣဓ ဒုတိယော သမဏော''တိ (အ. နိ. ၄.၂၄၁)။ ကတ္ထစိ ဩကာသံ။ ယထာဟ –

''ဣဓေဝ တိဋ္ဌမာနဿ၊ ဒေဝဘူတဿ မေ သတော။
ပုနရာယု စ မေ လဒ္ဓေါ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ မာရိသာ''တိ။ (ဒီ. နိ. ၂.၃၆၉)။

ကတ္ထစိ ပဒပူရဏမတ္တမေဝ။ ယထာဟ ''ဣဓာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဘုတ္တာဝီ အဿံ ပဝါရိတော''တိ (မ. နိ. ၁.၃၀)။ ဣဓ ပန လောကံ ဥပာဒါယ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **မဟာရာဇာ**တိ ယထာ ပဋိညာတံ ဒေသနံ ဒေသေတုံ ပုန မဟာရာဇာ

တိ အာလပတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ‘‘မဟာရာဇ ဣမသ္မိံ လောကေ တထာဂတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရဟံ။ပေ.။ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’’တိ။ တတ္ထ တထာဂတသဒ္ဒော ဗြဟ္မဇာလေ ဝုတ္တော။ အရဟန္တိအာဒယော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတာ။ **လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတီ**တိ ဧတ္ထ ပန **လောကော**တိ – ဩကာသလောကော သတ္တလောကော သင်္ခါရလောကောတိ တိဝိဓော။ ဣဓ ပန သတ္တလောကော အဓိပ္ပေတော။ သတ္တလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ စ တထာဂတော န ဒေဝလောကေ, န ဗြဟ္မလောကေ, မနုဿလောကေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မနုဿလောကေပိ န အညသ္မိံ စက္ကဝါဠေ, ဣမသ္မိံယေဝ စက္ကဝါဠေ။ တတြာပိ န သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု, ‘‘ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ဂဇင်္ဂလံ နာမ နိဂမော တဿာပရေန မဟာသာလော, တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ ဩရတော မဇ္ဈေ, ပုရတ္ထိမဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ သလဠဝတီ နာမ နဒီ။ တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ, ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ သေတကဏ္ဏိကံ နာမ နိဂမော, တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ, ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ထူဏံ နာမ ဗြာဟ္မဏဂါမော, တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ, ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ဥသီရဒ္ဓဇော နာမ ပဗ္ဗတော, တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ ဩရတော မဇ္ဈေ’’တိ ဧဝံ ပရိစ္ဆိန္နေ အာယာမတော တိယောဇနသတေ, ဝိတ္ထာရတော အဍ္ဎတေယျယောဇနသတေ, ပရိက္ခေပတော နဝယောဇနသတေ မဇ္ဈိမပဒေသေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ န ကေဝလဉ္စ တထာဂတော, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, အဂ္ဂသာဝကာ, အသီတိမဟာထေရာ, ဗုဒ္ဓမာတာ, ဗုဒ္ဓပိတာ, စက္ကဝတ္တိ ရာဇာ အညေ စ သာရပ္ပတ္တာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ ဧတ္ထေဝုပ္ပဇ္ဇန္တိ။

တတ္ထ တထာဂတော သုဇာတာယ ဒိန္နမဓုပာယာသဘောဇနတော ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ, တာဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ, အရဟတ္တဖလေ ဥပ္ပန္နော နာမ။ မဟာဘိနိက္ခမနတော ဝါ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ။ တုသိတဘဝနတော ဝါ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ။ ဒီပင်္ကရပါဒမူလတော ဝါ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ, တာဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ, အရဟတ္တဖလေ ဥပ္ပန္နော နာမ။ ဣဓ သဗ္ဗပဌမံ ဥပ္ပန္နဘာဝံ သန္ဓာယ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ။ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပန္နော ဟောတီတိ အယဉှေတ္ထ အတ္ထော။

သော ဣမံ လောကန္တိ သော ဘဂဝါ ဣမံ လောကံ။ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ နိဒဿေတိ။ **သဒေဝကန္တိ** သဟ ဒေဝေဟိ သဒေဝကံ။ ဧဝံ သဟ မာရေန **သမာရကံ,** သဟ ဗြဟ္မုနာ **သဗြဟ္မကံ,** သဟ သမဏဗြာဟ္မဏေဟိ **သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ။** ပဇာတတ္တာ ပဇာ, တံ ပဇံ။ သဟ ဒေဝမနုဿေဟိ **သဒေဝမနုဿံ။** တတ္ထ သဒေဝကဝစနေန ပဉ္စကာမာဝစရဒေဝဂ္ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သမာရက – ဝစနေန ဆဋ္ဌကာမာဝစရဒေဝဂ္ဂဟဏံ။ သဗြဟ္မကဝစနေန ဗြဟ္မကာယိကာဒိဗြဟ္မဂ္ဂဟဏံ။ သဿမဏဗြာဟ္မဏိဝစနေန သာသနဿ ပစ္စတ္ထိကပစ္စာမိတ္တသမဏဗြာဟ္မဏဂ္ဂဟဏံ, သမိတပါပဗာဟိတပါပသမဏဗြာဟ္မဏဂ္ဂဟဏဉ္စ။ ပဇာဝစနေန သတ္တလောကဂ္ဂဟဏံ။ သဒေဝမနုဿဝစနေန သမ္မုတိဒေဝအဝသေသမနုဿဂ္ဂဟဏံ။ ဧဝမေတ္ထ တီဟိ ပဒေဟိ ဩကာသလောကေန သဒ္ဓိံ သတ္တလောကော၊ ဒွီဟိ ပဇာဝသေန သတ္တလောကောဝ ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပရော နယော, သဒေဝကဂ္ဂဟဏေန အရူပါဝစရဒေဝလောကော ဂဟိတော။ သမာရကဂ္ဂဟဏေန ဆ ကာမာဝစရဒေဝလောကော။ သဗြဟ္မကဂ္ဂဟဏေန ရူပီ ဗြဟ္မလောကော။ သဿမဏဗြာဟ္မဏာဒိဂ္ဂဟဏေန စတုပရိသဝသေန သမ္မုတိဒေဝေဟိ ဝါ သဟ မနုဿလောကော, အဝသေသသဗ္ဗသတ္တလောကော ဝါ။

အပိ စေတ္ထ သဒေဝကဝစနေန ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒတော သဗ္ဗဿ လောကဿ သစ္ဆိကတဘာဝမာဟ။ တတော ယေသံ အဟောသိ – ‘‘မာရော မဟာနုဘာဝေါ ဆ ကာမာဝစရိဿရော ဝသဝတ္တီ, ကိံ သောပိ ဧတေန သစ္ဆိကတော’’တိ, တေသံ ဝိမတိံ ဝိဓမန္တော **‘‘သမာရက’’**န္တိ အာဟ။ ယေသံ ပန အဟောသိ – ‘‘ဗြဟ္မာ မဟာနုဘာဝေါ ဧကင်္ဂုလိယာ ဧကသ္မိံ စက္ကဝါဠသဟဿေ အာလောကံ ဖရတိ, ဒွီဟိ ။ပေ.။ ဒသဟိ အင်္ဂုလီဟိ ဒသသု စက္ကဝါဠသဟဿေသု အာလောကံ ဖရတိ။ အနုတ္တရဉ္စ ဈာနသမာပတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒေတိ, ကိံ သောပိ သစ္ဆိကတော’’တိ, တေသံ ဝိမတိံ ဝိဓမန္တော **သဗြဟ္မက**န္တိ အာဟ။ တတော ယေ စိန္တေသုံ – ‘‘ပုထူ သမဏဗြာဟ္မဏာ သာသနဿ ပစ္စတ္ထိကာ, ကိံ တေပိ သစ္ဆိကတာ’’တိ, တေသံ ဝိမတိံ ဝိဓမန္တော **သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇ**န္တိ အာဟ။ ဧဝံ ဥက္ကဋ္ဌုက္ကဋ္ဌာနံ သစ္ဆိကတဘာဝံ ပကာသေတွာ အထ သမ္မုတိဒေဝေ အဝသေသမနုဿေ စ ဥပာဒါယ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒဝသေန သေသသတ္တလောကဿ သစ္ဆိကတဘာဝံ ပကာသေန္တော **သဒေဝမနုဿ**န္တိ အာဟ။ အယမေတ္ထ ဘာဝါနုက္ကမော။

ပေရာဏာ ပနာဟု **သဒေဝကန္တိ** ဒေဝေဟိ သဒ္ဓိံ အဝသေသလောကံ။ **သမာရကန္တိ** မာရေန သဒ္ဓိံ အဝသေသလောကံ။ **သဗ္ရဟ္မက** န္တိ ဗ္ရဟ္မေဟိ သဒ္ဓိံ အဝသေသလောကံ။ ဧဝံ သဗ္ဗေပိ တိဘဝူပဂေ သတ္တေ တီဟာကာရေဟိ တီသု ပဒေသု ပက္ခိပိတွာ ပုန ဒွီဟိ ပဒေဟိ ပရိယာဒိယန္တော **သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံ သဒေဝမနုဿ** န္တိ အာဟ။ ဧဝံ ပဉ္စဟိပိ ပဒေဟိ တေန တေနာကာရေန တေဓာတုကမေဝ ပရိယာဒိန္နန္တိ။

သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတီ တိ ဧတ္ထ ပန **သယန္တိ** သာမံ အပရနေယျော ဟုတွာ။ **အဘိညာ** တိ အဘိညာယ, အဓိကေန ဉာဏေန ဉတွာတိ အတ္ထော။ **သစ္ဆိကတွာ** တိ ပစ္စက္ခံ ကတွာ, ဧတေန အနုမာနာဒိပဋိက္ခေပေါ ကတော ဟောတိ။ **ပဝေဒေတီ**တိ ဗောဓေတိ ဝိညာပေတိ ပကာသေတိ။

သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ။ပေ။ ပရိယောသာနကလျာဏ န္တိ သော ဘဂဝါ သတ္တေသု ကာရုညတံ ပဋိစ္စ ဟိတွာပိ အနုတ္တရံ ဝိဝေကသုခံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တဉ္စ ခေါ အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ဒေသေန္တော အာဒိကလျာဏာဒိပ္ပကာရမေဝ ဒေသေတိ။ အာဒိမှိပိ, ကလျာဏံ ဘဒ္ဒကံ အနဝဇ္ဇမေဝ ကတွာ ဒေသေတိ, မဇ္ဈေပိ, ပရိယောသာနေပိ, ကလျာဏံ ဘဒ္ဒကံ အနဝဇ္ဇမေဝ ကတွာ ဒေသေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ အတ္ထိ ဒေသနာယ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ, အတ္ထိ သာသနဿ။ ဒေသနာယ တာဝ စတုပ္ပဒိကာယပိ ဂါထာယ ပဌမပါဒေါ အာဒိ နာမ, တတော ဒွေ မဇ္ဈံ နာမ, အန္တေ ဧကော ပရိယောသာနံ နာမ။ ဧကာနုသန္ဓိကဿ သုတ္တဿ နိဒါနံ အာဒိ, ဣဒမဝေါစာတိ ပရိယောသာနံ, ဥဘိန္နမန္တရာ မဇ္ဈံ။ အနေကာနုသန္ဓိကဿ သုတ္တဿ ပဌမာနုသန္ဓိ အာဒိ, အန္တေ အနုသန္ဓိ ပရိယောသာနံ, မဇ္ဈေ ဧကော ဝါ ဒွေ ဝါ ဗဟူ ဝါ မဇ္ဈမေဝ။

သာသနဿ ပန သီလသမာဓိဝိပဿနာ အာဒိ နာမ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – ''ကော စာဒိ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ? သီလဉ္စ သုဝိသုဒ္ဓံ ဒိဋ္ဌိ စ ဥဇုကာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၃၆၉)။ ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တော ပန အရိယမဂ္ဂေါ မဇ္ဈံ နာမ။ ဖလဉ္စေဝ နိဗ္ဗာနဉ္စ ပရိယောသာနံ နာမ။ ''တဒတ္ထမိဒံ, ဗြာဟ္မဏ, ဗြဟ္မစရိယံ, ဧတံ သာရံ, ဧတံ ပရိယောသာန''န္တိ (မ. နိ. ၁.၃၂၄) ဟိ ဧတ္ထ ဖလံ ပရိယောသာနန္တိ ဝုတ္တံ။ ''နိဗ္ဗာနောဂဓံ ဟိ, အာဝုသော ဝိသာခ, ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ, နိဗ္ဗာနပရာယနံ နိဗ္ဗာနပရိယောသာန''န္တိ (မ. နိ. ၁.၄၆၆) ဧတ္ထ နိဗ္ဗာနံ ပရိယောသာနန္တိ ဝုတ္တံ။ ဣဓ ဒေသနာယ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ အဓိပ္ပေတံ။ ဘဂဝါ ဟိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော အာဒိမှိ သီလံ ဒဿေတွာ မဇ္ဈေ မဂ္ဂံ ပရိယောသာနေ နိဗ္ဗာနံ ဒဿေတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏ''န္တိ။ တသ္မာ အညောပိ ဓမ္မကထိကော ဓမ္မံ ကထေန္တော –

''အာဒိမှိ သီလံ ဒဿေယျ၊ မဇ္ဈေ မဂ္ဂံ ဝိဘာဝယေ။
ပရိယောသာနမှိ နိဗ္ဗာနံ၊ သော ကထိကသဏ္ဌိတီ''တိ။

သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇန န္တိ ယဿ ဟိ ယာဂုဘတ္တဣတ္ထိပုရိသာဒိဝဏ္ဏနာနိဿိတာ ဒေသနာ ဟောတိ, န သော သာတ္ထံ ဒေသေတိ။ ဘဂဝါ ပန တထာရူပံ ဒေသနံ ပဟာယ စတုသတိပဋ္ဌာနာဒိနိဿိတံ ဒေသနံ ဒေသေတိ။ တသ္မာ သာတ္ထံ ဒေသေတီတိ ဝုစ္စတိ။ ယဿ ပန ဒေသနာ ဧကဗျဉ္ဇနာဒိယုတ္တာ ဝါ သဗ္ဗနိရောဋ္ဌဗျဉ္ဇနာ ဝါ သဗ္ဗဝိဿဋ္ဌ သဗ္ဗနိဂ္ဂဟီတဗျဉ္ဇနာ ဝါ, တဿ ဒမိဠကိရာတယဝနာဒိမိလက္ခူနံ ဘာသာ ဝိယ ဗျဉ္ဇနပာရိပူရိယာ အဘာဝတော အဗျဉ္ဇနာ နာမ ဒေသနာ ဟောတိ။ ဘဂဝါ ပန –

''သိထိလံ ဓနိတဉ္စ ဒီဃရဿံ၊ ဂရုကံ လဟုကဉ္စ နိဂ္ဂဟီတံ။
သမ္ဗန္ဓဝဝတ္ထိတံ ဝိမုတ္တံ၊ ဒသဓာ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ ပဘေဒေါ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တံ ဒသဝိဓံ ဗျဉ္ဇနံ အမက္ခေတွာ ပရိပုဏ္ဏဗျဉ္ဇနမေဝ ကတွာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, တသ္မာ သဗျဉ္ဇနံ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ ဝုစ္စတိ။ **ကေဝလပရိပုဏ္ဏ** န္တိ ဧတ္ထ **ကေဝလ**န္တိ သကလာဓိဝစနံ။ **ပရိပုဏ္ဏ** န္တိ အနူနာဓိကဝစနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ သကလပရိပုဏ္ဏမေဝ ဒေသေတိ, ဧကဒေသနာပိ အပရိပုဏ္ဏာ နတ္ထီတိ။ ဥပနေတဗ္ဗအပနေတဗ္ဗဿ အဘာဝတော ကေဝလပရိပုဏ္ဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပရိသုဒ္ဓ** န္တိ နိရုပက္ကိလေသံ။ ယော ဟိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ နိဿာယ လာဘံ ဝါ သက္ကာရံ ဝါ လဘိဿာမီတိ ဒေသေတိ, တဿ အပရိသုဒ္ဓါ ဒေသနာ ဟောတိ။ ဘဂဝါ ပန လော

ကာမိသနိရပေက္ခော ဟိတဖရဏေန မေတ္တာဘာဝနာယ မုဒုဟဒယော ဥလ္လုမ္ပနသဘာဝသဏ္ဌိတေန စိတ္တေန ဒေသေတိ။ တသ္မာ ပရိသုဒ္ဓံ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ ဝုစ္စတိ။

ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတီ တိ ဧတ္ထ ပနာယံ ဗြဟ္မစရိယ-သဒ္ဒော အနေ ဝေယျာဝစ္စေ ပဉ္စသိက္ခာပဒသီလေ အပ္ပမညာသု မေထုနဝိရတိယံ သဒါရသန္တောသေ ဝီရိယေ ဥပေါသထင်္ဂေသု အရိယမဂ္ဂေ သာသနေတိ ဣမေသ္ဝတ္ထေသု ဒိဿတိ။

''ကိံ တေ ဝတံ ကိံ ပန ဗြဟ္မစရိယံ၊
ကိဿ သုစိဏ္ဏဿ အယံ ဝိပါကော။
ဣဒ္ဓီ ဇုတီ ဗလဝီရိယူပပတ္တိ၊
ဣဒဉ္စ တေ နာဂ၊ မဟာဝိမာနံ။

အဟဉ္စ ဘရိယာ စ မနုဿလောကေ၊
သဒ္ဓါ ဥဘော အနပတီ အဟုမ္ဟာ။
ဩပါနဘူတံ မေ ဃရံ တဒါသိ၊
သန္တပ္ပိတာ သမဏဗြာဟ္မဏာ စ။

တံ မေ ဝတံ တံ ပန ဗြဟ္မစရိယံ၊
တဿ သုစိဏ္ဏဿ အယံ ဝိပါကော။
ဣဒ္ဓီ ဇုတီ ဗလဝီရိယူပပတ္တိ၊
ဣဒဉ္စ မေ ဓီရ မဟာဝိမာန''န္တိ။ (ဇာ. ၂.၁၇.၁၅၉၅)။

ဣမသ္မိံ ပုဏ္ဏကဇာတကေ အနံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တံ။

''ကေန ပါဏိ ကာမဒဒေါ၊ ကေန ပါဏိ မဓုဿဝေါ။
ကေန တေ ဗြဟ္မစရိယေန၊ ပုညံ ပါဏိမှိ ဣဇ္ဈတိ။

တေန ပါဏိ ကာမဒဒေါ၊ တေန ပါဏိ မဓုဿဝေါ။
တေန မေ ဗြဟ္မစရိယေန၊ ပုညံ ပါဏိမှိ ဣဇ္ဈတီ''တိ။ (ပေ. ဝ. ၂၇၅၊၂၇၇)။

ဣမသ္မိံ အင်္ကုရပေတဝတ္ထုမှိ ဝေယျာဝစ္စံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တံ။ ''ဧဝံ, ခော တံ ဘိက္ခဝေ, တိတ္တိရိယံ နာမ ဗြဟ္မစရိယံ အဟောသီ''တိ (စူဠဝ. ၃၁၁) ဣမသ္မိံ တိတ္တိရဇာတကေ ပဉ္စသိက္ခာပဒသီလံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တံ။ ''တံ ခော ပန မေ, ပဉ္စသိခ, ဗြဟ္မစရိယံ နေဝ နိဗ္ဗိဒါယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ။ပေ။ ယာဝဒေဝ ဗြဟ္မလောကူပပတ္တိယာ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၂၉) ဣမသ္မိံ မဟာဂောဝိန္ဒသုတ္တေ စတဿော အပ္ပမညာယော ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တာ။ ''ပရေ အဗြဟ္မစာရီ ဘဝိဿန္တိ, မယမေတ္ထ ဗြဟ္မစာရီ ဘဝိဿာမာ''တိ (မ. နိ. ၁.၈၃) ဣမသ္မိံ သလ္လေခသုတ္တေ မေထုနဝိရတိ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တာ။

''မယဉ္စ ဘရိယာ နာတိက္ကမာမ၊
အမှေ စ ဘရိယာ နာတိက္ကမန္တိ။
အညတ္ထ တာဟိ ဗြဟ္မစရိယံ စရာမ၊
တသ္မာ ဟိ အမှံ ဒဟရာ န မီယရေ''တိ။ (ဇာ. ၁.၄.၉၇)။

မဟာဓမ္မပါလဇာတကေ သဒါရသန္တောသော ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တော။ ''အဘိဇာနာမိ ခော ပနာဟံ, သာရိပုတ္တ, စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတာ, တပဿီ သုဒံ ဟောမိ''တိ (မ. နိ. ၁.၁၅၅) လောမဟံသနသုတ္တေ ဝီရိယံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တံ။

“ဟီနေန ဗြဟ္မစရိယေန, ခတ္တိယေ ဥပပဇ္ဇတိ။
မဇ္ဈိမေန စ ဒေဝတ္တံ, ဥတ္တမေန ဝိသုဇ္ဈတီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၈.၇၅)။

ဧဝံ နိမိဇာတကေ အတ္တဒမနဝသေန ကတော အဋ္ဌင်္ဂိကော ဥပေါသထော ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တော။ “ကြံ ခေါ ပန မေ, ပဉ္စသိခ, ဗြဟ္မစရိယံ ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ။ပေ.။ အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၂၉) မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ္တသ္မိံယေဝ အရိယမဂ္ဂေါ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တော။ “တယိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ ဣဒ္ဓဉ္စေဝ ဖီတဉ္စ ဝိတ္ထာရိကံ ဗာဟုဇညံ ပုထုဘူတံ ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ သုပ္ပကာသိတ”န္တိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၇၄) ပာသာဒိကသုတ္တေ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတံ သကလသာသနံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တံ။ ကြမသ္မိမ္ပိ ဌာနေ ကြဒမေဝ ဗြဟ္မစရိယန္တိ အဓိပ္ပေတံ။ တသ္မာ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတီတိ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ။ပေ.။ ပရိသုဒ္ဓံ။ ဧဝံ ဒေသေန္တော စ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတံ သကလသာသနံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ သေဋ္ဌဋ္ဌေန ဗြဟ္မဘူတံ စရိယံ။ ဗြဟ္မဘူတာနံ ဝါ ဗုဒ္ဓါဒီနံ စရိယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၉၁. တံ ဓမ္မန္တိ တံ ဝုတ္တပ္ပကာရသမ္ပဒံ ဓမ္မံ။ **သုဏာတိ ဂဟပတိ ဝါ**တိ ကသ္မာ ပဌမံ ဂဟပတိံ နိဒ္ဒိသတိ? နိဟတမာနတ္တာ, ဥဿန္နတ္တာ စ။ ယေဘုယျေန ဟိ ခတ္တိယကုလတော ပဗ္ဗဇိတာ ဇာတိံ နိဿာယ မာနံ ကရောန္တိ။ ဗြာဟ္မဏကုလာ ပဗ္ဗဇိတာ မန္တေ နိဿာယ မာနံ ကရောန္တိ။ ဟီနဇစ္စကုလာ ပဗ္ဗဇိတာ အတ္တနော အတ္တနော ဝိဇာတိတာယ ပတိဋ္ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။ ဂဟပတိဒါရကာ ပန ကစ္ဆေဟိ သေဒံ မုဉ္စန္တေဟိ ပိဋ္ဌိယာ လောဏံ ပုပ္ဖမာနာယ ဘူမိံ ကသိတွာ တာဒိသဿ မာနဿ အဘာဝတော နိဟတမာနဒပ္ပါ ဟောန္တိ။ တေ ပဗ္ဗဇိတွာ မာနံ ဝါ ဒပ္ပံ ဝါ အကတွာ ယထာဗလံ သကလဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တာ သက္ကောန္တိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာတုံ။ ကြတရေဟိ စ ကုလေဟိ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတာ နာမ န ဗဟုကာ, ဂဟပတိကာဝ ဗဟုကာ။ ကြတိ နိဟတမာနတ္တာ ဥဿန္နတ္တာ စ ပဌမံ ဂဟပတိံ နိဒ္ဒိသတီတိ။

အညတရသ္မိံ ဝါ တိ ကြတရေသံ ဝါ ကုလာနံ အညတရသ္မိံ။ **ပစ္စာဇာတော** တိ ပတိဇာတော။ **တထာဂတေ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတီ**တိ ပရိသုဒ္ဓံ ဓမ္မံ သုတွာ ဓမ္မသာမိမှိ တထာဂတေ – “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝတ သော ဘဂဝါ”တိ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတိ။ **ကြတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတီ** တိ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ **သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော** တိ သစေပိ သဋ္ဌိဟတ္ထေ ဃရေ ယောဇနသတန္တရေပိ ဝါ ဒွေ ဇာယမ္ပတိကာ ဝသန္တိ, တထာပိ နေသံ သကိဉ္စနသပလိဗောဓဋ္ဌေန ဃရာဝါသော သမ္ဗာဓောယေဝ။ **ရဇောပထော**တိ ရာဂရဇာဒီနံ **ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာန** န္တိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ အာဂမနပထောတိပိ ဝဒန္တိ။ အလဂ္ဂနဋ္ဌေန အဗ္ဘောကာသော ဝိယာတိ **အဗ္ဘောကာသော။** ပဗ္ဗဇိတော ဟိ ကူဋာဂါရရတနပာသာဒဒေဝဝိမာနာဒီသု ပိဟိတဒွါရဝါတပါနေသု ပဋိစ္ဆန္နေသု ဝသန္တောပိ နေဝ လဂ္ဂတိ, န သဇ္ဇတိ, န ဗဇ္ဈတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “အဗ္ဘောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ”တိ။ အပိ စ သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော ကုသလကိရိယာယ ဩကာသာဘာဝတော။ ရဇောပထော အသံဝုတသင်္ကာရဋ္ဌာနံ ဝိယ ရဇာနံ ကိလေသရဇာနံ သန္နိပါတဋ္ဌာနတော။ အဗ္ဘောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ ကုသလကိရိယာယ ယထာသုခံ ဩကာသသဗ္ဘာဝတော။

နယိဒံ သုကရံ။ပေ.။ ပဗ္ဗဇေယျ န္တိ ဧတ္ထာယံ သင်္ခေပကထာ, ယဒေတံ သိက္ခတ္တယဗြဟ္မစရိယံ ဧကမ္ပိ ဒိဝသံ အခဏ္ဍံ ကတွာ စရိမကစိတ္တံ ပာပေတဗ္ဗတာယ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ, ဧကဒိဝသမ္ပိ စ ကိလေသမလေန အမလီနံ ကတွာ စရိမကစိတ္တံ ပာပေတဗ္ဗတာယ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ ။ **သင်္ခလိခိတ** န္တိ လိခိတသင်္ခသဒိသံ ဓောတသင်္ခသပ္ပဋိဘာဂံ စရိတဗ္ဗံ။ ကြဒံ န သုကရံ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တေန ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ။ပေ.။ စရိတုံ, ယံနူနာဟံ ကေသေ စ မဿုဉ္စ ဩဟာရေတွာ ကသာယရသပီတတာယ ကာသာယာနိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တာနံ အနုစ္ဆဝိကာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ ပရိဒဟိတွာ အဂါရသ္မာ နိက္ခမိတွာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျန္တိ။ ဧတ္ထ စ ယသ္မာ အဂါရဿ ဟိတံ ကသိဝဏိဇ္ဇာဒိကမ္မံ အဂါရိယန္တိ ဝုစ္စတိ, တဉ္စ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ နတ္ထိ, တသ္မာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အနဂါရိယန္တိ ဉာတဗ္ဗာ, တံ အနဂါရိယံ။ **ပဗ္ဗဇေယျ** န္တိ ပဋိပဇ္ဇေယျံ။

၁၉၂-၁၉၃. အပ္ပံ ဝါ တိ သဟဿတော ဟေဋ္ဌာ ဘောဂက္ခန္ဓော အပ္ပော နာမ ဟောတိ, သဟဿတော ပဋ္ဌာယ မဟာ။ အာဗန္ဓနဋ္ဌေန ဉာတိယေဝ ဉာတိပရိဝဋ္ဋော။ သောပိ ဝီသတိယာ ဟေဋ္ဌာ အပ္ပော နာမ ဟောတိ, ဝီသတိယာ ပဋ္ဌာယ မဟာ။ **ပာတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော** တိ ပာတိမောက္ခသံဝရေန သမန္နာဂတော။ **အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော** တိ

အာစာရေန စေဝ ဂေါစရေန စ သမ္ပန္နော။ **အဏုမတ္တေသူ** တိ အပ္ပမတ္တကေသု။ **ဝဇ္ဇေသူ** တိ အကုသလဓမ္မေသု။ **ဘယဒဿာဝီ**တိ ဘယဒဿီ။ **သမာဒါယာ**တိ သမ္မာ အာဒိယိတွာ။ **သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသူ** တိ သိက္ခာပဒေသု တံ တံ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယိတွာ သိက္ခတိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တော။

ကာယကမ္မဝစီကမ္မေန သမန္နာဂတော ကုသလေန ပရိသုဒ္ဓါဇီဝေါ တိ ဧတ္ထ အာစာရဂေါစရဂ္ဂဟဏေနေဝ စ ကုသလေ ကာယကမ္မဝစီကမ္မေ ဂဟိတေပိ ယသ္မာ ဣဒံ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလံ နာမ န အာကာသေ ဝါ ရုက္ခဂ္ဂာဒီသု ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကာယဝစီဒွါရေသုယေဝ ပန ဥပ္ပဇ္ဇတိ; တသ္မာ တဿ ဥပ္ပတ္တိဒွါရဒဿနတ္ထံ ကာယကမ္မဝစီကမ္မေန သမန္နာဂတော ကုသလေနာတိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန တေန သမန္နာဂတော, တသ္မာ ပရိသုဒ္ဓါဇီဝေါ။ သမဏမုဏ္ဍိကပုတ္တသုတ္တန္တဝသေန (မ. နိ. ၂.၂၆၀) ဝါ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ "ကတမေ စ, ထပတိ, ကုသလာ သီလာ? ကုသလံ ကာယကမ္မံ, ကုသလံ ဝစီကမ္မံ, ပရိသုဒ္ဓံ အာဇီဝမ္ပိ ခေါ အဟံ ထပတိ သီလသ္မိံ ဝဒါမီ"တိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန တေန သမန္နာဂတော, တသ္မာ ပရိသုဒ္ဓါဇီဝေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သီလသမ္ပန္နော တိ ဗြဟ္မဇာလေ ဝုတ္တေန တိဝိဓေန သီလေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ **ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော**တိ မနစ္ဆဋ္ဌေသု ဣန္ဒြိယေသု ပိဟိတဒွါရော ဟောတိ။ **သတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတော** တိ အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေတိအာဒီသု သတ္တသု ဌာနေသု သတိယာ စေဝ သမ္ပဇညေန စ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ **သန္တုဋ္ဌော** တိ စတူသု ပစ္စယေသု တိဝိဓေန သန္တောသေန သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ။

စူဠသီလဝဏ္ဏနာ

၁၉၄-၂၁၁. ဧဝံ မာတိကံ နိက္ခိပိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဘာဇေန္တော **"ကထဉ္စ, မဟာရာဇ, ဘိက္ခု သီလသမ္ပန္နော ဟောတီ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဣဒမ္ပိဿ ဟောတိ သီလသ္မိ**န္တိ ဣဒမ္ပိ အဿ ဘိက္ခုနော ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သီလသ္မိံ ဧကံ သီလံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ပစ္စတ္တဝစနတ္ထေ ဝါ ဧတံ ဘုမ္မံ။ မဟာအဋ္ဌကထာယဉ္ဟိ ဣဒမ္ပိ တဿ သမဏဿ သီလန္တိ အယမေဝ အတ္ထော ဝုတ္တော။ သေသံ ဗြဟ္မဇာလေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဣဒမဿ ဟောတိ သီလသ္မိ**န္တိ ဣဒံ အဿ သီလံ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၂၁၂. **န ကုတောစိ ဘယံ သမနုပဿတိ, ယဒိဒံ သီလသံဝရတော** တိ ယာနိ အသံဝရမူလကာနိ ဘယာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တေသု ယံ ဣဒံ ဘယံ သီလသံဝရတော ဘဝေယျ, တံ ကုတောစိ ဧကသံဝရတောပိ န သမနုပဿတိ။ ကသ္မာ? သံဝရတော အသံဝရမူလကဿ ဘယဿ အဘာဝါ။ **မုဒ္ဓါဘိသိတ္တော** တိ ယထာဝိဓာနဝိဟိတေန ခတ္တိယာဘိသေကေန မုဒ္ဓနိ အဘိသိတ္တော။ **ယဒိဒံ ပစ္စတ္ထိကတော** တိ ယံ ကုတောစိ ဧကပစ္စတ္ထိကတောပိ ဘယံ ဘဝေယျ, တံ န သမနုပဿတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ နိဟတပစ္စာမိတ္တော။ **အဇ္ဈတ္တ**န္တိ နိယကဇ္ဈတ္တံ, အတ္တနော သန္တာနေတိ အတ္ထော။ **အနဝဇ္ဇသုခ**န္တိ အနဝဇ္ဇံ အနိန္ဒိတံ ကုသလံ သီလပဒဋ္ဌာနေဟိ အဝိပ္ပဋိသာရပါမောဇ္ဇပီတိပဿဒ္ဓိဓမ္မေဟိ ပရိဂ္ဂဟိတံ ကာယိကစေတသိကသုခံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ **ဧဝံ ခေါ, မဟာရာဇ, ဘိက္ခု သီလသမ္ပန္နော ဟောတီ** တိ ဧဝံ နိရန္တရံ ဝိတ္ထာရေတွာ ဒဿိတေန တိဝိဓေန သီလေန သမန္နာဂတော ဘိက္ခု သီလသမ္ပန္နော နာမ ဟောတီတိ သီလကထံ နိဋ္ဌာပေသိ။

ဣန္ဒြိယသံဝရကထာ

၂၁၃. ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရဘာဇနီယေ **စက္ခုနာ ရူပ**န္တိ အယံ စက္ခုသဒ္ဒော ကတ္ထစိ ဗုဒ္ဓစက္ခုမှိ ဝတ္တတိ, ယထာဟ – "ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝေါလောကေသီ"တိ (မဟာဝ. ၉)။ ကတ္ထစိ သဗ္ဗညုတညာဏသင်္ခါတေ သမန္တစက္ခုမှိ, ယထာဟ – "တထူပမံ ဓမ္မမယံ, သုမေဓ, ပါသာဒမာရုယှ သမန္တစက္ခူ"တိ (မဟာဝ. ၈)။ ကတ္ထစိ ဓမ္မစက္ခုမှိ "ဝိရဇံ ဝီတမလံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပါဒီ"တိ (မဟာဝ. ၁၆) ဧတ္ထ ဟိ အရိယမဂ္ဂတ္တယပညာ။ "စက္ခုံ ဥဒပါဒိ ဉာဏံ ဥဒပါဒီ"တိ (မဟာဝ. ၁၅) ဧတ္ထ ပုဗ္ဗေနိဝါသာဒိဉာဏံ ပညာစက္ခူတိ ဝုစ္စတိ။ "ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ"တိ (မ. နိ. ၁.၂၈၄) အာဂတဋ္ဌာနေသု ဒိဗ္ဗစက္ခုမှိ ဝတ္တတိ။ "စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စာ"တိ ဧတ္ထ ပသာဒစက္ခုမှိ ဝတ္တတိ။ ဣဓ ပနာယံ ပသာဒစက္ခုဝေါဟာရေန စက္ခုဝိညာဏေ ဝတ္တတိ, တသ္မာ စက္ခုဝိညာဏေန ရူပံ ဒိသွာတိ အယမေတ္ထတ္ထော။ သေ

သပဒေသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တံ။ **အဟ္ဟာသေကသုခ** န္တိ ကိလေသဟ္ဟာသေကဝိရဟိတတ္တာ အဟ္ဟာသေကံ အသမ္မိဿံ ပရိသုဒ္ဓံ အဓိစိတ္တသုခံ ပဋိသံဝေဒေတီတိ။

သတိသမ္ပဇညကထာ

၂၁၄. သတိသမ္ပဇညဘာဇနီယမှာ **အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ** တိ ဧတ္ထ တာဝ အဘိက္ကန္တံ ဝုစ္စတိ ဂမနံ, ပဋိက္ကန္တံ နိဝတ္တနံ, တဒုဘယမ္ပိ စတူသု ဣရိယာပထေသု လဗ္ဘတိ။ ဂမနေ တာဝ ပုရတော ကာယံ အဘိဟရန္တော အဘိက္ကမတိ နာမ ။ ပဋိနိဝတ္တန္တော ပဋိက္ကမတိ နာမ။ ဌာနေပိ ဌိတကောဝ ကာယံ ပုရတော ဩနာမေန္တော အဘိက္ကမတိ နာမ, ပစ္ဆတော အပနာမေန္တော ပဋိက္ကမတိ နာမ။ နိသဇ္ဇာယ နိသိန္နကောဝ အာသနဿ ပုရိမအင်္ဂာဘိမုခေါ သံသရန္တော အဘိက္ကမတိ နာမ, ပစ္ဆိမအင်္ဂပဒေသံ ပစ္စာသံသရန္တော ပဋိက္ကမတိ နာမ။ နိပဇ္ဇနေပိ ဧသေဝ နယော။

သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတီ တိ သမ္ပဇညေန သဗ္ဗကိစ္စကာရီ၊ သမ္ပဇညမေဝ ဝါ ကာရီ။ သော ဟိ အဘိက္ကန္တာဒီသု သမ္ပဇညံ ကရောတေဝ။ န ကတ္ထစိ သမ္ပဇညဝိရဟိတော ဟောတိ။ တတ္ထ သာတ္ထကသမ္ပဇညံ, သပ္ပာယသမ္ပဇညံ, ဂောစရသမ္ပဇညံ အသမ္မောဟသမ္ပဇညန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ သမ္ပဇညံ။ တတ္ထ အဘိက္ကမနစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ စိတ္တဝသေနေဝ အဂန္တွာ – ''ကိံ နု မေ ဧတ္ထ ဂတေန အတ္ထော အတ္ထိ နတ္ထီ''တိ အတ္ထာနတ္ထံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အတ္ထပရိဂ္ဂဏှနံ သာတ္ထကသမ္ပဇညံ။ တတ္ထ စ အတ္ထောတိ စေတိယဒဿနဗောဓိသင်္ဃထေရအသုဘဒဿနာဒိဝသေန ဓမ္မတော ဝုဍ္ဍိ။ စေတိယံ ဟိ ဗောဓိံ ဝါ ဒိသွာပိ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ, သင်္ဃဒဿနေန သင်္ဃာရမ္မဏံ, ပီတိံ ဥပ္ပာဒေတွာ တဒေဝ ခယဝယတော သမ္မသန္တော အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ ထေရေ ဒိသွာ တေသံ ဩဝါဒေ ပတိဋ္ဌာယ, အသုဘံ ဒိသွာ တတ္ထ ပဌမဇ္ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ တဒေဝ ခယဝယတော သမ္မသန္တော အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ တသ္မာ ဧတေသံ ဒဿနံ သာတ္ထကန္တိ ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန အာမိသတောပိ ဝုဍ္ဍိ အတ္ထောယေဝ, တံ နိဿာယ ဗြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယ ပဋိပန္နတ္တာတိ ဝဒန္တိ။

တသ္မိံ ပန ဂမနေ သပ္ပာယာသပ္ပာယံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ သပ္ပာယပရိဂ္ဂဏှနံ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ။ သေယ္ယထိဒံ – စေတိယဒဿနံ တာဝ သာတ္ထကံ, သစေ ပန စေတိယဿ မဟာပူဇာယ ဒသဒ္ဓာဒသယောဇနန္တရေ ပရိသာ သန္နိပတန္တိ, အတ္တနော ဝိဘဝါနုရူပံ ဣတ္ထိယောပိ ပုရိသာပိ အလင်္ကတပဋိယတ္တာ စိတ္တကမ္မရူပကာနိ ဝိယ သဉ္စရန္တိ။ တတြ စဿ ဣဋ္ဌေ အာရမ္မဏေ လောဘော ဟောတိ, အနိဋ္ဌေ ပဋိဃော, အသမပေက္ခနေ မောဟော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကာယသံသဂ္ဂါပတ္တိံ ဝါ အာပဇ္ဇတိ။ ဇီဝိတဗြဟ္မစရိယာနံ ဝါ အန္တရာယော ဟောတိ, ဧဝံ တံ ဌာနံ အသပ္ပာယံ ဟောတိ။ ဝုတ္တပ္ပကာရအန္တရာယာဘာဝေ သပ္ပာယံ။ ဗောဓိဒဿနေပိ ဧသေဝ နယော။ သင်္ဃဒဿနမ္ပိ သာတ္ထံ။ သစေ ပန အန္တောဂာမေ မဟာမဏ္ဍပံ ကာရေတွာ သဗ္ဗရတ္တိံ ဓမ္မဿဝနံ ကရောန္တေသု မနုဿေသု ဝုတ္တပ္ပကာရေနေဝ ဇနသန္နိပါတော စေဝ အန္တရာယော စ ဟောတိ, ဧဝံ တံ ဌာနံ အသပ္ပာယံ ဟောတိ။ အန္တရာယာဘာဝေ သပ္ပာယံ။ မဟာပရိသပရိဝါရာနံ ထေရာနံ ဒဿနေပိ ဧသေဝ နယော။

အသုဘဒဿနမ္ပိ သာတ္ထံ, တဒတ္ထဒီပနတ္ထဉ္စ ဣဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ဒဟရဘိက္ခု သာမဏေရံ ဂဟေတွာ ဒန္တကဋ္ဌတ္ထာယ ဂတော။ သာမဏေရော မဂ္ဂါ ဩက္ကမိတွာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တော အသုဘံ ဒိသွာ ပဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တဒေဝ ပာဒကံ ကတွာ သင်္ခါရေ သမ္မသန္တော တီဏိ ဖလာနိ သစ္ဆိကတွာ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိ။ ဒဟရော တံ အပဿန္တော သာမဏေရာတိ ပက္ကောသိ။ သော ‘မယာ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဒွေ ကထာ နာမ န ကထိတပုဗ္ဗာ။ အညသ္မိမ္ပိ ဒိဝသေ ဥပရိ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေဿာမီ’တိ စိန္တေတွာ ကိံ, ဘန္တေတိ ပဋိဝစနမဒါသိ။ ‘ဧဟီ’တိ စ ဝုတ္တေ ဧကဝစနေနေဝ အာဂန္တွာ, ‘ဘန္တေ, ဣမိနာ တာဝ မဂ္ဂေနေဝ ဂန္တွာ မယာ ဌိတောကာသေ မုဟုတ္တံ ပုရတ္ထာဘိမုခေါ ဌတွာ ဩလောကေထာ’တိ အာဟ။ သော တထာ ကတွာ တေန ပတ္တဝိသေသမေဝ ပာပုဏိ။ ဧဝံ ဧကံ အသုဘံ ဒွိန္နံ ဇနာနံ အတ္ထာယ ဇာတံ။ ဧဝံ သာတ္ထမ္ပိ ပနေတံ ပုရိသဿ မာတုဂါမာသုဘံ အသပ္ပာယံ, မာတုဂါမဿ စ ပုရိသာသုဘံ အသပ္ပာယံ, သဘာဂမေဝ သပ္ပာယန္တိ ဧဝံ သပ္ပာယပရိဂ္ဂဏှနံ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ နာမ။

ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟိတသာတ္ထကသပ္ပာယဿ ပန အဋ္ဌတိံသာယ ကမ္မဋ္ဌာနေသု အတ္တနော စိတ္တရုစိယံ ကမ္မဋ္ဌာနသင်္ခါတံ ဂေါစရံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဘိက္ခာစာရဂေါစရေ တံ ဂဟေတွာဝ ဂမနံ ဂေါစရသမ္ပဇညံ နာမ။ တဿာဝိဘာဝနတ္ထံ ဣဒံ စတုက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ –

ဣဓေကစ္စော ဘိက္ခု ဟရတိ, န ပစ္စာဟရတိ; ဧကစ္စော ပစ္စာဟရတိ, န ဟရတိ; ဧကစ္စော ပန နေဝ ဟရတိ, န ပစ္စာဟရတိ; ဧကစ္စော ဟရတိ စ, ပစ္စာဟရတိ စာတိ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု ဒိဝသံ စင်္ကမေန နိသဇ္ဇာယ စ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပရိသောဓေတွာ တထာ ရတ္တိယာ ပဌမယာမေ, မဇ္ဈိမယာမေ သေယျံ ကပ္ပေတွာ ပစ္ဆိမယာမေပိ နိသဇ္ဇစင်္ကမေဟိ ဝီတိနာမေတွာ ပဂေဝ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏဝတ္တံ ကတွာ ဗောဓိရုက္ခေ ဥဒကံ အာသိဉ္စိတွာ, ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ အာစရိယုပဇ္ဈာယဝတ္တာဒီနိ သဗ္ဗာနိ ခန္ဓကဝတ္တာနိ သမာဒါယ ဝတ္တတိ။ သော သရီရပရိကမ္မံ ကတွာ သေနာသနံ ပဝိသိတွာ ဒွေ တယော ပလ္လင်္ကေ ဥသုမံ ဂါဟာပေန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ အနုယုဉ္ဇိတွာ ဘိက္ခာစာရဝေလာယံ ဥဋ္ဌဟိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သေနာသနတော နိက္ခမိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တောဝ စေတိယင်္ဂဏံ ဂန္တွာ, သစေ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ ဟောတိ, တံ အဝိဿဇ္ဇေတွာဝ စေတိယင်္ဂဏံ ပဝိသတိ။ အညံ စေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဟောတိ, သောပါနမူလေ ဌတွာ ဟတ္ထေန ဂဟိတဘဏ္ဍံ ဝိယ တံ ဌပေတွာ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ပီတိံ ဂဟေတွာ စေတိယင်္ဂဏံ အာရုယှ, မဟန္တံ စေတိယံ စေ, တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ စတူသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတဗ္ဗံ။ ခုဒ္ဒကံ စေတိယံ စေ, တထေဝ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အဋ္ဌသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတဗ္ဗံ။ စေတိယံ ဝန္ဒိတွာ ဗောဓိယင်္ဂဏံ ပတ္တေနာပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သမ္မုခါ ဝိယ နိပစ္စကာရံ ဒဿေတွာ ဗောဓိ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ။ သော ဧဝံ စေတိယဉ္စ ဗောဓိဉ္စ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသာမိတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ပဋိသာမိတဘဏ္ဍကံ ဟတ္ထေန ဂဏှန္တော ဝိယ နိက္ခိတ္တကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဂါမသမီပေ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ။ အထ နံ မနုဿာ ဒိသွာ အယျော နော အာဂတောတိ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ အာသနသာလာယ ဝါ ဂေဟေ ဝါ နိသီဒါပေတွာ ယာဂုံ ဒတွာ ယာဝ ဘတ္တံ န နိဋ္ဌာတိ, တာဝ ပါဒေ ဓောဝိတွာ တေလေန မက္ခေတွာ ပုရတော တေ နိသီဒိတွာ ပဉှံ ဝါ ပုစ္ဆန္တိ, ဓမ္မံ ဝါ သောတုကာမာ ဟောန္တိ။ သစေပိ န ကထာပေန္တိ, ဇနသင်္ဂဟတ္ထံ ဓမ္မကထာ နာမ ကာတဗ္ဗာ ယေဝါတိ အဋ္ဌကထာစရိယာ ဝဒန္တိ။ ဓမ္မကထာ ဟိ ကမ္မဋ္ဌာနဝိနိမုတ္တာ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ ဓမ္မကထံ ကထေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အနုမောဒနံ ကတွာ နိဝတ္တိယမာနေဟိပိ မနုဿေဟိ အနုဂတောဝ ဂါမတော နိက္ခမိတွာ တတ္ထ တေ နိဝတ္တေတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇတိ။

အထ နံ ပုရေတရံ နိက္ခမိတွာ ဗဟိဂါမေ ကတဘတ္တကိစ္စာ သာမဏေရဒဟရဘိက္ခူ ဒိသွာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ပတ္တစီဝရမဿ ဂဏှန္တိ။ ပေါရာဏကဘိက္ခူ ကိရ အမှာကံ ဥပဇ္ဈာယော အာစရိယောတိ န မုခံ ဩလောကေတွာ ဝတ္တံ ကရောန္တိ, သမ္ပတ္တပရိစ္ဆေဒေနေဝ ကရောန္တိ။ တေ တံ ပုစ္ဆန္တိ – “ဘန္တေ, ဧတေ မနုဿာ တုမှာကံ ကိံ ဟောန္တိ, မာတိပက္ခတော သမ္ဗန္ဓာ ပိတိပက္ခတော”တိ? ကိံ ဒိသွာ ပုစ္ဆထာတိ? တုမှေသု ဧတေသံ ပေမံ ဗဟုမာနန္တိ။ အာဝုသော, ယံ မာတာပိတူဟိပိ ဒုက္ကရံ, တံ ဧတေ အမှာကံ ကရောန္တိ, ပတ္တစီဝရမ္ပိ နော ဧတေသံ သန္တကမေဝ, ဧတေသံ အာနုဘာဝေန နေဝ ဘယေ ဘယံ, န ဆာတကေ ဆာတကံ ဇာနာမ။ ဤဒိသာ နာမ အမှာကံ ဥပကာရိနော နတ္ထီတိ တေသံ ဂုဏေ ကထေန္တော ဂစ္ဆတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ **ဟရတိ န ပစ္စာဟရတီ** တိ။

ယဿ ပန ပဂေဝ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ကရောန္တဿ ကမ္မဇတေဇောဓာတု ပဇ္ဇလတိ, အနုပါဒိန္နကံ မုဉ္စိတွာ ဥပါဒိန္နကံ ဂဏှာတိ, သရီရတော သေဒါ မုစ္စန္တိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝီထိံ နာရောဟတိ, သော ပဂေဝ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဝေဂသာ စေတိယံ ဝန္ဒိတွာ ဂေါရူပါနံ နိက္ခမနဝေလာယမေဝ ဂါမံ ယာဂုဘိက္ခာယ ပဝိသိတွာ ယာဂုံ လဘိတွာ အာသနသာလံ ဂန္တွာ ပိဝတိ, အထဿ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ အဇ္ဈောဟရဏမတ္တေနေဝ ကမ္မဇတေဇောဓာတု ဥပါဒိန္နကံ မုဉ္စိတွာ အနုပါဒိန္နကံ ဂဏှာတိ, ဃဋသတေန နှာတော ဝိယ တေဇောဓာတု ပရိဠာဟနိဗ္ဗာနံ ပတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန ယာဂုံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ပတ္တဉ္စ မုခဉ္စ ဓောဝိတွာ အန္တရာဘတ္တေ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကတွာ အဝသေသဋ္ဌာနေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ပေါက္ခရဏိယံ ဥဒကံ ဝိယ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥပဋ္ဌဟမာနံ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆတိ, အယံ ဝုစ္စတိ **ပစ္စာဟရတိ န ဟရတီ**တိ။ ဧဒိသာ စ ဘိက္ခူ ယာဂုံ ပိဝိတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ ဗုဒ္ဓသာသနေ အရဟတ္တပ္ပတ္တာ နာမ ဂဏနပထံ ဝီတိဝတ္တာ။ သီဟဠဒီပေယေဝ တေသု တေသု ဂါမေသု အာသနသာလာယံ တံ အာသနံ နတ္ထိ, ယတ္ထ ယာဂုံ ပိဝိတွာ အရဟတ္တပ္ပတ္တာ ဘိက္ခူ နတ္ထီတိ။

ယော ပန ပမာဒဝိဟာရီ ဟောတိ, နိက္ခိတ္တဓုရော သဗ္ဗဝတ္တာနိ ဘိန္ဒိတွာ ပဉ္စဝိဓစေတောခီလဝိနိဗန္ဓစိတ္တော ဝိဟရန္တော – "ကမ္မဋ္ဌာနံ နာမ အတ္ထီ"တိ သညမ္ပိ အကတွာ ကမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတွာ အနနုလောမိကေန ဂိဟိသံသဂ္ဂေန သံသဋ္ဌော စရိတွာ စ ဘုဉ္ဇိတွာ စ တုစ္ဆော နိက္ခမတိ, အယံ ဝုစ္စတိ **နေဝ ဟရတိ န ပစ္စာဟရတီ**တိ။

ယော ပနာယံ – "ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စာ"တိ ဝုတ္တော, သော ဂတပစ္စာဂတဝတ္တဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အတ္တကာမာ ဟိ ကုလပုတ္တာ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒသပိ ဝီသမ္ပိ တိံသမ္ပိ စတ္တာလီသမ္ပိ ပညာသမ္ပိ သတမ္ပိ ဧကတော ဝသန္တာ ကတိကဝတ္တံ ကတွာ ဝိဟရန္တိ, "အာဝုသော, တုမှေ န ဣဏဋ္ဋာ, န ဘယဋ္ဋာ, န ဇီဝိကာပကတာ ပဗ္ဗဇိတာ, ဒုက္ခာ မုစ္စိတုကာမာ ပနေတ္ထ ပဗ္ဗဇိတာ, တသ္မာ ဂမနေ ဥပ္ပန္နကိလေသံ ဂမနေယေဝ နိဂ္ဂဏှထ, တထာ ဌာနေ, နိသဇ္ဇာယ, သယနေ ဥပ္ပန္နကိလေသံ သယနေယေဝ နိဂ္ဂဏှထာ"တိ။

တေ ဧဝံ ကတိကဝတ္တံ ကတွာ ဘိက္ခာစာရံ ဂစ္ဆန္တာ အဍ္ဎုသဘဥသဘအဍ္ဎဂါဝုတဂါဝုတန္တရေသု ပါသာဏာ ဟောန္တိ, တာယ သညာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တာဝ ဂစ္ဆန္တိ။ သစေ ကဿစိ ဂမနေ ကိလေသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတ္ထေဝ နံ နိဂ္ဂဏှာတိ။ တထာ အသက္ကောန္တော တိဋ္ဌတိ, အထဿ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တောပိ တိဋ္ဌတိ။ သော "အယံ ဘိက္ခု တုယှံ ဥပ္ပန္နဝိတက္ကံ ဇာနာတိ, အနနုစ္ဆဝိကံ တေ ဧတ"န္တိ အတ္တာနံ ပဋိစောဒေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ တတ္ထေဝ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမတိ; တထာ အသက္ကောန္တော နိသီဒတိ။ အထဿ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တောပိ နိသီဒတီတိ သောယေဝ နယော။ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမိတုံ အသက္ကောန္တောပိ တံ ကိလေသံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တောဝ ဂစ္ဆတိ, န ကမ္မဋ္ဌာနဝိပ္ပယုတ္တေန စိတ္တေန ပါဒံ ဥဒ္ဓရတိ, ဥဒ္ဓရတိ စေ, ပဋိနိဝတ္တိတွာ ပုရိမပဒေသံယေဝ ဧတိ။ အာလိန္ဒကဝါသီ **မဟာဖုဿဒေဝတ္ထေရော** ဝိယ။

သော ကိရ ဧကူနဝီသတိဝဿာနိ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေန္တော ဧဝ ဝိဟာသိ, မနုဿာပိ အဒ္ဒသံသု အန္တရာမဂ္ဂေ ကသန္တာ စ ဝပန္တာ စ မဒ္ဒန္တာ စ ကမ္မာနိ စ ကရောန္တာ ထေရံ တထာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ – "အယံ ထေရော ပုနပ္ပုနံ နိဝတ္တိတွာ ဂစ္ဆတိ, ကိံ နု ခော မဂ္ဂမူဠှော, ဥဒါဟု ကိဉ္စိ ပမုဋ္ဌော"တိ သမုလ္လပန္တိ။ သော တံ အနာဒိယိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တစိတ္တေနေဝ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ဝီသတိဝဿဗ္ဘန္တရေ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ, အရဟတ္တပ္ပတ္တဒိဝသေ စဿ စင်္ကမနကောဋိယံ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ အင်္ဂုလီဟိ ဒီပံ ဥဇ္ဇာလေတွာ အဋ္ဌာသိ။ စတ္တာရောပိ မဟာရာဇာနော သက္ကော စ ဒေဝါနမိန္ဒော ဗြဟ္မာ စ သဟမ္ပတိ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂမံသု။ တဉ္စ ဩဘာသံ ဒိသွာ ဝနဝါသီ မဟာတိဿတ္ထေရော တံ ဒုတိယဒိဝသေ ပုစ္ဆိ – "ရတ္တိဘာဂေ အာယသ္မတော သန္တိကေ ဩဘာသော အဟောသိ, ကိံ သော ဩဘာသော"တိ? ထေရော ဝိက္ခေပံ ကရောန္တော ဩဘာသော နာမ ဒီပဩဘာသောပိ ဟောတိ, မဏိဩဘာသောပီတိ ဧဝမာဒိမာဟ။ တတော 'ပဋိစ္ဆာဒေထ တုမှေ'တိ နိဗဒ္ဓော 'အာမာ'တိ ပဋိဇာနိတွာ အာရောစေသိ။ ကာဠဝလ္လိမဏ္ဍပဝါသီ **မဟာနာဂတ္ထေရော** ဝိယ စ။

သောပိ ကိရ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေန္တော – ပဌမံ တာဝ ဘဂဝတော မဟာပဓာနံ ပူဇေဿာမီတိ သတ္တဝဿာနိ ဌာနစင်္ကမမေဝ အဓိဋ္ဌာသိ။ ပုန သောဠသဝဿာနိ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သော ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တေနေဝ စိတ္တေန ပါဒံ ဥဒ္ဓရန္တော, ဝိယုတ္တေန ဥဒ္ဓဋေ ပဋိနိဝတ္တေန္တော ဂါမသမီပံ ဂန္တွာ "ဂါဝီ နု ပဗ္ဗဇိတော နူ"တိ အာသင်္ကနီယပ္ပဒေသေ ဌတွာ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ကစ္ဆကန္တရတော ဥဒကေန ပတ္တံ ဓောဝိတွာ ဥဒကဂဏ္ဍူသံ ကရောတိ။ ကိံ ကာရဏာ? မာ မေ ဘိက္ခံ ဒါတုံ ဝါ ဝန္ဒိတုံ ဝါ အာဂတေ မနုဿေ 'ဒီဃာယုကာ ဟောထာ'တိ ဝစနမတ္တေနာပိ ကမ္မဋ္ဌာနဝိက္ခေပေါ အဟောသီတိ။ "အဇ္ဇ, ဘန္တေ, ကတိမီ"တိ ဒိဝသံ ဝါ ဘိက္ခုဂဏနံ ဝါ ပဉှံ ဝါ ပုစ္ဆိတော ပန ဥဒကံ ဂိလိတွာ အာရောစေတိ။ သစေ ဒိဝသာဒီနိ ပုစ္ဆကာ န ဟောန္တိ, နိက္ခမနဝေလာယ ဂါမဒွါရေ နိဋ္ဌုဘိတွာဝ ယာတိ။

ကလမ္ဗတိတ္ထဝိဟာရေ ဝဿူပဂတာ **ပညာသဘိက္ခူ** ဝိယ စ။ တေ ကိရ အာသာဠှိပုဏ္ဏမာယံ ကတိကဝတ္တံ အကံသု – "အရဟတ္တံ အပ္ပတွာ အညမညံ နာလပိဿာမာ"တိ, ဂါမဉ္စ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တာ ဥဒကဂဏ္ဍူသံ ကတွာ ပဝိသိံသု။ ဒိဝသာဒီသု ပုစ္ဆိတေသု ဝုတ္တနယေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိံသု။ တတ္ထ မနုဿာ နိဋ္ဌုဘနဋ္ဌာနံ ဒိသွာ ဇာနိံသု – "အဇ္ဇေကော အာဂတော, အဇ္ဇ ဒွေ"တိ။ ဧဝဉ္စ စိန္တေသုံ – "ကိံ နု ခော ဧတေ အမှေဟိယေဝ သဒ္ဓိံ န သလ္လပန္တိ, ဥဒါဟု အညမညမ္ပိ။ သစေ အညမညမ္ပိ န သလ္လပန္တိ, အဒ္ဓာ ဝိဝါဒဇာတာ ဘဝိဿန္တိ။ ဧထ နေ အညမညံ ခမာပေဿ

သာမာ''တိ, သဗ္ဗေ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပညာသာယ ဘိက္ခူသု ဒွေဝပိ ဘိက္ခူ ဩကာသေ နာဒ္ဒသံသု။ တတော ယော တေသု စက္ခုမာ ပုရိသော, သော အာဟ – ''န ဘော ကလဟကာရကာနံ ဝသနောကာသော ဤဒိသော ဟောတိ, သုသမ္မဋ္ဌံ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏံ, သုနိက္ခိတ္တာ သမ္မဇ္ဇနိယော, သူပဋ္ဌပိတံ ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယ''န္တိ, တေ တတောဝ နိဝတ္တာ။ တေပိ ဘိက္ခူ အန္တော တေမာသေယေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ မဟာပဝါရဏာယ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏံ ပဝါရေသုံ။

ဧဝံ ကာဋ္ဌဝလ္လိမဏ္ဍပဝါသီ မဟာနာဂတ္ထေရော ဝိယ, ကလမ္ဗတိတ္ထဝိဟာရေ ဝဿူပဂတဘိက္ခူ ဝိယ စ ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တေနေဝ စိတ္တေန ပဒံ ဥဒ္ဓရန္တော ဂါမသမီပံ ဂန္တွာ ဥဒကဂဏ္ဍူသံ ကတွာ ဝီထိယော သလ္လက္ခေတွာ, ယတ္ထ သုရာသောဏ္ဍဓုတ္တာဒယော ကလဟကာရကာ စဏ္ဍဟတ္ထိအဿာဒယော ဝါ န ဟောန္တိ, တံ ဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ စ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော န တုရိတတုရိတော ဝိယ ဇဝေန ဂစ္ဆတိ။ န ဟိ ဇဝေန ပိဏ္ဍပါတိကဓုတင်္ဂံ နာမ ကိဉ္စိ အတ္ထိ။ ဝိသမဘူမိဘာဂပ္ပတ္တံ ပန ဥဒကသကဋံ ဝိယ နိစ္စလော ဟုတွာ ဂစ္ဆတိ။ အနုဃရံ ပဝိဋ္ဌော စ ဒါတုကာမံ ဝါ အဒါတုကာမံ ဝါ သလ္လက္ခေတွာ တဒနုရူပံ ကာလံ အာဂမေန္တော ဘိက္ခံ ပဋိလဘိတွာ အာဒါယ အန္တောဂါမေ ဝါ ဗဟိဂါမေ ဝါ ဝိဟာရမေဝ ဝါ အာဂန္တွာ ယထာဖာသုကေ ပတိရူပေ ဩကာသေ နိသီဒိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တော အာဟာရေ ပဋိကူလသညံ ဥပဋ္ဌပေတွာ အက္ခဗ္ဘဉ္ဇန – ဝဏလေပနပုတ္တမံသူပမဝသေန ပစ္စဝေက္ခန္တော အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ အာဟာရံ အာဟာရေတိ, နေဝ ဒဝါယ န မဒါယ န မဏ္ဍနာယ န ဝိဘူသနာယ။ပေ။ ဘုတ္တာဝီ စ ဥဒကကိစ္စံ ကတွာ မုဟုတ္တံ ဘတ္တကိလမထံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတွာ ယထာ ပုရေဘတ္တံ, ဧဝံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပုရိမယာမံ ပစ္ဆိမယာမဉ္စ ကမ္မဋ္ဌာနမေဝ မနသိ ကရောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ **ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စာ** တိ။

ဣဒံ ပန ဟရဏပစ္စာဟရဏသင်္ခါတံ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေန္တော ယဒိ ဥပနိဿယသမ္ပန္နော ဟောတိ, ပဌမဝယေ ဧဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ နော စေ ပဌမဝယေ ပါပုဏာတိ, အထ မဇ္ဈိမဝယေ; နော စေ မဇ္ဈိမဝယေ ပါပုဏာတိ, အထ မရဏသမယေ; နော စေ မရဏသမယေ ပါပုဏာတိ, အထ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ; နော စေ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ ပါပုဏာတိ, အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ နိဗ္ဗတ္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကရောတိ။ နော စေ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကရောတိ, အထ ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မုခီဘာဝေ ခိပ္ပာဘိညော ဟောတိ; သေယျထာပိ ထေရော ဗာဟိယော ဒါရုစီရိယော, မဟာပညော ဝါ, သေယျထာပိ ထေရော သာရိပုတ္တော, မဟိဒ္ဓိကော ဝါ, သေယျထာပိ ထေရော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော, ဓုတဝါဒော ဝါ, သေယျထာပိ ထေရော မဟာကဿပော, ဒိဗ္ဗစက္ခုကော ဝါ, သေယျထာပိ ထေရော အနုရုဒ္ဓော, ဝိနယဓရော ဝါ, သေယျထာပိ ထေရော ဥပါလိ, ဓမ္မကထိကော ဝါ, သေယျထာပိ ထေရော ပုဏ္ဏော မန္တာဏိပုတ္တော, အာရညိကော ဝါ, သေယျထာပိ ထေရော ရေဝတော, ဗဟုဿုတော ဝါ, သေယျထာပိ ထေရော အာနန္ဒော, ဘိက္ခာကာမော ဝါ, သေယျထာပိ ထေရော ရာဟုလော ဗုဒ္ဓပုတ္တောတိ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ စတုက္ကေ ယွာယံ ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စ, တဿ ဂောစရသမ္ပဇညံ သိခါပတ္တံ ဟောတိ။

အဘိက္ကမာဒီသု ပန အသမ္မုယှနံ **အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ,** တံ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ဣဓ ဘိက္ခု အဘိက္ကမန္တော ဝါ ပဋိက္ကမန္တော ဝါ ယထာ အန္ဓဗာလပုထုဇ္ဇနာ အဘိက္ကမာဒီသု – ''အတ္တာ အဘိက္ကမတိ, အတ္တနာ အဘိက္ကမော နိဗ္ဗတ္တိတော''တိ ဝါ, ''အဟံ အဘိက္ကမာမိ, မယာ အဘိက္ကမော နိဗ္ဗတ္တိတော''တိ ဝါ သမ္မုယှန္တိ, တထာ အသမ္မုယှန္တော ''အဘိက္ကမာမီ''တိ စိတ္တေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ တေနေဝ စိတ္တေန သဒ္ဓိံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဝါယောဓာတု ဝိညတ္တိံ ဇနယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရဝသေန အယံ ကာယသမ္မတော အဋ္ဌိသင်္ဃာတော အဘိက္ကမတိ။ တဿေဝံ အဘိက္ကမတော ဧကေကပါဒုဒ္ဓရဏေ ပထဝီဓာတု အာပောဓာတူတိ ဒွေ ဓာတုယော ဩမတ္တာ ဟောန္တိ မန္ဒာ, ဣတရာ ဒွေ အဓိမတ္တာ ဟောန္တိ ဗလဝတိယော; တထာ အတိဟရဏဝီတိဟရဏေသု။ ဝေါဿဇ္ဇနေ တေဇောဓာတု ဝါယောဓာတူတိ ဒွေ ဓာတုယော ဩမတ္တာ ဟောန္တိ မန္ဒာ, ဣတရာ ဒွေ အဓိမတ္တာ ဗလဝတိယော, တထာ သန္နိက္ခေပနသန္နိရုမ္ဘနေသု။ တတ္ထ ဥဒ္ဓရဏေ ပဝတ္တာ ရူပါရူပဓမ္မာ အတိဟရဏံ န ပါပုဏန္တိ, တထာ အတိဟရဏေ ပဝတ္တာ ဝီတိဟရဏံ, ဝီတိဟရဏေ ပဝတ္တာ ဝေါဿဇ္ဇနံ, ဝေါဿဇ္ဇနေ ပဝတ္တာ သန္နိက္ခေပနံ, သန္နိက္ခေပနေ ပဝတ္တာ သန္နိရုမ္ဘနံ န ပါပုဏန္တိ။ တတ္ထ တတ္ထေဝ ပဗ္ဗံ ပဗ္ဗံ သန္ဓိ သန္ဓိ ဩဓိ ဩဓိ ဟုတွာ တတ္တကပါလေ ပက္ခိတ္တတိလာနိ ဝိယ ပဋပဋာယန္တာ ဘိဇ္ဇန္တိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အဘိက္ကမတိ, ကဿ ဝါ ဧကဿ အဘိက္ကမနံ? ပရမတ္ထတော ဟိ ဓာတူနံယေဝ ဂမနံ, ဓာတူနံ ဌာနံ, ဓာတူနံ နိသဇ္ဇနံ, ဓာတူနံ သယနံ။ တသ္မိံ တသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေ သဒ္ဓိံ ရူပေန။

အညံ့ ဥပပ္ဖတ္ စိတ္တံ၊ အညံ့ စိတ္တံ နိရုဇ္ဈတိ။
အဝိစ်မနုသမ္ဗန္ဓော၊ နဒီသောတောဝ ဝတ္တတီတိ။

ဧဝံ အဘိက္ကမာဒီသု အသမ္မုယှနံ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ နာမာတိ။

နိဋ္ဌိတော အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတီတိ ပဒဿ အတ္ထော။

အာလောကိတေ ဝိလောကိတေတိ ဧတ္ထ ပန **အာလောကိတံ** နာမ ပုရတော ပေက္ခဏံ။ **ဝိလောကိတံ** နာမ အနုဒိသာ ပေက္ခဏံ။ အညာနိပိ ဟေဋ္ဌာ ဥပရိ ပစ္ဆတော ပေက္ခဏဝသေန ဩလောကိတဥလ္လောကိတာပလောကိတာနိ နာမ ဟောန္တိ, တာနိ ဣဓ န ဂဟိတာနိ။ သာရုပ္ပဝသေန ပန ဣမာနေဝ ဒွေ ဂဟိတာနိ, ဣမိနာ ဝါ မုခေန သဗ္ဗာနိပိ တာနိ ဂဟိ တာနေဝါတိ။

တတ္ထ ''အာလောကေဿာမီ''တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ စိတ္တဝသေနေဝ အနောလောကေတွာ အတ္ထပရိဂ္ဂဏှိတွာ ဟနံ သာတ္ထကသမ္ပဇညံ, တံ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ ကာယသက္ခိံ ကတွာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ – ''သစေ, ဘိက္ခဝေ, နန္ဒဿ ပုရတ္ထိမာ ဒိသာ အာလောကေတဗ္ဗာ ဟောတိ, သဗ္ဗံ စေတသာ သမန္နာဟရိတွာ နန္ဒော ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ အာလောကေတိ – 'ဧဝံ မေ ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ အာလောကယတော န အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝိဿန္တီ'တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ (အ. နိ. ၈.၉)။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, နန္ဒဿ ပစ္ဆိမာ ဒိသာ။ပေ။ ဥတ္တရာ ဒိသာ။ပေ။ ဒက္ခိဏာ ဒိသာ။ပေ။ ဥဒ္ဓံ။ပေ။ အဓော။ပေ။ အနုဒိသာ အနုဝိလော ကေတဗ္ဗာ ဟောတိ, သဗ္ဗံ စေတသာ သမန္နာဟရိတွာ နန္ဒော အနုဒိသံ အနုဝိလောကေတိ – 'ဧဝံ မေ အနုဒိသံ အနုဝိ လောကယတော န အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝိဿန္တီ'တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတီ''တိ။

အပိ စ ဣဓာပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တစေတိယဒဿနာဒိဝသေနေဝ သာတ္ထကတာ စ သပ္ပာယတာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ကမ္မဋ္ဌာနဿ ပန အဝိဇဟနမေဝ ဂောစရသမ္ပဇညံ။ တသ္မာ ဧတ္ထ ခန္ဓဓာတုအာယတနကမ္မဋ္ဌာနိကေဟိ အတ္တနော ကမ္မဋ္ဌာနဝသေနေဝ, ကသိဏာဒိကမ္မဋ္ဌာနိကေဟိ ဝါ ပန ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ အာလောကနံ ဝိလောကနံ ကာတဗ္ဗံ။ အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ အာလောကေတာ ဝါ ဝိလောကေတာ ဝါ နတ္ထိ, 'အာလောကေဿာမီ'တိ ပန စိတ္တေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ တေနေဝ စိတ္တေန သဒ္ဓိံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဝါယောဓာတု ဝိညတ္တိံ ဇနယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ စိတ္တကိရိယဝါ ယောဓာတုဝိပ္ဖာရဝသေန ဟေဋ္ဌိမံ အက္ခိဒလံ အဓော သီဒတိ, ဥပရိမံ ဥဒ္ဓံ လင္ဃေတိ။ ကောစိ ယန္တကေန ဝိဝရန္တော နာမ နတ္ထိ။ တတော စက္ခုဝိညာဏံ ဒဿနကိစ္စံ သာဓေန္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဧဝံ ပဇာနနံ ပနေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ နာမ။ အပိ စ မူလပရိညာ အာဂန္တုကတာဝကာလိကဘာဝဝသေန ပေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မူလပရိညာ ဝသေန တာဝ –

ဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇနဉ္စေဝ၊ ဒဿနံ သမ္ပဋိစ္ဆနံ။
သန္တီရဏံ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနံ၊ ဇဝနံ ဘဝတိ သတ္တမံ။

တတ္ထ ဘဝင်္ဂံ ဥပပတ္တိဘဝဿ အင်္ဂကိစ္စံ သာဓယမာနံ ပဝတ္တတိ, တံ အာဝဋ္ဋေတွာ ကိရိယမနောဓာတု အာဝဇ္ဇနကိစ္စံ သာဓယမာနာ, တံနိရောဓာ စက္ခုဝိညာဏံ ဒဿနကိစ္စံ သာဓယမာနံ, တံနိရောဓာ ဝိပါကမနောဓာတု သမ္ပဋိစ္ဆနကိစ္စံ သာဓယမာနာ, တံနိရောဓာ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတု သန္တီရဏကိစ္စံ သာဓယမာနာ, တံနိရောဓာ ကိရိယမ နောဝိညာဏဓာတု ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနကိစ္စံ သာဓယမာနာ , တံနိရောဓာ သတ္တက္ခတ္တုံ ဇဝနံ ဇဝတိ။ တတ္ထ ပဌမဇဝနေပိ – ''အယံ ဣတ္ထီ, အယံ ပုရိသော''တိ ရဇ္ဇနဒုဿနမုယှနဝသေန အာလောကိတဝိလောကိတံ နာမ န ဟောတိ။ ဒုတိယဇ ဝနေပိ။ပေ။ သတ္တမဇဝနေပိ။ ဧတေသု ပန ယုဒ္ဓမဏ္ဍလေ ယောဓေသု ဝိယ ဟေဋ္ဌုပရိယဝသေန ဘိဇ္ဇိတွာ ပတိတေသု – ''အယံ ဣတ္ထီ, အယံ ပုရိသော''တိ ရဇ္ဇနာဒိဝသေန အာလောကိတဝိလောကိတံ ဟောတိ။ ဧဝံ တာဝေတ္ထ မူလပရိညာဝ သေန အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စက္ခုဒွါရေ ပန ရူပေ အာပာထမာဂတေ ဘဝင်္ဂစလနတော ဥဒ္ဓံ သကကိစ္စနိပ္ဖာဒနဝသေန အာဝဇ္ဇနာဒီသု ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓေသု အဝသာနေ ဇဝနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ပုဗ္ဗေ ဥပ္ပန္နာနံ အာဝဇ္ဇနာဒီနံ ဂေဟဘူတေ စက္ခုဒွါရေ အာဂန္တုကပုရိသော ဝိယ ဟောတိ။ တဿ ယထာ ပရဂေဟေ ကိဉ္စိ ယာစိတုံ ပဝိဋ္ဌဿ အာဂန္တုကပုရိသဿ ဂေဟဿာမိကေသု တုဏှီမာသိနေသု အာဏာကရဏံ န ယုတ္တံ, ဧဝံ အာဝဇ္ဇနာဒီနံ ဂေဟဘူတေ စက္ခုဒွါရေ အာဝဇ္ဇနာဒီသုပိ အရဇ္ဇန္တေသု အဒုဿန္တေသု အမုယှန္တေသု စ ရဇ္ဇနဒုဿနမုယှနံ အယုတ္တန္တိ ဧဝံ အာဂန္တုကဘာဝဝသေန အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယာနိ ပနေတာနိ စက္ခုဒွါရေ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနပရိယောသာနာနိ စိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တာနိ သဒ္ဓိံ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဘိဇ္ဇန္တိ, အညမညံ န ပဿန္တီတိ, ဣတ္တရာနိ တာဝကာလိကာနိ ဟောန္တိ။ တတ္ထ ယထာ ဧကသ္မိံ ဃရေ သဗ္ဗေသု မာနုသကေသု မတေသု အဝသေသဿ ဧကဿ တင်္ခဏညေဝ မရဏဓမ္မဿ န ယုတ္တာ နစ္စဂီတာဒီသု အဘိရတိ နာမ။ ဧဝမေဝ ဧကဒွါရေ သသမ္ပယုတ္တေသု အာဝဇ္ဇနာဒီသု တတ္ထ တတ္ထေဝ မတေသု အဝသေသဿ တင်္ခဏေယေဝ မရဏဓမ္မဿ ဇဝနဿာပိ ရဇ္ဇနဒုဿနမုယှနဝသေန အဘိရတိ နာမ န ယုတ္တာတိ။ ဧဝံ တာဝကာလိကဘာဝဝသေန အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိ စ ခန္ဓာယတနဓာတုပစ္စယပစ္စဝေက္ခဏဝသေန ပေတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ ဟိ စက္ခု စေဝ ရူပာ စ ရူပက္ခန္ဓော, ဒဿနံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော, တံသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော, သညာ သညာက္ခန္ဓော, ဖဿာဒိကာ သင်္ခါရက္ခန္ဓော။ ဧဝမေတေသံ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ သမဝါယေ အာလောကနဝိလောကနံ ပညာယတိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အာလောကေတိ, ကော ဝိလောကေတိ?

တထာ စက္ခု စက္ခာယတနံ, ရူပံ ရူပာယတနံ, ဒဿနံ မနာယတနံ, ဝေဒနာဒယော သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ ဓမ္မာယတနံ။ ဧဝမေတေသံ စတုန္နံ အာယတနာနံ သမဝါယေ အာလောကနဝိလောကနံ ပညာယတိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အာလောကေတိ, ကော ဝိလောကေတိ?

တထာ စက္ခု စက္ခုဓာတု, ရူပံ ရူပဓာတု, ဒဿနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတု, တံသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာဒယော ဓမ္မာ ဓမ္မဓာတု။ ဧဝမေတာသံ စတုန္နံ ဓာတူနံ သမဝါယေ အာလောကနဝိလောကနံ ပညာယတိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အာလောကေတိ, ကော ဝိလောကေတိ?

တထာ စက္ခု နိဿယပစ္စယော, ရူပာ အာရမ္မဏပစ္စယော, အာဝဇ္ဇနံ အနန္တရသမနန္တရူပနိဿယနတ္ထိဝိဂတပစ္စယော , အာလောကော ဥပနိဿယပစ္စယော, ဝေဒနာဒယော သဟဇာတပစ္စယော။ ဧဝမေတေသံ ပစ္စယာနံ သမဝါယေ အာလောကနဝိလောကနံ ပညာယတိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အာလောကေတိ, ကော ဝိလောကေတီတိ? ဧဝမေတ္ထ ခန္ဓာယတနဓာတုပစ္စယပစ္စဝေက္ခဏဝသေနပိ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သမိဉ္ဇိတေ ပသာရိတေ တိ ပဗ္ဗာနံ သမိဉ္ဇနပသာရဏေ။ တတ္ထ စိတ္တဝသေနေဝ သမိဉ္ဇနပသာရဏံ အကတွာ ဟတ္ထပာဒာနံ သမိဉ္ဇနပသာရဏပစ္စယာ အတ္ထာနတ္ထံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ အတ္ထပရိဂ္ဂဏှနံ သာတ္ထကသမ္ပဇညံ။ တတ္ထ ဟတ္ထပာဒေ အတိစိရံ သမိဉ္ဇေတွာ ဝါ ပသာရေတွာ ဝါ ဌိတဿ ခဏေ ခဏေ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂတံ န လဘတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိပတတိ, ဝိသေသံ နာဓိဂစ္ဆတိ။ ကာလေ သမိဉ္ဇေန္တဿ ကာလေ ပသာရေန္တဿ ပန တာ ဝေဒနာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဖာတိံ ဂစ္ဆတိ, ဝိသေသမဓိဂစ္ဆတီတိ , ဧဝံ အတ္ထာနတ္ထပရိဂ္ဂဏှနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အတ္ထေ ပန သတိပိ သပ္ပာယာသပ္ပာယံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ သပ္ပာယပရိဂ္ဂဏှနံ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ။ တတြာယံ နယော –

မဟာစေတိယင်္ဂဏေ ကိရ ဒဟရဘိက္ခူ သဇ္ဈာယံ ဂဏှန္တိ, တေသံ ပိဋ္ဌိပဿေသု ဒဟရဘိက္ခုနိယော ဓမ္မံ သုဏန္တိ။ တတြေကော ဒဟရော ဟတ္ထံ ပသာရေန္တော ကာယသံသဂ္ဂံ ပတွာ တေနေဝ ကာရဏေန ဂိဟီ ဇာတော။ အပရော ဘိက္ခု ပာဒံ ပသာရေန္တော အဂ္ဂိမှိ ပသာရေသိ, အဋ္ဌိမာဟစ္စ ပာဒော ဈာယိ။ အပရော ဝမ္မိကေ ပသာရေသိ,

သော အာသီဝိသေန ဍဋ္ဌော။ အပရော စီဝရကုဋိဒဏ္ဍကေ ပသာရေသိ, တံ မဏိသပ္ပော ဍံသိ။ တသ္မာ ဧဝရူပေ အသပ္ပာယေ အပသာရေတွာ သပ္ပာယေ ပသာရေတဗ္ဗံ။ ဣဒမေတ္ထ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ။

ဂောစရသမ္ပဇညံ ပန မဟာထေရဝတ္ထုနာ ဒီပေတဗ္ဗံ – **မဟာထေရော** ကိရ ဒိတဋ္ဌာနေ နိသိန္နော အန္တေတသိကေဟိ သဒ္ဓိံ ကထယမာနော သဟသာ ဟတ္ထံ သမိဉ္ဇေတွာ ပုန ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ သဏိကံ သမိဉ္ဇေသိ။ တံ အန္တေတသိကာ ပုစ္ဆိံသု – “ကသ္မာ, ဘန္တေ, သဟသာ ဟတ္ထံ သမိဉ္ဇိတွာ ပုန ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ သဏိကံ သမိဉ္ဇယိတ္ထာ”တိ? ယတော ပဋ္ဌာယာဟံ, အာဝုသော, ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကာတုံ အာရဒ္ဓော, န မေ ကမ္မဋ္ဌာနံ မုဉ္စိတွာ ဟတ္ထော သမိဉ္ဇိတပုဗ္ဗော, ဣဒါနိ ပန မေ တုမ္ဟေဟိ သဒ္ဓိံ ကထယမာနေန ကမ္မဋ္ဌာနံ မုဉ္စိတွာ သမိဉ္ဇိတော။ တသ္မာ ပုန ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ သမိဉ္ဇေသိန္တိ။ သာဓု , ဘန္တေ, ဘိက္ခုနာ နာမ ဧဝရူပေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။ ဧဝမေတ္ထာပိ ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနမေဝ ဂောစရသမ္ပဇညန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ သမိဉ္ဇေန္တော တ ပသာရေန္တော တ နတ္ထိ, ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယတယောဓာတုဝိပ္ဖာရေန ပန သုတ္တာကဍ္ဎနဝသေန ဒါရုယန္တဿ ဟတ္ထပာဒလစလနံ ဝိယ သမိဉ္ဇနပသာရဏံ ဟောတီတိ ဧဝံ ပရိဇာနနံ ပနေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓာရဏေတိ ဧတ္ထ သင်္ဃာဋိစီဝရာနံ နိတသနဟာရုပနဝသေန ပတ္တဿ ဘိက္ခာပဋိဂ္ဂဟဏာဒိဝသေန ပရိဘောဂေါ ဓာရဏံ နာမ။ တတ္ထ သင်္ဃာဋိစီဝရဓာရဏေ တာဝ နိတသေတွာ တ ဟာရုပိတွာ တ ပိဏ္ဍာယ စရတော အာမိသလာဘော သီတဿ ပဋိဃာတာယာတိအာဒိနာ နယေန ဘဂဝတာ ဝုတ္တပ္ပကာရောယေဝ စ အတ္ထော အတ္ထော နာမ။ တဿ ဝသေန သာတ္ထကသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥဏှပကတိကဿ ပန ဒုဗ္ဗလဿ စ စီဝရံ သုခုမံ သပ္ပာယံ, သီတာလုကဿ ဃနံ ဒုပဋ္ဋံ။ ဝိပရီတံ အသပ္ပာယံ။ ယဿ ကဿစိ ဇိဏ္ဏံ အသပ္ပာယမေဝ, အဂ္ဂဠာဒိဒါနေန ဟိဿ တံ ပလိဗောဓကရံ ဟောတိ။ တထာ ပဋ္ဋုဏ္ဏဒုကူလာဒိဘေဒံ လောဘနီယစီဝရံ။ တာဒိသဉှိ အရညေ ဧကကဿ နိတသန္တရာယကရံ ဇီဝိတန္တရာယကရဉ္စာပိ ဟောတိ။ နိပ္ပရိယာယေန ပန ယံ နိမိတ္တကမ္မာဒိမိစ္ဆာဇီဝဝသေန ဥပ္ပန္နံ, ယဉ္စဿ သေဝမာနဿ အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, တံ အသပ္ပာယံ။ ဝိပရီတံ သပ္ပာယံ။ တဿ ဝသေနေတ္ထ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ။ ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေဝ ဂောစရသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ စီဝရံ ဟာရုပေန္တော နတ္ထိ, ဝုတ္တပ္ပကာရေန စိတ္တကိရိယတယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ ပန စီဝရဟာရုပနံ ဟောတိ။ တတ္ထ စီဝရမ္ပိ အစေတနံ, ကာယောပိ အစေတနော။ စီဝရံ န ဇာနာတိ – “မယာ ကာယော ဟာရုပိတော”တိ။ ကာယောပိ န ဇာနာတိ – “အဟံ စီဝရေန ဟာရုပိတော”တိ။ ဓာတုယောဝ ဓာတုသမူဟံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တိ ပဋ္ဋပိလောတိကာယ ဟောတ္ထကရူပပဋိစ္ဆာဒနေ ဝိယ။ တသ္မာ နေဝ သုန္ဒရံ စီဝရံ လဘိတွာ သောမနဿံ ကာတဗ္ဗံ, န အသုန္ဒရံ လဘိတွာ ဒောမနဿံ။

နာဂဝမ္မိကစေတိယရုက္ခာဒီသု ဟိ ကေစိ မာလာဂန္ဓဓူမဝတ္ထာဒီဟိ သက္ကာရံ ကရောန္တိ, ကေစိ ဂူထမုတ္တကဒ္ဒမဒဏ္ဍသတ္ထပ္ပဟာရာဒီဟိ အသက္ကာရံ။ န တေဟိ နာဂဝမ္မိကရုက္ခာဒယော သောမနဿံ တ ဒောမနဿံ တ ကရောန္တိ။ ဧဝမေဝ နေဝ သုန္ဒရံ စီဝရံ လဘိတွာ သောမနဿံ ကာတဗ္ဗံ , န အသုန္ဒရံ လဘိတွာ ဒောမနဿန္တိ, ဧဝံ ပဝတ္တပဋိသင်္ခါနဝသေနေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပတ္တဓာရဏေပိ ပတ္တံ သဟသာဝ အဂ္ဂဟေတွာ ဣမံ ဂဟေတွာ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော ဘိက္ခံ လဘိဿာမီတိ, ဧဝံ ပတ္တဂ္ဂဟဏပစ္စယာ ပဋိလဘိတဗ္ဗ အတ္ထဝသေန သာတ္ထကသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကိသဒုဗ္ဗလသရီရဿ ပန ဂရုပတ္တော အသပ္ပာယော, ယဿ ကဿစိ စတုပဉ္စဂဏ္ဌိကာဟတော ဒုဗ္ဗိသောဓနီယော အသပ္ပာယောဝ။ ဒုဒ္ဓောတပတ္တောပိ န ဝဋ္ဋတိ, တံ ဓောဝန္တဿေဝ စဿ ပလိဗောဓော ဟောတိ။ မဏိဝဏ္ဏပတ္တော ပန လောဘနီယော, စီဝရေ ဝုတ္တနယေနေဝ အသပ္ပာယော, နိမိတ္တကမ္မာဒိဝသေန လဒ္ဓော ပန ယဉ္စဿ သေဝမာနဿ အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, အယံ ဧကန္တအသပ္ပာယောဝ။ ဝိပရီ

တော သပ္ပာယော။ တသ္မာ ဝသေနေတ္ထ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ။ ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေဝ စ ဂေါစရသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ ပတ္တံ ဂဏှန္တော နတ္ထိ, ဝုတ္တပ္ပကာရေန စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရဝသေနေဝ ပတ္တဂ္ဂဟဏံ နာမ ဟောတိ။ တတ္ထ ပတ္တောပိ အစေတနော, ဟတ္ထာပိ အစေတနာ။ ပတ္တော န ဇာနာတိ – ''အဟံ ဟတ္ထေဟိ ဂဟိတော''တိ။ ဟတ္ထာပိ န ဇာနန္တိ – ''အမှေဟိ ပတ္တော ဂဟိတော''တိ။ ဓာတုယောဝ ဓာတုသမူဟံ ဂဏှန္တိ, သဏ္ဍာသေန အဂ္ဂိဝဏ္ဏပတ္တဂ္ဂဟဏေ ဝိယာတိ။ ဇဝံ ပဝတ္တပဋိသင်္ခါနဝသေနေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိ စ ယထာ ဆိန္နဟတ္ထပါဒေ ဝဏမုခေဟိ ပဂ္ဃရိတပုဗ္ဗလောဟိတကိမိကုလေ နီလမက္ခိကသမ္ပရိကိဏ္ဏေ အနာထသာလာယံ နိပန္နေ အနာထမနုဿေ ဒိသွာ, ယေ ဒယာလုကာ ပုရိသာ, တေ တေသံ ဝဏမတ္တစောဠကာနိ စေဝ ကပါလာဒီဟိ စ ဘေသဇ္ဇာနိ ဥပနာမေန္တိ။ တတ္ထ စောဠကာနိပိ ကေသဉ္စိ သဏှာနိ, ကေသဉ္စိ ထူလာနိ ပါပုဏန္တိ။ ဘေသဇ္ဇကပါလကာနိပိ ကေသဉ္စိ သုသဏ္ဌာနာနိ, ကေသဉ္စိ ဒုဿဏ္ဌာနာနိ ပါပုဏန္တိ, န တေ တတ္ထ သုမနာ ဝါ ဒုမ္မနာ ဝါ ဟောန္တိ။ ဝဏပဋိစ္ဆာဒနမတ္တေနေဝ ဟိ စောဠကေန, ဘေသဇ္ဇပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တေနေဝ စ ကပါလကေန တေသံ အတ္ထော။ ဇဝမေဝ ယော ဘိက္ခု ဝဏစောဠကံ ဝိယ စီဝရံ, ဘေသဇ္ဇကပါလကံ ဝိယ စ ပတ္တံ, ကပါလေ ဘေသဇ္ဇမိဝ စ ပတ္တေ လဒ္ဓံ ဘိက္ခံ သလ္လက္ခေတိ, အယံ သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓာရဏေ အသမ္မောဟသမ္ပဇညေန ဥတ္တမသမ္ပဇာနကာရီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အသိတာဒီသု **အသိတေ**တိ ပိဏ္ဍပါတဘောဇနေ။ **ပီတေ**တိ ယာဂုအာဒိပါနေ။ **ခာယိတေ**တိ ပိဋ္ဌခဇ္ဇကာဒိခါဒနေ။ **သာယိတေ**တိ မဓုဖာဏိတာဒိသာယနေ။ တတ္ထ နေဝ ဒဝါယာတိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တော အဋ္ဌဝိဓောပိ အတ္ထော အတ္ထော နာမ။ တဿေဝ ဝသေန သာတ္ထကသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

လူခပဏီတတိတ္တမဓုရရသာဒီသု ပန ယေန ဘောဇနေန ယဿ ဖာသု န ဟောတိ, တံ တဿ အသပ္ပာယံ။ ယံ ပန နိမန္တနကမ္မာဒိဝသေန ပဋိလဒ္ဓံ, ယဉ္စဿ ဘုဉ္ဇတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, တံ ဇေန္တအသပ္ပာယမေဝ, ဝိပရီတံ သပ္ပာယံ။ တဿ ဝသေနေတ္ထ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ။ ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေဝ စ ဂေါစရသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ ဘုဉ္ဇကော နတ္ထိ, ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရဝသေနေဝ ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏံ နာမ ဟောတိ။ စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရဝသေနေဝ ဟတ္ထဿ ပတ္တေ ဩတာရဏံ နာမ ဟောတိ။ စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရဝသေနေဝ အာလောပကရဏံ အာလောပဥဒ္ဓာရဏံ မုခဝိဝရဏဉ္စ ဟောတိ, န ကောစိ ကုဉ္စိကာယ ယန္တကေန ဝါ ဟနုကဋ္ဌိနိ ဝိဝရတိ။ စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရဝသေနေဝ အာလောပဿ မုခေ ဌပနံ, ဥပရိဒန္တာနံ မုသလကိစ္စသာဓနံ, ဟေဋ္ဌိမဒန္တာနံ ဥဒုက္ခလကိစ္စသာဓနံ, ဇိဝှာယ ဟတ္ထကိစ္စသာဓနဉ္စ ဟောတိ။ ဣတိ တတ္ထ အဂ္ဂဇိဝှာယ တနုကခေဠော မူလဇိဝှာယ ဗဟလခေဠော မက္ခေတိ။ တံ ဟေဋ္ဌာဒန္တဥဒုက္ခလေ ဇိဝှာဟတ္ထပရိဝတ္တကံ ခေဠဥဒကေန တေမိတံ ဥပရိဒန္တမုသလသဉ္စုဏ္ဏိတံ ကောစိ ကဋစ္ဆုနာ ဝါ ဒဗ္ဗိယာ ဝါ အန္တော ပဝေသေန္တော နာမ နတ္ထိ, ဝါယောဓာတုယာဝ ပဝိသတိ။ ပဝိဋ္ဌံ ပဝိဋ္ဌံ ကောစိ ပလာလသန္ထာရံ ကတွာ ဓာရေန္တော နာမ နတ္ထိ, ဝါယောဓာတုဝသေနေဝ တိဋ္ဌတိ။ ဌိတံ ဌိတံ ကောစိ ဥဒ္ဓနံ ကတွာ အဂ္ဂိံ ဇာလေတွာ ပစန္တော နာမ နတ္ထိ, တေဇောဓာတုယာဝ ပစ္စတိ။ ပက္ကံ ပက္ကံ ကောစိ ဒဏ္ဍကေန ဝါ ယဋ္ဌိယာ ဝါ ဗဟိ နီဟာရကော နာမ နတ္ထိ, ဝါယောဓာတုယေဝ နီဟရတိ။ ဣတိ ဝါယောဓာတု ပဋိဟရတိ စ, ဝီတိဟရတိ စ, ဓာရေတိ စ, ပရိဝတ္တေတိ စ, သဉ္စုဏ္ဏေတိ စ, ဝိသောသေတိ စ, နီဟရတိ စ။ ပထဝီဓာတု ဓာရေတိ စ, ပရိဝတ္တေတိ စ, သဉ္စုဏ္ဏေတိ စ, ဝိသောသေတိ စ။ အာပေါဓာတု သိနေဟေတိ စ, အလ္လတ္တဉ္စ အနုပါလေတိ။ တေဇောဓာတု အန္တောပဝိဋ္ဌံ ပရိပါစေတိ။ အာကာသဓာတု အဉ္ဇသော ဟောတိ။ ဝိညာဏဓာတု တတ္ထ တတ္ထ သမ္မာပယောဂမန္ဝာယ အာဘုဇတီတိ။ ဇဝံ ပဝတ္တပဋိသင်္ခါနဝသေနေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိ စ ဂမနတော ပရိယေသနတော ပရိဘောဂတော အာသယတော နိဓာနတော အပရိပက္ကတော ပရိပက္ကတော ဖလတော နိဿန္ဒတော သမ္မက္ခနတောတိ, ဧဝံ ဒသဝိဓပဋိကူလဘာဝပစ္စဝေက္ခဏတော ပေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိတ္ထာရကထာ ပနေတ္ထ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ အာဟာရပဋိကူလသညာနိဒ္ဒေသတော ဂဟေတဗ္ဗာ။

ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မေ တိ ဥစ္စာရဿ စ ပဿာဝဿ စ ကရဏေ။ တတ္ထ ပတ္တကာလေ ဥစ္စာရပဿာဝံ အကရောန္တဿ သကလသရီရတော သေဒါ မုစ္စန္တိ, အက္ခီနိ ဘမန္တိ, စိတ္တံ န ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, အညေ စ ရောဂါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ကရောန္တဿ ပန သဗ္ဗံ တံ န ဟောတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ တဿ ဝသေန သာတ္ထကသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဋ္ဌာနေ ဥစ္စာရပဿာဝံ ကရောန္တဿ ပန အာပတ္တိ ဟောတိ, အယသော ဝဍ္ဎတိ, ဇီဝိတန္တရာယော ဟောတိ, ပတိရူပေ ဌာနေ ကရောန္တဿ သဗ္ဗံ တံ န ဟောတီတိ ဣဒမေတ္ထ သပ္ပာယံ တဿ ဝသေန သပ္ပာယသမ္ပဇညံ။ ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေဝ စ ဂေါစရသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မံ ကရောန္တော နတ္ထိ, စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ ပန ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မံ ဟောတိ ။ ယထာ ဝါ ပန ပက္ကေ ဂဏ္ဍေ ဂဏ္ဍဘေဒေန ပုဗ္ဗလောဟိတံ အကာမတာယ နိက္ခမတိ။ ယထာ စ အတိဘရိတာ ဥဒကဘာဇနာ ဥဒကံ အကာမတာယ နိက္ခမတိ။ ဧဝံ ပက္ကာသယမုတ္တဝတ္ထီသု သန္နိစိတာ ဥစ္စာရပဿာဝါ ဝါယုဝေဂသမုပ္ပီဠိတာ အကာမတာယပိ နိက္ခမန္တိ။ သော ပနာယံ ဧဝံ နိက္ခမန္တော ဥစ္စာရပဿာဝေါ နေဝ တဿ ဘိက္ခုနော အတ္တနော ဟောတိ, န ပရဿ, ကေဝလံ သရီရနိဿန္ဒောဝ ဟောတိ။ ယထာ ကိံ? ယထာ ဥဒကတုမ္ဗတော ပုရာဏုဒကံ ဆဍ္ဍေန္တဿ နေဝ တံ အတ္တနော ဟောတိ, န ပရေသံ; ကေဝလံ ပဋိဇဂ္ဂနမတ္တမေဝ ဟောတိ; ဧဝံ ပဝတ္တပဋိသင်္ခါနဝသေနေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဂတာဒီသု **ဂတေ**တိ ဂမနေ။ **ဌိတေ**တိ ဌာနေ။ **နိသိန္နေ** တိ နိသဇ္ဇာယ။ **သုတ္တေ** တိ သယနေ။ **ဇာဂရိတေ**တိ ဇာဂရဏေ။ **ဘာသိတေ**တိ ကထနေ။ **တုဏှီဘာဝေ**တိ အကထနေ။ "ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမီတိ ပဇာနာတိ, ဌိတော ဝါ ဌိတောမှီတိ ပဇာနာတိ, နိသိန္နော ဝါ နိသိန္နောမှီတိ ပဇာနာတိ, သယာနော ဝါ သယာနောမှီတိ ပဇာနာတီ"တိ ဣမသ္မိဉှိ သုတ္တေ အဒ္ဓါနဣရိယာပထာ ကထိတာ။ "အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ အာလောကိတေ ဝိလောကိတေ သမိဉ္ဇိတေ ပသာရိတေ"တိ ဣမသ္မိံ မဇ္ဈိမာ။ "ဂတေ ဌိတေ နိသိန္နေ သုတ္တေ ဇာဂရိတေ"တိ ဣဓ ပန ခုဒ္ဒကစုဏ္ဏိကဣရိယာပထာ ကထိတာ။ တသ္မာ တေသုပိ ဝုတ္တနယေနေဝ သမ္ပဇာနကာရိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တိပိဋကမဟာသိဝတ္ထေရော ပနာဟ – ယော စိရံ ဂန္တွာ ဝါ စင်္ကမိတွာ ဝါ အပရဘာဂေ ဌိတော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – "စင်္ကမနကာလေ ပဝတ္တာ ရူပါရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ"တိ ။ အယံ ဂတေ သမ္ပဇာနကာရီ နာမ။

ယော သဇ္ဈာယံ ဝါ ကရောန္တော, ပဉှံ ဝါ ဝိဿဇ္ဇေန္တော, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝါ မနသိကရောန္တော စိရံ ဌတွာ အပရဘာဂေ နိသိန္နော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – "ဌိတကာလေ ပဝတ္တာ ရူပါရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ"တိ။ အယံ ဌိတေ သမ္ပဇာနကာရီ နာမ။

ယော သဇ္ဈာယာဒိကရဏဝသေနေဝ စိရံ နိသီဒိတွာ အပရဘာဂေ ဥဋ္ဌာယ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – "နိသိန္နကာလေ ပဝတ္တာ ရူပါရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ"တိ။ အယံ နိသိန္နေ သမ္ပဇာနကာရီ နာမ။

ယော ပန နိပန္နကော သဇ္ဈာယံ ဝါ ကရောန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝါ မနသိကရောန္တော နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိတွာ အပရဘာဂေ ဥဋ္ဌာယ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – "သယနကာလေ ပဝတ္တာ ရူပါရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ"တိ။ အယံ သုတ္တေ ဇာဂရိတေ စ သမ္ပဇာနကာရီ နာမ။ ကိရိယမယစိတ္တာနဉှိ အပ္ပဝတ္တံ သောပ္ပံ နာမ, ပဝတ္တံ ဇာဂရိတံ နာမ။

ယော ပန ဘာသမာနော – "အယံ သဒ္ဒေါ နာမ ဩဋ္ဌေ စ ပဋိစ္စ, ဒန္တေ စ ဇိဝှဉ္စ တာလုဉ္စ ပဋိစ္စ, စိတ္တဿ စ တဒနုရူပံ ပယောဂံ ပဋိစ္စ ဇာယတီ"တိ သတော သမ္ပဇာနောဝ ဘာသတိ။ စိရံ ဝါ ပန ကာလံ သဇ္ဈာယံ ဝါ ကတွာ, ဓမ္

မံ တ ကထေတွာ, ကမ္မဋ္ဌာနံ တ ပဝတ္တေတွာ, ပဉ္စဟံ တ ဝိသုဒ္ဓေတွာ, အပရဘာဂေ တုဏှီဘူတော ဣတိ ပဋိသဥ္ဇိက္ခတိ – ''ဘာသိတကာလေ ဥပ္ပန္နာ ရူပာရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ''တိ။ အယံ ဘာသိတေ သမ္ပဇာနကာရီ နာမ။

ယော တုဏှီဘူတော စိရံ ဓမ္မံ တ ကမ္မဋ္ဌာနံ တ မနသိကတွာ အပရဘာဂေ ဣတိ ပဋိသဥ္ဇိက္ခတိ – ''တုဏှီဘူတကာလေ ပဝတ္တာ ရူပာရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ''တိ။ ဥပာဒါရူပပ္ပဝတ္တိယဉ္ဟိ သတိ ဘာသတိ နာမ, အသတိ တုဏှီ ဘဝတိ နာမာတိ။ အယံ တုဏှီဘာဝေ သမ္ပဇာနကာရီ နာမာတိ။

တယိဒံ မဟာသိဝတ္ထေရေန ဝုတ္တံ အသမ္မောဟဓုရံ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တေ အဓိပ္ပေတံ။ ဣမသ္မိံ ပန သာမညဖလေ သဗ္ဗမ္ပိ စတုဗ္ဗိဓံ သမ္ပဇညံ လဗ္ဘတိ။ တသ္မာ ဝုတ္တနယေနေဝ စေတ္ထ စတုန္နံ သမ္ပဇညာနံ ဝသေန သမ္ပဇာနကာရိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သမ္ပဇာနကာရီတိ စ သဗ္ဗပဒေသု သတိသမ္ပယုတ္တဿေဝ သမ္ပဇညဿ ဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတောတိ ဧတဿ ဟိ ပဒဿ အယံ ဝိတ္ထာရော။ ဝိဘင်္ဂပ္ပကရဏေ ပန – ''သတော သမ္ပဇာနော အဘိက္ကမတိ, သတော သမ္ပဇာနော ပဋိက္ကမတီ''တိ ဧဝံ ဧတာနိ ပဒါနိ ဝိဘတ္တာနေဝ။ **ဧဝံ, ခော မဟာရာဇာ**တိ ဧဝံ သတိသမ္ပယုတ္တဿ သမ္ပဇညဿ ဝသေန အဘိက္ကမာဒီနိ ပဝတ္တေန္တော သတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတော နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။

သန္တောသကထာ

၂၁၅. ဣဓ, မဟာရာဇ, ဘိက္ခု သန္တုဋ္ဌော ဟောတီ တိ ဧတ္ထ **သန္တုဋ္ဌော** တိ ဣတရီတရပစ္စယသန္တောသေန သမန္နာဂတော။ သော ပနေသ **သန္တောသော ဒွါဒသဝိဓော** ဟောတိ, သေယျထိဒံ – စီဝရေ ယထာလာဘသန္တောသော, ယထာဗလသန္တောသော, ယထာသာရုပ္ပသန္တောသောတိ တိဝိဓော။ ဧဝံ ပိဏ္ဍပာတာဒီသု။ တဿာယံ ပဘေဒဝဏ္ဏနာ –

ဣဓ ဘိက္ခု စီဝရံ လဘတိ, သုန္ဒရံ တ အသုန္ဒရံ တ။ သော တေနေဝ ယာပေတိ, အညံ န ပတ္ထေတိ, လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ။ အယမဿ စီဝရေ ယထာလာဘသန္တောသော။ အထ ပန ပကတိဒုဗ္ဗလော တ ဟောတိ, အာဗာဓဇရာဘိဘူတော တ, ဂရုစီဝရံ ပာရုပန္တော ကိလမတိ။ သော သဘာဂေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ တံ ပရိဝတ္တေတွာ လဟုကေန ယာပေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ စီဝရေ ယထာဗလသန္တောသော။ အပရော ပဏီတပစ္စယလာဘီ ဟောတိ။ သော ပတ္တစီဝရာဒီနံ အညတရံ မဟဂ္ဃပတ္တစီဝရံ ဗဟူနိ တ ပန ပတ္တစီဝရာနိ လဘိတွာ ဣဒံ ထေရာနံ စိရပဗ္ဗဇိတာနံ, ဣဒံ ဗဟုဿုတာနံ အနုရူပံ, ဣဒံ ဂိလာနာနံ, ဣဒံ အပ္ပလာဘီနံ ဟောတူတိ ဒတွာ တေသံ ပုရာဏစီဝရံ တ ဂဟေတွာ သင်္ကာရကူဋာဒိတော တ နန္တကာနိ ဥစ္စိနိတွာ တေဟိ သင်္ဃာဋိံ ကတွာ ဓာရေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ စီဝရေ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော။

ဣဓ ပန ဘိက္ခု ပိဏ္ဍပာတံ လဘတိ လူခံ တ ပဏီတံ တ, သော တေနေဝ ယာပေတိ, အညံ န ပတ္ထေတိ, လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ။ အယမဿ ပိဏ္ဍပာတေ ယထာလာဘသန္တောသော။ ယော ပန အတ္တနော ပကတိဝိရုဒ္ဓံ တ ဗျာဓိဝိရုဒ္ဓံ တ ပိဏ္ဍပာတံ လဘတိ, ယေနဿ ပရိဘုတ္တေန အဖာသု ဟောတိ။ သော သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော တံ ဒတွာ တဿ ဟတ္ထတော သပ္ပာယဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ ပိဏ္ဍပာတေ ယထာဗလသန္တောသော။ အပရော ဗဟုံ ပဏီတံ ပိဏ္ဍပာတံ လဘတိ။ သော တံ စီဝရံ ဝိယ ထေရစိရပဗ္ဗဇိတဗဟုဿုတအပ္ပလာဘီဂိလာနာနံ ဒတွာ တေသံ တ သေသကံ ပိဏ္ဍာယ တ စရိတွာ မိဿကာဟာရံ ဘုဉ္ဇန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ ပိဏ္ဍပာတေ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော။

ဣဓ ပန ဘိက္ခု သေနာသနံ လဘတိ, မနာပံ တ အမနာပံ တ, သော တေန နေဝ သောမနဿံ, န ဒေါမနဿံ ဥပ္ပာဒေတိ; အန္တမသော တိဏသန္ထာရကေနေပိ ယထာလဒ္ဓေနေဝ တုဿတိ။ အယမဿ သေနာသနေ ယထာလာဘသန္တောသော။ ယော ပန အတ္တနော ပကတိဝိရုဒ္ဓံ တ ဗျာဓိဝိရုဒ္ဓံ တ သေနာသနံ လဘတိ, ယတ္ထဿ ဝသတော အဖာသု ဟောတိ, သော တံ သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော ဒတွာ တဿ သန္တကေ သပ္ပာယသေနာသနေ ဝသန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ သေနာသနေ ယထာဗလသန္တောသော။

အပရော မဟာပုညော လေဏမဏ္ဍပကူဋာဂါရာဒီနိ ဗဟူနိ ပဏီတသေနာသနာနိ လဘတိ။ သော တာနိ စီဝရံ ဝိယ ထေရစိရပဗ္ဗဇိတဗဟုဿုတအပ္ပလာဘီဂိလာနာနံ ဒတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝသန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ သေနာသနေ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော။ ယောပိ – “ဥတ္တမသေနာသနံ နာမ ပမာဒဋ္ဌာနံ, တတ္ထ နိသိန္နဿ ထိနမိဒ္ဓံ ဩက္ကမတိ, နိဒ္ဒါဘိဘူတဿ ပုန ပဋိဗုဇ္ဈတော ကာမဝိတက္ကာ ပါတုဘဝန္တီ”တိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတွာ တာဒိသံ သေနာသနံ ပတ္တမ္ပိ န သမ္ပဋိစ္ဆတိ။ သော တံ ပဋိက္ခိပိတွာ အဗ္ဘောကာသရုက္ခမူလာဒီသု ဝသန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမ္ပိဿ သေနာသနေ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော။

ဂိလာနော ပန ဘိက္ခု ဘေသဇ္ဇံ လဘတိ, လူခံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ, သော ယံ လဘတိ, တေနေဝ တုဿတိ, အညံ န ပတ္ထေတိ, လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ။ အယမဿ ဂိလာနပစ္စယေ ယထာလာဘသန္တောသော။ ယော ပန တေလေန အတ္ထိကော ဖာဏိတံ လဘတိ။ သော တံ သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော ဒတွာ တဿ ဟတ္ထတော တေလံ ဂဟေတွာ အညဒေဝ ဝါ ပရိယေသိတွာ ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ ဂိလာနပစ္စယေ ယထာဗလသန္တောသော။

အပရော မဟာပုညော ဗဟုံ တေလမဓုဖာဏိတာဒိပဏီတဘေသဇ္ဇံ လဘတိ။ သော တံ စီဝရံ ဝိယ ထေရစိရပဗ္ဗဇိတဗဟုဿုတအပ္ပလာဘီဂိလာနာနံ ဒတွာ တေသံ အာဘတေန ယေန ကေနစိ ယာပေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ ယော ပန ဧကသ္မိံ ဘာဇနေ မုတ္တဟရီတကံ ဌပေတွာ ဧကသ္မိံ စတုမဓုရံ – “ဂဏှာဟိ, ဘန္တေ, ယဒိစ္ဆသီ”တိ ဝုစ္စမာနော သစဿ တေသု အညတရေနပိ ရောဂေါ ဝူပသမ္မတိ, အထ မုတ္တဟရီတကံ နာမ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ဝဏ္ဏိတန္တိ စတုမဓုရံ ပဋိက္ခိပိတွာ မုတ္တဟရီတကေနေဝ ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တော ပရမသန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ ဂိလာနပစ္စယေ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော။

ဣမိနာ ပန ဒွါဒသဝိဓေန ဣတရီတရပစ္စယသန္တောသေန သမန္နာဂတဿ ဘိက္ခုနော အဋ္ဌ ပရိက္ခာရာ ဝဋ္ဋန္တိ။ တီဏိ စီဝရာနိ, ပတ္တော, ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနဝါသိ, ဧကာ သူစိ, ကာယဗန္ဓနံ ပရိဿာဝနန္တိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

“တိစီဝရဉ္စ ပတ္တော စ၊ ဝါသိ သူစိ စ ဗန္ဓနံ။
ပရိဿာဝနေန အဋ္ဌေတေ၊ ယုတ္တယောဂဿ ဘိက္ခုနော”တိ။

တေ သဗ္ဗေ ကာယပရိဟာရိကာပိ ဟောန္တိ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကာပိ။ ကထံ? တိစီဝရံ တာဝ နိဝါသေတွာ စ ပါရုပိတွာ စ ဝိစရဏကာလေ ကာယံ ပရိဟရတိ, ပေါသေတီတိ ကာယပရိဟာရိကံ ဟောတိ။ စီဝရကဏ္ဏေန ဥဒကံ ပရိဿာဝေတွာ ပိဝနကာလေ ခါဒိတဗ္ဗဖလာဖလဂဟဏကာလေ စ ကုစ္ဆိံ ပရိဟရတိ; ပေါသေတီတိ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကံ ဟောတိ။

ပတ္တောပိ တေန ဥဒကံ ဥဒ္ဓရိတွာ နှာနကာလေ ကုဋိပရိဘဏ္ဍကရဏကာလေ စ ကာယပရိဟာရိကော ဟောတိ။ အာဟာရံ ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇနကာလေ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကော။

ဝါသိပိ တာယ ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနကာလေ မဉ္စပီဌာနံ အင်္ဂပါဒစီဝရကုဋိဒဏ္ဍကသဇ္ဇနကာလေ စ ကာယပရိဟာရိကာ ဟောတိ။ ဥစ္ဆုစ္ဆေဒနနာဠိကေရာဒိတစ္ဆနကာလေ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကာ။

သူစိပိ စီဝရသိဗ္ဗနကာလေ ကာယပရိဟာရိကာ ဟောတိ။ ပူဝံ ဝါ ဖလံ ဝါ ဝိဇ္ဈိတွာ ခါဒနကာလေ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကာ။

ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ ဝိစရဏကာလေ ကာယပရိဟာရိကံ။ ဥစ္ဆုအာဒီနိ ဗန္ဓိတွာ ဂဟဏကာလေ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကံ။

ပရိဿာဝနံ တေန ဥဒကံ ပရိဿာဝေတွာ နှာနကာလေ, သေနာသနပရိဘဏ္ဍကရဏကာလေ စ ကာယပရိဟာရိကံ။ ပါနီယံ ပရိဿာဝနကာလေ, တေနေဝ တိလတဏ္ဍုလပုထုကာဒီနိ ဂဟေတွာ ခါဒနကာလေ စ ကုစ္ဆိပရိဟာရိယံ။ အယံ တာဝ အဋ္ဌပရိက္ခာရိကဿ ပရိက္ခာရမတ္တာ။ နဝပရိက္ခာရိကဿ ပန သေယျံ ပဝိသန္တဿ တတြဋ္ဌကံ ပစ္စတ္ထရဏံ ဝါ ကုဉ္စိကာ ဝါ ဝဋ္ဋတိ။ ဒသပရိက္ခာရိကဿ နိသီဒနံ ဝါ စမ္မခဏ္ဍံ ဝါ ဝဋ္ဋတိ။ ဧကာဒသပရိက္ခာရိကဿ ပန ကတ္တရယဋ္ဌိ ဝါ တေလနာဠိကာ ဝါ ဝဋ္ဋတိ။ ဒွါဒသပရိက္ခာရိကဿ ဆတ္တံ ဝါ ဥပါဟနံ ဝါ ဝဋ္ဋတိ။ ဧတေသု စ အဋ္ဌ

ပရိက္ခာရိကောဝ သန္တုဋ္ဌော, ဣတရေ အသန္တုဋ္ဌာ မဟိစ္ဆာ မဟာဘာရာတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ တေပိ ဟိ အပ္ပိစ္ဆာဝ သန္တုဋ္ဌာဝ သုဘရာဝ သလ္လဟုကဝုတ္တိနောဝ။ ဘဂဝါ ပန န ယိမံ သုတ္တံ တေသံ ဝသေန ကထေသိ, အဋ္ဌပရိက္ခာရိကဿ ဝသေန ကထေသိ။ သော ဟိ ခုဒ္ဒကဝါသိဉ္စ သူစိဉ္စ ပရိဿာဝနေ ပက္ခိပိတွာ ပတ္တဿ အန္တော ဌပေတွာ ပတ္တံ အံသကူဋေ လဂ္ဂေတွာ တိစီဝရံ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ကတွာ ယေနိစ္ဆကံ သုခံ ပက္ကမတိ။ ပဋိနိဝတ္တေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ နာမဿ န ဟောတိ။ ဣတိ ဣမဿ ဘိက္ခုနော သလ္လဟုကဝုတ္တိတံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ – “သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ကာယပရိဟာရိကေန စီဝရေနာ”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကာယပရိဟာရိကေနာ**တိ ကာယပရိဟရဏမတ္တကေန။ **ကုစ္ဆိပရိဟာရိကေနာ**တိ ကုစ္ဆိပရိဟရဏမတ္တကေန။ **သမာဒါယေဝ ပက္ကမတီ** တိ အဋ္ဌပရိက္ခာရမတ္တကံ သဗ္ဗံ ဂဟေတွာဝ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ကတွာဝ ဂစ္ဆတိ။ “မမ ဝိဟာရော ပရိဝေဏံ ဥပဋ္ဌာကော”တိ အာသင်္ဂေါ ဝါ ဗန္ဓော ဝါ န ဟောတိ။ သော ဇိယာ မုတ္တော သရော ဝိယ, ယူထာ အပက္ကန္တော မဒဟတ္ထီ ဝိယ စ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ သေနာသနံ ဝနသဏ္ဍံ ရုက္ခမူလံ ဝနပဗ္ဘာရံ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ဧကောဝ တိဋ္ဌတိ, ဧကောဝ နိသီဒတိ။ သဗ္ဗိရိယာပထေသု ဧကောဝ အဒုတိယော။

“စာတုဒ္ဒိသော အပ္ပဋိဃော စ ဟောတိ၊
သန္တုဿမာနော ဣတရီတရေန။
ပရိဿယာနံ သဟိတာ အဆမ္ဘီ၊
ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။ (သု. နိ. ၄၂)။

ဧဝံ ဝဏ္ဏိတံ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပတံ အာပဇ္ဇတိ။

ဣဒါနိ တမတ္ထံ ဥပမာယ သာဓေန္တော – “သေယျထာပီ”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပက္ခီ သကုဏော** တိ ပက္ခယုတ္တော သကုဏော။ **ဍေတီ**တိ ဥပ္ပတတိ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – သကုဏာ နာမ “အသုကသ္မိံ ပဒေသေ ရုက္ခော ပရိပက္ကဖလော”တိ ဉတွာ နာနာဒိသာဟိ အာဂန္တွာ နခပတ္တတုဏ္ဍာဒီဟိ တဿ ဖလာနိ ဝိဇ္ဈန္တာ ဝိဓုနန္တာ ခါဒန္တိ။ ‘ဣဒံ အဇ္ဇတနာယ, ဣဒံ သွာတနာယ ဘဝိဿတီ’တိ တေသံ န ဟောတိ။ ဖလေ ပန ခီဏေ နေဝ ရုက္ခဿ အာရက္ခံ ဌပေန္တိ, န တတ္ထ ပတ္တံ ဝါ နခံ ဝါ တုဏ္ဍံ ဝါ ဌပေန္တိ။ အထ ခေါ တသ္မိံ ရုက္ခေ အနပေက္ခော ဟုတွာ, ယော ယံ ဒိသာဘာဂံ ဣစ္ဆတိ, သော တေန သပတ္တဘာရောဝ ဥပ္ပတိတွာ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝ အယံ ဘိက္ခု နိဿင်္ဂေါ နိရပေက္ခော ယေန ကာမံ ပက္ကမတိ။ တေန ဝုတ္တံ “သမာဒါယေဝ ပက္ကမတီ”တိ။

နီဝရဏပ္ပဟာနကထာ

၂၁၆. **သော ဣမိနာ စာ**တိအာဒိနာ ကိံ ဒဿေတိ? အရညဝါသဿ ပစ္စယသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတိ။ ယဿ ဟိ ဣမေ စတ္တာရော ပစ္စယာ နတ္ထိ, တဿ အရညဝါသော န ဣဇ္ဈတိ။ တိရစ္ဆာနဂတေဟိ ဝါ ဝနစရကေဟိ ဝါ သဒ္ဓိံ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။ အရညေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ – “ကိံ ဧဝရူပဿ ပါပဘိက္ခုနော အရညဝါသေနာ”တိ ဘေရဝသဒ္ဒံ သာဝေန္တိ, ဟတ္ထေဟိ သီသံ ပဟရိတွာ ပလာယနာကာရံ ကရောန္တိ။ “အသုကော ဘိက္ခု အရညံ ပဝိသိတွာ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ပါပကမ္မံ အကာသီ”တိ အယသော ပတ္ထရတိ။ ယဿ ပနေတေ စတ္တာရော ပစ္စယာ အတ္ထိ, တဿ အရညဝါသော ဣဇ္ဈတိ။ သော ဟိ အတ္တနော သီလံ ပစ္စဝေက္ခန္တော ကိဉ္စိ ကာဠကံ ဝါ တိလကံ ဝါ အပဿန္တော ပီတိံ ဥပ္ပါဒေတွာ တံ ခယဝယတော သမ္မသန္တော အရိယဘူမိံ ဩက္ကမတိ။ အရညေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ အတ္တမနာ ဝဏ္ဏံ ဘဏန္တိ။ ဣတိဿ ဥဒကေ ပက္ခိတ္တတေလဗိန္ဒု ဝိယ ယသော ဝိတ္ထာရိကော ဟောတိ။

တတ္ထ **ဝိဝိတ္တ**န္တိ သုညံ, အပ္ပသဒ္ဒံ, အပ္ပနိဂ္ဃောသန္တိ အတ္ထော။ ဧတဒေဝ ဟိ သန္ဓာယ ဝိဘင်္ဂေ – “ဝိဝိတ္တန္တိ သန္တိကေ စေပိ သေနာသနံ ဟောတိ, တဉ္စ အနာကိဏ္ဏံ ဂဟဋ္ဌေဟိ ပဗ္ဗဇိတေဟိ။ တေန တံ ဝိဝိတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။ သေတိ စေဝ အာသတိ စ ဧတ္ထာတိ သေနာသနံ မဉ္စပီဌာဒီနမေတံ အဓိဝစနံ။ တေနာဟ – “သေနာသနန္တိ မဉ္စောပိ သေနာသနံ , ပီဌမ္ပိ, ဘိသိပိ, ဗိမ္ဗောဟနမ္ပိ, ဝိဟာရောပိ, အဍ္ဎယောဂေါပိ, ပါသာဒေါပိ, ဟမ္မိယမ္ပိ, ဂုဟာပိ, အဋ္ဋောပိ, မာဠောပိ လေဏမ္ပိ, ဝေဠုဂုမ္ဗောပိ, ရုက္ခမူလမ္ပိ, မဏ္ဍပေါပိ, သေနာသနံ, ယတ္ထ ဝါ ပန ဘိက္ခူ ပဋိက္ကမန္တိ, သဗ္ဗမေတံ သေနာသန”န္တိ (ဝိဘ. ၅၂၇)။

အပိ စ – ‘‘ဝိဟာရော အဓုယောဂေ ဟာသာဒေ ဟမ္မိယံ ဂုဟာ’’တိ ဣဒံ ဝိဟာရသေနာသနံ နာမ။ ‘‘မဉ္စော ပီဌံ ဘိသိ ဗိမ္ဗောဟန’’န္တိ ဣဒံ မဉ္စပီဌသေနာသနံ နာမ။ ‘‘စိမိလိကာ စမ္မခဏ္ဍော တိဏသန္ထာရော ပဏ္ဏသန္ထာရော’’တိ ဣဒံ သန္ထတသေနာသနံ နာမ။ ‘‘ယတ္ထ ဝါ ပန ဘိက္ခူ ပဋိက္ကမန္တိ’’တိ ဣဒံ ဩကာသသေနာသနံ နာမာတိ။ ဧဝံ စတုဗ္ဗိဓံ သေနာသနံ ဟောတိ, တံ သဗ္ဗံ သေနာသနဂ္ဂဟဏေန သင်္ဂဟိတမေဝ။

ဣမံ ပနဿ သကုဏသဒိသဿ စာတုဒ္ဒိသဿ ဘိက္ခုနော အနုစ္ဆဝိကသေနာသနံ ဒဿေန္တော အရညံ ရုက္ခမူလန္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အရည**န္တိ နိက္ခမိတွာ ဗဟိ ဣန္ဒခီလာ သဗ္ဗမေတံ အရညန္တိ။ ဣဒံ ဘိက္ခုနီနံ ဝသေန အာဂတံ။ ‘‘အာရညကံ နာမ သေနာသနံ ပဉ္စဓနုသတိကံ ပစ္ဆိမ’’န္တိ (ပါရာ. ၆၅၄) ဣဒံ ပန ဣမဿ ဘိက္ခုနော အနုရူပံ။ တဿ လက္ခဏံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဓုတင်္ဂနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တံ။ **ရုက္ခမူလ**န္တိ ယံ ကိဉ္စိ သန္ဒစ္ဆာယံ ဝိဝိတ္တရုက္ခမူလံ။ **ပဗ္ဗတ**န္တိ သေလံ။ တတ္ထ ဟိ ဥဒကသောဏ္ဍီသု ဥဒကကိစ္စံ ကတွာ သီတာယ ရုက္ခစ္ဆာယာယ နိသိန္နဿ နာနာဒိသာသု ခာယမာနာသု သီတေန ဝါတေန ဗီဇိယမာနဿ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ။ **ကန္ဒရ**န္တိ ကံ ဝုစ္စတိ ဥဒကံ, တေန ဒါရိတံ, ဥဒကေန ဘိန္နံ ပဗ္ဗတပဒေသံ။ ယံ နဒီတုမ္ဗန္တိပိ, နဒီကုဉ္ဇန္တိပိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ ဟိ ရဇတပဋ္ဋသဒိသာ ဝါလိကာ ဟောတိ, မတ္ထကေ မဏိဝိတာနံ ဝိယ ဝနဂဟနံ, မဏိခန္ဓသဒိသံ ဥဒကံ သန္ဒတိ။ ဧဝရူပံ ကန္ဒရံ ဩရုယှ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ဂတ္တာနိ သီတာနိ ကတွာ ဝါလိကံ ဥဿာပေတွာ ပံသုကူလစီဝရံ ပညပေတွာ နိသိန္နဿ သမဏဓမ္မံ ကရောတော စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ။ **ဂိရိဂုဟ**န္တိ ဒွိန္နံ ပဗ္ဗတာနံ အန္တရေ, ဧကသ္မိံယေဝ ဝါ ဥမင်္ဂသဒိသံ မဟာဝိဝရံ သုသာနလက္ခဏံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တံ။ **ဝနပတ္ထ**န္တိ ကာမန္တံ အတိက္ကမိတွာ မနုဿာနံ အနုပစာရဋ္ဌာနံ, ယတ္ထ န ကသန္တိ န ဝပန္တိ, တေနေဝါဟ – ‘‘ဝနပတ္ထန္တိ ဒူရာနမေတံ သေနာသနာနံ အဓိဝစန’’န္တိအာဒိ။ **အဗ္ဘောကာသ**န္တိ အစ္ဆန္နံ။ အာကင်္ခမာနော ပနေတ္ထ စီဝရကုဋိံ ကတွာ ဝသတိ။ **ပလာလပုဉ္ဇ**န္တိ ပလာလရာသိ။ မဟာပလာလပုဉ္ဇတော ဟိ ပလာလံ နိက္ကဍ္ဎိတွာ ပဗ္ဘာရလေဏသဒိသေ အာလယေ ကရောန္တိ, ဂစ္ဆဂုမ္ဗာဒီနမ္ပိ ဥပရိ ပလာလံ ပက္ခိပိတွာ ဟေဋ္ဌာ နိသိန္နာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ပစ္ဆာဘတ္တန္တိ ဘတ္တဿ ပစ္ဆတော။ **ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော**တိ ပိဏ္ဍပါတပရိယေသနတော ပဋိက္ကန္တော။ **ပလ္လင်္က**န္တိ သမန္တတော ဦရုဗဒ္ဓာသနံ။ **အာဘုဇိတွာ**တိ ဗန္ဓိတွာ။ **ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယာ**တိ ဥပရိမံ သရီရံ ဥဇုံ ဌပေတွာ အဋ္ဌာရသ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကဋ္ဌိကေ ကောဋိယာ ကောဋိံ ပဋိပာဒေတွာ။ ဧဝဉ္ဟိ နိသိန္နဿ စမ္မမံသနှာရူနိ န ပဏမန္တိ။ အထဿ ယာ တေသံ ပဏမနပစ္စယာ ခဏေ ခဏေ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, တာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တာသု အနုပ္ပဇ္ဇမာနာသု စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ န ပရိပတတိ, ဝုဍ္ဎိံ ဖာတိံ ဝေပုလ္လံ ဥပဂစ္ဆတိ။ **ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ**တိ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခံ သတိံ ဌပယိတွာ။ မုခသမီပေ ဝါ ကတွာတိ အတ္ထော။ တေနေဝ ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တံ – ‘‘အယံ သတိ ဥပဋ္ဌိတာ ဟောတိ သူပဋ္ဌိတာ နာသိကဂ္ဂေ ဝါ မုခနိမိတ္တေ ဝါ, တေန ဝုစ္စတိ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ’’တိ (ဝိဘ. ၅၃၇)။ အထဝါ **ပရီ**တိ ပရိဂ္ဂဟဋ္ဌော။ **မုခ**န္တိ နိယျာနဋ္ဌော။ **သတီ**တိ ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌော။ တေန ဝုစ္စတိ – ‘‘ပရိမုခံ သတိ’’န္တိ။ ဧဝံ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ ဝုတ္တနယေနပေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တတြာယံ သင်္ခေပေါ – ‘‘ပရိဂ္ဂဟိတနိယျာနသတိံ ကတွာ’’တိ။

၂၁၇. **အဘိဇ္ဈံ လောကေ**တိ ဧတ္ထ လုဇ္ဇနပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ လောကော, တသ္မာ ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု ရာဂံ ပဟာယ ကာမစ္ဆန္ဒံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာတိ အယမေတ္ထတ္ထော။ **ဝိဂတာဘိဇ္ဈေနာ**တိ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ပဟီနတ္တာ ဝိဂတာဘိဇ္ဈေန, န စက္ခုဝိညာဏသဒိသေနာတိ အတ္ထော။ **အဘိဇ္ဈာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတီ**တိ အဘိဇ္ဈာတော စိတ္တံ ပရိမောစေတိ။ ယထာ တံ သာ မုဉ္စတိ စေဝ, မုဉ္စိတွာ စ န ပုန ဂဏှာတိ, ဧဝံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ **ဗျာပါဒပဒောသံ ပဟာယာ**တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဗျာပဇ္ဇတိ ဣမိနာ စိတ္တံ ပူတိကုမ္မာသာဒယော ဝိယ ပုရိမပကတိံ ဝိဇဟတီတိ ဗျာပါဒော။ ဝိကာရာပတ္တိယာ ပဒုဿတိ, ပရံ ဝါ ပဒူသေတိ ဝိနာသေတီတိ ပဒေါသော။ ဥဘယမေတံ ကောဓဿေတံ အဓိဝစနံ။ ထိနံ စိတ္တဂေလညံ။ မိဒ္ဓံ စေတသိကဂေလညံ, ထိနဉ္စ မိဒ္ဓဉ္စ ထိနမိဒ္ဓံ။ **အာလောကသညီ**တိ ရတ္တိမ္ပိ ဒိဝါဒိဋ္ဌာလောကသဉ္ဇာနနသမတ္ထာယ ဝိဂတနီဝရဏာယ ပရိသုဒ္ဓာယ သညာယ သမန္နာဂတော။ **သတော သမ္ပဇာနော**တိ သတိယာ စ ညာဏေန စ သမန္နာဂတော။ ဣဒံ ဥဘယံ အာလောကသညာယ ဥပကာရတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဥဒ္ဓစ္စဉ္စ ကုက္ကုစ္စဉ္စ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ။ **တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော**တိ ဝိစိကိစ္ဆံ တရိတွာ အတိက္ကမိတွာ ဌိတော။ ‘‘ကထမိဒံ ကထမိဒ’’န္တိ ဧဝံ နပ္ပဝတ္တတီတိ အကထံကထီ။ **ကုသလေသု ဓမ္မေသူ**တိ အနဝဇ္ဇေသု ဓမ္မေသု။

‘‘ဣမေ နု ခေါ ကုသလာ ကထမိမေ ကုသလာ’’တိ ဧဝံ န ဝိစိကိစ္ဆတိ။ န ကင်္ခတီတိ အတ္ထော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေ ပော။ ဣမေသု ပန နီဝရဏေသု ဝစနတ္ထလက္ခဏာဒိဘေဒတော ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တံ။

၂၁၈. ယာ ပနာယံ **သေယျထာပိ မဟာရာဇ** တိ ဥပမာ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ဣဏံ အာဒါယာ**တိ ဝဍ္ဎိယာ ဓနံ ဂဟေတွာ။ **ဗျန္တိံ ကရေယျာ**တိ ဝိဂတန္တံ ကရေယျ, ယထာ တေသံ ကာကဏိကမတ္တောပိ ပရိယန္တော နာမ နာဝသိဿတိ, ဧဝံ ကရေယျ; သဗ္ဗသော ပဋိနိယျာတေယျာတိ အတ္ထော။ **တတော နိဒါနန္တိ** အာဏဏျနိဒါနံ။ သော ဟိ ‘‘အဏဏောမှီ’’တိ အာဝဇ္ဇန္တော ဗလဝပါမောဇ္ဇံ လဘတိ, သောမနဿံ အဓိဂစ္ဆတိ, တေန ဝုတ္တံ – **‘‘လဘေထ ပါမောဇ္ဇံ, အဓိဂစ္ဆေယျ သောမနဿ’’န္တိ**။

၂၁၉. ဝိသဘာဂဝေဒနုပ္ပတ္တိယာ ကကစေနေဝ စတုဣရိယာပထံ ဆိန္ဒန္တော အာဗာဓတီတိ အာဗာဓော, သွာဿ အတ္ထီတိ **အာဗာဓိကော**။ တံ သမုဋ္ဌာနေန ဒုက္ခေန **ဒုက္ခိတော။ အဓိမတ္တဂိလာနော** တိ ဗာဠှဂိလာနော။ **နစ္ဆာဒေယျာ**တိ အဓိမတ္တဗျာဓိပရေတတာယ န ရုစ္စေယျ။ **ဗလမတ္တာ** တိ ဗလမေဝ, ဗလဉ္စဿ ကာယေ န ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ **တတောနိဒါနန္တိ** အာရောဂျနိဒါနံ။ တဿ ဟိ – ‘‘အရောဂေါမှီ’’တိ အာဝဇ္ဇယတော တဒုဘယံ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ – **‘‘လဘေထ ပါမောဇ္ဇံ, အဓိဂစ္ဆေယျ သောမနဿ’’** န္တိ။

၂၂၀. **န စဿ ကိဉ္စိ ဘောဂါနံ ဝယော** တိ ကာကဏိကမတ္တမ္ပိ ဘောဂါနံ ဝယော န ဘဝေယျ။ **တတောနိဒါနန္တိ** ဗန္ဓနာမောက္ခနိဒါနံ။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ သဗ္ဗပဒေသု ယောဇေတဗ္ဗံ။

၂၂၁-၂၂၂. **အနတ္တာဓီနော** တိ န အတ္တနိ အဓီနော, အတ္တနော ရုစိယာ ကိဉ္စိ ကာတုံ န လဘတိ။ **ပရာဓီနော**တိ ပရေသု အဓီနော ပရဿေဝ ရုစိယာ ဝတ္တတိ။ **န ယေန ကာမံ ဂမော**တိ ယေန ဒိသာဘာဂေနဿ ဂန္တုကာမတာ ဟောတိ, ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဂမနာယ, တေန ဂန္တုံ န လဘတိ။ **အသဿာ** တိ အသဘာတ။ **ဘုဇိဿော** တိ အတ္တနော သန္တကော။ **တတောနိဒါနန္တိ** ဘုဇိဿနိဒါနံ။ **ကန္တာရဒ္ဓါနမဂ္ဂ** န္တိ ကန္တာရံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ, နိရုဒကံ ဒီဃမဂ္ဂန္တိ အတ္ထော။ **တတောနိဒါနန္တိ** ခေမန္တဘူမိနိဒါနံ။

၂၂၃. **ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏေ အပ္ပဟီနေ**တိ ဧတ္ထ ဘဂဝါ အပ္ပဟီနကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ ဣဏသဒိသံ, သေသာနိ ရောဂါဒိသဒိသာနိ ကတွာ ဒဿေတိ။ တတြာယံ သဒိသတာ။ ယော ဟိ ပရေသံ ဣဏံ ဂဟေတွာ ဝိနာသေတိ, သော တေဟိ ဣဏံ ဒေဟီတိ ဝုစ္စမာနောပိ ဖရုသံ ဝုစ္စမာနောပိ ဗဇ္ဈမာနောပိ ဝဓီယမာနောပိ ကိဉ္စိ ပဋိဗာဟိတုံ န သက္ကောတိ, သဗ္ဗံ တိတိက္ခတိ။ တိတိက္ခာကာရဏံ ဟိဿ တံ ဣဏံ ဟောတိ။ ဧဝမေဝ ယော ယမှိ ကာမစ္ဆန္ဒေန ရဇ္ဇတိ, တဏှာသဟဂတေန တံ ဝတ္ထုံ ဂဏှာတိ, သော တေန ဖရုသံ ဝုစ္စမာနောပိ ဗဇ္ဈမာနောပိ ဝဓီယမာနောပိ သဗ္ဗံ တိတိက္ခတိ, တိတိက္ခာကာရဏံ ဟိဿ သော ကာမစ္ဆန္ဒော ဟောတိ, ဃရသာမိကေဟိ ဝဓီယမာနာနံ ဣတ္ထီနံ ဝိယာတိ, ဧဝံ ဣဏံ ဝိယ ကာမစ္ဆန္ဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ယထာ ပန ပိတ္တရောဂါတုရော မဓုသက္ကရာဒီသုပိ ဒိန္နေသု ပိတ္တရောဂါတုရတာယ တေသံ ရသံ န ဝိန္ဒတိ, ‘‘တိတ္တကံ တိတ္တက’’န္တိ ဥဂ္ဂိရတိယေဝ။ ဧဝမေဝ ဗျာပန္နစိတ္တော ဟိတကာမေဟိ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဩဝဒိယမာနော ဩဝါဒံ န ဂဏှာတိ။ ‘‘အတိ ဝိယ မေ တုမှေ ဥပဒ္ဒဝေထာ’’တိအာဒီနိ ဝတွာ ဝိဗ္ဘမတိ။ ပိတ္တရောဂါတုရတာယ သော ပုရိသော မဓုသက္ကရာဒီနံ ဝိယ ကောဓာတုရတာယ ဈာနသုခါဒိဘေဒံ သာသနရသံ န ဝိန္ဒတီတိ။ ဧဝံ ရောဂေါ ဝိယ ဗျာပါဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ယထာ ပန နက္ခတ္တဒိဝသေ ဗန္ဓနာဂါရေ ဗဒ္ဓေါ ပုရိသော နက္ခတ္တဿ နေဝ အာဒိံ န မဇ္ဈံ န ပရိယောသာနံ ပဿတိ။ သော ဒုတိယဒိဝသေ မုတ္တော အဟော ဟိယျော နက္ခတ္တံ မနာပံ, အဟော နစ္စံ, အဟော ဂီတန္တိအာဒီနိ သုတွာပိ ပဋိဝစနံ န ဒေတိ။ ကိံ ကာရဏာ? နက္ခတ္တဿ အနနုဘူတတ္တာ။ ဧဝမေဝ ထိနမိဒ္ဓါဘိဘူတော ဘိက္ခု ဝိစိတ္တနယေပိ ဓမ္မဿဝနေ ပဝတ္တမာနေ နေဝ တဿ အာဒိံ န မဇ္ဈံ န ပရိယောသာနံ ဇာနာတိ။ သောပိ ဥဋ္ဌိတေ ဓမ္မဿဝနေ အဟော ဓမ္မဿဝနံ, အဟော ကာရဏံ, အဟော ဥပမာတိ ဓမ္မဿဝနဿ ဝဏ္ဏံ ဘဏမာနာနံ သုတွာပိ ပဋိဝစနံ န ဒေတိ။ ကိံ ကာရဏာ? ထိနမိဒ္ဓဝသေန ဓမ္မကထာယ အနနုဘူတတ္တာ။ ဧဝံ ဗန္ဓနာဂါရံ ဝိယ **ထိနမိဒ္ဓံ** ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယထာ ပန နက္ခတ္တံ ကီဠန္တောပိ ဒါသော – “ဣဒံ နာမ အစ္စာယိကံ ကရဏီယံ အတ္ထိ, သီဃံ တတ္ထ ဂစ္ဆာဟိ။ နော စေ ဂစ္ဆသိ, ဟတ္ထပါဒံ ဝါ တေ ဆိန္ဒာမိ ကဏ္ဏနာသံ ဝါ”တိ ဝုတ္တော သီဃံ ဂစ္ဆတိယေဝ။ နက္ခတ္တဿ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ အနုဘဝိတုံ န လဘတိ, ကသ္မာ? ပရာဓီနတာယ, ဧဝမေဝ ဝိနယေ အပကတညုနာ ဝိဝေကတ္ထာယ အရညံ ပဝိဋ္ဌေနာပိ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ အန္တမသော ကပ္ပိယမံသေပိ အကပ္ပိယမံသသညာယ ဥပ္ပန္နာယ ဝိဝေကံ ပဟာယ သီလဝိသောဓနတ္ထံ ဝိနယဓရဿ သန္တိကံ ဂန္တဗ္ဗံ ဟောတိ, ဝိဝေကသုခံ အနုဘဝိတုံ န လဘတိ, ကသ္မာ? ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စာဘိဘူတတာယာတိ။ ဧဝံ ဒါသဗျံ ဝိယ **ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စံ** ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယထာ ပန ကန္တာရဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ပုရိသော စောရေဟိ မနုဿာနံ ဝိလုတ္တောကာသံ ပဟတောကာသဉ္စ ဒိသွာ ဒဏ္ဍကသဒ္ဒေနပိ သကုဏသဒ္ဒေနပိ “စောရာ အာဂတာ”တိ ဥဿင်္ကိတပရိသင်္ကိတောဝ ဟောတိ, ဂစ္ဆတိပိ တိဋ္ဌတိပိ နိဝတ္တတိပိ, ဂတဋ္ဌာနတော အဂတဋ္ဌာနမေဝ ဗဟုတရံ ဟောတိ။ သော ကိစ္ဆေန ကသိရေန ခေမန္တဘူမိံ ပါပုဏာတိ ဝါ န ဝါ ပါပုဏာတိ။ ဧဝမေဝ ယဿ အဋ္ဌသု ဌာနေသု ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ, သော – “ဗုဒ္ဓေါ နု ခေါ, နော နု ခေါ ဗုဒ္ဓေါ”တိအာဒိနာ နယေန ဝိစိကိစ္ဆန္တော အဓိမုစ္စိတွာ သဒ္ဓါယ ဂဏှိတုံ န သက္ကောတိ။ အသက္ကောန္တော မဂ္ဂံ ဝါ ဖလံ ဝါ န ပါပုဏာတီတိ။ ယထာ ကန္တာရဒ္ဓါနမဂ္ဂေ – “စောရာ အတ္ထိ နတ္ထီ”တိ ပုနပ္ပုနံ အာသပ္ပနပရိသပ္ပနံ အပရိယောဂါဟနံ ဆမ္ဘိတတ္တံ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒေန္တော ခေမန္တပတ္တိယာ အန္တရာယံ ကရောတိ, ဧဝံ ဝိစိကိစ္ဆာပိ – “ဗုဒ္ဓေါ နု ခေါ, န ဗုဒ္ဓေါ”တိအာဒိနာ နယေန ပုနပ္ပုနံ အာသပ္ပနပရိသပ္ပနံ အပရိယောဂါဟနံ ဆမ္ဘိတတ္တံ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒယမာနာ အရိယဘူမိပ္ပတ္တိယာ အန္တရာယံ ကရောတီတိ ကန္တာရဒ္ဓါနမဂ္ဂေါ ဝိယ **ဝိစိကိစ္ဆာ** ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၂၂၄. ဣဒါနိ – **“သေယျထာပိ, မဟာရာဇ, အာဏဏျ”**န္တိ ဧတ္ထ ဘဂဝါ ပဟီနကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ အာဏဏျာဒိသဒိသံ, သေသာနိ အာရောဂျာဒိသဒိသာနိ ကတွာ ဒဿေတိ။ တတြာယံ သဒိသတာ, ယထာ ဟိ ပုရိသော ဣဏံ အာဒါယ ကမ္မန္တေ ပယောဇေတွာ သမိဒ္ဓတံ ပတ္တော – “ဣဒံ ဣဏံ နာမ ပလိဗောဓမူလ”န္တိ စိန္တေတွာ သဝဍ္ဍိကံ ဣဏံ နိယျာတေတွာ ပဏ္ဏံ ဖာလာပေယျ။ အထဿ တတော ပဋ္ဌာယ နေဝ ကောစိ ဒူတံ ပေသေတိ, န ပဏ္ဏံ။ သော ဣဏသာမိကေ ဒိသွာပိ သစေ ဣစ္ဆတိ, အာသနာ ဥဋ္ဌဟတိ, နော စေ န ဥဋ္ဌဟတိ, ကသ္မာ? တေဟိ သဒ္ဓိံ နိလ္လေပတာယ အလဂ္ဂတာယ။ ဧဝမေဝ ဘိက္ခု – “အယံ **ကာမစ္ဆန္ဒော** နာမ ပလိဗောဓမူလ”န္တိ စိန္တေတွာ ဆ ဓမ္မေ ဘာဝေတွာ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ ပဇဟတိ။ တေ ပန ဆ ဓမ္မေ မဟာသတိပဋ္ဌာနေ ဝဏ္ဏယိဿာမ။ တဿေဝံ ပဟီနကာမစ္ဆန္ဒဿ ယထာ ဣဏမုတ္တဿ ပုရိသဿ ဣဏသာမိကေ ဒိသွာ နေဝ ဘယံ န ဆမ္ဘိတတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝမေဝ ပရဝတ္ထုမှိ နေဝ သင်္ဂေါ န ဗန္ဓော ဟောတိ။ ဒိဗ္ဗာနိပိ ရူပါနိ ပဿတော ကိလေသော န သမုဒါစရတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ အာဏဏျမိဝ ကာမစ္ဆန္ဒပ္ပဟာနံ အာဟ။

ယထာ ပန သော ပိတ္တရောဂါတုရော ပုရိသော ဘေသဇ္ဇကိရိယာယ တံ ရောဂံ ဝူပသမေတွာ တတော ပဋ္ဌာယ မဓုသက္ကရာဒီနံ ရသံ ဝိန္ဒတိ။ ဧဝမေဝ ဘိက္ခု “အယံ **ဗျာပါဒေါ** နာမ မဟာ အနတ္ထကရော”တိ ဆ ဓမ္မေ ဘာဝေတွာ ဗျာပါဒနီဝရဏံ ပဇဟတိ။ သဗ္ဗနီဝရဏေသု ဆ ဓမ္မေ မဟာသတိပဋ္ဌာနေယေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။ န ကေဝလဉ္စ တေယေဝ, ယေပိ ထိနမိဒ္ဓါဒီနံ ပဟာနာယ ဘာဝေတဗ္ဗာ, တေပိ သဗ္ဗေ တတ္ထေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။ သော ဧဝံ ပဟီနဗျာပါဒော ယထာ ပိတ္တရောဂဝိမုတ္တော ပုရိသော မဓုသက္ကရာဒီနံ ရသံ သမ္ပိယာယမာနော ပဋိသေဝတိ, ဧဝမေဝ အာစာရပဏ္ဏတ္တိအာဒီနိ သိက္ခာပဒါနိ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သမ္ပိယာယမာနော သိက္ခတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ အာရောဂျမိဝ ဗျာပါဒပ္ပဟာနံ အာဟ။

ယထာ သော နက္ခတ္တဒိဝသေ ဗန္ဓနာဂါရံ ပဝေသိတော ပုရိသော အပရသ္မိံ နက္ခတ္တဒိဝသေ – “ပုဗ္ဗေပိ အဟံ ပမာဒဒေါသေန ဗဒ္ဓေါ, တေန နက္ခတ္တံ နာနုဘဝိံ။ ဣဒါနိ အပ္ပမတ္တော ဘဝိဿာမီ”တိ ယထာဿ ပစ္စတ္ထိကာ ဩကာသံ န လဘန္တိ, ဧဝံ အပ္ပမတ္တော ဟုတွာ နက္ခတ္တံ အနုဘဝိတွာ – ‘အဟော နက္ခတ္တံ, အဟော နက္ခတ္တ’န္တိ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ, ဧဝမေဝ ဘိက္ခု – “ဣဒံ **ထိနမိဒ္ဓံ** နာမ မဟာအနတ္ထကရ”န္တိ ဆ ဓမ္မေ ဘာဝေတွာ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏံ ပဇဟတိ, သော ဧဝံ ပဟီနထိနမိဒ္ဓော ယထာ ဗန္ဓနာ မုတ္တော ပုရိသော သတ္တာဟမ္ပိ နက္ခတ္တဿ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ အနုဘဝတိ, ဧဝမေဝ ဓမ္မနက္ခတ္တဿ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ အနုဘဝန္တော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ ဗန္ဓနာ မောက္ခမိဝ ထိနမိဒ္ဓပ္ပဟာနံ အာဟ။

ယထာ ပန အသော ကိဉ္စိဒေဝ မိတ္တံ ဥပနိဿာယ သာမိကာနံ ဓနံ ဒတွာ အတ္တာနံ ဘုဇိဿံ ကတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ယံ ဣစ္ဆတိ, တံ ကရောတိ။ ဧဝမေဝ ဘိက္ခု – ''ဣဒံ **ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စံ** နာမ မဟာ အနတ္ထကရ''န္တိ ဆ ဓမ္မေ ဘာဝေတွာ ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဇဟတိ။ သော ဇဟံ ပဟီနဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စော ယထာ ဘုဇိဿော ပုရိသော ယံ ဣစ္ဆတိ, တံ ကရောတိ, န တံ ကောစိ ဗလက္ကာရေန တတော နိဝတ္တေတိ , ဧဝမေဝ ယထာ သုခံ နေက္ခမ္မပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇတိ, န တံ ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စံ ဗလက္ကာရေန တတော နိဝတ္တေတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ ဘုဇိဿံ ဝိယ ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စပ္ပဟာနံ အာဟ။

ယထာ ဗလဝါ ပုရိသော ဟတ္ထသာရံ ဂဟေတွာ သဇ္ဇာဝုဓော သပရိဝါရော ကန္တာရံ ပဋိပဇ္ဇေယျ, တံ စောရာ ဒူရတောဝ ဒိသွာ ပလာယေယျုံ။ သော သောတ္ထိနာ တံ ကန္တာရံ နိတ္ထရိတွာ ခေမန္တံ ပတ္တော ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော အဿ။ ဧဝမေဝ ဘိက္ခု ''အယံ **ဝိစိကိစ္ဆာ** နာမ မဟာ အနတ္ထကာရိကာ''တိ ဆ ဓမ္မေ ဘာဝေတွာ ဝိစိကိစ္ဆံ ပဇဟတိ ။ သော ဇဟံ ပဟီနဝိစိကိစ္ဆော ယထာ ဗလဝါ ပုရိသော သဇ္ဇာဝုဓော သပရိဝါရော နိဗ္ဘယော စောရေ တိဏံ ဝိယ အဂဏေတွာ သောတ္ထိနာ နိက္ခမိတွာ ခေမန္တဘူမိံ ပာပုဏာတိ, ဧဝမေဝ ဘိက္ခု ဒုစ္စရိတကန္တာရံ နိတ္ထရိတွာ ပရမံ ခေမန္တဘူမိံ အမတံ မဟာနိဗ္ဗာနံ ပာပုဏာတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ ခေမန္တဘူမိံ ဝိယ ဝိစိကိစ္ဆာပဟာနံ အာဟ။

၂၂၅. **ပာမောဇ္ဇံ ဇာယတီ** တိ တုဋ္ဌာကာရော ဇာယတိ။ **ပမုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတီ** တိ တုဋ္ဌဿ သကလသရီရံ ခောဘယမာနာ ပီတိ ဇာယတိ။ **ပီတိမနဿ ကာယော ပဿမ္ဘတီ** တိ ပီတိသမ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ပုဂ္ဂလဿ နာမကာယော ပဿမ္ဘတိ, ဝိဂတဒရထော ဟောတိ။ **သုခံ ဝေဒေတီ**တိ ကာယိကမ္ပိ စေတသိကမ္ပိ သုခံ ဝေဒယတိ။ **စိတ္တံ သမာဓိယတီ**တိ ဣမိနာ နေက္ခမ္မသုခေန သုခိတဿ ဥပစာရဝသေနပိ အပ္ပနာဝသေနပိ စိတ္တံ သမာဓိယတိ။

ပဌမဇ္ဈာနကထာ

၂၂၆. **သော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ** တိအာဒိ ပန ဥပစာရသမာဓိနာ သမာဟိတေ စိတ္တေ ဥပရိဝိသေသဒဿနတ္ထံ အပ္ပနာသမာဓိနာ သမာဟိတေ စိတ္တေ တဿ သမာဓိနော ပဘေဒဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဣမမေဝ ကာယန္တိ** ဣမံ ကရဇကာယံ။ **အဘိသန္ဒေတီ** တိ တေမေတိ သ္နေဟေတိ, သဗ္ဗတ္ထ ပဝတ္တပီတိသုခံ ကရောတိ။ **ပရိသန္ဒေတီ** တိ သမန္တတော သန္ဒေတိ။ **ပရိပူရေတီ**တိ ဝါယုနာ ဘသ္တံ ဝိယ ပူရေတိ။ **ပရိပ္ဖရတီ**တိ သမန္တတော ဖုသတိ။ **သဗ္ဗာဝတော ကာယဿာ** တိ အဿ ဘိက္ခုနော သဗ္ဗကောဋ္ဌာသဝတော ကာယဿ ကိဉ္စိ ဥပာဒိန္နကသန္တတိပဝတ္တိဋ္ဌာနေ ဆဝိမံသလောဟိတာနုဂတံ အဏုမတ္တမ္ပိ ဌာနံ ပဌမဇ္ဈာနသုခေန အဖုဋ္ဌံ နာမ န ဟောတိ။

၂၂၇. **ဒက္ခော** တိ ဆေကော ပဋိဗလော နှာနီယစုဏ္ဏာနိ ကာတုဉ္စေဝ ပယောဇေတုဉ္စ သန္နေတုဉ္စ။ **ကံသထာလေ**တိ ယေန ကေနစိ လောဟေန ကတဘာဇနေ။ မတ္တိကာဘာဇနံ ပန ထိရံ န ဟောတိ။ သန္နေန္တဿ ဘိဇ္ဇတိ။ တသ္မာ တံ န ဒဿေတိ။ **ပရိပ္ဖောသကံ ပရိပ္ဖောသက** န္တိ သိဉ္စိတွာ သိဉ္စိတွာ။ **သန္နေယျာ** တိ တမဟတ္ထေန ကံသထာလံ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန ပမာဏယုတ္တံ ဥဒကံ သိဉ္စိတွာ သိဉ္စိတွာ ပရိမဒ္ဒန္တော ပိဏ္ဍံ ကရေယျ။ **သ္နေဟာနုဂတာ** တိ ဥဒကသိနေဟေန အနုဂတာ။ **သ္နေဟပရေတာ** တိ ဥဒကသိနေဟေန ပရိဂ္ဂဟိတာ။ **သန္တရဗာဟိရာ** တိ သဒ္ဓိံ အန္တောပဒေသေန စေဝ ဗဟိပဒေသေန စ သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ဥဒကသိနေဟေန ဖုဋ္ဌာတိ အတ္ထော။ **န စ ပဃ္ဃရဏီ**တိ န စ ဗိန္ဒု ဗိန္ဒု ဥဒကံ ပဃ္ဃရတိ, သက္ကာ ဟောတိ ဟတ္ထေနပိ ဒွိဟိပိ တီဟိပိ အင်္ဂုလီဟိ ဂဟေတုံ ဩဝဋ္ဋိကာယပိ ကာတုန္တိ အတ္ထော။

ဒုတိယဇ္ဈာနကထာ

၂၂၈-၂၂၉. ဒုတိယဇ္ဈာနသုခူပမာယံ **ဥဗ္ဘိဒေါဒကော** တိ ဥဗ္ဘိန္နဥဒကော, န ဟေဋ္ဌာ ဥဗ္ဘိဇ္ဇိတွာ ဥဂ္ဂစ္ဆနက ဥဒကော။ အန္တောယေဝ ပန ဥဗ္ဘိဇ္ဇနကဥဒကောတိ အတ္ထော။ **အာယမုခန္တိ** အာဂမနမဂ္ဂေါ။ **ဒေဝေါ**တိ မေဃော။ **ကာလေန ကာလန္တိ** ကာလေ ကာလေ, အန္ဝဍ္ဍမာသံ ဝါ အနုဒသာဟံ ဝါတိ အတ္ထော။ **ဓာရန္တိ** ဝုဋ္ဌိံ။ **န အနုပ္ပဝေစ္ဆေယျာ**တိ န စ ပဝေသေယျ, န ဝဿေယျာတိ အတ္ထော။ **သီတာ ဝါရိဓာရာ ဥဗ္ဘိဇ္ဇိတွာ** တိ သီတံ ဓာရံ ဥဂ္ဂန္တွာ ရဟာဒံ ပူရယမာနံ ဥဗ္ဘိဇ္ဇိတွာ။ ဟေဋ္ဌာ ဥဂ္ဂစ္ဆနဥဒကဉှိ ဥဂ္ဂန္တွာ ဥဂ္ဂန္တွာ ဘိဇ္ဇန္တံ ဥဒကံ ခောဘေတိ, စတူဟိ ဒိသာဟိ ပဝိသနဥဒကံ ပုရာဏပဏ္ဏတိဏကဋ္ဌဒဏ္ဍကာဒီဟိ ဥဒကံ ခောဘေတိ, ဝုဋ္ဌိဥဒကံ ဓာရာနိပါတပုဗ္ဗုဠ

ဋ္ဌကေဟိ ဥဒကံ ခေါဘေတိ။ သန္ဒိသိန္ဒမေဝ ပန ဟုတွာ ဣဒ္ဓိနိမ္မိတမိဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဥဒကံ ဣမံ ပဒေသံ ဖရတိ, ဣမံ ပဒေသံ န ဖရတီတိ နတ္ထိ, တေန အဖုဋ္ဌောကာသော နာမ န ဟောတီတိ။ တတ္ထ ရဟဒော ဝိယ ကရဇကာယော။ ဥဒကံ ဝိယ ဒုတိယဇ္ဈာနသုခံ။ သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတိယဇ္ဈာနကထာ

၂၃၀-၂၃၁. တတိယဇ္ဈာနသုခူပမာယံ ဥပ္ပလာနိ ဧတ္ထ သန္တီတိ ဥပ္ပလိနီ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ သေတရတ္တနီလေသု ယံ ကိဉ္စိ ဥပ္ပလံ ဥပ္ပလမေဝ။ ဦနကသတပတ္တံ ပုဏ္ဍရီကံ, သတပတ္တံ ပဒုမံ။ ပတ္တနိယမံ ဝါ ဝိနာပိ သေတံ ပဒုမံ, ရတ္တံ ပုဏ္ဍရီကန္တိ အယမေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော။ **ဥဒကာနုဂ္ဂတာနီ**တိ ဥဒကတော န ဥဂ္ဂတာနိ။ **အန္တော နိမုဂ္ဂပောသီနီ**တိ ဥဒကတလဿ အန္တော နိမုဂ္ဂာနိယေဝ ဟုတွာ ပောသီနိ, ဝဍ္ဎိနီတိ အတ္ထော။ သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စတုတ္ထဇ္ဈာနကထာ

၂၃၂-၂၃၃. စတုတ္ထဇ္ဈာနသုခူပမာယံ **ပရိသုဒ္ဓေန စေတသာ ပရိယောဒာတေနာ**တိ ဧတ္ထ နိရုပက္ကိလေသဋ္ဌေန ပရိသုဒ္ဓံ, ပဘဿရဋ္ဌေန ပရိယောဒာတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဩဒါတေန ဝတ္ထေနာ**တိ ဣဒံ ဥတုဖရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ကိလိဋ္ဌဝတ္ထေန ဟိ ဥတုဖရဏံ န ဟောတိ, တင်္ခဏဓောတပရိသုဒ္ဓေန ဥတုဖရဏံ ဗလဝံ ဟောတိ။ ဣမိဿာယ ဟိ ဥပမာယ ဝတ္ထံ ဝိယ ကရဇကာယော, ဥတုဖရဏံ ဝိယ စတုတ္ထဇ္ဈာနသုခံ။ တသ္မာ ယထာ သုနှာတဿ ပုရိသဿ ပရိသုဒ္ဓံ ဝတ္ထံ သသီသံ ပါရုပိတွာ နိသိန္နဿ သရီရတော ဥတု သဗ္ဗမေဝ ဝတ္ထံ ဖရတိ။ န ကောစိ ဝတ္ထဿ အဖုဋ္ဌောကာသော ဟောတိ။ ဧဝံ စတုတ္ထဇ္ဈာနသုခေန ဘိက္ခုနော ကရဇကာယဿ န ကောစိ ဩကာသော အဖုဋ္ဌော ဟောတီတိ။ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣမေသံ ပန စတုန္နံ ဈာနာနံ အနုပဒဝဏ္ဏနာ စ ဘာဝနာနယော စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တောတိ ဣဓ န ဝိတ္ထာရိတော။

ဧတ္တာဝတာ စေသ ရူပဇ္ဈာနလာဘီယေဝ, န အရူပဇ္ဈာနလာဘီတိ န ဝေဒိတဗ္ဗော။ န ဟိ အဋ္ဌသု သမာပတ္တီသု စုဒ္ဒသဟာကာရေဟိ စိဏ္ဏဝသီဘာဝံ ဝိနာ ဥပရိ အဘိညာဓိဂမော ဟောတိ။ ပါဠိယံ ပန ရူပဇ္ဈာနာနိယေဝ အာဂတာနိ။ အရူပဇ္ဈာနာနိ အာဟရိတွာ ကထေတဗ္ဗာနိ။

ဝိပဿနာဉာဏကထာ

၂၃၄. **သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ။ပေ။ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ**တိ သော စုဒ္ဒသဟာကာရေဟိ အဋ္ဌသု သမာပတ္တီသု စိဏ္ဏဝသီဘာဝေ ဘိက္ခူတိ ဒဿေတိ ။ သေသမေတ္ထ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဉာဏဒဿနာယ စိတ္တံ အဘိနီဟရတီ**တိ ဧတ္ထ **ဉာဏဒဿန**န္တိ မဂ္ဂဉာဏမ္ပိ, ဝုစ္စတိ ဖလဉာဏမ္ပိ, သဗ္ဗညုတညာဏမ္ပိ, ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏမ္ပိ, ဝိပဿနာဉာဏမ္ပိ။ "ကိံ နု ခေါ, အာဝုသော, ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓတ္ထံ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ"တိ (မဟာနိ. ၁.၂၅၇) ဧတ္ထ ဟိ မဂ္ဂဉာဏံ ဉာဏဒဿနန္တိ ဝုတ္တံ။ "အယမညော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသော အဓိဂတော ဖာသုဝိဟာရော"တိ (မ. နိ. ၁.၃၂၈) ဧတ္ထ ဖလဉာဏံ။ "ဘဂဝတောပိ ခေါ ဉာဏဒဿနံ ဥဒပါဒိ သတ္တာဟကာလင်္ကတော အာဠာရော ကာလာမော"တိ (မဟာဝ. ၁၀) ဧတ္ထ သဗ္ဗညုတညာဏံ။ "ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿနံ ဥဒပါဒိ အကုပ္ပါ မေ ဝိမုတ္တိ, အယမန္တိမာ ဇာတီ"တိ (မဟာဝ. ၁၆) ဧတ္ထ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ။ ဣဓ ပန ဉာဏဒဿနာယ စိတ္တန္တိ ဣဒံ ဝိပဿနာဉာဏံ ဉာဏဒဿနန္တိ ဝုတ္တန္တိ။

အဘိနီဟရတီတိ ဝိပဿနာဉာဏဿ နိဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ တန္နိန္နံ တပ္ပောဏံ တပ္ပဗ္ဘာရံ ကရောတိ။ **ရူပီ**တိ အာဒီနမတ္ထော ဝုတ္တောယေဝ။ **ဩဒနကုမ္မာသူပစယော**တိ ဩဒနေန စေဝ ကုမ္မာသေန စ ဥပစိတော ဝဍ္ဎိတော။ **အနိစ္စုစ္ဆာဒနပရိမဒ္ဒနဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မော**တိ ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စဓမ္မော။ ဒုဂ္ဂန္ဓဝိဃာတတ္ထာယ တနုဝိလေပနေန ဥစ္ဆာဒနဓမ္မော။ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါဗာဓဝိနောဒနတ္ထာယ ခုဒ္ဒကသမ္ဗာဟနေန ပရိမဒ္ဒနဓမ္မော။ ဒဟရကာလေ ဝါ ဦရူသု သယာပေတွာ ဂဗ္ဘဝါသေန ဒုဿဏ္ဌိတာနံ တေသံ တေသံ အင်္ဂါနံ သဏ္ဌာနသမ္ပာဒနတ္ထံ အဉ္ဆနပီဠနာဒိဝသေန ပရိမဒ္ဒနဓမ္မော။ ဧဝံ ပရိဟရိတောပိ ဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မော ဘိဇ္ဇတိ စေဝ ဝိကိရတိ စ, ဧဝံ သဘာဝေါတိ အတ္

ထော။ တတ္ထ **ရူပီ စာတုမဟာဘူတိကော**တိအာဒီသု ဆဟိ ပဒေဟိ သမုဒယော ကထိတော။ အနိစ္စပဒေန သင်္ခိံ ပစ္ဆိမေဟိ ဒွီဟိ အတ္ထင်္ဂမော။ **တေ္တ သိတံ တေ္တ ပဋိဗဒ္ဓ**န္တိ တေ္တ စာတုမဟာဘူတိကေ ကာယေ နိဿိတဉ္စ ပဋိဗဒ္ဓဉ္စ။

၂၃၅. **သုဘော**တိ သုန္ဒရော။ **ဇာတိမာ**တိ ပရိသုဒ္ဓာကရသမုဋ္ဌိတော။ **သုပရိကမ္မကတော**တိ သုဋ္ဌု ကတပရိကမ္မော အပနီတပာသာဏသက္ခရော။ **အစ္ဆော** တိ တနုစ္ဆဝိ။ **ဝိပ္ပသန္နော** တိ သုဋ္ဌု ပသန္နော။ **သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နော** တိ ဓောဝနဝေဓနာဒီဟိ သဗ္ဗေဟိ အာကာရေဟိ သမ္ပန္နော။ **နီလ**န္တိအာဒီဟိ ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတိ။ တာဒိသဉှိ အာဝုတံ ပာကဋံ ဟောတိ။ **ဧဝမေဝ ခော**တိ ဧတ္ထ ဧဝံ ဥပမာသံသန္ဒနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မဏိ ဝိယ ဟိ ကရဇကာယော။ အာဝုတသုတ္တံ ဝိယ ဝိပဿနာဉာဏံ။ စက္ခုမာ ပုရိသော ဝိယ ဝိပဿနာလာဘီ ဘိက္ခု, ဟတ္ထေ ကရိတွာ ပစ္စဝေက္ခတော အယံ ခော မဏီတိ မဏိနော အာဝိဘူတကာလော ဝိယ ဝိပဿနာဉာဏံ, အဘိနီဟရိတွာ နိသိန္နဿ ဘိက္ခုနော စာတုမဟာဘူတိကကာယဿ အာဝိဘူတကာလော, တတြိဒံ သုတ္တံ အာဝုတန္တိ သုတ္တဿာဝိဘူတကာလော ဝိယ ဝိပဿနာဉာဏံ, အဘိနီဟရိတွာ နိသိန္နဿ ဘိက္ခုနော တဒာရမ္မဏာနံ ဖဿပဉ္စမကာနံ ဝါ သဗ္ဗစိတ္တစေတသိကာနံ ဝါ ဝိပဿနာဉာဏဿေဝ ဝါ အာဝိဘူတကာလောတိ။

ကိဉ္စာပိ ဝိပဿနာဉာဏံ မဂ္ဂဉာဏာနန္တရံ။ ဧဝံ သန္တေပိ ယသ္မာ အဘိညာဝါရေ အာရဒ္ဓေ ဧတဿ အန္တရာ ဝါရော နတ္ထိ တသ္မာ ဣဓေဝ ဒဿိတံ။ ယသ္မာ စ အနိစ္စာဒိဝသေန အကတသမ္မသနဿ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ဘေရဝံ သဒ္ဒံ သုဏတော, ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိယာ ဘေရဝေ ခန္ဓေ အနုဿရတော, ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဘေရဝမ္ပိ ရူပံ ပဿတော ဘယသန္တာသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န အနိစ္စာဒိဝသေန ကတသမ္မသနဿ တသ္မာ အဘိညံ ပတ္တဿ ဘယဝိနောဒနဟေတုသမ္ပာဒနတ္ထမ္ပိ ဣဒံ ဣဓေဝ ဒဿိတံ။ အပိ စ ယသ္မာ ဝိပဿနာသုခံ နာမေတံ မဂ္ဂဖလသုခသမ္ပာဒကံ ပာဋိယေက္ကံ သန္ဒိဋ္ဌိကံ သာမညဖလံ တသ္မာပိ အာဒိတောဝ ဣဒံ ဣဓ ဒဿိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

မနောမယိဒ္ဓိဉာဏကထာ

၂၃၆-၂၃၇. **မနောမယ**န္တိ မနေန နိဗ္ဗတ္တိတံ။ **သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂိ**န္တိ သဗ္ဗေဟိ အင်္ဂေဟိ စ ပစ္စင်္ဂေဟိ စ သမန္နာဂတံ။ **အဟီနိန္ဒြိယ**န္တိ သဏ္ဌာနဝသေန အဝိကလိန္ဒြိယံ။ ဣဒ္ဓိမတာ နိမ္မိတရူပဉှိ သစေ ဣဒ္ဓိမာ ဩဒါတော တမ္ပိ ဩဒါတံ။ သစေ အဝိဒ္ဓကဏ္ဏော တမ္ပိ အဝိဒ္ဓကဏ္ဏန္တိ ဧဝံ သဗ္ဗာကာရေဟိ တေန သဒိသမေဝ ဟောတိ။ **မုဉ္ဇမှာ ဤသိက**န္တိအာဒိ ဥပမာတ္တယမ္ပိ ဟိ သဒိသဘာဝဒဿနတ္ထမေဝ ဝုတ္တံ။ မုဉ္ဇသဒိသာ ဧဝ ဟိ တဿ အန္တော ဤသိကာ ဟောတိ။ ကောသိသဒိသောယေဝ အသိ, ဝဋ္ဋာယ ကောသိယာ ဝဋ္ဋံ အသိမေဝ ပက္ခိပန္တိ, ပတ္ထဋာယ ပတ္ထဋံ။ **ကရဏ္ဍာ** တိ ဣဒမ္ပိ အဟိကဉ္စုကဿ နာမံ, န ဝိလီဝကရဏ္ဍကဿ။ အဟိကဉ္စုကော ဟိ အဟိနာ သဒိသောဝ ဟောတိ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ “ပုရိသော အဟိံ ကရဏ္ဍာ ဥဒ္ဓရေယျာ”တိ ဟတ္ထေန ဥဒ္ဓရမာနော ဝိယ ဒဿိတော, အထ ခော စိတ္တေနေဝဿ ဥဒ္ဓရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယဉှိ အဟိ နာမ သဇာတိယံ ဌိတော, ကဋ္ဌန္တရံ ဝါ ရုက္ခန္တရံ ဝါ နိဿာယ, တစတော သရီရံ နိက္ကဍ္ဎနပ္ပယောဂသင်္ခါတေန ထာမေန, သရီရံ ခာဒယမာနံ ဝိယ ပုရာဏတစံ ဇိဂုစ္ဆန္တောတိ ဣမေဟိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သယမေဝ ကဉ္စုကံ ပဇဟတိ, န သက္កာ တတော အညေန ဥဒ္ဓရိတုံ, တသ္မာ စိတ္တေန ဥဒ္ဓရဏံ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ မုဉ္ဇာဒိသဒိသံ ဣမဿ ဘိက္ခုနော သရီရံ, ဤသိကာဒိသဒိသံ နိမ္မိတရူပန္တိ။ ဣဒမေတ္ထ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ။ နိမ္မာနဝိဓာနံ ပနေတ္ထ ပရတော စ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒိပဉ္စအဘိညာကထာ သဗ္ဗာကာရေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတာတိ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဥပမာမတ္တမေဝ ဟိ ဣဓ အဓိကံ။

ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏာဒိကထာ

၂၃၈-၂၃၉. တတ္ထ ဆေကကုမ္ဘကာရာဒယော ဝိယ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏလာဘီ ဘိက္ခု ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သုပရိကမ္မကတမတ္တိကာဒယော ဝိယ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဘာဇနဝိကတိအာဒိကရဏံ ဝိယ တဿ ဘိက္ခုနော ဝိကုဗ္ဗနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၂၄၀-၂၄၁. ဒိဗ္ဗသောတဉာဏူပမာယံ ယသ္မာ ကန္တာရဒ္ဓာနမဂ္ဂေ သာသင်္ကော ဟောတိ သပ္ပဋိဘယော။ တတ္ထ ဥဿင်္ကိတပရိသင်္ကိတေန ‘အယံ ဘေရိသဒ္ဒော’, ‘အယံ မုဒိင်္ဂသဒ္ဒော’တိ န သက္ကာ ဝဝတ္ထပေတုံ, တသ္မာ ကန္တာရဂ္ဂဟဏံ အကတွာ ခေမမဂ္ဂံ ဒဿေန္တော **အဒ္ဓာနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော**တိ အာဟ။ အပ္ပဋိဘယဉှိ ခေမမဂ္ဂံ သီသေ သာဋကံ ကတွာ သဏိကံ ပဋိပန္နော ဝုတ္တပ္ပကာရေ သဒ္ဒေ သုခံ ဝဝတ္ထပေတိ။ တဿ သဝနေန တေသံ တေသံ သဒ္ဒါနံ အာဝိဘူတကာလော ဝိယ ယောဂိနော ဒူရသန္တိကဘေဒာနံ ဒိဗ္ဗာနဉ္စေဝ မာနုဿကာနဉ္စ သဒ္ဒါနံ အာဝိဘူတကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၄၂-၂၄၃. စေတောပရိယဉာဏူပမာယံ **ဒဟရော**တိ တရုဏော။ **ယုဝါ**တိ ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော။ **မဏ္ဍနကဇာတိကော**တိ ယုဝါပိ သမာနော န အာလသိယော န ကိလိဋ္ဌဝတ္ထသရီရော, အထ ခော မဏ္ဍနပကတိကော, ဒိဝသဿ ဒွေ တယော ဝါရေ နှာယိတွာ သုဒ္ဓဝတ္ထပရိဒဟနအလင်္ကာရကရဏသီလောတိ အတ္ထော။ **သကဏိက**န္တိ ကာဠတိလကဝင်္ဂမုခဒူသိပီဠကာဒီနံ အညတရေန သဒောသံ။ တတ္ထ ယထာ တဿ မုခနိမိတ္တံ ပစ္စဝေက္ခတော မုခေ ဒောသော ပာကဋော ဟောတိ, ဧဝံ စေတောပရိယဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနီဟရိတွာ နိသိန္နဿ ဘိက္ခုနော ပရေသံ သောဠသဝိဓံ စိတ္တံ ပာကဋံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၄၄-၂၄၅. ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏူပမာယံ တံ ဒိဝသံ ကတကိရိယာ ပာကဋာ ဟောတီတိ တံ ဒိဝသံ ဂတဂါမတ္တယမေဝ ဂဟိတံ။ တတ္ထ ဂါမတ္တယဂတပုရိသော ဝိယ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏလာဘီ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တယော ဂါမာ ဝိယ တယော ဘဝါ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, တဿ ပုရိသဿ တီသု ဂါမေသု တံ ဒိဝသံ ကတကိရိယာယ အာဝိဘာဝေါ ဝိယ ပုဗ္ဗေနိဝါသာယ စိတ္တံ အဘိနီဟရိတွာ နိသိန္နဿ ဘိက္ခုနော တီသု ဘဝေသု ကတကိရိယာယ ပာကဋဘာဝေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၂၄၆-၂၄၇. ဒိဗ္ဗစက္ခူပမာယံ **ဝီထိံ သဉ္စရန္တေ**တိ အပရာပရံ သဉ္စရန္တေ၊ ဝီထိံ စရန္တေတိပိ ပါဌော။ အယမေဝတ္ထော။ တတ္ထ နဂရမဇ္ဈေ သိင်္ဃာဋကမှိ ပါသာဒေါ ဝိယ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ကရဇကာယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ပါသာဒေ ဌိတော စက္ခုမာ ပုရိသော ဝိယ အယမေဝ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ပတွာ ဌိတော ဘိက္ခု, ဂေဟံ ပဝိသန္တာ ဝိယ ပဋိသန္ဓိဝသေန မာတုကုစ္ဆိံ ပဝိသန္တာ, ဂေဟာ နိက္ခမန္တာ ဝိယ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမန္တာ, ရထိကာယ ဝီထိံ သဉ္စရန္တာ ဝိယ အပရာပရံ သဉ္စရဏကသတ္တာ, ပုရတော အဗ္ဘောကာသဋ္ဌာနေ မဇ္ဈေ သိင်္ဃာဋကေ နိသိန္နာ ဝိယ တီသု ဘဝေသု တတ္ထ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာ, ပါသာဒတလေ ဌိတပုရိသဿ တေသံ မနုဿာနံ အာဝိဘူတကာလော ဝိယ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနီဟရိတွာ နိသိန္နဿ ဘိက္ခုနော တီသု ဘဝေသု နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ အာဝိဘူတကာလော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣဒဉ္စ ဒေသနာသုခတ္ထမေဝ ဝုတ္တံ။ အာရုပ္ပေ ပန ဒိဗ္ဗစက္ခုဿ ဂောစရော နတ္ထီတိ။

အာသဝက္ခယဉာဏကထာ

၂၄၈. **သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ**တိ ဣဓ ဝိပဿနာပါဒကံ စတုတ္ထဇ္ဈာနစိတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာသဝါနံ ခယဉာဏာယာ**တိ အာသဝါနံ ခယဉာဏနိဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ။ တတ္ထ စ **အာသဝါနံ ခယော** နာမ မဂ္ဂေါပိ ဖလမ္ပိ နိဗ္ဗာနမ္ပိ ဘင်္ဂေါပိ ဝုစ္စတိ။ ‘‘ခယေ ဉာဏံ, အနုပ္ပာဒေ ဉာဏ’’န္တိ ဧတ္ထ ဟိ မဂ္ဂေါ အာသဝါနံ ခယောတိ ဝုတ္တော။ ‘‘အာသဝါနံ ခယာ သမဏော ဟောတီ’’တိ (မ. နိ. ၁.၄၃၈) ဧတ္ထ ဖလံ။

‘‘ပရဝဇ္ဇာနုပဿိဿ, နိစ္စံ ဥဇ္ဈာနသညိနော။
အာသဝါ တဿ ဝဍ္ဎန္တိ, အာရာ သော အာသဝက္ခယာ’’တိ။ (ဓ. ပ. ၂၅၃)။

ဧတ္ထ နိဗ္ဗာနံ။ ‘‘အာသဝါနံ ခယော ဝယော ဘေဒေါ အနိစ္စတာ အန္တရဓာန’’န္တိ ဧတ္ထ ဘင်္ဂေါ။ ဣဓ ပန နိဗ္ဗာနံ အဓိပ္ပေတံ။ အရဟတ္တမဂ္ဂေါပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

စိတ္တံ အဘိနီဟရတီတိ ဝိပဿနာ စိတ္တံ တန္နိန္နံ တပ္ပောဏံ တပ္ပဗ္ဘာရံ ကရောတိ။ **သော ဣဒံ ဒုက္ခ**န္တိအာဒီသု ‘‘ဧတ္တကံ ဒုက္ခံ, န ဣတော ဘိယျော’’တိ သဗ္ဗမ္ပိ ဒုက္ခသစ္စံ သရသလက္ခဏပဋိဝေဓေန ယထာဘူတံ ပဇာနာတီတိ အတ္ထော။ တဿ စ ဒုက္ခဿ နိဗ္ဗတ္တိကံ တဏှံ ‘‘အယံ ဒုက္ခသမုဒယော’’တိ။ တဒုဘယမ္ပိ ယံ ဌာနံ ပတွာ နိ

ရုဇ္ဈတိ, တံ တေသံ အပ္ပဝတ္တိံ နိဗ္ဗာနံ ''အယံ ဒုက္ခနိရောဓော''တိ; တဿ စ သမ္ပာပကံ အရိယမဂ္ဂံ ''အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ''တိ သရသလက္ခဏပဋိဝေဓေန ယထာဘူတံ ပဇာနာတီတိ အတ္ထော။

ဧဝံ သရူပတော သစ္စာနိ ဒဿေတွာ ပုန ကိလေသဝသေန ပရိယာယတော ဒဿေန္တော **''ဣမေ အာသဝါ''**တိ အာဒိမာဟ။ **တဿ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော** တိ တဿ ဘိက္ခုနော ဧဝံ ဇာနန္တဿ ဧဝံ ပဿန္တဿ, သဟ ဝိပဿနာယ ကောဋိပ္ပတ္တံ မဂ္ဂံ ကထေသိ။ **ကာမာသဝါ**တိ ကာမာသဝတော။ **ဝိမုစ္စတီ** တိ ဣမိနာ မဂ္ဂက္ခဏံ ဒဿေတိ။ **ဝိမုတ္တသ္မိံ** န္တိ ဣမိနာ ဖလက္ခဏံ။ **ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတီ**တိ ဣမိနာ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ။ **ခီဏာ ဇာတီ**တိ အာဒီဟိ တဿ ဘူမိံ။ တေန ဟိ ဉာဏေန ခီဏာသဝေါ ပစ္စဝေက္ခန္တော ခီဏာ ဇာတီတိအာဒီနိ ပဇာနာတိ။

ကတမာ ပနဿ ဇာတိ ခီဏာ? ကထဉ္စ နံ ပဇာနာတီတိ? န တာဝဿ အတီတာ ဇာတိ ခီဏာ, ပုဗ္ဗေဝ ခီဏတ္တာ။ န အနာဂတာ, အနာဂတေ ဝါယာမာဘာဝတော။ န ပစ္စုပ္ပန္နာ, ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ ယာ ပန မဂ္ဂဿ အဘာဝိတတ္တာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဧကစတုပဉ္စဝေါကာရဘဝေသု ဧကစတုပဉ္စက္ခန္ဓပ္ပဘေဒါ ဇာတိ, သာ မဂ္ဂဿ ဘာဝိတတ္တာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မတံ အာပဇ္ဇနေန ခီဏာ။ တံ သော မဂ္ဂဘာဝနာယ ပဟီနကိလေသေ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ''ကိလေသာဘာဝေ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကမ္မံ အာယတိံ အပ္ပဋိသန္ဓိကံ ဟောတီ''တိ ဇာနန္တော ပဇာနာတိ။

ဝုသိတန္တိ ဝုတ္ထံ ပရိဝုတ္ထံ။ **ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ။ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကေန ဟိ သဒ္ဓိံ သတ္တ သေက္ခာ ဗြဟ္မစရိယဝါသံ ဝသန္တိ နာမ, ခီဏာသဝေါ ဝုတ္ထဝါသော, တသ္မာ သော အတ္တနော ဗြဟ္မစရိယဝါသံ ပစ္စဝေက္ခန္တော ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ပဇာနာတိ။ **ကတံ ကရဏီယ**န္တိ စတူသု သစ္စေသု စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ပရိညာပဟာနသစ္ဆိကိရိယာဘာဝနာဝသေန သောဠသဝိဓံ ကိစ္စံ နိဋ္ဌာပိတံ။ တေန တေန မဂ္ဂေန ပဟာတဗ္ဗကိလေသာ ပဟီနာ, ဒုက္ခမူလံ သမုစ္ဆိန္နန္တိ အတ္ထော။ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကာဒယော ဟိ တံ ကိစ္စံ ကရောန္တိ, ခီဏာသဝေါ ကတကရဏီယော။ တသ္မာ သော အတ္တနော ကရဏီယံ ပစ္စဝေက္ခန္တော ကတံ ကရဏီယန္တိ ပဇာနာတိ။ **နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ** တိ ဣဒါနိ ပုန ဣတ္ထဘာဝါယ ဧဝံ သောဠသကိစ္စဘာဝါယ ကိလေသက္ခယဘာဝါယ ဝါ ကတ္တဗ္ဗံ မဂ္ဂဘာဝနာကိစ္စံ မေ နတ္ထီတိ ပဇာနာတိ။ အထ ဝါ **ဣတ္ထတ္တာယာ** တိ ဣတ္ထဘာဝတော ဣမသ္မာ ဧဝံ ပကာရာ။ ဣဒါနိ ဝတ္တမာနခန္ဓသန္တာနာ အပရံ ခန္ဓသန္တာနံ မယှံ နတ္ထိ။ ဣမေ ပန ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိညာတာ တိဋ္ဌန္တိ ဆိန္နမူလကာ ရုက္ခာ ဝိယ, တေ စရိမကစိတ္တနိရောဓေန အနုပါဒါနော ဝိယ ဇာတဝေဒေါ နိဗ္ဗာယိဿန္တိ အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝဉ္စ ဂမိဿန္တီတိ ပဇာနာတိ။

၂၄၉. **ပဗ္ဗတသင်္ခေပေ** တိ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ။ **အနာဝိလော**တိ နိက္ကဒ္ဒမော။ သိပ္ပိယော စ သမ္ဗုကာ စ **သိပ္ပိသမ္ဗုကံ**။ သက္ခရာ စ ကထလာနိ စ **သက္ခရကထလံ**။ မစ္ဆာနံ ဂုမ္ဗာ ဃဋာတိ **မစ္ဆဂုမ္ဗံ။ တိဋ္ဌန္တမ္ပိ စရန္တမ္ပီ** တိ ဧတ္ထ သက္ခရကထလံ တိဋ္ဌတိယေဝ, ဣတရာနိ စရန္တိပိ တိဋ္ဌန္တိပိ။ ယထာ ပန အန္တရန္တရာ ဂါဝီသုပိ ဌိတာသုပိ နိသိန္နာသုပိ ဝိဇ္ဇမာနာသုပိ ''ဧတာ ဂါဝေါ စရန္တီ''တိ စရန္တိယော ဥပာဒါယ ဣတရာပိ စရန္တီတိ ဝုစ္စန္တိ။ ဧဝံ တိဋ္ဌန္တမေဝ သက္ခရကထလံ ဥပါဒါယ ဣတရမ္ပိ ဒွယံ တိဋ္ဌန္တန္တိ ဝုတ္တံ။ ဣတရဉ္စ ဒွယံ စရန္တံ ဥပါဒါယ သက္ခရကထလမ္ပိ စရန္တန္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ စက္ခုမတော ပုရိသဿ တီရေ ဌတွာ ပဿတော သိပ္ပိကသမ္ဗုကာဒီနံ ဝိဘူတကာလော ဝိယ အာသဝက္ခယာယ စိတ္တံ အဘိနီဟရိတွာ နိသိန္နဿ ဘိက္ခုနော စတုန္နံ သစ္စာနံ ဝိဘူတကာလော ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ။

ဧတ္တာဝတာ ဝိပဿနာဉာဏံ, မနောမယဉာဏံ, ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏံ, ဒိဗ္ဗသောတဉာဏံ, စေတောပရိယဉာဏံ, ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏံ, ဒိဗ္ဗစက္ခုဝသေန နိပ္ဖန္နံ အနာဂတံသဉာဏယထာကမ္မုပဂဉာဏဒွယံ, ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏံ, အာသဝက္ခယဉာဏန္တိ ဒသ ဉာဏာနိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ။ တေသံ အာရမ္မဏဝိဘာဂေ ဇာနိတဗ္ဗော – တတ္ထ ဝိပဿနာဉာဏံ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတအတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နအဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာဝသေန သတ္တဝိဓာရမ္မဏံ။ မနောမယဉာဏံ နိမ္မိတဗ္ဗရူပာယတနမတ္တမေဝ အာရမ္မဏံ ကရောတီတိ ပရိတ္တပစ္စုပ္ပန္နဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏံ။ အာသဝက္ခယဉာဏံ အပ္ပမာဏဗဟိဒ္ဓာနဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ။ အဝသေသာနံ အာရမ္မဏဘေဒေါ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တော။ **ဥတ္တရိတရံ ဝါ ပဏီတတရံ ဝါ** တိ ယေန ကေနစိ ပရိယာယေန ဣတော သေဋ္ဌတရံ သာမညဖလံ နာမ နတ္ထီတိ ဘဂဝါ အရဟတ္တနိကူဋေန ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။

အဇာတသတ္တုဥပာသကတ္တပဋိဝေဒနာကထာ

၂၅၀. ရာဇာ တတ္ထ တတ္ထ သာဓုကာရံ ပဝတ္တေန္တော အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ သက္ကစ္စံ သုတွာ "စိရံ ဝတမှိ ကမ္မေ ပဥှော ပုထူ သမဏဗြာဟ္မဏေ ပုစ္ဆန္တော, ထုသေ ကောဋ္ဋေန္တော ဝိယ ကိဉ္စိ သာရံ နာလတ္ထံ, အဟော ဝတ ဘဂဝတော ဂုဏာသမ္ပဒာ, ယော မေ ဒီပသဟဿံ ဇာလေန္တော ဝိယ မဟန္တံ အာလောကံ ကတွာ ကမ္မေ ပဥှော ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သုစိရံ ဝတမှိ ဒသဗလဿ ဂုဏာနုဘာဝံ အဇာနန္တော ဝဉ္စိတော"တိ စိန္တေတွာ ဗုဒ္ဓဂုဏာနုဿရဏသမ္ဘူတာယ ပဉ္စဝိဓာယ ပီတိယာ ဖုဋ္ဌသရီရော အတ္တနော ပသာဒံ အာဝိကရောန္တော ဥပာသကတ္တံ ပဋိဝေဒေသိ။ တံ ဒဿေတုံ "ဧဝံ ဝုတ္တေ ရာဇာ"တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။

တတ္ထ **အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ**တိ အယံ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒော ခယသုန္ဒရာဘိရူပအဗ္ဘနုမောဒနေသု ဒိဿတိ။ "အဘိက္ကန္တာ ဘန္တေ, ရတ္တိ, နိက္ခန္တော ပဌမော ယာမော, စိရနိသိန္နော ဘိက္ခုသင်္ဃော"တိအာဒီသု (အ. နိ. ၈.၂၀) ဟိ ခယေ ဒိဿတိ။ "အယံ မေ ပုဂ္ဂလော ခမတိ, ဣမေသံ စတုန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ"တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၁၀၀) သုန္ဒရေ။

"ကော မေ ဝန္ဒတိ ပါဒါနိ၊ ဣဒ္ဓိယာ ယသသာ ဇလံ။
အဘိက္ကန္တေန ဝဏ္ဏေန၊ သဗ္ဗာ ဩဘာသယံ ဒိသာ"တိ။ (ဝိ. ဝ. ၈၅၇)။

အာဒီသု အဘိရူပေ။ "အဘိက္ကန္တံ ဘော, ဂေါတမာ"တိအာဒီသု (ပါရာ. ၁၅) အဗ္ဘနုမောဒနေ။ ဣဓာပိ အဗ္ဘနုမောဒနေယေဝ။ ယသ္မာ စ အဗ္ဘနုမောဒနေ, တသ္မာ 'သာဓု သာဓု ဘန္တေ'တိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘယေ ကောဓေ ပသံသာယံ၊ တုရိတေ ကောတူဟလစ္ဆရေ။
ဟာသေ သောကေ ပသာဒေ စ၊ ကရေ အာမေဍိတံ ဗုဓောတိ။

ဣမိနာ စ လက္ခဏေန ဣဓ ပသာဒဝသေန, ပသံသာဝသေန စာယံ ဒွိက္ခတ္တုံ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အထဝါ **အဘိက္ကန္တ**န္တိ အဘိကန္တံ အတိဣဋ္ဌံ အတိမနာပံ အတိသုန္ဒရန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဧတ္ထ ဧကေန အဘိက္ကန္တသဒ္ဒေန ဒေသနံ ထောမေတိ, ဧကေန အတ္တနော ပသာဒံ။ အယဉှေတ္ထ အဓိပ္ပါယော, အဘိက္ကန္တံ ဘန္တေ, ယဒိဒံ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာ, 'အဘိက္ကန္တံ' ယဒိဒံ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ အာဂမ္မ မမ ပသာဒေါတိ။ ဘဂဝတောယေဝ ဝါ ဝစနံ ဒွေ ဒွေ အတ္ထေ သန္ဓာယ ထောမေတိ။ ဘဂဝတော ဝစနံ အဘိက္ကန္တံ ဒေါသနာသနတော, အဘိက္ကန္တံ ဂုဏာဓိဂမနတော။ တထာ သဒ္ဓါဇနနတော, ပညာဇနနတော, သာတ္ထတော, သဗျဉ္ဇနတော, ဥတ္တာနပဒတော, ဂမ္ဘီရတ္ထတော, ကဏ္ဏသုခတော, ဟဒယင်္ဂမတော, အနတ္တုက္ကံသနတော , အပရဝမ္ဘနတော, ကရုဏာသီတလတော, ပညာဝဒါတတော, အာပါထရမဏီယတော, ဝိမဒ္ဒက္ခမတော, သုယျမာနသုခတော, ဝီမံသိယမာနဟိတတောတိ ဧဝမာဒီဟိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

တတော ပရမ္ပိ စတူဟိ ဥပမာဟိ ဒေသနံယေဝ ထောမေတိ။ တတ္ထ **နိက္ကုဇ္ဇိတ**န္တိ အဓောမုခဋ္ဌပိတံ ဟေဋ္ဌာမုခဇာတံ ဝါ။ **ဥက္ကုဇ္ဇေယျာ**တိ ဥပရိ မုခံ ကရေယျ။ **ပဋိစ္ဆန္န**န္တိ တိဏပဏ္ဏာဒိဆာဒိတံ။ **ဝိဝရေယျာ**တိ ဥဂ္ဃာဋေယျ။ **မူဠှဿ ဝါ**တိ ဒိသာမူဠှဿ။ **မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျာ**တိ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ "ဧသ မဂ္ဂေါ"တိ ဝဒေယျ, **အန္ဓကာရေ**တိ ကာဠပက္ခစာတုဒ္ဒသီ အဍ္ဎရတ္တဃနဝနသဏ္ဍမေဃပဋလေဟိ စတုရင်္ဂေ တမေ။ အယံ တာဝ အနုတ္တာနပဒတ္ထော။ အယံ ပန သာဓိပ္ပါယယောဇနာ။ ယထာ ကောစိ နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ဧဝံ သဒ္ဓမ္မဝိမုခံ အသဒ္ဓမ္မေ ပတိတံ မံ အသဒ္ဓမ္မာ ဝုဋ္ဌာပေန္တေန။ ယထာ ပဋိစ္ဆန္နံ ဝိဝရေယျ, ဧဝံ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနန္တရဓာနာ ပဘုတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဂဟနပဋိစ္ဆန္နံ သာသနံ ဝိဝရန္တေန, ယထာ မူဠှဿ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, ဧဝံ ကုမ္မဂ္ဂမိစ္ဆာမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နဿ မေ သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂံ အာဝိကရောန္တေန, ယထာ အန္ဓကာရေ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ, ဧဝံ မောဟန္ဓကာရနိမုဂ္ဂဿ မေ ဗုဒ္ဓါဒိရတနရူပါနိ အပဿတော တပ္ပဋိစ္ဆာဒကမောဟန္ဓကာရဝိဒ္ဓံသကဒေသနာပဇ္ဇောတဓာရဏေန မယှံ ဘဂဝတာ ဧတေဟိ ပရိယာယေဟိ ပကာသိတတ္တာ အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတောတိ။

ဧဝံ ဒေသနံ ထောမေတွာ ဣမာယ ဒေသနာယ ရတနတ္တယေ ပသန္နစိတ္တော ပသန္နာကာရံ ကရောန္တော **သောဟန္တိအာဒိမာဟ**။ တတ္ထ **သောဟန္တိ** သော အဟံ ။ **ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ** တိ ဘဂဝါ မေ သရဏံ, ပရာယနံ, အဃဿ ဟာတာ, ဟိတဿ စ ဝိဓာတာတိ။ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဘဂဝန္တံ ဂစ္ဆာမိ ဘဇာမိ သေဝါမိ ပယိရုပါသာမိ, ဧဝံ ဝါ ဇာနာမိ ဗုဇ္ဈာမီတိ။ ယေသဉှိ ဓာတူနံ ဂတိအတ္ထော, ဗုဒ္ဓိပိ တေသံ အတ္ထော။ တသ္မာ ဂစ္ဆာမီတိ ဣမဿ ဇာနာမိ ဗုဇ္ဈာမီတိ အယမ္ပိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စာ** တိ ဧတ္ထ ပန အဓိဂတမဂ္ဂေ သစ္ဆိကတနိရောဓေ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ စတူသု အပါယေသု အပတမာနေ ဓာရေတီတိ ဓမ္မော, သော အတ္ထတော အရိယမဂ္ဂေါ စေဝ နိဗ္ဗာနဉ္စ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ – “ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သင်္ခတာ, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ”တိ (အ. နိ. ၄.၃၄) ဝိတ္ထာရော။ န ကေဝလဉ္စ အရိယမဂ္ဂေါ စေဝ နိဗ္ဗာနဉ္စ။ အပိ စ ခော အရိယဖလေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိယတ္တိဓမ္မောပိ ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဆတ္တမာဏဝကဝိမာနေ –

“ရာဂဝိရာဂမနေဇမသောကံ၊ ဓမ္မမသင်္ခတမပ္ပဋိကူလံ။
မဓုရမိမံ ပဂုဏံ သုဝိဘတ္တံ၊ ဓမ္မမိမံ သရဏတ္ထမုပေဟီ”တိ။ (ဝိ. ဝ. ၈၈၇)။

ဧတ္ထ ဟိ **ရာဂဝိရာဂေါ**တိ မဂ္ဂေါ ကထိတော။ **အနေဇမသောကန္တိ** ဖလံ။ **ဓမ္မမသင်္ခတ** န္တိ နိဗ္ဗာနံ။ **အပ္ပဋိကူလံ မဓုရမိမံ ပဂုဏံ သုဝိဘတ္တန္တိ** ပိဋကတ္တယေန ဝိဘတ္တာ ဓမ္မက္ခန္ဓာတိ။ ဒိဋ္ဌိသီလသံဃာတေန သံဟတောတိ သင်္ဃော, သော အတ္ထတော အဋ္ဌ အရိယပုဂ္ဂလသမူဟော။ ဝုတ္တဉှေတံ တသ္မိံယေဝ ဝိမာနေ –

“ယတ္ထ စ ဒိန္နမဟပ္ဖလမာဟု၊ စတူသု သုစီသု ပုရိသယုဂေသု။
အဋ္ဌ စ ပုဂ္ဂလဓမ္မဒသာ တေ၊ သင်္ဃမိမံ သရဏတ္ထမုပေဟီ”တိ။ (ဝိ. ဝ. ၈၈၈)။

ဘိက္ခူနံ သင်္ဃော ဘိက္ခုသင်္ဃော။ ဧတ္တာဝတာ ရာဇာ တီဏိ သရဏဂမနာနိ ပဋိဝေဒေသိ။

သရဏဂမနကထာ

ဣဒါနိ တေသု သရဏဂမနေသု ကောသလ္လတ္ထံ သရဏံ, သရဏဂမနံ, ယော စ သရဏံ ဂစ္ဆတိ, သရဏဂမနပ္ပဘေဒေါ, သရဏဂမနဖလံ, သံကိလေသော, ဘေဒေါတိ, အယံ ဝိဓိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေယျထိဒံ – သရဏတ္ထတော တာဝ ဟိံသတီတိ သရဏံ။ သရဏဂတာနံ တေနေဝ သရဏဂမနေန ဘယံ သန္တာသံ ဒုက္ခံ ဒုဂ္ဂတိပရိကိလေသံ ဟနတိ ဝိနာသေတီတိ အတ္ထော, ရတနတ္တယဿေဝေတံ အဓိဝစနံ။

အထ ဝါ ဟိတေ ပဝတ္တနေန အဟိတာ စ နိဝတ္တနေန သတ္တာနံ ဘယံ ဟိံသတိ ဗုဒ္ဓေါ။ ဘဝကန္တာရာ ဥတ္တာရဏေန အဿာသဒါနေန စ ဓမ္မော; အပ္ပကာနမ္ပိ ကာရာနံ ဝိပုလဖလပဋိလာဘကရဏေန သင်္ဃော ။ တသ္မာ ဣမိနာပိ ပရိယာယေန ရတနတ္တယံ သရဏံ။ တပ္ပသာဒတဂ္ဂရုတာဟိ ဝိဟတကိလေသော တပ္ပရာယဏတာကာရပ္ပဝတ္တော စိတ္တုပ္ပာဒေါ သရဏဂမနံ။ တံ သမင်္ဂီသတ္တော သရဏံ ဂစ္ဆတိ။ ဝုတ္တပ္ပကာရေန စိတ္တုပ္ပာဒေန ဧတာနိ မေ တီဏိ ရတနာနိ သရဏံ, ဧတာနိ ပရာယဏန္တိ ဧဝံ ဥပေတီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ တာဝ သရဏံ, သရဏဂမနံ, ယော စ သရဏံ ဂစ္ဆတိ, ဣဒံ တယံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သရဏဂမနပ္ပဘေဒေ ပန ဒုဝိဓံ သရဏဂမနံ – လောကုတ္တရံ လောကိယဉ္စ။ တတ္ထ လောကုတ္တရံ ဒိဋ္ဌသစ္စာနံ မဂ္ဂက္ခဏေ သရဏဂမနုပက္ကိလေသသမုစ္ဆေဒေန အာရမ္မဏတော နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ ဟုတွာ ကိစ္စတော သကလေပိ ရတနတ္တယေ ဣဇ္ဈတိ။ လောကိယံ ပုထုဇ္ဇနာနံ သရဏဂမနုပက္ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနေန အာရမ္မဏတော ဗုဒ္ဓါဒိဂုဏာရမ္မဏံ ဟုတွာ ဣဇ္ဈတိ။ တံ အတ္ထတော ဗုဒ္ဓါဒီသု ဝတ္ထူသု သဒ္ဓါပဋိလာဘော သဒ္ဓါမူလိကာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဒသသု ပုညကိရိယဝတ္ထူသု ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မန္တိ ဝုစ္စတိ။ တယိဒံ စတုဓာ ဝတ္တတိ – အတ္တသန္နိယျာတနေန, တပ္ပရာယဏတာယ, သိဿဘာဝူပဂမနေန, ပဏိပါတေနာတိ။

တတ္ထ **အတ္တသန္နိယျာတနံ** နာမ – “အဇ္ဇာဒိံ ကတွာ အဟံ အတ္တာနံ ဗုဒ္ဓဿ နိယျာတေမိ, ဓမ္မဿ, သင်္ဃဿာ”တိ ဧဝံ ဗုဒ္ဓါဒီနံ အတ္တပရိစ္စဇနံ။ **တပ္ပရာယဏတာ** နာမ “အဇ္ဇာဒိံ ကတွာ ‘အဟံ ဗုဒ္ဓပရာယဏော, ဓမ္မပရာယ

ဏော, သင္ဃပရာယဏော’တိ။ မံ ဓာရေထာ”တိ ဇဝံ တပ္ပရာယဏဘာဝေါ။ **သိဿဘာဝူပဂမနံ** နာမ – “အဇ္ဇာဒိံ ကတွာ – ‘အဟံ ဗုဒ္ဓဿ အန္တေဝါသိကော, ဓမ္မဿ, သင္ဃဿ အန္တေဝါသိကော’တိ မံ ဓာရေထာ”တိ ဇဝံ သိဿဘာဝူပဂမော။ **ပဏိပါတော** နာမ – “အဇ္ဇာဒိံ ကတွာ အဟံ အဘိဝါဒနပစ္စုဋ္ဌာနအဉ္ဇလိကမ္မသာမီစိကမ္မံ ဗုဒ္ဓါဒီနံယေဝ တိဏ္ဏံ ဝတ္ထူနံ ကရောမိ’တိ မံ ဓာရေထာ”တိ ဇဝံ ဗုဒ္ဓါဒီသု ပရမနိပစ္စာကာရော။ ဣမေသညှိ စတုန္နံ အာကာရာနံ အညတရမ္ပိ ကရောန္တေန ဂဟိတံယေဝ ဟောတိ သရဏံ။

အပိ စ ဘဂဝတော အတ္တာနံ ပရိစ္စဇာမိ, ဓမ္မဿ, သင္ဃဿ, အတ္တာနံ ပရိစ္စဇာမိ, ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇာမိ, ပရိစ္စတ္တောယေဝ မေ အတ္တာ, ပရိစ္စတ္တံယေဝ ဇီဝိတံ, ဇီဝိတပရိယန္တိကံ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ, ဗုဒ္ဓေါ မေ သရဏံ လေဏံ တာဏန္တိ ; ဧဝမ္ပိ အတ္တသန္နိယျာတနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “သတ္ထာရဉ္စ ဝတာဟံ ပဿေယျံ, ဘဂဝန္တမေဝ ပဿေယျံ, သုဂတဉ္စ ဝတာဟံ ပဿေယျံ, ဘဂဝန္တမေဝ ပဿေယျံ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဉ္စ ဝတာဟံ ပဿေယျံ, ဘဂဝန္တမေဝ ပဿေယျ”န္တိ (သံ. နိ. ၂.၁၅၄)။ ဧဝမ္ပိ မဟာကဿပဿ သရဏဂမနံ ဝိယ သိဿဘာဝူပဂမနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

“သော အဟံ ဝိစရိဿာမိ၊ ဂါမာ ဂါမံ ပုရာ ပုရံ။
နမဿမာနော သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မဿ စ သုဓမ္မတ”န္တိ။ (သု. နိ. ၁၉၄)။

ဧဝမ္ပိ အာဠဝကာဒီနံ သရဏဂမနံ ဝိယ တပ္ပရာယဏတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အထ ခေါ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ဘဂဝတော ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ဘဂဝတော ပါဒါနိ မုခေန စ ပရိစုမ္ဗတိ, ပါဏီဟိ စ ပရိသမ္ဗာဟတိ, နာမဉ္စ သာဝေတိ – “ဗြဟ္မာယု အဟံ, ဘော ဂေါတမ ဗြာဟ္မဏော, ဗြဟ္မာယု အဟံ, ဘော ဂေါတမ ဗြာဟ္မဏော”တိ (မ. နိ. ၂.၃၉၄) ဧဝမ္ပိ ပဏိပါတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

သော ပနေသ ဉာတိဘယာစရိယဒက္ခိဏေယျဝသေန စတုဗ္ဗိဓော ဟောတိ။ တတ္ထ ဒက္ခိဏေယျပဏိပါတေန သရဏဂမနံ ဟောတိ, န ဣတရေဟိ။ သေဋ္ဌဝသေနေဝ ဟိ သရဏံ ဂဏှာတိ, သေဋ္ဌဝသေန စ ဘိဇ္ဇတိ။ တသ္မာ ယော သာကိယော ဝါ ကောလိယော ဝါ – “ဗုဒ္ဓေါ အမှာကံ ဉာတကော”တိ ဝန္ဒတိ, အဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ သရဏံ။ ယော ဝါ – “သမဏော ဂေါတမော ရာဇပူဇိတော မဟာနုဘာဝေါ အဝန္ဒိယမာနော အနတ္ထမ္ပိ ကရေယျာ”တိ ဘယေန ဝန္ဒတိ, အဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ သရဏံ။ ယော ဝါ ဗောဓိသတ္တကာလေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ကိဉ္စိ ဥဂ္ဂဟိတံ သရမာနော ဗုဒ္ဓကာလေ ဝါ –

“စတုဓာ ဝိဘဇေ ဘောဂေ၊ ပဏ္ဍိတော ဃရမာဝသံ။
ဧကေန ဘောဂံ ဘုဉ္ဇေယျ၊ ဒွီဟိ ကမ္မံ ပယောဇယေ။
စတုတ္ထဉ္စ နိဓာပေယျ၊ အာပဒါသု ဘဝိဿတီ”တိ။ (ဒီ. နိ. ၃.၂၆၅)။

ဧဝရူပံ အနုသာသနိံ ဥဂ္ဂဟေတွာ – “အာစရိယော မေ”တိ ဝန္ဒတိ, အဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ သရဏံ။ ယော ပန – “အယံ လောကေ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျော”တိ ဝန္ဒတိ, တေနေဝ ဂဟိတံ ဟောတိ သရဏံ။

ဧဝံ ဂဟိတသရဏဿ စ ဥပါသကဿ ဝါ ဥပါသိကာယ ဝါ အညတိတ္ထိယေသု ပဗ္ဗဇိတမ္ပိ ဉာတိံ – “ဉာတကော မေ အယ”န္တိ ဝန္ဒတော သရဏဂမနံ န ဘိဇ္ဇတိ, ပဂေဝ အပဗ္ဗဇိတံ။ တထာ ရာဇာနံ ဘယဝသေန ဝန္ဒတော။ သော ဟိ ရဋ္ဌပူဇိတတ္တာ အဝန္ဒိယမာနော အနတ္ထမ္ပိ ကရေယျာတိ။ တထာ ယံ ကိဉ္စိ သိပ္ပံ သိက္ခာပကံ တိတ္ထိယမ္ပိ – “အာစရိယော မေ အယ”န္တိ ဝန္ဒတောပိ န ဘိဇ္ဇတိ, ဧဝံ သရဏဂမနပ္ပဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧတ္ထ စ လောကုတ္တရဿ သရဏဂမနဿ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ ဝိပါကဖလံ, သဗ္ဗဒုက္ခက္ခယော အာနိသံသဖလံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

“ယော စ ဗုဒ္ဓဉ္စ ဓမ္မဉ္စ၊ သင်္ဃဉ္စ သရဏံ ဂတော။
စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ၊ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတိ။

ဒုက္ခံ ဒုက္ခသမုပ္ပာဒံ၊ ဒုက္ခဿ စ အတိက္ကမံ။
အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ၊ ဒုက္ခူပသမဂါမိနံ။

ဧတံ ခေါ သရဏံ ခေမံ၊ ဧတံ သရဏမုတ္တမံ။
ဧတံ သရဏမာဂမ္မ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတီ''တိ။ (ဓ. ပ. ၁၉၂)။

အပိ စ နိစ္စာဒိတော အနုပဂမနာဒိဝသေန ပေတဿ အာနိသံသဖလံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှေတံ – ''အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော, ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ကဉ္စိ သင်္ခာရံ နိစ္စတော ဥပဂစ္ဆေယျ။ပေ.။ ကဉ္စိ သင်္ခာရံ သုခတော။ ပေ.။ ကဉ္စိ ဓမ္မံ အတ္တတော ဥပဂစ္ဆေယျ။ပေ.။ မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ။ပေ.။ ပိတရံ။ပေ.။ အရဟန္တံ။ပေ.။ ပဒုဋ္ဌစိတ္တော တထာဂတဿ လောဟိတံ ဥပ္ပာဒေယျ။ပေ.။. သင်္ဃံ ဘိန္ဒေယျ။ပေ.။ အညံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိသေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ''တိ (အ. နိ. ၁.၂၆၈)။ လောကိယဿ ပန သရဏဂမနဿ ဘဝသမ္ပဒာပိ ဘောဂသမ္ပဒာပိ ဖလမေဝ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

''ယေ ကေစိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတာသေ၊ န တေ ဂမိဿန္တိ အပါယဘူမိံ။
ပဟာယ မာနုသံ ဒေဟံ၊ ဒေဝကာယံ ပရိပူရေဿန္တီ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၃၇)။

အပရမ္ပိ ဝုတ္တံ – ''အထ ခေါ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော အသီတိယာ ဒေဝတာသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ ယေနာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တေနုပသင်္ကမိ။ပေ.။ ဧကမန္တံ ဌိတံ ခေါ သက္ကံ ဒေဝါနမိန္ဒံ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဧတဒဝေါစ – ''သာဓု ခေါ, ဒေဝါနမိန္ဒ, ဗုဒ္ဓံ သရဏဂမနံ ဟောတိ။ ဗုဒ္ဓံ သရဏဂမနဟေတု ခေါ, ဒေဝါနမိန္ဒ, ဧဝမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။ပေ.။ တေ အညေ ဒေဝေ ဒသဟိ ဌာနေဟိ အဓိဂဏှန္တိ – ဒိဗ္ဗေန အာယုနာ, ဒိဗ္ဗေန ဝဏ္ဏေန, ဒိဗ္ဗေန သုခေန, ဒိဗ္ဗေန ယသေန, ဒိဗ္ဗေန အာဓိပတေယျေန, ဒိဗ္ဗေဟိ ရူပေဟိ သဒ္ဒေဟိ ဂန္ဓေဟိ ရသေဟိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေဟီ''တိ (သံ. နိ. ၄.၃၄၁)။ ဧသ နယော ဓမ္မေ စ သင်္ဃေ စ။ အပိ စ ဝေလာမသုတ္တာဒီနံ ဝသေနာပိ သရဏဂမနဿ ဖလဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ သရဏဂမနဿ ဖလံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ စ လောကိယသရဏဂမနံ တီသု ဝတ္ထူသု အညာဏသံသယမိစ္ဆာဉာဏာဒီဟိ သံကိလိဿတိ, န မဟာဇုတိကံ ဟောတိ, န မဟာဝိပ္ဖာရံ။ လောကုတ္တရဿ နတ္ထိ သံကိလေသော။ လောကိယဿ စ သရဏဂမနဿ ဒုဝိဓော ဘေဒော – သာဝဇ္ဇော စ အနဝဇ္ဇော စ။ တတ္ထ သာဝဇ္ဇော အညသတ္ထာရာဒီသု အတ္တသန္နိယျာတနာဒီဟိ ဟောတိ, သော စ အနိဋ္ဌဖလော ဟောတိ။ အနဝဇ္ဇော ကာလကိရိယာယ ဟောတိ, သော အဝိပါကတ္တာ အဖလော။ လောကုတ္တရဿ ပန နေဝတ္ထိ ဘေဒော။ ဘဝန္တရေပိ ဟိ အရိယသာဝကော အညံ သတ္ထာရံ န ဥဒ္ဒိသတီတိ။ ဧဝံ သရဏဂမနဿ သံကိလေသော စ ဘေဒော စ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

ဥပါသကံ မံ ဘန္တေ ဘဂဝါ ဓာရေတူ တိ မံ ဘဂဝါ ''ဥပါသကော အယ''န္တိ ဧဝံ ဓာရေတု, ဇာနာတူတိ အတ္ထော။ ဥပါသကဝိဓိကောသလ္လတ္ထံ ပနေတ္ထ – ကော ဥပါသကော? ကသ္မာ ဥပါသကောတိ ဝုစ္စတိ ? ကိမဿ သီလံ? ကော အာဇီဝေါ? ကာ ဝိပတ္တိ? ကာ သမ္ပတ္တီတိ? ဣဒံ ပကိဏ္ဏကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ **ကော ဥပါသကော**တိ ယော ကောစိ သရဏဂတော ဂဟဋ္ဌော။ ဝုတ္တဉှေတံ – ''ယတော ခေါ, မဟာနာမ, ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ, ဓမ္မံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ, သင်္ဃံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ။ ဧတ္တာဝတာ ခေါ, မဟာနာမ, ဥပါသကော ဟောတီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၃၃)။

ကသ္မာ ဥပါသကော တိ ရတနတ္တယံ ဥပါသနတော။ သော ဟိ ဗုဒ္ဓံ ဥပါသတီတိ ဥပါသကော, တထာ ဓမ္မံ သံဃံ။

ကိမဿ သီလန္တိ ပဉ္စ ဝေရမဏိယော။ ယထာဟ – ''ယတော ခေါ, မဟာနာမ, ဥပါသကော ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒါနာ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ။ မုသာဝါဒါ။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဧတ္တာဝတာ ခေါ, မဟာနာမ, ဥပါသကော သီလဝါ ဟောတီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၃၃)။

ကော အာဇီဝေတိ ပဉ္စ မိစ္ဆာဝဏိဇ္ဇာ ပဟာယ ဓမ္မေန သမေန ဇီဝိတကပ္ပနံ။ ဝုတ္တဉှေတံ – ''ပဉ္စိမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝဏိဇ္ဇာ ဥပာသကေန အကရဏီယာ။ ကတမာ ပဉ္စ? သတ္ထဝဏိဇ္ဇာ, သတ္တဝဏိဇ္ဇာ, မံသဝဏိဇ္ဇာ, မဇ္ဇဝဏိဇ္ဇာ, ဝိသဝဏိဇ္ဇာ။ ဣမာ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ ဝဏိဇ္ဇာ ဥပာသကေန အကရဏီယာ''တိ (အ. နိ. ၅.၁၇၇)။

ကာ ဝိပတ္တီ တိ ယာ တဿေဝ သီလဿ စ အာဇီဝဿ စ ဝိပတ္တိ, အယမဿ ဝိပတ္တိ။ အပိ စ ယာယ ဧသ စဏ္ဍာလော စေဝ ဟောတိ, မလဉ္စ ပတိကုဋ္ဌော စ, သာပိဿ ဝိပတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေ စ အတ္ထတော အဿဒ္ဓိယာဒယော ပဉ္စ ဓမ္မာ ဟောန္တိ။ ယထာဟ – ''ပဉ္စဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဥပာသကော ဥပာသကစဏ္ဍာလော စ ဟောတိ, ဥပာသကမလဉ္စ, ဥပာသကပတိကုဋ္ဌော စ။ ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ? အဿဒ္ဓော ဟောတိ, ဒုဿီလော ဟောတိ, ကောတူဟလမင်္ဂလိကော ဟောတိ, မင်္ဂလံ ပစ္စေတိ, နော ကမ္မံ, ဣတော စ ဗဟိဒ္ဓာ ဒက္ခိဏေယျံ ပရိယေသတိ, တတ္ထ စ ပုဗ္ဗကာရံ ကရောတီ''တိ (အ. နိ. ၅.၁၇၅)။

ကာ သမ္ပတ္တီ တိ ယာ စဿ သီလသမ္ပဒါ စေဝ အာဇီဝသမ္ပဒါ စ, သာ သမ္ပတ္တိ; ယေ စဿ ရတနဘာဝါဒိကရာ သဒ္ဓါဒယော ပဉ္စ ဓမ္မာ။ ယထာဟ – ''ပဉ္စဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဥပာသကော ဥပာသကရတနဉ္စ ဟောတိ, ဥပာသကပဒုမဉ္စ, ဥပာသကပုဏ္ဍရီကဉ္စ။ ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ? သဒ္ဓေါ ဟောတိ, သီလဝါ ဟောတိ, န ကောတူဟလမင်္ဂလိကော ဟောတိ, ကမ္မံ ပစ္စေတိ, နော မင်္ဂလံ, န ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ ဒက္ခိဏေယျံ ဂဝေသတိ, ဣဓ စ ပုဗ္ဗကာရံ ကရောတီ''တိ (အ. နိ. ၅.၁၇၅)။

အဇ္ဇတဂ္ဂေ တိ ဧတ္ထာယံ **အဂ္ဂ** သဒ္ဒေါ အာဒိကောဋိကောဋ္ဌာသသေဋ္ဌေသု ဒိဿတိ။ ''အဇ္ဇတဂ္ဂေ, သမ္မ ဒေါဝါရိက, အာဝရာမိ ဒွါရံ နိဂဏ္ဌာနံ နိဂဏ္ဌီန''န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၇၀) ဟိ အာဒိမှိ ဒိဿတိ။ ''တေနေဝ အင်္ဂုလဂ္ဂေန တံ အင်္ဂုလဂ္ဂံ ပရာမသေယျ။ ဥစ္ဆဂ္ဂံ ဝေဠဂ္ဂ''န္တိအာဒီသု (ကထာ. ၂၈၁) ကောဋိယံ။ ''အမ္ဗိလဂ္ဂံ ဝါ မဓုရဂ္ဂံ ဝါ တိတ္တကဂ္ဂံ ဝါ ဝိဟာရဂ္ဂေန ဝါ ပရိဝေဏဂ္ဂေန ဝါ ဘာဇေတု''န္တိအာဒီသု (စူဠဝ. ၃၁၇) ကောဋ္ဌာသေ။ ''ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ အပဒါ ဝါ။ပေ။ တထာဂတော တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၃၄) သေဋ္ဌေ။ ဣဓ ပနာယံ အာဒိမှိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တသ္မာ အဇ္ဇတဂ္ဂေတိ အဇ္ဇတံ အာဒိံ ကတွာတိ ဧဝမေတ္ထတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အဇ္ဇတ** န္တိ အဇ္ဇဘာဝံ။ အဇ္ဇဒဂ္ဂေတိ ဝါ ပါဌော, ဒကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ အဇ္ဇ အဂ္ဂန္တိ အတ္ထော။

ပါဏုပေတ န္တိ ပါဏေဟိ ဥပေတံ။ ယာဝ မေ ဇီဝိတံ ပဝတ္တတိ, တာဝ ဥပေတံ အနညသတ္ထုကံ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ သရဏံ ဂတံ ဥပာသကံ ကပ္ပိယကာရကံ မံ ဘဂဝါ ဓာရေတု ဇာနာတု။ အဟဉှိ သစေပိ မေ တိခိဏေန အသိနာ သီသံ ဆိန္ဒေယျ, နေဝ ဗုဒ္ဓံ ''န ဗုဒ္ဓေါ''တိ ဝါ, ဓမ္မံ ''န ဓမ္မော''တိ ဝါ, သင်္ဃံ ''န သင်္ဃော''တိ ဝါ ဝဒေယျန္တိ။

ဧဝံ အတ္တသန္နိယျာတနေန သရဏံ ဂန္တွာ အတ္တနာ ကတံ အပရာဓံ ပကာသေန္တော အစ္စယော မံ, ဘန္တေတိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အစ္စယော** တိ အပရာဓော။ **မံ အစ္စဂမာ** တိ မံ အတိက္ကမ္မ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တော။ **ဓမ္မိကံ ဓမ္မရာဇာန** န္တိ ဓမ္မံ စရတီတိ ဓမ္မိကော။ ဓမ္မေနေဝ ရာဇာ ဇာတော, န ပိတုဃာတနာဒိနာ အဓမ္မေနာတိ ဓမ္မရာဇာ။ **ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသိ** န္တိ ဇီဝိတာ ဝိယောဇေသိံ။ **ပဋိဂ္ဂဏှာတု** တိ ခမတု။ **အာယတိံ သံဝရာယာ** တိ အနာဂတေ သံဝရတ္ထာယ။ ပုန ဧဝရူပဿ အပရာဓဿ ဒေါသဿ ခလိတဿ အကရဏတ္ထာယ။

၂၅၁. **တဂ္ဃ** တိ ဧကံသေ နိပါတော။ **ယထာ ဓမ္မံ ပဋိကရောသီ** တိ ယထာ ဓမ္မော ဌိတော တထေဝ ကရောသိ, ခမာပေသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တံ တေ မယံ ပဋိဂ္ဂဏှာမာ** တိ တံ တဝ အပရာဓံ မယံ ခမာမ။ **ဝုဒ္ဓိဟေသာ, မဟာရာဇ အရိယဿ ဝိနယေ** တိ ဧသာ, မဟာရာဇ, အရိယဿ ဝိနယေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သာသနေ ဝုဒ္ဓိ နာမ။ ကတမာ? ယာယံ အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရိတွာ အာယတိံ သံဝရာပဇ္ဇနာ, ဒေသနံ ပန ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနံ ကရောန္တော – ''ယော အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောတိ, အာယတိံ သံဝရံ အာပဇ္ဇတီ''တိ အာဟ။

၂၅၂. **ဧဝံ ဝုတ္တေ** တိ ဧဝံ ဘဂဝတာ ဝုတ္တေ။ **ဟန္ဒ စ ဒါနိ မယံ ဘန္တေ** တိ ဧတ္ထ ဟန္ဒာတိ ဝစသာယတ္ထေ နိပါတော။ သော ဟိ ဂမနဝစသာယံ ကတွာ ဧဝမာဟ။ **ဗဟုကိစ္စာ** တိ ဗလဝကိစ္စာ။ **ဗဟုကရဏီယာ** တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ယဿဒါနိ တွံ** န္တိ ယဿ ဣဒါနိ တွံ မဟာရာဇ ဂမနဿ ကာလံ မညသိ ဇာနာသိ, တဿ ကာလံ တွံ ဧဝ ဇာနာသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမီ** တိ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အ

ဉ္ဇလိံ သိရသိ ပတိဋ္ဌပေတွာ ယာဝ ဒဿနဝိသယံ ဘဂဝတော အဘိမုခေါဝ ပဋိက္ကမိတွာ ဒဿနဝိဇဟနဋ္ဌာနဘူမိယံ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ပက္ကာမိ။

၂၅၃. ခတာယံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ တိ ခတော အယံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ။ **ဥပဟတာယန္တိ** ဥပဟတော အယံ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အယံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ ခတော ဥပဟတော ဘိန္နပတိဋ္ဌော ဇာတော, တထာနေန အတ္တနာဝ အတ္တာ ခတော, ယထာ အတ္တနော ပတိဋ္ဌာ န ဇာတာတိ။ **ဝိရဇန္တိ** ရာဂရဇာဒိဝိရဟိတံ။ ရာဂမလာဒီနံယေဝ ဝိဂတတ္တာ **ဝီတမလံ။ ဓမ္မစက္ခုန္တိ** ဓမ္မေသု ဝါ စက္ခုံ, ဓမ္မမယံ ဝါ စက္ခုံ, အညေသု ဌာနေသု တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနမေတံ အဓိဝစနံ။ ဣဓ ပန သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿေဝ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သစေ ဣမိနာ ပိတာ ဃာတိတော နာဘဝိဿ, ဣဒါနိ ဣဓေဝ အာသနေ နိသိန္နော သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပတ္တော အဘဝိဿ, ပါပမိတ္တသံသဂ္ဂေန ပနဿ အန္တရာယော ဇာတော။ ဧဝံ သန္တေပိ ယသ္မာ အယံ တထာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ ရတနတ္တယံ သရဏံ ဂတော, တသ္မာ မမ သာသနမဟန္တတာယ ယထာ နာမ ကောစိ ပုရိသဿ ဝဓံ ကတွာ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိမတ္တေန ဒဏ္ဍေန မုစ္စေယျ, ဧဝမေဝ လောဟကုမ္ဘိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တိံသဝဿသဟဿာနိ အဓော ပတန္တော ဟေဋ္ဌိမတလံ ပတွာ တိံသဝဿသဟဿာနိ ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆန္တော ပုနပိ ဥပရိမတလံ ပါပုဏိတွာ မုစ္စိဿတီတိ ဣဒမ္ပိ ကိရ ဘဂဝတာ ဝုတ္တမေဝ, ပါဠိယံ ပန န အာရုဠှံ။

ကိံ ပန သုတ္တံ သုတွာ ရညော ကောစိ အာနိသံသော လဒ္ဓေါတိ? မဟာအာနိသံသော လဒ္ဓေါ။ အယဉှိ ပိတု မာရိတကာလတော ပဋ္ဌာယ နေဝ ရတ္တိံ န ဒိဝါ နိဒ္ဒံ လဘတိ, သတ္ထာရံ ပန ဥပသင်္ကမိတွာ ဣမာယ မဓုရာယ ဩဇဝန္တိယာ ဓမ္မဒေသနာယ သုတကာလတော ပဋ္ဌာယ နိဒ္ဒံ လဘိ။ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ မဟာသက္ကာရံ အကာသိ။ ပေါထုဇ္ဇနိကာယ သဒ္ဓါယ သမန္နာဂတော နာမ ဣမိနာ ရညာ သဒိသော နာဟောသိ။ အနာဂတေ ပန **ဝိဇိတာဝီ နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ** ဟုတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီတိ ။ ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

သာမညဖလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အမ္ဗဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ

အဒ္ဓါနဂမနဝဏ္ဏနာ

၂၅၄. ဧဝံ မေ သုတံ။ပေ.။ ကောသလေသူတိ အမ္ဗဋ္ဌသုတ္တံ။ တတ္ထာယံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။ **ကောသလေသူ**တိ ကောသလာ နာမ ဇာနပဒိနော ရာဇကုမာရာ။ တေသံ နိဝါသော ဧကောပိ ဇနပဒော ရုဠှိသဒ္ဒေန ကောသလာတိ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ ကောသလေသု ဇနပဒေ။ ပောရာဏာ ပနာဟု – ယသ္မာ ပုဗ္ဗေ မဟာပနာဒံ ရာဇကုမာရံ နာနာနာဋကာဒီနိ ဒိသွာ သိတမတ္တမ္ပိ အကရောန္တံ သုတွာ ရာဇာ အာဟ – “ယော မမ ပုတ္တံ ဟာသာပေတိ, သဗ္ဗာလင်္ကာရေန နံ အလင်္ကရောမီ”တိ။ တတော နင်္ဂလာနိပိ ဆဍ္ဍေတွာ မဟာဇနကာယေ သန္နိပတိတေ မနုဿာ သာတိရေကာနိ သတ္တဝဿာနိ နာနာကီဠာယော ဒဿေတွာပိ တံ ဟာသာပေတုံ နာသက္ခိံသု, တတော သက္ကော ဒေဝရာဇာ နာဋကံ ပေသေသိ, သော ဒိဗ္ဗနာဋကံ ဒဿေတွာ ဟာသာပေသိ။ အထ တေ မနုဿာ အတ္တနော အတ္တနော ဝသနောကာသာဘိမုခါ ပက္ကမိံသု။ တေ ပဋိပထေ မိတ္တသုဟဇ္ဇာဒယော ဒိသွာ ပဋိသန္ထာရံ ကရောန္တာ – “ကစ္စိ ဘော ကုသလံ, ကစ္စိ ဘော ကုသလ”န္တိ အာဟံသု။ တသ္မာ တံ “ကုသလ”န္တိ ဝစနံ ဥပာဒါယ သော ပဒေသော ကောသလာတိ ဝုစ္စတီတိ။

စာရိကံ စရမာနောတိ အဒ္ဓါနဂမနံ ဂစ္ဆန္တော။ စာရိကာ စ နာမေသာ ဘဂဝတော ဒုဝိဓာ ဟောတိ – တုရိတစာရိကာ စ, အတုရိတစာရိကာ စ။ တတ္ထ ဒူရေပိ ဗောဓနေယျပုဂ္ဂလံ ဒိသွာ တဿ ဗောဓနတ္ထာယ သဟသာ ဂမနံ **တုရိတစာရိကာ** နာမ, သာ မဟာကဿပပစ္စုဂ္ဂမနာဒီသု ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဘဂဝါ ဟိ မဟာကဿပတ္ထေရံ ပစ္စုဂ္ဂစ္ဆန္တော မုဟုတ္တေန တိဂါဝုတံ မဂ္ဂံ အဂမာသိ။ အာဠဝကဿတ္ထာယ တိံသယောဇနံ, တထာ အင်္ဂုလိမာလဿ။ ပုက္ကုသာတိဿ ပန ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနံ။ မဟာကပ္ပိနဿ ဝီသယောဇနသတံ။ ဓနိယဿတ္ထာယ သတ္တယောဇနသတာနိ အဂမာသိ။ ဓမ္မသေနာပတိနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ဝနဝါသီတိဿသာမဏေရဿ တိဂါဝုတာဓိကံ ဝီသယောဇနသတံ။

ကေဒိဝသံ ကိရ ထေရော – “တိဿသာမဏေရဿ သန္တိကံ, ဘန္တေ, ဂစ္ဆာမီ”တိ အာဟ။ ဘဂဝါ – “အဟမ္ပိ ဂမိဿာမီ”တိ ဝတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – “အာနန္ဒ, ဝီသတိသဟဿာနံ ဆဠဘိညာနံ အာရောစေဟိ, ဘဂဝါ ကိရ ဝနဝါသိဿ တိဿသာမဏေရဿ သန္တိကံ ဂမိဿတီ”တိ။ တတော ဒုတိယဒိဝသေ ဝီသတိသဟဿခီဏာသဝပရိဝါရော အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ဝီသတိယောဇနသတမတ္ထကေ တဿ ဂေါစရဂါမဒွါရေ ဩတရိတွာ စီဝရံ ပါရုပိ။ တံ ကမ္မန္တံ ဂစ္ဆမာနာ မနုဿာ ဒိသွာ – “သတ္ထာ နော အာဂတော, မာ ကမ္မန္တံ အဂမိတ္ထာ”တိ ဝတွာ အာသနာနိ ပညပေတွာ ယာဂုံ ဒတွာ ပါတရာသဘတ္တံ ကရောန္တာ – “ကုဟိံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဂစ္ဆတီ”တိ ဒဟရဘိက္ခူ ပုစ္ဆိံသု။ ဥပာသကာ န ဘဂဝါ အညတ္ထ ဂစ္ဆတိ, ဣဓေဝ တိဿသာမဏေရဿ ဒဿနတ္ထာယာဂတောတိ။ တေ – “အမှာကံ ကုလူပကဿ ကိရ ထေရဿ ဒဿနတ္ထာယ သတ္ထာ အာဂတော, နော ဝတ နော ထေရော ဩရမတ္တကော”တိ သောမနဿဇာတာ အဟေသုံ။

အထ ခေါ ဘဂဝတော ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ သာမဏေရော ဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ – “ဥပါသကာ, မဟာဘိက္ခုသင်္ဃော”တိ ပုစ္ဆိ။ အထဿ တေ “သတ္ထာ, ဘန္တေ, အာဂတော”တိ အာရောစေသုံ။ သော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပိဏ္ဍပါတေန အာပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ တဿ ပတ္တံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ – “အလံ, တိဿ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တကိစ္စ”န္တိ အာဟ။ တတော ဥပဇ္ဈာယံ အာပုစ္ဆိတွာ အတ္တနော ပတ္တာသနေ နိသီဒိတွာ ဘတ္တကိစ္စမကာသိ။ အထဿ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ သတ္ထာ မင်္ဂလံ ဝတွာ နိက္ခမိတွာ ဂါမဒွါရေ ဌတွာ – “ကတရော တေ, တိဿ, ဝသနဋ္ဌာနံ ဂတမဂ္ဂေါ”တိ အာဟ။ အယံ ဘဂဝါတိ။ မဂ္ဂံ ဒေသယမာနော ပုရတော ယာဟိ တိဿာတိ။ ဘဂဝါ ကိရ သဒေဝကဿ လောကဿ မဂ္ဂဒေသကောပိ သမာနော သကလေ တိဂါဝုတေ မဂ္ဂေ ‘သာမဏေရံ ဒဋ္ဌုံ လစ္ဆာမီ’တိ တံ မဂ္ဂဒေသကံ အကာသိ။

သော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဘဂဝတော ဝတ္တမကာသိ။ အထ နံ ဘဂဝါ – “ကတရော တေ, တိဿ, စင်္ကမော”တိ ပုစ္ဆိတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ သာမဏေရဿ နိသီဒနပါသာဏေ နိသီဒိတွာ – “တိဿ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ သုခံ ဝသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ သော အာဟ – “အာမ, ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝသန္တဿ သီဟဗျဂ္ဃဟတ္ထိမိဂမောရာဒီနံ သဒ္ဒံ သုဏတော အရညသညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တာယ သုခံ ဝသာမီ”တိ။ အထ နံ ဘဂဝါ – “တိဿ, ဘိက္ခုသင်္ဃံ သန္နိပါတေ

ဟိ, ဗုဒ္ဓအာယဖ္ဖံ တေ ဒဿာမိ’’တိ ဝတွာ သန္ဓိပတိတေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဥပသမ္ပာဒေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ အာဂမာသိတိ။ အယံ **တုရိတစာရိကာ** နာမ။ ယံ ပန ကမနိဂမပဋိပာဋိယာ ဒေဝသိကံ ယောဇနဒ္ဒဝိယောဇနဝသေန ပိဏ္ဍပာတစရိယာဒီဟိ လောကံ အနုဂ္ဂဏှာဟန္တဿ ဂမနံ, အယံ **အတုရိတစာရိကာ** နာမ။

ဣမံ ပန စာရိကံ စရန္တော ဘဂဝါ မဟာမဏ္ဍလံ, မဇ္ဈိမမဏ္ဍလံ, အန္တောမဏ္ဍလန္တိ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ မဏ္ဍလာနံ အညတရသ္မိံ စရတိ။ တတ္ထ မဟာမဏ္ဍလံ နဝယောဇနသတိကံ, မဇ္ဈိမမဏ္ဍလံ ဆယောဇနသတိကံ , အန္တောမဏ္ဍလံ တိယောဇနသတိကံ။ ယဒါ မဟာမဏ္ဍလေ စာရိကံ စရိတုကာမော ဟောတိ, မဟာပဝါရဏာယ ပဝါရေတွာ ပါဋိပဒဒိဝသေ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော နိက္ခမတိ။ သမန္တာ ယောဇနသတံ ဧကကောလာဟလံ ဟောတိ။ ပုရိမံ ပုရိမံ အာဂတာ နိမန္တေတုံ လဘန္တိ။ ဣတရေသု ဒွီသု မဏ္ဍလေသု သက္ကာရော မဟာမဏ္ဍလေ ဩသရတိ။ တတ္ထ ဘဂဝါ တေသု တေသု ဂါမနိဂမေသု ဧကာဟံ ဒွီဟံ ဝသန္တော မဟာဇနံ အာမိသပ္ပဋိဂ္ဂဟေန အနုဂ္ဂဏှန္တော ဓမ္မဒါနေန စဿ ဝိဝဋ္ဋသန္နိဿိတံ ကုသလံ ဝဍ္ဎေန္တော နဝဟိ မာသေဟိ စာရိကံ ပရိယောသာပေတိ။ သစေ ပန အန္တောဝဿေ ဘိက္ခူနံ သမထဝိပဿနာ တရုဏာ ဟောန္တိ, မဟာပဝါရဏာယ အပဝါရေတွာ ပဝါရဏာသင်္ဂဟံ ဒတွာ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယံ ပဝါရေတွာ မိဂသိရဿ ပဌမပါဋိပဒဒိဝသေ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော နိက္ခမိတွာ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလေ ဩသရတိ။ အညေနပိ ကာရဏေန မဇ္ဈိမမဏ္ဍလေ စာရိကံ စရိတုကာမော စတုမာသံ ဝသိတွာဝ နိက္ခမတိ။ ဝုတ္တနယေနေဝ ဣတရေသု ဒွီသု မဏ္ဍလေသု သက္ကာရော မဇ္ဈိမမဏ္ဍလေ ဩသရတိ။ ဘဂဝါ ပုရိမနယေနေဝ လောကံ အနုဂ္ဂဏှန္တော အဋ္ဌဟိ မာသေဟိ စာရိကံ ပရိယောသာပေတိ။ သစေ ပန စတုမာသံ ဝုတ္ထဝဿဿာပိ ဘဂဝတော ဝေနေယျသတ္တာ အပရိပက္ကိန္ဒြိယာ ဟောန္တိ, တေသံ ဣန္ဒြိယပရိပါကံ အာဂမယမာနော အပရမ္ပိ ဧကမာသံ ဝါ ဒွိတိစတုမာသံ ဝါ တတ္ထေဝ ဝသိတွာ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော နိက္ခမတိ။ ဝုတ္တနယေနေဝ ဣတရေသု ဒွီသု မဏ္ဍလေသု သက္ကာရော အန္တောမဏ္ဍလေ ဩသရတိ။ ဘဂဝါ ပုရိမနယေနေဝ လောကံ အနုဂ္ဂဏှန္တော သတ္တဟိ ဝါ ဆဟိ ဝါ ပဉ္စဟိ ဝါ စတူဟိ ဝါ မာသေဟိ စာရိကံ ပရိယောသာပေတိ။ ဣတိ ဣမေသု တီသု မဏ္ဍလေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ စာရိကံ စရန္တော န စီဝရာဒိဟေတု စရတိ။ အထ ခော ယေ ဒုဂ္ဂတဗာလဇိဏ္ဏဗျာဓိတာ, တေ ကဒါ တထာဂတံ အာဂန္တွာ ပဿိဿန္တိ။ မယိ ပန စာရိကံ စရန္တေ မဟာဇနော တထာဂတဿ ဒဿနံ လဘိဿတိ။ တတ္ထ ကေစိ စိတ္တာနိ ပသာဒေဿန္တိ , ကေစိ မာလာဒီဟိ ပူဇေဿန္တိ, ကေစိ ကဋစ္ဆုဘိက္ခံ ဒဿန္တိ, ကေစိ မိစ္ဆာဒဿနံ ပဟာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ ဘဝိဿန္တိ။ တံ နေသံ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယာတိ။ ဧဝံ လောကာနုကမ္ပကာယ စာရိကံ စရတိ။

အပိ စ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော စာရိကံ စရန္တိ, ဇင်္ဃဝိဟာရဝသေန သရီရဖာသုကတ္ထာယ, အတ္ထုပ္ပတ္တိကာလာဘိကင်္ခနတ္ထာယ, ဘိက္ခူနံ သိက္ခာပဒပညာပနတ္ထာယ, တတ္ထ တတ္ထ ပရိပါကဂတိန္ဒြိယေ ဗောဓနေယျသတ္တေ ဗောဓနတ္ထာယာတိ။ အပရေဟိပိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော စာရိကံ စရန္တိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆိဿန္တီတိ ဝါ, ဓမ္မံ, သင်္ဃံ သရဏံ ဂစ္ဆိဿန္တီတိ ဝါ, မဟတာ ဓမ္မဝဿေန စတဿော ပရိသာ သန္တပ္ပေဿာမီတိ ဝါ။ အပရေဟိပိ ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော စာရိကံ စရန္တိ ပါဏာတိပါတာ ဝိရမိဿန္တီတိ ဝါ, အဒိန္နာဒါနာ , ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ, မုသာဝါဒါ, သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝိရမိဿန္တီတိ ဝါ။ အပရေဟိပိ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော စာရိကံ စရန္တိ – ပဌမံ ဈာနံ ပဋိလဘိဿန္တီတိ ဝါ, ဒုတိယံ ဈာနံ။ပေ.။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိံ ပဋိလဘိဿန္တီတိ ဝါ။ အပရေဟိပိ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော စာရိကံ စရန္တိ – သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ အဓိဂမိဿန္တီတိ ဝါ, သောတာပတ္တိဖလံ။ပေ.။ အရဟတ္တဖလံ သစ္ဆိကရိဿန္တီတိ ဝါတိ။ အယံ အတုရိတစာရိကာ, ဣဓ စာရိကာတိ အဓိပ္ပေတာ။ သာ ပနေသာ ဒုဝိဓာ ဟောတိ – အနိဗဒ္ဓစာရိကာ စ နိဗဒ္ဓစာရိကာ စ။ တတ္ထ ယံ ဂါမနိဂမနဂရပဋိပာဋိဝသေန စရတိ, အယံ အနိဗဒ္ဓစာရိကာ နာမ။ ယံ ပနေကဿေဝ ဗောဓနေယျသတ္တဿတ္ထာယ ဂစ္ဆတိ, အယံ နိဗဒ္ဓစာရိကာ နာမ။ သော ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။

တဒါ ကိရ ဘဂဝါ ပစ္ဆိမယာမကိစ္စပရိယောသာနေ ဒသသဟဿိလောကဓာတုယာ ဉာဏဇာလံ ပတ္ထရိတွာ ဗောဓနေယျဗန္ဓဝေ ဩလောကေန္တဿ ပောက္ခရသာတိဗြာဟ္မဏော သဗ္ဗညုတညာဏဇာလဿ အန္တော ပဝိဋ္ဌော။ အထ ဘဂဝါ အယံ ဗြာဟ္မဏော မယှံ ဉာဏဇာလေ ပညာယတိ, ‘‘အတ္ထိ နု ခွဿ ဥပနိဿယော’’တိ ဝီမံသန္တော သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ – ‘‘ဧသော မယိ ဇနပဒံ ဂတေ လက္ခဏပရိယေသနတ္ထံ အမ္ဗဋ္ဌံ အန္တေဝါသိံ ပဟိဏိဿတိ, သော မယာ သဒ္ဓိံ ဝါဒပဋိဝါဒံ ကတွာ နာနပ္ပကာရံ အသဗ္ဘိဝါဒံ ဝက္ခတိ, တမ

ဟံ ဒမေတွတ နိဗ္ဗိသေဝနံ ကရိဿာမိ။ သော အာစရိယဿ ကထေဿတိ, အထဿာစရိယော တံ ကထံ သုတွတ အာဂမ္မ မမ လက္ခဏာနိ ပရိယေသိဿတိ, တဿာဟံ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ။ သော ဒေသနာပရိယောသာနေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိဿတိ။ ဒေသနာ မဟာဇနဿ သဖလာ ဘဝိဿတီ''တိ ပစ္ဆာဘိက္ခုသတပရိတရော တံ ဇနပဒံ ပဋိပန္နော။ တေန ဝုတ္တံ – ''ကောသလေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟီ''တိ။

ယေန ကဏ္ဍာနင်္ဂလ န္တိ ယေန ဒိသာဘာဂေန ကဏ္ဍာနင်္ဂလံ အဝသရိတဗ္ဗံ။ ယသ္မိံ တ ပဒေသေ ကဏ္ဍာနင်္ဂလံ။ ကဏ္ဍာနင်္ဂလန္တိပိ ဟဌော။ **တဒဝသရီ**တိ တေန အဝသရိ, တံ တ အဝသရိ။ တေန ဒိသာဘာဂေန ဂတော, တံ တ ပဒေသံ ဂတောတိ အတ္ထော။ **ကဏ္ဍာနင်္ဂလေ ဝိဟရတိ ကဏ္ဍာနင်္ဂလဝနသဏ္ဍေ** တိ ကဏ္ဍာနင်္ဂလံ ဥပနိဿာယ ကဏ္ဍာနင်္ဂလဝနသဏ္ဍေ သီလခန္ဓာတရံ ဗန္ဓိတွတ သမာဓိကောန္တံ ဥဿာပေတွတ သဗ္ဗညုတညာဏသရံ ပရိဝတ္တယမာနော ဓမ္မရာဇာ ယထာဘိရုစိတေန ဝိဟာရေန ဝိဟရတိ။

ဟောက္ခရသာတိဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၂၅၅. **တေန ခော ပန သမယေနာ**တိ ယေန သမယေန ဘဂဝ တတ္ထ ဝိဟရတိ, တေန သမယေန, တသ္မိံ သမယေတိ အယမတ္ထော။ ဗ္ရဟ္မံ အဏာတီတိ **ဗ္ရာဟ္မဏော,** မန္တေ သဇ္ဈာယတီတိ အတ္ထော။ ဣဒမေဝ ဟိ ဇာတိဗ္ရာဟ္မဏာနံ နိရုတ္တိဝစနံ။ အရိယာ ပန ဗာဟိတပာပတ္တာ ဗ္ရာဟ္မဏာတိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဟောက္ခရသာတီ** တိ ဣဒံ တဿ နာမံ။ ကသ္မာ ဟောက္ခရသာတီတိ ဝုစ္စတိ။ တဿ ကိရ ကာယော သေတဟောက္ခရသဒိသော, ဒေဝနဂရေ ဥဿာပိတရဇတတောရဏံ ဝိယ သောဘတိ။ သီသံ ပနဿ ကာဠဝဏ္ဏံ ဣန္ဒနီလမဏိမယံ ဝိယ။ မဿုပိ စန္ဒမဏ္ဍလေ ကာဠမေဃရာဇိ ဝိယ ခါယတိ။ အက္ခီနိ နီလုပ္ပလသဒိသာနိ။ နာသာ ရဇတပနာဠိကာ ဝိယ သုဝဋ္ဋိတာ သုပရိသုဒ္ဓာ။ ဟတ္ထပာဒတလာနိ စေဝ မုခဒွတရဉ္စ ကတလာခါရသပရိကမ္မံ ဝိယ သောဘတိ, အတိဝိယ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တော ဗ္ရာဟ္မဏဿ အတ္တဘာဝေါ။ အရာဇကေ ဌာနေ ရာဇာနံ ကာတုံ ယုတ္တမိမံ ဗ္ရာဟ္မဏံ။ ဧဝမေသ သဿိရိကော။ ဣတိ နံ ဟောက္ခရသဒိသတွတာ ဟောက္ခရသာတီတိ သဉ္ဇာနန္တိ။

အယံ ပန ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ တိဏ္ဏံ ဝေဒာနံ ပါရဂူ ဒသဗလဿ အနံ ဒတွတ ဓမ္မဒေသနံ သုတွတ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော တတော မနုဿလောကမာဂစ္ဆန္တော မာတုကုစ္ဆိဝါသံ ဇိဂုစ္ဆိတွတ ဟိမဝန္တပဒေသေ မဟာသရေ ပဒုမဂဗ္ဘေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ စ သရဿ အဝိဒူရေ တာပသော ပဏ္ဏသာလာယ ဝသတိ။ သော တီရေ ဌိတော တံ ပဒုမံ ဒိသွတ – ''ဣဒံ ပဒုမံ အဝသေသပဒုမေဟိ မဟန္တတရံ။ ပုပ္ဖိတကာလေ နံ ဂဟေဿာမီ''တိ စိန္တေသိ။ တံ သတ္တာဟေနာပိ န ပုပ္ဖတိ။ တာပသော ကသ္မာ နု ခော ဣဒံ သတ္တာဟေနာပိ န ပုပ္ဖတိ။ ဟန္ဒ နံ ဂဟေဿာမီတိ ဩတရိတွတ ဂဏှိ။ တံ တေန နာဠတော ဆိန္နမတ္တံယေဝ ပုပ္ဖိတံ။ အထဿဗ္ဘန္တရေ သုဝဏ္ဏစုဏ္ဏပိဉ္ဇရံ ဝိယ ရဇတဗိမ္ဗကံ ပဒုမရေဏုပိဉ္ဇရံ သေတဝဏ္ဏံ အရကံ အဒ္ဒသ။ သော မဟာပုညော ဧသ ဘဝိဿတိ။ ဟန္ဒ နံ ပဋိဇဂ္ဂါမီတိ ပဏ္ဏသာလံ နေတွတ ပဋိဇဂ္ဂိတွတ သတ္တဝဿကာလတော ပဋ္ဌာယ တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှာပေသိ။ အရကော တိဏ္ဏံ ဝေဒာနံ ပါရံ ဂန္တွတ ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော ဇမ္ဗုဒီပေ အဂ္ဂဗ္ရာဟ္မဏော အဟောသိ။ သော အပရေန သမယေန ရညော ကောသလဿ သိပ္ပံ ဒဿေသိ။ အထဿ သိပ္ပေ ပသန္နော ရာဇာ ဥက္ကဋ္ဌံ နာမ မဟာနဂရံ ဗြဟ္မဒေယျံ အဒါသိ။ ဣတိ နံ ဟောက္ခရေ သယိတတ္တာ ဟောက္ခရသာတီတိ သဉ္ဇာနန္တိ။

ဥက္ကဋ္ဌံ အဇ္ဈာဝသတီ တိ ဥက္ကဋ္ဌနာမကေ နဂရေ ဝသတိ။ အဘိဘဝိတွတ တ အာဝသတိ။ တဿ နဂရဿ သာမိကော ဟုတွတ ယာယ မရိယာဒါယ တတ္ထ ဝသိတဗ္ဗံ, တာယ မရိယာဒါယ ဝသိ။ တဿ ကိရ နဂရဿ ဝတ္ထုံ ဥက္ကာ ဌပေတွတ ဥက္ကာသု ဇလမာနာသု အဂ္ဂဟေသုံ, တသ္မာ တံ ဥက္ကဋ္ဌန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဩက္ကဋ္ဌန္တိပိ ဟဌော, သောယေဝတ္ထော။ ဥပသဂ္ဂဝသေန ပနေတ္ထ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဿ အနုပယောဂတ္တာ စ သေသပဒေသု။ တတ္ထ လက္ခဏံ သဒ္ဒသတ္ထတော ပရိယေသိတဗ္ဗံ။

သတ္တုဿဒ န္တိ သတ္တေဟိ ဥဿဒံ, ဥဿန္နံ ဗဟုဇနံ အာကိဏ္ဏမနုဿံ။ ဟောသာဝနိယဟတ္ထိအဿမောရမိကဒိအနေကသတ္တသမာကိဏ္ဏဉ္စာတိ အတ္ထော။ ယသ္မာ ပနေတံ နဂရံ ဗဟိ အာဝိဇ္ဈိတွတ ဇာတေန ဟတ္ထိအ

သ္သာဒီနံ ဃာသတိဏောန စေဝ ဂေဟဇ္ဇာဒနတိဏောန စ သမ္ပန္နံ။ တထာ အရုကဌ္ဌေဟိ စေဝ ဂေဟသမ္ဘာရကဌ္ဌေဟိ စ။ ယသ္မာ စဿုပ္ပန္နရေ ဝဋ္ဋစတုရဿာဒိသဏ္ဌာနာ ဗဟူ ပောက္ခရဏိယော ဇလဇကုသုမဝိစိတ္တာနိ စ ဗဟူနိ အနေ ကာနိ တဠာကာနိ ဥဒကဿ နိစ္စဘရိတာနေဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ **သတိဏကဌ္ဌောဒက** န္တိ ဝုတ္တံ။ သဟ ဓညေနာတိ **သ ဓညံ** ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏာဒိဘေဒံ ဗဟုဓညသန္နိစယန္တိ အတ္ထော ။ တ္တောဝတာ ယသ္မိံ နဂရေ ဗြာဟ္မဏော သေတ ဇ္ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ ရာဇလီလာယ ဝသတိ, တဿ သမိဒ္ဓိသမ္ပတ္တိ ဒီပိတာ ဟောတိ။

ရာဇတော လဒ္ဓံ ဘောဂ္ဂံ **ရာဇဘောဂ္ဂံ။** ကေန ဒိန္နန္တိ စေ? ရညာ ပသေနဒိနာ ကောသလေန ဒိန္နံ။ **ရာဇဒာယန္တိ** ရညော ဒာယဘူတံ, ဒာယဇ္ဇန္တိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မဒေယျ** န္တိ သေဋ္ဌဒေယျံ, ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ ရာဇသင်္ခေ ပေန ဘုဥ္စိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **ရာဇဘောဂ္ဂ** န္တိ သဗ္ဗံ ဆေဇ္ဇဘေဇ္ဇံ အနုသာသန္တေန နဒီတိတ္ထပဗ္ဗ တာဒီသု သုင်္ကံ ဂဏှန္တေန သေတစ္ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ ရညာ ဟုတွာ ဘုဥ္စိတဗ္ဗံ။ ရညာ ပသေနဒိနာ ကောသ လေန ဒိန္နံ ရာဇဒာယန္တိ တ္တေ တံ နဂရံ ရညာ ဒိန္နတ္တာ **ရာဇဒာယံ** အယကရာဇဒီပနတ္ထံ ပနဿ **"ရညာ ပသေနဒိ နာ ကောသလေန ဒိန္န"**န္တိ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ **ဗြဟ္မဒေယျ** န္တိ သေဋ္ဌဒေယျံ။ ယထာ ဒိန္နံ န ပုန ဂဟေတဗ္ဗံ ဟောတိ, နိဿဋ္ဌံ ပရိစ္စတ္တံ။ ဧဝံ ဒိန္နန္တိ အတ္ထော။

အဿောသီ တိ သုဏိ ဥပလဘိ, သောတဒွါရသမ္ပတ္တဝစနနိဂ္ဃောသာနုသာရေန အညာသိ။ **ခေါ**တိ အဝဓာရဏ တ္တေ ပဒပူရဏမတ္တေ ဝါ နိပါတော။ တတ္ထ အဝဓာရဏတ္တေန အဿောသိ ဧဝ, နာဿ ကောစိ သဝနန္တရာ ယော အဟောသီတိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပဒပူရဏေန ပန ပဒဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာမတ္တမေဝ။

ဣဒါနိ ယမတ္ထံ ဗြာဟ္မဏော ပောက္ခရသာတိ အဿောသိ, တံ ပကာသေန္တော – ''သမဏော ခလု ဘော ဂေ တမော''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သမိတပာပတ္တာ **သမဏော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉှေတံ – ''သမိတာဿ ဟောန္တိ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ''တိအာဒိ (မ. နိ. ၁.၄၃၄)။ ဘဂဝါ စ အနုတ္တရေန အရိယမဂ္ဂေန သမိတပါပေါ။ တေနဿ ယထာဘူတဂုဏာဓိဂတမေတံ နာမံ, ယဒိဒံ သမဏောတိ။ **ခလူ**တိ အနုဿဝနတ္ထေ နိပါတော။ **ဘော**တိ ဗြာဟ္မဏဇာတိ သမုဒါဂတံ အာလပနမတ္တံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – ''ဘောဝါဒီ နာမ သော ဟောတိ, သစေ ဟောတိ သကိဉ္စနော''တိ (ဓ. ပ. ၃၉၆)။ **ဂေါတမော**တိ ဘဂဝန္တံ ဂေါတ္တဝသေန ပရိကိတ္တေတိ။ တသ္မာ သမဏော ခလု ဘော ဂေါတမောတိ တ္တေ သ မဏော ကိရ ဘော ဂေါတမဂေါတ္တောတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

သကျပုတ္တော တိ ဣဒံ ပန ဘဂဝတော ဥစ္စာကုလပရိဒီပနံ ။ **သကျကုလာ ပဗ္ဗဇိတော** တိ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတဘာဝပ ရိဒီပနံ။ ကေနစိ ပါရိဇုညေန အနဘိဘူတော အပရိက္ခီဏံယေဝ တံ ကုလံ ပဟာယ သဒ္ဓါယ ပဗ္ဗဇိတောတိ ဝုတ္တံ ဟော တိ။ တတော ပရံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **တံ ခေါ ပနာ**တိအာဒိ သာမညဖလေ ဝုတ္တမေဝ။ **သာဓု ခေါ ပနာ**တိ သုန္ဒရံ ခေါ ပန။ အတ္ထာဝဟံ သုခာဝဟန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တထာရူပါနံ အရဟတ**န္တိ ယထာရူပေါ သော ဘဝံ ဂေါတမော, ဧဝရူပါနံ ယထာဘူတဂုဏာဓိဂမေန လောကေ အရဟန္တောတိ လဒ္ဓသဒ္ဒါနံ အရဟတံ။ **ဒဿနံ ဟောတီ** တိ ပသာဒသောမ္မာနိ အ က္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ ဒဿနမတ္တမ္ပိ သာဓု ဟောတီတိ, ဧဝံ အဇ္ဈာသယံ ကတွာ။

အမ္ဗဋ္ဌမာဏဝကထာ

၂၅၆. **အဇ္ဈာယကော** တိ ဣဒံ – ''န ဒါနိမေ ဈာယန္တိ, န ဒါနိမေ ဈာယန္တီတိ ခေါ, ဝါသေဋ္ဌ, အဇ္ဈာယကာ အဇ္ ဈာယကာ တွေဝ တတိယံ အက္ခရံ ဥပနိဗ္ဗတ္တ''န္တိ, ဧဝံ ပဌမကပ္ပိကကာလေ ဈာနဝိရဟိတာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ ဂရဟာဝစ နံ။ ဣဒါနိ ပန တံ အဇ္ဈာယတီတိ အဇ္ဈာယကော။ မန္တေ ပရိဝတ္တေတီတိ ဣမိနာ အတ္ထေန ပသံသာဝစနံ ကတွာ တေဟာရန္တိ။ မန္တေ ဓာရေတီတိ **မန္တဓရော။**

တိဏ္ဏံ ဝေဒါန န္တိ ဣရုဝေဒယဇုဝေဒသာမဝေဒါနံ။ ဩဋ္ဌပဟတကရဏဝသေန ပါရံ ဂတောတိ **ပါရဂူ။** သဟ နိဃ ဏ္ဍုနာ စ ကေဋုဘေန စ **သနိဃဏ္ဍုကေဋုဘာနံ။ နိဃဏ္ဍူ** တိ နိဃဏ္ဍုရုက္ခာဒိနံ ဝေဝစနပကာသကံ သတ္ထံ။ **ကေဋုဘ** န္တိ ကိရိယာကပ္ပဝိကပ္ပော ကဝီနံ ဥပကာရာဝဟံ သတ္ထံ။ သဟ အက္ခရပ္ပဘေဒေန **သာက္ခရပ္ပဘေဒါနံ။ အက္ခရပ္ပ ဘေဒေါ**တိ သိက္ခာ စ နိရုတ္တိ စ။ **ဣတိဟာသပဉ္စမာန**န္တိ အာထဗ္ဗဏဝေဒံ စတုတ္ထံ ကတွာ ဣတိဟ အာသ, ဣတိဟ

အာသာတိ ဤဒိသဝစနပဋိသံယုတ္တော ပုရာဏကထာသင်္ခါတော ဣတိဟာသော ပဉ္စမော ဧတေသန္တိ ဣတိဟာသပဉ္စမာ, တေသံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ ဝေဒာနံ။

ပဒံ တဒဝသေသဥ္စ ဗျာကရဏံ အဓီယတိ ဝေဒေတိ စာတိ **ပဒကော ဝေယျာကရဏော**။ လောကာယတံ ဝုစ္စတိ ဝိတဏ္ဍဝါဒသတ္ထံ။ **မဟာပုရိသလက္ခဏ** န္တိ မဟာပုရိသာနံ ဗုဒ္ဓါဒီနံ လက္ခဏဒီပကံ ဒွါဒသသဟဿဂန္ထပမာဏံ သတ္ထံ။ ယတ္ထ သောဠသသဟဿဂါထာပရိမာဏာ ဗုဒ္ဓမန္တာ နာမ အဟေသုံ, ယေသံ ဝသေန ဣမိနာ လက္ခဏေန သမန္နာဂတာ ဗုဒ္ဓါ နာမ ဟောန္တိ, ဣမိနာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, ဣမိနာ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, အသီတိ မဟာသာဝကာ , ဗုဒ္ဓမာတာ, ဗုဒ္ဓပိတာ, အဂ္ဂုပဋ္ဌာကော, အဂ္ဂုပဋ္ဌာယိကာ, ရာဇာ စက္ကဝတ္တီတိ အယံ ဝိသေသော ပညာယတိ။

အနဝယောတိ ဣမေသု လောကာယတမဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနူနော ပရိပူရကာရီ, အဝယော န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အဝယော နာမ ယော တာနိ အတ္ထတော စ ဂန္ထတော စ သန္ဓာရေတုံ န သက္ကောတိ။ **အနုညာတပဋိညာတော**တိ အနုညာတော စေဝ ပဋိညာတော စ။ အာစရိယေနဿ "ယံ အဟံ ဇာနာမိ, တံ တွံ ဇာနာသီ"တိအာဒိနာ အနုညာတော။ "အာမ အာစရိယာ"တိ အတ္တနာ တဿ ပဋိဝစနအနုပဋိညာယ ပဋိညာတော"တိ အတ္ထော။ ကတရသ္မိံ အဓိကာရေ? သကေ အာစရိယကေ တေဝိဇ္ဇကေ ပာဝစနေ။ သော ကိရ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ "ဣမသ္မိံ လောကေ 'အဟံ ဗုဒ္ဓေါ, အဟံ ဗုဒ္ဓေါ'တိ ဥဂ္ဂတဿ နာမံ ဂဟေတွာ ဗဟူ ဇနာ ဝိစရန္တိ။ တသ္မာ န မေ အနုဿဝမတ္တေနေဝ ဥပသင်္ကမိတုံ ယုတ္တံ။ ဧကစ္စဉှိ ဥပသင်္ကမန္တဿ အပက္ကမနမ္ပိ ဂရု ဟောတိ, အနတ္ထောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယံနူနာဟံ မမ အန္တေဝါသိကံ ပေသေတွာ – 'ဗုဒ္ဓေါ တ, နော တ'တိ ဇာနိတွာဝ ဥပသင်္ကမေယျ"န္တိ, တသ္မာ မာဏဝံ အာမန္တေတွာ အယံ တာတာတိအာဒိမာဟ။

၂၅၇. **တံ ဘဝန္တ** န္တိ တဿ ဘောတော ဂေါတမဿ။ **တထာ သန္တံ ယေဝ** တိ တထာ သတောယေဝ။ ဣဓာပိ ဟိ ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနတ္ထဝသေနေဝ ဥပယောဂဝစနံ။

၂၅၈. **ယထာ ကထံ ပနာဟံ, ဘော,** တန္တိ ဧတ္ထ ကထံ ပနာဟံ ဘော တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဇာနိဿာမိ, ယထာ သက္ကာ သော ဉာတုံ, တထာ မေ အာစိက္ခာဟီတိ အတ္ထော။ **ယထာ**တိ တ နိပါတမတ္တမေဝေတံ။ **ကထ**န္တိ အယံ အာကာရပုစ္ဆာ။ ကေနာကာရေနာဟံ တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဇာနိဿာမီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ကိရ နံ ဥပဇ္ဈာယော "ကိံ တွံ, တာတ, ပထဝိယံ ဌိတော, ပထဝိံ န ပဿာမီတိ ဝိယ; စန္ဒိမသူရိယာနံ သြဘာသေ ဌိတော, စန္ဒိမသူရိယေ န ပဿာမီတိ ဝိယ ဝဒသီ"တိအာဒီနိ ဝတွာ ဇာနနာကာရံ ဒဿေန္တော အာဂတာနိ ခေါ, တာတာတိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **မန္တေသု** တိ ဝေဒေသု။ တထာဂတော ကိရ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ ပဋိကစ္စေဝ သုဒ္ဓါဝါသာ ဒေဝါ ဝေဒေသု လက္ခဏာနိ ပက္ခိပိတွာ ဗုဒ္ဓမန္တာ နာမေတေတိ ဗြာဟ္မဏဝေသေနေဝ ဝေဒေ ဝါစေန္တိ။ တဒနုသာရေန မဟေသက္ခာ သတ္တာ တထာဂတံ ဇာနိဿန္တီတိ။ တေန ပုဗ္ဗေ ဝေဒေသု မဟာပုရိသလက္ခဏာနိ အာဂစ္ဆန္တိ။ ပရိနိဗ္ဗုတေ ပန တထာဂတေ အနုက္ကမေန အန္တရဓာယန္တိ။ တေနေတရဟိ နတ္ထီတိ။ **မဟာပုရိသဿာ** တိ ပဏိဓိသမာဒာနဉာဏကရုဏာဒိဂုဏမဟတော ပုရိသဿ။ **ဒွေဝယေဝ ဂတိယော**တိ ဒွေဝယေဝ နိဋ္ဌာ။ ကာမဉ္စာယံ ဂတိသဒ္ဒေါ "ပဉ္စ ခေါ ဣမာ, သာရိပုတ္တ, ဂတိယော"တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၁၅၃) ဘဝဘေဒေ ဝတ္တတိ။ "ဂတိ မိဂါနံ ပဝန"န္တိအာဒီသု (ပရိ. ၃၃၉) နိဝါသဋ္ဌာနေ။ "ဧဝံ အဓိမတ္တဂတိမန္တော"တိအာဒီသု ပညာယံ။ "ဂတိဂတ"န္တိအာဒီသု ဝိသဋဘာဝေ။ ဣဓ ပန နိဋ္ဌာယံ ဝတ္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ယေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ဟောတိ, န တေဟေဝ ဗုဒ္ဓေါ ဟောတိ; ဇာတိသာမညတော ပန တာနိယေဝ တာနီတိ ဝုစ္စန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – "ယေဟိ သမန္နာဂတဿာ"တိ။ **သစေ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတီ**တိ ယဒိ အဂါရေ ဝသတိ။ **ရာဇာ ဟောတိ စက္ကဝတ္တီ** တိ စတူဟိ အစ္ဆရိယဓမ္မေဟိ, သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ စ လောကံ ရဉ္ဇနတော ရာဇာ, စက္ကရတနံ ဝတ္တေတိ, စတူဟိ သမ္ပတ္တိစက္ကေဟိ ဝတ္တတိ, တေဟိ စ ပရံ ဝတ္တေတိ, ပရဟိတာယ စ ဣရိယာပထစက္ကာနံ ဝတ္တော ဧတသ္မိံ အတ္ထီတိ စက္ကဝတ္တီ။ ဧတ္ထ စ ရာဇာတိ သာမညံ။ စက္ကဝတ္တီတိ ဝိသေသံ။ ဓမ္မေန စရတီတိ **ဓမ္မိကော**။ ဉာယေန သမေန ဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ လဘိတွာ ရာဇာ ဇာတောတိ **ဓမ္မရာဇာ**။ ပရဟိတဓမ္မကရဏေန ဝါ **ဓမ္မိကော**။ အတ္တဟိတဓမ္မကရဏေန **ဓမ္မရာဇာ**။ စတုရန္တာယ ဣဿ

သရောတိ **စာတုရန္တော,** စတုသမုဒ္ဒအန္တာယ, စတုဗ္ဗိဓဒီပဝိဘူသိတာယ ပထဝိယာ ဣဿရောတိ အတ္ထော။ အဇ္ဈတ္တံ ကောပါဒိပစ္စတ္ထိကေ ဗဟိဒ္ဓာ စ သဗ္ဗရာဇာနော ဝိဇေတီတိ **ဝိဇိတာဝီ။ ဇနပဒတ္ထာဝရိယပ္ပတ္တော**တိ ဇနပဒေ ဓုဝဘာဝံ ထာဝရဘာဝံ ပတ္တော, န သက္ကာ ကေနစိ စာလေတုံ။ ဇနပဒော ဝါ တမှိ ထာဝရိယပ္ပတ္တော အနုယုတ္တော သကမ္မနိရတော အစလော အသမ္ပဝေဓီတိ ဇနပဒတ္ထာဝရိယပ္ပတ္တော။

သေယျထိဒန္တိ နိပါတော, တဿ ဧတာနိ ကတမာနီတိ အတ္ထော။ **စက္ကရတန**န္တိအာဒီသု စက္ကဉ္စ, တံ ရတိဇနနဋ္ဌေန ရတနဉ္စာတိ စက္ကရတနံ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ ဣမေသု ပန ရတနေသု အယံ စက္ကဝတ္တိရာဇာ စက္ကရတနေန အဇိတံ ဇိနာတိ, ဟတ္ထိအဿရတနေဟိ ဝိဇိတေ ယထာသုခံ အနုဝိစရတိ, ပရိဏာယကရတနေန ဝိဇိတမနုရက္ခတိ, အဝသေသေဟိ ဥပဘောဂသုခမနုဘဝတိ။ ပဌမေန စဿ ဥဿာဟသတ္တိယောဂေါ, ပစ္ဆိမေန မန္တသတ္တိယောဂေါ, ဟတ္ထိအဿဂဟပတိရတနေဟိ ပဘုသတ္တိယောဂေါ သုပရိပုဏ္ဏော ဟောတိ, ဣတ္ထိမဏိရတနေဟိ တိဝိဓသတ္တိယောဂဖလံ။ သော ဣတ္ထိမဏိရတနေဟိ ဘောဂသုခမနုဘဝတိ, သေသေဟိ ဣဿရိယသုခံ။ ဝိသေသတော စဿ ပုရိမာနိ တီဏိ အဒေါသကုသလမူလဇနိတကမ္မာနုဘာဝေန သမ္ပဇ္ဇန္တိ, မဇ္ဈိမာနိ အလောဘကုသလမူလဇနိတကမ္မာနုဘာဝေန, ပစ္ဆိမမေကံ အမောဟကုသလမူလဇနိတကမ္မာနုဘာဝေနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရော ပန ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ္တေ ရတနသုတ္တဿ ဥပဒေသတော ဂဟေတဗ္ဗော။

ပရောသဟဿန္တိ အတိရေကသဟဿံ။ **သူရာ**တိ အဘီရုကဇာတိကာ။ **ဝီရင်္ဂရူပါ**တိ ဒေဝပုတ္တသဒိသကာယာ။ ဧဝံ တာဝ ဧကေ ဝဏ္ဏယန္တိ။ အယံ ပနေတ္ထ သဘာဝေါ။ **ဝီရာ**တိ ဥတ္တမသူရာ ဝုစ္စန္တိ, ဝီရာနံ အင်္ဂံ ဝီရင်္ဂံ, ဝီရကာရဏံ ဝီရိယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝီရင်္ဂရူပံ ဧတေသန္တိ **ဝီရင်္ဂရူပါ,** ဝီရိယမယသရီရာ ဝိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပရသေနပ္ပမဒ္ဒနာ**တိ သစေ ပဋိမုခံ တိဋ္ဌေယျ ပရသေနာ, တံ ပရိမဒ္ဒိတုံ သမတ္ထာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဓမ္မေနာ**တိ “ပါဏော န ဟန္တဗ္ဗော”တိအာဒိနာ ပဉ္စသီလဓမ္မေန ။ **အရဟံ ဟောတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ**တိ ဧတ္ထ ရာဂဒေါသမောဟမာနဒိဋ္ဌိအဝိဇ္ဇာဒုစ္စရိတဆဒနေဟိ သတ္တဟိ ပဋိစ္ဆန္နေ ကိလေသန္ဓကာရေ လောကေ တံ ဆဒနံ ဝိဝဋ္ဋေတွာ သမန္တတော သဉ္ဇာတာလောကော ဟုတွာ ဌိတောတိ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ။ တတ္ထ ပဌမေန ပဒေန ပူဇာရဟတာ။ ဒုတိယေန တဿာ ဟေတု, ယသ္မာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ, တတိယေန ဗုဒ္ဓတ္တဟေတုဘူတာ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒတာ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အထ ဝါ ဝိဝဋ္ဋော စ ဝိစ္ဆဒေါ စာတိ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ, ဝဋ္ဋရဟိတော ဆဒနရဟိတော စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေန အရဟံ ဝဋ္ဋာဘာဝေန, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဆဒနာဘာဝေနာတိ ဧဝံ ပုရိမပဒဒွယဿေဝ ဟေတုဒွယံ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ဒုတိယေန ဝေသာရဇ္ဇေန စေတ္ထ ပုရိမသိဒ္ဓိ, ပဌမေန ဒုတိယသိဒ္ဓိ, တတိယစတုတ္ထေဟိ တတိယသိဒ္ဓိ ဟောတိ။ ပုရိမဉ္စ ဓမ္မစက္ခုံ, ဒုတိယံ ဗုဒ္ဓစက္ခုံ, တတိယံ သမန္တစက္ခုံ သာဓေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တွံ မန္တာနံ ပဋိဂ္ဂဟေတာ**တိ ဣမိနာ'ဿ မန္တေသု သူရဘာဝံ ဇနေတိ။

၂၅၉. သောပိ တာယ အာစရိယကထာယ လက္ခဏေသု ဝိဂတသမ္မောဟော ဧကောဘာသဇာတေ ဝိယ ဗုဒ္ဓမန္တေ သမ္ပဿမာနော **ဧဝံ ဘော**တိ အာဟ။ တဿတ္ထော – ‘ယထာ, ဘော, တွံ ဝဒသိ, ဧဝံ ကရိဿာမီ’တိ။ **ဝဠဝါရထမာရုယှာ**တိ ဝဠဝါယုတ္တံ ရထံ အဘိရုဟိတွာ။ ဗြာဟ္မဏော ကိရ ယေန ရထေန သယံ ဝိစရတိ, တမေဝ ရထံ ဒတွာ မာဏဝံ ပေသေသိ။ မာဏဝေါပိ ပေါက္ခရသာတိဿေဝ အန္တေဝါသိကော။ သော ကိရ တေသံ – “အမ္ဗဋ္ဌေန သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆထာ”တိ သညံ အဒါသိ။

ယာဝတိကာ ယာနဿ ဘူမီတိ ယတ္တကံ သက္ကာ ဟောတိ ယာနေန ဂန္တုံ, အယံ ယာနဿ ဘူမိ နာမ။ **ယာနာ ပစ္စောရောဟိတွာ**တိ အယာနဘူမိံ, ဒွါရကောဋ္ဌကသမီပံ ဂန္တွာ ယာနတော ပဋိဩရောဟိတွာ။

တေန ခေါ ပန သမယေနာတိ ယသ္မိံ သမယေ အမ္ဗဋ္ဌော အာရာမံ ပါဝိသိ။ တသ္မိံ ပန သမယေ, ဌိတမဇ္ဈန္ဟိက သမယေ။ ကသ္မာ ပန တသ္မိံ သမယေ စင်္ကမန္တီတိ? ပဏီတဘောဇနပစ္စယဿ ထိနမိဒ္ဓဿ ဝိနောဒနတ္ထံ, ဒိဝါပဓာနိကာ ဝါ တေ။ တာဒိသာနဉ္ဟိ ပစ္ဆာဘတ္တံ စင်္ကမိတွာ နှာယိတွာ သရီရံ ဥတုံ ဂါဟာပေတွာ နိသဇ္ဇ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တာနံ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ။ **ယေန တေ ဘိက္ခူ**တိ သော ကိရ – “ကုဟိံ သမဏော ဂေါတမော”တိ ပရိဝေဏတော ပရိဝေဏံ အနာဂန္တွာ “ပုစ္ဆိတွာဝ ပဝိသိဿာမီ”တိ ဝိလောကေန္တော အရညဟတ္ထိ ဝိယ မဟာစင်္ကမေ

စင်္ကမမာနေ ပံသုကူလိကေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ တေသံ သန္တိကံ အဂမာသိ။ တံ သန္ဓာယ **ယေန တေ ဘိက္ခူ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဒသ္သနာယာ** တိ ဒဋ္ဌုံ, ပဿိတုကာမာ ဟုတွာတတိ အတ္ထော။

၂၆၀. **အဘိညာတကောလညော**တိ ဟာကဋ္ဌကုလဇော။ တအာ ကိရ ဇမ္ဗုဒီပေ အမ္ဗဋ္ဌကုလံ နာမ ဟာကဋ္ဌကုလမဟောသိ ။ **အဘိညာတသ္သာ** တိ ရူပဇာတိမန္တကုလာပဒေသေဟိ ဟာကဋ္ဋသ္သ။ **အဂရူ**တိ အဘာရိကော။ ယော ဟိ အမ္ဗဋ္ဌံ ဉာပေတုံ န သက္ကုဏေယ္ယ, တဿ တေန သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပော ဂရု ဘဝေယ္ယ။ ဘဂဝတော ပန တာဒိသာနံ မာဏတနံ သတေနာပိ သဟဿေနာပိ ပဥ္ဟံ ပုဋ္ဌဿ ဝိဿဇ္ဇနေ ဒန္ဓာယိတတ္တံ နတ္ထီတိ မညမာနာ – "အဂရု ခော ပနာ"တိ စိန္တယိံသု။ **ဝိဟာရော**တိ ဂန္ဓကုဋိံ သန္ဓာယ အာဟံသု။

အတရမာနောတိ အတုရိတော, သဏိကံ ပဒပ္ပမာဏဌာနေ ပဒံ နိက္ခိပန္တော ဝတ္တံ ကတွာ သုသမ္မဋ္ဌံ မုတ္တာဒလသိန္ဒုဝာရသန္ထရသဒိသံ တလိကံ အဝိနာသေန္တောတိ အတ္ထော။ **အာဠိန္ဒ** န္တိ ပမုခံ။ **ဥက္ကာသိတွာ**တိ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒံ ကတွာ။ **အဂ္ဂဠ** န္တိ ဒွာရကဝါဋံ။ **အာကောဋေဟီ**တိ အဂ္ဂနခေဟိ သဏိကံ ကုဉ္စိကစ္ဆိဒ္ဒသမီပေ အာကောဋေဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒွာရံ ကိရ အတိဥပရိ အမနုဿာ, အတိဟေဋ္ဌာ ဒီဃဇာတိကာ ကောဋေန္တိ။ တထာ အနာကောဋေတွာ မဇ္ဈေ ဆိဒ္ဒသမီပေ ကောဋေတဗ္ဗန္တိ ဣဒံ ဒွာရာကောဋနဝတ္တန္တိ ဒီပေန္တာ ဝဒန္တိ။

၂၆၁. **ဝိဝရိ ဘဂဝတ ဒွာရ**န္တိ န ဘဂဝတ ဥဋ္ဌာယ ဒွာရံ ဝိဝရိ။ ဝိဝရိယတူတိ ပန ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ တတော "ဘဂဝတ တုမှေဟိ အနေကာသု ကပ္ပကောဋီသု အနံ ဒဒမာနေဟိ န သဟတ္ထာ ဒွာရဝိဝရဏကမ္မံ ကတ"န္တိ သယမေဝ ဒွာရံ ဝိဝဋံ။ တံ ပန ယသ္မာ ဘဂဝတော မနေန ဝိဝဋံ, တသ္မာ ဝိဝရိ ဘဂဝတ ဒွာရန္တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံသူ တိ ယထာ ခမနီယာဒီနိ ပုစ္ဆန္တော ဘဂဝတ တေဟိ, ဇဝံ တေပိ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမပ္ပဝတ္တမောအ အဟေသုံ။ သီတောဒကံ ဝိယ ဥဏှောဟာဒကေန သမ္မောဒိတံ ဧကီဘာဝံ အဂမံသု။ ယာယ စ "ကစ္စိ, ဘောကေတမ, ခမနီယံ; ကစ္စိ ယာပနီယံ, ကစ္စိ ဘောတော စ ကေတမဿ သာဝကာနဉ္စ အပ္ပာဗာဓံ, အပ္ပာတင်္ကံ, လဟုဋ္ဌာနံ, ဗလံ, ဖာသုဝိဟာရော"တိအာဒိကာယ ကထာယ သမ္မောဒိံသု, တံ ပီတိပာမောဇ္ဇသင်္ခာတသမ္မောဒဇနနတော သမ္မောဒိတုံ ယုတ္တဘာဝတော စ သမ္မောဒနီယံ, အတ္ထဗျဉ္ဇနမဓုရတာယ သုစိရမ္ပိ ကာလံ သာရေတုံ နိရန္တရံ ပဝတ္တေတုံ အရဟာဘာဝတော သရိတဗ္ဗဘာဝတော စ သာရဏီယံ။ သုယ္ယမာနသုခတော သမ္မောဒနီယံ, အနုဿရိယမာနသုခတော စ သာရဏီယံ။ တထာ ဗျဉ္ဇနပရိသုဒ္ဓတာယ သမ္မောဒနီယံ, အတ္ထပရိသုဒ္ဓတာယ သာရဏီယံ။ ဇဝံ အနေကေဟိ ပရိယာယေဟိ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ပရိယောသာပေတွာ နိဋ္ဌပေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။

အမ္ဗဋ္ဌော ပန မာဏဝေါတိ သော ကိရ ဘဂဝတော ရူပသမ္ပတ္တိယံ စိတ္တပ္ပသာဒမတ္တမ္ပိ အကတွာ "ဒသဗလံ အပသာဒေဿာမီ"တိ ဥဒရေ ဗဒ္ဓသာဋကံ မုဉ္စိတွာ ကဏ္ဌေ ဩလမ္ဗေတွာ ဧကေန ဟတ္ထေန ဒုဿကဏ္ဏံ ဂဟေတွာ စင်္ကမံ အဘိရူဟိတွာ ကာလေန ဓာတုံ, ကာလေန ဥဒရံ, ကာလေန ပိဋ္ဌိံ ဒဿေန္တော, ကာလေန ဟတ္ထဝိကာရံ, ကာလေန ဘမုကဝိကာရံ ကရောန္တော, "ကစ္စိ တေ ဘော, ဂေါတမ, ဓာတုသမတာ, ကစ္စိ ဘိက္ခာဟာရေန န ကိလမထ, အကိလမထာကာရောယေဝ ပန တေ ပညာယတိ; ထူလာနိ ဟိ တေ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိ, ပာသာဒိကတ္တ ဂတာဂတဋ္ဌာနေ. 'တေ ဗဟုဇနာ ရာဇပဗ္ဗဇိတောတိ စ ဗုဒ္ဓေါ'တိ စ ဥပ္ပန္နဗဟုမာနာ ပဏီတံ ဩဇဝန္တမာဟာရံ ဒေန္တိ။ ပဿထ, ဘော, ဂေဟံ, စိတ္တသာလာ ဝိယ, ဒိဗ္ဗဟာသာဒေ ဝိယ။ ဣမံ မဉ္စံ ပဿထ, ဗိမ္ဗောဟနံ ပဿထ, ကိံ ဧဝရူပေ ဌာနေ ဝသန္တဿ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ ဒုက္ကရ"န္တိ ဧဝရူပံ ဥပ္ပဏ္ဍနကထံ အနာစာရဘာဝသာရဏီယံ ကထေတိ, တေန ဝုတ္တံ – "အမ္ဗဋ္ဌော ပန မာဏဝေါ စင်္ကမန္တောပိ နိသိန္နေန ဘဂဝတာ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတိ, ဌိတောပိ နိသိန္နေန ဘဂဝတာ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတီ"တိ။

၂၆၂. **အထ ခေါ ဘဂဝါ**တိ အထ ဘဂဝါ – "အယံ မာဏဝေါ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ဘဝဂ္ဂံ ဂဟေတုကာမော ဝိယ, ပာဒံ ပသာရေတွာ အဝီစိံ ဝိစရိတုကာမော ဝိယ, မဟာသမုဒ္ဒံ တရိတုကာမော ဝိယ, သိနေရုံ အာရောဟိတုကာမော ဝိယ စ အဋ္ဌာနေ ဝါယမတိ, ဟန္ဒ, တေန သဒ္ဓိံ မန္တေမီ"တိ အမ္ဗဋ္ဌံ မာဏဝံ ဧတဒဝေါစ။ **အာစရိယပါစရိယေဟီ**တိ အာစရိယေဟိ စ တေသံ အာစရိယေဟိ စ။

ပဥ္စမက္ကဗ္ဗတဒဝဏ္ဏနာ

၂၆၃. ဂစ္ဆန္တော တ တိ ဌတ္တေ ကာမံ တီသု ဣရိယာပထေသု ဗြာဟ္မဏော အာစရိယဗြာဟ္မဏေန သဒ္ဓိံ သလ္လပိတုမရဟတိ။ အယံ ပန မာဏဝေါ မာနထဒ္ဓတာယ ကထာသလ္လာပံ ကရောန္တော စတ္တာရောပိ ဣရိယာပထေ ယောဇေဿာမီတိ "သယာနော တ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, သယာနေနာ"တိ အာဟ။

တတော ကိရ တံ ဘဂဝါ – "အမ္ဗဋ္ဌ, ဂစ္ဆန္တဿ တ ဂစ္ဆန္တေန, ဌိတဿ တ ဌိတေန, နိသိန္နဿ တ နိသိန္နေနာစရိယေန သဒ္ဓိံ ကထာ နာမ သဗ္ဗာစရိယေသု လဗ္ဘတိ။ တွံ ပန သယာနော သယာနေနာစရိယေန သဒ္ဓိံ ကထေသိ, ကိံ တေ အာစရိယော ဂေါရူပံ, ဥဒါဟု တွ"န္တိ အာဟ။ သော ကုဇ္ဈိတွာ – "ယေ စ ခေါ တေ, ဘော ဂေါတမ, မုဏ္ဍကာ"တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ မုဏ္ဍေ မုဏ္ဍာတိ သမဏေ စ သမဏာတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋေယျ။ အယံ ပန ဟီဠေန္တော မုဏ္ဍကာ သမဏကာတိ အာဟ။ **ဣဗ္ဘာ** တိ ဂဟပတိကာ။ **ကဏှာ**တိ ကဏှာ, ကာဠကာတိ အတ္ထော။ **ဗန္ဓုပါဒာပစ္စာ** တိ ဌတ္တေ ဗန္ဓူတိ ဗြဟ္မာ အဓိပ္ပေတော။ တဉှိ ဗြာဟ္မဏာ ပိတာမဟောတိ ဝေါဟရန္တိ။ ပါဒါနံ အပစ္စာ ပါဒါပစ္စာ, ဗြဟ္မုနော ပိဋ္ဌိပါဒတော ဇာတာတိ အဓိပ္ပာယော။ တဿ ကိရ အယံ လဒ္ဓိ – ဗြာဟ္မဏာ ဗြဟ္မုနော မုခတော နိက္ခန္တာ, ခတ္တိယာ ဥရတော, ဝေဿာ နာဘိတော, သုဒ္ဒါ ဇာဏုတော, သမဏာ ပိဋ္ဌိပါဒတောတိ။ ဧဝံ ကထေန္တော စ ပနေသ ကိဉ္စာပိ အနိယမေတွာ ကထေတိ။ အထ ခေါ ဘဂဝန္တမေဝ ဝဒာမီတိ ကထေတိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ – "အယံ အမ္ဗဋ္ဌော အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ မယာ သဒ္ဓိံ ကထယမာနော မာနမေဝ နိဿာယ ကထေသိ, အာသီဝိသံ ဂီဝါယံ ဂဏှန္တော ဝိယ, အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ အာလိင်္ဂန္တော ဝိယ, မတ္တဝါရဏံ သောဏ္ဍာယ ပရာမသန္တော ဝိယ, အတ္တနော ပမာဏံ န ဇာနာတိ။ ဟန္ဒ နံ ဇာနာပေဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ "အတ္ထိကဝတော ခေါ ပန တေ, အမ္ဗဋ္ဌာ"တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အာဂန္တွာ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စသင်္ခာတော အတ္ထော, ဧတဿ အတ္ထီတိ အတ္ထိကံ, တဿ မာဏဝဿ စိတ္တံ။ အတ္ထိကမဿ အတ္ထီတိ အတ္ထိကဝါ, တဿ အတ္ထိကဝတော တဝ ဣဓာဂမနံ အဟောသီတိ အတ္ထော။

ခေါ ပနာတိ နိပါတမတ္တံ။ **ယာယေဝ ခေါ ပနတ္ထာယ** တိ ယေနေဝ ခေါ ပနတ္ထေန။ **အာဂစ္ဆေယျာထ** တိ မမ တ အညေသံ တ သန္တိကံ ယဒါ ကဒါစိ အာဂစ္ဆေယျာထ။ **တမေဝ အတ္ထ** န္တိ ဣဒံ ပုရိသလိင်္ဂဝသေနေဝ ဝုတ္တံ။ **မနသိ ကရေယျာထ** တိ စိတ္တေ ကရေယျာထ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တွံ အာစရိယေန အတ္တနော ကရဏီယေန ပေသိတော, န အမှာကံ ပရိဘဝနတ္ထာယ, တသ္မာ တမေဝ ကိစ္စံ မနသိ ကရောဟီတိ။ ဧဝမဿ အညေသံ သန္တိကံ အာဂတာနံ ဝတ္တံ ဒဿေတွာ မာနနိဂ္ဂဏှနတ္ထံ "အဝုသိတဝါယေဝ ခေါ ပနာ"တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော ပဿထ ဘော အယံ အမ္ဗဋ္ဌော မာဏဝေါ အာစရိယကုလေ အဝုသိတဝါ အသိက္ခိတော အပ္ပဿုတောဝ သမာနော။ **ဝုသိတမာနီ**တိ "အဟံ ဝုသိတဝါ သိက္ခိတော ဗဟုဿုတော"တိ အတ္တာနံ မညတိ။ ဧတဿ ဟိ ဧဝံ ဖရုသဝစနသမုဒါစာရေ ကာရဏံ ကိမညတြ အဝုသိတတ္တာတိ အာစရိယကုလေ အသံဝုဒ္ဓာ အသိက္ခိတာ အပ္ပဿုတာယေဝ ဟိ ဧဝံ ဝဒန္တီတိ။

၂၆၄. ကုပိတောတိ ကုဒ္ဓော။ **အနတ္တမနော**တိ အသကမနော, ကိံ ပန ဘဂဝါ တဿ ကုဇ္ဈနဘာဝံ ဥတွာ ဧဝမာဟ ဥဒါဟု အဉတွာတိ? ဉတွာ အာဟာတိ။ ကသ္မာ ဉတွာ အာဟာတိ? တဿ မာနနိမ္မဒနတ္ထံ။ ဘဂဝါ ဟိ အညာသိ – "အယံ မယာ ဧဝံ ဝုတ္တေ ကုဇ္ဈိတွာ မမ ဉာတကေ အက္ကောသိဿတိ။ အထဿာဟံ ယထာ နာမ ကုသလော ဘိသက္ကော ဒောသံ ဥဂ္ဂိလေတွာ နီဟရတိ, ဧဝမေဝ ဂေါတ္တေန ဂေါတ္တံ, ကုလာပဒေသေန ကုလာပဒေသံ, ဥဋ္ဌာပေတွာ ဘဝဂ္ဂပ္ပမာဏေန ဝိယ ဥဋ္ဌိတံ မာနဒ္ဓဇံ မူလေ ဆေတွာ နီဟရိဿာမီ"တိ။ **ခုံသေန္တော** တိ ဃဋ္ဋေန္တော။ **ဝမ္ဘေန္တော**တိ ဟီဠေန္တော။ **ပာပိတော ဘဝိဿတီ** တိ စဏ္ဍဘာဝါဒိဒေါသံ ပာပိတော ဘဝိဿတိ။

စဏ္ဍာ တိ မာနနိဿိတကောဓယုတ္တာ။ **ဖရုသာ**တိ ခရာ။ **လဟုသာ**တိ လဟုကာ။ အပ္ပကေနေဝ တုဿန္တိ တ ဒုဿန္တိ တ ဥဒကပိဋ္ဌေ အလာဗုကဋာဟံ ဝိယ အပ္ပကေနေဝ ဥပ္ပလဝန္တိ။ **ဘဿာ** တိ ဗဟုဘာဏိနော။ သကျာနံ မုခေ ဝိဝဋ္ဋေ အညဿ ဝစနောကာသော နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယေနေဝ ဝဒတိ။ **သမာနာ**တိ ဣဒံ သန္တာတိ ပုရိမပဒဿ ဝေဝစနံ။ **န သက္ကရောန္တီ**တိ န ဗြာဟ္မဏာနံ သုန္ဒရေနာကာရေန ကရောန္တိ။ **န ဂရုံ ကရောန္တီ** တိ ဗြာဟ္မဏေသု ကရုံ န က

ရောန္တိ။ **န မာနေန္တိ** တိ န မနေန္တိ ပိယာယန္တိ။ **န ပူဇေန္တိ** တိ မာလာဒီဟိ နေသံ ပူဇံ န ကရောန္တိ။ **န အပစာယန္တိ** တိ အဘိဝါဒနာဒီဟိ နေသံ အပစိတိကမ္မံ နီစဝုတ္တိံ န ဒဿေန္တိ **တယိဒန္တိ** တံ ဣဒံ။ **ယဒိမေ သက္ကာ** တိ ယံ ဣမေ သက္ယာ န ဗြာဟ္မဏေ သက္ကရောန္တိ။ပေ.။ န အပစာယန္တိ, တံ တေသံ အသက္ကာရကရဏာဒိ သဗ္ဗံ န ယုတ္တံ, နာနု လောမန္တိ အတ္ထော။

ဒုတိယဣဗ္ဘဝါဒဝဏ္ဏနာ

၂၆၅. **အပရဒ္ဓု** န္တိ အပရဇ္ဈိံသု။ **ကေမိအာဟန္တိ** ဧတ္ထ ဣဒန္တိ နိပါတမတ္တံ။ ကေ အာဟန္တိ အတ္ထော။ **သန္ဓာ ကရန္တိ** ရဇ္ဇအနုသာသနသာလာ။ **သက္ယာ** တိ အဘိသိတ္တရာဇာနော ။ **သက္ယကုမာရာ** တိ အနဘိသိတ္တာ။ **ဥစ္စေသု** တိ ယထာနုရူပေသု ပလ္လင်္ကပီဌကဝေတ္တာသနဖလကစိတ္တတ္ထရဏာဒိဘေဒေသု။ **သဉ္ဇဂ္ဃန္တာ** တိ ဥပ္ပဏ္ဍနဝ သေန မဟာဟသိတံ ဟသန္တာ။ **သံကီဠန္တာ** တိ ဟသိတမတ္တ ကရဏအင်္ဂုလိသင်္ဃဋ္ဋနပဟာဏိပ္ပဟာရဒါနာဒီနိ ကရောန္တာ။ **မမညေဝ မညေ**တိ ဧဝမဟံ မညာမိ, မမညေဝ အနုဟသန္တိ, န အညန္တိ။

ကသ္မာ ပန တေ ဧဝမကံသူတိ? တေ ကိရ အမ္ဗဋ္ဌဿ ကုလဝံသံ ဇာနန္တိ။ အယဉ္စ တသ္မိံ သမယေ ယာဝ ဟဒန္တာ ဩလမ္ဗေတ္ဝာ နိဝတ္ထသာဋကဿ ဧကေန ဟတ္ထေန ဒုဿကဏ္ဏံ ဂဟေတွာ ခန္ဓဋ္ဌိကံ နာမေတ္ဝာ မာနမ ဒေန မတ္တော ဝိယ အာဂစ္ဆတိ။ တတော – "ပဿထ ဘော အမ္ဗဟာကံ အသဿ ကဏှာယနကေတ္တဿ အမ္ဗ ဋ္ဌဿ အာဂမနကာရဏ"န္တိ ဝဒန္တာ ဧဝမကံသု။ သောပိ အတ္တနော ကုလဝံသံ ဇာနာတိ။ တသ္မာ "မမညေဝ မညေ"တိ တက္ကယိတ္ထ။

အာသနေနာတိ "ဣဒမာသနံ, ဧတ္ထ နိသီဒဟီ"တိ ဧဝံ အာသနေန နိမန္တနံ နာမ ဟောတိ, တထာ န ကောစိ အကာ သိ။

တတိယဣဗ္ဘဝါဒဝဏ္ဏနာ

၂၆၆. **လဋုကိကာ**တိ ခေတ္တလေဍ္ဍုနံ အန္တရေနိဝါသိနီ ခုဒ္ဒကသကုဏိကာ။ **ကုလာဝကေ**တိ နိဝါသနဋ္ဌာနေ။ **ကာမ လာပိနီ**တိ ယဒိစ္ဆကဘာဏိနီ, ယံ ယံ ဣစ္ဆတိ တံ တံ လပတိ, န တံ ကောစိ ဟံသော ဝါ ကောဉ္စော ဝါ မောရော ဝါ အာ ဂန္တွာ "ကိံ တွံ လပသီ"တိ နိသေဓေတိ။ **အဘိသဇ္ဇိတု** န္တိ ကောဓဝသေန လဂ္ဂိတုံ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ မာဏဝေ – "အယံ သမဏော ဂေါတမော အတ္တနော ဉာတကေ လဋုကိကသဒိသေ ကတွာ အမှေ ဟံသ ကောဉ္စမောရသဒိသေ ကရောတိ, နိမ္မာနော ဒါနိ ဇာတော"တိ မညမာနော ဥတ္တရိ စတ္တာရော ဝဏ္ဏေ ဒဿေတိ။

အာသိပုတ္တဝါဒဝဏ္ဏနာ

၂၆၇. **နိမ္မာဒေတီ** တိ နိမ္မဒေတိ နိမ္မာနေ ကရောတိ။ **ယံနူနာဟန္တိ** ယဒိ ပနာဟံ။ "ကဏှာယနောဟမသ္မိ, ဘော ဂေါတမာ"တိ ဣဒံ ကိရ ဝစနံ အမ္ဗဋ္ဌော တိက္ခတ္တုံ မဟာသဒ္ဒေန အဘဏိ။ ကသ္မာ အဘဏိ? ကိံ အသုဒ္ဓဘာဝံ န ဇာ နာတီတိ? အာမ ဇာနာတိ။ ဇာနန္တောပိ ဘဝပဋိစ္ဆန္နမေတံ ကာရဏံ, တံ အနေန န ဒိဋ္ဌံ။ အပဿန္တော မဟာသမဏော ကိံ ဝက္ခတီတိ မညမာနော မာနထဒ္ဓတာယ အဘဏိ။ **မာတာပေတ္တိက** န္တိ မာတာပိတူနံ သန္တကံ။ **နာမဂေါတ္တ** န္တိ ပဏ္ဏတ္တိဝသေန နာမံ, ပဝေဏိဝသေန ဂေါတ္တံ။ **အနုဿရတော** တိ အနုဿရန္တဿ ကုလကောဋိံ သောဓေန္တ ဿ။ **အယျပုတ္တာ** တိ သာမိနော ပုတ္တာ။ **ဒါသိပုတ္တော** တိ ဃရဒါသိယာဝ ပုတ္တော။ တသ္မာ ယထာ အသေန သာ မိနော ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗာ, ဧဝံ အနုပသင်္ကမန္တံ တံ ဒိသွာ သက္ယာ အနုဇဂ္ဃိံသူတိ ဒဿေတိ။

ဣတော ပရံ တဿ ဒါသဘာဝံ သက္ယာနဉ္စ သာမိဘာဝံ ပကာသေတွာ အတ္တနော စ အမ္ဗဋ္ဌဿ စ ကုလဝံသံ အာဟရန္တော သက္ယာ ခေါ ပနာတိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဒဟန္တီ** တိ ဌပေန္တိ, ဩက္ကာကော နော ပုဗ္ဗပုရိသောတိ, ဧဝံ ကရောန္တီတိ အတ္ထော။ တဿ ကိရ ရညော ကထနကာလေ ဥက္ကာ ဝိယ မုခတော ပဘာ နိစ္ဆရတိ, တသ္မာ တံ "ဩက္ ကာကော"တိ သဉ္ဇာနိံသူတိ။ **ပဗ္ဗာဇေသီ** တိ နီဟရိ။

ဣဒါနိ တေ နာမဝသေန ဒဿေန္တော – ''ဩက္ကာမုခ''န္တိအာဒိမာဟ။ တတြာယံ အနုပုဗ္ဗီ ကထာ – ပဌမကပ္ပိကာနံ ကိရ ရညော မဟာသမ္မတဿ ရောဇော နာမ ပုတ္တော အဟောသိ။ ရောဇဿ ဝရရောဇော, ဝရရောဇဿ ကလျာဏော, ကလျာဏဿ ဝရကလျာဏော, ဝရကလျာဏဿ မန္ဓာတာ, မန္ဓာတုဿ ဝရမန္ဓာတာ , ဝရမန္ဓာတုဿ ဥပေါသထော, ဥပေါသထဿ ဝရော, ဝရဿ ဥပဝရော, ဥပဝရဿ မဃဒေဝော, မဃဒေဝဿ ပရမ္ပရာယ စတုရာသီတိခတ္တိယသဟဿာနိ အဟေသုံ။ တေသံ ပစ္ဆတော တယော ဩက္ကာကဝံသာ အဟေသုံ။ တေသု တတိယဩက္ကာကဿ ပဉ္စ မဟေသိယော အဟေသုံ – ဟတ္ထာ, စိတ္တာ, ဇန္တု, ဇာလိနီ, ဝိသာခါတိ။ ဧကေကိဿာ ပဉ္စပဉ္စဣတ္ထိသတပရိဝါရာ။ သဗ္ဗဇေဋ္ဌာယ စတ္တာရော ပုတ္တာ – ဩက္ကာမုခေါ, ကရကဏ္ဍု, ဟတ္ထိနိကော, သိနိသူရောတိ။ ပဉ္စ ဓီတရော – ပိယာ, သုပ္ပိယာ, အာနန္ဒာ, ဝိဇိတာ, ဝိဇိတသေနာတိ။ ဣတိ သာ နဝ ပုတ္တေ ဝိဇာယိတွာ ကာလမကာသိ။

အထ ရာဇာ အညံ ဒဟရိံ အဘိရူပံ ရာဇဓီတရံ အာနေတွာ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သာ ဇန္တုံ နာမ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ အထ နံ ပဉ္စမဒိဝသေ အလင်္ကရိတွာ ရညော ဒဿေသိ။ ရာဇာ တုဋ္ဌော တဿာ ဝရံ အဒါသိ။ သာ ဉာတကေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ ပုတ္တဿ ရဇ္ဇံ ယာစိ။ ရာဇာ – ''နဿ, ဝသလိ, မမ ပုတ္တာနံ အန္တရာယံ ဣစ္ဆသီ''တိ တဇ္ဇေသိ။ သာ ပုနပ္ပုနံ ရဟော ရာဇာနံ ပရိတောသေတွာ – ''မဟာရာဇ, မုသာဝါဒေါ နာမ န ဝဋ္ဋတီ''တိအာဒီနိ ဝတွာ ယာစတိယေဝ။ အထ ရာဇာ ပုတ္တေ အာမန္တေသိ – ''အဟံ တာတာ, တုမှာကံ ကနိဋ္ဌံ ဇန္တုကုမာရံ ဒိသွာ တဿ မာတုယာ သဟသာ ဝရံ အဒါသိံ , သာ ပုတ္တဿ ရဇ္ဇံ ပရိဏာမေတုံ ဣစ္ဆတိ။ တုမှေ ဌပေတွာ မင်္ဂလဟတ္ထိံ မင်္ဂလအဿံ မင်္ဂလရထဉ္စ ယတ္တကေ ဣစ္ဆထ, တတ္တကေ ဟတ္ထိအဿရထေ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆထ။ မမစ္စယေန အာဂန္တွာ ရဇ္ဇံ ကရေယျာထာ''တိ, အဋ္ဌဟိ အမစ္စေဟိ သဒ္ဓိံ ဥယျောဇေသိ။

တေ နာနပ္ပကာရံ ရောဒိတွာ ကန္ဒိတွာ – ''တာတ, အမှာကံ ဒေါသံ ခမထာ''တိ ရာဇာနဉ္စေဝ ရာဇောရောဓေ စ ခမာပေတွာ, ''မယမ္ပိ ဘာတူဟိ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆာမာ''တိ ရာဇာနံ အာပုစ္ဆိတွာ နဂရာ နိက္ခန္တာ ဘဂိနိယော အာဒါယ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ ပရိဝုတာ နဂရာ နိက္ခမိံသု။ ''ကုမာရာ ပိတုအစ္စယေန အာဂန္တွာ ရဇ္ဇံ ကာရေဿန္တိ, ဂစ္ဆာမ နေ ဥပဋ္ဌဟာမာ''တိ စိန္တေတွာ ဗဟူ မနုဿာ အနုဗန္ဓိံသု။ ပဌမဒိဝသေ ယောဇနမတ္တာ သေနာ အဟောသိ, ဒုတိယေ ဒွိယောဇနမတ္တာ, တတိယေ တိယောဇနမတ္တာ။ ကုမာရာ မန္တယိံသု – ''မဟာ ဗလကာယော, သစေ မယံ ကဉ္စိ သာမန္တရာဇာနံ မဒ္ဒိတွာ ဇနပဒံ ဂဏှေယျာမ, သောပိ နော နပ္ပသဟေယျ။ ကိံ ပရေသံ ပီဠာယ ကတာယ, မဟာ အယံ ဇမ္ဗုဒီပေါ, အရညေ နဂရံ မာပေဿာမာ''တိ ဟိမဝန္တာဘိမုခါ ဂန္တွာ နဂရဝတ္ထုံ ပရိယေသိံသု။

တသ္မိဉ္စ သမယေ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ကပိလဗြာဟ္မဏော နာမ ဟုတွာ နိက္ခမ္မ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တပဿေ ပေါက္ခရဏိယာ တီရေ သာကဝနသဏ္ဍေ ပဏ္ဏသာလံ မာပေတွာ ဝသတိ။ သော ကိရ ဘုမ္မဇာလံ နာမ ဝိဇ္ဇံ ဇာနာတိ, ယာယ ဥဒ္ဓံ အသီတိဟတ္ထေ အာကာသေ, ဟေဋ္ဌာ စ ဘူမိယမ္ပိ ဂုဏဒေါသံ ပဿတိ။ တေသ္မိံ ပဒေသေ တိဏဂုမ္ဗလတာ ဒက္ခိဏာဝဋ္ဋာ ပါစီနာဘိမုခါ ဇာယန္တိ။ သီဟဗျဂ္ဃာဒယော မိဂသူကရေ သပ္ပဗိဠာရာ စ မဏ္ဍူကမူသိကေ အနုဗန္ဓမာနာ တံ ပဒေသံ ပတွာ န သက္ကောန္တိ တေ အနုဗန္ဓိတုံ။ တေဟိ တေ အညဒတ္ထု သန္တဇ္ဇိတာ နိဝတ္တန္တိယေဝ။ သော – ''အယံ ပထဝိယာ အဂ္ဂပဒေသော''တိ ဉတွာ တတ္ထ အတ္တနော ပဏ္ဏသာလံ မာပေသိ။

အထ တေ ကုမာရေ နဂရဝတ္ထုံ ပရိယေသမာနေ အတ္တနော ဝသနောကာသံ   အာဂတေ ဒိသွာ ပုစ္ဆိတွာ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ တေသု အနုကမ္ပံ ဇနေတွာ အဝေစ – ''ဣမသ္မိံ ပဏ္ဏသာလဋ္ဌာနေ မာပိတံ နဂရံ ဇမ္ဗုဒီပေ အဂ္ဂနဂရံ ဘဝိဿတိ။ ဧတ္ထ ဇာတပုရိသေသု ဧကေကော ပုရိသသတမ္ပိ ပုရိသသဟဿမ္ပိ အဘိဘဝိတုံ သက္ခိဿတိ။ ဧတ္ထ နဂရံ မာပေထ, ပဏ္ဏသာလဋ္ဌာနေ ရညော ဃရံ ကရောထ။ ဣမသ္မိဉှိ ဩကာသေ ဌတွာ စဏ္ဍာလပုတ္တောပိ စက္ကဝတ္တိဗလေန အတိသေယျော''တိ။ နနု, ဘန္တေ, အယျဿ ဝသနောကာသောတိ? ''မမ ဝသနောကာသော''တိ မာ စိန္တယိတ္ထ။ မယှံ ဧကပဿေ ပဏ္ဏသာလံ ကတွာ နဂရံ မာပေတွာ **ကပိလဝတ္ထု**န္တိ နာမံ ကရောထာ''တိ။ တေ တထာ ကတွာ တတ္ထ နိဝါသံ ကပ္ပေသုံ။

အထာမစ္စာ – ''ဣမေ ဒါရကာ ဝယပ္ပတ္တာ, သစေ နေသံ ပိတာ သန္တိကေ ဘဝေယျ, သော အာဝါဟဝိဝါဟံ ကရေယျ။ ဣဒါနိ ပန အမှာကံ ဘာရော''တိ စိန္တေတွာ ကုမာရေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တယိံသု။ ကုမာရာ အမှာကံ သဒိသာ ခ

တ္တိယဓီတရော နာမ န ပဿာမ, နာပိ ဘဂိနီနံ သဒိသေ ခတ္တိယကုမာရကေ, အသဒိသသံယောဂေ စ နော ဥပ္ပန္နာ ပုတ္တာ မာတိတော ဝါ ပိတိတော ဝါ အပရိသုဒ္ဓါ ဇာတိသမ္ဘေဒံ ပါပုဏိဿန္တိ။ တသ္မာ မယံ ဘဂိနီဟိယေဝ သဒ္ဓိံ သံဝါသံ ရောစေမာတိ။ တေ ဇာတိသမ္ဘေဒဘယေန ဇေဋ္ဌကဘဂိနိံ မာတုဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ အဝသေသာဟိ သံဝါသံ ကပ္ပေသုံ။

တေသံ ပုတ္တေဟိ စ ဓီတာဟိ စ ဝဍ္ဎမာနာနံ အပရေန သမယေန ဇေဋ္ဌကဘဂိနိယာ ကုဋ္ဌရောဂေါ ဥဒပါဒိ, ကောဝိဠာရပုပ္ဖသဒိသာနိ ဂတ္တာနိ အဟေသုံ။ ရာဇကုမာရာ ဣမာယ သဒ္ဓိံ ဧကတော နိသဇ္ဇဋ္ဌာနဘောဇနာဒီနိ ကရောန္တာနမ္ပိ ဥပရိ အယံ ရောဂေါ သင်္ကမတီတိ စိန္တေတွာ ဧကဒိဝသံ ဥယျာနကီဠံ ဂစ္ဆန္တာ ဝိယ တံ ယာနေ အာရောပေတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ ဘူမိယံ ပေါက္ခရဏိံ ခဏာပေတွာ တတ္ထ ခါဒနီယဘောဇနီယေန သဒ္ဓိံ တံ ပက္ခိပိတွာ ဃရသင်္ခေပေန ဥပရိ ပဒရံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ပံသုံ ဒတွာ ပက္ကမိံသု။

တေန စ သမယေန ရာမော နာမ ဗာရာဏသိရာဇာ ကုဋ္ဌရောဂေါ နာဋကိတ္ထီဟိ စ ဩရောဓေဟိ စ ဇိဂုစ္ဆိယမာနော တေန သံဝေဂေန ဇေဋ္ဌပုတ္တဿ ရဇ္ဇံ ဒတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ တတ္ထ ပဏ္ဏသာလံ မာပေတွာ မူလဖလာနိ ပရိဘုဉ္ဇန္တော နစိရဿေဝ အရောဂေါ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဟုတွာ ဣတော စိတော စ ဝိစရန္တော မဟန္တံ သုသိရရုက္ခံ ဒိသွာ တဿဗ္ဘန္တရေ သောဠသဟတ္ထပ္ပမာဏံ ဩကာသံ သောဓေတွာ ဒွါရဉ္စ ဝါတပါနဉ္စ ယောဇေတွာ နိဿေဏိံ ဗန္ဓိတွာ တတ္ထ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သော အင်္ဂါရကဋာဟေ အဂ္ဂိံ ကတွာ ရတ္တိံ မိဂသူကရာဒီနံ သဒ္ဒေ သုဏန္တော သယတိ။ သော – ''အသုကသ္မိံ ပဒေသေ သီဟော သဒ္ဒမကာသိ, အသုကသ္မိံ ဗျဂ္ဃော''တိ သလ္လက္ခေတွာ ပဘာတေ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝိဃာသမံသံ အာဒါယ ပစိတွာ ခါဒတိ။

အထေကဒိဝသံ တသ္မိံ ပစ္စူသသမယေ အဂ္ဂိံ ဇာလေတွာ နိသိန္နေ ရာဇဓီတာယ သရီရဂန္ဓေန အာဂန္တွာ ဗျဂ္ဃော တသ္မိံ ပဒေသေ ပံသုံ ဝိယူဟန္တော ပဒရေ ဝိဝရမကာသိ, တေန စ ဝိဝရေန သာ ဗျဂ္ဃံ ဒိသွာ ဘီတာ ဝိဿရမကာသိ။ သော တံ သဒ္ဒံ သုတွာ – ''ဣတ္ထိသဒ္ဒော ဧသော''တိ စ သလ္လက္ခေတွာ ပါတောဝ တတ္ထ ဂန္တွာ – ''ကော ဧတ္ထာ''တိ အာဟ။ မာတုဂါမော သာမီတိ။ ကာ ဇာတိကာသီတိ? ဩက္ကာကမဟာရာဇဿ ဓီတာ သာမီတိ။ နိက္ခမာဟီတိ? န သက္ကာ သာမီတိ။ ကိံ ကာရဏာတိ? ဆဝိရောဂေါ မေ အတ္ထီတိ။ သော သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ ပုစ္ဆိတွာ ခတ္တိယမာနေန အနိက္ခမန္တိံ – ''အဟမ္ပိ ခတ္တိယော''တိ အတ္တနော ခတ္တိယဘာဝံ ဇာနာပေတွာ နိဿေဏိံ ဒတွာ ဥဒ္ဓရိတွာ အတ္တနော ဝသနောကာသံ နေတွာ သယံ ပရိဘုတ္တဘေသဇ္ဇာနိယေဝ ဒတွာ နစိရဿေဝ အရောဂံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ကတွာ တာယ သဒ္ဓိံ သံဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သာ ပဌမသံဝါသေနေဝ ဂဗ္ဘံ ဂဏှိတွာ ဒွေ ပုတ္တေ ဝိဇာယိ, ပုနပိ ဒွေတိ, ဧဝံ သောဠသက္ခတ္တုမ္ပိ ဝိဇာယိ။ ဧဝံ ဒွတ္တိံသ ဘာတရော အဟေသုံ။ တေ အနုပုဗ္ဗေန ဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တေ ပိတာ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ သိက္ခာပေသိ။

အထေကဒိဝသံ ဧကော ရာမရညော နဂရဝါသီ ဝနစရကော ပဗ္ဗတေ ရတနာနိ ဂဝေသန္တော ရာဇာနံ ဒိသွာ သဉ္ဇာနိတွာ အာဟ – ''ဇာနာမဟံ, ဒေဝ, တုမှေ''တိ။ တတော နံ ရာဇာ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ ပုစ္ဆိ။ တသ္မိံယေဝ စ ခဏေ တေ ဒါရကာ အာဂမိံသု။ သော တေ ဒိသွာ – ''ကေ ဣမေ''တိ အာဟ။ ''ပုတ္တာ မေ''တိ စ ဝုတ္တေ တေသံ မာတိကဝံသံ ပုစ္ဆိတွာ – ''လဒ္ဓံ ဒါနိ မေ ပါဘတ''န္တိ နဂရံ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသိ။ သော 'ပိတရံ အာနယိဿာမီ'တိ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ တတ္ထ ဂန္တွာ ပိတရံ ဝန္ဒိတွာ – ''ရဇ္ဇံ, ဒေဝ, သမ္ပဋိစ္ဆာ''တိ ယာစိ။ သော – ''အလံ, တာတ, န တတ္ထ ဂစ္ဆာမိ, ဣဓေဝ မေ ဣမံ ရုက္ခံ အပနေတွာ နဂရံ မာပေဟီ''တိ အာဟ။ သော တထာ ကတွာ တဿ နဂရဿ ကောလရုက္ခံ အပနေတွာ ကတတ္တာ ကောလနဂရန္တိ စ ဗျဂ္ဃပထေ ကတတ္တာ ဗျဂ္ဃပထန္တိ စာတိ ဒွေ နာမာနိ အာရောပေတွာ ပိတရံ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော နဂရံ အဂမာသိ။

တတော ဝယပ္ပတ္တေ ကုမာရေ မာတာ အာဟ – ''တာတာ, တုမှာကံ ကပိလဝတ္ထုဝါသိနော သက်္ယာ မာတုလာ သန္တိ။ မာတုလဓီတာနံ ပန ဝေါ ဧဝရူပံ နာမ ကေသဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ, ဧဝရူပံ ဒုဿဂ္ဂဟဏံ။ ယဒါ တာ နှာနတိတ္ထံ အာဂစ္ဆန္တိ, တဒါ ဂန္တွာ ယဿ ယာ ရုစ္စတိ, သော တံ ဂဏှာတူ''တိ။ တေ တထေဝ ဂန္တွာ တာသု နှာတွာ သီသံ သုက္ခာပယမာနာသု ယံ ယံ ဣစ္ဆိံသု, တံ တံ ဂဟေတွာ နာမံ သာဝေတွာ အဂမိံသု။ သက်္ယရာဇာနော သုတွာ ''ဟောတု, ဘဏေ, အမှာကံ ဉာတကာ ဧဝ တေ''တိ တုဏှီ အဟေသုံ။ အယံ သက်္ယကောလိယာနံ ဥပ္ပတ္တိ။ ဧဝံ

တေသံ သက္ယကောလိယာနံ အညမညံ အာဝါဟဝိဝါဟံ ကရောန္တာနံ ယာဝ ဗုဒ္ဓကာလာ အနုပစ္ဆိန္နော ဝံသော အာဂတော။ တတ္ထ ဘဂဝါ သက္ယဝံသံ ဒဿေတုံ – “တေ ရဋ္ဌသ္မာ ပဗ္ဗာဇိတာ ဟိမဝန္တပဿေ ပောက္ခရဏိယာ တီရေ”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သမ္မန္တိ** တိ ဝသန္တိ။ **သက္ယာ ဝတ ဘော** တိ ရဋ္ဌသ္မာ ပဗ္ဗာဇိတာ အရညေ ဝသန္တာပိ ဇာတိသမ္ဘေဒမကတွာ ကုလဝံသံ အနုရက္ခိတုံ သက္ကာ, သမတ္ထာ, ပဋိဗလာတိ အတ္ထော။ **တဒဂ္ဂေ** တိ တံ အဂ္ဂံ ကတွာ, တတော ပဋ္ဌာယာတိ အတ္ထော။ **သော စ နေသံ ပုဗ္ဗပုရိသော**တိ သော ဩက္ကာကော ရာဇာ တေသံ ပုဗ္ဗပုရိသော။ နတ္ထိ တေသံ ဂဟပတိဝံသေန သမ္ဘေဒမတ္တမ္ပီတိ။

ဧဝံ သက္ယဝံသံ ပကာသေတွာ ဣဒါနိ အမ္ဗဋ္ဌဝံသံ ပကာသေန္တော – “ရညော ခော ပနာ”တိအာဒိမာဟ။ **ကဏ္ဟံ နာမ ဇနေသီ**တိ ကာဠဝဏ္ဏံ အန္ဓကုစ္ဆိယံယေဝ သဉ္ဇာတဒန္တံ ပရူဠ္ဟမဿုဒါဌိကံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ **ပဗ္ဗာဟာသီ**တိ ယက္ခော ဇာတောတိ ဘယေန ပလာယိတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ ဌိတေသု ဃရမာနုသကေသု ဣတော စိတော စ ဝိစရန္တော ဧဝံ မန္တိအာဒီနိ ဝဒန္တော ဥစ္စာသဒ္ဒမကာသိ။

၂၆၈. **တေ မာဏဝကာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ** န္တိ အတ္တနော ဥပာရမ္ဘမောစနတ္ထာယ – “မာ ဘဝံ”န္တိအာဒိဝစနံ အဝေါစုံ။ တေသံ ကိရ ဧတဒဟောသိ – “အမ္ဗဋ္ဌော အမှာကံ အာစရိယဿ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသီ, သစေ မယံ ဧဝရူပေ ဌာနေ ဧကဝစနမ္ပိ န ဝက္ခာမ, အယံ နော အာစရိယဿ သန္တိကေ အမှေ ပရိဘိန္ဒိဿတီ”တိ ဥပါရမ္ဘမောစနတ္ထံ ဧဝံ အဝေါစုံ။ စိတ္တေန ပနဿ နိမ္မဒဘာဝံ အာကင်္ခန္တိ။ အယံ ကိရ မာနနိဿိတတ္တာ တေသမ္ပိ အပ္ပိယောဝ။ **ကလျာဏဝါက္ကရဏော** တိ မဓုရဝစနော။ **အသ္မိံ ဝစနေ** တိ အတ္တနာ ဥဂ္ဂဟိတေ ဝေဒတ္တယဝစနေ။ **ပဋိမန္တေတု**န္တိ ပုစ္ဆိတံ ပဉှံ ပဋိကထေတုံ, ဝိဿဇ္ဇေတုန္တိ အတ္ထော။ ဧတသ္မိံ ဝါ အသိပုတ္တဝစနေ။ **ပဋိမန္တေတု**န္တိ ဥတ္တရံ ကထေတုံ။

၂၆၉. **အထ ခေါ ဘဂဝါ**တိ အထ ခေါ ဘဂဝါ – “သစေ ခေါ မာဏဝကာ တုမှေ နိဿိဋ္ဌာ ဧဝံ ဥစ္စာသဒ္ဒံ ကရိဿန္တိ, အယံ ကထာ ပရိယောသာနံ န ဂမိဿတိ။ ဟန္ဒ, နေ နိဿဒ္ဒေ ကတွာ အမ္ဗဋ္ဌေနေဝ သဒ္ဓိံ ကထေမီ”တိ တေ မာဏဝကေ ဧတဒဝေါစ။ တတ္ထ **မန္တဝှော** တိ မန္တယထ။ **မယာ သဒ္ဓိံ ပဋိမန္တေတု** တိ မယာ သဟ ကထေတု။ ဧဝံ ဝုတ္တေ မာဏဝကာ စိန္တယိံသု – “အမ္ဗဋ္ဌော တာဝ အသိပုတ္တောသီတိ ဝုတ္တေ ပုန သီသံ ဥက္ခိပိတုံ နာသက္ခိ။ အယံ ခေါ ဇာတိ နာမ ဒုဇ္ဇာနာ, သစေ အညမ္ပိ ကိဉ္စိ သမဏော ဂေါတမော ‘တွံ အဿော’တိ ဝက္ခတိ, ကော တေန သဒ္ဓိံ အဍ္ဍံ ကရိဿတိ။ အမ္ဗဋ္ဌော အတ္တနာ ဗဒ္ဓံ ပုဋကံ အတ္တနာဝ မောစေတူ”တိ အတ္တာနံ ပရိမောစေတွာ တဿေဝ ဥပရိ ခိပန္တာ – “သုဇာတော စ ဘော ဂေါတမာ”တိအာဒိမာဟံသု။

၂၇၀. **သဟဓမ္မိကော** တိ သဟေတုကော သကာရဏော။ **အကာမာ ဗျာကာတဗ္ဗော** တိ အတ္တနာ အနိစ္ဆန္တေနပိ ဗျာကရိတဗ္ဗော, အဝဿံ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **အညေန ဝါ အညံ ပဋိစရိဿသိ** တိ အညေန ဝစနေန အညံ ဝစနံ ပဋိစရိဿသိ အဇ္ဈောတ္ထရိဿသိ, ပဋိစ္ဆာဒေဿသီတိ အတ္ထော။ ယော ဟိ “ကိံ ဂေါတ္တော တွံ”န္တိ ဧဝံ ပုဋ္ဌော – “အဟံ တယော ဝေဒေ ဇာနာမီ”တိအာဒီနိ ဝဒတိ, အယံ အညေန အညံ ပဋိစရတိ နာမ။ **ပက္ကမိဿသိ ဝါ**တိ ပုစ္ဆိတံ ပဉှံ ဇာနန္တောဝ အကထေတုကာမတာယ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမိဿသိ ဝါ။

တုဏှီ အဟောသီတိ သမဏော ဂေါတမော မံ သာမံယေဝ အသိပုတ္တဘာဝံ ကထာပေတုကာမော, သာမံ ကထိတေ စ အဿော နာမ ဇာတောယေဝ ဟောတိ။ အယံ ပန ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ စောဒေတွာ တုဏှီ ဘဝိဿတိ, တတော အဟံ ပရိဝတ္တိတွာ ပက္ကမိဿာမီတိ စိန္တေတွာ တုဏှီ အဟောသိ။

၂၇၁. ဝဇိရံ ပါဏိမှိ အဿာတိ **ဝဇိရပါဏိ။ ယက္ခော** တိ န ယော ဝါ သော ဝါ ယက္ခော, သက္ကော ဒေဝရာဇာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာဒိတ္တ** န္တိ အဂ္ဂိဝဏ္ဏံ။ **သမ္ပဇ္ဇလိတ** န္တိ သုဋ္ဌု ပဇ္ဇလိတံ။ **သဇောတိဘူတ**န္တိ သမန္တတော ဇောတိဘူတံ, ဧကဂ္ဂိဇာလဘူတန္တိ အတ္ထော။ **ဌိတော ဟောတီ**တိ မဟန္တံ သီသံ, ကန္ဒလမကုဠသဒိသာ ဒါဌာ ဘယာနကာနိ အက္ခိနာသာဒီနိ ဧဝံ ဝိရူပရူပံ မာပေတွာ ဌိတော။

ကသ္မာ ပနေသ အာဂတောတိ? ဒိဋ္ဌိဝိဿဇ္ဇာပနတ္ထံ။ အပိ စ – “အဟဉ္စေဝ ခေါ ပန ဓမ္မံ ဒေသေယျံ, ပရေ စ မေ န အာဇာနေယျုံ”န္တိ ဧဝံ ဓမ္မဒေသနာယ အပ္ပေါဿုက္ကဘာဝံ အာပန္နေ ဘဂဝတိ သက္ကော မဟာဗြဟ္မုနာ သ

ဒ္ဒိံ အာဂန္တွာ – ‘‘ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေထ, တုမှာကံ အာဏာယ အဝတ္တမာနေ မယံ ဝတ္တာပေဿာမ, တုမှာကံ ဓမ္မစက္ကံ ဟောတု, အမှာကံ အာဏာစက္က’’န္တိ ပဋိညံ အကာသိ။ တသ္မာ – ‘‘အဇ္ဇ အမ္ဗဋ္ဌံ တာသေတွာ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇာပေဿာမီ’’တိ အာဂတော။

ဘဂဝါ စေဝ ပဿတိ အမ္ဗဋ္ဌော စာ တိ ယဒိ ဟိ တံ အညေပိ ပဿေယျုံ, တံ ကာရဏံ အဂရု အဿ, ‘‘အယံ သမဏော ဂေါတမော အမ္ဗဋ္ဌံ အတ္တနော ဝါဒေ အနောတရန္တံ ဥတွာ ယက္ခံ အာဝါဟေတွာ ဒဿေသိ, တတော အမ္ဗဋ္ဌော ဘယေန ကထေသီ’’တိ ဝဒေယျုံ။ တသ္မာ ဘဂဝါ စေဝ ပဿတိ အမ္ဗဋ္ဌော စ။ တဿ တံ ဒိသွာဝ သကလသရီရတော သေဒါ မုစ္စိံသု။ အန္တောကုစ္ဆိ ဝိပရိဝတ္တမာနာ မဟာရဝံ ဝိရဝိ ။ သော ‘‘အညေပိ နု ခေါ ပဿန္တီ’’တိ ဩလောကေန္တော ကဿစိ လောမဟံသမတ္တမ္ပိ နာဒ္ဒသ။ တတော – ‘‘ဣဒံ ဘယံ မမေဝ ဥပ္ပန္နံ, သစာဟံ ယက္ခောတိ ဝက္ခာမိ, ‘ကိံ တဝမေဝ အက္ခီနိ အတ္ထိ, တွဝမေဝ ယက္ခံ ပဿသိ, ပဌမံ ယက္ခံ အဒိသွာ သမဏေန ဂေါတမေန တဒသဋ္ဌေ ပက္ခိတ္တောဝ ယက္ခံ ပဿသီ’တိ ဝဒေယျု’’န္တိ စိန္တေတွာ ‘‘န ဒါနိ မေ ဣဓ အညံ ပဋိသရဏံ အတ္ထိ, အညတြ သမဏာ ဂေါတမာ’’တိ မညမာနော အထ ခေါ အမ္ဗဋ္ဌော မာဏဝေါ။ပေ.။ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ။

၂၇၂. **တာဏံ ဂဝေသီ**တိ တာဏံ ဂဝေသမာနော။ **လေဏံ ဂဝေသီ**တိ လေဏံ ဂဝေသမာနော။ **သရဏံ ဂဝေသီ**တိ သရဏံ ဂဝေသမာနော။ ဧတ္ထ စ တာယတိ ရက္ခတီတိ **တာဏံ**။ နိလီယန္တိ ဧတ္ထာတိ လေဏံ။ သရတီတိ သရဏံ, ဘယံ ဟိံသတိ, ဝိဒ္ဓံသေတီတိ အတ္ထော။ **ဥပနိသီဒိတွာ**တိ ဥပဂမ္မ ဟေဋ္ဌာသနေ နိသီဒိတွာ။ **ဗြူတု** တိ ဝဒတု။

အမ္ဗဋ္ဌဝံသကထာ

၂၇၃-၂၇၄. **ဒက္ခိဏဇနပဒ**န္တိ ဒက္ခိဏာပထောတိ ပာကဋံ။ ဂင်္ဂါယ ဒက္ခိဏတော ပာကဋဇနပဒံ။ တဒါ ကိရ ဒက္ခိဏာပထေ ဗဟူ ဗြာဟ္မဏတာပသာ ဟောန္တိ, သော တတ္ထ ဂန္တွာ ဧကံ တာပသံ ဝတ္တပဋိပတ္တိယာ အာရာဓေသိ။ သော တဿ ဥပကာရံ ဒိသွာ အာဟ – ‘‘အမ္ဘော, ပုရိသ, မန္တံ တေ ဒေမိ, ယံ ဣစ္ဆသိ, တံ မန္တံ ဂဏှာဟီ’’တိ။ သော အာဟ – ‘‘န မေ အာစရိယ, အညေန မန္တေန, ကိစ္စံ အတ္ထိ, ယဿာနုဘာဝေန အာဝုဓံ န ပရိဝတ္တတိ, တံ မေ မန္တံ ဒေဟီ’’တိ။ သော – ‘‘ဘဒ္ဒံ, ဘော’’တိ တဿ ဓနုအာဂမနီယံ အမ္ဗဋ္ဌံ နာမ ဝိဇ္ဇံ အဒါသိ, သော တံ ဝိဇ္ဇံ ဂဟေတွာ တတ္ထေဝ ဝီမံသိတွာ – ‘‘ဣဒါနိ မေ မနောရထံ ပူရေဿာမီ’’တိ ဣသိဝေသံ ဂဟေတွာ ဩက္ကာကဿ သန္တိကံ ဂတော။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘ဒက္ခိဏဇနပဒံ ဂန္တွာ ဗြဟ္မမန္တေ အဓီယိတွာ ရာဇာနံ ဩက္ကာကံ ဥပသင်္ကမိတွာ’’တိ။

ဧတ္ထ **ဗြဟ္မမန္တေ** တိ အာနုဘာဝသမ္ပန္နတာယ သေဋ္ဌမန္တေ။ **ကော နေဝံ’ရေ အယံ မယှံ အသိပုတ္တော** တိ ကော နု ဧဝံ အရေ အယံ မမ အသိပုတ္တော။ **သော တံ ခုရပ္ပ** န္တိ သော ရာဇာ တံ မာရေတုကာမတာယ သန္နဟိတံ သရံ တဿ မန္တာနုဘာဝေန နေဝ ခိပိတုံ န အပနေတုံ သက္ခိ, တာဝဒေဝ သကလသရီရေ သဉ္ဇာတသေဒော ဘယေန ဝေဓမာနော အဋ္ဌာသိ။

အမစ္စာ တိ မဟာမစ္စာ။ **ပါရိသဇ္ဇာ** တိ ဣတရေ ပရိသာဝစရာ။ **ဧတဒဝေါစု**န္တိ – ‘‘ဒဏ္ဍကီရညော ကိသဝစ္ဆတာပသေ အပရဒ္ဓဿ အာဝုဓဝုဋ္ဌိယာ သကလရဋ္ဌံ ဝိနဋ္ဌံ ။ နာဠိကေရော ပဉ္စသု တာပသသတေသု အဇ္ဇုနော စ အင်္ဂီရသေ အပရဒ္ဓော ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ နိရယံ ပဝိဋ္ဌော’’တိ စိန္တယန္တာ ဘယေန ဧတံ သောတ္ထိ, ဘဒ္ဒန္တေတိအာဒိဝစနံ အဝေါစုံ။

သောတ္ထိ ဘဝိဿတိ ရညော တိ ဣဒံ ဝစနံ ကဏှော စိရံ တုဏှီ ဟုတွာ တတော အနေကပ္ပကာရံ ယာစိယမာနော – ‘‘တုမှာကံ ရညာ မာဒိသဿ ဣသိနော ခုရပ္ပံ သန္နယှန္တေန ဘာရိယံ ကမ္မံ ကတ’’န္တိအာဒီနိ စ ဝတွာ ပစ္ဆာ အဘာသိ။ **ဥန္ဒြိယိဿတိ** တိ ဘိဇ္ဇိဿတိ, ထုသမုဋ္ဌိ ဝိယ ဝိပ္ပကိရိယိဿတီတိ။ ဣဒံ သော ‘‘ဇနံ တာသေဿာမီ’’တိ မုသာ ဘဏတိ။ သရသန္ထမ္ဘနမတ္တေယေဝ ဟိဿ ဝိဇ္ဇာယ အာနုဘာဝေါ, န အညော၊ ဣတော ပရေသုပိ ဝစနေသု ဧသေဝ နယော။

ပလ္လောမော တိ ပန္နလောမော။ လောမဟံသနမတ္တမ္ပိဿ န ဘဝိဿတိ။ ဣဒံ ကိရ သော ‘‘သစေ မေ ရာဇာ တံ အရိကံ ဒဿတီ’’တိ ပဋိညံ ကာရေတွာ အဝစ။ **ကုမာရေ ခုရပ္ပံ ပတိဋ္ဌပေသီ** တိ ဧတေန ‘‘သရော ဩတရတူ’’တိ မန္တေ

ပရိဝတ္တိ, တေ ကုမာရဿ နာဘိယံ ပတိဋ္ဌပေသိ။ **မီတရံ အအာသီ**တိ သီသံ ခေါ်ဝိတ္ဝာ အအာသံ ဘုဖိဿံ ကတွာ မိတ ရံ အအာသိ, ဥဋ္ဌာရေ စ တံ ဌာနေ ဌပေသိ။ **မာ ခေါ တုမ္ဟေ မာဏဝကာ**တိ ဣဒံ ပန ဘဂဝါ – ''ဧကေန ပက္ခေန အမ္ဗဋ္ဌော သကျာနံ ဉာတိ ဟောတီ''တိ ပကာသေန္တော တဿ သမဿာသနတ္ထံ အာဟ။ တတော အမ္ဗဋ္ဌော ဃဋ္ဋသ တေန အဘိသိတ္တော ဝိယ ပဿဒ္ဓဒရထော ဟုတွာ သမဿာသေတွာ သမဏော ဂေါတမော မံ ''တောသေသ္ ာသာမီ''တိ ဧကေန ပက္ခေန ဉာတိံ ကရောတိ, ခတ္တိယော ကိရာဟမသ္မီ''တိ စိန္တေသိ။

ခတ္တိယသေဋ္ဌဘာဝဝဏ္ဏနာ

၂၇၅. အထ ခေါ ဘဂဝါ – ''အယံ အမ္ဗဋ္ဌော ခတ္တိယောသ္မီ''တိ သညံ ကရောတိ, အတ္တနော အခတ္တိယဘာဝံ န ဇာနာတိ, ဟန္ဒ နံ ဇာနာပေဿာမီတိ ခတ္တိယဝံသံ ဒဿေတုံ ဥတ္တရိဒေသနံ ဝဍ္ဎေန္တော – ''တံ ကိံ မညသိ အမ္ဗဋ္ဌာ''တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ လောကေ။ **ဗြာဟ္မဏေသု** တိ ဗြာဟ္မဏာနံ အန္တရေ။ **အာသနံ ဝါ ဥဒကံ ဝါ**တိ အဂ္ဂါသနံ ဝါ အဂ္ဂေါဒကံ ဝါ။ **သဒ္ဓေ** တိ မတကေ ဥဒ္ဒိဿ ကတဘတ္တေ။ **ထာလိပာကေ**တိ မင်္ဂလာဒိဘတ္တေ။ **ယညေ**တိ ယညဘတ္တေ။ **ပာဟုနေ**တိ ပာဟုနကာနံ ကတဘတ္တေ ပဏ္ဏာကာရဘတ္တေ ဝါ။ **အပိ နုဿ** တိ အပိ နု အဿ ခတ္တိယပုတ္တဿ။ **အာဝဋံ ဝါ အဿ အနာဝဋံ ဝါ** တိ , ဗြာဟ္မဏကညာသု နိဝါရဏံ ဘဝေယျ ဝါ နော ဝါ, ဗြာဟ္မဏအရိကံ လဘေယျ ဝါ န ဝါ လဘေယျာတိ အတ္ထော။ **အနုပပန္နော** တိ ခတ္တိယဘာဝံ အပတ္တော, အပရိသုဒ္ဓေါတိ အတ္ထော။

၂၇၆. **ဣတ္ထိယာ ဝါ ဣတ္ထိံ ကရိတွာ** တိ ဣတ္ထိယာ ဝါ ဣတ္ထိံ ပရိယေသိတွာ။ **ကိသ္မိဥ္စိဒေဝ ပကရဏေ** တိ ကိသ္မိဥ္စိဒေဝ ဒောသေ ဗြာဟ္မဏာနံ အယုတ္တေ အကတ္တဗ္ဗကရဏေ။ **ဘဿပုဋေန** တိ ဘသ္မပုဋေန, သီသေ ဆာရိကံ ဩကိရိတွာတိ အတ္ထော။

၂၇၇. **ဇနေတသ္မိံ** န္တိ ဇနိတသ္မိံ, ပဇာယာတိ အတ္ထော။ **ယေ ဂေါတ္တပဋိသာရိနော** တိ ယေ ဇနေတသ္မိံ ဂေါတ္တံ ပဋိသရန္တိ – ''အဟံ ဂေါတမော, အဟံ ကဿပေါ''တိ, တေသု လောကေ ဂေါတ္တပဋိသာရီသု ခတ္တိယော သေဋ္ဌော။ **အနုမတာ မယာ**တိ မမ သဗ္ဗညုတညာဏေန သဒ္ဓိံ သံသန္ဒိတွာ ဒေသိတာ မယာ အနုညာတာ။

ပဌမဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိဇ္ဇာစရဏကထာဝဏ္ဏနာ

၂၇၈. ဣမာယ ပန ကထာယ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နောတိ ဣဒံ ပဒံ သုတွာ အမ္ဗဋ္ဌော စိန္တေသိ – ''ဝိဇ္ဇာ နာမ တယော ဝေဒာ, စရဏံ ပဉ္စ သီလာနိ, တယိဒံ အမှာကံယေဝ အတ္ထိ, ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော စေ သေဋ္ဌော, မယမေဝ သေဋ္ဌာ''တိ နိဋ္ဌံ ဂန္တွာ ဝိဇ္ဇာစရဏံ ပုစ္ဆန္တော – ''ကတမံ ပန တံ, ဘော ဂေါတမ, စရဏံ, ကတမာ စ ပန သာ ဝိဇ္ဇာ''တိ အာဟ။ အထဿ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏသမယေ သိဒ္ဓံ ဇာတိဝါဒါဒိပဋိသံယုတ္တံ ဝိဇ္ဇာစရဏံ ပဋိက္ခိပိတွာ အနုတ္တရံ ဝိဇ္ဇာစရ ဏံ ဒဿေတုကာမော – ''န ခေါ အမ္ဗဋ္ဌာ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဇာတိဝါဒေါ**တိ ဇာတိံ အာရဗ္ဘ ဝါဒေါ, ဗြာဟ္မ ဏဿေဝိဒံ ဝဋ္ဋတိ, န သုဒ္ဒဿာတိအာဒိ ဝစနန္တိ အတ္ထော။ သေသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ဇာတိဝါဒဝိနိဗဒ္ဓါ** တိ ဇာတိ ဝါဒေ ဝိနိဗဒ္ဓါ။ သေသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

တတော အမ္ဗဋ္ဌော – ''ယတ္ထ အနိ မယံ လဂ္ဂိဿာမာတိ စိန္တယိမှ, တတော နော သမဏော ဂေါတမော မ ဟာတတေ ထုသံ ဓုနန္တော ဝိယ ဒူရမေဝ အဝက္ခိပိ။ ယတ္ထ ပန မယံ န လဂ္ဂါမ, တတ္ထ နော နိယောဇေသိ။ အယံ နော ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒာ ဉာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ စိန္တေတွာ ပုန ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒံ ပုစ္ဆိ။ အထဿ ဘဂဝါ သမုဒာဂမတော ပဘုတိ ဝိဇ္ဇာစရဏံ ဒဿေတုံ – ''ဣဓ အမ္ဗဋ္ဌ တထာဂတော''တိအာဒိမာဟ။

၂၇၉. တတ္ထ စ ဘဂဝါ စရဏပရိယာပန္နမ္ပိ တိဝိဓံ သီလံ ဝိဘဇန္တော ''ဣဒမဿ ဟောတိ စရဏသ္မိ''န္တိ အနိ ယျာတေတွာ ''ဣဒမ္ပိဿ ဟောတိ သီလသ္မိ''န္တိ သီလဝသေနေဝ နိယျာတေသိ။ ကသ္မာ? တဿပိ ဟိ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ သီလံ အတ္ထိ, တသ္မာ စရဏဝသေန နိယျာတိယမာနေ ''မယမ္ပိ စရဏသမ္ပန္နာ''တိ တတ္ထ တတ္ထေဝ လဂ္ဂ

ဂေယျ။ ယံ ပန တေန သုပိနေပိ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ, တဿေဝ ဝသေန နိယျာတေန္တော ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣ ဒမ္ပိဿ ဟောတိ စရဏသ္မိံပေ.။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ဣဒမ္ပိဿ ဟောတိ စရဏသ္မိန္တိအာဒိမာ ဟ။ တတ္ထာဝတာ အဋ္ဌပိ သမာပတ္တိယော စရဏန္တိ နိယျာတိတာ ဟောန္တိ, ဝိပဿနာ ဉာဏတော ပန ပဋ္ဌာယ အ ဋ္ဌဝိဓာပိ ပညာ ဝိဇ္ဇာတိ နိယျာတိတာ။

စတုအပာယမုခကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၀. **အပာယမုခါနီ**တိ ဝိနာသမုခါနိ။ **အနဘိသမ္ဘုဏမာနော** တိ အသမ္ပာပုဏန္တော, အဝိသဟမာနော တ။ **ခါရိဝိ ဓမာဒာယာ**တိ ဧတ္ထ **ခါရီ**တိ အရဏိ ကမဏ္ဍလု သူစိဒယော တာပသပရိက္ခာရာ။ **ဝိဓော**တိ ကာဇော။ တသ္မာ ခါရိဘရိတံ ကာဇမာဒာယာတိ အတ္ထော။ ယေ ပန ခါရိဝိဝိဓန္တိ ပဌန္တိ, တေ **"ခါရီ**တိ ကာဇဿ နာမံ, **ဝိဝိဓ**န္တိ ဗဟုကမဏ္ဍလု အာဒိပရိက္ခာရ"န္တိ ဝဏ္ဏယန္တိ။ **ပဝတ္တဖလဘောဇနော** တိ ပတိတဖလဘောဇနော။ **ပရိစာရကော**တိ ကပ္ပိယကရဏပတ္ တပဋိဂ္ဂဟဏပါဒဓောဝနာဒိဝတ္တကရဏဝသေန ပရိစာရကော။ ကာမဉ္စ ဂုဏာဓိကောပိ ခီဏာသဝသာမဏေရော ပုထုဇ္ဇ နဘိက္ခုနော ဝုတ္တနယေန ပရိစာရကော ဟောတိ, အယံ ပန န တာဒိသော ဂုဏဝသေနပိ ဝေယျာဝစ္စကရဏဝသေနပိ လာမကောယေဝ။

ကသ္မာ ပန တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာ သာသနဿ ဝိနာသမုခန္တိ ဝုတ္တာတိ? ယသ္မာ ဂစ္ဆန္တံ ဂစ္ဆန္တံ သာသနံ တာ ပသပဗ္ဗဇ္ဇာဝသေန ဩသက္ကိဿတိ။ ဣမသ္မိဥှိ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ တိဿော သိက္ခာ ပူရေတုံ အသက္ကောန္ တံ လဇ္ဇိနော သိက္ခာကာမာ – "နတ္ထိ တယာ သဒ္ဓိံ ဥပေါသထော ဝါ ပဝါရဏာ ဝါ သင်္ဃကမ္မံ ဝါ"တိ ဇိဂုစ္ဆိတွာ ပရိဝ ဇ္ဇေန္တိ။ သော "ဒုက္ကရံ ခုရဓာရူပမံ သာသနေ ပဋိပတ္တိပူရဏံ ဒုက္ခံ, တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာ ပန သုကရာ စေဝ ဗဟုဇနသမ္ မတာ စာ"တိ ဝိဗ္ဗမိတွာ တာပသော ဟောတိ။ အညေ တံ ဒိသွာ – "ကိံ တယာ ကတ"န္တိ ပုစ္ဆန္တိ။ သော – "ဘာရိ ယံ တုမှာကံ သာသနေ ကမ္မံ, ဣဓ ပန သဆန္ဒစာရိနော မယ"န္တိ ဝဒတိ။ သောပိ, ယဒိ ဧဝံ အဟမ္ပိ ဧတ္ထေဝ ပဗ္ဗဇာမီ တိ တဿ အနုသိက္ခန္တော တာပသော ဟောတိ။ ဧဝမညေပိ အညေပီတိ ကမေန တာပသာဝ ဗဟုကာ ဟောန္တိ။ တေသံ ဥပ္ပန္နကာလေ သာသနံ ဩသက္ကိတံ နာမ ဘဝိဿတိ။ လောကေ ဧဝရူပေ ဗုဒ္ဓေါ နာမ ဥပ္ပဇ္ဇိ, တဿ ဤဒိသံ နာမ သာသနံ အဟောသီတိ သုတမတ္တမေဝ ဘဝိဿတိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဘဂဝတာ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ သာသနဿ ဝိနာသမုခန္တိ အာဟ။

ကုဒါလပိဋကန္တိ ကန္ဒမူလဖလဂ္ဂဟဏတ္ထံ ကုဒါလဉ္စေဝ ပိဋကဉ္စ။ **ကမသာမန္တံ ဝါ** တိ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါဒီနိ အနဘိသမ္ဘုဏန္တော, ကသိကမ္မာဒီဟိ စ ဇီဝိတံ နိပ္ဖာဒေတုံ ဒုက္ခန္တိ မညမာနော ဗဟုဇနကုဟာပနတ္ထံ ကမသာမန္ တေ ဝါ နိဂမသာမန္တေ ဝါ အဂ္ဂိသာလံ ကတွာ သပ္ပိတေလဒဓိမဓုဖာဏိတတိလတဏ္ဍုလာဒီဟိ စေဝ နာနာဒာရူဟိ စ ဟောမကရဏဝသေန အဂ္ဂိံ ပရိစရန္တော အစ္ဆတိ။

စတုဒ္ဝါရံ အဂာရံ ကရိတွာတိ စတုမုခံ ပါနာဂာရံ ကတွာ တဿ ဒွာရေ မဏ္ဍပံ ကတွာ တတ္ထ ပါနီယံ ဥပဋ္ဌ ပေတွာ အာဂတာဂတေ ပါနီယေန အာပုစ္ဆတိ။ ယမ္ပိဿ အဒ္ဓိကာ ကိလန္တာ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ပရိတုဋ္ဌာ ဘတ္တပုဋံ့ ဝါ တဏ္ဍုလာဒီနိ ဝါ ဒေန္တိ, တံ သဗ္ဗံ ဂဟေတွာ အမ္ဗိလယာဂုအာဒီနိ ကတွာ ဗဟုတရံ အာမိသဂဟဏတ္ထံ ကေသဉ္စိ အန္နံ ဒေတိ, ကေသဉ္စိ ဘတ္တပစနဘာဇနာဒီနိ။ တေဟိပိ ဒိန္နံ အာမိသံ ဝါ ပုဗ္ဗဏ္ဏာဒီနိ ဝါ ဂဏှာတိ, တာနိ ဝမ္ပိ ယာ ပယောဇေတိ။ ဧဝံ ဝမုမာနဝိဘဝေ ကေမဟိံသအသီအာသပရိဂ္ဂဟံ ကရောတိ, မဟန္တံ ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌာပေတိ။ ဣမံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ – "စတုဒ္ဝါရံ အဂာရံ ကရိတွာ အစ္ဆတီ"တိ။ "တမဟံ ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ ပဋိပူဇေဿာမီ"တိ ဣဒံ ပနဿ ပဋိပတ္တိမုခံ။ ဣမိနာ ဟိ မုခေန သော ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇတီတိ။ တတ္ထာဝတာ စ ဘဂဝတာ သဗ္ဗာပိ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။

ကထံ? **အဋ္ဌဝိဓာ ဟိ တာပသာ** – သပုတ္တဘရိယာ, ဥဉ္ဆာစရိယာ, အနဂ္ဂိပက္ကိကာ, အသာမပာကာ, အသ္မမုဋ္ဌိ ကာ, ဒန္တဝက္ကလိကာ, ပဝတ္တဖလဘောဇနာ, ပဏ္ဍုပလာသိကာတိ။ တတ္ထ ယေ ကေဏိယဇဋိလော ဝိယ ကုဋုမ္ဗံ သ ဏ္ဌပေတွာ ဝသန္တိ, တေ **သပုတ္တဘရိယာ** နာမ။

ယေ ပန "သပုတ္တအရဘာတေ နာမ ပဗ္ဗဇိတဿ အယုတ္တော"တိ လာယနမဒ္ဒနဋ္ဌာနေသု ဝီဟိမုဂ္ဂမာသတိ လာဒီနိ သင်္ကမိုတွာ ပစိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ, တေ **ဥဉ္ဆာစရိယာ** နာမ။

ယေ "ခလေန ခလံ ဝိစရိတွာ ဝီဟိံ အာဟရိတွာ ကောဋ္ဋေတွာ ပရိဘုဉ္ဇနံ နာမ အယုတ္တ"န္တိ ကမနိဂမေသု တ ဏ္ဍုလဘိက္ခံ ဂဟေတွာ ပစိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ, တေ **အနဂ္ဂိပက္ကိကာ** နာမ။

ယေ ပန "ကိံ ပဗ္ဗဇိတဿ သာမပါကေနာ"တိ ကမံ ပဝိသိတွာ ပက္ကဘိက္ခမေဝ ဂဏှန္တိ, တေ **အသာမပာ ကာ** နာမ။

ယေ "ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဘိက္ခာပရိယေဋ္ဌိ နာမ ဒုက္ခာ ပဗ္ဗဇိတဿာ"တိ မုဋ္ဌိပာသာဏေန အမ္ဗာဋကာဒီနံ ရုက္ခာ နံ တစံ ကောဋ္ဋေတွာ ခာဒန္တိ, တေ **အသ္မမုဋ္ဌိကာ** နာမ။

ယေ ပန "ပာသာဏေန တစံ ကောဋ္ဋေတွာ ဝိစရဏံ နာမ ဒုက္ခ"န္တိ ဒန္တေဟေဝ ဥပ္ပာဋေတွာ ခာဒန္တိ, တေ **ဒန္တ ဝက္ကလိကာ** နာမ။

ယေ "ဒန္တေဟိ ဥပ္ပာဋေတွာ ခာဒနံ နာမ ဒုက္ခံ ပဗ္ဗဇိတဿာ"တိ လေဍ္ဍုဒဏ္ဍာဒီဟိ ပဟရိတွာ ပတိတာနိ ဖ လာနိ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ, တေ **ပဝတ္တဖလဘောဇနာ** နာမ။

ယေ ပန "လေဍ္ဍုဒဏ္ဍာဒီဟိ ပာတေတွာ ပရိဘောဂေ နာမ အသာရုပ္ပော ပဗ္ဗဇိတဿာ"တိ သယံ ပတိတာနေဝ ပုပ္ဖဖလပဏ္ဏုပလာသာဒီနိ ခာဒန္တာ ယာပေန္တိ, တေ **ပဏ္ဍုပလာသိကာ** နာမ။

တေ တိဝိဓာ – ဥက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမမုဒုကဝသေန။ တတ္ထ ယေ နိသိန္နဋ္ဌာနတော အနုဋ္ဌာယ ဟတ္ထေန ဟပုဏာနဋ္ဌာနေဝ ပတိတံ ဂဟေတွာ ခာဒန္တိ, တေ ဥက္ကဋ္ဌာ။ ယေ ဧကရုက္ခတော အညံ ရုက္ခံ န ဂစ္ဆန္တိ, တေ မဇ္ဈိမာ။ ယေ တံ တံ ရုက္ခမူလံ ဂန္တွာ ပရိယေသိတွာ ခာဒန္တိ, တေ မုဒုကာ။

ဣမာ ပန အဋ္ဌပိ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာ ဣမာဟိ စတူဟိယေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ ကထံ? တာသု ဟိ သပုတ္တဘရိ ယာ စ ဥဉ္ဆာစရိယာ စ အကာရံ ဘဇန္တိ။ အနဂ္ဂိပက္ကိကာ စ အသာမပါကာ စ အဂ္ဂါကရံ ဘဇန္တိ။ အသ္မမုဋ္ဌိကာ စ ဒန္တဝက္ကလိကာ စ ကန္ဒမူလဖလဘောဇနံ ဘဇန္တိ။ ပဝတ္တဖလဘောဇနာ စ ပဏ္ဍုပလာသိကာ စ ပဝတ္တဖလဘောဇ နံ ဘဇန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – "ဧတ္တာဝတာ စ ဘဂဝတာ သဗ္ဗာပိ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဟောန္တီ"တိ။

၂၈၁-၂၈၂. ဣဒါနိ ဘဂဝါ သာစရိယကဿ အမ္ဗဋ္ဌဿ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါယ အပာယမုခမ္ပိ အပ္ပတ္တဘာဝံ ဒ ဿေတုံ တံ ကိံ မညသိ အမ္ဗဋ္ဌာတိအာဒိမာဟ။ တံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ **အတ္တနာ အာပာယိကောပိ အပရိပူရမာနောတိ** အတ္တနာ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါယ အာပာယိကေနာပိ အပရိပူရမာနေန။

ပုဗ္ဗကဣသိဘာဝါနုယောဂဝဏ္ဏနာ

၂၈၃. ဒတ္တိက န္တိ ဒိန္နကံ။ **သမ္မုခီဘာဝမ္ပိ န ဒဒါတိ** တိ ကသ္မာ န ဒဒါတိ? သော ကိရ သမ္မုခါ အာဝဋ္ဋနိံ နာမ ဝိဇ္ဇံ ဇာနာတိ။ ယဒါ ရာဇာ မဟာရဟေန အလင်္ကာရေန အလင်္ကတော ဟောတိ, တဒါ ရညော သမီပေ ဌတွာ တဿ အ လင်္ကာရဿ နာမံ ဂဏှာတိ။ တဿ ရာဇာ နာမမေ ဂဟိတေ န ဒေမီတိ ဝတ္တုံ န သက္ကောတိ။ ဒတွာ ပုန ဆဏဒိဝသေ အလင်္ကာရံ အာဟရထာတိ ဝတွာ, နတ္ထိ, ဒေဝ, တုမှေဟိ ဗြာဟ္မဏဿ ဒိန္နောတိ ဝုတ္တော, "ကသ္မာ မေ ဒိန္န ေနာ"တိ ပုစ္ဆိ။ တေ အမစ္စာ 'သော ဗြာဟ္မဏော သမ္မုခါ အာဝဋ္ဋနိမာယံ ဇာနာတိ။ တာယ တုမှေ အာဝဋ္ဋေတွာ ဂ ဟေတွာ ဂစ္ဆတီ'တိ အာဟံသု။ အပရေ ရညာ သဟ တဿ အတိသဟာယဘာဝံ အသဟန္တာ အာဟံသု – "ဒေဝ, တေ ဿ ဗြာဟ္မဏဿ သရီရေ သင်္ခဖလိတကုဋ္ဌံ နာမ အတ္ထိ။ တုမှေ တံ ဒိသွာဝ အာလိင်္ဂထ ပရာမသထ, ဣဒဉ္စ ကုဋ္ဌံ နာမ ကာယသံသဂ္ဂဝသေန အနုဂစ္ဆတိ, မာ ဧဝံ ကရောထာ"တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ တဿ ရာဇာ သမ္မုခီဘာဝံ န ဒေတိ။

ယသ္မာ ပန သော ဗြာဟ္မဏော ပဏ္ဍိတော ခတ္တဝိဇ္ဇာယ ကုသလော, တေန သဟ မန္တေတ္ဝာ ကတကမ္မံ နာမ
န ဝိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ သာဏိဟကာရဿ အန္တော ဌတ္ဝာ ဗဟိ ဌိတေန တေန သဒ္ဓိံ မန္တေတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ
“တိရောဒုဿန္တေန မန္တေတီ”တိ။ တတ္ထ **တိရောဒုဿန္တေနာ** တိ တိရောဒုဿေန။ အယမေဝ တ ဟာဌော။ **ခမ္မိ
ကန္တိ** အနဝဇ္ဇံ။ **ပယာတန္တိ** အဘိဟရိတ္ဝာ ဒိန္နံ။ **ကထံ တဿ ရာဇာ** တိ ယဿ ရညော ဗြာဟ္မဏော ဤဒိသံ ဘိက္
ခံ ပဋိဂ္ဂဏ္ဟေယျ, ကထံ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ သော ရာဇာ သမ္မုခီဘာဝမ္ပိ န ဒဒေယျ။ အယံ ပန အဒိန္နကံ
မာယာယ ဂဏှာတိ, တေနဿ သမ္မုခီဘာဝံ ရာဇာ န ဒေတီတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗန္တိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။
“ဣဒံ ပန ကာရဏံ ဌပေတွာ ရာဇာနဉ္စေဝ ဗြာဟ္မဏဉ္စ န အညော ကောစိ ဇာနာတိ။ တဒေတံ ဇဝံ ရဟဿမ္ပိ ပဋိစ္ဆ
န္နမ္ပိ အဒ္ဒါ သဗ္ဗညူ သမဏော ဂေါတမောတိ နိဋ္ဌံ ဂမိဿတီ”တိ ဘဂဝါ ပကာသေသိ။

၂၈၄. ဣဓာနိ အယဉ္စ အမ္ဗဋ္ဌော, အာစရိယော စဿ မန္တေ နိဿာယ အတိမာနိနော။ တေန တေသံ မန္တနိဿ
ိတမာနနိမ္မဒနတ္ထံ ဥတ္တရိ ဒေသနံ ဝဍ္ဎေန္တော တံ ကိံ မညသိ, အမ္ဗဋ္ဌ, ဣဓ ရာဇာတိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ရထူပ
တ္ထရေ**တိ ရထမ္ဟိ ရညော ဌာနတ္ထံ အတ္ထရိတ္ဝာ သဇ္ဇိတပဒေသေ။ **ဥဂ္ဂေဟိ တ** တိ ဥဂ္ဂတုဂ္ဂတေဟိ တ အမစ္စေ
ဟိ။ **ရာဇညေဟီ**တိ အနဘိသိတ္တကုမာရေဟိ။ **ကိဉ္စိဒေဝ မန္တန** န္တိ အသုကသ္မိံ ဒေသေ တဠာကံ တ မာတိကံ တ ကာ
တုံ ဝဋ္ဋတိ, အသုကသ္မိံ ကမ္မံ တ နိဂမံ တ နဂရံ တ နိဝေသေတုန္တိ ဧဝရူပံ ဟာကဋ္ဌမန္တနံ။ **တဒေဝ မန္တန** န္တိ ယံ ရညာ မ
န္တိတံ တဒေဝ။ တာဒိသေဟိယေဝ သီသုက္ခေပဘမုက္ခေပာဒီဟိ အာကာရေဟိ မန္တေယျ။ **ရာဇဘဏိတ**န္တိ ယထာ
ရညာ ဘဏိတံ, တဿတ္ထဿ သာခနေသမတ္ထံ။ သောပိ တဿတ္ထဿ သာခနေသမတ္ထမေဝ ဘဏိတံ ဘဏတီ
တိ အတ္ထော။

၂၈၅. **ပဝတ္တာရော** တိ ပဝတ္တယိတာရော။ **ယေသ**န္တိ ယေသံ သန္တကံ။ **မန္တပဒ** န္တိ ဝေဒသင်္ခါတံ မန္တမေဝ
။ **ဂီတ**န္တိ အဋ္ဌကာဒီဟိ ဒသဟိ ပေါရာဏကဗြာဟ္မဏေဟိ သရသမ္ပတ္တိဝသေန သဇ္ဈာယိတံ။ **ပဝုတ္တ** န္တိ အညေသံ ဝု
တ္တံ, တစိတန္တိ အတ္ထော။ **သမိဟိတ**န္တိ သမုပဗျူဠှံ ရာသိကတံ, ပိဏ္ဍံ ကတ္ဝာ ဌပိတန္တိ အတ္ထော။ **တဒနုက
ယန္တီ**တိ တေရဟိ ဗြာဟ္မဏာ တံ တေဟိ ပုဗ္ဗေ ဂီတံ အနုကယန္တိ အနုသဇ္ဈာယန္တိ။ **တဒနုဘာသန္တီ** တိ တံ အနုဘာ
သန္တိ, ဣဒံ ပုရိမဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဘာသိတမနုဘာသန္တီ** တိ တေဟိ ဘာသိတံ သဇ္ဈာယိတံ အနုသဇ္ဈာယန္တိ။ **တစိတ
မနုတစေန္တီ**တိ တေဟိ အညေသံ တစိတံ အနုတစေန္တိ။

သေယျထိဒ န္တိ တေ ကတမေတိ အတ္ထော။ **အဋ္ဌကော** တိအာဒီနိ တေသံ နာမာနိ။ တေ ကိရ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဩ
လောကေတ္ဝာ ပရူပဃာတံ အကတ္ဝာ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပာဝစနေန သဟ သံသန္ဒိတ္ဝာ မန္တေ ဂ
န္ထိံသု။ အပရာပရေ ပန ဗြာဟ္မဏာ ပာဏာတိပာတာဒီနိ ပက္ခိပိတ္ဝာ တယော ဝေဒေ ဘိန္ဒိတ္ဝာ ဗုဒ္ဓဝစနေန သဒ္ဓိံ ဝိရုဒ္
ဓေ အကံသု။ **နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ** တိ ယေန တွံ ဣသိ ဘဝေယျာသိ, ဧတံ ကာရဏံ န ဝိဇ္ဇတိ။ ဣဓ ဘဂဝါ ယသ္မာ –
“သေ ပုစ္ဆိယမာနောပိ, အတ္တနော အဝတ္ထရဏဘာဝံ ဥတ္ဝာ ပဋိဝစနံ န ဒဿတီ”တိ ဇာနာတိ, တသ္မာ ပဋိညံ အဂဟေ
တ္ဝာဝ တံ ဣသိဘာဝံ ပဋိက္ခိပိ။

၂၈၆. ဣဓာနိ ယသ္မာ တေ ပေါရာဏာ ဒသ ဗြာဟ္မဏာ နိရာမဂန္ဓာ အနိတ္ထိဂန္ဓာ ရဇောဇလ္လဓရာ ဗြဟ္မစာရိ
နော အရညာယတနေ ပဗ္ဗတပာဒေသု ဝနမူလဖလာဟာရာ ဝသိံသု။ ယဒာ ကတ္ထစိ ဂန္တုကာမာ ဟောန္တိ, ဣဒ္ဓိယာ
အာကာသေနေဝ ဂစ္ဆန္တိ, နတ္ထိ တေသံ ယာနေန ကိစ္စံ။ သဗ္ဗဒိသာသု စ နေသံ မေတ္တာဒိဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာဝ အာရက္
ခာ ဟောတိ, နတ္ထိ တေသံ ဟာကာရပုရိသဂုတ္တီဟိ အတ္ထော။ ဣမိနာ စ အမ္ဗဋ္ဌေန သုတပုဗ္ဗာ တေသံ ပဋိပတ္တိ; တသ္
မာ ဣမဿ သာစရိယကဿ တေသံ ပဋိပတ္တိတော အာရကဘာဝံ ဒဿေတုံ – “တံ ကိံ မညသိ, အမ္ဗဋ္ဌာ”တိအာဒိ
မာဟ။

တတ္ထ **ဝိစိတကာဠက**န္တိ ဝိစိနိတ္ဝာ အပနီတကာဠကံ။ **ဝေဌကနတပဿာဟီ** တိ ဒုဿပဋ္ဋဒုဿဝေဏိ အာဒီဟိ
ဝေဌကေဟိ နမိတဖာသုကာဟိ။ **ကုတ္တတလေဟီ** တိ သောဘာကရဏတ္ထံ ကပ္ပေတုံ, ယုတ္တဌာနေသု ကပ္ပိတတလေ
ဟိ။ ဧတ္ထ စ ဝဋ္ဋတနံ့ယေဝ တလာ ကပ္ပိတာ, န ရထာနံ, ဝဋ္ဋဝပယုတ္တတ္တာ ပန ရထာပိ “ကုတ္တတလာ”တိ ဝုတ္တာ။ **ဥ
က္ကိဏ္ဏပရိခါသူ**တိ ခတပရိခါသု။ **ဩက္ခိတ္တပလိဃာသူ** တိ ဌပိတပလိဃာသု။ **နဂရူပကာရိကာသူ**တိ ဧတ္ထ ဥပကာ
ရိကာတိ ပရေသံ အာရောဟနိတရဏတ္ထံ သမန္တာ နဂရံ ဟာကာရဿ အဓောဘာဂေ ကတသုဓာကမ္မံ ဝုစ္စတိ။ ဣဓ ပန

တာဟိ ဥပကာရိကာဟိ ယုတ္တာနိ နဂရာနေဝ “နဂရူပကာရိကာယော”တိ အဓိပ္ပေတာနိ။ **ရက္ခာပေတွိ** တိ တာဒိသေသု နဂရေသု ဝသန္တာပိ အတ္တာနံ ရက္ခာပေတွိ။ **ကင္ခာ** တိ “သဗ္ဗညူ, န သဗ္ဗညူ”တိ ဧဝံ သံသယော။ **ဝိမတီ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ, ဝိရူပါ မတိ, ဝိနိစ္ဆိနိတုံ အသမတ္ထာတိ အတ္ထော။ ဣဓ ဘဂဝတ “အမ္ဗဋ္ဌဿ ဣမိနာ အတ္တဘာဝေန မဂ္ဂဟ တုဘာဝေ နတ္ထိ, ကေဝလံ ဒိဝသော ဝီတိဝတ္တတိ, အယံ ခော ပန လက္ခဏပရိယေသနတ္ထံ အာဂတော, တမ္ပိ ကိစ္စံ နဿရတိ။ ဟန္ဒဿ သတိဇနနတ္ထံ နယံ ဒေမိ”တိ အာဟ။

ဒွေဝလက္ခဏဒဿနဝဏ္ဏနာ

၂၈၇. ဧဝံ ဝတွာ ပန ယသ္မာ ဗုဒ္ဓာနံ နိသိန္နာနံ ဝါ နိပန္နာနံ ဝါ ကောစိ လက္ခဏံ ပရိယေသိတုံ န သက္ကောတိ, ဌိတာနံ ပန စင်္ကမန္တာနံ ဝါ သက္ကောတိ။ အာစိဏ္ဏဉ္စေတံ ဗုဒ္ဓာနံ လက္ခဏပရိယေသနတ္ထံ အာဂတဘာဝံ ဉတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ စင်္ကမာဓိဋ္ဌာနံ နာမ, တေန ဘဂဝါ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဗဟိ နိက္ခန္တော။ တသ္မာ အထ ခော ဘဂဝါတိအာဒိ ဝုတ္တံ။

သမန္နေသီ တိ ဂဝေသိ, ဧကံ ဒွေတိ ဝါ ဂဏယန္တော သမာနယိ။ **ယေဘုယ္ယေနာ** တိ ပာယေန, ဗဟုကာနိ အဒ္ဒသ, အပ္ပာနိ န အဒ္ဒသာတိ အတ္ထော။ တတော ယာနိ န အဒ္ဒသ တေသံ ဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တံ – “ဌပေတွာ ဒွေ”တိ။ **ကင္ခတီ** တိ “အဟော ဝတ ပဿေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ ဥပ္ပာဒေတိ။ **ဝိစိကိစ္ဆတီ** တိ တတော တတော တာနိ ဝိစိနန္တော ကိစ္ဆတိ န သက္ကောတိ ဒဋ္ဌုံ။ **နာဓိမုစ္စတီ** တိ တာယ ဝိစိကိစ္ဆာယ သန္နိဋ္ဌာနံ န ဂစ္ဆတိ။ **န သမ္ပသီဒတီ** တိ တတော – “ပရိပုဏ္ဏလက္ခဏော အယ”န္တိ ဘဂဝတိ ပသာဒံ နာပဇ္ဇတိ။ ကင်္ခာယ ဝါ ဒုဗ္ဗလာ ဝိမတိ ဝုတ္တာ, ဝိစိကိစ္ဆာယ မဇ္ဈိမာ, အနဓိမုစ္စနတာယ ဗလဝတီ, အသမ္ပသာဒေန တေဟိ တီဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တဿ ကာလုသိယဘာဝေါ။ **ကောသောဟိတေ** တိ ဝတ္ထိကောသေန ပဋိစ္ဆန္နေ။ **ဝတ္ထဂုယှေ** တိ အင်္ဂဇာတေ ဘဂဝတော ဟိ ဝရဝါရဏဿေဝ ကောသောဟိတံ ဝတ္ထဂုယှံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ပဒုမဂဗ္ဘသမာနံ။ တံ သော ဝတ္ထပဋိစ္ဆန္နတ္တာ အပဿန္တော, အန္တောမုခဂတာယ စ ဇိဝှာယ ပဟူတဘာဝံ အသလ္လက္ခေန္တော တေသု ဒွီသု လက္ခဏေသု ကင်္ခီ အဟောသိ ဝိစိကိစ္ဆီ။

၂၈၈. **တထာရူပ**န္တိ တံ ရူပံ။ ကိမေတ္ထ အညေန ဝတ္တဗ္ဗံ? ဝုတ္တမေတံ နာဂသေနတ္ထေရေနေဝ မိလိန္ဒရညာ ပုဋ္ဌေန – “ဒုက္ကရံ, ဘန္တေ, နာဂသေန, ဘဂဝတာ ကတန္တိ။ ကိံ မဟာရာဇာတိ? မဟာဇနေန ဟိရိကရဏောကာသံ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏဿ စ အန္တေဝါသိ ဥတ္တရဿ စ, ဗာဝရိဿ အန္တေဝါသီနံ သောဠသဗြာဟ္မဏာနဉ္စ , သေလဿ ဗြာဟ္မဏဿ စ အန္တေဝါသီနံ တိသတမာဏဝါနဉ္စ ဒဿေသိ, ဘန္တေတိ။ န, မဟာရာဇ, ဘဂဝါ ဂုယှံ ဒဿေသိ။ ဆာယံ ဘဂဝါ ဒဿေသိ။ ဣဒ္ဓိယာ အဘိသင်္ခရိတွာ နိဝါသနနိဝတ္ထံ ကာယဗန္ဓနဗဒ္ဓံ စီဝရပာရုတံ ဆာယာရူပကမတ္တံ ဒဿေသိ မဟာရာဇာတိ။ ဆာယံ ဒိဋ္ဌေ သတိ ဒိဋ္ဌောယေဝ နနု, ဘန္တေတိ? တိဋ္ဌတေတံ, မဟာရာဇ, ဟဒယရူပံ ဒိသွာ ဗုဇ္ဈနကသတ္တော ဘဝေယျ, ဟဒယမံသံ နီဟရိတွာ ဒဿေယျ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ။ ကလ္လောသိ, ဘန္တေ, နာဂသေနာ”တိ။

နိန္နာမေတွာ တိ နီဟရိတွာ။ **အနုမသီ**တိ ကထိနသူစိံ ဝိယ ကတွာ အနုမဇ္ဇိ, တထာကရဏေန စေတ္ထ မုဒုဘာဝေါ, ကဏ္ဏသောတာနုမသနေန ဒီဃဘာဝေါ, နာသိကသောတာနုမသနေန တနုဘာဝေါ, နလာဋစ္ဆာဒနေန ပုထုလဘာဝေါ ပကာသိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၈၉. **ပဋိမာနေန္တော** တိ အာဂမေန္တော, အာဂမနမဿ ပတ္တေန္တော ဥဒိက္ခန္တောတိ အတ္ထော။

၂၉၀. **ကထာသလ္လာပေါ** တိ ကထာ စ သလ္လာပေါ စ, ကထနံ ပဋိကထနန္တိ အတ္ထော။

၂၉၁. **အဟော ဝတာ**တိ ဂရဟဝစနမေတံ။ **ရေ**တိ ဣဒံ ဟီဠနဝသေန အာမန္တနံ။ **ပဏ္ဍိတကာ**တိ တမေဝ ဇိဂုစ္ဆန္တော အာဟ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **ဧဝရူပေန ကိရ ဘော ပုရိသော အတ္ထစရကေနာ** တိ ဣဒံ ယာဒိသော တွံ, ဒေဒိသေ အတ္ထစရကေ ဟိတကာရကေ သတိ ပုရိသော နိရယံယေဝ ဂစ္ဆေယျ, န အညတြာတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **အာသဇ္ဇ အာသဇ္ဇာ** တိ ဃဋ္ဋေတွာ ဃဋ္ဋေတွာ။ **အမ္ဟေပိ ဧဝံ ဥပနေယျ ဥပနေယျာ** တိ ဗြာဟ္မဏော ခော ပန အမ္ဗဋ္ဌ ပောက္ခရသာတီတိအာဒီနိ ဝတွာ ဧဝံ ဥပနေတွာ ဥပနေတွာ ပဋိစ္ဆန္နံ ကာရဏံ အာဝိကရိတွာ

တ သုဋ္ဌု အသာဒိဘာဝံ အာရောပေတွာ အဝစ, တယာ အမ္ဗေဟ အက္ကောသာပိတာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပဒသာယေဝ ပဝ တ္တေသီ**တိ ဟဒေန ပဟာရိတွာ ဘူမိယံ ဟတေသိ။ ယဋ္ဌ သော ပုဗ္ဗေ အာစရိယေန သဒ္ဓိံ ရထံ အာရုဟိတွာ သာရထိ ဟုတွာ အဂမာသိ , တမ္ပိဿ ဌာနံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ရထဿ ပုရတော ပဒသာ ယေဝဿ ဂမနံ အကာသိ။

ဟောက္ခရသာတိဗုဒ္ဓုပသင်္ကမနဝဏ္ဏနာ

၂၉၂-၂၉၆. **အတိဝိကာလော**တိ သုဋ္ဌု ဝိကာလော, သမ္မောဒနီယကထာယပိ ကာလော နတ္ထိ။ **အာဂမာ နု ခွဝိဓ ဘောတိ** အာဂမာ နု ခေါ ဣဓ ဘော။ **အဓိတသေတူ**တိ သမ္ပဋိစ္ဆတု။ **အဇ္ဇတနာယာ** တိ ယံ မေ တုမ္ဟေသု ကာရံ ကရောတော အ ဇ္ဇ ဘဝိဿတိ ပုညဉ္စ ပီတိပာမောဇ္ဇဉ္စ တဒတ္ထာယ။ **အဓိတသေသိ ဘဂဝ တုဏှီဘာဝေနာ**တိ ဘဂဝတ ကာယင်္ဂံ တ တစင်္ဂ တ အစောပေတွာ အဗ္ဘန္တရေယေဝ ခန္တိံ ဓာရေန္တော တုဏှီဘာဝေန အဓိတသေသိ။ ဗြာဟ္မဏဿ အနုဂ္ဂဟဏတ္ထံ မနသာဝ သမ္ပဋိစ္ဆီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၉၇. **ပဏီတေနာ**တိ ဥတ္တမေန။ **သဟတ္ထာ** တိ သဟတ္ထေန။ **သန္တပ္ပေသိ** တိ သုဋ္ဌု တပ္ပေသိ ပရိပုဏ္ဏံ သု ဟိတံ ယာဝဒတ္ထံ အကာသိ။ **သမ္ပဝာရေသိ** တိ သုဋ္ဌု ပဝာရေသိ, အလံ အလန္တိ ဟတ္ထသညာယ ပဋိက္ခိပာပေသိ။ **ဘု တ္တာဝိန္တိ** ဘုတ္တဝန္တံ။ **ဩနီတပတ္တပာဏိ** န္တိ ပတ္တတော ဩနီတပာဏိံ, အပနီတပတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဩနိတ္တပတ္တပာဏိန္တိပိ ပာဌော။ တဿတ္ထော – ဩနိတ္တံ နာနာဘူတံ ဝိနာဘူတံ ပတ္တံ ပာဏိတော အဿာတိ ဩနိတ္တပတ္တပာဏိ, တံ ဩနိတ္တပတ္တပာဏိံ။ ဟတ္ထေ စ ပတ္တဉ္စ ဓောဝိတွာ ဧကမန္တေ ပတ္တံ နိက္ခိပိတွာ နိ သိန္နန္တိ အတ္ထော။ **ဧကမန္တံ နိသီဒိ** တိ ဘဂဝန္တံ ဧဝံ ဘူတံ ဥတွာ ဧကသ္မိံ ဩကာသေ နိသီဒီတိ အတ္ထော။

၂၉၈. **အနုပုဗ္ဗိံ ကထ** န္တိ အနုပဋိပာဋိကထံ။ အာနုပုဗ္ဗိကထာ နာမ အနာနန္တရံ သီလံ, သီလာနန္တရံ သဂ္ဂေ, သဂ္ ကနန္တရံ မဂ္ဂေတိ ဧတေသံ အတ္ထာနံ ဒီပနကထာ။ တေနေဝ – ''သေယျထိဒံ အနကထ''န္တိအာဒိမာဟ။ **ဩကာရန္** တိ အဝကာရံ လာမကဘာဝံ။ **သာမုက္ကံသိကာ** တိ သာမံ ဥက္ကံသိကာ, အတ္တနာယေဝ ဥဒ္ဓရိတွာ ဂဟိတာ, သယမ္ဘုဉာ ဏေန ဒိဋ္ဌာ, အသာဓာရဏာ အညေသန္တိ အတ္ထော။ ကာ ပန သာတိ? အရိယသစ္စဒေသနာ။ တေနေတဟ – ''ဒုက္ခံ, သ မုဒယံ, နိရောဓံ, မဂ္ဂ''န္တိ။ **ဓမ္မစက္ခုန္တိ** ဧတ္ထ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ အဓိပ္ပေတော။ တဿ ဥပ္ပတ္တိအာကာရဒဿ သနတ္ထံ – ''ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ, သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ''န္တိ အာဟ။ တဥ္ဟိ နိရောဓံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ကိစ္စဝသေန ဧဝံ သဗ္ဗသင်္ခတံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ဟောက္ခရသာတိဥပာသကတ္တပဋိဝေဒနာဝဏ္ဏနာ

၂၉၉. ဒိဋ္ဌော အရိယသစ္စဓမ္မော ဧတေနာတိ **ဒိဋ္ဌဓမ္မော။** သေ နယော သေသပဒေသုပိ။ တိဏ္ဏာ ဝိစိကိစ္ဆာ အနေ နာတိ **တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော။** ဝိဂတာ ကထံကထာ အဿာတိ **ဝိဂတကထံကထော။ ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော** တိ ဝိသာရဒ ဘာဝံ ပတ္တော။ ကတ္ထ? သတ္ထုသာသနေ။ နာဿ ပရော ပစ္စယော, န ပရဿ သဒ္ဓာယ ဧတ္ထ ဝတ္တတီတိ **အပရ ပ္ပစ္စယော။** သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထတ္တာ စ ပာကဋမေဝါတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

အမ္ဗဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သောဏဒဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၀၀. ဧဝံ မေ သုတံ။ပေ။ အင်္ဂေသူတိ **သောဏဒဏ္ဍသုတ္တံ** ။ တတြာယံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။ **အင်္ဂေသူ** တိ အင်္ဂါ နာမ အင်္ဂပါသာဒိကတာယ ဧဝံ လဒ္ဓဝေါဟာရာ ဇာနပဒိနော ရာဇကုမာရာ, တေသံ နိဝါသော ဧကောပိ ဇနပဒေါ ရုဠှိသဒ္ဒေန အင်္ဂါတိ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ အင်္ဂေသု ဇနပဒေ။ **စာရိကန္တိ** ဣဓာပိ အတုရိတစာရိကာ စေဝ နိဗဒ္ဓစာရိကာ စ အဓိပ္ပေတာ။ တဒါ ကိရ ဘဂဝတော ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဩလောကေန္တဿ သောဏဒဏ္ဍော ဗြာဟ္မဏော ဉာဏဇာလဿ အန္တော ပညာယိတ္ထ။ အထ ဘဂဝါ အယံ ဗြာဟ္မဏော မယှံ ဉာဏဇာလေ ပညာယတိ။ ‘အတ္ထိ နု ခွဿုပနိဿယော’တိ ဝီမံသန္တော အဒ္ဒသ။ ‘မယိ တတ္ထ ဂတေ ဧတဿ အန္တေဝါသိနော ဒွါဒသဟာကာရေဟိ ဗြာဟ္မဏဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသိတွာ မမ သန္တိကေ အာဂန္တုံ န ဒဿန္တိ။ သော ပန တေသံ ဝါဒံ ဘိန္ဒိတွာ ဧကူနတိံသ အာကာရေဟိ မမ ဝဏ္ဏံ ဘာသိတွာ မံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿတိ။ သော ပဉှာဝိဿဇ္ဇနပရိယောသာနေ သရဏံ ဂမိဿတီ’တိ, ဒိသွာ ပဉ္စသတဘိက္ခုပရိဝါရော တံ ဇနပဒံ ပဋိပန္နော။ တေန ဝုတ္တံ – အင်္ဂေသု စာရိကံ စရမာနော။ပေ။ ယေန စမ္ပာ တဒဝသရီတိ။

ဂဂ္ဂရာယ ပေါက္ခရဏိယာ တီရေ တိ တဿ စမ္ပာနဂရဿ အဝိဒူရေ ဂဂ္ဂရာယ နာမ ရာဇဂ္ဂမဟေသိယာ ခဏိတတ္တာ ဂဂ္ဂရာတိ လဒ္ဓဝေါဟာရာ ပေါက္ခရဏီ အတ္ထိ။ တဿာ တီရေ သမန္တတော နီလာဒိပဉ္စဝဏ္ဏကုသုမပဋိမဏ္ဍိတံ မဟန္တံ စမ္ပကဝနံ။ တသ္မိံ ဘဂဝါ ကုသုမဂန္ဓသုဂန္ဓေ စမ္ပကဝနေ ဝိဟရတိ။ တံ သန္ဓာယ ဂဂ္ဂရာယ ပေါက္ခရဏိယာ တီရေတိ ဝုတ္တံ။ **မာဂဓေန သေနိယေန ဗိမ္ဗိသာရေနာ** တိ ဧတ္ထ သော ရာဇာ မဂဓာနံ ဣဿရတ္တာ **မာဂဓော**။ မဟတိယာ သေနာယ သမန္နာဂတတ္တာ သေနိယော။ ဗိမ္ဗီတိ သုဝဏ္ဏံ။ တသ္မာ သာရသုဝဏ္ဏသဒိသဝဏ္ဏတာယ ဗိမ္ဗိသာရောတိ ဝုစ္စတိ။

၃၀၁-၃၀၂. ဗဟူ ဗဟူ ဟုတွာ သံဟတာတိ သင်္ဃာ။ ဧကေကိဿာယ ဒိသာယ သင်္ဃော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **သင်္ဃီ**။ ပုဗ္ဗေ နဂရဿ အန္တော အဂဏာ ဗဟိ နိက္ခမိတွာ ဂဏတံ ပတ္တာတိ **ဂဏီဘူတာ**။ **ခတ္တံ** **အာမန္တေသီ**တိ။ ခတ္တာ ဝုစ္စတိ ပုစ္ဆိတပဉှေ ဗျာကရဏသမတ္ထော မဟာမတ္တော, တံ အာမန္တေသိ **အာဂမေန္တု** တိ မုဟုတ္တံ ပဋိမာနေန္တု, မာ ဂစ္ဆန္တူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သောဏဒဏ္ဍဂုဏကထာ

၃၀၃. **နာနာဝေရဇ္ဇကာန** န္တိ နာနာဝိဓေသု ရဇ္ဇေသု, အညေသု အညေသု ကာသိကောသလာဒီသု ရဇ္ဇေသု ဇာတာ, တာနိ ဝါ တေသံ နိဝါသာ, တတော ဝါ အာဂတာတိ နာနာဝေရဇ္ဇကာ, တေသံ နာနာဝေရဇ္ဇကာနံ။ **ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေနာ**တိ တသ္မိံ ကိရ နဂရေ ဒွီဟိ ကရဏီယေဟိ ဗြာဟ္မဏာ သန္နိပတန္တိ – ယညာနုဘဝနတ္ထံ ဝါ မန္တသဇ္ဈာယနတ္ထံ ဝါ။ တဒါ စ တသ္မိံ နဂရေ ယညော နတ္ထိ။ သောဏဒဏ္ဍဿ ပန သန္တိကေ မန္တသဇ္ဈာယနတ္ထံ ဧတေ သန္နိပတိတာ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – “ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေနာ”တိ။ တေ တဿ ဂမနံ သုတွာ စိန္တေသုံ – “အယံ သောဏဒဏ္ဍော ဥဂ္ဂတဗြာဟ္မဏော ယေဘုယျေန စ အညေ ဗြာဟ္မဏာ သမဏံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂတာ, အယမေဝ န ဂတော။ သွာယံ သစေ တတ္ထ ဂမိဿတိ, အဒ္ဓါ သမဏဿ ဂေါတမဿ အာဝဋ္ဋနိယာ မာယာယ အာဝဋ္ဋိတော, တံ သရဏံ ဂမိဿတိ။ တတော ဧတဿာပိ ဂေဟဒွါရေ ဗြာဟ္မဏာနံ သန္နိပါတော န ဘဝိဿတီ”တိ။ “ဟန္ဒဿ ဂမနန္တရာယံ ကရောမာ”တိ သမ္မန္တယိတွာ တတ္ထ အဂမံသု။ တံ သန္ဓာယ – အထ ခေါ တေ ဗြာဟ္မဏာတိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ဣမိနာပင်္ဂေနာ** တိ ဣမိနာပိ ကာရဏေန။ ဧဝံ ဧကံ ကာရဏံ ဝတွာ ပုန – “အတ္တနော ဝဏ္ဏေ ဘညမာနေ အတုဿနကသတ္တော နာမ နတ္ထိ။ ဟန္ဒဿ ဝဏ္ဏံ ဘဏနေန ဂမနံ နိဝါရေဿာမာ”တိ စိန္တေတွာ ဘဝံ ဟိ သောဏဒဏ္ဍော ဥဘတော သုဇာတောတိအာဒီနိ ကာရဏာနိ အာဟံသု။

ဥဘတောတိ ဒွီဟိ ပက္ခေဟိ။ **မာတိတော စ ပိတိတော စာ**တိ ဘောတော မာတာ ဗြာဟ္မဏီ, မာတုမာတာ ဗြာဟ္မဏီ, တဿာပိ မာတာ ဗြာဟ္မဏီ; ပိတာ ဗြာဟ္မဏော, ပိတုပိတာ ဗြာဟ္မဏော, တဿာပိ ပိတာ ဗြာဟ္မဏောတိ,

ဝေ ဘဝံ ဥဘတော သုဇာတော မာတိတော စ ပိတိတော စ။ **သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော** တိ သံသုဒ္ဓာ တေ မာတုဂဟဏီ ကုစ္ဆီတိ အတ္ထော။ သမဝေပာကိနိယာ ဂဟဏိယာတိ ဧတ္ထ ပန ကမ္မဇတေဇောဓာတု ''ဂဟဏီ''တိ ဝုစ္စတိ။

ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါတိ ဧတ္ထ ပိတုပိတာ ပိတာမဟော, ပိတာမဟဿ ယုဂံ ပိတာမဟယုဂံ။ **ယုဂ**န္တိ အာယုပ္ပမာဏံ ဝုစ္စတိ။ အဘိလာပမတ္တမေဝ စေတံ။ အတ္ထတော ပန ပိတာမဟောယေဝ ပိတာမဟယုဂံ။ တတော ဥဒ္ဓံ သဗ္ဗေပိ ပုဗ္ဗပုရိသာ ပိတာမဟဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတာ။ ဧဝံ ယာဝ သတ္တမော ပုရိသော , တာဝ သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော။ အထ ဝာ အက္ခိတ္တော အနုပကုဋ္ဌော ဇာတိဝါဒေနာတိ ဒဿေန္တိ။ **အက္ခိတ္တော** တိ – ''အပနေထ ဧတံ, ကိံ ဣမိနာ''တိ ဧဝံ အက္ခိတ္တော အနဝက္ခိတ္တော။ **အနုပကုဋ္ဌော** တိ န ဥပကုဋ္ဌော, န အက္កောသံ ဝါ နိန္ဒံ ဝါ လဒ္ဓပုဗ္ဗော။ ကေန ကာရဏေနာတိ? ဇာတိဝါဒေန။ ဣတိပိ – ''ဟီနဇာတိကော ဧသော''တိ ဧဝရူပေန ဝစနေနာတိ အတ္ထော။

အဍ္ဎော တိ ဣဿရော။ **မဟဒ္ဓနော** တိ မဟတာ ဓနေန သမန္နာဂတော။ ဘဝတော ဟိ ဂေဟေ ပထဝိယံ ပံသုဝါလိကာ ဝိယ ဗဟုဓနံ, သမဏော ပန ဂောတမော အဓနော ဘိက္ခာယ ဥဒရံ ပူရေတွာ ယာပေတီတိ ဒဿေန္တိ။ **မဟာဘောဂေ**တိ ပဉ္စကာမဂုဏဝသေန မဟာဥပဘောဂေ။ ဧဝံ ယံ ယံ ဂုဏံ ဝဒန္တိ, တဿ တဿ ပဋိပက္ခဝသေန ဘဂဝတော အဂုဏံယေဝ ဒဿေမာတိ မညမာနာ ဝဒန္တိ။

အဘိရူပေတိ အညေဟိ မနုဿေဟိ အဘိရူပေ အဓိကရူပေ။ **ဒဿနီယော** တိ ဒိဝသမ္ပိ ပဿန္တာနံ အတိတ္တိကရဏတော ဒဿနယောဂ္ဂေ။ ဒဿနေနေဝ စိတ္တပသာဒဇနနတော **ပါသာဒိကော**။ ပေါက္ခရတာ ဝုစ္စတိ သုန္ဒရဘာဝေ, ဝဏ္ဏဿ ပေါက္ခရတာ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ, တာယ ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိယာ ယုတ္တောတိ အတ္ထော။ ပေါရာဏာ ပနာဟု – ''ပေါက္ခရန္တိ သရီရံ ဝဒန္တိ, ဝဏ္ဏံ ဝဏ္ဏမေဝ''တိ။ တေသံ မတေန ဝဏ္ဏဉ္စ ပေါက္ခရဉ္စ ဝဏ္ဏပေါက္ခရာနိ။ တေသံ ဘာဝေ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ။ ဣတိ **ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယာ** တိ ဥတ္တမေန ပရိသုဒ္ဓေန ဝဏ္ဏေန စေဝ သရီရသဏ္ဌာနသမ္ပတ္တိယာ စာတိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မဝဏ္ဏီ** တိ သေဋ္ဌဝဏ္ဏီ။ ပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏေသုပိ သေဋ္ဌေန သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏေန သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မဝစ္ဆသီ** တိ မဟာဗြဟ္မုနော သရီရသဒိသေနေဝ သရီရေန သမန္နာဂတော။ **အခုဒ္ဒါဝကာသော ဒဿနာယာ** တိ ''ဘောတော သရီရေ ဒဿနဿ ဩကာသော န ခုဒ္ဒကော မဟာ, သဗ္ဗာနေဝ တေ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိ ဒဿနီယာနေဝ, တာနိ စာပိ မဟန္တာနေဝ''တိ ဒီပေန္တိ။

သီလမဿ အတ္ထီတိ **သီလဝါ**။ ဝုဒ္ဓံ ဝဍ္ဎိတံ သီလမဿာတိ **ဝုဒ္ဓသီလီ။ ဝုဒ္ဓသီလေနာ** တိ ဝုဒ္ဓေန ဝဍ္ဎိတေန သီလေန။ **သမန္နာဂတော** တိ ယုတ္တော။ ဣဒံ ဝုဒ္ဓသီလီပဒဿေဝ ဝေဝစနံ။ သဗ္ဗမေတံ ပဉ္စသီလမတ္တမေဝ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ။

ကလျာဏဝါစော တိအာဒီသု ကလျာဏာ သုန္ဒရာ ပရိမဏ္ဍလပဒဗျဉ္ဇနာ ဝါစာ အဿာတိ ကလျာဏဝါစော။ ကလျာဏံ မဓုရံ ဝါက္ကရဏံ အဿာတိ **ကလျာဏဝါက္ကရဏော**။ **ဝါက္ကရဏ**န္တိ ဥဒါဟရဏဃောသော။ ဂုဏပရိပုဏ္ဏဘာဝေန ပုရေ ဘဝါတိ ပေါရီ။ ပုရေ ဝါ ဘဝတ္တာ ပေါရီ။ ပေါရိယာ နာဂရိကိတ္ထိယာ သုခုမာလတ္တနေန သဒိသာတိ ပေါရီ, တာယ **ပေါရိယာ။ ဝိဿဋ္ဌာယာ** တိ အပလိဗုဒ္ဓာယ သန္ဒိဋ္ဌဝိလမ္ဗိတာဒိဒောသရဟိတာယ။ **အနေလဂလာယာ**တိ ဧလဂဠေနဝိရဟိတာယ။ ယဿ ကဿစိ ဟိ ကထေန္တဿ ဧလာ ဂဠန္တိ, လာလာ ဝါ ပဂ္ဃရန္တိ, ခေဠဖုသိတာနိ ဝါ နိက္ခမန္တိ, တဿ ဝါစာ ဧလဂဠံ နာမ ဟောတိ, တဗ္ဗိပရိတာယာတိ အတ္ထော။ **အတ္ထဿ ဝိညာပနိယာ** တိ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ ပါကဋံ ကတွာ ဘာသိတတ္ထဿ ဝိညာပနသမတ္ထာယ။

ဇိဏ္ဏော တိ ဇရာဇိဏ္ဏတာယ ဇိဏ္ဏော။ **ဝုဍ္ဎော** တိ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ ဝုဍ္ဎိဘာဝမရိယာဒပ္ပတ္တော။ **မဟလ္လကော**တိ ဇာတိမဟလ္လကတာယ သမန္နာဂတော။ စိရကာလပ္ပသုတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အဒ္ဓဂတော** တိ အဒ္ဓါနံ ဂတော, ဒွေ ဝါ တယော ရာဇပရိဝဋ္ဋေ အတီတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝယောအနုပ္ပတ္တော** တိ ပစ္ဆိမဝယံ သမ္ပတ္တော, ပစ္ဆိမဝယော နာမ ဝဿသတဿ ပစ္ဆိမော တတိယဘာဂေါ။

အပိ စ **ဇိဏ္ဏော** တိ ပေါရာဏော, စိရကာလပ္ပဝတ္တကုလန္ဝယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝုဍ္ဎော** တိ သီလာစာရာဒိဂုဏဝုဒ္ဓိယာ ယုတ္တော။ **မဟလ္လကော** တိ ဝိဘဝမဟန္တတာယ သမန္နာဂတော။ **အဒ္ဓဂတော** တိ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ဗြာဟ္မ

ဏာနံ ဝတစရိယာဒိမရိယာဒံ အဝီတိက္ကမ္မ စရဏသီလော။ **ဝယောအနုပ္ပတ္တော** တိ ဇာတိဝုဒ္ဓဘာဝမ္ပိ အန္တိမဝယံ အနုပ္ပတ္တော။

ဗုဒ္ဓဂုဏကထာ

၁၀၄. ဧဝံ ဝုတ္တေ တိ ဧဝံ တေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝုတ္တေ။ သောဏဒဏ္ဍော – ''ကိမေ ဗြာဟ္မဏာ ဇာတိအာဒီဟိ မမ ဝဏ္ဏံ ဝဒန္တိ, န ခော ပန မေတံ ယုတ္တံ အတ္တနော ဝဏ္ဏေ ရဇ္ဇိတုံ။ ဟန္ဒာဟံ တေသံ ဝါဒံ ဘိန္ဒိတွာ သမဏဿ ဂေါတမဿ မဟန္တဘာဝံ ဉာပေတွာ တေသံ တတ္ထ ဂမနံ ကရောမီ''တိ စိန္တေတွာ တေန ဟိ – ဘော မမပိ သုဏာထာတိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယေပိ ဥဘတော သုဇာတောတိ အာဒယော အတ္တနော ဂုဏေဟိ သဒိသာ ဂုဏာ တေပိ ; ''ကော စာဟံ ကေ စ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဇာတိသမ္ပတ္တိအာဒယော ဂုဏာ''တိ အတ္တနော ဂုဏေဟိ ဥတ္တရိတရေယေဝ မညမာနော, ဣတရေ ပန ကေန္ထေနေဝ ဘဂဝတော မဟန္တဘာဝဒီပနတ္ထံ ပကာသေတိ။

မယမေဝ အရဟာမာတိ ဧဝံ နိယာမေန္တောဝေတ္ထ ဣဒံ ဒီပေတိ – ''ယဒိ ဂုဏမဟန္တတာယ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော နာမ ဟောတိ။ ယထာ ဟိ သိနေရုံ ဥပနိဓာယ သာသပေ, မဟာသမုဒ္ဒံ ဥပနိဓာယ ဂောပဒကံ, သတ္တသု မဟာသရေသု ဥဒကံ ဥပနိဓာယ ဥဿာဝဗိန္ဒု ပရိတ္တော လာမကော။ ဧဝမေဝ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဇာတိသမ္ပတ္တိအာဒယောပိ ဂုဏေ ဥပနိဓာယ အမှာကံ ဂုဏာ ပရိတ္တာ လာမကာ; တသ္မာ မယမေဝ အရဟာမ တံ ဘဝန္တံ ဂောတမံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတု''န္တိ။

မဟန္တံ ဉာတိသံဃံ ဩဟာယာတိ မာတိပက္ခေ အသီတိကုလသဟဿာနိ , ပိတိပက္ခေ အသီတိကုလသဟဿာနီတိ ဧဝံ သဋ္ဌိကုလသတသဟဿံ ဩဟာယ ပဗ္ဗဇိတော။

ဘူမိဂတဉ္စ ဝေဟာသဋ္ဌဉ္စာ တိ ဧတ္ထ ရာဇင်္ဂဏေ စေဝ ဥယျာနေ စ သုဓာမဋ္ဌပေါက္ခရဏိယော သတ္တရတနာနံ ပူရေတွာ ဘူမိယံ ဌပိတံ ဓနံ ဘူမိဂတံ နာမ။ ဟာသာဒနိယျူဟာဒယော ပရိပူရေတွာ ဌပိတံ ဝေဟာသဋ္ဌံ နာမ။ ဧတံ တာဝ ကုလပရိယာယေန အာဂတံ။ တထာဂတဿ ပန ဇာတဒိဝသေယေဝ သင်္ခော, ဧလော, ဥပ္ပလော, ပုဏ္ဍရီကောတိ စတ္တာရော နိဓယော ဥဂ္ဂတာ။ တေသု သင်္ခော ဂာဝုတိကော, ဧလော အမုယောဇနိကော, ဥပ္ပလော တိဂာဝုတိကော, ပုဏ္ဍရီကော ယောဇနိကော။ တေသုပိ ဂဟိတံ ဂဟိတံ ပူရတိယေဝ, ဣတိ ဘဂဝါ ပဟူတံ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ ဩဟာယ ပဗ္ဗဇိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒဟရောဝ သမာနောတိ တရုဏောဝ သမာနော။ **သုသုကာဠကေသော**တိ သုဋ္ဌု ကာဠကေသော, အဉ္ဇနဝဏ္ဏသဒိသကေသော ဟုတွာ တတိ အတ္ထော။ **ဘဒ္ဒေန** တိ ဘဒ္ဒကေန။ **ပဌမေန ဝယသာ**တိ တိဏ္ဏံ ဝယာနံ ပဌမဝယေန။ **အကာမကာန**န္တိ အနိစ္ဆမာနာနံ။ အနာဒရတ္ထေ သာမိဝစနံ။ အဿူနိ မုခေ ဧတေသန္တိ **အဿုမုခါ,** တေသံ အဿုမုခါနံ, အဿူဟိ ကိလိန္နမုခါနန္တိ အတ္ထော။ **ရုဒန္တာန** န္တိ ကန္ဒိတွာ ရောဒမာနာနံ။ **အခုဒ္ဒာဝကာသော** တိ ဧတ္ထ ဘဂဝတော အပရိမာဏောယေဝ ဒဿနာယ ဩကာသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတြိဒံ ဝတ္ထု – ရာဇဂဟေ ကိရ အညတရော ဗြာဟ္မဏော သမဏဿ ဂေါတမဿ ပမာဏံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတီတိ သုတွာ ဘဂဝတော ပိဏ္ဍာယ ပဝိသနကာလေ သဋ္ဌိဟတ္ထံ ဝေဠုံ ဂဟေတွာ နဂရဒွါရဿ ဗဟိ ဌတွာ သမ္ပတ္တေ ဘဂဝတိ ဝေဠုံ ဂဟေတွာ သမီပေ အဋ္ဌာသိ။ ဝေဠု ဘဂဝတော ဇာဏုကမတ္တံ ဟာပုဏိ။ ပုန ဒိဝသေ ဒွေ ဝေဠူ ဃဋေတွာ သမီပေ အဋ္ဌာသိ။ ဘဂဝါပိ ဒွိန္နံ ဝေဠူနံ ဥပရိ ကဋိမတ္တမေဝ ပညာယမာနော – ''ဗြာဟ္မဏ, ကိံ ကရောသီ''တိ အာဟ။ တုမှာကံ ပမာဏံ ဂဏှာမီတိ။ ''ဗြာဟ္မဏ, သစေပိ တွံ သကလစက္ကဝါဠဂဗ္ဘံ ပူရေတွာ ဌိတေ ဝေဠူ ဃဋေတွာ အာဂမိဿသိ, နေဝ မေ ပမာဏံ ဂဟေတုံ သက္ခိဿသိ။ န ဟိ မယာ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ တထာ ပါရမိယော ပူရိတာ, ယထာ မေ ပရော ပမာဏံ ဂဏှေယျ, အတုလော, ဗြာဟ္မဏ, တထာဂတော အပ္ပမေယျော''တိ ဝတွာ ဓမ္မပဒေ ဂာထမာဟ –

> ''တေ တာဒိသေ ပူဇယတော၊ နိဗ္ဗုတေ အကုတောဘယေ။
> န သက္ကာ ပုညံ သင်္ခာတုံ၊ ဣမေတ္တမပိ ကေနစီ''တိ။ (ဓ. ပ. ၁၉၆)။

ကထာပရိယောသာနေ စတုရာသီတိပါဏသဟဿာနိ အမတံ ပိဝိံသု။

အပရမ္ပိ ဝတ္ထု – ရာဟု ကိရ အသုရိန္ဒော စတ္တာရိ ယောဇနသဟဿာနိ အဋ္ဌ စ ယောဇနသတာနိ ဥစ္စော။ ဗာဟန္တရမဿ ဒွါဒသယောဇနသတာနိ။ ဗဟလတ္တေန ဆ ယောဇနသတာနိ။ ဟတ္ထတလပါဒတလာနံ ပုထုလတော တီဏိ ယောဇနသတာနိ။ အင်္ဂုလိပဗ္ဗာနိ ပဏ္ဏာသယောဇနာနိ။ ဘမုကန္တရံ ပဏ္ဏာသယောဇနံ။ မုခံ ဒွိယောဇနသတံ တိယောဇနသတဂမ္ဘီရံ တိယောဇနသတပရိမဏ္ဍလံ။ ဂီဝါ တိယောဇနသတံ။ နလာဋံ တိယောဇနသတံ။ သီသံ နဝယောဇနသတံ။ ''သော အဟံ ဥစ္စောသ္မိ, သတ္ထာရံ ဩနမိတွာ ဩလောကေတုံ န သက္ခိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ နာဂစ္ဆိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဘဂဝတော ဝဏ္ဏံ သုတွာ – ''ယထာကထဉ္စိ ဩလောကေဿာမီ''တိ အာဂတော။

အထ ဘဂဝါ တဿဇ္ဈာသယံ ဝိဒိတွာ – ''စတူသု ဣရိယာပထေသု ကတရေန ဒဿေဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ''ဌိတကော နာမ နီစောပိ ဥစ္စော ဝိယ ပညာယတိ။ နိပန္နောဝဿ အတ္တာနံ ဒဿေဿာမီ''တိ ''အာနန္ဒ, ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ မဉ္စကံ ပညာပေဟီ''တိ ဝတွာ တတ္ထ သီဟသေယျံ ကပ္ပေသိ။ ရာဟု အာဂန္တွာ နိပန္နံ ဘဂဝန္တံ ဂီဝံ ဥန္နာမေတွာ နဘမဇ္ဈေ ပုဏ္ဏစန္ဒံ ဝိယ ဥလ္လောကေသိ။ ကိမိဒံ အသုရိန္ဒာတိ စ ဝုတ္တေ – ''ဘဂဝါ ဩနမိတွာ ဩလောကေတုံ န သက္ခိဿာမီ''တိ နာဂစ္ဆိန္တိ။ န မယာ, အသုရိန္ဒ, အဓောမုခေန ပါရမိယော ပူရိတာ။ ဥဒ္ဓဂ္ဂမေဝ ကတွာ ဒါနံ ဒိန္နန္တိ။ တံ ဒိဝသံ ရာဟု သရဏံ အဂမာသိ။ ဧဝံ ဘဂဝါ အခုဒ္ဒါဝကာသော ဒဿနာယ။

စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေန သီလဝါ, တံ ပန သီလံ အရိယံ ဥတ္တမံ ပရိသုဒ္ဓံ။ တေနာဟ – ''အရိယသီလီ''တိ။ တဒေတံ အနဝဇ္ဇဋ္ဌေန ကုသလံ။ တေနာဟ – ''ကုသလသီလီ''တိ။ **ကုသလသီလေနာ**တိ ဣဒမဿ ဝေဝစနံ။

ဗဟူနံ အာစရိယပါစရိယောတိ ဘဂဝတော ဧကေကာယ ဓမ္မဒေသနာယ စတုရာသီတိပါဏသဟဿာနိ အပရိမာဏာပိ ဒေဝမနုဿာ မဂ္ဂဖလာမတံ ပိဝန္တိ, တသ္မာ ဗဟူနံ အာစရိယော။ သာဝကဝေနေယျာနံ ပန ပါစရိယောတိ။

ခီဏကာမရာဂေါတိ ဧတ္ထ ကာမံ ဘဂဝတော သဗ္ဗေပိ ကိလေသာ ခီဏာ။ ဗြာဟ္မဏော ပန တေ န ဇာနာတိ။ အတ္တနော ဇာနနဋ္ဌာနေယေဝ ဂုဏံ ကထေတိ။ **ဝိဂတစာပလ္လော**တိ – ''ပတ္တမဏ္ဍနာ စီဝရမဏ္ဍနာ သေနာသနမဏ္ဍနာ ဣမဿ ဝါ ပူတိကာယဿ။ပေ။ ကေလနာ ပဋိကေလနာ''တိ (ဝိဘ. ၈၅၄) ဧဝံ ဝုတ္တစာပလ္လာ ဝိရဟိတော။

အပါပပုရေက္ခာရောတိ အပါပေ နဝ လောကုတ္တရဓမ္မေ ပုရတော ကတွာ ဝိစရတိ။ **ဗြဟ္မညာယ ပဇာယာ**တိ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနမဟာကဿပါဒိဘေဒာယ ဗြာဟ္မဏပဇာယ, ဧတိဿာယ စ ပဇာယ ပုရေက္ခာရော။ အယဉှိ ပဇာ သမဏံ ဂေါတမံ ပုရက္ခတွာ စရတီတိ အတ္ထော။ အပိ စ **အပါပပုရေက္ခာရော**တိ န ပါပံ ပုရေက္ခာရော န ပါပံ ပုရတော ကတွာ စရတိ, န ပါပံ ဣစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ ကဿ? ဗြဟ္မညာယ ပဇာယ။ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ပဋိဝိရုဒ္ဓါယပိ ဗြာဟ္မဏပဇာယ အဝိရုဒ္ဓေါ ဟိတသုခတ္ထိကောယေဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တိရောရဋ္ဌာတိ ပရရဋ္ဌတော။ **တိရောဇနပဒါ**တိ ပရဇနပဒတော။ **ပဉှံ ပုစ္ဆိတုံ အာဂစ္ဆန္တီ**တိ ခတ္တိယပဏ္ဍိတာဒယော စေဝ ဒေဝဗြဟ္မနာဂဂန္ဓဗ္ဗာဒယော စ – ''ပဉှေ အဘိသင်္ခရိတွာ ပုစ္ဆိဿာမာ''တိ အာဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ ကေစိ ပုစ္ဆာယ ဝါ ဒေါသံ ဝိဿဇ္ဇနသမ္ပဋိစ္ဆနေ ဝါ အသမတ္ထတံ သလ္လက္ခေတွာ အပုစ္ဆိတွာဝ တုဏှီ နိသီဒန္တိ။ ကေစိ ပုစ္ဆန္တိ။ ကေသဉ္စိ ဘဂဝါ ပုစ္ဆာယ ဥဿာဟံ ဇနေတွာ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗေသမ္ပိ တေသံ ဝိမတိယော တီရံ ပတွာ မဟာသမုဒ္ဒဿ ဦမိယော ဝိယ ဘဂဝန္တံ ပတွာ ဘိဇ္ဇန္တိ။

ဧဟိ သွာဂတဝါဒီတိ ဒေဝမနုဿပဗ္ဗဇိတဂဟဋ္ဌေသု တံ တံ အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတံ – ''ဧဟိ သွာဂတ''န္တိ ဧဝံ ဝဒတီတိ အတ္ထော။ **သခိလော**တိ တတ္ထ ကတမံ သာခလျံ? ''ယာ သာ ဝါစာ နေလာ ကဏ္ဏသုခါ''တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တသာခလျေန သမန္နာဂတော, မုဒုဝစနောတိ အတ္ထော။ **သမ္မောဒကော**တိ ပဋိသန္ထာရကုသလော, အာဂတာဂတာနံ စတုန္နံ ပရိသာနံ – ''ကစ္စိ, ဘိက္ခဝေ, ခမနီယံ, ကစ္စိ ယာပနီယ''န္တိအာဒိနာ နယေန သဗ္ဗံ အဒ္ဓါနဒရထံ ဝူပသမေန္တော ဝိယ ပဌမတရံ သမ္မောဒနီယံ ကထံ ကတ္တာတိ အတ္ထော။ **အဗ္ဘာကုဋိကော**တိ ယထာ ဧကစ္စေ ပရိသံ ပတွာ ထဒ္ဓမုခါ သင်္ကုဋိတမုခါ ဟောန္တိ, န ဧဒိသော, ပရိသဒဿနေန ပနဿ ဗာလာတပသမ္ဖဿေန ဝိယ ပဒုမံ မုခပဒုမံ ဝိကသတိ ပုဏ္ဏစန္ဒသဿိရိကံ ဟောတိ။ **ဥတ္တာနမုခေါ**တိ ယထာ ဧကစ္စေ နိကုဇ္ဇိတမုခါ ဝိယ သမ္ပတ္တာယ

ပရိသာယ န ကိဉ္စိ ကထေန္တိ, အတိဒုလ္လဘကထာ ဟောန္တိ, န ဧဝရူပေ။ သမဏော ပန ကေတမော သုလဘကထော။ န တဿ သန္တိကံ အာဂတာဂတာနံ – ''ကသ္မာ မယံ ဣဓာဂတာ''တိ ဝိပ္ပဋိသာရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဓမ္မံ ပန သုတွာ အတ္တမနာဝ ဟောန္တီတိ ဒဿေတိ။ **ပုဗ္ဗဘာသီ**တိ ဘာသန္တော စ ပဌမတရံ ဘာသတိ, တဉ္စ ခော ကာလယုတ္တံ ပမာဏယုတ္တံ အတ္ထနိဿိတမေဝ ဘာသတိ, န နိရတ္ထကကထံ။

န တဿိံ ကမေ တ တိ ယတ္ထ ကိရ ဘဂဝါ ပဋိဝသတိ, တတ္ထ မဟေသက္ခာ ဒေဝတာ အာရက္ခံ ဂဏှန္တိ, တံ နိဿာယ မနုဿာနံ ဥပဒ္ဒဝေါ န ဟောတိ, ပံသုပိသာစကာဒယောယေဝ ဟိ မနုဿေ ဝိဟေဌေန္တိ, တေ တာသံ အာနုဘာဝေန ဒူရံ အပက္ကမန္တိ။ အပိ စ ဘဂဝတော မေတ္တာဖလေနပိ န အမနုဿာ မနုဿေ ဝိဟေဌေန္တိ။

သင်္ဃီ တိအာဒီသု အနုသာသိတဗ္ဗော သဃံ တ ဥပဇ္ဇာဒိတော သဃော အဿ အတ္ထီတိ **သင်္ဃီ။** တာဒိသော စသ္သ ဂဏော အတ္ထီတိ **ဂဏီ။** ပုရိမပဒဿေဝ တ ဝေဝစနမေတံ။ အာစာရသိက္ခာပနဝသေန ဂဏဿ အာစရိယောတိ **ဂဏာစရိယော** ။ **ပုထုတိတ္ထကရာန** န္တိ ဗဟူနံ တိတ္ထကရာနံ။ **ယထာ တ တထာ တ**တိ ယေန တ တေန တ အစေလကာဒိမတ္တကေနာပိ ကာရဏေန။ **သမုအာဂစ္ဆတီ** တိ သမန္တတော ဥပဂစ္ဆတိ အဘိဝဓုတိ။

အတိထိ နော တေ ဟောန္တိ တိ တေ အမှာကံ အာဂန္တုကာ, နဝကာ ပါဟုနကာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **ပရိယာပုဏာမီ**တိ ဇာနာမိ။ **အပရိမာဏဝဏ္ဏော**တိ တထာရူပေနေဝ သဗ္ဗညုနာပိ အပ္ပမေယျဝဏ္ဏော – ''ပဂေဝ မာဒိသေနာ''တိ ဒဿေတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> ''ဗုဒ္ဓေါပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဏေယျ ဝဏ္ဏံ၊
> ကပ္ပမ္ပိ စေ အညမဘာသမာနော။
> ခီယေထ ကပ္ပေါ စိရဒီဃမန္တရေ၊
> ဝဏ္ဏော န ခီယေထ တထာဂတဿာ''တိ။

၃၀၅. ဣမံ ပန သတ္ထု ဂုဏကထံ သုတွာ တေ ဗြာဟ္မဏာ စိန္တယိံသု – ယထာ သောဏဒဏ္ဍော ဗြာဟ္မဏော သမဏဿ ဂေါတမဿ ဝဏ္ဏေ ဘဏတိ, အနောမဂုဏော သော ဘဝံ ဂေါတမော; ဧဝံ တဿ ဂုဏေ ဇာနမာနေန ခော ပန အာစရိယေန အတိစိရံ အဓိဝါသိတံ, ဟန္ဒ နံ အနုဝတ္တာမာတိ အနုဝတ္တိံသု။ တသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တေ ''တေ ဗြာဟ္မဏာ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အလမေဝ**တိ ယုတ္တမေဝ။ **အပိ ပုဋောသေနာ**တိ ပုဋောသံ ဝုစ္စတိ ပါထေယျံ, တံ ဂဟေတွာပိ ဥပသင်္ကမိတုံ ယုတ္တမေဝါတိ အတ္ထော။ ပုဋံသေနာတိပိ ပါဌော, တဿတ္ထော, ပုဋော အံသေ အဿာတိ ပုဋံသော, တေန ပုဋံသေန။ အံသေန ဟိ ပါထေယျပုဋံ ဝဟန္တေနာပီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သောဏဒဏ္ဍပရိဝိတက္ကဝဏ္ဏနာ

၃၀၆-၃၀၈. တိရောဝနသဏ္ဍဂတဿာ တိ အန္တောဝနသဏ္ဍေ ဂတဿ, ဝိဟာရဗ္ဘန္တရံ ပဝိဋ္ဌဿာတိ အတ္ထော။ **အဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွ** တိ ဧတေ ဥဘတောပက္ခိကာ, တေ ဧဝံ စိန္တယိံသု – ''သစေ နော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ စောဒေဿန္တိ – 'ကသ္မာ တုမှေ သမဏံ ဂေါတမံ ဝန္ဒိတ္ထာ'တိ? တေသံ – 'ကိံ အဉ္ဇလိမတ္တကရဏေနာပိ ဝန္ဒနံ နာမ ဟောတီ'တိ ဝက္ခာမ။ သစေ နော သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ စောဒေဿန္တိ – 'ကသ္မာ တုမှေ ဘဂဝန္တံ န ဝန္ဒိတ္ထာ'တိ။ 'ကိံ သီသေန ဘူမိယံ ပဟရန္တေနေဝ ဝန္ဒနံ နာမ ဟောတိ, နနု အဉ္ဇလိကမ္မမ္ပိ ဝန္ဒနံ ဧတ'တိ ဝက္ခာမာ''တိ။ **နာမဂေါတ္တ** န္တိ ''ဘော, ဂေါတမ, အဟံ အသုကဿ ပုတ္တော ဒတ္တော နာမ, မိတ္တော နာမ, ဣဓာဂတော''တိ ဝဒန္တာ နာမံ သာဝေန္တိ နာမ။ ''ဘော, ဂေါတမ, အဟံ ဝါသေဋ္ဌော နာမ, ကစ္စာနော နာမ, ဣဓာဂတော''တိ ဝဒန္တာ ဂေါတ္တံ သာဝေန္တိ နာမ။ ဧတေ ကိရ ဒလိဒ္ဒာ ဇိဏ္ဏာ ကုလပုတ္တာ ''ပရိသမဇ္ဈေ နာမဂေါတ္တဝသေန ပါကဋာ ဘဝိဿာမာ''တိ ဧဝမကံသု။ ယေ ပန တုဏှီဘူတာ နိသီဒိံသု, တေ ကေရာဋိကာ စေဝ အန္ဓဗာလာ စ။ တတ္ထ ကေရာဋိကာ – ''ဧကံ ဒွေ ကထာ သလ္လာပေပိ ကရောန္တော ဝိဿာသိကော ဟောတိ, အထ ဝိဿာသေ သတိ ဧကံ ဒွေ ဘိက္ခာ အဒာတုံ န ယုတ္တ''န္တိ တတော အတ္တာနံ မောစေတွာ တုဏှီ နိသီဒန္တိ။ အန္ဓဗာလာ အညာဏတာယေဝ အဝက္ခိတ္တမတ္တိကာပိဏ္ဍော ဝိယ ယတ္ထ ကတ္ထစိ တုဏှီဘူတာ နိသီဒန္တိ။

ဗြာဟ္မဏပညတ္တိဝဏ္ဏနာ

၁၀၉-၁၁၀. **စေတသာ စေတောပရိစ္စကန္တ္တိ** ဘဂဝတ – ''အယံ ဗြာဟ္မဏော အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ အဓော မုခေါ ထဒ္ဓဂတ္တော ကိံ စိန္တယမာနော နိသိန္နော, ကိံ နု ခေါ စိန္တေတီ''တိ အာဝဇ္ဇန္တော အတ္တနော စေတသာ တဿ စိတ္တံ အညာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယာ''တိ။ **ဝိဟညတီ**တိ ဝိဃာတံ အာပဇ္ဇတိ။ **အနုဝိလောကေတွာ ပရိသန္တိ** ဘဂဝတော သကသမယေ ပဉှာပုစ္ဆနေန ဥဒကေ မိယမာနော ဥက္ခိပိတွာ ထလေ ဌပိတော ဝိယ သမဿာသဒ္ဒကာယစိတ္တော ဟုတွာ ပရိသံ သင်္ဂဏှာပနတ္ထံ ဒိဋ္ဌိသညာနေနေဝ ''ဥပဓာရေန္တု မေ ဘောန္တော ဝစန''န္တိ ဝဒန္တော ဝိယ အနုဝိလောကေတွာ ပရိသံ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ။

၁၁၁-၁၁၃. **သုဇံ ပဂ္ဂဏှာတိ** န္တိ ယညယဇနတ္ထာယ သုဇံ ဂဏှန္တေသု ဗြာဟ္မဏေသု ပဌမော ဝါ ဒုတိယော ဝါ တိ အတ္ထော။ သုဇာယ ဒိယျမာနံ မဟာယာဂံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ န္တိ ဟောရာဏော။ ဣတိ ဗြာဟ္မဏော သကသမယဝသေန သမ္မဒေဝ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဘဂဝတာ ပန ဝိသေသတော ဥတ္တမဗြာဟ္မဏဿ ဒဿနတ္ထံ – ''ဣမေသံ ပနာ''တိအာဒိမာဟ။ **ဧတဒဝေါစုန္တိ** သစေ ဇာတိဝဏ္ဏမန္တသမ္ပန္နော ဗြာဟ္မဏော န ဟောတိ, အထ ကော စရဟိ လောကေ ဗြာဟ္မဏော ဘဝိဿတိ? နာသေတိ နော အယံ သောဏဒဏ္ဍော, ဟန္ဒဿ တဒံ ပဋိက္ခိပိဿာမာတိ စိန္တေတွာ ဧတဒဝေါစုံ။ **အပဝဒတီ**တိ ပဋိက္ခိပတိ။ **အနုပက္ခန္ဒတီ**တိ အနုပဝိသတိ။ ဣဒံ – ''သစေ တွံ ပသာဒဝသေန သမဏံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂန္တုကာမော, ဂစ္ဆ; မာ ဗြာဟ္မဏဿ သမယံ ဘိန္ဒီ''တိ အဓိပ္ပာယေန အာဟံသု။

၁၁၄. **ဧတဒဝေါစာ**တိ ဣမေသု ဗြာဟ္မဏေသု ဧဝံ ကောပ္ပဟာရေနေဝ ဝိရဝန္တေသု ''အယံ ကထာ ပရိယောသာနံ န ဂမိဿတိ, ဟန္ဒ နေ နိဿဒ္ဒေ ကတွာ သောဏဒဏ္ဍေနေဝ သဒ္ဓိံ ကထေမီ''တိ စိန္တေတွာ – ''တေ သစေ ခေါ တုမှာက''န္တိအာဒိကံ ဝစနံ အဘာသိ။

၁၁၅-၁၁၆. **သဟဓမ္မေနာ** တိ သကာရဏေန။ **သမသမော**တိ ဌပေတွာ ဧကဒေသသမတ္တံ သမဘာဝေန သမော, သဗ္ဗာကာရေန သမောတိ အတ္ထော။ **အဟမဿ မာတာပိတရော ဇာနာမီ** တိ ဘဂိနိယာ ပုတ္တဿ မာတာပိတရော ကိံ န ဇာနိဿတိ, ကုလကောဋိပရိဒီပနံ သန္ဓာယေဝ ဝဒတိ။ **မုသာဝါဒမ္ပိ ဘဏေယျာ** တိ အတ္ထဘဉ္ဇနကံ မုသာဝါဒံ ကထေယျ။ **ကိံ ဝဏ္ဏော ကရိဿတီ** တိ အဗ္ဘန္တရေ ဂုဏေ အသတိ ကိံ ကရိဿတိ? ကိမဿ ဗြာဟ္မဏဘာဝံ ရက္ခိတုံ သက္ခိဿတီတိ အတ္ထော။ အထာပိ သိယာ ပုန – ''ပကတိသီလေ ဌိတဿ ဗြာဟ္မဏဘာဝံ သာဓေန္တီ''တိ ဧဝမ္ပိ သီလမေဝ သာဓေဿတိ, တသ္မိံ ဟိဿ အသတိ ဗြာဟ္မဏဘာဝေ နာဟောသီတိ သမ္မောဟမတ္တံ ဝဏ္ဏာဒယော။ ဣဒံ ပန သုတွာ တေ ဗြာဟ္မဏာ – ''သဘာဝံ အာစရိယော အာဟ, အကာရဏာဝ မယံ ဥဇ္ဈာယိမှာ''တိ တုဏှီ အဟေသုံ။

သီလပညာကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၇. တတော ဘဂဝတ 'ကထိတော ဗြာဟ္မဏေန ပဉှော, ကိံ ပနေတ္ထ ပတိဋ္ဌာတုံ သက္ခိဿတိ, န သက္ခိဿတီ'တိ? တဿ ဝီမံသနတ္ထံ – ''ဣမေသံ ပန ဗြာဟ္မဏာ''တိအာဒိမာဟ။ **သီလပရိဓောတာ**တိ သီလပရိသုဒ္ဓါ။ **ယတ္ထ သီလံ တတ္ထ ပညာ**တိ ယသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ သီလံ, တတ္ထေဝ ပညာ, ကုတော ဒုဿီလေ ပညာ? ပညာရဟိတေ ဝါ ဇဠေ ဧဠမူဂေ ကုတော သီလန္တိ? **သီလပညာဏန္တိ** သီလဉ္စ ပညာဏဉ္စ သီလပညာဏံ။ **ပညာဏန္တိ** ပညာယေဝ။ ဧဝမေတံ ဗြာဟ္မဏာတိ ဘဂဝတ ဗြာဟ္မဏဿ ဝစနံ အနုဇာနန္တော အာဟ။ တတ္ထ **သီလပရိဓောတာ ပညာ**တိ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလေန ဓောတာ။ ကထံ ပန သီလေန ပညံ ဓောဝတီတိ? ယဿ ပုထုဇ္ဇနဿ သီလံ သင်္ဂြိဟိတဝိသေသာနိ အဏ္ဍံ ဟောတိ, သော မရဏကာလေပိ သဗ္ဗကိလေသေ ဃာတေတွာ သီလေန ပညံ ဓောဝိတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှာတိ။ ကန္ဒရသာလပရိဝေဏေ မဟာသဋ္ဌိဝဿတ္ထေရော ဝိယ။ ထေရော ကိရ မရဏမဉ္စေ နိပဇ္ဇိတွာ ဗလဝဝေဒနာယ နိတ္ထုနန္တေ, တိဿမဟာရာဇာ ''ထေရံ ပဿိဿာမီ''တိ ဂန္တွာ ပရိဝေဏဒွာရေ ဌိတော တံ သဒ္ဒံ သုတွာ ပုစ္ဆိ – ''ကဿ သဒ္ဒော အယ''န္တိ? ထေရဿ နိတ္ထုနနသဒ္ဒောတိ။ ''ပဗ္ဗဇ္ဇာယ သဋ္ဌိဝဿေန ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟမတ္တမ္ပိ န ကတံ, န ဒါနိ နံ ဝန္ဒိဿာမီ''တိ နိဝတ္တိတွာ မဟာဗောဓိံ ဝန္ဒိတုံ ဂတော။ တတော ဥပဋ္ဌာကဒဟရော ထေရံ အာဟ – ''ကိံ နော, ဘန္တေ, လဇ္ဇာပေထ, သဒ္ဓေါပိ ရာဇာ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ န ဝန္ဒိဿာမီ''တိ ဂတောတိ။ ကသ္မာ

အာဝုသောတိ? တုမှာကံ နိတ္တုနနသဒ္ဒံ သုတ္တတတိ။ ''တေန ဟိ မေ ဩကာသံ ကရောထာ''တိ ဝတ္တာ ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘိတ္တာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ ဒဟရဿ သညံ အဒာသိ – ''ဂစ္ဆာဝုသော, ဣာအနိ ရာဇာနံ အမေ့ဟ ဝန္ဒာပေဟိ''တိ။ ဒဟရော ဂန္တာ – ''ဣာအနိ ကိရ ထေရံ, ဝန္ဒထာ''တိ အာဟ။ ရာဇာ သံသုမာရပတိတေန ထေရံ ဝန္ဒန္တော – ''နာဟံ အယျဿ အရဟတ္တံ ဝန္ဒာမိ, ပုထုဇ္ဇနဘူမိယံ ပန ဌတ္တာ ရက္ခိတသီလမေဝ ဝန္ဒာမီ''တိ အာဟ, ဧဝံ သီလေန ပညံ ဓောဝတိ နာမ။ ယဿ ပန အဟ္တန္တရေ သီလသံဝရော နတ္ထိ, ဥဂ္ဃဋိတညုတာယ ပန စတုပ္ပဒိကကထာပရိယောသာနေ ပညာယ သီလံ ဓောဝိတ္တာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ဟာပုဏာတိ။ အယံ ပညာယ သီလံ ဓောဝတိ နာမ။ သေယျထာပိ သန္တတိမဟာမတ္တော။

၃၁၈. **ကတမံ ပန တံ ဗြာဟ္မဏာ** တိ ကသ္မာ အာဟ? ဘဂဝတ ကိရ စိန္တေသိ – ''ဗြာဟ္မဏာ ဗြာဟ္မဏသမယေ ပဥ္စသီလာနိ 'သီလ'န္တိ ပညာပေန္တိ, ဝေဒတ္တယဥဂ္ဂဟဏပညာ ပညာတိ။ ဥပရိဝိသေသံ န ဇာနန္တိ။ ယံနူနာဟံ ဗြာဟ္မဏဿ ဥတ္တရိဝိသေသဘူတံ မဂ္ဂသီလံ, ဖလသီလံ, မဂ္ဂပညံ, ဖလပညဉ္စ ဒဿေတွာ အရဟတ္တနိကူဋေန ဒေသနံ နိဋ္ဌပေယျ''န္တိ။ အထ နံ ကထေတုကမျတာယ ပုစ္ဆန္တော – ''ကတမံ ပန တံ, ဗြာဟ္မဏ, သီလံ ကတမာ သာ ပညာ''တိ အာဟ။ အထ ဗြာဟ္မဏော – ''မယာ သကသမယဝသေန ပဥှော ဝိဿဇ္ဇိတော။ သမဏော ပန မံ ကေတမော ပုန နိဝတ္တိတ္တာ ပုစ္ဆတိ, ဣာအနိဿာဟံ စိတ္တံ ပရိတောသေတ္တာ ဝိဿဇ္ဇိတုံ သက္ကုဏေယျံ တ န တ? သစေ န သက္ခိဿံ ပဌမံ ဥပ္ပန္နာပိ မေ လဇ္ဇာ ဘိဇ္ဇိဿတိ။ အသက္ကောန္တဿ ပန န သက္ကောမီတိ ဝစနေ အဒေ သော နတ္ထီ''တိ ပုန နိဝတ္တိတ္တာ ဘဂဝတောယေဝ ဘာရံ ကရောန္တော ''ဧတ္တကပရမာဝ မယ''န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဧတ္တကပရမာ** တိ ဧတ္တကံ သီလပညာဏန္တိ ဝစနမေဝ ပရမံ အမှာကံ, တေ မယံ ဧတ္တကပရမာ, ဣတော ပရံ ဧ တဿ ဘာသိတဿ အတ္ထံ န ဇာနာမာတိ အတ္ထော။

အထဿ ဘဂဝတ သီလပညာယ မူလဘူတဿ တထာဂတဿ ဥပ္ပာဒတော ပဘုတိ သီလပညာဏံ ဒဿေတုံ – ''ဣဓ ဗြာဟ္မဏ, တထာဂတော''တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော သာမညဖလေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော, အယံ ပန ဝိသေသော, ဣဓ တိဝိဓမ္ပိ သီလံ – ''ဣဒမ္ပိဿ ဟောတိ သီလသ္မိ''န္တိ ဧဝံ သီလမိစ္စေဝ နိယျာတိတံ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနိ စတ္တာရိ ဈာနာနိ အတ္တတော ပညာသမ္ပဒာ။ ဧဝံ ပညာဝသေန ပန အနိယျာတေတွာ ဝိပဿနာပညာယ ပဒဋ္ဌာနဘာဝမတ္တေန ဒဿေတွာ ဝိပဿနာပညာတော ပဋ္ဌာယ ပညာ နိယျာတိတာတိ။

သောဏဒဏ္ဍဥပာသကတ္တပဋိဝေဒနာကထာ

၃၁၉-၃၂၂. **သုတတနာယာ**တိ ပဒဿ အတ္ထော အဇ္ဇတနာယာတိ ဧတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တေန မံ သာ ပရိသာ ပရိဘဝေယျာ**တိ တေန တုမေ့ဟ ဒူရတောဝ ဒိသွာ အာသနာ ဝုဋ္ဌိတကာရဏေန မံ သာ ပရိသာ – ''အယံ သောဏဒဏ္ဍော ပစ္ဆိမဝယေ ဌိတော မဟလ္လကော, ဂေါတမော ပန ဒဟရော ယုဝ နတ္တာပိဿ နပ္ပဟောတိ, သော နာမ အတ္တနော နတ္တုမတ္တဘာဝမ္ပိ အပ္ပတ္တဿ အာသနာ ဝုဋ္ဌာတီ''တိ ပရိဘဝေယျ။ **အာသနာ မေ တံ ဘဝံ ဂေါတမော ပစ္စုဋ္ဌာန**န္တိ မမ အကရဝေန အဝုဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထိ, ဘောဂနာသနဘယေန ပန န ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ, တံ တုမေ့ဟ ဟိ စေဝ မယာ စ ဉာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တသ္မာ အာသနာ မေ ဧတံ ဘဝံ ဂေါတမော ပစ္စုဋ္ဌာနံ ဓာရေတူတိ, ဣမိနာ ကိရ သဒိသော ကုဟကော ဒုလ္လဘော, ဘဂဝတိ ပနဿ အကရဝံ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ ဘောဂနာသနဘယာ ကုဟနဝသေန ဧဝံ ဝဒတိ။ ပရပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဓမ္မိယာ ကထာယာ** တိအာဒီသု တင်္ခဏာနုရူပာယ ဓမ္မိယာ ကထာယ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကံ အတ္ထံ သန္ဒဿေတွာ ကုသလေ ဓမ္မေ သမာဒပေတွာ ဂဏှာပေတွာ။ တတ္ထ နံ သမုတ္တေဇေတွာ သဥဿာဟံ ကတွာ တာယ စ သဥဿာဟတာယ အညေဟိ စ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏေဟိ သမ္ပဟံသေတွာ ဓမ္မရတနဝဿံ ဝဿိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ ဗြာဟ္မဏော ပန အတ္တနော ကုဟကတာယ ဧဝမ္ပိ ဘဂဝတိ ဓမ္မဝဿံ ဝဿိတေ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နာသက္ခိ။ ကေဝလမဿ အာယတိံ နိဗ္ဗာနတ္ထာယ တသနာဘာဂိယာယ စ သဗ္ဗာ ပုရိမပစ္ဆိမကထာ အဟောသီတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

သောဏဒဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ကူဋဒန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂၃. **ဧဝံ မေ သုတံ။ပေ။ မဂဓေသူ**တိ ကူဋဒန္တသုတ္တံ။ တတ္ရာယံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။ **မဂဓေသူ**တိ မဂဓာ နာမ ဇာနပဒိနော ရာဇကုမာရာ, တေသံ နိဝါသော ဧကောပိ ဇနပဒေါ ရုဠ္ဟိသဒ္ဒေန မဂဓာတိ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ မဂဓေသု ဇနပဒေ။ ဣတော ပရံ ပုရိမသုတ္တဒ္ဝယေ ဝုတ္တနယမေဝ။ အမ္ဗလဋ္ဌိကာ ဗြဟ္မဇာလေ ဝုတ္တသဒိသာဝ။ **ကူဋဒန္တော** တိ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ နာမံ။ **ဥပက္ခဋော** တိ သဇ္ဇိတော။ **ဝစ္ဆတရသတာနိ** တိ ဝစ္ဆသတာနိ။ **ဥရဗ္ဘာ** တိ တရုဏမေဏ္ဍကာ ဝုစ္စန္တိ။ ဧတေ တာဝ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတာယေဝ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန အနာဂတာနမ္ပိ အနေကေသံ မိဂပက္ခီနံ သတ္တသတ္တသတာနိ သမ္ပိဏ္ဍိတာနေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ သဗ္ဗသတ္တသတိကယာဂံ ကိရေသ ယဇိတုကာမော ဟောတိ။ **ထူဏူပနီတာနီ**တိ ဗန္ဓိတ္ဝာ ဌပနတ္ထာယ ယူပသင်္ခာတံ ထူဏံ ဥပနီတာနိ။

၃၂၈. **တိဝိဓန္တိ** ဧတ္ထ ဝိဓာ ဝုစ္စတိ ဌပနာ, တိဋ္ဌပနန္တိ အတ္ထော။ **သောဠသပရိက္ခာရန္တိ** သောဠသပရိဝါရံ။

၃၃၀-၃၃၆. **ပဋိဝသန္တိ** တိ ယညာနုဘဝနတ္ထာယ ပဋိဝသန္တိ။ **ဘူတပုဗ္ဗန္တိ** ဣဒံ ဘဂဝါ ပထဝီဂတံ နိဓိံ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ ပုရတော ရာသိံ ကရောန္တော ဝိယ ဘဝပဋိစ္ဆန္နံ ပုဗ္ဗစရိတံ ဒဿေန္တော အာဟ။ **မဟာဝိဇိတော**တိ သော ကိရ သာဂရပရိယန္တံ မဟန္တံ ပထဝိမဏ္ဍလံ ဝိဇိနိ, ဣတိ မဟန္တံ ဝိဇိတမဿာတိ မဟာဝိဇိတော တ္ဝေဝ သင်္ခံ အဂမာသိ။ **အဍ္ဎော**တိအာဒီသု ယော ကောစိ အတ္တနော သန္တကေန ဝိဘဝေန အဍ္ဎော ဟောတိ, အယံ ပန န ကေဝလံ အဍ္ဎောယေဝ, မဟဒ္ဓနော မဟတာ အပရိမာဏသင်္ချေန ဓနေန သမန္နာဂတော။ ပဉ္စကာမဂုဏဝသေန မဟန္တာ ဥဠာရာ ဘောဂါ အဿာတိ **မဟာဘောဂေါ။** ပိဏ္ဍပိဏ္ဍဝသေန စေဝ သုဝဏ္ဏမာသကရဇတမာသကာဒိဝသေန စ ဇာတရူပရဇတဿ ပဟူတတာယ **ပဟူတဇာတရူပရဇတော,** အနေကကောဋိသင်္ချေန ဇာတရူပရဇတေန သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ **ဝိတ္တီ** တိ တုဋ္ဌိ, ဝိတ္တိယာ ဥပကရဏံ **ဝိတ္တူပကရဏံ** တုဋ္ဌိကာရဏန္တိ အတ္ထော။ ပဟူတံ နာနာဝိဓာလင်္ကာရသုဝဏ္ဏရဇတဘာဇနာဒိဘေဒံ ဝိတ္တူပကရဏမဿာတိ **ပဟူတဝိတ္တူပကရဏော။** သတ္တရတနသင်္ခာတဿ နိဒဟိတ္ဝာ ဌပိတဓနဿ သဗ္ဗပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏသင်္ဂဟိတဿ ဓညဿ စ ပဟူတတာယ **ပဟူတဓနဓညော** ။ အထဝါ ဣဒမဿ ဒေဝသိကံ ပရိဗ္ဗယအနုဂ္ဂဟဏာဒိဝသေန ပရိဝတ္တနဓနဓညဝသေန ဝုတ္တံ။

ပရိပုဏ္ဏကောသကောဋ္ဌာဂါရော တိ ကောသော ဝုစ္စတိ ဘဏ္ဍာဂါရံ, နိဒဟိတ္ဝာ ဌပိတေန ဓနေန ပရိပုဏ္ဏကောသော, ဓညေန ပရိပုဏ္ဏကောဋ္ဌာဂါရော စာတိ အတ္ထော။ အထဝါ စတုဗ္ဗိဓော ကောသော – ဟတ္ထီ, အဿာ, ရထာ, ပတ္တီတိ။ ကောဋ္ဌာဂါရံ တိဝိဓံ – ဓနကောဋ္ဌာဂါရံ, ဝတ္ထကောဋ္ဌာဂါရံ, ဓညကောဋ္ဌာဂါရန္တိ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ ပရိပုဏ္ဏမဿာတိ ပရိပုဏ္ဏကောသကောဋ္ဌာဂါရော။ **ဥဒပါဒီ**တိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ အယံ ကိရ ရာဇာ ဧကဒိဝသံ ရတနာဝလောကနစာရိကံ နာမ နိက္ခန္တော။ သော ဘဏ္ဍာဂါရိကံ ပုစ္ဆိ – “တာတ, ဣဒံ ဧဝံ ဗဟုဓနံ ကေန သင်္ဂဟိတ”န္တိ? တုမ္ဟာကံ ပိတုပိတာမဟာဒီဟိ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာတိ။ ဣဒံ ပန ဓနံ သင်္ဂဟိတ္ဝာ တေ ကုဟိံ ဂတာတိ? သဗ္ဗေဝ တေ, ဒေဝ, မရဏဝသံ ပတ္တာတိ။ အတ္တနော ဓနံ အဂဟေတ္ဝာဝ ဂတာ, တာတာတိ? ဒေဝ, ကိံ ဝဒေထ, ဓနံ နာမေတံ ပဟာယ ဂမနီယမေဝ, နော အာဒာယ ဂမနီယန္တိ။ အထ ရာဇာ နိဝတ္တိတ္ဝာ သိရိဂဗ္ဘေ နိသိန္နော – ‘အဓိဂတာ ခော မေ’တိအာဒီနိ စိန္တေသိ။ တေန ဝုတ္တံ – “ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒီ”တိ။

၃၃၇. **ဗြာဟ္မဏံ အာမန္တေတ္ဝာ** တိ ကသ္မာ အာမန္တေသိ? အယံ ကိရေဝံ စိန္တေသိ – “ဒါနံ ဒေန္တေန နာမ ဧကေန ပဏ္ဍိတေန သဒ္ဓိံ မန္တေတ္ဝာ ဒာတုံ ဝဋ္ဋတိ, အနာမန္တေတ္ဝာ ကတကမ္မဉှိ ပစ္ဆာနုတာပံ ကရောတီ”တိ။ တသ္မာ အာမန္တေသိ။ အထ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ – “အယံ ရာဇာ မဟာဒါနံ ဒာတုကာမော, ဇနပဒေ စဿ ဗဟူ စောရာ, တေ အဝူပသမေတ္ဝာ ဒါနံ ဒေန္တဿ ခီရဒဓိတဏ္ဍုလာဒိကေ ဒါနသမ္ဘာရေ အာဟရန္တာနံ နိပ္ပုရိသာနိ ဂေဟာနိ စောရာ ဝိလုမ္ပိဿန္တိ ဇနပဒေ စောရဘယေနေဝ ကောလာဟလော ဘဝိဿတိ, တတော ရညော ဒါနံ န စိရံ ပဝတ္တိဿတိ, စိတ္တမ္ပိဿ ဧကဂ္ဂံ န ဘဝိဿတိ, ဟန္ဒ, နံ ဧတမတ္ထံ သညာပေမီ”တိ တတော တမတ္ထံ သညာပေန္တော “ဘောတော, ခေါ ရညော”တိအာဒိမာဟ။

၃၃၈. တတ္ထ **သကဏ္ဋကော** တိ စောရကဏ္ဋကေဟိ သကဏ္ဋကော။ **ပန္ထဒုဟနာ** တိ ပန္ထဒုဟာ, ပန္ထဃာတကာတိ အတ္ထော။ **အကိစ္စကာရီ အဿာ** တိ အကတ္တဗ္ဗကာရီ အဓမ္မကာရီ ဘဝေယ္ယ။ **ဒဿုခီလ** န္တိ စောရခီလံ။ **ဝဓေန**

တာတိ မာရဏေန တ ကောဋ္ဋနေန တ။ **ဗန္ဓနေနာ** တိ အဒ္ဒုဗန္ဓနာဒိနာ။ **ဇာနိယာ**တိ ဟာနိယာ; “သတံ ဂဏှထ, သဟဿံ ဂဏှထာ”တိ ဧဝံ ပဝတ္တိတဒဏ္ဍေနာတိ အတ္ထော။ **ဂရဟာယာ**တိ ပဉ္စသိခမုဏ္ဍကရဏံ, ဂောမယသိဉ္စနံ, ဂီဝါယ ကုဒဏ္ဍကဗန္ဓနန္တိ ဧဝမာဒိနိ ကတွာ ဂရဟပနေန။ **ပဗ္ဗာဇနာယာ** တိ ရဋ္ဌတော နီဟရဏေန။ **သမ္မုဟနိဿာမိ** တိ သမ္မာ ဟေတုနာ နယေန ကာရဏေန ဦဟနိဿာမိ။ **ဟတာဝသေသကာ**တိ မတာဝသေသကာ။ **ဥဿဟန္တီ** တိ ဥဿာဟံ ကရောန္တိ။ **အနုပ္ပဒေတု** တိ ဒိန္နေ အပ္ပဟောန္တေ ပုန အညမ္ပိ ဗီဇဉ္စ ဘတ္တဉ္စ ကသိဥပကရဏဘဏ္ဍဉ္စ သဗ္ဗံ ဒေတူတိ အတ္ထော။ **ဟာဘတံ အနုပ္ပဒေတူ** တိ သက္ခိံ အကတွာ ပဏ္ဏေ အနာရောပေတွာ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန ဘဏ္ဍမူလံ ဒေတူတိ အတ္ထော။ ဘဏ္ဍမူလဿ ဟိ ဟာဘတန္တိ နာမံ။ ယထာဟ –

“အပ္ပကေနပိ မေဓာဝီ, ဟာဘတေန ဝိစက္ခဏော။
သမုဋ္ဌာပေတိ အတ္တာနံ, အဏုံ အဂ္ဂိံဝ သန္ဓမ”န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁.၄)။

ဘတ္တဝေတန န္တိ ဒေဝသိကံ ဘတ္တဉ္စေဝ မာသိကာဒိပရိဗ္ဗယဉ္စ တဿ တဿ ကုသလကမ္မသူရဘာဝါနုရူပေန ဌာနန္တရကမ္မနိဂမာဒိအနေန သဒ္ဓိံ ဒေတူတိ အတ္ထော။ **သကမ္မပသုတာ**တိ ကသိဝဏိဇ္ဇာဒီသု သကေသု ကမ္မေသု ဥယျုတ္တာ ဗျာဝဋာ။ **ရာသိကော**တိ ဓနဓညာနံ ရာသိကော။ **ခေမဋ္ဌိတာ** တိ ခေမေန ဌိတာ အဘယာ။ **အကဏ္ဍကာ** တိ စောရကဏ္ဍကရဟိတာ။ **မုဒာ မောဒမာနာ**တိ မောဒာ မောဒမာနာ။ အယမေဝ တ ပာဌော, အညမညံ ပမုဒိတစိတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ **အပာရုတဃရာ**တိ စောရာနံ အဘာဝေန ဒွါရာနိ အသံဝရိတွာ ဝိဝဋဒွါရာတိ အတ္ထော။ **တေဒတေစာ**တိ ဇနပဒဿ သဗ္ဗာကာရေန ဣဒ္ဓဖီတဘာဝံ ဥတွာ တေံ အတေစ။

စတုပရိက္ခာရဝဏ္ဏနာ

၃၃၉. **တေန ဟိ ဘဝံ ရာဇာ**တိ ဗြာဟ္မဏော ကိရ စိန္တေသိ – “အယံ ရာဇာ မဟာဒါနံ ဒါတုံ အတိဝိယ ဥဿာဟဇာတော။ သစေ ပန အတ္တနော အနုယန္တာ ခတ္တိယာဒယော အနာမန္တေတွာ ဒဿတိ။ နာဿ တေ အတ္တမနာ ဘဝိဿန္တိ; ယထာ အနံ တေ အတ္တမနာ ဟောန္တိ, တထာ ကရိဿာမီ”တိ။ တသ္မာ “တေန ဟိ ဘဝ”န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နေဂမာ**တိ နိဂမဝါသိနော။ **ဇာနပဒာ**တိ ဇနပဒဝါသိနော ။ **အာမန္တယတ** န္တိ အာမန္တေတု ဇာနာပေတု။ **ယံ မမ အဿာ**တိ ယံ တုမှာကံ အနုဇာနနံ မမ ဘဝေယျ။ **အမစ္စာ** တိ ပိယသဟာယကာ။ **ပါရိသဇ္ဇာ** တိ သေသာ အာဏတ္တိကာရကာ။ **ယဇတံ ဘဝံ ရာဇာ**တိ ယဇတု ဘဝံ, တေ ကိရ – အယံ ရာဇာ “အဟံ ဣဿရော”တိ ပသယှ အနံ အဒတွာ အမှေ အာမန္တေသိ, အဟောနေန သုဋ္ဌု ကတ”န္တိ အတ္တမနာ ဧဝမာဟံသု။ အနာမန္တိတေ ပနဿ ယညဋ္ဌာနံ ဒဿနာယပိ န ဂစ္ဆေယျုံ။ **ယညကာလော မဟာရာဇာ**တိ ဒေယျဓမ္မသ္မိဥ္ဟိ အသတိ မဟလ္လကကာလေ စ ဝေရူပံ အနံ အာတုံ န သက္ကာ, တွံ ပန မဟာဓနော စေဝ တရုဏော စ, ဧတေန တေ ယညကာလောတိ ဒဿေန္တာ ဝဒန္တိ။ **အနုမတိပက္ခာ**တိ အနုမတိယာ ပက္ခာ, အနုမတိအာယကာတိ အတ္ထော။ **ပရိက္ခာရာ ဘဝန္တီ** တိ ပရိဝါရာ ဘဝန္တိ။ “ရထော သီလပရိက္ခာရော, ဈာနက္ခော စက္ကဝီရိယော”တိ (သံ. နိ. ၅.၄) ဧတ္ထ ပန အလင်္ကာရော ပရိက္ခာရောတိ ဝုတ္တော။

အဋ္ဌပရိက္ခာရဝဏ္ဏနာ

၃၄၀. **အဋ္ဌဟင်္ဂေဟီ** တိ ဥဘတော သုဇာတတာဒီဟိ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ။ **ယသသာ**တိ အာဏာဌပနသမတ္ထတာယ။ **သဒ္ဓော** တိ အနဿ ဖလံ အတ္ထီတိ သဒ္ဒဟတိ။ **အာယကော**တိ အနသူရော။ န သဒ္ဓာမတ္တကေနေဝ တိဋ္ဌတိ, ပရိစ္စဇိတုမ္ပိ သက္ကောတီတိ အတ္ထော။ **အနပတီ**တိ ယံ အနံ ဒေတိ, တဿ ပတိ ဟုတွာ ဒေတိ, န ဒါသော, န သဟာယော။ ယော ဟိ အတ္တနာ မဓုရံ ဘုဉ္ဇတိ, ပရေသံ အမဓုရံ ဒေတိ, သော အနသင်္ခါတဿ ဒေယျဓမ္မဿ ဒါသော ဟုတွာ ဒေတိ။ ယော ယံ အတ္တနာ ဘုဉ္ဇတိ, တဒေဝ ဒေတိ, သော သဟာယော ဟုတွာ ဒေတိ။ ယော ပန အတ္တနာ ယေန ကေနစိ ယာပေတိ, ပရေသံ မဓုရံ ဒေတိ, သော ပတိ ဇေဋ္ဌကော သာမိ ဟုတွာ ဒေတိ, အယံ တာဒိသောတိ အတ္ထော။ **သမဏဗြာဟ္မဏကပဏဒ္ဓိကဝဏိဗ္ဗကယာစကာန**န္တိ ဧတ္ထ သမိတပါပါ **သမဏာ,** ဗာဟိတပါပါ ဗြာဟ္မဏာ။ **ကပဏာ**တိ ဒုဂ္ဂတာ ဒလိဒ္ဒမနုဿာ။ **အဒ္ဓိကာ** တိ ပထာဝိနော။ **ဝဏိဗ္ဗကာ** တိ ယေ – “ဣဋ္ဌံ ဒိန္နံ, ကန္တံ, မနာပံ, ကာလေန အနဝဇ္ဇံ ဒိန္နံ, ဒဒံ စိတ္တံ ပသာဒေယျ, ဂစ္ဆတု ဘဝံ ဗြဟ္မလောက”န္တိအာဒိနာ နယေန အနဿ ဝဏ္ဏံ ထောမယမာနာ ဝိစရန္တိ။ **ယာစကာ**တိ ယေ – “ပသတမတ္တံ ဒေထ, သရာဝမတ္တံ ဒေထာ”တိအာဒီနိ ဝတွာ ယာစမာနာ ဝိစရန္တိ။ **ဩပါန**

ဘူတောတိ ဥဒဟနဘူတော။ သဗ္ဗေသံ သာဓာရဏပရိဘောကေ, စတုမဟာပထေ ခတပောက္ခရဏီ ဝိယ ဟုတွာတတိ အတ္ထော။ **သုတဇာတဿာ** တိ ဇာတ္တေ သုတမေဝ သုတဇာတံ။ **အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေ အတ္ထေ စိန္တေတု** န္တိ ဇာတ္တေ – ''အတီတေ ပုညဿ ကတတ္တာယေဝ မေ အယံ သမ္ပတ္တီ''တိ, ဇဝံ စိန္တေန္တော အတီတမတ္ထံ စိန္တေတုံ ပဋိဗလော နာမ ဟောတိ။ ''ဣဒာနိ ပုညံ ကတွာတဝ အနာဂတေ သက္ကာ သမ္ပတ္တိံ ပာပုဏိတု''န္တိ စိန္တေန္တော အနာဂတမတ္ထံ စိန္တေတုံ ပဋိဗလော နာမ ဟောတိ။ ''ဣဒံ ပုညကမ္မံ နာမ သပ္ပုရိသာနံ အာစိဏ္ဏံ, မယှဉ္စ ဘောဂာပိ သံဝိဇ္ဇန္တိ, အယဉ္စ စိတ္တမ္ပိ အတ္ထိ; ဟန္ဒာဟံ ပုညာနိ ကရောမီ''တိ စိန္တေန္တော ပစ္စုပ္ပန္နမတ္ထံ စိန္တေတုံ ပဋိဗလော နာမ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဣတိ ဣမာနီ**တိ ဇဝံ ယထာ ဝုတ္တာနိ တောနိ။ ဇတေဟိ ကိရ အဋ္ဌဟင္ဂေဟိ သမန္နာဂတဿ အနံ သဗ္ဗဒိသာဟိ မဟာဇနော ဥပသင်္ကမတိ။ ''အယံ ဒုဇ္ဇာတော ကိတ္တကံ ကာလံ ဒဿတိ, ဣဒာနိ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာတ ဉပစ္ဆိန္ဒိဿတီ''တိ ဇဝမာဒီနိ စိန္တေတွာတ န ကောစိ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ မညတိ။ တသ္မာ တောနိ အဋ္ဌင်္ဂာနိ ပရိက္ခာရာ ဘဝန္တီတိ ဝုတ္တာနိ။

စတုပရိက္ခာရာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၄၁. **သုဇံ ပဂ္ဂဏှာန္တာန** န္တိ မဟာယာဂပဋိဂ္ဂဏှာနဌာနေ အနုကဍ္ဎုံ ပဂ္ဂဏှာန္တာနံ။ **ဣမေဟိ စတူဟီ**တိ ဇတေဟိ သုဇာတာဒီဟိ။ ဇတေသု ဟိ အသတိ – ''ဇဝံ ဒုဇ္ဇာတဿ သံဝိဓာနေန ပဝတ္တအနံ ကိတ္တကံ ကာလံ ပဝတ္တိဿတီ''တိအာဒီနိ ဝတွာတ ဥပသင်္ကမိတာရော န ဟောန္တိ။ ဂရဟိတဗ္ဗာဘာဝတော ပန ဥပသင်္ကမန္တိယေဝ။ တသ္မာ ဣမာနိပိ ပရိက္ခာရာ ဘဝန္တီတိ ဝုတ္တာနိ။

၃၄၂. **တိဿော ဝိဓာ ဒေသေသီ** တိ တီဏိ ဌပနာနိ ဒေသေသိ။ သော ကိရ စိန္တေသိ – ''အနံ ဒဒမာနာ နာမ တိဏ္ဏံ ဌာနာနံ အညတရသ္မိံ စလန္တိ ဟန္ဒာဟံ ဣမံ ရာဇာနံ တေသု ဌာနေသု ပဌမတရညေဝ နိစ္စလံ ကရောမီ''တိ။ တေနဿ တိဿော ဝိဓာ ဒေသေသီတိ။ **သော ဘောတော ရညော**တိ ဣဒံ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ။ ဘောတာ ရညာတိ တ ဟဗ္ဗော။ **ဝိပ္ပဋိသာရော န ကရဏီယော**တိ ''ဘောကနံ ဝိဂမဟေတုကော ပစ္ဆာနုတာပေ န ကတ္တဗ္ဗော, ပုဗ္ဗစေတနာ ပန အစလာ ပတိဋ္ဌပေတဗ္ဗာ, ဇဝဉှိ အနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတီ''တိ ဒဿေတိ။ ဣတရေသုပိ ဒွီသု ဌာနေသု ဇသေဝ နယော။ မုဉ္စစေတနာပိ ဟိ ပစ္ဆာသမနုဿရဏစေတနာ စ နိစ္စလာဝ ကာတဗ္ဗာ။ တထာ အကရောန္တဿ အနံ န မဟပ္ဖလံ ဟောတိ, နာပိ ဥဠာရေသု ဘောဂေသု စိတ္တံ နမတိ, မဟာရောရုဝံ ဥပပန္နဿ သေဋ္ဌိဂဟပတိနော ဝိယ။

၃၄၃. **ဒသဟာကာရေဟီ**တိ ဒသဟိ ကာရဏေဟိ။ တဿ ကိရ ဇဝံ အဟောသိ – သစာယံ ရာဇာ ဒုဿီလေ ဒိသွာတ – ''နဿတိ ဝတ မေ အနံ, ယဿ မေ ဇဝရူပာ ဒုဿီလာ ဘုဉ္ဇန္တီ''တိ သီလဝန္တေသုပိ ဝိပ္ပဋိသာရံ ဥပ္ပာဒေဿတိ, အနံ န မဟပ္ဖလံ ဘဝိဿတိ။ ဝိပ္ပဋိသာရော စ နာမ အယကာနံ ပဋိဂ္ဂဟကတောဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ , ဟန္ဒဿ ပဌမမေဝ တံ ဝိပ္ပဋိသာရံ ဝိနောဒေမီတိ။ တသ္မာ ဒသဟာကာရေဟိ ဥပစ္ဆိဇ္ဇိတုံ ယုတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟကေသုပိ ဝိပ္ပဋိသာရံ ဝိနောဒေသီတိ။ **တေသညေဝ တေနာ**တိ တေသညေဝ တေန ဟာပေန အနိဋ္ဌော ဝိပါကော ဘဝိဿတိ, န အညေသန္တိ ဒဿေတိ။ **ယဇတံ ဘဝ**န္တိ ဒေတု ဘဝံ။ **သဇ္ဇတ** န္တိ ဝိဿဇ္ဇတု။ **အန္တရ** န္တိ အဗ္ဘန္တရံ။

၃၄၄. **သောဠသဟိ အာကာရေဟိ စိတ္တံ သန္ဒဿေသီ** တိ ဣဓ ဗြာဟ္မဏော ရညော မဟာအနာနုမောဒနံ နာမ အာရဒ္ဓေ။ တတ္ထ **သန္ဒဿေသီ** တိ – 'ဣဒံ အနံ အတာ ဇဝရူပံ သမ္ပတ္တိံ လဘာတီ'တိ ဒဿေတွာတ ဒဿေတွာတ ကထေသိ။ **သမာဒပေသီ**တိ တဒတ္ထံ သမာဒပေတွာတ ကထေသိ။ **သမုတ္တေဇေသီ** တိ ဝိပ္ပဋိသာရဝိနောဒနေနဿ စိတ္တံ တေအာပေသိ။ **သမ္ပဟံသေသီ** တိ 'သုန္ဒရံ တေ ကတံ, မဟာရာဇ, အနံ ဒဒမာနေနာ'တိ ထုတိံ ကတွာတ ကထေသိ။ **ဝတ္တာ ဓမ္မတော နတ္ထီ**တိ ဓမ္မေန သမေန ကာရဏေန ဝတ္တာ နတ္ထိ။

၃၄၅. **န ရုက္ခာ ဆိဇ္ဇိံသု ယူပတ္ထာယ န ဒဗ္ဘာ လူယိံသု ဗရိဟိသတ္ထာယာ** တိ ယေ ယူပနာမကေ မဟာထမ္ဘေ ဥဿာပေတွာတ – ''အသုကရာဇာ အသုကာမစ္စော အသုကဗြာဟ္မဏော ဇဝရူပံ နာမ မဟာယာဂံ ယဇတီ''တိ နာမံ လိခိတွာတ ဌပေန္တိ။ ယာနိ စ ဒဗ္ဘတိဏာနိ လာယိတွာတ ဝနမာလာသင်္ခေပေန ယညသာလံ ပရိက္ခိပန္တိ, ဘူမိယံ တ ပတ္ထရန္တိ, တေပိ န ရုက္ခာ ဆိဇ္ဇိံသု, န ဒဗ္ဘာ လူယိံသု။ ကိံ ပန ကတေ တ အဇာဒယော တ ဟညိဿန္တီတိ ဒဿေတိ။ **အာသာ**တိ အန္တောဂေဟအာသာဒယော။ **ပေဿာ** တိ ယေ ပုဗ္ဗမေဝ ဓနံ ဂဟေတွာတ ကမ္မံ ကရောန္တိ။ **ကမ္မကရာ**တိ ယေ ဘ

တ္တဝေတနံ ဂဟေတ္ဝာ ကရောန္တိ။ ဒဏ္ဍတဇ္ဇိတာ နာမ ဒဏ္ဍာယဋ္ဌိမုဂ္ဂရာဒီနိ ဂဟေတ္ဝာ – ''ကမ္မံ ကရောထ ကရောထာ''တိ ဧဝံ တဇ္ဇိတာ။ ဘယတဇ္ဇိတာ နာမ – သစေ ကမ္မံ ကရောသိ, ကုသလံ။ နော စေ ကရောသိ, ဆိန္ဒိဿာမ တ ဗန္ဓိဿာမ တ မာရေဿာမ တတိ ဧဝံ ဘယေန တဇ္ဇိတာ။ ဧတေ ပန န ဒဏ္ဍတဇ္ဇိတာ, န ဘယတဇ္ဇိတာ, န အဿုမုခါ ရောဒမာနာ ပရိကမ္မာနိ အကံသု။ အထ ခေါ ပိယသမုဒာစာရေနေဝ သမုဒာစရိယမာနာ အကံသု။ န ဟိ တတ္ထ အသံ တ အ သာတိ, ပေဿံ တ ပေဿာတိ, ကမ္မကရံ တ ကမ္မကရာတိ အာလပန္တိ။ ယထာနာမဝသေနေဝ ပန ပိယသမုဒာစာရေန အာလပိတ္ဝာ ဣတ္ထိပုရိသဗလဝန္တဒုဗ္ဗလာနံ အနုရူပမေဝ ကမ္မံ ဒဿေတ္ဝာ – ''ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကရောထာ''တိ ဝဒန္တိ။ တေပိ အတ္တနော ရုစိဝသေနေဝ ကရောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ယေ ဣစ္ဆိံသု, တေ အကံသု; ယေ န ဣစ္ဆိံသု, န တေ အကံသု။ ယံ ဣစ္ဆိံသု, တံ အကံသု; ယံ န ဣစ္ဆိံသု, န တံ အကံသူ''တိ။ **သပ္ပိတေလနဝနီတဒဓိမဓုဖာဏိတေန စေဝ သော ယညော နိဋ္ဌာနမဂမာသီ**တိ ရာဇာ ကိရ ဗဟိနဂရဿ စတူသု ဒွါရေသု အန္တောနဂရဿ စ မဇ္ဈေတိ ပဉ္စသု ဌာနေသု မဟာအနသာလာယော ကာရာပေတ္ဝာ ဧကေကိဿာယ သာလာယ သတသဟဿံ သတသဟဿံ ကတ္ဝာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပဉ္စသတသဟဿာနိ ဝိဿဇ္ဇေတ္ဝာ သူရိယုဂ္ဂမနတော ပဋ္ဌာယ တဿ တဿ ကာလဿ အနုရူပေဟိ သပတ္တေန သုဝဏ္ဏကဋစ္ဆုံ ဂဟေတ္ဝာ ပဏီတေဟိ သပ္ပိတေလာဒိသမ္မိဿေဟေဝ ယာဂုခဇ္ဇကဘတ္တဗျဉ္ဇနပာနကာဒီဟိ မဟာဇနံ သန္တပ္ပေသိ။ ဘာဇနာနိ ပူရေတ္ဝာ ဂဏှိတုကာမာနံ တထေဝ အပေသိ။ သာယဏှသမယေ ပန ဝတ္ထဂန္ဓမာလာဒီဟိ သမ္ပူဇေသိ။ သပ္ပိအာဒီနံ ပန မဟာစာဋိယော ပူရာပေတ္ဝာ – ''ယော ယံ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမော, သော တံ ပရိဘုဉ္ဇတူ''တိ အနေကသတေသု ဌာနေသု ဌပာပေသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''သပ္ပိတေလနဝနီတဒဓိမဓုဖာဏိတေန စေဝ သော ယညော နိဋ္ဌာနမဂမာသီ''တိ။

၃၄၆. ပဟူတံ သာပတေယျံ အာဒာယာ တိ ဗဟုံ ဓနံ ဂဟေတ္ဝာ။ တေ ကိရ စိန္တေသုံ – ''အယံ ရာဇာ သပ္ပိတေလာဒီနိ ဇနပဒတော အနာဟရာပေတ္ဝာ အတ္တနော သန္တကမေဝ နီဟရိတ္ဝာ မဟာအနံ ဒေတိ။ အမှေဟိ ပန 'ရာဇာ န ကိဉ္စိ အာဟရာပေတီ'တိ န ယုတ္တံ တုဏှီ ဘဝိတုံ။ န ဟိ ရညော ဃရေ ဓနံ အက္ခယမေဝ, အမှေဟိ စ အဒေန္တေသု ကော အညော ရညော ဒဿတိ, ဟန္ဒဿ ဓနံ ဥပသံဟရာမာ''တိ တေ ကမဘာဂေန စ နိဂမဘာဂေန စ နဂရဘာဂေန စ သာပတေယျံ သံဟရိတ္ဝာ သကဋာနိ ပူရေတ္ဝာ ရညော ဥပဟရိံသု။ တံ သန္ဓာယ – ''ပဟူတံ သာပတေယျ''န္တိအာဒိ မာဟ။

၃၄၇. ပုရတ္ထိမေန ယညဝါဋဿာ တိ ပုရတ္ထိမတော နဂရဒွါရေ အနသာလာယ ပုရတ္ထိမဘာဂေ။ ယထာ ပုရတ္ထိမဒိသတော အာဂစ္ဆန္တာ ခတ္တိယာနံ အနသာလာယ ယာဂုံ ပိဝိတ္ဝာ ရညော အနသာလာယ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ နဂရံ ပဝိသန္တိ။ ဧဝရူပေ ဌာနေ ပဋ္ဌပေသုံ။ **ဒက္ခိဏေန ယညဝါဋဿာ** တိ ဒက္ခိဏတော နဂရဒွါရေ အနသာလာယ ဝုတ္တနယေနေဝ ဒက္ခိဏဘာဂေ ပဋ္ဌပေသုံ။ ပစ္ဆိမုတ္တရေသုပိ ဧသေဝ နယော။

၃၄၈. အဟော ယညော, အဟော ယညသမ္ပဒါ တိ ဗြာဟ္မဏာ သပ္ပိအာဒီဟိ နိဋ္ဌာနဂမနံ သုတ္ဝာ – ''ယံ လောကေ မဓုရံ, တဒေဝ သမဏော ဂေါတမော ကထေတိ, ဟန္ဒဿ ယညံ ပသံသာမာ''တိ တုဋ္ဌစိတ္တာ ပသံသမာနာ ဧဝမာဟံသု။ **တုဏှီဘူတောဝ နိသိန္နော ဟောတီ** တိ ဥပရိ ဝတ္တဗ္ဗမတ္ထံ စိန္တယမာနော နိဿဒ္ဒောဝ နိသိန္နော ဟောတိ။ **အဘိဇာနာတိ ပန ဘဝံ ဂေါတမော**တိ ဣဒံ ဗြာဟ္မဏော ပရိဟာရေန ပုစ္ဆန္တော အာဟ။ ဣတရထာ ဟိ – ''ကိံ ပန တွံ, ဘော ဂေါတမ, တဒါ ရာဇာ အဟောသိ, ဥဒါဟု ပုရောဟိတော ဗြာဟ္မဏော''တိ ဧဝံ ဥဇုကမေဝ ပုစ္ဆိယမာနော အဂါရဝေ ဝိယ ဟောတိ။

နိစ္စဒါနအနုကုလယညဝဏ္ဏနာ

၃၄၉. အတ္ထိ ပန, ဘော ဂေါတမာ တိ – ဣဒံ ဗြာဟ္မဏော ''သကလဇမ္ဗုဒီပတသီနံ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ အနံ နာမ အတုံ ဂရုကံ သကလဇနပဒေ စ အတ္တနော ကမ္မာနိ အကရောန္တော နဿိဿတိ, အတ္ထိ နု ခေါ အမှာကမ္ပိ ဣမမှာ ယညာ အညော ယညော အပ္ပသမာရမ္ဘတရော စေဝ မဟပ္ဖလတရော စာ''တိ ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆန္တော အာဟ။ **နိစ္စဒါနာနီ**တိ ဓုဝဒါနာနိ နိစ္စဘတ္တာနိ။ **အနုကုလယညာနီ**တိ – ''အမှာကံ ပိတုပိတာမဟာဒီဟိ ပဝတ္တိတာနီ''တိ ကတ္ဝာ ပစ္ဆာ ဒုဂ္ဂတပုရိသေဟိပိ ဝံသပရမ္ပရာယ ပဝတ္တေတဗ္ဗာနိ ယာကနိ, ဧဝရူပါနိ ကိရ သီလဝန္တေ ဥဒ္ဒိဿ နိဗဒ္ဓဒါနာနိ တသ္မိံ ကုလေ ဒလိဒ္ဒာပိ န ဥပစ္ဆိန္ဒန္တိ။

တတ္ထိဒံ ဝတ္ထုံ – အနာထပိဏ္ဍိကဿ ကိရ ဃရေ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ ဒိဝသေ ဘုဉ္ဇန္တိ။ ဒုဘတောဂဟိတာနံ ပဉ္စသတာ နိ အဟေသုံ။ အထ တံ ကုလံ အနုက္ကမေန အလိဒ္ဒိယေန အဘိဘူတံ, ကော တဿိံ ကုလေ အရိကာ ကေသလာကတော ဥ ဒ္ဓံ အတုံ နာသက္ခိ။ သာပိ ပဏ္ဍာ သေတတတဟနရစ္ဆံ ဂန္တွာ ခလံ သောဓေတွာ လဒ္ဓဓညေန တံ သလာကံ အဒာသိ။ ဧ ကော ထေရော ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ တံ အာနေတွာ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သာ တတော ပဋ္ဌာယ ပုန ပဉ္စ ပိ သလာကဘတ္တသတာနိ ပဝတ္တေသိ။

ဒက္ခိဏာပဗ္ဗဟာရာ တိ – ''ပဋိဟဋ္ဌိယာ တိဋ္ဌထ တိဋ္ဌထာ''တိ ဥဇုံ ဂန္တွာ ဂဏှဟထ ဂဏှဟထာတိ စ အာဒီနိ ဝတွာ ဒီ ယမာနာ ဒက္ခိဏာပဗ္ဗဟာရာပိ ဂလဂ္ဂဟာပိ ဒိဿန္တိ။ **အယံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဟေတု။ပေ။ မဟာနိသံသတရဉ္စာ** တိ။ ဧ တ္ထ ယသ္မာ မဟာယညေ ဝိယ ဣမသ္မိံ သလာကဘတ္တေ န ဗဟူဟိ ဝေယျာဝစ္စကရေဟိ တ ဥပကရဏေဟိ တ အ တ္ထော အတ္ထိ, တသ္မာ တေံ အပ္ပဋ္ဌတရံ။ ယသ္မာ စေတ္ထ န ဗဟူနံ ကမ္မစ္ဆေဒဝသေန ပီဠာသင်္ခာတော သမာရမ္ဘော အတ္ထိ, တသ္မာ အပ္ပသမာရမ္ဘတရံ။ ယသ္မာ စေတံ သင်္ဃဿ ယိဋ္ဌံ ပရိစ္စတ္တံ, တသ္မာ ယညန္တိ ဝုတ္တံ, ယသ္မာ ပန ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတာယ ဒက္ခိဏာယ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကဿေဝ န သုကရံ ပုညာဘိသန္ဒဿ ပမာဏံ ကာ တုံ, ဣဒဉ္စ တထာဝိဓံ။ တသ္မာ တံ မဟပ္ဖလတရဉ္စ မဟာနိသံသတရဉ္စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဒံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏော စိန္ တေသိ – ဣဒမ္ပိ နိစ္စဘတ္တံ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ဒဒတော ဒိဝသေ ဒိဝသေ ကေဿ ကမ္မံ နဿတိ။ နဝနတေ ဥဿာ ဟော စ ဇနေတဗ္ဗော ဟောတိ, အတ္ထိ နု ခော ဣတောပိ အညော ယညော အပ္ပဋ္ဌတရော စ အပ္ပသမာရမ္ဘတရော စာ တိ။ တသ္မာ ''အတ္ထိ ပန, ဘော ဂေါတမာ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယသ္မာ သလာကဘတ္တေ ကိစ္စပရိယောသာနံ နတ္ထိ, ဧကေန ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ အညံ ကမ္မံ အကတွာ သံဝိဓာတဗ္ဗမေဝ။ ဝိဟာရဒါနေ ပန ကိစ္စပရိယောသာနံ အတ္ထိ။ ပဏ္ဏ ဏသာလံ တ ဟိ ကာရေတုံ ကောဋိမနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ မဟာဝိဟာရံ တ, ကေတရံ ဓနပရိစ္စာဂံ ကတွာ ကာရိတံ သတ္တ ဋ္ဌဝဿာနိပိ ဝဿသတမ္ပိ ဝဿသဟဿမ္ပိ ဂစ္ဆတိယေဝ။ ကေဝလံ ဇိဏ္ဏပတိတဋ္ဌာနေ ပဋိသင်္ခရဏမတ္တမေ ဝ ကာတဗ္ဗံ ဟောတိ။ တသ္မာ ဣဒံ ဝိဟာရဒါနံ သလာကဘတ္တတော အပ္ပဋ္ဌတရံ အပ္ပသမာရမ္ဘတရဉ္စ ဟောတိ။ ယ သ္မာ ပနေတ္ထ သုတ္တန္တပရိယာယေန ယာဝဒေဝ သီတဿ ပဋိဃာတာယာတိ အာဒယော နတာနိသံသာ ဝုတ္တာ, ခန္ဓက ပရိယာယေန။

''သီတံ ဥဏှံ ပဋိဟန္တိ၊ တတော ဝါဠမိဂါနိ စ။
သိရိံသပေ စ မကသေ စ၊ သိသိရေ စာပိ ဝုဋ္ဌိယော။

တတော ဝါတာတပေ ဃောရော၊ သဉ္ဇာတော ပဋိဟညတိ။
လေဏတ္ထဉ္စ သုခတ္ထဉ္စ၊ **ဈာယိတုဉ္စ ဝိပဿိတုံ။**

ဝိဟာရဒါနံ သင်္ဃဿ၊ အဂ္ဂံ ဗုဒ္ဓေန ဝဏ္ဏိတံ။
တသ္မာ ဟိ ပဏ္ဍိတော ပေါသော၊ သမ္ပဿံ အတ္ထမတ္တနော။
ဝိဟာရေ ကာရယေ ရမ္မေ၊ ဝါသယေတ္ထ ဗဟုဿုတေ။

တသ္မာ အန္နဉ္စ ပါနဉ္စ၊ ဝတ္ထသေနာသနာနိ စ။
ဒဒေယျ ဥဇုဘူတေသု၊ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။

တေ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာပနူဒနံ။
ယံ သော ဓမ္မံ ဣဓညာယ၊ ပရိနိဗ္ဗာတိ အနာသဝေါ''တိ။ (စူဠဝ. ၂၉၅)။

သတ္တရသာနိသံသာ ဝုတ္တာ။ တသ္မာ တေံ သလာကဘတ္တတော မဟပ္ဖလတရဉ္စ မဟာနိသံသတရဉ္စာတိ ဝေဒိတ ဗ္ဗံ။ သင်္ဃဿ ပန ပရိစ္စတ္တတ္တာဝ ယညောတိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒမ္ပိ သုတွာ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ – ''ဓနပရိစ္စာဂံ ကတွာ ဝိဟာရဒါနံ နာမ ဒုက္ကရံ, အတ္တနော သန္တကာ ဟိ ကာကဏိကာပိ ပရဿ ဒုပ္ပရိစ္စဇာ, ဟန္ဒာဟံ ဣတောပိ အ ပ္ပဋ္ဌတရဉ္စ အပ္ပသမာရမ္ဘတရဉ္စ ယညံ ပုစ္ဆာမီ''တိ။ တတော တံ ပုစ္ဆန္တော – ''အတ္ထိ ပန ဘော''တိအာဒိမာဟ။

၃၅၀-၃၅၁. တတ္ထ ယသ္မာ သကႆ ပရိစ္စတ္တေပိ ဝိဟာရေ ပုနပ္ပုနံ ဆာဒနခဏ္ဍဖုလ္လပ္ပဋိသင်္ခရဏာဒိဝသေန ကိစ္စံ အတ္ထိယေဝ, သရဏံ ပန ေကာဘိက္ခုသ္သ တ သန္တိကေ သင်္ဃသ္သ တ ဂဏာသ္သ တ သကႆ ဂဟိတံ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ, နတ္ထိ တသ္သ ပုနပ္ပုနံ ကတ္တဗ္ဗတာ, တသ္မာ တံ ဝိဟာရဒါနတော အပ္ပဋ္ဌတရဉ္စ အပ္ပသမာရမ္ဘတရဉ္စ ဟောတိ။ ယသ္မာ စ သရဏဂမနံ နာမ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဇီဝိတပရိစ္စာဂမယံ ပုညကမ္မံ သဂ္ဂသမ္ပတ္တိံ ဒေတိ, တသ္မာ မဟပ္ဖလတရဉ္စ မဟာနိသံသတရဉ္စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တိဏ္ဏံ ပန ရတနာနံ ဇီဝိတပရိစ္စာဂဝသေန ယညောတိ ဝုစ္စတိ။

၃၅၂. ဣဒံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ – ''အတ္တနော ဇီဝိတံ နာမ ပရသ္သ ပရိစ္စဇိတုံ ဒုက္ကရံ, အတ္ထိ နု ခေါ ဣတောပိ အပ္ပဋ္ဌတရော ယညော''တိ တတော တံ ပုစ္ဆန္တော ပုန ''အတ္ထိ ပန, ဘော ဂေါတမာ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဟဏာတိပါတာ ဝေရမဏီတိအာဒီသု **ဝေရမဏီ** နာမ ဝိရတိ။ သာ တိဝိဓာ ဟောတိ – သမ္ပတ္တဝိရတိ, သမာဒါနဝိရတိ သေတုဃာတဝိရတီတိ။ တတ္ထ ယော သိက္ခာပဒါနိ အဂဟေတွာပိ ကေဝလံ အတ္တနော ဇာတိဂေါတ္တကုလာပဒေသာဒီနိ အနုဿရိတွာ – ''န မေ ဣဒံ ပတိရူပ''န္တိ ဟဏာတိပါတာဒီနိ န ကရောတိ, သမ္ပတ္တဝတ္ထုံ ပရိဟရတိ။ တတော အာရကာ ဝိရမတိ။ တဿ သာ ဝိရတိ သမ္ပတ္တဝိရတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

''အဇ္ဇတဂ္ဂေ ဇီဝိတဟေတုပိ ဟဏံ န ဟနာမီ''တိ တ ''ဟဏာတိပါတာ ဝိရမာမီ''တိ တ ''ဝေရမဏိံ သမာဒိယာ မီ''တိ တ ဧဝံ သိက္ခာပဒါနိ ဂဏှန္တဿ ပန ဝိရတိ သမာဒါနဝိရတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အရိယသာဝကာနံ ပန မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ ဝိရတိ သေတုဃာတဝိရတိ နာမ။ တတ္ထ ပုရိမာ ဒွေ ဝိရတိယော ယံ တေ ရောပနာဒိဝသေန ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗံ ဇီဝိတိန္ဒြိယာဒိဝတ္ထုံ, တံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တန္တိ။ ပစ္ဆိမာ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာဝ။ တွေ စ ယော ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ ဧကတော ဂဏှာတိ, တဿ ဧကာယ ဘိန္နေ သဗ္ဗာနိ ဘိန္နာနိ ဟောန္တိ။ ယော ဧကေကံ ဂဏှာတိ, သော ယံ ဝီတိက္ကမတိ, တဒေဝ ဘိဇ္ဇတိ။ သေတုဃာတဝိရတိယာ ပန ဘေဒေါ နာမ နတ္ထိ, ဘဝန္တရေပိ ဟိ အရိယသာဝကော ဇီဝိတဟေတုပိ နေဝ ဟဏံ ဟနတိ န သုရံ ပိဝတိ။ သစေပိဿ သုရဉ္စ ခီရဉ္စ မိဿေတွာ မုခေ ပက္ခိပန္တိ, ခီရမေဝ ပဝိသတိ, န သုရာ။ ယထာ ကိံ? ကောဉ္စသကုဏာနံ ခီရမိဿကေ ဥဒကေ ခီရမေဝ ပဝိသတိ? န ဥဒကံ။ ဣဒံ ယောနိသိဒ္ဓန္တိ စေ, ဣဒံ ဓမ္မတာသိဒ္ဓန္တိ စ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယသ္မာ ပန သရဏဂမနေ ဒိဋ္ဌိဥဇုကကရဏံ နာမ ဘာရိယံ။ သိက္ခာပဒသမာဒါနေ ပန ဝိရတိမတ္တကမေဝ။ တသ္မာ ဧတံ ယထာ တ တထာ တ ဂဏှန္တဿာပိ သာဓုကံ ဂ ဏှန္တဿာပိ အပ္ပဋ္ဌတရဉ္စ အပ္ပသမာရမ္ဘတရဉ္စ။ ပဉ္စသီလသဒိသဿ ပန အနဿ အဘာဝတော တွေ မဟ ပ္ဖလတာ မဟာနိသံသတာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

''ပဉ္စိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အနာနိ မဟာအနာနိ အဂ္ဂညာနိ ရတ္တညာနိ ဝံသညာနိ ပေါရာဏာနိ အသံကိဏ္ဏာ နိ အသံကိဏ္ဏပုဗ္ဗာနိ န သင်္ကိယန္တိ န သင်္ကိယိဿန္တိ အပ္ပဋိကုဋ္ဌာနိ သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူဟိ။ ကတမာနိ ပဉ္စ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဟဏာတိပါတံ ပဟာယ ဟဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဟဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အပရိမာဏာနံ သတ္တာနံ အဘယံ ဒေတိ, အဝေရံ ဒေ တိ အဗျာပဇ္ဈံ ဒေတိ။ အပရိမာဏာနံ သတ္တာနံ အဘယံ ဒတွာ အဝေရံ ဒတွာ အဗျာပဇ္ဈံ ဒတွာ အပရိမာ ဏဿ အဘယဿ အဝေရဿ အဗျာပဇ္ဈဿ ဘာဂီ ဟောတိ။ ဣဒံ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမံ အနံ မဟာအနံ။ပေ။ ဝိညူဟီတိ။

ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယ။ပေ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရံ ပဟာယ။ပေ။ မုသာ ဝါဒံ ပဟာယ။ပေ။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနံ ပဟာယ။ပေ။ ဣမာနိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ အနာနိ မဟာအနာနိ အဂ္ဂညာနိ။ပေ။ ဝိညူဟီ''တိ (အ. နိ. ၈.၃၉)။

ဣဒဉ္စ ပန သီလပဉ္စကံ – ''အတ္တသိနေဟဉ္စ ဇီဝိတသိနေဟဉ္စ ပရိစ္စဇိတွာ ရက္ခိဿာမီ''တိ သမာဒိန္နတာယ ယ ညောတိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ပဉ္စသီလတော သရဏဂမနမေဝ ဇေဋ္ဌကံ, ဣဒံ ပန သရဏဂမနေယေဝ ပတိဋ္ဌာယ ရ က္ခိတသီလဝသေန မဟပ္ဖလန္တိ ဝုတ္တံ။

၃၅၃. ဣဒမ္ပိ သုတွာ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ – ''ပဉ္စသီလံ နာမ ရက္ခိတုံ ဂရုကံ, အတ္ထိ နု ခေါ အညံ ကိဉ္စိ ဤဒိ သမေဝ ဟုတွာ ဣတော အပ္ပဋ္ဌတရဉ္စ မဟပ္ဖလတရဉ္စာ''တိ။ တတော တံ ပုစ္ဆန္တော ပုနပိ – ''အတ္ထိ ပန, ဘော

ဂေါတမာ”တိအာဒိမာဟ။ အထဿ ဘဂဝါ တိဝိဓသီလပရိပူရိယံ ဌိတဿ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ ယညာနံ အပ္ပဋ္ဌတရဉ္စ မဟပ္ဖလတရဉ္စ ဒဿေတုကာမော ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒတော ပဋ္ဌာယ ဒေသနံ အာရဘန္တော “ဣဓ ဗြာဟ္မဏာ”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယသ္မာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတော ပဌမံ ဈာနံ, ပဌမဇ္ဈာနာဒီသု ဌိတော ဒုတိယဇ္ဈာနာဒီနိ နိဗ္ဗတ္တေန္တော န ကိလမတိ, တသ္မာ တာနိ အပ္ပဋ္ဌာနိ အပ္ပသမာရမ္ဘာနိ။ ယသ္မာ ပနေတ္ထ ပဌမဇ္ဈာနံ ဧကံ ကပ္ပံ ဗြဟ္မလောကေ အာယုံ ဒေတိ။ ဒုတိယံ အဋ္ဌကပ္ပေ။ တတိယံ စတုသဋ္ဌိကပ္ပေ။ စတုတ္ထံ ပဉ္စကပ္ပသတာနိ။ တဒေဝ အာကာသာနဉ္စာယတနာဒိသမာပတ္တိဝသေန ဘာဝိတံ ဝီသတိ, စတ္တာလီသံ, သဋ္ဌိ, စတုရာသီတိ စ ကပ္ပသဟဿာနိ အာယုံ ဒေတိ; တသ္မာ မဟပ္ဖလတရဉ္စ မဟာနိသံသတရဉ္စ။ နီဝရဏာဒီနံ ပန ပစ္စနီကာနံ ဓမ္မာနံ ပရိစ္စတ္တတ္တာ တံ ယညန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိပဿနာဉာဏမ္ပိ ယသ္မာ စတုတ္ထဇ္ဈာနပရိယောသာနေသု ဂုဏေသု ပတိဋ္ဌာယ နိဗ္ဗတ္တေန္တော န ကိလမတိ, တသ္မာ အပ္ပဋ္ဌံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ; ဝိပဿနာသုခသဒိသဿ ပန သုခဿ အဘာဝတော မဟပ္ဖလံ။ ပစ္စနီကကိလေသပရိစ္စာဂတော ယညောတိ။ မနောမယိဒ္ဓိပိ ယသ္မာ ဝိပဿနာဉာဏေ ပတိဋ္ဌာယ နိဗ္ဗတ္တေန္တော န ကိလမတိ, တသ္မာ အပ္ပဋ္ဌာ အပ္ပသမာရမ္ဘာ; အတ္တနော သဒိသရူပနိမ္မာနသမတ္ထတာယ မဟပ္ဖလာ။ အတ္တနော ပစ္စနီကကိလေသပရိစ္စာဂတော ယညော။ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏာဒီနိပိ ယသ္မာ မနောမယဉာဏာဒီသု ပတိဋ္ဌာယ နိဗ္ဗတ္တေန္တော န ကိလမတိ, တသ္မာ အပ္ပဋ္ဌာနိ အပ္ပသမာရမ္ဘာနိ, အတ္တနော အတ္တနော ပစ္စနီကကိလေသပ္ပဟာနတော ယညော။ ဣဒ္ဓိဝိဓံ ပနေတ္ထ နာနာဝိဓဝိကုဗ္ဗနဒဿနသမတ္ထတာယ။ ဒိဗ္ဗသောတံ ဒေဝမနုဿာနံ သဒ္ဒသဝနသမတ္ထတာယ; စေတောပရိယဉာဏံ ပရေသံ သောဠသဝိဓစိတ္တဇာနနသမတ္ထတာယ; ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏံ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနသမနုဿရဏသမတ္ထတာယ; ဒိဗ္ဗစက္ခု ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတရူပဒဿနသမတ္ထတာယ; အာသဝက္ခယဉာဏံ အတိပဏီတလောကုတ္တရမဂ္ဂသုခနိပ္ဖာဒနသမတ္ထတာယ မဟပ္ဖလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယသ္မာ ပန အရဟတ္တတော ဝိသိဋ္ဌတရော အညော ယညော နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ အရဟတ္တနိကူဋေနေဝ ဒေသနံ သမာပေန္တော – “အယမ္ပိ ခေါ, ဗြာဟ္မဏာ”တိ အာဒိမာဟ။

ကူဋဒန္တဥပာသကတ္တပဋိဝေဒနာဝဏ္ဏနာ

၃၅၄-၃၅၈. ဧဝံ ဝုတ္တေ တိ ဧဝံ ဘဂဝတာ ဝုတ္တေ ဒေသနာယ ပသီဒိတွာ သရဏံ ဂန္တုကာမော ကူဋဒန္တော ဗြာဟ္မဏော – ‘ဧတံ အဘိက္ကန္တံ ဘော, ဂေါတမာ’တိအာဒိကံ ဝစနံ အဝေစ။ **ဥပဝါယတူ**တိ ဥပဂန္တွာ သရီရဒရထံ နိဗ္ဗာပေန္တော တနုသီတလော ဝါတော ဝါယတူတိ။ ဣဒဉ္စ ပန ဝတွာ ဗြာဟ္မဏော ပုရိသံ ပေသေသိ – “ဂစ္ဆ, တာတ, ယညဝါဋံ ပဝိသိတွာ သဗ္ဗေ တေ ပါဏယော ဗန္ဓနာ မောစေဟီ”တိ။ သော “သာဓူ”တိ ပဋိဿုဏိတွာ တထာ ကတွာ အာဂန္တွာ “မုတ္တာ ဘော, တေ ပါဏယော”တိ အာရောစေသိ။ ယာဝ ဗြာဟ္မဏော တံ ပဝတ္တိံ န သုဏိ, န တာဝ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ကသ္မာ? “ဗြာဟ္မဏဿ စိတ္တေ အာကုလဘာဝေါ အတ္ထီ”တိ။ သုတွာ ပနဿ “ဗဟူ ဝတ မေ ပါဏာ မောစိတာ”တိ စိတ္တာစာရော ဝိပ္ပသီဒတိ။ ဘဂဝါ တဿ ဝိပ္ပသန္နမနတံ ဉတွာ ဓမ္မဒေသနံ အာရဘိ။ တံ သန္ဓာယ – “အထ ခေါ ဘဂဝါ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပုန ‘ကလ္လစိတ္တ’န္တိအာဒိ အာနုပုဗ္ဗိကထာနုဘာဝေန ဝိက္ခမ္ဘိတနီဝရဏတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

ကူဋဒန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. မဟာလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

ဗြာဟ္မဏဒူတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၃၅၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဝေသာလိယန္တိ မဟာလိသုတ္တံ။ တတ္ရာယံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။ **ဝေသာလိယန္တိ** ပုနပ္ပုနံ ဝိသာလဘာဝူပဂမနတော ဝေသာလီတိ လဒ္ဓနာမကေ နဂရေ။ **မဟာဝနေတိ** ဗဟိနဂရေ ဟိမဝန္တေန သဒ္ဓိံ ဧကာဗဒ္ဓံ ဟုတွာ ဌိတံ သယံဇာတဝနံ အတ္ထိ, ယံ မဟန္တဘာဝေနေဝ မဟာဝနန္တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ မဟာဝနေ။ **ကူဋာဂါရသာလာယန္တိ** တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ သင်္ဃာရာမံ ပတိဋ္ဌပေသုံ။ တတ္ထ ကဏ္ဏိကံ ယောဇေတွာ ထမ္ဘာနံ ဥပရိ ကူဋာဂါရသာလာသင်္ခေပေန ဒေဝဝိမာနသဒိသံ ပါသာဒံ အကံသု, တံ ဥပါဒါယ သကလောပိ သင်္ဃာရာမော “ကူဋာဂါရသာလာ”တိ ပညာယိတ္ထ။ ဘဂဝါ တံ ဝေသာလိံ ဥပနိဿာယ တသ္မိံ သင်္ဃာရာမေ ဝိဟရတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယ”န္တိ။ **ကောသလကာတိ** ကောသလရဋ္ဌဝါသိနော။ **မာဂဓကာတိ** မဂဓရဋ္ဌဝါသိနော။ **ကရဏီယေနာတိ** အဝဿံ ကတ္တဗ္ဗကမ္မေန။ ယဉှိ အကာတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, တံ ကိစ္စန္တိ ဝုစ္စတိ, ယံ အဝဿံ ကာတဗ္ဗမေဝ, တံ ကရဏီယံ နာမ။

၃၆၀. ပဋိသလ္လီနော ဘဂဝါတိ နာနာရမ္မဏစာရတော ပဋိက္ကမ္မ သလ္လီနော နိလီနော, ဧကီဘာဝံ ဥပဂမ္မ ဧကတ္တာရမ္မဏေ ဈာနရတိံ အနုဘဝတီတိ အတ္ထော။ **တတ္ထေဝါတိ** တသ္မိံယေဝ ဝိဟာရေ။ **ဧကမန္တန္တိ** တသ္မာ ဌာနာ အပက္ကမ္မ တာသု တာသု ရုက္ခစ္ဆာယာသု နိသီဒိံသု။

ဩဋ္ဌဒ္ဓလိစ္ဆဝိဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၃၆၁. ဩဋ္ဌဒ္ဓောတိ အဒ္ဓေါဋ္ဌတာယ ဧဝံလဒ္ဓနာမော။ **မဟတိယာ လိစ္ဆဝိပရိသာယာတိ** ပုရေဘတ္တံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အန္နံ ဒတွာ ဘဂဝတော သန္တိကေ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဂန္ဓမာလာဒီနိ ဂါဟာပေတွာ ဥဂ္ဃေါသနာယ မဟတိံ လိစ္ဆဝိရာဇပရိသံ သန္နိပါတာပေတွာ တာယ နီလပီတာဒိဝဏ္ဏဝတ္ထာဘရဏဝိလေပနပဋိမဏ္ဍိတာယ တာဝတိံသပရိသသပ္ပဋိဘာဂါယ မဟတိယာ လိစ္ဆဝိပရိသာယ သဒ္ဓိံ ဥပသင်္ကမိ။ **အကာလော ခေါ မဟာလီတိ** တဿ ဩဋ္ဌဒ္ဓဿ မဟာလီတိ မူလနာမံ, တေန မူလနာမမတ္တေန နံ ထေရော မဟာလီတိ အာလပတိ။ **ဧကမန္တံ နိသီဒီတိ** ပတိရူပါသု ရုက္ခစ္ဆာယာသု တာယ လိစ္ဆဝိပရိသာယ သဒ္ဓိံ ရတနတ္တယဿ ဝဏ္ဏံ ကထယန္တော နိသီဒိ။

၃၆၂. သီဟော သမဏုဒ္ဒေသောတိ အာယသ္မတော နာဂိတဿ ဘာဂိနေယျော သတ္တဝဿကာလေ ပဗ္ဗဇိတွာ သာသနေ ယုတ္တပယုတ္တော “သီဟော”တိ ဧဝံနာမကော သာမဏေရော, သော ကိရ တံ မဟာပရိသံ ဒိသွာ – “အယံ ပရိသာ မဟတီ, သကလံ ဝိဟာရံ ပူရေတွာ နိသိန္နာ, အဒ္ဓါ ဘဂဝါ အဇ္ဇ ဣမိဿာ ပရိသာယ မဟန္တေန ဥဿာဟေန ဓမ္မံ ဒေသေဿတိ, ယံနူနာဟံ ဥပဇ္ဈာယဿာစိက္ခိတွာ ဘဂဝတော မဟာပရိသာယ သန္နိပတိတဘာဝံ အာရောစာပေယျ”န္တိ စိန္တေတွာ ယေနာယသ္မာ နာဂိတော တေနုပသင်္ကမိ။ **ဘန္တေ ကဿပါတိ** ထေရံ ဂေါတ္တေန အာလပတိ။ **ဧသာ ဇနတာတိ** ဧသော ဇနသမူဟော။

တွဉ္ဉေဝ ဘဂဝတော အာရောစေဟီတိ သီဟော ကိရ ဘဂဝတော ဝိဿာသိကော, အယဉှိ ထေရော ထူလသရီရော, တေနဿ သရီရဂရုတာယ ဥဋ္ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု အာလသိယဘာဝေါ ဤသကံ အပ္ပဟီနော ဝိယ ဟောတိ။ အထာယံ သာမဏေရော ဘဂဝတော ကာလေန ကာလံ ဝတ္တံ ကရောတိ။ တေန နံ ထေရော “တွမ္ပိ ဒသဗလဿ ဝိဿာသိကော”တိ ဝတွာ ဂစ္ဆ တွဉ္ဉေဝါရောစေဟီတိ အာဟ။ **ဝိဟာရပစ္ဆာယာယန္တိ** ဝိဟာရဆာယာယံ, ကူဋာဂါရမဟာဂေဟစ္ဆာယာယ ဖရိတောကာသေတိ အတ္ထော။ သာ ကိရ ကူဋာဂါရသာလာ ဒက္ခိဏုတ္တရတော ဒီဃာ ပါစီနမုခါ, တေနဿာ ပုရတော မဟတီ ဆာယာ ပတ္ထဋာ ဟောတိ, သီဟော တတ္ထ ဘဂဝတော အာသနံ ပညပေသိ။

၃၆၃. အထ ခေါ ဘဂဝါ ဒွါရန္တရေဟိ စေဝ ဝါတပါနန္တရေဟိ စ နိက္ခမိတွာ ဝိဓာဝန္တာဟိ ဝိပ္ဖုရန္တီဟိ ဆဗ္ဗဏ္ဏာဟိ ဗုဒ္ဓရသ္မီဟိ သံသူစိတနိက္ခမနော ဝလာဟကန္တရတော ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ ကူဋာဂါရသာလတော နိက္ခမိတွာ ပ

ညတ္တာဝရဟုဒ္ဒါသနေ နိသီဒိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''အထ ခေါ ဘဂဝါ ဝိဟာရာ နိက္ခမ္မ ဝိဟာရပစ္ဆာယာယ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒီ''တိ။

၃၆၄-၃၆၅. ပုရိမာနိ , ဘန္တေ, ဒိဝသာနိ ပုရိမတရာနီ တိ တွေ ဟိယျော ဒိဝသံ ပုရိမံ နာမ, တတော ပရံ ပုရိမတရံ။ တတော ပဋ္ဌာယ ပန သဗ္ဗာနိ ပုရိမာနိ စေဝ ပုရိမတရာနိ စ ဟောန္တိ။ **ယဒဂ္ဂေ** တိ မူလဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ယံ ဒိဝသံ အဂ္ဂံ ပရကောဋိံ ကတွာ ဝိဟရာမီတိ အတ္ထော, ယာဝ ဝိဟာသိန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဥာအနိ တဿ ပရိမာဏံ ဒဿေန္တော ''နစိရံ တီဏိ ဝဿာနိ''တိ အာဟ။ အထ ဝါ **ယဒဂ္ဂေ** တိ ယံ ဒိဝသံ အဂ္ဂံ ကတွာ နစိရံ တီဏိ ဝဿာနိ ဝိဟရာမီတိပိ အတ္ထော ။ ယံ ဒိဝသံ အာဒိံ ကတွာ နစိရံ ဝိဟာသိံ တီဏိယေဝ ဝဿာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယံ ကိရ ဘဂဝတော ပတ္တစီဝရံ ဂဏှန္တော တီဏိ သံဝစ္ဆရာနိ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌာသိ, တံ သန္ဓာယ ဧဝံ ဝဒတိ။ **ပိယရူပါနီ**တိ ပိယဇာတိကာနိ သာတဇာတိကာနိ။ **ကာမူပသံဟိတာနီ**တိ ကာမဿာဒယုတ္တာနိ။ **ရဇနီယာနီ**တိ ရာဂဇနကာနိ။ **နော စ ခေါ ဒိဗ္ဗာနိ သဒ္ဒါနီ**တိ ကသ္မာ သုနက္ခတ္တော တာနိ န သုဏာတိ? သော ကိရ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုပရိကမ္မံ ယာစိ, တဿ ဘဂဝါ အာစိက္ခိ, သော ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပန္နော ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဒေဝတာနံ ရူပါနိ ဒိသွာ စိန္တေသိ ''ဣမသ္မိံ သရီရသဏ္ဌာနေ သဒ္ဒေန မဓုရေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ကထံ နု ခေါ နံ သုဏေယျ''န္တိ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဒိဗ္ဗသောတပရိကမ္မံ ပုစ္ဆိ။ အယဉ္စ အတီတေ ဧကံ သီလဝန္တံ ဘိက္ခုံ ကဏ္ဏသက္ခလိယံ ပဟရိတွာ ဗဓိရမကာသိ။ တသ္မာ ပရိကမ္မံ ကရောန္တောပိ အဘဗ္ဗော ဒိဗ္ဗသောတာဓိဂမာယ။ တေနဿ န ဘဂဝါ ပရိကမ္မံ ကထေသိ။ သော တာဝတာ ဘဂဝတိ အာဃာတံ ဗန္ဓိတွာ စိန္တေသိ – ''အဒ္ဓါ သမဏဿ ဧဝမဿ ဧဝံ ဟောတိ – 'အဟမ္ပိ ခတ္တိယော အယမ္ပိ ခတ္တိယော, သစဿ ဉာဏံ ဝဍ္ဎိဿတိ, အယမ္ပိ သဗ္ဗညူ ဘဝိဿတီ'တိ ဥဿူယာယ မယှံ န ကထေသီ''တိ။ သော အနုက္ကမေန ဂိဟိဘာဝံ ပတွာ တမတ္ထံ မဟာလိလိစ္ဆဝိနော ကထေန္တော ဧဝမာဟ။

၃၆၆-၃၇၁. ဧကံသဘာဝိတောတိ ဧကံသာယ ဧကကောဋ္ဌာသာယ ဘာဝိတော, ဒိဗ္ဗာနံ ဝါ ရူပါနံ ဒဿနတ္ထာယ ဒိဗ္ဗာနံ ဝါ သဒ္ဒါနံ သဝနတ္ထာယ ဘာဝိတောတိ အတ္ထော။ **တိရိယ**န္တိ အနုဒိသာယ။ **ဥဘယံသဘာဝိတော**တိ ဥဘယံသာယ ဥဘယကောဋ္ဌာသာယ ဘာဝိတောတိ အတ္ထော။ **အယံ ခေါ မဟာလိ ဟေတူ**တိ အယံ ဒိဗ္ဗာနံယေဝ ရူပါနံ ဒဿနာယ ဧကံသဘာဝိတော သမာဓိ ဟေတု။ ဣမမတ္ထံ သုတွာ သော လိစ္ဆဝီ စိန္တေသိ – ''ဣဒံ ဒိဗ္ဗသောတေန သဒ္ဒသုဏနံ ဣမသ္မိံ သာသနေ ဥတ္တမတ္ထဘူတံ မညေ ဣမဿ နူန အတ္ထာယ ဧတေ ဘိက္ခူ ပညာသမ္ပိ သဋ္ဌိပိ ဝဿာနိ အပဏ္ဏကံ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ယံနူနာဟံ ဒသဗလံ ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆေယျ''န္တိ။

၃၇၂. တတော တမတ္ထံ ပုစ္ဆန္တော ''ဧတာသံ နူန, ဘန္တေ''တိအာဒိမာဟ။ **သမာဓိဘာဝနာန**န္တိ ဧတ္ထ သမာဓိယေဝ သမာဓိဘာဝနာ, ဥဘယံသဘာဝိတာနံ သမာဓီနန္တိ အတ္ထော။ အထ ယသ္မာ သာသနတော ဗာဟိရာ ဧတာ သမာဓိဘာဝနာ, န အဇ္ဈတ္တိကာ။ တသ္မာ တာ ပဋိက္ခိပိတွာ ယဒတ္ထံ ဘိက္ခူ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, တံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ ''န ခေါ မဟာလီ''တိအာဒိမာဟ။

စတုအရိယဖလဝဏ္ဏနာ

၃၇၃. တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနန္တိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအာဒီနံ တိဏ္ဏံ ဗန္ဓနာနံ။ တာနိ ဟိ ဝဋ္ဋဒုက္ခမယေ ရထေ သတ္တေ သံယောဇေန္တိ, တသ္မာ သံယောဇနာနီတိ ဝုစ္စန္တိ။ **သောတာပန္နော ဟောတီ**တိ မဂ္ဂသောတံ အာပန္နော ဟောတိ။ **အဝိနိပါတဓမ္မော**တိ စတူသု အပါယေသု အပတနဓမ္မော။ **နိယတော**တိ ဓမ္မနိယာမေန နိယတော။ **သမ္ဗောဓိပရာယဏော** တိ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယသင်္ခာတာ သမ္ဗောဓိ ပရံ အယနံ အဿ, အနေန ဝါ ပတ္တဗ္ဗာတိ သမ္ဗောဓိပရာယဏော။

တနုတ္တာ တိ ပရိယုဋ္ဌာနမန္ဒတာယ စ ကအာစိ ကရဟာစိ ဥပ္ပတ္တိယာ စ တနုဘာဝါ။ **ဩရမ္ဘာဂိယာန**န္တိ ဟေဋ္ဌာဘာဂိယာနံ, ယေ ဟိ ဗန္ဓော ဥပရိ သုဒ္ဓါဝါသဘူမိယံ နိဗ္ဗတ္တိတုံ န သက္ကောတိ။ **ဩပပါတိကော**တိ သေသယောနိ ပဋိက္ခေပဝစနမေတံ။ **တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ** တိ တတ္ထိ ဥပရိဘဝေယေဝ ပရိနိဗ္ဗာနဓမ္မော။ **အနာဝတ္တိဓမ္မော** တိ တတော ဗြဟ္မလောကာ ပုန ပဋိသန္ဓိဝသေန အနာဝတ္တနဓမ္မော။ **စေတောဝိမုတ္တိ**န္တိ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိံ, သဗ္ဗကိလေသဗန္ဓနဝိမုတ္တဿ အရဟတ္တဖလစိတ္တဿေတံ အဓိဝစနံ။ **ပညာဝိမုတ္တိ**န္တိ ဧတ္ထာပိ သဗ္ဗကိလေသဗန္ဓနဝိမုတ္တာ အရဟတ္တဖလပညာဝ ပညာဝိမုတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ** တိ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ။ **သယ**န္တိ သာမံ။ **အဘိ**

ညာတိ အဘိဇာနိတွာ။ **သစ္ဆိကတွာ** တိ ပစ္စက္ခံ ကတွာ။ အထ ဝါ **အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ** တိ အဘိညာယ အဘိဝိသိဋ္ဌေန ဉာဏေန သစ္ဆိကရိတွာတိပိ အတ္ထော။ **ဥပသမ္ပဇ္ဇ** တိ ပတွာ ပဋိလဘိတွာ။ ဣဒံ သုတွာ လိစ္ဆဝိရာဇာ စိန္တေသိ – "အယံ ပန ဓမ္မော န သကုဏေန ဝိယ ဥပ္ပတိတွာ, နာပိ ဂောဓာယ ဝိယ ဥရေန ဂန္တွာ သက္ကာ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ, အဒ္ဓာ ပန ဣမံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တဿ ပုဗ္ဗဘာဂပ္ပဋိပဒါယ ဘဝိတဗ္ဗံ, ပုစ္ဆာမိ တာဝ န"န္တိ။

အရိယအဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၂၇၄-၂၇၅. တတော ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆန္တော "အတ္ထိ ပန ဘန္တေ"တိအာဒိမာဟ။ **အဋ္ဌင်္ဂိကော** တိ ပဉ္စင်္ဂိကံ တုရိယံ ဝိယ အဋ္ဌင်္ဂိကော ဂါမော ဝိယ စ အဋ္ဌင်္ဂမတ္တောယေဝ ဟုတွာ အဋ္ဌင်္ဂိကော, န အင်္ဂတော အညော မဂ္ဂေါ နာမ အတ္ထိ။ တေနေဝါဟ – **"သေယျထိဒံ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာသမာဓီ"** တိ။ တတ္ထ သမ္မာဒဿနလက္ခဏာ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ**။ သမ္မာ အဘိနိရောပနလက္ခဏော **သမ္မာသင်္ကပ္ပော**။ သမ္မာ ပရိဂ္ဂဟဏလက္ခဏာ **သမ္မာဝါစာ**။ သမ္မာ သမုဋ္ဌာပနလက္ခဏော **သမ္မာကမ္မန္တော**။ သမ္မာ ဝေါဒါပနလက္ခဏော **သမ္မာအာဇီဝေါ**။ သမ္မာ ပဂ္ဂဟလက္ခဏော **သမ္မာဝါယာမော**။ သမ္မာ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏာ **သမ္မာသတိ**။ သမ္မာ သမာဓာနလက္ခဏော **သမ္မာသမာဓိ**။ ဧတေသု ဧကေကဿ တီဏိ တီဏိ ကိစ္စာနိ ဟောန္တိ။ သေယျထိဒံ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ တာဝ အညေဟိပိ အတ္တနော ပစ္စနီကကိလေသေဟိ သဒ္ဓိံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ပဇဟတိ, နိရောဓံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ စ ပဿတိ တပ္ပဋိစ္ဆာဒကမောဟဝိဓမနဝသေန အသမ္မောဟတော။ သမ္မာသင်္ကပ္ပာဒယောပိ တထေဝ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပာဒီနိ ပဇဟန္တိ, နိရောဓဉ္စ အာရမ္မဏံ ကရောန္တိ, ဝိသေသတော ပနေတ္ထ သမ္မာသင်္ကပ္ပော သဟဇာတဓမ္မေ အဘိနိရောပေတိ။ သမ္မာဝါစာ သမ္မာ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ သမ္မာကမ္မန္တော သမ္မာ သမုဋ္ဌာပေတိ။ သမ္မာအာဇီဝေါ သမ္မာ ဝေါဒါပေတိ။ သမ္မာဝါယာမော သမ္မာ ပဂ္ဂဏှာတိ။ သမ္မာသတိ သမ္မာ ဥပဋ္ဌာပေတိ။ သမ္မာသမာဓိ သမ္မာ ပဒဟတိ။

အပိ စေသာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ နာမ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာက္ခဏာ နာနာရမ္မဏာ ဟောတိ, မဂ္ဂက္ခဏေ ဧကက္ခဏာ ဧကာရမ္မဏာ။ ကိစ္စတော ပန "ဒုက္ခေ ဉာဏ"န္တိအာဒီနိ စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပာဒယောပိ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာက္ခဏာ နာနာရမ္မဏာ ဟောန္တိ။ မဂ္ဂက္ခဏေ ဧကက္ခဏာ ဧကာရမ္မဏာ။ တေသု သမ္မာသင်္ကပ္ပော ကိစ္စတော "နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပော"တိအာဒီနိ တီဏိ နာမာနိ လဘတိ။ သမ္မာဝါစာဒယော တိဿော ဝိရတိယောပိ ဟောန္တိ, စေတနာဒယောပိ ဟောန္တိ, မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဝိရတိယေဝ။ သမ္မာဝါယာမော သမ္မာသတီတိ ဣဒမ္ပိ ဒွယံ ကိစ္စတော သမ္မပ္ပဓာနသတိပဋ္ဌာနဝသေန စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ။ သမ္မာသမာဓိ ပန ပုဗ္ဗဘာဂေပိ မဂ္ဂက္ခဏေပိ သမ္မာသမာဓိယေဝ။

ဣတိ ဣမေသု အဋ္ဌသု ဓမ္မေသု ဘဂဝတာ နိဗ္ဗာနာဓိဂမာယ ပဋိပန္နဿ ယောဂိနော ဗဟုကာရတ္တာ ပဌမံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဒေသိတာ။ အယဉှိ "ပညာပဇ္ဇောတော ပညာသတ္ထ"န္တိ (ဓ. သ. ၂၀) စ ဝုတ္တာ။ တသ္မာ ဧတာယ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝိပဿနာဉာဏသင်္ခါတာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ အဝိဇ္ဇန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွာ ကိလေသစောရေ ဃာတေန္တော ခေမေန ယောဂါဝစရော နိဗ္ဗာနံ ပါပုဏာတိ။ တေန ဝုတ္တံ – "နိဗ္ဗာနာဓိဂမာယ ပဋိပန္နဿ ယောဂိနော ဗဟုကာရတ္တာ ပဌမံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဒေသိတာ"တိ။

သမ္မာသင်္ကပ္ပော ပန တဿာ ဗဟုကာရော, တသ္မာ တဒနန္တရံ ဝုတ္တော။ ယထာ ဟိ ဟေရညိကော ဟတ္ထေန ပရိဝတ္တေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ စက္ခုနာ ကဟာပဏံ ဩလောကေန္တော – "အယံ ဆေကော, အယံ ကူဋော"တိ ဇာနာတိ။ ဧဝံ ယောဂါဝစရောပိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝိတက္ကေန ဝိတက္ကေတွာ ဝိပဿနာပညာယ ဩလောကယမာနော – "ဣမေ ဓမ္မာ ကာမာဝစရာ, ဣမေ ဓမ္မာ ရူပါဝစရာဒယော"တိ ပဇာနာတိ။ ယထာ ဝါ ပန ပုရိသေန ကောဋိယံ ဂဟေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ ဒိန္နံ မဟာရုက္ခံ တစ္ဆကော ဝါသိယာ တစ္ဆေတွာ ကမ္မေ ဥပနေတိ, ဧဝံ ဝိတက္ကေန ဝိတက္ကေတွာ ဝိတက္ကေတွာ ဒိန္နေ ဓမ္မေ ယောဂါဝစရော ပညာယ – "ဣမေ ကာမာဝစရာ, ဣမေ ရူပါဝစရာ"တိအာဒိနာ နယေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ကမ္မေ ဥပနေတိ ။ တေန ဝုတ္တံ – "သမ္မာသင်္ကပ္ပော ပန တဿာ ဗဟုကာရော, တသ္မာ တဒနန္တရံ ဝုတ္တော"တိ။ သွာယံ ယထာ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဧဝံ သမ္မာဝါစာယပိ ဥပကာရကော။ ယထာဟ – "ပုဗ္ဗေ ခော, ဝိသာခ, ဝိတက္ကေတွာ ဝိစာရေတွာ ပစ္ဆာ ဝါစံ ဘိန္ဒတီ"တိ, (မ. နိ. ၁.၄၆၃) တသ္မာ တဒနန္တရံ သမ္မာဝါစာ ဝုတ္တာ။

ယသ္မာ ပန – “ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကရိသ္သာမာ”တိ ပဌမံ ဝါစာယ သံဝိဒဟိတွာ လောကေ ကမ္မန္တေ ပယောဇေန္တိ; တသ္မာ ဝါစာ ကာယကမ္မသ္သ ဥပကာရိကာတိ သမ္မာဝါစာယ အနန္တရံ သမ္မာကမ္မန္တော ဝုတ္တော။ စတုဗ္ဗိဓံ ပန ဝစီဒုစ္စရိတံ, တိဝိဓဉ္စ ကာယဒုစ္စရိတံ ပဟာယ ဥဘယံ သုစရိတံ ပူရေန္တသ္သေဝ ယသ္မာ အာဇီဝဋ္ဌမကံ သီလံ ပူရေတိ, န ဣတရသ္သ, တသ္မာ တဒုဘယာနန္တရံ သမ္မာအာဇီဝေါ ဝုတ္တော။ ဧဝံ ဝိသုဒ္ဓါဇီဝေန ပန “ပရိသုဒ္ဓေါ မေ အာဇီဝေါ”တိ ဧတ္တာဝတာ စ ပရိတောသံ ကတွာ သုတ္တပမတ္တေန ဝိဟရိတုံ န ယုတ္တံ, အထ ခေါ “သဗ္ဗိရိယာပထေသု ဣဒံ ဝီရိယံ သမာရဘိတဗ္ဗ”န္တိ ဒသ္သေတုံ တဒနန္တရံ သမ္မာဝါယာမော ဝုတ္တော။ တတော “အာရဒ္ဓဝီရိယေနာပိ ကာယာဒီသု စတူသု ဝတ္ထူသု သတိ သူပဋ္ဌိတာ ကာတဗ္ဗာ”တိ ဒသ္သနတ္ထံ တဒနန္တရံ သမ္မာသတိ ဒေသိတာ။ ယသ္မာ ပန ဧဝံ သူပဋ္ဌိတာ သတိ သမာဓိသ္သုပကာရာနုပကာရာနံ ဓမ္မာနံ ဂတိယော သမန္နေသိတွာ ပဟောတိ ဧကတ္တာရမ္မဏေ စိတ္တံ သမာဓာတုံ, တသ္မာ သမ္မာသတိယာ အနန္တရံ သမ္မာသမာဓိ ဒေသိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဧတေသံ ဓမ္မာနံ သစ္ဆိကိရိယာယာ**တိ ဧတေသံ သောတာပတ္တိဖလာဒီနံ ပစ္စက္ခကိရိယတ္ထာယ။

ဒွေဝ ပဗ္ဗဇိတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၃၇၆-၃၇၇. **ဧကမိဒါဟ**န္တိ ဣဒံ ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ? အယံ ကိရ ရာဇာ – “ရူပံ အတ္တာ”တိ ဧဝံလဒ္ဓိကော, တေနသ္သ ဒေသနာယ စိတ္တံ နာဓိမုစ္စတိ။ အထ ဘဂဝါ တသ္သ လဒ္ဓိယာ အာဝိကရဏတ္ထံ ဧကံ ကာရဏံ အာဟရိတုံ ဣဒမာရဒ္ဓံ။ တတ္ရာယံ သင်္ခေပတ္ထော – “အဟံ ဧကံ သမယံ ဃောသိတာရာမေ ဝိဟရာမိ, တတ္ရ ဝသန္တံ မံ တေ ဒွေ ပဗ္ဗဇိတာ ဧဝံ ပုစ္ဆိံသု။ အထာဟံ တေသံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒံ ဒသ္သေတွာ တန္တိဓမ္မံ နာမ ကထေန္တော ဣဒမဝေါစံ – “အာဝုသော, သဒ္ဓါသမ္ပန္နော နာမ ကုလပုတ္တော ဧဝရူပသ္သ သတ္ထု သာသနေ ပဗ္ဗဇိတော, ဧဝံ တိဝိဓံ သီလံ ပူရေတွာ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနိ ပတွာ ဌိတော ‘တံ ဇီဝ’န္တိအာဒီနိ ဝဒေယျ, ယုတ္တံ နု ခေါ ဧတမသ္သာ”တိ? တတော တေဟိ “ယုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တေ “အဟံ ခေါ ပနေတံ, အာဝုသော, ဧဝံ ဇာနာမိ, ဧဝံ ပသ္သာမိ, အထ စ ပနာဟံ န ဝဒါမီ”တိ တံ တဒံ ပဋိက္ခိပိတွာ ဥတ္တရိ ခီဏာသဝံ ဒသ္သေတွာ “ဣမသ္သ ဧဝံ ဝတ္တုံ န ယုတ္တ”န္တိ အဝေါစံ။ တေ မမ ဝစနံ သုတွာ အတ္တမနာ အဟေသုန္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ သောပိ အတ္တမနော အဟောသိ ။ တေနာဟ – “ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော ဩဋ္ဌဒ္ဓေါ လိစ္ဆဝီ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီ”တိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

မဟာလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဇာလိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

ဒွေ ပဗ္ဗဇိတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၃၇၈. ဧဝံ မေ သုတံ။ပေ။ ကောသမ္ဗိယန္တိ ဇာလိယသုတ္တံ။ တတ္ထာယံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။ **ဃောသိတာရာမေ**တိ ဃောသိတေန သေဋ္ဌိနာ ကတေ အာရာမေ။ ပုဗ္ဗေ ကိရ အလ္လကပ္ပရဋ္ဌံ နာမ အဟောသိ။ တတော ကောတူဟလိကော နာမ ဒလိဒ္ဒော ဆာတကဘယေန သပုတ္တဒါရော အဝန္တိရဋ္ဌံ ဂစ္ဆန္တော ပုတ္တံ ဝဟိတုံ အသက္ကောန္တော ဆဍ္ဍေတွာ အဂမာသိ, မာတာ နိဝတ္တိတွာ တံ ဂဟေတွာ ဂတာ, တေ ဧကံ ဂေါပါလကဂါမံ ပဝိသိံသု။ ဂေါပါလကေန စ တဒါ ဗဟုပါယာသော ပဋိယတ္တော ဟောတိ, တေ တတော ပါယာသံ လဘိတွာ ဘုဉ္ဇိံသု။ အထ သော ပုရိသော ဗလဝပါယာသံ ဘုတ္တော ဇီရာပေတုံ အသက္ကောန္တော ရတ္တိဘာဂေ ကာလံ ကတွာ တတ္ထေဝ သုနခိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ ကုက္ကုရော ဇာတော, သော ဂေါပါလကဿ ပိယော အဟောသိ။ ဂေါပါလကော စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဥပဋ္ဌဟတိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါပိ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ ကုက္ကုရဿ ဧကေကံ ပိဏ္ဍံ ဒေတိ, သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ သိနေဟံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဂေါပါလကေန သဒ္ဓိံ ပဏ္ဏသာလမ္ပိ ဂစ္ဆတိ။ ဂေါပါလကေ အသန္နိဟိတေ ဘတ္တဝေလာယံ သယမေဝ ဂန္တွာ ကာလာရောစနတ္ထံ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ ဘုက္ကတိ, အန္တရာမဂ္ဂေပိ စဏ္ဍမိဂေ ဒိသွာ ဘုက္ကိတွာ ပလာပေတိ။ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ မုဒုကေန စိတ္တေန ကာလံကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ ။ တတ္ရဿ ဃောသကဒေဝပုတ္တော တွေဝ နာမံ အဟောသိ။ သော ဒေဝလောကတော စဝိတွာ ကောသမ္ဗိယံ ဧကဿ ကုလဿ ဃရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တံ အပုတ္တကော သေဋ္ဌိ တဿ မာတာပိတူနံ ဓနံ ဒတွာ ပုတ္တံ ကတွာ အဂ္ဂဟေသိ။ အထ အတ္တနော ပုတ္တေ ဇာတေ သတ္တက္ခတ္တုံ ဃာတာပေတုံ ဥပက္ကမိ။ သော ပုညဝန္တတာယ သတ္တသုပိ ဌာနေသု မရဏံ အပ္ပတွာ အဝသာနေ ဧကာယ သေဋ္ဌိဓီတာယ ဝေယျတ္တိယေန လဒ္ဓဇီဝိတော အပရဘာဂေ ပိတုအစ္စယေန သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ပတွာ ဃောသကသေဋ္ဌိ နာမ ဇာတော။ အညေပိ ကောသမ္ဗိယံ ကုက္ကုဋသေဋ္ဌိ , ပါဝါရိယသေဋ္ဌီတိ ဒွေ သေဋ္ဌိနော အတ္ထိ, ဣမိနာ သဒ္ဓိံ တယော အဟေသုံ။

တေန စ သမယေန ဟိမဝန္တတော ပဉ္စသတတာပသာ သရီရသန္တပ္ပနတ္ထံ အန္တရန္တရာ ကောသမ္ဗိံ အာဂစ္ဆန္တိ , တေသံ ဧတေ တယော သေဋ္ဌီ အတ္တနော အတ္တနော ဥယျာနေသု ပဏ္ဏကုဋိယော ကတွာ ဥပဋ္ဌာနံ ကရောန္တိ။ အထေကဒိဝသံ တေ တာပသာ ဟိမဝန္တတော အာဂစ္ဆန္တာ မဟာကန္တာရေ တသိတာ ကိလန္တာ ဧကံ မဟန္တံ ဝဋရုက္ခံ ပတွာ တတ္ထ အဓိဝတ္ထာယ ဒေဝတာယ သန္တိကာ သင်္ဂဟံ ပစ္စာသီသန္တာ နိသီဒိံသု။ ဒေဝတာ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတံ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ တေသံ ပါနီယပါနကာဒီနိ ဒတွာ ကိလမထံ ပဋိဝိနောဒေသိ, ဧတေ ဒေဝတာယာနုဘာဝေန ဝိမှိတာ ပုစ္ဆိံသု – "ကိံ နု ခော, ဒေဝတေ, ကမ္မံ ကတွာ တယာ အယံ သမ္ပတ္တိ လဒ္ဓါ"တိ? ဒေဝတာ အာဟ – "လောကေ ဗုဒ္ဓေါ နာမ ဘဂဝါ ဥပ္ပန္နော, သော ဧတရဟိ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ, အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ တံ ဥပဋ္ဌဟတိ။ သော ဥပေါသထဒိဝသေသု အတ္တနော ဘတကာနံ ပကတိဘတ္တဝေတနမေဝ ဒတွာ ဥပေါသထံ ကာရာပေသိ။ အထာဟံ ဧကဒိဝသံ မဇ္ဈန္ဟိကေ ပါတရာသတ္ထာယ အာဂတော ကိဉ္စိ ဘတကကမ္မံ အကရောန္တံ ဒိသွာ – 'အဇ္ဇ မနုဿာ ကသ္မာ ကမ္မံ န ကရောန္တီ'တိ ပုစ္ဆိံ။ တဿ မေ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ အထာဟံ ဧတဒဝေါစံ – 'ဣဒါနိ ဥပဍ္ဎဒိဝသော ဂတော, သက္ကာ နု ခော ဥပဍ္ဎုပေါသထံ ကာတု'န္တိ။ တတော သေဋ္ဌိဿ ပဋိဝေဒေတွာ "သက္ကာ ကာတု"န္တိ အာဟ။ သွာဟံ ဥပဍ္ဎဒိဝသံ ဥပဍ္ဎုပေါသထံ သမာဒိယိတွာ တဒဟေဝ ကာလံ ကတွာ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ ပဋိလဘိ"န္တိ။

အထ တေ တာပသာ "ဗုဒ္ဓေါ ကိရ ဥပ္ပန္နော"တိ သဉ္ဇာတပီတိပါမောဇ္ဇာ တတောဝ သာဝတ္ထိံ ဂန္တုကာမာ ဟုတွာပိ – "ဗဟုကာရာ နော ဥပဋ္ဌာကသေဋ္ဌိနော တေသမ္ပိ ဣမမတ္ထံ အာရောစေဿာမာ"တိ ကောသမ္ဗိံ ဂန္တွာ သေဋ္ဌီဟိ ကတသက္ကာရဗဟုမာနာ "တဒဟေဝ မယံ ဂစ္ဆာမာ"တိ အာဟံသု။ "ကိံ, ဘန္တေ, တုရိတတ္ထ, နနု တုမှေဟိ ပုဗ္ဗေ စတ္တာရော ပဉ္စ မာသေ ဝသိတွာ ဂစ္ဆထာ"တိ စ ဝုတ္တေ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။ "တေန ဟိ, ဘန္တေ, သဟေဝ ဂစ္ဆာမာ"တိ စ ဝုတ္တေ "ဂစ္ဆာမ မယံ, တုမှေ သဏိကံ အာဂစ္ဆထာ"တိ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ တေပိ သေဋ္ဌိနော ပဉ္စသတပဉ္စသတသကဋပရိဝါရာ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ဒါနာဒီနိ ဒတွာ ကောသမ္ဗိံ အာဂမနတ္ထာယ ဘဂဝန္တံ ယာစိတွာ ပစ္စာဂမ္မ တယော ဝိဟာရေ ကာရေသုံ။ တေသု ကု

ကုက္ကုဋေန သေဋ္ဌိနာ ကတော ကုက္ကုဋာရာမော နာမ, ပါဝါရိယသေဋ္ဌိနာ ကတော ပါဝါရိကမ္ဗဝနံ နာမ, ဃောသိတသေဋ္ဌိနာ ကတော ဃောသိတာရာမော နာမ အဟောသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – “ကောသမ္ဗိယံ ဝိဟရတိ ဃောသိတာရာမေ”တိ။

မုတ္တိယော တိ ဣဒံ တဿ နာမံ။ **ဗာလိယော**တိ ဣဒမ္ပိ ဣတရဿ နာမမေဝ။ ယသ္မာ ပနဿ ဥပဇ္ဈာယော အာရုမယေန ပတ္တေန ပိဏ္ဍာယ စရတိ, တသ္မာ အရုပတ္တိကန္တေဝါသီတိ ဝုစ္စတိ။ **တေဒတေစု**န္တိ ဥပါရမ္ဘာဓိပ္ပာယေန တဒံ အာရောပေတုကာမာ ဟုတွာ တေဒတေစုံ။ ဣတိ ကိရ နေသံ အဟောသိ, သစေ သမဏော ဂေါတမော “တံ ဇီဝံ တံ သရီရ”န္တိ ဝက္ခတိ, အထဿ မယံ ဧတံ တဒံ အာရောပေဿာမ – “ဘော ဂေါတမ, တုမှာကံ လဒ္ဓိယာ ဣဓေဝ သတ္တော ဘိဇ္ဇတိ, တေန ဝေ တဒေါ ဥစ္ဆေဒတဒေါ ဟောတီ”တိ။ သစေ ပန “အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ”န္တိ ဝက္ခတိ, အထဿေတံ တဒံ အာရောပေဿာမ “တုမှာကံ တဒေ ရူပံ ဘိဇ္ဇတိ, န သတ္တော ဘိဇ္ဇတိ။ တေန ဝေ တဒေ သတ္တော သဿတော အာပဇ္ဇတီ”တိ။ အထ ဘဂဝါ “ဣမေ တဒအာရောပနတ္ထာယ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ, မမ သာသနေ ဣမေ ဒွေဝ အန္တေ အနုပဂမ္မ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ အတ္ထီတိ န ဇာနန္တိ, ဟန္ဒ နေသံ ပဉှံ အဝိဿဇ္ဇေတွာ တဿာယေဝ ပဋိပဒါယ အာဝိဘာဝတ္ထံ ဓမ္မံ ဒေသေမီ”တိ စိန္တေတွာ “တေန ဟာဝုသော”တိအာဒိမာဟ။

၃၇၉-၃၈၀. တတ္ထ **ကလ္လံ နု ခေါ တဿေတံ ဝစနာယာ** တိ တဿေတံ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတဿ တိဝိဓံ သီလံ ပရိပူရေတွာ ပဌမဇ္ဈာနံ ပတ္တဿ ယုတ္တံ နု ခေါ ဧတံ ဝတ္တုန္တိ အတ္ထော။ တံ သုတွာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ပုထုဇ္ဇနော နာမ ယသ္မာ နိဗ္ဗိစိကိစ္ဆော န ဟောတိ, တသ္မာ ကဒါစိ ဧဝံ ဝဒေယျာတိ မညမာနာ – “ကလ္လံ တဿေတံ ဝစနာယာ”တိ အာဟံသု။ **အထ စ ပနာဟံ န ဝဒါမီ**တိ အဟံ ဧတမေဝံ ဇာနာမိ, နော စ ဧဝံ ဝဒါမိ, အထ ခေါ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ ဘာဝေန္တဿ ပညာဗလေန ဥပ္ပန္နံ မဟဂ္ဂတစိတ္တမေတန္တိ သညံ ဌပေသိံ။ **န ကလ္လံ တဿေတ** န္တိ ဣဒံ တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ – “ယသ္မာ ခီဏာသဝေါ ဝိဂတသမ္မောဟော တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော, တသ္မာ န ယုတ္တံ တဿေတံ ဝတ္တု”န္တိ မညမာနာ ဝဒန္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

ဇာလိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. မဟာသီဟနာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

အစေလကဿပဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၃၈၁. ဧဝံ မေ သုတံ။ပေ။ ဥရုညာယံ ဝိဟရတီတိ မဟာသီဟနာဒသုတ္တံ။ တတြာယံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။ **ဥရုညာယ**န္တိ ဥရုညာတိ တဿ ရဋ္ဌဿပိ နဂရဿပိ ဧတဒေဝ နာမံ, ဘဂဝါ ဥရုညာနဂရံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ **ကဏ္ဏကတ္ထလေ မိဂဒါယေ**တိ တဿ နဂရဿ အဝိဒူရေ ကဏ္ဏကတ္ထလံ နာမ ဧကော ရမဏီယော ဘူမိဘာဂေါ အတ္ထိ။ သော မိဂါနံ အဘယတ္ထာယ ဒိန္နတ္တာ “မိဂဒါယော”တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ ကဏ္ဏကတ္ထလေ မိဂဒါယေ။ **အစေလော**တိ နဂ္ဂပရိဗ္ဗာဇကော။ **ကဿပေါ**တိ တဿ နာမံ။ **တပဿီ**န္တိ တပနိဿိတကံ။ **လူခါဇီဝိ**န္တိ အစေလကမုတ္တာစာရာဒိဝသေန လူခော အာဇီဝေါ အဿာတိ လူခါဇီဝီ, တံ လူခါဇီဝိံ။ **ဥပက္ကောသတီ**တိ ဥပဝဒတိ။ **ဥပဝဒတီ**တိ ဟီဠေတိ ဝမ္ဘေတိ။ **ဓမ္မဿ စ အနုဓမ္မံ ဗျာကရောန္တီ**တိ ဘောတာ ဂေါတမေန ဝုတ္တကာရဏဿ အနုကာရဏံ ကထေန္တိ။ **သဟဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒေါ**တိ ပရေဟိ ဝုတ္တကာရဏေန သကာရဏော ဟုတွာ တုမှာကံ ဝါဒေါ ဝါ အနုဝါဒေါ ဝါ ဝိညူဟိ ဂရဟိတဗ္ဗံ ကာရဏံ ကောစိ အပ္ပမတ္တကောပိ ကိံ န အာဂစ္ဆတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ, “ကိံ သဗ္ဗာကာရေနပိ တဝ ဝါဒေ ဂါရယှံ ကာရဏံ နတ္ထီ”တိ။ **အနဗ္ဘက္ခာတုကာမာ**တိ န အဘူတေန ဝတ္တုကာမာ။

၃၈၂. ကေစိ တပဿိံ လူခါဇီဝိန္တိအာဒီသု ဣဓေကစ္စော အစေလကပဗ္ဗဇ္ဇာဒိတပနိဿိတတ္တာ တပဿီ “လူခေန ဇီဝိတံ ကပ္ပေဿာမီ”တိ တိဏဂေါမယာဒိဘက္ခနာဒီဟိ နာနပ္ပကာရေဟိ အတ္တာနံ ကိလမေတိ, အပ္ပပုညတာယ စ သုခေန ဇီဝိတဝုတ္တိမေဝ န လဘတိ, သော တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပူရေတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ။

အပရော တာဒိသံ တပနိဿိတောပိ ပုညဝါ ဟောတိ, လဘတိ လာဘသက္ကာရံ။ သော “န အညော မယာ သဒိသော အတ္ထီ”တိ အတ္တာနံ ဥစ္စေ ဌာနေ သမ္ဘာဝေတွာ “ဘိယျောသောမတ္တာယ လာဘံ ဥပ္ပာဒေဿာမီ”တိ အနေသနဝသေန တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပူရေတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ဣမေ ဒွေ သန္ဓာယ ပဌမနယော ဝုတ္တော။

အပရော တပနိဿိတကော လူခါဇီဝီ အပ္ပပုညော ဟောတိ, န လဘတိ သုခေန ဇီဝိတဝုတ္တိံ။ သော “မယှံ ပုဗ္ဗေပိ အကတပုညတာယ သုခဇီဝိကာ နုပ္ပဇ္ဇတိ , ဟန္ဒ ဒါနိ ပုညာနိ ကရောမီ”တိ တီဏိ သုစရိတာနိ ပူရေတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတိ။

အပရော လူခါဇီဝီ ပုညဝါ ဟောတိ, လဘတိ သုခေန ဇီဝိတဝုတ္တိံ။ သော – “မယှံ ပုဗ္ဗေပိ ကတပုညတာယ သုခဇီဝိကာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ စိန္တေတွာ အနေသနံ ပဟာယ တီဏိ သုစရိတာနိ ပူရေတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ဣမေ ဒွေ သန္ဓာယ ဒုတိယနယော ဝုတ္တော။

ဧကော ပန တပဿီ အပ္ပဒုက္ခဝိဟာရီ ဟောတိ ဗာဟိရကာစာရယုတ္တော တာပသော ဝါ ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကော ဝါ, အပ္ပပုညတာယ စ မနာပေ ပစ္စယေ န လဘတိ။ သော အနေသနဝသေန တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပူရေတွာ အတ္တာနံ သုခေ ဌပေတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ။

အပရော ပုညဝါ ဟောတိ, သော – “န အညော မယာ သဒိသော အတ္ထီ”တိ မာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ အနေသနဝသေန လာဘသက္ကာရံ ဝါ ဥပ္ပာဒေန္တော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝသေန – “သုခါ ဣမိဿာ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ ဒဟရာယ မုဒုကာယ လောမသာယ သမ္ဖဿော”တိအာဒီနိ စိန္တေတွာ ကာမေသု ပါတဗျတံ ဝါ အာပဇ္ဇန္တော တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပူရေတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ဣမေ ဒွေ သန္ဓာယ တတိယနယော ဝုတ္တော။

အပရော ပန အပ္ပဒုက္ခဝိဟာရီ အပ္ပပုညော ဟောတိ, သော – “အဟံ ပုဗ္ဗေပိ အကတပုညတာယ သုခေန ဇီဝိကံ န လဘာမီ”တိ တီဏိ သုစရိတာနိ ပူရေတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတိ။

အပရော ပုညတ ဟောတိ, သော – ''ပုဗ္ဗေဟဟံ ကတပုညတာယ သုခံ လဘာမိ, ဣဒါနိ ပုညာနိ ကရိဿာမီ''တိ တီဏိ သုစရိတာနိ ပူရေတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ဣမေ ဒွေ သန္ဓာယ စတုတ္ထနယော ဝုတ္တော။ ဣဒံ တိတ္ထိယဝသေန အာဂတံ, သာသနေပိ ပန လဗ္ဘတိ။

ဧကစ္စော ဟိ ခုတဂ္ဂသမာအနဝသေန လူခာဇီဝီ ဟောတိ, အပ္ပပုညတာယ တ သကလမ္ပိ ကမံ ဝိစရိတွာ ဥဒရပူရံ န လဘတိ။ သော – ''ပစ္စယေ ဥပ္ပာဒေဿာမီ''တိ ဝေဇ္ဇကမ္မာဒိဝသေန တ အနေသနံ ကတွာ, အရဟတ္တံ တ ပဋ္ဌိဇာနိ တွာ, တီဏိ တ ကုဟနဝတ္ထူနိ ပဋိသေဝိတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ။

အပရော စ တာဒိသော၀ ပုညတ ဟောတိ။ သော တာယ ပုညသမ္ပတ္တိယာ မာနံ ဇနယိတွာ ဥပ္ပန္နံ လာဘံ ထာဝရံ ကတွာ တုကာမော အနေသန၀သေန တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပူရေတွာ နိရယေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

အပရော သမာဒိန္နဓုတင်္ဂော အပ္ပပုညော၀ ဟောတိ, န လဘတိ သုခေန ဇီဝိတဝုတ္တိံ။ သော – ''ပုဗ္ဗေဟဟံ အက တပုညတာယ ကိဉ္စိ န လဘာမိ, သစေ ဣဒါနိ အနေသနံ ကရိဿံ, အာယတိမ္ပိ ဒုလ္လဘသုခော ဘဝိဿာမီ''တိ တီဏိ သုစရိတာနိ ပူရေတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တုံ အသက္ကောန္တော သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတိ။

အပရော ပုညတ ဟောတိ, သော – ''ပုဗ္ဗေဟဟံ ကတပုညတာယ ဧတရဟိ သုခိတော, ဣဒါနိပိ ပုညံ ကရိဿ သာမီ''တိ အနေသနံ ပဟာယ တီဏိ သုစရိတာနိ ပူရေတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တုံ အသက္ကောန္တော သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တ တိ။

၃၈၃. **အာဂတိဥ္စာ** တိ – ''အသုကဌာနတော နာမ ဣမေ အာဂတာ''တိ ဧဝံ အာဂတိဥ္စ။ **ဂတိဥ္စာ** တိ ဣဒါနိ ဂန္တဗ္ဗဌာနဥ္စ။ **စုတိဥ္စာ** တိ တတော စဝနဥ္စ။ **ဥပပတ္တိဥ္စာ** တိ တတော စုတာနံ ပုန ဥပပတ္တိဥ္စ။ **ကိံ သဗ္ဗံ တပံ ဂရဟိဿ သာမီ**တိ – ''ကေန ကာရဏေန ဂရဟိဿာမိ, ဂရဟိတဗ္ဗမေဝ ဟိ မယံ ဂရဟာမ, ပသံသိတဗ္ဗံ ပသံသာမ, န ဘဏ္ဍိကံ ကရောန္တော မဟာရဇကော ဝိယ ဓောတဥ္စ အဓောတဥ္စ ဧကတော ကရောမာ''တိ ဒဿေတိ။ ဣဒါနိ တမတ္ထံ ပကာ သေန္တော – ''သန္တိ ကဿပ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ''တိအာဒိမာဟ။

၃၈၄. **ယံ တေ ဧကစ္စံ** န္တိ ပဥ္စဝိဓံ သီလံ, တဉှိ လောကေ န ကောစိ ''န သာဓူ''တိ ဝဒတိ။ ပုန **ယံ တေ ဧကစ္စံ** န္တိ ပဥ္စဝိဓံ ဝေရံ, တံ န ကောစိ ''သာဓူ''တိ ဝဒတိ။ ပုန **ယံ တေ ဧကစ္စံ** န္တိ ပဥ္စဒွာရေ အသံဝရံ, တေ ကိရ – ''စက္ခု နာမ န နိ ရုန္ဓိတဗ္ဗံ, စက္ခုနာ မနာပံ ရူပံ ဒဋ္ဌဗ္ဗ''န္တိ ဝဒန္တိ, သေ နယော သောတာဒီသု။ ပုန **ယံ တေ ဧကစ္စံ** န္တိ ပဥ္စဒွာရေ သံ ဝရံ။

ဧဝံ ပရေသံ တဒေန သဟ အတ္တနော တဒဿ သမာနာသမာနတံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အတ္တနော တဒေန သဟ ပရေ သံ တဒဿ သမာနာသမာနတံ ဒဿေန္တော ''ယံ မယ''န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထာပိ ပဥ္စသီလာဒိဝသေနေ၀ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သမနုယုဥ္စာပနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၈၅. **သမနုယုဥ္စန္တု** န္တိ သမနုယုဥ္စန္တု, ဧတ္ထ စ လဒ္ဓိံ ပုစ္ဆန္တော သမနုယုဥ္စတိ နာမ, ကာရဏံ ပုစ္ဆန္ တော သမနုကဟတိ နာမ, ဥဘယံ ပုစ္ဆန္တော သမနုဘာသတိ နာမ။ **သတ္ထာရာ တ သတ္ထာရ** န္တိ သတ္ထာရာ တ သဒ္ဓိံ သတ္ထာရံ ဥပသံဟရိတွာ – ''ကိံ တေ သတ္ထာ တေ ဓမ္မေ သဗ္ဗသော ပဟာယ ဝတ္တတိ, ဥဒာဟု သမဏော ဂေါတ မော''တိ။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေ၀ နယော။

ဣဒါနိ တမတ္ထံ ယောဇေတွာ ဒဿေန္တော – ''ယေ ဣမေသံ ဘဝတ''န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အကုသလာ အကုသလသင်္ခါတာ**တိ အကုသလာ စေဝ ''အကုသလာ''တိ စ သင်္ခါတာ ဉာတာ ကောဋ္ဌာသံ တ ကတွာ ဌပိတာတိ အ တ္ထော။ သေ နယော သဗ္ဗပဒေသု။ အပိ စေတ္ထ **သာဝဇ္ဇာ** တိ သဒေါသာ။ **န အလမရိယာ**တိ နိဒ္ဒေါသဋ္ဌေန အရိယာ ဘ ဝိတုံ နာလံ အသမတ္ထာ။

၃၈၆-၃၉၂. ယံ ဝိညူ သမနုယုဉ္ဇန္တာ တိ ယေန ဝိညူ အမှေ စ အညေ စ ပုစ္ဆန္တာ ဧဝံ ဝဒေယျုံ, တံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇ
တိ, အတ္ထိ တံ ကာရဏန္တိ အတ္ထော။ **ယံ ဝါ ပန ဘောန္တော ပရေ ဂဏာစရိယာ** တိ ပရေ ပန ဘောန္တော ဂဏာစရိ
ယာ ယံ ဝါ တံ ဝါ အပ္ပမတ္တကံ ပဟာယ ဝတ္တန္တီတိ အတ္ထော။ **အမှေဝ တတ္ထ ယေဘုယျေန ပသံသေယျုံ** န္တိ
ဣဒံ ဘဂဝါ သတ္ထာရာ သတ္ထာရံ သမနုယုဉ္ဇနေပိ အာဟ – သင်္ဃေန သံဃံ သမနုယုဉ္ဇနေပိ။ ကသ္မာ? သင်္ဃပသံ
သာယပိ သတ္ထုယေဝ ပသံသာသိဒ္ဓိတော။ ပသီဒမာနာပိ ဟိ ဗုဒ္ဓသမ္ပတ္တိယာ သင်္ဃေ, သင်္ဃသမ္ပတ္တိယာ စ ဗုဒ္ဓေ ပသီဒန္တိ,
တထာ ဟိ ဘဂဝတော သရီရသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ, ဓမ္မဒေသနံ ဝါ သုတွာ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော – ''လာဘာ ဝတ ဘော သာ
ဝကာနံ ယေ ဧဝရူပဿ သတ္ထု သန္တိကာဝစရာ''တိ, ဧဝံ ဗုဒ္ဓသမ္ပတ္တိယာ သင်္ဃေ ပသီဒန္တိ။ ဘိက္ခူနံ ပနာစာရဂောစရံ
အဘိက္ကမပဋိက္ကမာဒီနိ စ ဒိသွာ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော – ''သန္တိကာဝစရာနံ ဝတ ဘော သာဝကာနံ အယမ္ပိ ဥပသမ
ဂုဏော သတ္ထု ကီဝ ရူပေ ဘဝိဿတီ''တိ, ဧဝံ သင်္ဃသမ္ပတ္တိယာ ဗုဒ္ဓေ ပသီဒန္တိ။ ဣတိ ယာ သတ္ထုပသံသာ, သာ သ
င်္ဃဿ။ ယာ သင်္ဃဿ ပသံသာ, သာ သတ္ထူတိ သင်္ဃပသံသာယပိ သတ္ထုယေဝ ပသံသာသိဒ္ဓိတော ဘဂဝါ ဒွီသု
ပိ နယေသု – **''အမှေဝ တတ္ထ ယေဘုယျေန ပသံသေယျုံ''** န္တိ အာဟ။ **သမဏော ဂေါတမော ဣမေ ဓမ္မေ အန
ဝသေသံ ပဟာယ ဝတ္တတိ, ယံ ဝါ ပန ဘောန္တော ပရေ ဂဏာစရိယာ**တိအာဒီသုပိ ပနေတ္ထ အယမဓိပ္ပာယော – သမ္
ပတ္တသမာဒါနသေတုဃာတဝသေန ဟိ တိဿော ဝိရတိယော။ တာသု သမ္ပတ္တသမာဒါန ဝိရတိမတ္တမေဝ အညေသံ
ဟောတိ, သေတုဃာတဝိရတိ ပန သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နတ္ထိ။ ပဉ္စသု ပန တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒပဋိပဿဒ္ဓိနိဿရဏပ္
ပဟာနေသု အဋ္ဌသမာပတ္တိဝသေန စေဝ ဝိပဿနာမတ္တဝသေန စ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနမတ္တမေဝ အညေသံ ဟော
တိ။ ဣတရာနိ တီဏိ ပဟာနာနိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နတ္ထိ။ တထာ သီလသံဝရော, ခန္တိသံဝရော, ဉာဏသံဝရော, သတိသံဝရော,
ဝီရိယသံဝရောတိ ပဉ္စ သံဝရာ, တေသု ပဉ္စသီလမတ္တမေဝ အဓိဝါသနခန္တိမတ္တမေဝ စ အညေသံ ဟောတိ, သေသံ သဗ္ဗေန
သဗ္ဗံ နတ္ထိ။

ပဉ္စ ခော ပနိမေ ဥပေါသထင်္ဂေသာ, တေသု ပဉ္စသီလမတ္တမေဝ အညေသံ ဟောတိ။ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ သဗ္ဗေ
န သဗ္ဗံ နတ္ထိ။ ဣတိ အကုသလပ္ပဟာနေ စ ကုသလသမာဒါနေ စ, တီသု ဝိရတီသု, ပဉ္စသု ပဟာနေသု, ပဉ္စသု သံဝရေသု,
ပဉ္စသု ဥပေါသထင်္ဂေသု, – ''အဟမေဝ စ မယှဉ္စ သာဝကသင်္ဃော လောကေ ပညာယတိ, မယာ ဟိ သဒိသော သတ္ထာ
နာမ, မယှံ သာဝကသင်္ဃေန သဒိသော သင်္ဃော နာမ နတ္ထီ''တိ ဘဂဝါ သီဟနာဒံ နဒတိ။

အရိယအဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၃၉၃. ဧဝံ သီဟနာဒံ နဒိတွာ တဿ သီဟနာဒဿ အဝိပရီတဘာဝဒဿနတ္ထံ – ''အတ္ထိ, ကဿပ, မဂ္
ဂေါ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **မဂ္ဂေါ** တိ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ။ **ပဋိပဒါ**တိ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ။ **ကာလဝါဒီ**တိအာဒီနိ ဗြဟ္မ
ဇာလေ ဝဏ္ဏိတာနိ။ ဣဒါနိ တံ ဒုဝိဓံ မဂ္ဂဉ္စ ပဋိပဒဉ္စ ဂေါတော ကတွာ ဒဿေန္တော – ''အယမေဝ အရိယော''တိ
အာဒိမာဟ။ ဣဒံ ပန သုတွာ အစေလော စိန္တေသိ – ''သမဏော ဂေါတမော မယှံယေဝ မဂ္ဂေါ စ ပဋိပဒါ စ အတ္ထိ,
အညေသံ နတ္ထီတိ မညတိ, ဟန္ဒဿာဟံ အမှာကမ္ပိ မဂ္ဂံ ကထေမီ''တိ။ တတော အစေလကပဋိပဒံ ကထေသိ။ တေ
နာဟ – ''ဧဝံ ဝုတ္တေ အစေလော ကဿပော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ။ပေ။ ဥဒကောရောဟနာနုယောဂမနုယုတ္တော ဝိဟ
ရတီ''တိ။

တပေါပက္ကမကထာဝဏ္ဏနာ

၃၉၄. တတ္ထ **တပေါပက္ကမာ** တိ တပါရမ္ဘာ, တပကမ္မာနီတိ အတ္ထော။ **သာမညသင်္ခါတာ** တိ သမဏကမ္မသ
င်္ခါတာ။ **ဗြဟ္မညသင်္ခါတာ** တိ ဗြာဟ္မဏကမ္မသင်္ခါတာ။ **အစေလကော**တိ နိစ္စေလော, နဂ္ဂေါတိ အတ္ထော။ **မုတ္
တာစာရော**တိ ဝိသဋ္ဌာစာရော, ဥစ္စာရကမ္မာဒီသု လောကိယကုလပုတ္တာစာရေန ဝိရဟိတော ဌိတကောဝ ဥစ္စာရံ ကရော
တိ, ပဿာဝံ ကရောတိ, ခါဒတိ, ဘုဉ္ဇတိ စ။ **ဟတ္ထာပလေခနော** တိ ဟတ္ထေ ပိဏ္ဍမှိ ဌိတေ ဇိဝှာယ ဟတ္ထံ
အပလိခတိ, ဥစ္စာရံ ဝါ ကတွာ ဟတ္ထသ္မိံယေဝ ဒဏ္ဍကသညီ ဟုတွာ ဟတ္ထေန အပလိခတိ။ ''ဘိက္ခာဂဟဏတ္ထံ
ဧဟိ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တော န ဧတီတိ န **ဧဟိဘဒ္ဒန္တိကော။** ''တေန ဟိ တိဋ္ဌ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တောပိ န တိဋ္ဌတီတိ
နတိဋ္ဌဘဒ္ဒန္တိကော။ တဒုဘယမ္ပိ ကိရ သော – ''ဧတဿ ဝစနံ ကတံ ဘဝိဿတီ''တိ န ကရောတိ။ **အဘိဟဋ**န္တိ ပု
ရေတရံ ဂဟေတွာ အာဟဋံ ဘိက္ခံ, **ဥဒ္ဒိဿကတ**န္တိ ''ဣမံ တုမှေ ဥဒ္ဒိဿ ကတ''န္တိ ဧဝံ အာရောစိတံ ဘိက္ခံ။

န နိမန္တနန္တိ “အသုကံ နာမ ကုလံ ဝါ ဝီထိံ ဝါ ဂါမံ ဝါ ပဝိသေယျာထာ”တိ ဧဝံ နိမန္တိတဘိက္ခမ္ပိ န သာဒိယတိ, န ဂဏှာတိ။ **န ကုမ္ဘိမုခါ**တိ ကုမ္ဘိတော ဥဒ္ဓရိတွာ ဒိယျမာနံ ဘိက္ခံ န ဂဏှာတိ။ **န ကဠောပိမုခါ**တိ **ကဠောပီ**တိ ဥက္ခလိ ဝါ ပစ္ဆိ ဝါ, တတောပိ န ဂဏှာတိ။ ကသ္မာ? ကုမ္ဘိကဠောပိယော မံ နိဿာယ ကဋစ္ဆုနာ ပဟာရံ လဘန္တီတိ။ **န ဧဠကမန္တရ**န္တိ ဥမ္မာရံ အန္တရံ ကတွာ ဒိယျမာနံ န ဂဏှာတိ။ ကသ္မာ? “အယံ မံ နိဿာယ အန္တရကရဏံ လဘတီ”တိ။ ဒဏ္ဍမုသလေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဒွိန္နန္တိ ဒွိန္နံ ဘုဉ္ဇမာနာနံ ဧကသ္မိံ ဥဋ္ဌာယ ဒေန္တေ န ဂဏှာတိ။ ကသ္မာ? “ဧကဿ ကဗဠန္တရာယော ဟောတီ”တိ။ **န ဂဗ္ဘိနိယာ**တိအာဒီသု ပန “ဂဗ္ဘိနိယာ ကုစ္ဆိယံ ဒါရကော ကိလမတိ။ ပါယန္တိယာ ဒါရကဿ ခီရန္တရာယော ဟောတိ, ပုရိသန္တရဂတာယ ရတိအန္တရာယော ဟောတီ”တိ န ဂဏှာတိ။ **သံကိတ္တီသူ**တိ သံကိတ္တေတွာ ကတဘတ္တေသု, ဒုဗ္ဘိက္ခသမယေ ကိရ အစေလကသာဝကာ အစေလကာနံ အတ္ထာယ တတော တတော တဏ္ဍုလာဒီနိ သမာဒပေတွာ ဘတ္တံ ပစန္တိ။ ဥက္ကဋ္ဌော အစေလကော တတောပိ န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ။ **န ယတ္ထ သာ**တိ ယတ္ထ သုနခေါ “ပိဏ္ဍံ လဘိဿာမီ”တိ ဥပဋ္ဌိတော ဟောတိ, တတ္ထ တဿ အဒတွာ အာဟဋံ န ဂဏှာတိ။ ကသ္မာ? ဧတဿ ပိဏ္ဍန္တရာယော ဟောတီတိ။ **သဏ္ဍသဏ္ဍစာရိနီ**တိ သမူဟသမူဟစာရိနီ, သစေ ဟိ အစေလကံ ဒိသွာ – “ဣမဿ ဘိက္ခံ ဒဿာမာ”တိ မနုဿာ ဘတ္တဂေဟံ ပဝိသန္တိ, တေသု စ ပဝိသန္တေသု ကဠောပိမုခါဒီသု နိလီနာ မက္ခိကာ ဥပ္ပတိတွာ သဏ္ဍသဏ္ဍာ စရန္တိ, တတော အာဟဋံ ဘိက္ခံ န ဂဏှာတိ။ ကသ္မာ? မံ နိဿာယ မက္ခိကာနံ ဂောစရန္တရာယော ဇာတောတိ။

ထုသောဒကန္တိ သဗ္ဗသဿသမ္ဘာရေဟိ ကတံ သောဝီရကံ။ ဧတ္ထ စ သုရာပါနမေဝ သာဝဇ္ဇံ, အယံ ပန သဗ္ဗေသုပိ သာဝဇ္ဇသညီ။ **ဧကာဂါရိကော**တိ ယော ဧကသ္မိံယေဝ ဂေဟေ ဘိက္ခံ လဘိတွာ နိဝတ္တတိ ။ **ဧကာလောပိကော**တိ ယော ဧကေနေဝ အာလောပေန ယာပေတိ။ **ဒွါဂါရိကာဒီသု**ပိ ဧသေဝ နယော။ **ဧကိဿာပိ ဒတ္တိယာ**တိ ဧကာယ ဒတ္တိယာ။ ဒတ္တိ နာမ ဧကာ ခုဒ္ဒကပါတိ ဟောတိ, ယတ္ထ အဂ္ဂဘိက္ခံ ပက္ခိပိတွာ ဌပေန္တိ။ **ဧကာဟိက**န္တိ ဧကဒိဝသန္တရိကံ။ **အဍ္ဎမာသိက**န္တိ အဍ္ဎမာသန္တရိကံ။ **ပရိယာယဘတ္တဘောဇန**န္တိ ဝါရဘတ္တဘောဇနံ, ဧကာဟဝါရေန ဒွီဟဝါရေန သတ္တာဟဝါရေန အဍ္ဎမာသဝါရေနာတိ ဧဝံ ဒိဝသဝါရေန အာဂတဘတ္တဘောဇနံ။

၃၉၅. **သာကဘက္ခော**တိ အလ္လသာကဘက္ခော။ **သာမာကဘက္ခော**တိ သာမာကတဏ္ဍုလဘက္ခော။ **နီဝါရာဒီ**သု နီဝါရော နာမ အရညေ သယံဇာတာ ဝီဟိဇာတိ။ **ဒဒ္ဒုလ**န္တိ စမ္မကာရေဟိ စမ္မံ လိခိတွာ ဆဍ္ဍိတကသဋံ။ **ဟဋံ** ဝုစ္စတိ သိလေသောပိ သေဝါလောပိ။ **ကဏ**န္တိ ကုဏ္ဍကံ။ **အာစာမော**တိ ဘတ္တဥက္ခလိကာယ လဂ္ဂော ဈာမကဩဒနော, တံ ဆဍ္ဍိတဋ္ဌာနတော ဂဟေတွာ ခါဒတိ, “ဩဒနကဉ္ဇိယ”န္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ပိညာကာ**ဒယော ပါကဋာ ဧဝ။ **ပဝတ္တဖလဘောဇီ**တိ ပတိတဖလဘောဇီ။

၃၉၆. **သာဏာနီ**တိ သာဏဝါကစောဠာနိ။ **မသာဏာနီ**တိ မိဿကစောဠာနိ။ **ဆဝဒုဿာနီ**တိ မတသရီရတော ဆဍ္ဍိတဝတ္ထာနိ, ဧရကတိဏာဒီနိ ဝါ ဂန္ထေတွာ ကတနိဝါသနာနိ။ **ပံသုကူလာနီ**တိ ပထဝိယံ ဆဍ္ဍိတနန္တကာနိ။ **တိရီဋာနီ**တိ ရုက္ခတစဝတ္ထာနိ။ **အဇိန**န္တိ အဇိနမိဂစမ္မံ။ **အဇိနက္ခိပ**န္တိ တဒေဝ မဇ္ဈေ ဖာလိတကံ။ **ကုသစီရ**န္တိ ကုသတိဏာနိ ဂန္ထေတွာ ကတစီရံ။ **ဝါကစီရဖလကစီရေသု**ပိ ဧသေဝ နယော။ **ကေသကမ္ဗလ**န္တိ မနုဿကေသေဟိ ကတကမ္ဗလံ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

> “သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ, ယာနိ ကာနိစိ တန္တာဝုတာနိ ဝတ္ထာနိ, ကေသကမ္ဗလော တေသံ ပဋိကိဋ္ဌော အက္ခာယတိ။ ကေသကမ္ဗလော, ဘိက္ခဝေ, သီတေ သီတော, ဥဏှေ ဥဏှော, အပ္ပဂ္ဃော စ ဒုဗ္ဗဏ္ဏော စ ဒုဂ္ဂန္ဓော ဒုက္ခသမ္ဖဿော”တိ။

ဝါဠကမ္ဗလန္တိ အဿဝါလေဟိ ကတကမ္ဗလံ။ **ဥလူကပက္ခိက**န္တိ ဥလူကပက္ခာနိ ဂန္ထေတွာ ကတနိဝါသနံ။ **ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနမနုယုတ္တော**တိ ဥက္ကုဋိကဝီရိယံ အနုယုတ္တော, ဂစ္ဆန္တောပိ ဥက္ကုဋိကောဝ ဟုတွာ ဥပ္ပတိတွာ ဥပ္ပတိတွာ ဂစ္ဆတိ။ **ကဏ္ဋကာပဿယိကော**တိ အယကဏ္ဋကေ ဝါ ပကတိကဏ္ဋကေ ဝါ ဘူမိယံ ကောဋ္ဋေတွာ တတ္ထ စမ္မံ အတ္ထရိတွာ ဌာနစင်္ကမာဒီနိ ကရောတိ။ **သေယျ**န္တိ သယန္တောပိ တတ္ထေဝ သေယျံ ကပ္ပ

ပေတိ။ **ဖလကသေယျ** န္တိ ရုက္ခဖလကေ သေယျံ။ **ထဏ္ဍိလသေယျ** န္တိ ထဏ္ဍိလေ ဥစ္စေ ဘူမိဌာနေ သေယျံ။ **ကေပသ္သယိကော** တိ ကေပသ္သေနေဝ သယတိ။ **ရဇောဇလ္လဓရော** တိ သရီရံ တေလေန မက္ခိတွာ ရဇုဋ္ဌာနဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ, အထဿ သရီရေ ရဇောဇလ္လံ လဂ္ဂတိ, တံ ဓာရေတိ။ **ယထာသန္ထတိကော** တိ လဒ္ဓံ အာသနံ အကောပေတွာ တ ယဒေဝ လဘတိ, တတ္ထေဝ နိသီဒနသီလော။ **ဝေကဋိကော**တိ ဝိကဋခါဒနသီလော။ **ဝိကဋန္တိ** ဂူထံ ဝုစ္စတိ။ **အပါန ကော**တိ ပဋိက္ခိတ္တသီတုဒကပါနော။ သာယံ တတိယမဿာတိ **သာယတတိယကံ**။ ပါတော, မဇ္ဈန္ဟိကေ, သာယန္တိ ဒိဝသဿ တိက္ခတ္တုံ ပါပံ ပဝါဟေဿာမီတိ **ဥဒကောရောဟနာနုယောဂံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတီ** တိ။

တပောပက္ကမနိရတ္ထကတာဝဏ္ဏနာ

၃၉၇. အထ ဘဂဝါ သီလသမ္ပဒါဒီဟိ ဝိနာ တေသံ တပောပက္ကမာနံ နိရတ္ထကတံ ဒဿေန္တော – ''အစေလ ကော စေပိ ကဿပ ဟောတီ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာရကာ ဝ**တိ ဒူရေယေဝ။ **အဝေရန္တိ** ဒောသဝေရဝိရဟိတံ။ **အ ဗျာပဇ္ဇန္တိ** ဒောမနဿဗျာပဇ္ဇရဟိတံ။

၃၉၈. **ဒုက္ကရံ, ဘော ဂောတမ** တိ ဣဒံ ကဿပေ ''မယံ ပုဗ္ဗေ တွေကမတ္တံ သာမညဉ္စ ဗြဟ္မညဉ္စာတိ ဝိစရာမ, တုမှေ ပန အညံယေဝ သာမညဉ္စ ဗြဟ္မညဉ္စ ဝဒထာ''တိ ဒီပေန္တော အာဟ။ **ပကတိ ခော ဧသာ**တိ ပကတိ ကထာ ဧသာ။ **ဣမာယ စ, ကဿပ, မတ္တာယာ** တိ ''ကဿပ ယဒိ ဣမိနာ ပမာဏေန ဧဝံ ပရိတ္တကေန ပဋိပတ္တိက္က မေန သာမညံ ဝါ ဗြဟ္မညံ ဝါ ဒုက္ကရံ သုဒုက္ကရံ နာမ အဘဝိဿ, တတော နေတံ အဘဝိဿ ကလ္လံ ဝစနာယ ဒု က္ကရံ သာမည''န္တိ အယမေတ္ထ ပဒသမ္ဗန္ဓေန သဒ္ဓိံ အတ္ထော။ ဧတေန နယေန သဗ္ဗတ္ထ ပဒသမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတ ဗ္ဗော။

၃၉၉. **ဒုဇ္ဇာနော** တိ ဣဒမ္ပိ သော ''မယံ ပုဗ္ဗေ တွေကနေ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဟောတီတိ ဝိစရာမ, တုမှေ ပန အညထာ ဝဒထာ''တိ ဣဒံ သန္ဓာယာဟ။ အထဿ ဘဂဝါ တံ ပကတိဝါဒံ ပဋိက္ခိပိတွာ သဘာဝတောဝ ဒု ဇ္ဇာနဘာဝံ အာဝိကရောန္တော ပုနပိ – ''ပကတိ ခော''တိအာဒိမာဟ။ တတြာပိ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဒသမ္ဗန္ဓံ ကတွာ အ တ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သီလသမာဓိပညာသမ္ပဒာဝဏ္ဏနာ

၄၀၀-၄၀၁. **ကတမာ ပန သာ, ဘော ဂောတမာ**တိ ကသ္မာ ပုစ္ဆတိ။ အယံ ကိရ ပဏ္ဍိတော ဘဂဝတော ကထေန္တ ဿေဝ ကထံ ဥဂ္ဂဟေသိ, အထ အတ္တနော ပဋိပတ္တိယာ နိရတ္ထကတံ ဝိဒိတွာ သမဏော ဂောတမော – ''တဿ 'စာ ယံ သီလသမ္ပဒါ, စိတ္တသမ္ပဒါ, ပညာသမ္ပဒါ အဘာဝိတာ ဟောတိ အသစ္ဆိကတာ, အထ ခော သော အာရကာဝ သာ မညာ'တိအာဒိမာဟ။ ဟန္ဒ အနိ နံ တာ သမ္ပတ္တိယော ပုစ္ဆာမီ''တိ သီလသမ္ပဒါဒိဝိဇာနနတ္ထံ ပုစ္ဆတိ။ အထဿ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒံ ဒဿေတွာ တန္တိဓမ္မံ ကထေန္တော တာ သမ္ပတ္တိယော ဒဿေတုံ – ''ဣဓ ကဿပ''တိအာဒိမာဟ။ **ဣ မာယ စ ကဿပ သီလသမ္ပဒာယာ**တိ ဣဒံ အရဟတ္တဖလမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အရဟတ္တဖလပရိယောသာနဥပြဲ ဘဂဝတော သာသနံ။ တသ္မာ အရဟတ္တဖလသမ္ပယုတ္တာဟိ သီလစိတ္တပညာသမ္ပဒါဟိ အညာ ဥတ္တရိတရာ ဝါ ပ ဏီတတရာ ဝါ သီလာဒိသမ္ပဒါ နတ္ထီတိ အာဟ။

သီဟနာဒကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀၂. ဝေဒ္ဓ ပန ဝတွာ ဣဒါနိ အနုတ္တရံ မဟာသီဟနာဒံ နဒန္တော – ''သန္တိ ကဿပ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မ ဏာ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အရိယန္တိ** နိရုပက္ကိလေသံ ပရမဝိသုဒ္ဓံ။ **ပရမန္တိ** ဥတ္တမံ, ပဉ္စသီလာနိ ဟိအာဒိံ ကတွာ ယာဝ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလာ သီလမေဝ, လောကုတ္တရမဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တံ ပန ပရမသီလံ နာမ။ **နာဟံ တတ္ထ** တိ တတ္ထ သီလေပိ ပရမသီလေပိ အဟံ အတ္တနော သမသမံ မမ သီလသမေန သီလေန မယာ သမံ ပုဂ္ဂလံ န ပဿာမီတိ အ တ္ထော။ **အဟမေဝ တတ္ထ ဘိယျော** တိ အဟမေဝ တသ္မိံ သီလေ ဥတ္တမော၊ ကတမသ္မိံ? **ယဒိဒံ အဓိသီလန္တိ** ယံ ဧတံ ဥတ္တမံ သီလန္တိ အတ္ထော။ ဣတိ ဣမံ ပဌမံ သီဟနာဒံ နဒတိ။

တပေါဇိဂုစ္ဆတာအ တိ ယေ တပေါဇိဂုစ္ဆံ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ တပတီတိ တပေါ, ကိလေသသန္တာပကဝီရိယဿေတံ နာမံ, တဒေဝ တေ ကိလေသေ ဇိဂုစ္ဆတီတိ ဇိဂုစ္ဆာ။ **အရိယာ ပရမာ**တိ ဧတ္ထ နိဒ္ဒောသတ္တာ အရိယာ, အဋ္ဌအာရမ္ဘ ဝတ္ထုဝသေနပိ ဥပ္ပန္နာ ဝိပဿနာဝီရိယသင်္ခာတာ တပေါဇိဂုစ္ဆာ တပေါဇိဂုစ္ဆာဝ, မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တာ ပရမာ နာမ။ **အဓိဇေဂုစ္ဆ** န္တိ ဣဓ ဇိဂုစ္ဆဘာဝေ ဇေဂုစ္ဆံ, ဥတ္တမံ ဇေဂုစ္ဆံ အဓိဇေဂုစ္ဆံ, တသ္မာ ယဒိဒံ အဓိဇေဂုစ္ဆံ, တ တ္ထ အဟမေဝ ဘိယျောတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ပညာဓိကာရေပိ ကမ္မဿကတာပညာ စ ဝိပဿနာ ပညာ စ ပညာ နာမ, မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တာ ပရမာ ပညာ နာမ။ **အဓိပညာ**န္တိ ဧတ္ထ လိင်္ဂဝိပလ္လာသော ဝေဒိတဗ္ဗော, အယံ ပနေတ္ထတ္ထော – ယာယံ အဓိပညာ နာမ အဟမေဝ တတ္ထ ဘိယျောတိ ဝိမုတ္တာဓိကာရေ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘန ဝိမုတ္တိယော ဝိမုတ္တိ နာမ, သမုစ္ဆေဒပဋိပဿဒ္ဓိနိဿရဏဝိမုတ္တိယော ပန ပရမာ ဝိမုတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣဓာပိ စ **ယဒိ ဒံ အဓိဝိမုတ္တီ**တိ ယာ အယံ အဓိဝိမုတ္တိ, အဟမေဝ တတ္ထ ဘိယျောတိ အတ္ထော။

၄၀၃. သုညာဂါရေတိ သုညေ ဃရေ, ဧကကောဝ နိသီဒိတွာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပရိသာသု စာ**တိ အဋ္ဌသု ပရိသာသု။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

“စတ္တာရိမာနိ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတဿ ဝေသာရဇ္ဇာနိ။ ယေဟိ ဝေသာရဇ္ဇေဟိ သမန္နာဂတော တ ထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတီ”တိ (မ. နိ. ၁.၁၅၀) သုတ္တံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။

ပဉှဉ္စ နံ ပုစ္ဆန္တီ တိ ပဏ္ဍိတာ ဒေဝမနုဿာ နံ ပဉှံ အဘိသင်္ခရိတွာ ပုစ္ဆန္တိ။ **ဗျာကရောတီ** တိ တင်္ခ ဏညေဝ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ **စိတ္တံ အာရာဓေတီ** တိ ပဉှာဝိဿဇ္ဇနေန မဟာဇနဿ စိတ္တံ ပရိတောသေတိယေဝ။ **နော စ ခေါ သောတဗ္ဗံ မညန္တီ**တိ စိတ္တံ အာရာဓေတွာ ကထေန္တဿပိ ဝစနံ ပရေ သောတဗ္ဗံ န မညန္တီတိ, ဧဝံ စ ဝဒေယျုန္တိ အတ္ထော။ **သောတဗ္ဗဉ္စဿ မညန္တီ** တိ ဒေဝာပိ မနုဿာပိ မဟာဇနေနေဝ ဉဿာပေတေန သောတဗ္ဗံ မညန္တိ။ **ပသီဒန္တီ** တိ သုပသန္နာ ကလ္လစိတ္တာ မုဒုစိတ္တာ ဟောန္တိ။ **ပသန္နာကာရံ ကရောန္တီ** တိ န မုဒ္ဒပ္ပသန္နာဝ ဟောန္တိ, ပဏီတာနိ စီဝရာဒီနိ ဝေဠုဝနဝိဟာရာဒယော စ မဟာဝိဟာရေ ပရိစ္စဇန္တာ ပသန္နာကာရံ ကရောန္တိ။ **တ ထတ္တာယာ**တိ ယံ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ တထာ ဘာဝါယ, ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိပူရဏတ္ထာယ ပဋိပဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။ **တထတ္တာယ စ ပဋိပဇ္ဇန္တီ** တိ တထဘာဝါယ ပဋိပဇ္ဇန္တိ, တဿ ဟိ ဘဂဝတော ဓမ္မံ သုတွာ ကေစိ သရ ဏေသု ကေစိ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌဟန္တိ, အပရေ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇန္တိ။ **ပဋိပန္နာ စ အာရာဓေန္တီ** တိ တဉ္စ ပန ပ ဋိပဒံ ပဋိပန္နာ ပူရေတုံ သက္ကောန္တိ, သဗ္ဗာကာရေန ပန ပူရေန္တိ, ပဋိပတ္တိပူရဏေန တဿ ဘောတော ဂေါတမဿ စိတ္တံ အာရာဓေန္တီတိ ဝတ္တဗ္ဗာ။

ဣမသ္မိံ ပနောကာသေ ဌတွာ သီဟနာဒါ သမောဓာနေတဗ္ဗာ။ ဧကစ္စံ တပဿိံ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တံ ပဿာမီတိ ဟိ ဘဂဝတော ဧကော သီဟနာဒော။ အပရံ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တံ ပဿာမီတိ ဧကော။ အကုသလဓမ္မပ္ပဟာနေ အဟမေဝ သေဋ္ဌောတိ ဧကော။ ကုသလဓမ္မသမာဒါနေပိ အဟမေဝ သေဋ္ဌောတိ ဧကော။ အကုသလဓမ္မပ္ပဟာနေ မယှမေဝ သာဝကသင်္ဃော သေဋ္ဌောတိ ဧကော။ ကုသလဓမ္မသမာဒါနေပိ မယှံယေဝ သာဝကသင်္ဃော သေဋ္ဌောတိ ဧကော။ သီ လေန မယှံ သဒိသော နတ္ထီတိ ဧကော။ ဝီရိယေန မယှံ သဒိသော နတ္ထီတိ ဧကော။ ပညာယ။ပေ.။ ဝိမုတ္တိယာ။ပေ.။ သီဟနာဒံ နဒန္တော ပရိသမဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ နဒာမီတိ ဧကော။ ဝိသာရဒေါ ဟုတွာ နဒာမီတိ ဧကော။ ပဉှံ မံ ပုစ္ဆန္တီ တိ ဧကော။ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ဝိဿဇ္ဇေမီတိ ဧကော။ ဝိဿဇ္ဇနေန ပရဿ စိတ္တံ အာရာဓေမီတိ ဧကော။ သုတွာ သော တဗ္ဗံ မညန္တီတိ ဧကော။ သုတွာ မေ ပသီဒန္တီတိ ဧကော။ ပသန္နာကာရံ ကရောန္တီတိ ဧကော။ ယံ ပဋိပတ္တိံ ဒေသေ မိ, တထတ္တာယ ပဋိပဇ္ဇန္တီတိ ဧကော။ ပဋိပန္နာ စ မံ အာရာဓေန္တီတိ ဧကော။ ဣတိ ပုရိမာနံ ဒသန္နံ ဧကေကဿ – “ပရိသာသု စ နဒတီ”တိ အာဒယော ဒသ ဒသ ပရိဝါရာ။ ဧဝံ တေ ဒသ ပုရိမာနံ ဒသန္နံ ပရိဝါရဝသေန သတံ ပုရိမာ စ ဒသာ တိ ဒသာဓိကံ သီဟနာဒသတံ ဟောတိ။ ဣတော အညသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဧတ္တကာ သီဟနာဒါ ဒုလ္လဘာ, တေနိဒံ သုတ္တံ မဟာသီဟနာဒန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣတိ ဘဂဝါ “သီဟနာဒံ ခေါ သမဏော ဂေါတမော နဒတိ, တဉ္စ ခေါ သုညာဂါရေ နဒ တီ”တိ ဧဝံ ဝါဒနုဝါဒံ ပဋိသေဓေတွာ ဣဒါနိ ပရိသတိ နဒိတပုဗ္ဗံ သီဟနာဒံ ဒဿေန္တော “ဧကမိဒါဟ”န္တိအာဒိမာ ဟ။

တိတ္ထိယပရိတာသကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀၄. တတ္ထ **တတ္ရ မံ အညတရော တပဗ္ဗဟ္မစာရီ** တိ တတ္ရ ရာဇဂဟေ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ ဝိဟရန္တံ မံ အညတရော တပဗ္ဗဟ္မစာရီ နိဂြောဓော နာမ ပရိဗ္ဗာဇကော။ **အဓိဇေဂုစ္ဆေ** တိ ဝီရိယေန ပာပဇိဂုစ္ဆနာဓိကာရေ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ ဣဒံ ယံ တံ ဘဂဝတ ဂိဇ္ဈကူဋေ မဟာဝိဟာရေ နိသိန္နော ဥဒုမ္ဗရိကာယ ဒေဝိယာ ဥယျာနေ နိသိန္နဿ နိဂြောဓဿ စ ပရိဗ္ဗာဇကဿ သန္ဓာနဿ စ ဥပာသကဿ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ကထာသလ္လာပံ သုတွာ အာကာသေနာဂန္တွာ တေသံ သန္တိကေ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိတွာ နိဂြောဓေန အဓိဇေဂုစ္ဆေ ပုဋ္ဌပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေသိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပရံ ဝိယ မတ္တာယ** တိ ပရမာယ မတ္တာယ, အတိမဟန္တေနေဝ ပမာဏေနာတိ အတ္ထော။ **ကော ဟိ, ဘန္တေ** တိ ဌပေတွာ အနုဗဟလံ ဒိဋ္ဌိဂတိကံ အညော ပဏ္ဍိတဇာတိကော ''ကော နာမ ဘဂဝတော ဓမ္မံ သုတွာ န အတ္တမနော အဿာ''တိ ဝဒတိ။ **လဘေယျာဟ** န္တိ ဣဒံ သော – ''စိရံ ဝတ မေ အနိယျာနိကပက္ခေ ယောဇေတွာ အတ္တာ ကိလမိတော, 'သုက္ခနဒီတီရေ နှာယိဿာမီ'တိ သမ္ပရိဝတ္တေန္တေန ဝိယ ထုသေ ကောဋ္ဋေန္တေန ဝိယ န ကောစိ အတ္ထော နိပ္ဖာဒိတော။ ဟန္ဒာဟံ အတ္တာနံ ယောဂေ ယောဇေဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ အာဟ။ အထ ဘဂဝတ ယော အနေန ခန္ဓကေ တိတ္ထိယပရိဝါသော ပညတ္တော, ယော အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော သာမဏေရဘူမိယံ ဌိတော – ''အဟံ ဘန္တေ, ဣတ္ထန္နာမော အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အာကင်္ခာမိ ဥပသမ္ပဒံ, သွာဟံ, ဘန္တေ, သံဃံ စတ္တာရော မာသေ ပရိဝါသံ ယာစာမီ''တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၈၆) နယေန သမာဒိယိတွာ ပရိဝသတိ, တံ သန္ဓာယ – ''ယော ခေါ, ကဿပ, အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော''တိအာဒိမာဟ။

၄၀၅. တတ္ထ **ပဗ္ဗဇ္ဇ** န္တိ ဝစနသိလိဋ္ဌတာဝသေနေဝ ဝုတ္တံ, အပရိဝသိတွာယေဝ ဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဘတိ။ ဥပသမ္ပဒတ္ထိကေန ပန နာတိကာလေန ကမပ္ပဝေသနာဒီနိ အဋ္ဌ ဝတ္တာနိ ပူရေန္တေန ပရိဝသိတဗ္ဗံ။ **အာရဒ္ဓစိတ္တာ** တိ အဋ္ဌဝတ္တပူရဏေန တုဋ္ဌစိတ္တာ, အယမေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော။ ဝိတ္ထာရတော ပနေသ တိတ္ထိယပရိဝါသော သမန္တပာသာဒိကာယ **ဝိနယဋ္ဌကထာယံ** ပဗ္ဗဇ္ဇခန္ဓကဝဏ္ဏနာယ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အပိ စ မေတ္ထ** တိ အပိ စ မေ ဧတ္ထ။ **ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ ဝိဒိတာ** တိ ပုဂ္ဂလနာနတ္တံ ဝိဒိတံ။ ''အယံ ပုဂ္ဂလော ပရိဝါသာရဟော, အယံ န ပရိဝါသာရဟော''တိ ဣဒံ မယှံ ပာကဋန္တိ ဒဿေတိ။ တတော ကဿပေ စိန္တေသိ – ''အဟော အစ္ဆရိယံ ဗုဒ္ဓသာသနံ, ယတ္ထ ဧဝံ ဃံသိတွာ ကောဋ္ဋေတွာ ယုတ္တမေဝ ဂဏှန္တိ, အယုတ္တံ ဆဍ္ဍေန္တီ''တိ, တတော သုဋ္ဌုတရံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ သဉ္ဇာတုဿာဟော – ''သစေ ဘန္တေ''တိအာဒိမာဟ။

အထ ခေါ ဘဂဝတ တဿ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒတံ ဝိဒိတွာ – ''န ကဿပေ ပရိဝါသံ အရဟတီ''တိ အညတရံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေသိ – ''ဂစ္ဆ ဘိက္ခု ကဿပံ နှာပေတွာ ပဗ္ဗာဇေတွာ အာနေဟီ''တိ။ သော တထာ ကတွာ တံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဘဂဝတော သန္တိကံ အာဂမာသိ။ ဘဂဝတ တံ ဂဏမဇ္ဈေ နိသီဒါပေတွာ ဥပသမ္ပာဒေသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''အလတ္ထ ခေါ အစေလော ကဿပေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အလတ္ထ ဥပသမ္ပဒ''န္တိ။ **အစိရူပသမ္ပန္နော** တိ ဥပသမ္ပန္နော ဟုတွာ နစိရမေဝ။ **ဝူပကဋ္ဌော** တိ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေဟိ ကာယေန စေဝ စိတ္တေန စ ဝူပကဋ္ဌော။ **အပ္ပမတ္တော** တိ ကမ္မဋ္ဌာနေ သတိံ အဝိဇဟန္တော။ **အာတာပီ**တိ ကာယိကစေတသိကသင်္ခါတေန ဝီရိယာတာပေန အာတာပီ။ **ပဟိတတ္တော** တိ ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ အနပေက္ခတာယ ပေသိတစိတ္တော ဝိဿဋ္ဌအတ္တဘာဝေါ။ **ယဿတ္ထာယာ**တိ ယဿ အတ္ထာယ။ **ကုလပုတ္တာ** တိ အာစာရကုလပုတ္တာ။ **သမ္မဒေဝ** တိ ဟေတုနာဝ ကာရဏေနေဝ။ **တဒနုတ္တရ** န္တိ တံ အနုတ္တရံ။ **ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာန** န္တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ ပရိယောသာနဘူတံ အရဟတ္တဖလံ။ တဿ ဟိ အတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ ပဗ္ဗဇန္တိ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ** တိ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ။ **သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ**တိ အတ္တနာယေဝ ပညာယ ပစ္စက္ခံ ကတွာ, အပရပ္ပစ္စယံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသီ**တိ ပာပုဏိတွာ သမ္ပာဒေတွာ ဝိဟာသိ, ဧဝံ ဝိဟရန္တော **စ ခီဏာ ဇာတိ။ပေ။ အဗ္ဘညာသီ** တိ။

ဧဝမဿ ပစ္စဝေက္ခဏာဘူမိံ ဒဿေတွာ အရဟတ္တနိကူဋေန ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေတုံ ''အညတရော ခေါ ပနာယသ္မာ ကဿပေ အရဟတံ အဟောသီ''တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အညတရော**တိ ဧကော။ **အရဟတ**န္တိ အရဟန္တာနံ, ဘဂဝတော သာဝကာနံ အရဟန္တာနံ အဗ္ဘန္တရော အဟောသီတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ ယံ ယံ ပန အန္တရန္တရာ န ဝုတ္တံ, တံ တံ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တတ္တာ ပာကဋမေဝါတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

မဟာသီဟနာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဟေဠုဟာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

ဟေဠုဟာဒပရိဗ္ဗာဇကဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၄၀၆. **ဧဝံ မေ သုတ္တံ။ပေ။ သာဝတ္ထိယ** န္တိ ဟေဠုဟာဒသုတ္တံ။ တတ္ရာယံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။ **သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ**တိ သာဝတ္ထိံ ဥပနိဿာယ ယော ဇေတဿ ကုမာရဿ ဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကေန ဂဟပတိနာ အာရာမော ကာရိတော, တတ္ထ ဝိဟရတိ။ **ဟေဠုဟာဒော ပရိဗ္ဗာဇကော** တိ နာမေန ဟေဠုဟာဒော နာမ ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကော။ သော ကိရ ဂိဟိကာလေ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလော ကာမေသုအာဒီနဝံ ဒိသွာ တတော တာလီသကောဋိပရိမာဏံ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ တိတ္ထိယာနံ ဂဏာစရိယော ဇာတော။ သမယံ ပဝဒန္တိ ဧတ္ထာတိ **သမယပ္ပဝာဒကော,** တသ္မိံ ကိရ ဌာနေ စင်္ကီတာရုက္ခပေါက္ခရသာတိပ္ပဘုတယော ဗြာဟ္မဏာ နိဂဏ္ဌအစေလကပရိဗ္ဗာဇကာဒယော စ ပဗ္ဗဇိတာ သန္နိပတိတွာ အတ္တနော အတ္တနော သမယံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဒီပေန္တိ, တသ္မာ သော အာရာမော **သမယပ္ပဝာဒကော** တိ ဝုစ္စတိ။ သွေဝ စ တိန္ဒုကာစီရသင်္ခါတာယ တိမ္ဗရုရုက္ခပန္တိယာ ပရိက္ခိတ္တတ္တာ **တိန္ဒုကာစီရော** ။ ယသ္မာ ပနေတ္ထ ပဌမံ ဧကာဝ သာလာ အဟောသိ, ပစ္ဆာ မဟာပုညံ ပရိဗ္ဗာဇကံ နိဿာယ ဗဟူ သာလာ ကတာ။ တသ္မာ တမေဝ ဧကံ သာလံ ဥပာဒါယ လဒ္ဓနာမဝသေန **ဧကသာလကော**တိ ဝုစ္စတိ။ မလ္လိကာယ ပန ပသေနဒိရညော ဒေဝိယာ ဥယျာနဘူတော သော ပုပ္ဖဖလသမ္ပန္နော အာရာမောတိ ကတွာ **မလ္လိကာယ အာရာမော** တိ သင်္ချံ ဂတော။ တသ္မိံ သမယပ္ပဝာဒကေ တိန္ဒုကာစီရေ ဧကသာလကေ မလ္လိကာယ အာရာမေ။

ပဋိဝသတီတိ နိဝါသဖာသုတာယ ဝသတိ။ အထေကဒိဝသံ ဘဂဝါ ပစ္စူသသမယေ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပတ္ထရိတွာ လောကံ ပရိဂ္ဂဏှန္တော ဉာဏဇာလဿ အန္တောဂတံ ပရိဗ္ဗာဇကံ ဒိသွာ – ''အယံ ဟေဠုဟာဒော မယှံ ဉာဏဇာလေ ပညာယတိ, ကိန္နု ခေါ ဘဝိဿတီ''တိ ဥပပရိက္ခန္တော အဒ္ဒသ – ''အဟံ အဇ္ဇ တတ္ထ ဂမိဿာမိ, အထ မံ ဟေဠုဟာဒော နိရောဓေ နိရောဓဝုဋ္ဌာနေ ပုစ္ဆိဿတိ, တဿာဟံ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ ဉာဏေန သံသန္ဒိတွာ တဒုဘယံ ကထေဿာမိ, အထ သော ကတိပါဟစ္စယေန စိတ္တံ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တံ ဂဟေတွာ မမ သန္တိကံ အာဂမိဿတိ, တေသမဟံ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ, ဒေသနာဝသာနေ ဟေဠုဟာဒော မံ သရဏံ ဂမိဿတိ, စိတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော မမ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿတီ''တိ။ တတော ဟာတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ သုရတ္တဒုပဋ္ဋံ နိဝါသေတွာ ဝိဇ္ဇုလတာသဒိသံ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ ယုဂန္ဓရပဗ္ဗတံ ပရိက္ခိပိတွာ ဌိတမဟာမေဃံ ဝိယ မေဃဝဏ္ဏံ ပံသုကူလံ ဧကံသဝရဂတံ ကတွာ ပစ္ဆိမ္ဗုံ သေလမယပတ္တံ တမအံသကူဋေ လဂ္ဂေတွာ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိဿာမီတိ သီဟော ဝိယ ဟိမဝန္တဟာအ ဝိဟာရာ နိက္ခမိ။ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ – ''အထ ခေါ ဘဂဝါ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၄၀၇. **တေဒဟောသီ**တိ နဂရဒွါရသမီပံ ဂန္တွာ အတ္တနော ရုစိဝသေန သူရိယံ ဩလောကေတွာ အတိပ္ပဂဘာဝံ မေဝ ဒိသွာ တေံ အဟောသိ။ **ယံနူနာဟ**န္တိ သံသယပရိဒီပနော ဝိယ နိပါတော, ဗုဒ္ဓါနဉ္စ သံသယော နာမ နတ္ထိ – ''ဣဒံ ကရိဿာမ, ဣဒံ န ကရိဿာမ, ဣမဿ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမ, ဣမဿ န ဒေသေဿာမာ''တိ ဧဝံ ပရိဝိတက္ကပုဗ္ဗဘာဂေ ပနေသ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ လဗ္ဘတိ။ တေနာဟ – ''ယံနူနာဟ''န္တိ, ယဒိ ပနာဟန္တိ အတ္ထော။

၄၀၈. **ဥန္နာဒိနိယာ** တိ ဥစ္စံ နဒမာနာယ, ဧဝံ နဒမာနာယ စဿာ ဥဒ္ဒံ ဂမနဝသေန ဥစ္စော, ဒိသာသု ပတ္ထဋဝသေန မဟာ သဒ္ဒောတိ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒာယ, တေသဥဟိ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဟာတောဝ ဝုဋ္ဌာယ ကတ္တဗ္ဗံ နာမ စေတိယဝတ္တံ ဝါ ဗောဓိဝတ္တံ ဝါ အာစရိယုပဇ္ဈာယဝတ္တံ ဝါ ယောနိသော မနသိကာရော ဝါ နတ္ထိ။ တေန တေ ဟာတောဝ ဝုဋ္ဌာယ ဗာလာတပေ နိသိန္နာ – ''ဣမဿ ဟတ္ထော သောဘနော, ဣမဿ ပာဒော''တိ ဧဝံ အညမညဿ ဟတ္ထပါဒါဒီနိ ဝါ အာရဗ္ဘ, ဣတ္ထိပုရိသဒါရကဒါရိကာဒီနံ ဝဏ္ဏေ ဝါ, အညံ ဝါ ကာမဿာဒဘဝဿာဒါဒိဝတ္ထုံ အာရဗ္ဘ ကထံ သမုဋ္ဌာပေတွာ အနုပုဗ္ဗေန ရာဇကထာဒိအနေကဝိဓံ တိရစ္ဆာနကထံ ကထေန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဥန္နာဒိနိယာ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒာယ အနေကဝိဟိတံ တိရစ္ဆာနကထံ ကထေန္တိယာ''တိ။

တတော ဟေဠုဟာဒော ပရိဗ္ဗာဇကော တေ ပရိဗ္ဗာဇကေ ဩလောကေတွာ – ''ဣမေ ပရိဗ္ဗာဇကာ အတိဝိယ အညမညံ အဂါရဝါ, မယဉ္စ သမဏဿ ဂေါတမဿ ပါတုဘာဝံ ဝေါ ပဌာယ သူရိယုဂ္ဂမနေ ခဇ္ဇောပနကူပမာ ဇာတာ,

လာဘာသက္ကာရေပိ နော ပရိဟီနော။ သစေ ပနိမံ ဌာနံ သမဏော ဂေါတမော တ ဂေါတမဿ သာဝကော တ ဂိဟီ ဥပဋ္ဌာကော တ တဿ အာဂစ္ဆေယျ, အတိဝိယ လဇ္ဇနီယံ ဘဝိဿတိ, ပရိသဒေသော ခေါ ပန ပရိသဇ္ဇေဟကဿ ဝ ဥပရိ အာရောဟတီ''တိ ဣတောစိတော စ ဝိလောကေန္တော ဘဂဝန္တံ အဒ္ဒသ။ တေန ဝုတ္တံ – ''အဒ္ဒသာ ခေါ ပေ ဌပေသံ ပရိဗ္ဗာဇကော။ပေ.။ တုဏှီ အဟေသု''န္တိ။

၄၀၉. တတ္ထ **သဏ္ဌပေသီ** တိ သိက္ခာပေသိ, ဝဇ္ဇမဿာ ပဋိစ္ဆာဒေသိ။ ယထာ သုသဏ္ဌိတာ ဟောတိ, တထာ နံ ဌပေသိ။ ယထာ နာမ ပရိသမဇ္ဈံ ပဝိသန္တော ပုရိသော ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ နိဝာသနံ သဏ္ဌပေတိ, ပာရုပနံ သဏ္ဌပေတိ, ရဇောကိဏ္ဏဌာနံ ပုဉ္ဆတိ; ဧဝမဿာ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ – ''အပ္ပသဒ္ဒါ ဘောန္တော''တိ သိက္ခာပေန္တော ယထာ သုသဏ္ဌိတာ ဟောတိ, တထာ နံ ဌပေသီတိ အတ္ထော။ **အပ္ပသဒ္ဒကာမော** တိ အပ္ပသဒ္ဒံ ဣစ္ဆတိ, ဧကော နိသီဒတိ, ဧကော တိဋ္ဌတိ, န ဂဏသင်္ဂဏိကာယ ယာပေတိ။ **ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ မညေယျာ** တိ ဣဓာဂန္တဗ္ဗံ မညေယျ။ ကသ္မာ ပနေသ ဘဂဝတော ဥပသင်္ကမနံ ပစ္စာသီသတီတိ? အတ္တနော ဝုဒ္ဓိ ပတ္ထယမာနော။ ပရိဗ္ဗာဇကာ ကိရ ဗုဒ္ဓေသု တ ဗုဒ္ဓသာဝကေသု တ အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတေသု – ''အဇ္ဇ အမှာကံ သန္တိကံ သမဏော ဂေါတမော အာဂတော, သာရိပုတ္တော အာဂတော, န ခေါ ပန တေ ယဿ ဝါ တဿ ဝါ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တိ, ပဿထ အမှာကံ ဥတ္တမဘာဝ''န္တိ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကာနံ သန္တိကေ အတ္တာနံ ဥက္ခိပန္တိ, ဥစ္စေ ဌာနေ ဌပေန္တိ, ဘဂဝတောပိ ဥပဋ္ဌာကေ ဂဏှိတုံ တယမန္တိ။ တေ ကိရ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာကေ ဒိသွာ ဧဝံ ဝဒန္တိ – ''တုမှာကံ သတ္ထာ ဘဝံ ဂေါတမောပိ ဂေါတမသာဝကာပိ အမှာကံ သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တိ, မယံ အညမညံ သမဂ္ဂါ။ တုမှေ ပန အမှေ အက္ခိဟိပိ ပဿိတုံ န ဣစ္ဆထ, သာမီစိကမ္မံ န ကရောထ, ကိံ တေ အမှေဟိ အပရဒ္ဓ''န္တိ။ အထေကစ္စေ မနုဿာ – ''ဗုဒ္ဓါပိ ဧတေသံ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တိ ကိံ အမှာက''န္တိ တတော ပဋ္ဌာယ တေ ဒိသွာ နပ္ပမဇ္ဇန္တိ။ **တုဏှီ အဟေသု**န္တိ ဟေဋ္ဌာဒံ ပရိတရေတွာ နိဿဒ္ဒါ နိသီဒိံသု။

၄၁၀. **သွာဂတံ, ဘန္တေ** တိ သုဋ္ဌု အာဂမနံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော; ဘဂဝတိ ဟိ နော အာဂတေ အာနန္ဒော ဟောတိ, ဂတေ သောကောတိ ဒီပေတိ။ **စိရဿံ ခေါ, ဘန္တေ** တိ ကသ္မာ အာဟ? ကိံ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗေပိ တတ္ထ ဂတပုဗ္ဗောတိ, န ဂတပုဗ္ဗော။ မနုဿာနံ ပန – ''ကုဟိံ ဂစ္ဆန္တာ, ကုတော အာဂတတ္ထ, ကိံ မဂ္ဂမူဠှာတ္ထ, စိရဿံ အာဂတတ္ထာ''တိ ဧဝမာဒယော ပိယသမုဒာစာရာ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ န မာနထဒ္ဓော ဟုတွာ နိသီဒိ, ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝတော ပစ္စုဂ္ဂမနမကာသိ။ ဘဂဝန္တဉ္ဟိ ဥပဂတံ ဒိသွာ အာသနေန အနိမန္တေန္တော တ အပစိတိံ အကရောန္တော တ ဒုလ္လဘော။ ကသ္မာ? ဥစ္စာကုလီနတာယ။ အယမ္ပိ ပရိဗ္ဗာဇကော အတ္တနော နိသိန္နာသနံ ပပ္ဖောဋေတွာ ဘဂဝန္တံ အာသနေန နိမန္တေန္တော – ''နိသီဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဣဒမာသနံ ပညတ္တ''န္တိ အာဟ။ **အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ**တိ နိသိန္နာနံ တေ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မမာဂမနံ, ဧတသ္မိံ အန္တရေ ကာ နာမ ကထာ ဝိပ္ပကတာ, မမာဂမနပစ္စယာ ကတမာ ကထာ ပရိယန္တံ န ဂတာ, ဝဒထ, ယာဝ နံ ပရိယန္တံ နေတွာ ဒေမီတိ သဗ္ဗညုပဝာရဏံ ပဝာရေသိ။ အထ ပရိဗ္ဗာဇကော – ''နိရတ္ထကကထာ သော နိဿာရာ ဝဋ္ဋသန္နိဿိတာ, န တုမှာကံ ပုရတော ဝတ္တဗ္ဗရူပံ အရဟတီ''တိ ဒီပေန္တော ''တိဋ္ဌတေသာ, ဘန္တေ''တိအာဒိမာဟ။

အဘိသညာနိရောဓကထာဝဏ္ဏနာ

၄၁၁. **တိဋ္ဌတေသာ, ဘန္တေ** တိ သစေ ဘဂဝါ သောတုကာမော ဘဝိဿတိ, ပစ္ဆာပေသာ ကထာ န ဒုလ္လဘာ ဘဝိဿတိ, အမှာကံ ပနိမာယ ကထာယ အတ္ထော နတ္ထိ။ ဘဂဝတော ပနာဂမနံ လဘိတွာ မယံ အညဒေဝ သုကာရဏံ ပုစ္ဆာမာတိ ဒီပေတိ။ တတော တံ ပုစ္ဆန္တော – ''ပုရိမာနိ, ဘန္တေ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကောတူဟလသာလာယ**န္တိ ကောတူဟလသာလာ နာမ ပစ္စေကသာလာ နတ္ထိ။ ယတ္ထ ပန နာနာတိတ္ထိယာ သမဏဗြာဟ္မဏာ နာနာဝိဓံ ကထံ ပဝတ္တေန္တိ, သာ ဗဟူနံ – ''အယံ ကိံ ဝဒတိ, အယံ ကိံ ဝဒတီ''တိ ကောတူဟလုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနတော ကောတူဟလသာလာတိ ဝုစ္စတိ။ **အဘိသညာနိရောဓေ**တိ ဧတ္ထ **အဘီ**တိ ဥပသဂ္ဂမတ္တံ။ **သညာနိရောဓေ**တိ စိတ္တနိရောဓေ, ခဏိကနိရောဓေ ကထာ ဥပ္ပန္နာတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ပန တဿာ ဥပ္ပတ္တိကာရဏံ။ ယဒါ ကိရ ဘဂဝါ ဇာတကံ ဝါ ကထေတိ, သိက္ခာပဒံ ဝါ ပညပေတိ တဒါ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဘဂဝတော ကိတ္တိဃောသော ပတ္ထရတိ, တိတ္ထိယာ တံ သုတွာ – ''ဘဝံ ကိရ ဂေါတမော ပုဗ္ဗစရိယံ ကထေသိ, မယံ ကိံ န သက္ကောမ တာဒိသံ ကိဉ္စိ ကထေတု''န္တိ ဘဂဝတော ပဋိဘာဂကိရိယံ ကရောန္တာ ဧကံ ဘဝန္တရသမယံ ကထေန္တိ – ''ဘဝံ ဂေါတမော သိက္ခာပဒံ ပညပေသိ, မယံ ကိံ န သက္ကောမ ပညပေတု''န္တိ

အတ္တနော သာဝကာနံ ကိဉ္စိဒေဝ သိက္ခာပဒံ ပညပေန္တိ။ တအ ပန ဘဂဝတ အဋ္ဌဝိဓပရိသမဇ္ဈေ နိသီဒိတ္ဝာ နိရောဓကထံ ကထေသိ။ တိတ္ထိယာ တံ သုတ္ဝာ – ''ဘဝံ ကိရ ဂေါတမော နိရောဓံ နာမ ကထေသိ, မယမ္ပိ တံ ကထေဿာမာ''တိ သန္နိ ပတိတ္ဝာ ကထယိံသု။ တေန ဝုတ္တံ – ''အဘိသညာနိရောဓေ ကထာ ဥဒပာဒီ''တိ။

တတြေကစ္စေ တိ တေသု ဧကစ္စေ။ ပုရိမော စေတ္ထ ယွတာယံ ဗာဟိရေ တိတ္ထာယတနေ ပဗ္ဗဇိတော စိတ္တပ္ပ ပဝတ္တိယံ ဒောသံ ဒိသွာ အစိတ္တကဘာဝေ သန္တောတိ သမာပတ္တိံ ဘာဝေတွာ ဣတော စုတော ပဥ္စ ကပ္ပသတာနိ အသညီဘဝေ ဌတွာ ပုန ဣဓ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တဿ သညုပ္ပာဒေ စ နိရောဓေ စ ဟေတုံ အပဿန္တော – **အဟေတူ အပ္ပ ပစ္စယာ**တိ အာဟ။

ဒုတိယော နံ နိသေဓေတွာ မိဂသိင်္ဂတာပသဿ အသညကဘာဝံ ဂဟေတွာ – ''ဥပေတိပိ အပေတိပီ''တိ အာဟ။ မိဂသိင်္ဂတာပသော ကိရ အတ္တန္တပော ဃောရတပော ပရမဓိတိန္ဒြိယော အဟောသိ။ တဿ သီလတေဇေန သက္က ဘဝနံ ဥဏှံ အဟောသိ။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ''သက္ကဋ္ဌာနံ နု ခော တာပသော ပတ္ထေတီ''တိ အလမ္ဗုသံ နာမ ဒေဝကညံ – 'တာပသဿ တပံ ဘိန္ဒိတွာ ဧဟီ'တိ ပေသေသိ။ သာ တတ္ထ ဂတာ။ တာပသော ပဌမဒိဝသေ တံ ဒိသွာဝ ပလာယိတွာ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိ။ ဒုတိယဒိဝသေ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏေန ဘဂ္ဂေါ တံ ဟတ္ထေ အဂ္ဂဟေသိ, သော တေန ဒိဗ္ဗဖဿေန ဖုဋ္ဌော ဝိသညီ ဟုတွာ တိဏ္ဏံ သံဝစ္ဆရာနံ အစ္စယေန သညံ ပဋိလဘိ။ တံ သော ဒိဋ္ဌိဂတိကော – ''တိဏ္ဏံ သံဝစ္ဆရာနံ အစ္စယေန နိရောဓာ ဝုဋ္ဌိတော''တိ မညမာနော ဧဝမာဟ။

တတိယော နံ နိသေဓေတွာ အာထဗ္ဗဏပယောဂံ သန္ဓာယ ''ဥပကမုန္တိပိ အပကမုန္တိပီ''တိ အာဟ။ အာထဗ္ဗဏိကာ ကိရ အာထဗ္ဗဏံ ပယောဇေတွာ သတ္တံ သီသစ္ဆိန္နံ ဝိယ ဟတ္ထစ္ဆိန္နံ ဝိယ မတံ ဝိယ စ ကတွာ ဒဿေန္တိ။ တဿ ပုန ပာကတိကဘာဝံ ဒိသွာ သော ဒိဋ္ဌိဂတိကော – ''နိရောဓာ ဝုဋ္ဌိတော အယ''န္တိ မညမာနော ဧဝမာဟ။

စတုတ္ထော နံ နိသေဓေတွာ ယက္ခဒာသီနံ မဒနိဒ္ဒံ သန္ဓာယ ''သန္တိ ဟိ ဘော ဒေဝတာ''တိအာဒိမာဟ။ ယက္ခဒာ သိယော ကိရ သဗ္ဗရတ္တိံ ဒေဝတူပဟာရံ ကုရုမာနာ နစ္စိတွာ ဂာယိတွာ အရုဏောဒယေ ဧကံ သုရာပာတိံ ပိဝိတွာ ပရိဝ တ္တိတွာ သုပိတွာ ဒိဝါ ဝုဋ္ဌဟန္တိ။ တံ ဒိသွာ သော ဒိဋ္ဌိဂတိကော – ''သုတ္တကာလေ နိရောဓံ သမာပန္နာ, ပဗုဒ္ဓကာ လေ နိရောဓာ ဝုဋ္ဌိတာ''တိ မညမာနော ဧဝမာဟ။

အယံ ပန ဟေဋ္ဌာအေ ပရိဗ္ဗာဇကော ပဏ္ဍိတဇာတိကော။ တေနဿ တံ ကထံ သုတွာ ဝိပ္ပဋိသာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ''ဣမေသံ ကထာ ဧဠမူဂကထာ ဝိယ စတ္တာရော ဟိ နိရောဓေ ဧတေ ပညပေန္တိ, ဣမိနာ စ နိရောဓေန နာမ ဧကေန ဘဝိ တဗ္ဗံ, န ဗဟုနာ။ တေနာပိ ဧကေန အညေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ, သော ပန အညေန ဉာတုံ န သက္ကာ အညတြ သဗ္ဗညုနာ။ သစေ ဘဂဝါ ဣဓ အဘဝိဿ 'အယံ နိရောဓော အယံ န နိရောဓော'တိ ဒီပသဟဿံ ဝိယ ဥဇ္ဇာလေတွာ အဇ္ဇမေဝ ပ ကဋံ အကရိဿာ''တိ ဒသဗလညေဝ အနုဿရိ။ တသ္မာ ''တဿ မယ္ဟံ ဘန္တေ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဟော နူနာ**တိ အနုဿရဏတ္ထေ နိပါတဒွယံ, တေန တဿ ဘဂဝန္တံ အနုဿရန္တဿ ဧတဒဟောသိ ''အဟော နူန ဘ ဂဝါ အဟော နူန သုဂတော''တိ။ **ယော ဣမေသန္တိ** ယော ဧတေသံ နိရောဓဓမ္မာနံ သုကုသလော နိပုဏော ဆေကော, သော ဘဂဝါ အဟော နူန ကထေယျ, သုဂတော အဟော နူန ကထေယျာတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ **ပကတညူ**တိ စိဏ္ဏဝသိတာယ ပကတိံ သဘာဝံ ဇာနာတီတိ ပကတညူ။ **ကထံ နု ခော**တိ ဣဒံ ပရိဗ္ဗာဇကော ''မယံ ဘဂဝါ န ဇာနာမ, တုမှေပ ဇာနာထ, ကထေထ နော''တိ အာယာစန္တော ဝဒတိ။ အထ ဘဂဝါ ကထေန္တော ''တတြ ပေါဋ္ဌပါဒ''တိ အာဒိမာဟ။

အဟေတုကသညုပ္ပာဒနိရောဓကထာဝဏ္ဏနာ

၄၁၂. တတ္ထ **တတြာ** တိ တေသု သမဏဗြာဟ္မဏေသု။ **အာဒိတောဝ တေသံ အပရဒ္ဓ** န္တိ တေသံ အာဒိမှိယေဝ ဝိရဒ္ဓံ, ဃရမဇ္ဈေယေဝ ပက္ခလိတာတိ ဒီပေတိ။ **သဟေတူ သပ္ပစ္စယာ** တိ ဧတ္ထ ဟေတုပိ ပစ္စယောပိ ကာရဏဿေဝ နာမံ, သကာရဏာတိ အတ္ထော။ တံ ပန ကာရဏံ ဒဿေန္တော ''သိက္ခာ ဧကာ''တိ အာဟ။ တတ္ထ **သိက္ခာ ဧကာ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ**တိ သိက္ခာယ ဧကစ္စာ သညာ ဇာယန္တီတိ အတ္ထော။

၄၁၃. **ကာ စ သိက္ခာတိ ဘဂဝတ အတေစာ**တိ ကတမာ စ သာ သိက္ခာတိ ဘဂဝတ ဝိတ္ထာရေတုကမျတာပုစ္ဆာဝသေန အတေစ။ အထ ယသ္မာ အဓိသီလသိက္ခာ အဓိစိတ္တသိက္ခာ အဓိပညာသိက္ခာတိ တိဿော သိက္ခာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ တာ ဒဿေန္တော ဘဂဝတ သညာယ သဟေတုကံ ဥပ္ပာဒနိရောဓံ ဒီပေတုံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒတော ပဘုတိ တန္တိဓမ္မံ ဌပေန္တော "ဣဓ ပေါဋ္ဌပါဒ, တထာဂတော လောကေ"တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အဓိသီလသိက္ခာ အဓိစိတ္တသိက္ခာတိ ဒွေဝ ဧဝ သိက္ခာ သရူပေန အာဂတာ, တတိယာ ပန "အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒာတိ ခေါ ပေါဋ္ဌပါဒ မယာ ဧကံသိကော ဓမ္မော ဒေသိတော"တိ ဧတ္ထ သမ္မာဒိဋ္ဌိသမ္မာသင်္ကပ္ပဝသေန ပရိယာပန္နတ္တာ အာဂတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ကာမသညာ**တိ ပဉ္စ ကာမဂုဏိကရာဂေါပိ အသမုပ္ပန္နကာမစာရောပိ ။ တတ္ထ ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂေါ အနာဂါမိမဂ္ဂေန သမုဂ္ဃာတံ ဂစ္ဆတိ, အသမုပ္ပန္နကာမစာရော ပန ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝဋ္ဋတိ။ တသ္မာ **တဿ ယာ ပုရိမာ ကာမသညာ** တိ တဿ ပဌမဇ္ဈာနသမင်္ဂိနော ယာ ပုဗ္ဗေ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗာယ ကာမသညာယ သဒိသတ္တာ ပုရိမာ ကာမသညာတိ ဝုစ္စေယျ, သာ နိရုဇ္ဈတိ, အနုပ္ပန္နာဝ နုပ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

ဝိဝေကဇပီတိသုခသုခုမသစ္စသညီယေဝ တသ္မိံ သမယေ ဟောတီ တိ တသ္မိံ ပဌမဇ္ဈာနသမယေ ဝိဝေကဇပီတိသုခသင်္ခါတာ သုခုမသညာ သစ္စာ ဟောတိ, ဘူတာ ဟောတီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ ကာမစ္ဆန္ဒာဒိဩဠာရိကင်္ဂပ္ပဟာနဝသေန သုခုမာ စ သာ ဘူတတာယ သစ္စာ စ သညာတိ သုခုမသစ္စသညာ, ဝိဝေကဇေဟိ ပီတိသုခေဟိ သမ္ပယုတ္တာ သုခုမသစ္စသညာတိ ဝိဝေကဇပီတိသုခသုခုမသစ္စသညာ သာ အဿ အတ္ထီတိ ဝိဝေကဇပီတိသုခသုခုမသစ္စသညီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ဧဝမ္ပိ သိက္ခာ** တိ ဧတ္ထ ယသ္မာ ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇန္တော အာဝဇ္ဇန္တော, ဝုဋ္ဌဟန္တော စ သိက္ခတိ, တသ္မာ တံ ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗတော သိက္ခာတိ ဝုစ္စတိ။ တေနပိ သိက္ခာသင်္ခါ တေန ပဌမဇ္ဈာနေန ဧဝံ ဧကာ ဝိဝေကဇပီတိသုခသုခုမသစ္စသညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဧကာ ကာမသညာ နိရုဇ္ဈတီတိ အတ္ထော။ **အယံ သိက္ခာတိ ဘဂဝတ အတေစာ**တိ အယံ ပဌမဇ္ဈာနသင်္ခါတာ ဧကာ သိက္ခာတိ, ဘဂဝတ အာဟ။ ဧတေနုပါယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ယသ္မာ ပန အဋ္ဌမသမာပတ္တိယာ အင်္ဂတော သမ္မသနံ ဗုဒ္ဓါနံယေဝ ဟောတိ, သာဝကေသု သာရိပုတ္တသဒိသာနမ္ပိ နတ္ထိ, ကလာပတော သမ္မသနံယေဝ ပန သာဝကာနံ ဟောတိ, ဣဒဉ္စ "သညာ သညာ"တိ, ဧဝံ အင်္ဂတော သမ္မသနံ ဥဒ္ဓဋံ။ တသ္မာ အာကိဉ္စညာယတနပရမံယေဝ သညံ ဒဿေတွာ ပုန တဒေဝ သညဂ္ဂန္တိ ဒဿေတုံ "ယတော ခေါ ပေါဋ္ဌပါဒ။ပေ။ သညဂ္ဂံ ဖုသတီ"တိ အာဟ။

၄၁၄. တတ္ထ **ယတော ခေါ ပေါဋ္ဌပါဒ ဘိက္ခု** တိ ယော နာမ ပေါဋ္ဌပါဒ ဘိက္ခု။ **ဣဓ သကသညီ ဟောတီ**တိ ဣဓ သာသနေ သကသညီ ဟောတိ, အယမေဝ တ ဟဒ္ဓော, အတ္တနော ပဌမဇ္ဈာနသညာယ သညတ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **သော တတော အမုတ္ရ တတော အမုတ္ရ** တိ သော ဘိက္ခု တတော ပဌမဇ္ဈာနတော အမုတ္ရ ဒုတိယဇ္ဈာနေ, တတောပိ အမုတ္ရ တတိယဇ္ဈာနေတိ ဧဝံ တာယ တာယ ဈာနသညာယ သကသညီ သကသညီ ဟုတွာ အနုပုဗ္ဗေန သညဂ္ဂံ ဖုသတိ။ **သညဂ္ဂ** န္တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဝုစ္စတိ။ ကသ္မာ? လောကိယာနံ ကိစ္စကာရကသမာပတ္တီနံ အဂ္ဂတ္တာ။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိယဉှိ ဌတွာ နေဝသညာနာသညာယတနမ္ပိ နိရောဓမ္ပိ သမာပဇ္ဇန္တိ။ ဣတိ သာ လောကိယာနံ ကိစ္စကာရကသမာပတ္တီနံ အဂ္ဂတ္တာ သညဂ္ဂန္တိ ဝုစ္စတိ, တံ ဖုသတိ ပါပုဏာတီတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ အဘိသညာနိရောဓံ ဒဿေတုံ **"တဿ သညဂ္ဂေ ဌိတဿ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **စေတေယျံ, အဘိသင်္ခရေယျ**န္တိ ပဒဒွယေပိ စ ဈာနံ သမာပဇ္ဇန္တော စေတေတိ နာမ, ပုနပ္ပုနံ ကပ္ပေတီတိ အတ္ထော။ ဥပရိသမာပတ္တိအတ္ထာယ နိကန္တိံ ကုရုမာနော အဘိသင်္ခရောတိ နာမ။ **ဣမာ စ မေ သညာ နိရုဇ္ဈေယျု** န္တိ ဣမာ အာကိဉ္စညာယတနသညာ နိရုဇ္ဈေယျုံ။ **အညာ စ ဩဠာရိကာ**တိ အညာ စ ဩဠာရိကာ ဘဝင်္ဂသညာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ။ **သော န စေဝ စေတေတိ န အဘိသင်္ခရောတီ**တိ ဧတ္ထ ကာမံ စေသ စေတေန္တောဝ န စေတေတိ, အဘိသင်္ခရောန္တောဝ နာဘိသင်္ခရောတိ။ ဣမဿ ဘိက္ခုနော အာကိဉ္စညာယတနတော ဝုဋ္ဌာယ နေဝသညာနာသညာယတနံ သမာပဇ္ဇိတွာ "ဧကံ ဒွေဝ စိတ္တဝါရေ ဌဿာမီ"တိ အာဘောဂသမန္နာဟာရော နတ္ထိ။ ဥပရိနိရောဓသမာပတ္တတ္ထာယ ဧဝ ပန အာဘောဂသမန္နာဟာရော အတ္ထိ, သွာယမတ္ထော ပုတ္တဃရာစိက္ခဏေန ဒီပေတဗ္ဗော။

ပိတုဃရမဇ္ဈေန ကိရ ဂန္တွာ ပဏ္ဍာဘာဂေ ပုတ္တသ္သ ဃရံ ဟောတိ, တတော ပဏီတံ ဘောဇနံ အာဒာယ အာ သနသာလံ အာဂတံ ဒဟရံ ထေရော – ''မနာပေ ပိဏ္ဍပာတော ကုတော အာဘတော''တိ ပုစ္ဆိ။ သော ''အသုကသ္သ ဃ ရတော''တိ လဒ္ဓဃရမေဝ အာစိက္ခိ။ ယေန ပနသ္သ ပိတုဃရမဇ္ဈေန ဂတောပိ အာဂတောပိ တတ္ထ အာဘောဂေ ပိ နတ္ထိ။ တတ္ထ အာသနသာလာ ဝိယ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, ပိတုဂေဟံ ဝိယ နေဝသညာနာသညာယ တနသမာပတ္တိ, ပုတ္တဂေဟံ ဝိယ နိရောဓသမာပတ္တိ, အာသနသာလာယ ဌတွာ ပိတုဃရံ အမနသိကရိတွာ ပုတ္တဃ ရာစိက္ခဏံ ဝိယ အာကိဉ္စညာယတနတော ဝုဋ္ဌာယ နေဝသညာနာသညာယတနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ''ဧကံ ဒွေ စိတ္တဝါရေ ဌဿာမိ''တိ ပိတုဃရံ အမနသိကရိတွာဝ ဥပရိနိရောဓသမာပတ္တတ္ထာယ မနသိကာရော, ဧဝမေသ စေတေန္တော န စေတေတိ, အဘိသင်္ခရောန္တော နာဘိသင်္ခရောတိ။ **တာ စေဝ သညာ**တိ တာ ဈာနသညာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ **အညာ စာ**တိ အညာ စ ဩဠာရိကာ ဘဝင်္ဂသညာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **သော နိရောဓံ ဖုသတီ**တိ သော ဧဝံ ပဋိပန္နော ဘိက္ခု သညာဝေဒယိတနိ ရောဓံ ဖုသတိ ဝိန္ဒတိ ပဋိလဘတိ။

အနုပုဗ္ဗာဘိသညာနိရောဓသမ္ပဇာနသမာပတ္တိ န္တိ ဧတ္ထ **အဘီ**တိ ဥပသဂ္ဂမတ္တံ, သမ္ပဇာနပဒံ နိရောဓပဒေန အန္တရိကံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ အနုပဋိပာဋိယာ သမ္ပဇာနသညာနိရောဓသမာပတ္တီတိ အယံ ပနေတ္ထတ္ထော။ တတြာပိ သမ္ပဇာနသညာနိရောဓသမာပတ္တီတိ သမ္ပဇာနန္တသ္သ အန္တေ သညာ နိရောဓသမာပတ္တိ သမ္ပဇာနန္တသ္သ တ ပဏ္ဍိတသ္သ ဘိက္ခုနော သညာနိရောဓသမာပတ္တီတိ အယံ ဝိသေသတ္ထော။

ဣအနိ ဣဓ ဌတွာ နိရောဓသမာပတ္တိကထာ ကထေတဗ္ဗာ။ သာ ပနေသာ သဗ္ဗာကာရေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ပညာ ဘာဝနာနိသံသာဓိကာရေ ကထိတာ, တသ္မာ တတ္ထ ကထိတတောဝ ဂဟေတဗ္ဗာ။

ဧဝံ ဘဂဝတ ပောဋ္ဌပာဒသ္သ ပရိဗ္ဗာဇကသ္သ နိရောဓကထံ ကထေတွာ – အထ နံ တာဒိသာယ ကထာယ အညတွာ ထ အဘာဝံ ပဋိဇာနာပေတုံ ''တံ ကိံ မညသိ''တိအာဒိမာဟ။ ပရိဗ္ဗာဇကောပိ ''ဘဂဝတ အဇ္ဇ ဘုမ္ပဟာကံ ကထံ ဌပေတွာ န မယာ ဧဝရူပါ ကထာ သုတပုဗ္ဗာ''တိ ပဋိဇာနန္တော, ''နော ဟေတံ ဘန္တေ''တိ ဝတွာ ပုန သက္ကစ္စံ ဘဂဝတော က ထာယ ဥဂ္ဂဟိတဘာဝံ ဒဿေန္တော ''ဧဝံ ခော အဟံ ဘန္တေ''တိအာဒိမာဟ။ အထသ္သ ဘဂဝတ ''သုဥဂ္ဂဟိတံ တယာ''တိ အနုဇာနန္တော ''ဧဝံ ပောဋ္ဌပာဒ''တိ အာဟ။

၄၁၅. အထ ပရိဗ္ဗာဇကော ''ဘဂဝတာ 'အာကိဉ္စညာယတနံ သညဂ္ဂ'န္တိ ဝုတ္တံ။ တေဒဝေ နု ခော သညဂ္ဂံ, ဥဒါ ဟု အဝသေသသမာပတ္တီသုပိ သညဂ္ဂံ အတ္ထီ''တိ စိန္တေတွာ တမတ္ထံ ပုစ္ဆန္တော ''ဧကညေဝ နု ခော''တိအာဒိ မာဟ။ ဘဂဝတာပိသ္သ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တတ္ထ **ပုထူပီ**တိ ဗဟူနိပိ။ **ယထာ ယထာ ခော, ပေါဋ္ဌပာဒ, နိရောဓံ ဖုသတီ**တိ ပထဝီကသိဏာဒီသု ယေန ယေန ကသိဏေန, ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ တ ယေန ယေန ဈာနေန။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သစေ ဟိ ပထဝီကသိဏေန ကရဏဘူတေန ပထဝီကသိဏသမာပတ္တိံ ဧကတရံ သမာပဇ္ဇန္တော ပုရိမသညာနိရောဓံ ဖုသတိ ဧကံ သညဂ္ဂံ, အထ ဒွေ တရေ, တယော တရေ, တရသတံ, တရသဟဿံ, တရသတသဟဿံ တ သမာပဇ္ဇန္တော ပုရိမ သညာနိရောဓံ ဖုသတိ, သတသဟဿံ, သညဂ္ဂါနိ။ သေ နယော သေသကသိဏေသု။ ဈာနေသုပိ သစေ ပဌမဇ္ဈာနေန ကရဏဘူတေန ဧကတရံ ပုရိမသညာနိရောဓံ ဖုသတိ ဧကံ သညဂ္ဂံ။ အထ ဒွေ တရေ , တယော တရေ, တရသတံ, တရသ ဟဿံ, တရသတသဟဿံ တ ပုရိမသညာနိရောဓံ ဖုသတိ, သတသဟဿံ သညဂ္ဂါနိ။ သေ နယော သေသဇ္ဈာနသ မာပတ္တီသုပိ။ ဣတိ ဧကတရံ သမာပဇ္ဇနဝသေန တ သဗ္ဗမ္ပိ သဥ္ဇာနနလက္ခဏေန သင်္ဂဟေတွာ တ ဧကံ သညဂ္ဂံ ဟောတိ, အပရာပရံ သမာပဇ္ဇနဝသေန ဗဟူနိ။

၄၁၆. သညာ နု ခော, ဘန္တေ တိ ဘန္တေ နိရောဓသမာပဇ္ဇနကသ္သ ဘိက္ခုနော ''သညာ နု ခော ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇ တီ''တိ ပုစ္ဆတိ။ တသ္သ ဘဂဝတ ''သညာ ခော, ပေါဋ္ဌပါဒ''တိ ဗျာကာသိ။ တတ္ထ **သညာ**တိ ဈာနသညာ။ **ဉာဏ**န္တိ ဝိပဿနာဉာဏံ။ အပရော နယော, **သညာ**တိ ဝိပဿနာ သညာ။ **ဉာဏ**န္တိ မဂ္ဂဉာဏံ။ အပရော နယော, **သညာ**တိ မဂ္ဂ သညာ။ **ဉာဏ**န္တိ ဖလဉာဏံ။ တိပိဋကမဟာသိဝတ္ထေရော ပနာဟ –

ကိံ ဣမေ ဘိက္ခူ ဘဏန္တိ, ပေါဋ္ဌပါဒော ဟေဋ္ဌာ ဘဂဝန္တံ နိရောဓံ ပုစ္ဆိ။ ဣအနိ နိရောဓာ ဝုဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆန္တော ''ဘဂဝတ နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တသ္သ ကိံ ပဌမံ အရဟတ္တဖလသညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥဒါဟု ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ''န္တိ ဝဒတိ။

အထသ္ဿ ဘဂဝါ ယသ္မာ ဖလသညာ ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ပစ္ဆာ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ ။ တသ္မာ ''သညာ ခေါ ပေါဋ္ဌပါဒ'' တိ အာဟ။ တတ္ထ **သညုပ္ပါဒါ** တိ အရဟတ္တဖလသညာယ ဥပ္ပါဒါ, ပစ္ဆာ ''ဉာဏံ အရဟတ္တဖလ''န္တိ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏုပ္ပါဒေါ ဟောတိ။ **ဣဒပ္ပစ္စယာ ကိရ မေ** တိ ဖလသမာဓိသညာပစ္စယာ ကိရ မယှံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ ဥပ္ပန္နန္တိ။

သညာအတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၄၁၇. ဣဒါနိ ပရိဗ္ဗာဇကော ယထာ နာမ ဂါမသူကရော ဂန္ဓောဒကေန နှာပေတွာ ဂန္ဓေဟိ အနုလိမ္ပိတွာ မာလာဒါမံ ပိဠန္ဓိတွာ သိရိသယနေ အာရောပိတောပိ သုခံ န ဝိန္ဒတိ, ဝေဂေန ဂူထဋ္ဌာနမေဝ ဂန္တွာ သုခံ ဝိန္ဒတိ။ ဧဝမေဝ ဘဂဝတာ သဏှသုခုမတိလက္ခဏဗ္ဘာဟတာယ ဒေသနာယ နှာပိတဝိလိတ္တမဏ္ဍိတောပိ နိရောဓကထာသိရိသယနံ အာရောပိတောပိ တတ္ထ သုခံ န ဝိန္ဒန္တော ဂူထဋ္ဌာနသဒိသံ အတ္တနော လဒ္ဓိံ ဂဟေတွာ တမေဝ ပုစ္ဆန္တော ''သညာ နု ခေါ, ဘန္တေ, ပုရိသဿ အတ္တာ''တိအာဒိမာဟ။ အထဿာနုမတိံ ဂဟေတွာ ဗ္ယာကာတုကာမော ဘဂဝါ – ''ကံ ပန တွံ''န္တိအာဒိမာဟ။ တတော သော ''အရူပီ အတ္တာ''တိ ဧဝံ လဒ္ဓိကော သမာနောပိ ''ဘဂဝါ ဒေသနာယ သုကုသလော, သော မေ အာဒိတောဝ လဒ္ဓိံ မာ ဝိဒ္ဓံသေတူ''တိ စိန္တေတွာ အတ္တနော လဒ္ဓိံ ပရိဟရန္တော ''ဩဠာရိကံ ခေါ''တိအာဒိမာဟ။ အထဿ ဘဂဝါ တတ္ထ ဒောသံ ဒဿေန္တော ''ဩဠာရိကော စ ဟိ တေ''တိအာဒိမာဟ ။ တတ္ထ **ဧဝံ သန္တ** န္တိ ဧဝံ သန္တေ၊ ဘုမ္မတ္ထေ ဟိ ဧတံ ဥပယောဂဝစနံ။ ဧဝံ သန္တံ အတ္တာနံ ပစ္စာဂစ္ဆတော တဝ တတိ အယံ တ ဧတ္ထ အတ္ထော။ စတုန္နံ ခန္ဓာနံ ဧကုပ္ပာဒေကနိရောဓတ္တာ ကိဉ္စာပိ ယာ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သာဝ နိရုဇ္ဈတိ။ အပရာပရံ ဥပာဒါယ ပန ''အညာ စ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အညာ စ သညာ နိရုဇ္ဈန္တီ''တိ ဝုတ္တံ။

၄၁၈-၄၂၀. ဣဒါနိ အညံ လဒ္ဓိံ ဒဿေန္တော – ''မနောမယံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ''တိအာဒိံ ဝတွာ တတ္ရာပိ ဒောသေ ဒိန္နေ ယထာ နာမ ဥမ္မတ္တကော ယာဝဿ သညာ နပ္ပတိဋ္ဌာတိ, တာဝ အညံ ဂဟေတွာ အညံ ဝိဿဇ္ဇေတိ, သညာပတိဋ္ဌာနကာလေ ပန ဝတ္တဗ္ဗမေဝ ဝဒတိ, ဧဝမေဝ အညံ ဂဟေတွာ အညံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဣဒါနိ အတ္တနော လဒ္ဓိယေဝ ဝဒန္တော ''အရူပီ ခေါ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ရာပိ ယသ္မာ သော သညာယ ဥပ္ပါဒနိရောဓံ ဣစ္ဆတိ, အတ္တာနံ ပန သဿတံ မညတိ။ တသ္မာ တထေဝဿ ဒောသံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ ''ဧဝံ သန္တမ္ပီ''တိအာဒိမာဟ။ တတော ပရိဗ္ဗာဇကော မိစ္ဆာဒဿနေန အဘိဘူတတ္တာ ဘဂဝတာ ဝုစ္စမာနမ္ပိ တံ နာနတ္တံ အဇာနန္တော ''သက္ကာ ပနေတံ, ဘန္တေ, မယာ''တိအာဒိမာဟ။ အထဿ ဘဂဝါ ယသ္မာ သော သညာယ ဥပ္ပါဒနိရောဓံ ပဿန္တောပိ သညာမယံ အတ္တာနံ နိစ္စမေဝ မညတိ။ တသ္မာ ''ဒုဇ္ဇာနံ ခေါ''တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော – တဝ အညာ ဒိဋ္ဌိ, အညာ ခန္တိ, အညာ ရုစိ, အညထာယေဝ တေ ဒဿနံ ပဝတ္တံ, အညဒေဝ စ တေ ခမတိ စေဝ ရုစ္စတိ စ, အညတြ စ တေ အာယောဂေါ, အညိဿာယေဝ ပဋိပတ္တိယာ ယုတ္တပယုတ္တော အသိ, အညတ္ထ စ တေ အာစရိယကံ, အညသ္မိံ တိတ္ထာယတနေ အာစရိယဘာဝေါ။ တေန တယာ ဧဝံ အညဒိဋ္ဌိကေန အညခန္တိကေန အညရုစိကေန အညတြာယောဂေန အညတြာစရိယကေန ဒုဇ္ဇာနံ ဧတန္တိ။ အထ ပရိဗ္ဗာဇကော – ''သညာ တ ပုရိသဿ အတ္တာ ဟောတု, အညာ တ သညာ, တံ သဿတာဒိ ဘာဝမဿ ပုစ္ဆိဿ''န္တိ ပုန ''ကိံ ပန ဘန္တေ''တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **လောကော**တိ အတ္တာနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **န ဟေတံ ပေါဋ္ဌပါဒ အတ္ထသံဟိတ** န္တိ ပေါဋ္ဌပါဒ ဧတံ ဒိဋ္ဌိဂတံ န ဣဓလောကပရလောကအတ္ထနိဿိတံ, န အတ္တတ္ထပရတ္ထနိဿိတံ။ **န ဓမ္မသံဟိတ**န္တိ န နဝလောကုတ္တရဓမ္မနိဿိတံ။ **နာဒိဗြဟ္မစရိယက** န္တိ သိက္ခတ္တယသင်္ခါတဿ သာသနဗြဟ္မစရိယဿ န အာဒိမတ္တံ, အဓိသီလသိက္ခာမတ္တမ္ပိ န ဟောတိ။ **န နိဗ္ဗိဒါယာ** တိ သံသာရဝဋ္ဋေ နိဗ္ဗိန္ဒနတ္ထာယ န သံဝတ္တတိ။ **န ဝိရာဂါယာ**တိ ဝဋ္ဋဝိရာဂတ္ထာယ န သံဝတ္တတိ။ **န နိရောဓာယာ**တိ ဝဋ္ဋဿ နိရောဓကရဏတ္ထာယ န သံဝတ္တတိ။ **န ဥပသမာယာ**တိ ဝဋ္ဋဿ ဝူပသမနတ္ထာယ န သံဝတ္တတိ။ **န အဘိညာယာ**တိ ဝဋ္ဋာဘိဇာနနာယ ပစ္စက္ခကိရိယာယ န သံဝတ္တတိ။ **န သမ္ဗောဓာယာ** တိ ဝဋ္ဋသမ္ဗုဇ္ဈနတ္ထာယ န သံဝတ္တတိ။ **န နိဗ္ဗာနာယာ** တိ အမတမဟာနိဗ္ဗာနဿ ပစ္စက္ခကိရိယာယ န သံဝတ္တတိ။

ကထံ ဒုက္ခန္တိအာဒီသု တဏှာယံ ဥပေတတ္တ တေဘူမကာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒုက္ခန္တိ, တဒ္ဒေဝ ဒုက္ခသ္သ ပဘာဝနတော သပ္ပစ္စယာ တဏှာဟာ ဒုက္ခသမုဒယောတိ။ ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ ဒုက္ခနိရောဓောတိ, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂော ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါတိ မယာ ဉာတတန္တိ အတ္ထော။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွတ ဘဂဝတ “ကာမသ္သ ပရိဗ္ဗာဇကသ္သ မဂ္ဂဟ တုဘာတေ တ ဖလသစ္ဆိကိရိယာ တ နတ္ထိ, မယှဟဉ္စ ဘိက္ခာစာရဝေလာ”တိ စိန္တေတွတ တုဏှဟီ အဟောသိ။ ပရိဗ္ဗာ ဇကောပိ တံ အာကာရံ ဉတွတ ဘဂဝတော ဂမနကာလံ အာရောစေန္တော ဝိယ “ဧဝမေတ”န္တိအာဒိမာဟ။

၄၂၁. တစာသန္နိတောဒကေနာ တိ ဝစနပတောဒေန။ **သဥ္ဇုဗ္ဗရိမကံသူ** တိ သဥ္ဇုဗ္ဗရိတံ နိရန္တရံ ဖုဋ္ဌံ အကံသု, ဥပရိ ဝိဇ္ဈိံသူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘူတ**န္တိ သဘာဝတော ဝိဇ္ဇမာနံ။ **တစ္ဆံ, တထ** န္တိ တဒ္ဒေဝ ဝေဝစနံ။ **ဓမ္မဋ္ဌိတ တ**န္တိ နဝလောကုတ္တရဓမ္မေသု ဌိတသဘာဝံ။ **ဓမ္မနိယာမတ**န္တိ လောကုတ္တရဓမ္မနိယာမတံ။ ဗုဒ္ဓါနဉ္ဟိ စတုသစ္စဝိနိမု တ္တာ ကထာ နာမ နတ္ထိ။ တသ္မာ သာ ဒေိသာ ဟောတိ။

စိတ္တဟတ္ထိသာရိပုတ္တပောဋ္ဌပာဒဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၄၂၂. စိတ္တော စ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော တိ သော ကိရ သာဝတ္ထိယံ ဟတ္ထိအာစရိယသ္သ ပုတ္တော ဘဂဝ တော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွတ တီဏိ ပိဋကာနိ ဥဂ္ဂဟေတွတ သုခုမေသု အတ္ထန္တရေသု ကုသလော အဟောသိ, ပုဗ္ဗေ ကတပာပကမ္မဝသေန ပန သတ္တတရေ ဝိဗ္ဘမိတွတ ဂိဟိ ဇာတော။ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသ္သ ကိရ သာသနေ ဒွေ သဟာယကာ အဟေသုံ, အညမညံ သမဂ္ဂ ဧကတော ဝ သဇ္ဈာယန္တိ။ တေသု ဧကော အနဘိရတော ဂိဟိဘာဝေ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွတ ဣတရသ္သ အာရောစေသိ။ သော ဂိဟိဘာဝေ အာဒီနဝံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အာနိသံသံ ဒဒ္ဒေတွတ တံ ဩဝဒိ။ သော တံ သုတွတ အဘိရမိတွတ ပုနေကဒိဝသံ တာဒိသေ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ တံ ဧတဒဝေစ “မယှဟံ အာဝုသော ဧဝရူပံ စိ တ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – ‘ဣမာဟံ ပတ္တစီဝရံ တုယှဟံ ဒဿာမိ’တိ”။ သော ပတ္တစီဝရလောဘေန တသ္သ ဂိဟိဘာဝေ အာ နိသံသံ ဒဒ္ဒေတွတ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အာဒီနဝံ ကထေသိ။ အထသ္သ တံ သုတွတဝ ဂိဟိဘာဝတော စိတ္တံ ဝိရဇ္ဇိတွတ ပဗ္ဗ ဇ္ဇာယမေဝ အဘိရမိ။ ဧဝမေသ တဒာ သီလဝန္တသ္သ ဘိက္ခုနော ဂိဟိဘာဝေ အာနိသံသကထာယ ကထိတတ္တာ ဣဒါနိ ဆ တရေ ဝိဗ္ဘမိတွတ သတ္တမေ တရေ ပဗ္ဗဇိတော။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနသ္သ, မဟာကောဋ္ဌိကတ္ထေရသ္သ စ အဘိဓမ္မကထံ ကထေန္တာနံ အန္တရန္တရာ ကထံ ဩပာတေတိ။ အထ နံ မဟာကောဋ္ဌိကတ္ထေရော အပသာဒေတိ။ သော မဟာသာဝကသ္သ ကထိတေ ပတိဋ္ဌာတုံ အသက္ကောန္တော ဝိဗ္ဘမိတွတ ဂိဟိ ဇာတော။ ပောဋ္ဌပာဒသ္သ ပနာယံ ဂိဟိသဟာယကော ဟောတိ။ တသ္မာ ဝိဗ္ဘမိတွတ ဒွိဟတီဟစ္စယေန ပောဋ္ဌပာဒသ္သ သန္တိကံ ဂတော။ အထ နံ သော ဒိသွတ “သမ္မ ကိံ တယာ ကတံ, ဧဝရူပသ္သ နာမ သတ္ထု သာသနာ အပသက္ကန္တောသိ, ဟေဟိ ပဗ္ဗဇိတုံ ဣဒါနိ တေ ဝဋ္ဋတီ”တိ တံ ဂဟေတွတ ဘဂဝတော သန္တိကံ အဂမာသိ။ တေန ဝုတ္တံ “စိတ္တော စ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော ပောဋ္ဌပာဒော စ ပရိဗ္ဗာဇကော”တိ။

၄၂၃. အန္ဓာ တိ ပညာစက္ခုနော နတ္ထိတာယ အန္ဓာ, တဒ္ဒေဝ အဘာဝေန အစက္ခုကာ။ **တွမေဝ ဧကော စက္ခုမာ**တိ သုဘာသိတဒုဗ္ဘာသိတဇာနနဘာဝမတ္တေန ပညာစက္ခုနာ စက္ခုမာ။ **ဧကံသိကာ**တိ ဧကကောဋ္ဌာသာ။ **ပညတ္တာ**တိ ဌပိတာ။ **အနေကံသိကာ**တိ န ဧကကောဋ္ဌာသာ ဧကေနေဝ ကောဋ္ဌာသေန သဿတာတိ တ အသဿတာတိ တ န ဝုတ္တာတိ အတ္ထော။

ဧကံသိကဓမ္မဝဏ္ဏနာ

၄၂၄-၄၂၅. သန္တိ ပောဋ္ဌပာဒ တိ ကသ္မာ ဘဂဝတ ကသ္မာ အာရဘိ? ဗာဟိရကေဟိ ပညာပိတနိဋ္ဌာယ အနိယျာနိက ဘာဝဒဿနတ္ထံ။ သဗ္ဗေ ဟိ တိတ္ထိယာ ယထာ ဘဂဝတ အမတံ နိဗ္ဗာနံ, ဧဝံ အတ္တနော အတ္တနော သမယေ လောက ထုပိကာဒိဝသေန နိဋ္ဌံ ပညပေန္တိ, သာ စ န နိယျာနိကာ။ ယထာ ပညတ္တာ ဟုတွတ န နိယျာတိ န ဂစ္ဆတိ, အညဒ တ္ထု ပဏ္ဍိတေဟိ ပဋိက္ခိတ္တာ နိဝတ္တတိ, တံ ဒဒ္ဒေတုံ ဘဂဝတ ဧဝမာဟ။ တတ္ထ **ဧကန္တသုခံ လောကံ ဇာနံ ပဿ** န္တိ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ဧကန္တသုခော လောကော ပစ္ဆိမာဒီနံ တ အညတရာယာတိ ဧဝံ ဇာနန္တာ ဧဝံ ပဿန္တာ ဝိဟရ ထ။ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာနိ ခော တသ္မိံ လောကေ မနုဿာနံ သရီရသဏ္ဌာနာဒီနီတိ။ **အပ္ပာဋိဟီရကတ** န္တိ အပ္ပာဋိဟီရကတံ ပဋိဟာ ရဏဝိရဟိတံ, အနိယျာနိကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၂၆-၄၂၇. **ဇနပဒကလျာဏီ** တိ ဇနပဒေ အညာဟိ ဣတ္ထီဟိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဝိလာသာကပ္ပာဒီဟိ အသဒိသာ။

တယောအတ္တပဋိလာဘဝဏ္ဏနာ

၄၂၈. ဧဝံ ဘဂဝါ ပရေသံ နိဿာယ အနိယျာနိကတ္တံ ဒဿေတွာ အတ္တနော နိဿာယ နိယျာနိကဘာဝံ ဒဿေတုံ “တယော ခေါ မေ ပေါဋ္ဌပါဒ”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အတ္တပဋိလာဘော**တိ အတ္တဘာဝပဋိလာဘော, တီဟိ စ ဘဂဝါ တီဟိ အတ္တဘာဝပဋိလာဘေဟိ တယော ဘဝေ ဒဿေသိ။ ဩဠာရိကတ္တဘာဝပဋိလာဘေန အဝီစိတော ပဋ္ဌာယ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိပရိယောသာနံ ကာမဘဝံ ဒဿေသိ။ မနောမယအတ္တဘာဝပဋိလာဘေန ပဌမဇ္ဈာနဘူမိတော ပဋ္ဌာယ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မလောကပရိယောသာနံ ရူပဘဝံ ဒဿေသိ။ အရူပအတ္တဘာဝပဋိလာဘေန အာကာသာနဉ္စာယတနဗြဟ္မလောကတော ပဋ္ဌာယ နေဝသညာနာသညာယတနဗြဟ္မလောကပရိယောသာနံ အရူပဘဝံ ဒဿေသိ။ သံကိလေသိကာ ဓမ္မာ နာမ ဒွါဒသ အကုသလစိတ္တုပ္ပာဒါ။ ဝေါဒါနိယာ ဓမ္မာ နာမ သမထဝိပဿနာ။

၄၂၉. **ပညာပါရိပူရိံ ဝေပုလ္လတ္တ**န္တိ မဂ္ဂပညာဖလပညာနံ ပါရိပူရိဉ္စေဝ ဝိပုလဘာဝဉ္စ။ **ပါမုဇ္ဇ**န္တိ တရုဏပီတိ။ **ပီတီ**တိ ဗလဝတုဋ္ဌိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယံ အဝေါစုမှ “သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿတီ”တိ, တတ္ထ တဿ ဧဝံ ဝိဟရတော တံ ပါမောဇ္ဇဉ္စေဝ ဘဝိဿတိ, ပီတိ စ နာမကာယပဿဒ္ဓိ စ သတိ စ သူပဋ္ဌိတာ ဥတ္တမဉာဏဉ္စ သုခော စ ဝိဟာရော။ သဗ္ဗဝိဟာရေသု စ အယမေဝ ဝိဟာရော “သုခော”တိ ဝတ္တုံ ယုတ္တော “ဥပသန္တော ပရမမဓုရော”တိ။ တတ္ထ ပဌမဇ္ဈာနေ ပါမောဇ္ဇာဒယော ဆပိ ဓမ္မာ လဗ္ဘန္တိ, ဒုတိယဇ္ဈာနေ ဒုဗ္ဗလပီတိသင်္ခါတံ ပါမောဇ္ဇံ နိဝတ္တတိ, သေသာ ပဉ္စ လဗ္ဘန္တိ။ တတိယေ ပီတိ နိဝတ္တတိ, သေသာ စတ္တာရော လဗ္ဘန္တိ။ တထာ စတုတ္ထေ။ ဣမေသု စတူသု ဈာနေသု သမ္ပသာဒနသုတ္တေ သုဒ္ဓဝိပဿနာ ပါဒကဇ္ဈာနမေဝ ကထိတံ။ ပါသာဒိကသုတ္တေ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိပဿနာ ကထိတာ။ ဒသုတ္တရသုတ္တေ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကဖလသမာပတ္တိ ကထိတာ။ ဣမသ္မိံ ပေါဋ္ဌပါဒသုတ္တေ ပါမောဇ္ဇံ ပီတိဝေဝစနမေဝ ကတွာ ဒုတိယဇ္ဈာနိကဖလသမာပတ္တိနာမ ကထိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၄၃၂-၄၃၇. **အယံ ဝါ သော**တိ ဧတ္ထ ဝါ သဒ္ဒော ဝိဘာဝနတ္ထော ဟောတိ။ **အယံ သော**တိ ဧဝံ ဝိဘာဝေတွာ ပကာသေတွာ ဗျာကရေယျာမ။ ယထာပရေ “ဧကန္တသုခံ အတ္တာနံ သဉ္ဇာနာထာ”တိ ပုဋ္ဌာ “နော”တိ ဝဒန္တိ, န ဧဝံ ဝဒာမာတိ အတ္ထော။ **သပ္ပာဋိဟီရကတ**န္တိ သပ္ပာဋိဟာရိယံ, နိယျာနိကန္တိ အတ္ထော။ **မောဃော ဟောတီ**တိ တုစ္ဆော ဟောတိ, နတ္ထိ သော တသ္မိံ သမယေတိ အဓိပ္ပာယော။ **သစ္စော ဟောတီ**တိ ဘူတော ဟောတိ, သွေဝ တသ္မိံ သမယေ သစ္စော ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ပနာယံ စိတ္တော အတ္တနော အသဗ္ဗညုတာယ တယော အတ္တပဋိလာဘေ ကထေတွာ အတ္တပဋိလာဘော နာမ ပညတ္တိမတ္တံ ဧတန္တိ ဥဒ္ဓရိတုံ နာသက္ခိ, အတ္တပဋိလာဘော တွေဝ နိယျာတေသိ။ အထဿ ဘဂဝါ ရူပါဒယော စေတ္ထ ဓမ္မာ, အတ္တပဋိလာဘောတိ ပန နာမမတ္တမေဝတံ, တေသု တေသု ရူပါဒီသု သတိ ဝေါဟာရမတ္တေန ဟောန္တီတိ ဒဿေတုကာမော တဿေဝ ကထံ ဂဟေတွာ နာမပညတ္တိဝသေန နိယျာတနတ္ထံ “ယသ္မိံ စိတ္တ သမယေ”တိအာဒိမာဟ။

၄၃၈. ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ပဋိပုစ္ဆိတွာ ဝိနယနတ္ထံ ပုန “သစေ တံ, စိတ္တ, ဧဝံ ပုစ္ဆေယျု”န္တိအာဒိမာဟ ။ တတ္ထ ယော မေ အဟောသိ အတီတော အတ္တပဋိလာဘော , သွေဝ မေ အတ္တပဋိလာဘော, တသ္မိံ သမယေ သစ္စော အဟောသိ, မောဃော အနာဂတော မောဃော ပစ္စုပ္ပန္နောတိ ဧတ္ထ တာဝ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတိ – ယသ္မာ ယေ တေ အတီတာ ဓမ္မာ, တေ ဧတရဟိ နတ္ထိ, အဟေသုန္တိ ပန သင်္ချံ ဂတာ, တသ္မာ သောပိ မေ အတ္တပဋိလာဘော တသ္မိံယေဝ သမယေ သစ္စော အဟောသိ။ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ ပန ဓမ္မာနံ တဒါ အဘာဝါ တသ္မိံ သမယေ “မောဃော အနာဂတော, မောဃော ပစ္စုပ္ပန္နော”တိ, ဧဝံ အတ္ထတော နာမမတ္တမေဝ အတ္တပဋိလာဘံ ပဋိဇာနာတိ။ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေသုပိ ဧသေဝ နယော။

၄၃၉-၄၄၃. အထ ဘဂဝါ တဿ ဗျာကရဏေန သဒ္ဓိံ အတ္တနော ဗျာကရဏံ သံသန္ဒိတုံ “ဧဝမေဝ ခေါ စိတ္တာ”တိအာဒီနိ ဝတွာ ပုန ဩပမ္မတော တမတ္ထံ သာဓေန္တော **“သေယျထာပိ စိတ္တ ဂဝါ ခီရ”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတြာယံ သင်္ခေပတ္ထော, ယထာ ဂဝါ ခီရံ, ခီရာဒီဟိ စ ဒဓိအာဒီနိ ဘဝန္တိ, တတ္ထ ယသ္မိံ သမယေ ခီရံ ဟောတိ, န တ

သို့ သမယေ ဒဓိတိ တ နဝနီတာဒီသု တ အညတရန္တို့ သင်္ဌေ နိရုတ္တိ နာမံ တေဟာရံ ဂစ္ဆတိ။ ကသ္မာ? ယေ ဓမ္မေ ဥပာဒာယ ဒဓိတိအာဒိ တေဟာရာ ဟောန္တိ, တေသံ အဘာဝတ။ အထ ခော ခီရံ တွေဝ တသ္မိံ သမယေ သင်္ဌေ ဂစ္ဆတိ။ ကသ္မာ? ယေ ဓမ္မေ ဥပာဒာယ ခီရန္တို့ သင်္ဌာ နိရုတ္တိ နာမံ တေဟာရော ဟောတိ, တေသံ ဘာဝတတိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ဣမာ ခော စိတ္တာ** တိ ဩဠာရိကော အတ္တပဋိလာဘော ဣတိ စ မနောမယော အတ္တပဋိလာဘော ဣတိ စ အရူပေ အတ္တပဋိလာဘော ဣတိ စ ဣမာ ခော စိတ္တ လောကသမညာ လောကေ သမညာမတ္တကာနိ သမနုဇာနနမတ္တကာနိ ဧတာနိ။ တထာ လောကနိရုတ္တိမတ္တကာနိ ဝစနပထမတ္တကာနိ တေဟာရမတ္တကာနိ နာမပဏ္ဏတ္တိမတ္တကာနိ ဧတာနီတိ။ ဧဝံ ဘဂဝတ ဟေဋ္ဌာ တယော အတ္တပဋိလာဘေ ကထေတွာ ဣဒါနိ သဗ္ဗမေတံ တေဟာရမတ္တကန္တိ ဝဒတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ပရမတ္ထတော သတ္တော နာမ နတ္ထိ, သုညော တုစ္ဆော ဧသ လောကော။

ဗုဒ္ဓာနံ ပန ဒွေ ကထာ သမ္မုတိကထာ စ ပရမတ္ထကထာ စ။ တတ္ထ “သတ္တော ပေါသော ဒေဝေါ ဗြဟ္မာ”တိ အာဒိကာ “သမ္မုတိကထာ” နာမ။ “အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာ ခန္ဓာ ဓာတုယော အာယတနာနိ သတိပဋ္ဌာနာ သမ္မပ္ပဓာနာ”တိ အာဒိကာ ပရမတ္ထကထာ နာမ။ တတ္ထ ယော သမ္မုတိဒေသနာယ “သတ္တော”တိ တ “ပေါသော”တိ တ “ဒေဝေါ”တိ တ “ဗြဟ္မာ”တိ တ ဝုတ္တေ ဝိဇာနိတုံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ နိယျာတုံ အရဟတ္တဇယဂ္ဂါဟံ ဂဟေတုံ သက္ကောတိ, တဿ ဘဂဝါ အာဒိတောဝ “သတ္တော”တိ တ “ပေါသော”တိ တ “ဒေဝေါ”တိ တ “ဗြဟ္မာ”တိ တ ကထေတိ, ယော ပရမတ္ထဒေသနာယ “အနိစ္စ”န္တိ တ “ဒုက္ခ”န္တိ တတိအာဒီသု အညတရံ သုတွာ ဝိဇာနိတုံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ နိယျာတုံ အရဟတ္တဇယဂ္ဂါဟံ ဂဟေတုံ သက္ကောတိ, တဿ “အနိစ္စ”န္တိ တ “ဒုက္ခ”န္တိ တတိအာဒီသု အညတရမေဝ ကထေတိ။ တထာ သမ္မုတိကထာယ ဗုဇ္ဈနကသတ္တဿာပိ န ပဌမံ ပရမတ္ထကထံ ကထေတိ။ သမ္မုတိကထာယ ပန ဗောဓေတွာ ပစ္ဆာ ပရမတ္ထကထံ ကထေတိ။ ပရမတ္ထကထာယ ဗုဇ္ဈနကသတ္တဿာပိ န ပဌမံ သမ္မုတိကထံ ကထေတိ။ ပရမတ္ထကထာယ ပန ဗောဓေတွာ ပစ္ဆာ သမ္မုတိကထံ ကထေတိ။ ပကတိယာ ပန ပဌမမေဝ ပရမတ္ထကထံ ကထေန္တဿ ဒေသနာ လူခာကာရာ ဟောတိ, တသ္မာ ဗုဒ္ဓာ ပဌမံ သမ္မုတိကထံ ကထေတွာ ပစ္ဆာ ပရမတ္ထကထံ ကထေန္တိ။ သမ္မုတိကထံ ကထေန္တာပိ သစ္စမေဝ သဘာဝမေဝ အမုသာဝ ကထေန္တိ။ ပရမတ္ထကထံ ကထေန္တာပိ သစ္စမေဝ သဘာဝမေဝ အမုသာဝ ကထေန္တိ။

ဒုဝေ သစ္စာနိ အက္ခာသိ၊ သမ္ဗုဒ္ဓော ဝဒတံ ဝရော။
သမ္မုတိံ ပရမတ္ထဉ္စ၊ တတိယံ နူပလဗ္ဘတိ။

သင်္ကေတဝစနံ သစ္စံ၊ လောကသမ္မုတိကာရဏံ။
ပရမတ္ထဝစနံ သစ္စံ၊ ဓမ္မာနံ ဘူတလက္ခဏန္တိ။

ယာဟိ တထာဂတော တေဟာရတိ အပရာမသန္တိ ယာဟိ လောကသမညာဟိ လောကနိရုတ္တီဟိ တထာဂတော တဏှာမာနဒိဋ္ဌိပရာမာသာနံ အဘာဝတ အပရာမသန္တော တေဟာရတီတိ ဒေသနံ ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ အရဟတ္တနိကူဋေန နိဋ္ဌာပေသိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

ပေါဋ္ဌပါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သုဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ

သုဘမာဏဝကဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၄၄၄. ဧဝံ မေ သုတံ။ပေ။ သာဝတ္ထိယန္တိ သုဘသုတ္တံ။ တတ္ထာယံ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ။ **အစိရပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတီ**တိ အစိရံ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ, ပရိနိဗ္ဗာနတော ဥဒ္ဓံ မာသမတ္တေ ကာလေ။ နိဒါနဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဘဂဝတော ပတ္တစီဝရံ အာဒာယ အာဂန္တွာ ခီရဝိရေစနံ ပိဝိတွာ ဝိဟာရေ နိသိန္နဒိဝသံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **တောဒေယျပုတ္တော**တိ တောဒေယျဗြာဟ္မဏဿ ပုတ္တော, သော ကိရ သာဝတ္ထိယာ အဝိဒူရေ တုဒိကမော နာမ အတ္ထိ, တဿ အဓိပတိတ္တာ တောဒေယျောတိ သင်္ခံ ဂတော။ မဟဒ္ဓနော ပန ဟောတိ ပဉ္စစတ္တာလီသကောဋိဝိဘဝေ, ပရမမစ္ဆရီ – ''ဒဒတော ဘောကနံ အပရိက္ခယော နာမ နတ္ထီ''တိ စိန္တေတွာ ကဿစိ ကိဉ္စိ န ဒေတိ, ပုတ္တမ္ပိ အာဟ –

> ''အဉ္ဇနာနံ ခယံ ဒိသွာ, ဝမ္မိကာနဉ္စ သဉ္စယံ။
> မဓူနဉ္စ သမာဟာရံ, ပဏ္ဍိတော ဃရမာဝသေ''တိ။

ဧဝံ အဒါနမေဝ သိက္ခာပေတွာ ကာယဿ ဘေဒါ တသ္မိံယေဝ ဃရေ သုနခော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော။ သုဘော တံ သုနခံ အတိဝိယ ပိယာယတိ။ အတ္တနော ဘုဉ္ဇနကဘတ္တံယေဝ ဘောဇေတိ, ဥက္ခိပိတွာ ဝရသယနေ သယာပေတိ။ အထ ဘဂဝါ ဧကဒိဝသံ နိက္ခန္တေ မာဏဝေ တံ ဃရံ ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသိ။ သုနခော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ဘုက္ကာရံ ကရောန္တော ဘဂဝတော သမီပံ ဂတော။ တတော နံ ဘဂဝါ အဝေစ ''တောဒေယျ တွံ ပုဗ္ဗေပိ မံ 'ဘော, ဘော'တိ ပရိဘဝိတွာ သုနခော ဇာတော, ဣဒါနိပိ ဘုက္ကာရံ ကတွာ အဝီစိံ ဂမိဿသီ''တိ။ သုနခော တံ ကထံ သုတွာ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ ဥဒ္ဓနန္တရေ ဆာရိကာယ နိပန္နော, မနုဿာ နံ ဥက္ခိပိတွာ သယနေ သယာပေတုံ နာသက္ခိံသု ။

သုဘော အာဂန္တွာ ''ကေနာယံ သုနခော သယနာ ဩရောပိတော''တိ အာဟ။ မနုဿာ ''န ကေနစီ''တိ ဝတွာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။ မာဏဝေါ သုတွာ ''မမ ပိတာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော, သမဏော ပန ဂေါတမော မေ ပိတရံ သုနခံ ကရောတိ ယံ ကိဉ္စိ ဧသ မုခါရူဠှံ ဘာသတီ''တိ ကုဇ္ဈိတွာ ဘဂဝန္တံ မုသာဝါဒေန စောဒေတုကာမော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ ပုစ္ဆိ။ ဘဂဝါ တဿ တထေဝ ဝတွာ အဝိသံဝါဒနတ္ထံ အာဟ – ''အတ္ထိ ပန တေ, မာဏဝ, ပိတရာ န အက္ခာတံ ဓန''န္တိ။ အတ္ထိ, ဘော ဂေါတမ, သတသဟဿဂ္ဃနိကာ သုဝဏ္ဏမာလာ, သတသဟဿဂ္ဃနိကာ သုဝဏ္ဏပာဒုကာ, သတသဟဿဂ္ဃနိကာ သုဝဏ္ဏပာတိ, သတသဟဿဉ္စ ကဟာပဏန္တိ။ ဂစ္ဆ တံ သုနခံ အပ္ပောဒကံ မဓုပာယာသံ ဘောဇေတွာ သယနံ အာရောပေတွာ ဤသကံ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တကာလေ ပုစ္ဆ, သဗ္ဗံ တေ အာစိက္ခိဿတိ, အထ နံ ဇာနေယျာသိ – ''ပိတာ မေ ဧသော''တိ။ သော တထာ အကာသိ။ သုနခော သဗ္ဗံ အာစိက္ခိ, တဒါ နံ – ''ပိတာ မေ''တိ ဉတွာ ဘဂဝတိ ပသန္နစိတ္တော ဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ စုဒ္ဒသ ပဉှေ ပုစ္ဆိတွာ ဝိဿဇ္ဇနပရိယောသာနေ ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂတော, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော''တိ။ **သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသတီ**တိ အတ္တနော ဘောဂဂါမတော အာဂန္တွာ ဝသတိ။

၄၄၅-၄၄၆. အညတရံ မာဏဝကံ အာမန္တေသီတိ သတ္တရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ ''အာနန္ဒတ္ထေရော ကိရဿ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ အာဂတော, မဟာဇနော တံ ဒဿနတ္ထာယ ဥပသင်္ကမတီ''တိ သုတွာ ''ဝိဟာရံ ခေါ ပန ဂန္တွာ မဟာဇနမဇ္ဈေ န သက္ကာ သုခေန ပဋိသန္ထာရံ တ ကာတုံ, ဓမ္မကထံ တ သောတုံ ဂေဟံ အာဂတံယေဝ နံ ဒိသွာ သုခေန ပဋိသန္ထာရံ ကရိဿာမိ, ဧကော စ မေ ကင်္ခာ အတ္ထိ, တမ္ပိ နံ ပုစ္ဆိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ အညတရံ မာဏဝကံ အာမန္တေသိ။ **အပ္ပာဗာဓ**န္တိအာဒီသု **အာဗာဓော**တိ ဝိသဘာဂဝေဒနာ ဝုစ္စတိ, ယာ ဧကဒေသေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ စတ္တာရော ဣရိယာပထေ အယပဋ္ဋေန အာဗန္ဓိတွာ ဝိယ ဂဏှာတိ, တဿာ အဘာဝံ ပုစ္ဆာတိ ဝဒတိ။ **အပ္ပာတင်္ကော**တိ ကိစ္ဆဇီဝိတကရော ရောဂေါ ဝုစ္စတိ, တဿာပိ အဘာဝံ ပုစ္ဆာတိ ဝဒတိ။ ဂိလာနဿေဝ စ ဥဋ္ဌာနံ နာမ ဂရုကံ ဟောတိ, ကာယေ ဗလံ န ဟောတိ, တသ္မာ နိဂ္ဂေလညဘာဝဉ္စ ဗလဉ္စ ပုစ္ဆာတိ ဝဒတိ။ **ဖာသုဝိဟာရ**န္တိ ဂမနဋ္ဌာနနိသဇ္ဇသယနေသု စတူသု ဣရိယာပထေသု သုခဝိဟာရံ ပုစ္ဆာတိ ဝဒတိ။ အထဿ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာကာရံ ဒဿေန္တော ''သုဘော''တိအာဒိမာဟ။

၄၄၇. ကာလဥ္စ သမယဥ္စ ဉပဟအယာ တိ ကာလဥ္စ သမယဥ္စ ပညာယ ဂဟေတွာ ဥပဓာရေတွာတိ အတ္ထော။ သစေ အမှာကံ သော ဂမနကာလော ဘဝိဿတိ, ကာယေ ဗလမတ္တာ စေဝ ဖရိဿတိ, ဂမနပစ္စယာ စ အညော အဖာသုဝိဟာရော န ဘဝိဿတိ, အထေတံ ကာလဥ္စ ဂမနကာရဏသမတာယသင်္ခာတံ သမယဥ္စ ဥပဓာရေတွာ – ''အပိ ဧဝ နာမ သွေပိ အာဂစ္ဆေယျာမာ''တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၄၈. စေတကေန ဘိက္ခုနာတိ စေတိရဋ္ဌေ ဇာတတ္တာ စေတကောတိ ဧဝံ လဒ္ဓနာမေန။ **သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယန္တိ** ဘော, အာနန္ဒ, ဒသဗလဿ ကော နာမ အာဗာဓော အဟောသိ, ကိံ ဘဂဝတ ပရိဘုဉ္ဇိ။ အပိ စ သတ္ထု ပရိနိဗ္ဗာနေန တုမှာကံ သောကော ဥဒပါဒိ, သတ္ထာ နာမ န ကေဝလံ တုမှာကံယေဝ ပရိနိဗ္ဗုတော, သဒေဝကဿ လောကဿ မဟာဇာနိ, ကော အနိ အညော မရဏာ မုစ္စိဿတိ, ယတ္ထ သော သဒေဝကဿ လောကဿ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော ပရိနိဗ္ဗုတော, ဣဒါနိ ကံ အညံ ဒိသွာ မစ္စုရာဇာ လဇ္ဇိဿတီတိ ဧဝမာဒိနာ နယေန မရဏပဋိသံယုတ္တံ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ထေရဿ ဟိယျော ပီတဘေသဇ္ဇာနုရူပံ အာဟာရံ ဒတွာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

ဥပဋ္ဌာကော သန္တိကာဝစရော တိ ဥပဋ္ဌာကော ဟုတွာ သန္တိကာဝစရော, န ရန္ဓဂဝေသီ။ န ဝီမံသနာဓိပ္ပာယော။ **သမီပစာရီ**တိ ဣဒံ ပုရိမပဒဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ယေသံ သော ဘဝံ ကေတမော**တိ ကသ္မာ ပုစ္ဆတိ? တဿ ကိရ ဧဝံ အဟောသိ ''ယေသု ဓမ္မေသု ဘဝံ ကေတမော ဣမံ လောကံ ပတိဋ္ဌပေသိ, တေ တဿ အစ္စယေန နဋ္ဌာ နု ခော, ဓရန္တိ နု ခော, သစေ ဓရန္တိ, အာနန္ဒော ဇာနိဿတိ, ဟန္ဒ နံ ပုစ္ဆာမီ''တိ, တသ္မာ ပုစ္ဆိ။

၄၄၉. အထဿ ထေရော တီဏိ ပိဋကာနိ တီဟိ ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟေတွာ ဒဿေန္တော ''တိဏ္ဏံ ခော''တိအာဒိမာဟ။ မာဏဝေ သင်္ခိတ္တေန ကထိတံ အသလ္လက္ခေန္တော – ''ဝိတ္ထာရတော ပုစ္ဆိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ''ကတမေသံ တိဏ္ဏ''န္တိအာဒိမာဟ။

သီလက္ခန္ဓဝဏ္ဏနာ

၄၅၀-၄၅၃. တတော ထေရေန ''အရိယဿ သီလက္ခန္ဓဿာ''တိ တေသု ဒဿိတေသု ပုန **''ကတမော ပန သော, ဘော အာနန္ဒ, အရိယော သီလက္ခန္ဓော''**တိ ဧကေကံ ပုစ္ဆိ။ ထေရောပိဿ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒံ ဒဿေတွာ တန္တိဓမ္မံ ဒေသေန္တော အနုက္ကမေန ဘဂဝတာ ဝုတ္တနယေနေဝ သဗ္ဗံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တတ္ထ **အတ္ထိ စေဝေတ္ထ ဥတ္တရိ ကရဏီယန္တိ** ထေ ဘဂဝတော သာသနေ န သီလမေဝ သာရော, ကေဝလဥ္ဟိ တံ ပတိဋ္ဌာမတ္တမေဝ ဟောတိ။ ဣတော ဥတ္တရိ ပန အညမ္ပိ ကတ္တဗ္ဗံ အတ္ထိ ယေတတိ ဒဿေသိ။ **ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ** တိ ဗုဒ္ဓသာသနတော ဗဟိဒ္ဓါ။

သမာဓိက္ခန္ဓဝဏ္ဏနာ

၄၅၄. ကထဉ္စ , မာဏဝ, ဘိက္ခု ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဟောတီ တိ ဣဒမာယသ္မာ အာနန္ဒော ''ကတမော ပန သော, ဘော အာနန္ဒ, အရိယော သမာဓိက္ခန္ဓော''တိ ဧဝံ သမာဓိက္ခန္ဓံ ပုဋ္ဌောပိ ယေ တေ ''သီလသမ္ပန္နော ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော သတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတော သန္တုဋ္ဌော''တိ ဧဝံ သီလာနန္တရံ ဣန္ဒြိယသံဝရာဒယော သီလသမာဓီနံ အန္တရေ ဥဘိန္နမ္ပိ ဥပကာရကဓမ္မာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ, တေ နိဒ္ဒိသိတွာ သမာဓိက္ခန္ဓံ ဒဿေတုကာမော အာရဘိ။ တတ္ထ စ ရူပဇ္ဈာနာနေဝ အာဂတာနိ, န အရူပဇ္ဈာနာနိ, အာနေတွာ ပန ဒီပေတဗ္ဗာနိ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနေန ဟိ အသင်္ဂဟိတာ အရူပသမာပတ္တိ နာမ နတ္ထိယေဝ။

၄၇၁-၄၈၀. အတ္ထိ စေဝေတ္ထ ဥတ္တရိကရဏီယ န္တိ ထေ ဘဂဝတော သာသနေ န စိတ္တေကဂ္ဂတာမတ္တကေနေဝ ပရိယောသာနပ္ပတ္တိ နာမ အတ္ထိ, ဣတောပိ ဥတ္တရိ ပန အညံ ကတ္တဗ္ဗံ အတ္ထိ ယေတတိ ဒဿေတိ။ **နတ္ထိ စေဝေတ္ထ ဥတ္တရိကရဏီယန္တိ** ထေ ဘဂဝတော သာသနေ ဣတော ဥတ္တရိ ကာတဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိယေဝ, အရဟတ္တပရိယောသာနဥ္ဟိ ဘဂဝတော သာသနန္တိ ဒဿေတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝာတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

သုဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ကေဝဋ္ဋသုတ္တဝဏ္ဏနာ

ကေဝဋ္ဋဂဟပတိပုတ္တဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၄၈၁. ဧဝံ မေ သုတံ။ပေ။ နာဠန္ဒာယန္တိ ကေဝဋ္ဋသုတ္တံ။ တတြာယံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။ **ပာဝါရိကမ္ဗဝနေ**တိ ပါဝါရိကဿ အမ္ဗဝနေ။ **ကေဝဋ္ဋော**တိ ဣဒံ တဿ ဂဟပတိပုတ္တဿ နာမံ။ သော ကိရ စတ္တာလီသကောဋိဓနော ဂဟပတိမဟာသာလော အတိဝိယ သဒ္ဓော ပသန္နော အဟောသိ။ သော သဒ္ဓာဓိကတ္တာယေဝ “သစေ ဧကော ဘိက္ခု အမုမာသန္တရေန တ မာသန္တရေန တ သံဝစ္ဆရေန တ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ဝိဝိဓာနိ ပါဋိဟာရိယာနိ ဒဿေယျ, သဗ္ဗော ဇနော အတိဝိယ ပသီဒေယျ။ ယံနူနာဟံ ဘဂဝန္တံ ယာစိတွာ ပါဋိဟာရိယကရဏတ္ထာယ ဧကံ ဘိက္ခုံ အနုဇာနာပေယျ”န္တိ စိန္တေတွာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟ။

တတ္ထ **ဣဒ္ဓာ**တိ သမိဒ္ဓာ **ဖီတာ**တိ နာနာဘဏ္ဍဥဿန္နတာယ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တာ။ **အာကိဏ္ဏမနုဿာ**တိ အံသကူဋေန အံသကူဋံ ပဟရိတွာ ဝိယ ဝိစရန္တေဟိ မနုဿေဟိ အာကိဏ္ဏာ။ **သမာဒိသတူ**တိ အာဏာပေတု ဌာနန္တရေ ဌပေတု။ **ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ**တိ ဥတ္တရိမနုဿာနံ ဓမ္မတော, ဒသကုသလသင်္ခာတတော တ မနုဿဓမ္မတော ဥတ္တရိ။ **ဘိယျောသောမတ္တာယာ**တိ ပကတိယာပိ ပဇ္ဇလိတပဒီပေါ တေလသ္နေဟံ လဘိတွာ ဝိယ အတိရေကပ္ပမာဏေန အဘိပ္ပသီဒိဿတိ။ **န ခေါ အဟ**န္တိ ဘဂဝါ ရာဇဂဟသေဋ္ဌိဝတ္ထုသ္မိံ သိက္ခာပဒံ ပညပေသိ, တသ္မာ “န ခေါ အဟ”န္တိအာဒိမာဟ။

၄၈၂. န ဓံသေမီတိ န ဂုဏဝိနာသနေန ဓံသေမိ, သီလဘေဒံ ပါပေတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဥစ္စဋ္ဌာနတော ဩတာရေန္တော နီစဋ္ဌာနေ န ဌပေမိ, အထ ခေါ အဟံ ဗုဒ္ဓသာသနဿ ဝုဒ္ဓိံ ပစ္စာသီသန္တော ကထေမီတိ ဒဿေတိ။ **တတိယမ္ပိ ခေါ**တိ ယာဝတတိယံ ဗုဒ္ဓါနံ ကထံ ပဋိဗာဟိတွာ ကထေတုံ ဝိသဟန္တော နာမ နတ္ထိ။ အယံ ပန ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ ဝိဿာသိကော ဝိဿာသံ ဝဍ္ဎေတွာ ဝလ္လဘော ဟုတွာ အတ္တကာမောသ္မီတိ တိက္ခတ္တုံ ကထေသိ။

ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယဝဏ္ဏနာ

၄၈၃-၄၈၄. အထ ဘဂဝါ အယံ ဥပါသကော မယိ ပဋိဗာဟန္တေပိ ပုနပ္ပုနံ ယာစတိယေဝ။ “ဟန္ဒဿ ပါဋိဟာရိယကရဏေ အာဒီနဝံ ဒဿေမီ”တိ စိန္တေတွာ “တီဏိ ခေါ”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အမာဟံ ဘိက္ခု**န္တိ အမုံ အဟံ ဘိက္ခုံ။ **ဂန္ဓာရီ**တိ ဂန္ဓာရေန နာမ ဣသိနာ ကတာ, ဂန္ဓာရရဋ္ဌေ တ ဥပ္ပန္နာ ဝိဇ္ဇာ။ တတ္ထ ကိရ ဗဟူ ဣသယော ဝသိံသု, တေသု ဧကေန ကတာ ဝိဇ္ဇာတိ အဓိပ္ပာယော။ **အဋ္ဋီယာမီ**တိ အဋ္ဋော ပီဠိတော ဝိယ ဟောမိ။ **ဟရာယာမီ**တိ လဇ္ဇာမိ။ **ဇိဂုစ္ဆာမီ**တိ ဂူထံ ဒိသွာ ဝိယ ဇိဂုစ္ဆံ ဥပ္ပာဒေမိ။

အာဒေသနာပါဋိဟာရိယဝဏ္ဏနာ

၄၈၅. ပရသတ္တာနန္တိ အညေသံ သတ္တာနံ။ ဒုတိယံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **အာဒိသတီ**တိ ကထေတိ။ **စေတသိက**န္တိ သောမနဿဒောမနဿံ အဓိပ္ပေတံ။ **ဧဝမ္ပိ တေ မနော**တိ ဧဝံ တဝ မနော သောမနဿိတော တ ဒောမနဿိတော တ ကာမဝိတက္ကာဒိသမ္ပယုတ္တော တ။ ဒုတိယံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဣတိပိ တေ စိတ္တ**န္တိ ဣတိ တဝ စိတ္တံ, ဣဒဉ္စိဒဉ္စ အတ္ထံ စိန္တယမာနံ ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ **မဏိကာ နာမ ဝိဇ္ဇာ**တိ စိန္တာမဏီတိ ဧဝံ လဒ္ဓနာမာ လောကေ ဧကာ ဝိဇ္ဇာ အတ္ထိ။ တာယ ပရေသံ စိတ္တံ ဇာနာတီတိ ဒီပေတိ။

အနုသာသနီပါဋိဟာရိယဝဏ္ဏနာ

၄၈၆. ဧဝံ ဝိတက္ကေထာတိ နေက္ခမ္မဝိတက္ကာဒယော ဧဝံ ပဝတ္တေန္တာ ဝိတက္ကေထ။ **မာ ဧဝံ ဝိတက္ကယိတ္ထာ**တိ ဧဝံ ကာမဝိတက္ကာဒယော ပဝတ္တေန္တာ မာ ဝိတက္ကယိတ္ထ။ **ဧဝံ မနသိ ကရောထာ**တိ ဧဝံ အနိစ္စသညမေဝ, ဒုက္ခသညာဒီသု တ အညတရံ မနသိ ကရောထ။ **မာ ဧဝ**န္တိ “နိစ္စ”န္တိအာဒိနာ နယေန မာ မနသိ ကရိတ္ထ။ **ဣဒ**န္တိ ဣဒံ ပဉ္စ

ကာမဂုဏိကရာဂံ ပဇဟထ။ **ဏ္ဍဒံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ** တိ ဏ္ဍဒံ စတုမဂ္ဂဖလပဗ္ဗေဓံ လောကုတ္တရဓမ္မမေဝ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဟာပုဏိ တွာ နိပ္ဖာဒေတွာ ဝိဟရထ။ ဏ္ဍတိ ဘဂဝတ ဏ္ဍဒ္ဓိဝိဓံ **ဏ္ဍဒ္ဓိပာဋိဟာရိယ** န္တိ ဒဿေတိ, ပရဿ စိတ္တံ ဉတွာ ကထ နံ **အာဒေသနာပာဋိဟာရိယ**န္တိ။ သာဝကာနဥ္စ ဗုဒ္ဓာနဥ္စ သတတံ ဓမ္မဒေသနာ **အနုသာသနီပာဋိဟာရိယန္တိ။**

တတ္ထ ဏ္ဍဒ္ဓိပာဋိဟာရိယေန အနုသာသနီပာဋိဟာရိယံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ အာစိဏ္ဏံ, အာဒေသနာပာဋိဟာ ရိယေန အနုသာသနီပာဋိဟာရိယံ ဓမ္မသေနာပတိဿ။ ဒေဝဒတ္တေ သံဃံ ဘိန္ဒိတွာ ပဥ္စ ဘိက္ခုသတာနိ ဂဟေတွာ ဂယာ သီသေ ဗုဒ္ဓလီဠာယ တေသံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ ဟိ ဘဂဝတာ ပေသိတေသု ဒွီသု အဂ္ဂသာဝကေသု ဓမ္မသေနာပတိ တေသံ စိ တ္တာစာရံ ဉတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ , ထေရဿ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဥ္စသတာ ဘိက္ခူ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံ သု။ အထ နေသံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဝိကုဗ္ဗနံ ဒဿေတွာ ဒဿေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ, တံ သုတွာ သဗ္ဗေ အရ ဟတ္တဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ အထ ဒွေပိ မဟာနာဂါ ပဥ္စ ဘိက္ခုသတာနိ ဂဟေတွာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ဝေဠုဝန မေဝ ဂမိံသု။ အနုသာသနီပာဋိဟာရိယံ ပန ဗုဒ္ဓာနံ သတတံ ဓမ္မဒေသနာ, တေသု ဏ္ဍဒ္ဓိပာဋိဟာရိယအာဒေသနာပာဋိဟာရိယာ နိ သဥပာရမ္ဘာနိ သဒေါသာနိ, အဒ္ဓာနံ န တိဋ္ဌန္တိ, အဒ္ဓာနံ အတိဋ္ဌနတော န နိယျန္တိ။ အနုသာသနီပာဋိဟာရိယံ အ နုပာရမ္ဘံ နိဒ္ဒေါသံ, အဒ္ဓာနံ တိဋ္ဌတိ, အဒ္ဓာနံ တိဋ္ဌနတော နိယျာတိ။ တသ္မာ ဘဂဝတ ဏ္ဍဒ္ဓိပာဋိဟာရိယဥ္စ အာ ဒေသနာပာဋိဟာရိယဥ္စ ဂရဟတိ, အနုသာသနီပာဋိဟာရိယံယေဝ ပသံသတိ။

ဘူတနိရောဓေသကဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၄၈၇. **ဘူတပုဗ္ဗ**န္တိ ဏ္ဍဒံ ကသ္မာ ဘဂဝတာ အာရဒ္ဓံ။ ဏ္ဍဒ္ဓိပာဋိဟာရိယအာဒေသနာပာဋိဟာရိယာနံ အနိယျာနိက ဘာဝဒဿနတ္ထံ, အနုသာသနီပာဋိဟာရိယဿေဝ နိယျာနိကဘာဝဒဿနတ္ထံ။ အပိ စ သဗ္ဗဗုဒ္ဓာနံ မဟာဘူတပရိ ယေသကော နာမေကော ဘိက္ခု ဟောတိယေဝ။ ယော မဟာဘူတေ ပရိယေသန္တော ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ ဝိစရိတွာ ဝိ ဿဇ္ဇေတာရံ အလဘိတွာ အာဂမ္မ ဗုဒ္ဓမေဝ ပုစ္ဆိတွာ နိက္ကင်္ခော ဟောတိ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓာနံ မဟန္တဘာဝပ္ပကာသ နတ္ထံ, ဏ္ဍဒဥ္စ ကာရဏံ ပဋိစ္စန္တံ, အထ နံ ဝိဝဋံ ကတွာ ဒေသေန္တောပိ ဘဂဝတ "ဘူတပုဗ္ဗ"န္တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ကတ္ထ နု ခော** တိ ကိသ္မိံ ဌာနေ ကိံ အာဂမ္မ ကိံ ပတ္တဿ တေ အနဝသေသာ အပ္ပဝတ္တိံဝသေန နိရုဇ္ဈ န္တိ။ မဟာဘူတကထာ ပနေသာ သဗ္ဗာကာရေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တာ, တသ္မာ သာ တတောဝ ဂဟေတဗ္ဗာ။

၄၈၈. **ဒေဝယာနိယော မဂ္ဂေါ** တိ ဟဋ္ဌိယေဏ္ဍော ဒေဝလောကဂမနမဂ္ဂေါ နာမ နတ္ထိ, ဏ္ဍဒ္ဓိဝိဉာဏဿေဝ ပနေ တံ အဓိဝစနံ။ တေန ဟေသ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာပိ ကာယေန ဝသံ ဝတ္တေန္တော ဒေဝလောကံ ယာတိ။ တသ္မာ "တံ ဒေဝယာနိယော မဂ္ဂေါ"တိ ဝုတ္တံ။ **ယေန စာတုမဟာရာဇိကာ**တိ သမီပေ ဌိတမ္ပိ ဘဂဝန္တံ အပုစ္ဆိတွာ ဓမ္မတာယ စောဒိတော ဒေဝတာ မဟာနုဘာဝါတိ မညမာနော ဥပသင်္ကမိ။ **မယမ္ပိ ခော, ဘိက္ခု, န ဇာနာမာ** တိ ဗုဒ္ဓဝိသယေ ပဉှံ ပုစ္ဆိတာ ဒေဝတာ န ဇာနန္တိ , တေနေဝမာဟံသု။ အထ ခေါ သော ဘိက္ခု "မမ ဏ္ဍမံ ပဉှံ န ကထေတုံ န လဗ္ဘာ, သီဃံ က ထေထာ"တိ တာ ဒေဝတာ အဇ္ဈောတ္ထရတိ, ပုနပ္ပုနံ ပုစ္ဆတိ, တာ "အဇ္ဈောတ္ထရတိ နော အယံ ဘိက္ခု, ဟန္ဒ နံ ဟ တ္ထတော မောစေဿာမာ"တိ စိန္တေတွာ "အတ္ထိ ခေါ ဘိက္ခု စတ္တာရော မဟာရာဇာနော"တိအာဒိမာဟံသု။ တတွ ထ **အဘိက္ကန္တတရာ** တိ အတိက္ကမ္မ ကန္တတရာ။ **ပဏီတတရာ**တိ ဝဏ္ဏယသဣဿရိယာဒီဟိ ဥတ္တမတရာ ဇေဋ္ဌတရာ။ ယေန သဗ္ဗတရေသု အတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄၉၁-၄၉၃. အယံ ပန ဝိသေသော – သက္ကော ကိရ ဒေဝရာဇာ စိန္တေသိ "အယံ ပဉှော ဗုဒ္ဓဝိသယော, န သက္ကာ အညေန ဝိဿဇ္ဇိတုံ, အယဥ္စ ဘိက္ခု အဂ္ဂိံ ပဟာယ ခဇ္ဇောပနကံ ဓမန္တော ဝိယ, ဘေရိံ ပဟာယ ဥဒရံ တဒေန္တော ဝိယ စ, လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ပဟာယ ဒေဝတာ ပုစ္ဆန္တော ဝိစရတိ, ပေသေမိ နံ သတ္ထုသန္တိက"န္တိ။ တတော ပုနဒေဝ သော စိန္တေသိ "သုဒူရမ္ပိ ဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကေဝ နိက္ကင်္ခော ဘဝိဿတိ ။ အတ္ထိ စေဝ ပုဂ္ ဂလော နာမေသ, ထောကံ တာဝ အာဟိဏ္ဍန္တော ကိလမတု ပစ္ဆာ ဇာနိဿတီ"တိ။ တတော တံ "အဟမ္ပိ ခော"တိ အာဒိမာဟ။ ဗြဟ္မယာနိယောပိ ဒေဝယာနိယသဒိသောဝ။ ဒေဝယာနိယမဂ္ဂေါတိ တ ဗြဟ္မယာနိယမဂ္ဂေါတိ တ ဓမ္မသေ တူတိ တ ဧကစိတ္တက္ခဏိကအပ္ပနာတိ တ သန္နိဋ္ဌာနိကစေတနာတိ တ မဟဂ္ဂတစိတ္တန္တိ တ အဘိညာဉာဏန္တိ တ သဗ္ဗမေတံ ဏ္ဍဒ္ဓိဝိဉာဏဿေဝ နာမံ။

၄၉၄. **ပုဗ္ဗနိမိတ္တ**န္တိ အာဂမနပုဗ္ဗဘာဂေ နိမိတ္တံ သူရိယဿ ဥဒယတော အရုဏုဂ္ဂံ ဝိယ။ တသ္မာ ဣဓာနေဝ ဗုဒ္ဓ ဟ္မာ အာဂမိဿတိ, ဇဝံ မယံ ဇာနာမာတိ ဒီပယိံသု။ **ဟတုရဟောသီ**တိ ဟာကဒွေဝ အဟောသိ။ အထ ခေါ သော ဗြဟ္မာ တေန ဘိက္ခုနာ ပုဋ္ဌော အတ္တနော အဝိသယဘာဝံ ဥတွာ သစာဟံ “န ဇာနာမီ”တိ ဝက္ခာမိ, ဣမေ မံ ပရိဘဝိဿန္တိ, အထ ဇာနန္တော ဝိယ ယံ ကိဉ္စိ ကထေဿာမိ, အယံ မေ ဘိက္ခု ဝေယျာကရဏေန အနာရဒ္ဓစိတ္တော တဒံ အာရောပေဿတိ။ “အဟမသ္မိ ဘိက္ခု ဗြဟ္မာ”တိအာဒီနိ ပန မေ ဘဏန္တဿ န ကောစိ ဝစနံ သဒ္ဒဟိဿတိ။ ယံနူနာဟံ ဝိက္ခေပံ ကတွာ ဣမံ ဘိက္ခုံ သတ္ထုသန္တိကံယေဝ ပေသေယျန္တိ စိန္တေတွာ “အဟမသ္မိ ဘိက္ခု ဗြဟ္မာ”တိ အာဒိမာဟ။

၄၉၅-၄၉၆. **ကေမန္တံ** **အပနေတွာ**တိ ကသ္မာ ဝေမကာသိ? ကုဟကတ္တာ။ **ဗဟိဒ္ဓာ ပရိယေဋ္ဌိ**န္တိ တေလတ္တိ ကော တလိကံ နိပ္ပိဋ္ဌိယမာနော ဝိယ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ ဗဟိဒ္ဓာ ပရိယေသနံ အာပဇ္ဇတိ။

၄၉၇. **သကုဏ**န္တိ ကာကံ တ ကုလလံ တ။ **န ခေါ ဧသော, ဘိက္ခု, ပဉှော ဇဝံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော**တိ ဣဒံ ဘဂဝါ ယသ္မာ ပဒေသေနေသ ပဉှော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော, အယဉ္စ ခေါ ဘိက္ခု အနုပာဒိန္နကေပိ ဂဟေတွာ နိပ္ပဒေသတော ပုစ္ဆတိ, တသ္မာ ပဋိသေဓေတိ။ အာစိဏ္ဏံ ကိရေတံ ဗုဒ္ဓါနံ, ပုစ္ဆာမူဠှဿ ဇနဿ ပုစ္ဆာယ ဒေါသံ ဒဿေတွာ ပုစ္ဆံ သိက္ခာပေတွာ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနံ။ ကသ္မာ? ပုစ္ဆိတုံ အဇာနိတွာ ပရိပုစ္ဆန္တော ဒုဝိညာပယော ဟောတိ။ ပဉှံ သိက္ခာပေန္တော ပန “ကတ္ထ အာပော စာ”တိအာဒိမာဟ။

၄၉၈. တတ္ထ **န ကာဓတီ**တိ န ပတိဋ္ဌာတိ, ဣမေ စတ္တာရော မဟာဘူတာ ကိံ အာဂမ္မ အပ္ပတိဋ္ဌာ ဘဝန္တီတိ အတ္ထော။ ဥပာဒိန္နံယေဝ သန္ဓာယ ပုစ္ဆတိ။ **ဒီဃဉ္စ ရဿဉ္စာ**တိ သဏ္ဌာနဝသေန ဥပါဒါရူပံ ဝုတ္တံ။ **အဏုံ ထူလ**န္တိ ခုဒ္ဒကံ တ မဟန္တံ တ, ဣမိနာပိ ဥပါဒါရူပေ ဝဏ္ဏမတ္တမေဝ ကထိတံ။ **သုဘာသုဘ**န္တိ သုဘဉ္စ အသုဘဉ္စ ဥပါဒါရူပမေဝ ကထိတံ။ ကိံ ပန ဥပါဒါရူပံ သုဘန္တိ အသုဘန္တိ အတ္ထိ? နတ္ထိ။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မဏံ ပနေဝ ကထိတံ။ **နာမဉ္စ ရူပဉ္စာ**တိ နာမဉ္စ ဒီဃာဒိဘေဒံ ရူပဉ္စ။ **ဥပရုဇ္ဈတီ**တိ နိရုဇ္ဈတိ, ကိံ အာဂမ္မ အသေသမေတံ နပ္ပဝတ္တတီတိ။

ဇဝံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ သိယာတိ ပုစ္ဆံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဝိဿဇ္ဇနံ ဒဿေန္တော တတြ ဝေယျာကရဏံ ဘဝတီတိ ဝတွာ – “ဝိညာဏ”န္တိအာဒိမာဟ။

၄၉၉. တတ္ထ ဝိညာတဗ္ဗန္တိ **ဝိညာဏံ** နိဗ္ဗာနဿေတံ နာမံ, တဒေတံ နိဒဿနာဘာဝတော **အနိဒဿနံ။** ဥပ္ပာဒန္တော တ ဝယန္တော တ ဌိတဿ အညထတ္တန္တော တ ဧတဿ နတ္ထီတိ **အနန္တံ။ ပဘ**န္တိ ပနေတံ ကိရ တိတ္ထဿ နာမံ, တဉှိ ပပန္တိ ဧတ္ထာတိ ပပံ, ပကာရဿ ပန ဘကာရော ကတော။ သဗ္ဗတော ပဘမဿာတိ **သဗ္ဗတော ပဘံ။** နိဗ္ဗာနဿ ကိရ ယထာ မဟာသမုဒ္ဒဿ ယတော ယတော ဩတရိတုကာမာ ဟောန္တိ, တံ တဒေဝ တိတ္ထံ, အတိတ္ထံ နာမ နတ္ထိ။ ဇဝမေဝ အဋ္ဌတိံသာယ ကမ္မဋ္ဌာနေသု ယေန ယေန မုခေန နိဗ္ဗာနံ ဩတရိတုကာမာ ဟောန္တိ, တံ တဒေဝ တိတ္ထံ, နိဗ္ဗာနဿ အတိတ္ထံ နာမ နတ္ထိ။ တေန ဝုတ္တံ “သဗ္ဗတောပဘ”န္တိ။ **ဧတ္ထ အာပော စာ**တိ ဧတ္ထ နိဗ္ဗာနေ ဣဒံ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ သဗ္ဗမေတံ အာပောတိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တံ ဥပါဒိန္နက ဓမ္မဇာတံ နိရုဇ္ဈတိ, အပ္ပဝတ္တံ ဟောတီတိ။

ဣဒါနိဿ နိရုဇ္ဈနူပါယံ ဒဿေန္တော “ဝိညာဏဿ နိရောဓေန ဧတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတီ”တိ အာဟ။ တတ္ထ **ဝိညာဏ**န္တိ စရိမကဝိညာဏမ္ပိ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏမ္ပိ, စရိမကဝိညာဏဿာပိ ဟိ နိရောဓေန ဧတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတိ။ ဝိဇ္ဈာတဒီပသိခာ ဝိယ အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ ယာတိ။ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿာပိ အနုပ္ပာဒနိရောဓေန အနုပ္ပာဒဝသေန ဥပရုဇ္ဈတိ။ ယထာဟ “သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာဏေန အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿ နိရောဓေန ဌပေတွာ သတ္တဘဝေ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ ယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ ဧတ္ထေတေ နိရုဇ္ဈန္တီ”တိ သဗ္ဗံ စူဠနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

ကေဝဋ္ဋသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. လောဟိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ

လောဟိစ္စဗြာဟ္မဏဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၅၀၁. ဧဝံ မေ သုတံ။ပေ။ ကောသလေသူတိ လောဟိစ္စသုတ္တံ။ တတ္ရာယံ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ။ **သာလဝတိကာ**တိ တဿ ဂါမဿ နာမံ, သော ကိရ ဝတိယာ ဝိယ သမန္တတော သာလပန္တိယာ ပရိက္ခိတ္တော။ တသ္မာ သာလဝတိကာတိ ဝုစ္စတိ။ **လောဟိစ္စော** တိ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ နာမံ။

၅၀၂-၅၀၃. ဟာပကန္တိ ပရာနုကမ္ပာ ဝိရဟိတတ္တာ လာမကံ, န ပန ဥစ္ဆေဒသဿတာနံ အညတရံ။ **ဥပ္ပန္နံ ဟောတီ**တိ ဇာတံ ဟောတိ, န ကေဝလဉ္စ စိတ္တေ ဇာတမတ္တမေဝ။ သော ကိရ တဿ ဝသေန ပရိသမဇ္ဈေပိ ဧဝံ ဘာသတိယေဝ။ **ကိဉှိ ပရော ပရဿာ** တိ ပရော ယော အနုသာသီယတိ, သော တဿ အနုသာသကဿ ကိံ ကရိဿတိ။ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓံ ကုသလံ ဓမ္မံ အတ္တနာဝ သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဝိဟာတဗ္ဗန္တိ ဝဒတိ။

၅၀၄-၅၀၇. ရောသိကံ နှာပိတံ အာမန္တေသီ တိ ရောသိကာတိ ဧဝံ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေန လဒ္ဓနာမံ နှာပိတံ အာမန္တေသိ။ သော ကိရ ဘဂဝတော အာဂမနံ သုတွာ စိန္တေသိ – ''ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဒိဿ နာမံ ဘာရော, ဂေဟံ ပန အာဏာပေတွာ ပဿိဿာမိ စေဝ ယထာသတ္တိ စ အာဂန္တုကဘတ္တံ ဒဿာမီ''တိ, တသ္မာ ဧဝံ နှာပိတံ အာမန္တေသိ။

၅၀၈. ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော တိ ကထာဖာသုကတ္ထံ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော အနုဗန္ဓော ဟောတိ။ **ဝိဝေစေတူ**တိ ဝိမောစေတု, တံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဝိနောဒေတူတိ ဝဒတိ။ အယံ ကိရ ဥပာသကော လောဟိစ္စဿ ဗြာဟ္မဏဿ ပိယသဟာယကော။ တသ္မာ တဿ အတ္ထကာမတာယ ဧဝမာဟ။ **အပ္ပေဝ နာမ သိယာ** တိ ဧတ္ထ ပဌမဝစနေန ဘဂဝတ ဂဇ္ဇတိ, ဒုတိယဝစနေန အနုဂဇ္ဇတိ။ အယံ ကိရေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ရောသိကေ တေဒတ္ထမေဝ မယာ စတ္တာရိ အသင်္ခေယျာနိ။ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ ဝိဝိဓာနိ ဒုက္ကရာနိ ကရောန္တေန ဟာရမိယော ပူရိတာ , တေဒတ္ထမေဝ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဒ္ဓံ, န မေ လောဟိစ္စဿ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဘိန္ဒိတုံ ဘာရောတိ, ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော ပဌမဝစနေန ဘဂဝတ ဂဇ္ဇတိ။ ကေဝလံ ရောသိကေ လောဟိစ္စဿ မမ သန္တိကေ အာဂမနံ တ နိသဇ္ဇာ တ အလ္လာပသလ္လာပေ တ ဟောတု, သစေပိ လောဟိစ္စသဒိသာနံ သတသဟဿဿ ကင်္ခာ ဟောတိ, ပဋိဗလော အဟံ ဝိနောဒေတုံ လောဟိစ္စဿ ပန ဧကဿ ဒိဋ္ဌိဝိနောဒနေ မယှံ ကော ဘာရောတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော ဒုတိယဝစနေန ဘဂဝတ အနုဂဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

လောဟိစ္စဗြာဟ္မဏာနုယောဂဝဏ္ဏနာ

၅၀၉. သမုဒယသဉ္ဇာတီ တိ သမုဒယဿ သဉ္ဇာတိ ဘောဂုပ္ပာဒော, တတော ဥဋ္ဌိတံ ဓနဓညန္တိ အတ္ထော။ **ယေ တံ ဥပဇီဝန္တီ**တိ ယေ ဉာတိပရိဇနဒာသကမ္မကရာဒယော ဇနာ တံ နိဿာယ ဇီဝန္တိ။ **အန္တရာယကရော** တိ လာဘန္တရာယကရော။ **ဟိတာနုကမ္ပီ** တိ ဧတ္ထ **ဟိတန္တိ** ဝုဍ္ဎိ။ **အနုကမ္ပတီ** တိ အနုကမ္ပီ, ဣစ္ဆတီတိ အတ္ထော, ဝုဍ္ဎိံ ဣစ္ဆတိ တ နော တတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နိရယံ တ တိရစ္ဆာနယောနိံ တ** တိ သစေ သာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သမ္ပဇ္ဇတိ, နိယတာ ဟောတိ, ဧကံသေန နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ, နော စေ, တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တတီတိ အတ္ထော။

၅၁၀-၅၁၂. ဣအာနိ ယသ္မာ ယထာ အတ္တနော လာဘန္တရာယေန သတ္တာ သံဝိဇ္ဇန္တိ န တထာ ပရေသံ, တသ္မာ သုဋ္ဌုတရံ ဗြာဟ္မဏံ ပဝေစေတုကာမော ''တံ ကိံ မညသိ''တိ ဒုတိယံ ဥပပတ္တိမာဟ။ **ယေ စိမေ**တိ ယေ စ ဣမေ တထာ ဂတဿ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမိတုံ အသက္ကောန္တာ ကုလပုတ္တာ **ဒိဗ္ဗာ ဂဗ္ဘာ** တိ ဥပယောဂတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ, ဒိဗ္ဗေ ဂဗ္ဘေတိ အတ္ထော။ ဒိဗ္ဗာ, ဂဗ္ဘာတိ စ ဆန္နံ ဒေဝလောကာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **ပရိပါစေန္တီ**တိ ဒေဝလောကဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ပူရယမာနာ ဒါနံ, ဒဒမာနာ, သီလံ ရက္ခမာနာ, ဂန္ဓမာလာဒီဟိ, ပူဇံ ကုရုမာနာ ဘာဝနံ ဘာဝယမာနာ ဟာစေန္တိ ဝိပာစေန္တိ ပရိပါစေန္တိ ပရိဏာမံ ဂမေန္တိ။ **ဒိဗ္ဗာနံ ဘတာနံ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ** တိ ဒိဗ္ဗဘတ နာမ ဒေဝတာနံ ဝိမာနာနိ , တေသံ နိဗ္ဗတ္တနတ္ထာယာတိ အတ္ထော။ အထ တ **ဒိဗ္ဗာ ဂဗ္ဘာ** တိ အနာဒယော ပုညဝိသေသာ။ **ဒိဗ္ဗာ ဘတာ**တိ ဒေဝလောကေ ဝိပာကက္ခန္ဓာ, တေသံ နိဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ တာနိ ပုညာနိ ကရောန္တီတိ အတ္ထော။ **တေသံ**

အန္တရာယကရောတိ တေသံ မဂ္ဂသမ္ပတ္တိဖလသမ္ပတ္တိဒိဗ္ဗဘဝဝိသေသာနံ အန္တရာယကရော။ ဣတိ ဘဂဝတ ဧတ္တာဝတာ အနိယမိတေနေဝ ဩပမ္မဝိဓိနာ ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ ဥဂ္ဂတံ ဗြာဟ္မဏဿ မာနံ ဘိန္ဒိတွာ ဣဒါနိ စောဒနာရဟေ တယော သတ္ထာရေ ဒဿေတုံ "တယော ခော မေ, လောဟိစ္စာ"တိအာဒိမာဟ။

တယော စောဒနာရဟာဝဏ္ဏနာ

၅၁၃. တတ္ထ **သာ စောဒနာ**တိ တယော သတ္ထာရေ စောဒေန္တဿ စောဒနာ။ **န အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေန္တီ**တိ အညာယ အာဇာနနတ္ထာယ စိတ္တံ န ဥပဋ္ဌပေန္တိ။ **ဝေါက္ကမ္မာ**တိ နိရန္တရံ တဿ သာသနံ အကတွာ တတော ဥက္ကမိတွာ ဝတ္တန္တီတိ အတ္ထော။ **ဩသက္ကန္တိယာ တ ဥဿက္ကေယျာ**တိ ပဋိက္ကမန္တိယာ ဥပဂစ္ဆေယျ, အနိစ္ဆန္တိယာ ဣစ္ဆေယျ, ကောစိ သမ္ပယောဂံ အနိစ္ဆန္တိယာ ဧကော ဣစ္ဆေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပရမ္မုခိံ တ အာလိင်္ဂေယျာ**တိ ဒဿနမ္ပိ အနိစ္ဆမာနံ ပရမ္မုခိံ ဌိတံ ပစ္ဆတော ဂန္တွာ အာလိင်္ဂေယျ။ **ဧဝံသမ္ပဒမိဒ**န္တိ ဣမဿာပိ သတ္ထုနော "မမ ဣမေ သာဝကာ"တိ သာသနာ ဝေါက္ကမ္မ ဝတ္တမာနေပိ တေ လောဘေန အနုသာသတော ဣမံ လောဘဓမ္မံ ဧဝံသမ္ပဒမေဝ ဤဒိသမေဝ ဝဒါမိ။ ဣတိ သော ဧဝရူပေ တဝ လောဘဓမ္မော ယေန တွံ ဩသက္ကန္တိယာ ဥဿက္ကန္တော ဝိယ ပရမ္မုခိံ အာလိင်္ဂန္တော ဝိယ အဟောသီတိပိ တံ စောဒနံ အရဟတိ။ **ကိဉှိ ပရော ပရဿ ကရိဿတီ**တိ ယေန ဓမ္မေန ပရေ အနုသာသိ, အတ္တာနမေဝ တာဝ တတ္ထ သမ္ပာဒေဟိ, ဥဇုံ ကရောဟိ။ ကိဉှိ ပရော ပရဿ ကရိဿတီတိ စောဒနံ အရဟတိ။

၅၁၄. **နိဒ္ဒာယိတဗ္ဗ**န္တိ သဿရူပကာနိ တိဏာနိ ဥပ္ပာဋေတွာ ပရိသုဒ္ဓံ ကာတဗ္ဗံ။

၅၁၅. တတိယစောဒနာယ **ကိဉှိ ပရော ပရဿာ**တိ အနုသာသနံ အသမ္ပဋိစ္ဆနကာလတော ပဋ္ဌာယ ပရော အနုသာသိတဗ္ဗော, ပရဿ အနုသာသကဿ ကိံ ကရိဿတီတိ နနု တတ္ထ အပ္ပောဿုက္ကတံ အာပဇ္ဇိတွာ အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မံ အတ္တနာဝ မာနေတွာ ပူဇေတွာ ဝိဟာတဗ္ဗန္တိ ဧဝံ စောဒနံ အရဟတီတိ အတ္ထော။

န စောဒနာရဟသတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၅၁၆. **န စောဒနာရဟော**တိ အယဉှိ ယသ္မာ ပဌမမေဝ အတ္တာနံ ပတိရူပေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ သာဝကာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ သာဝကာ စဿ အဿတ ဟုတွာ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇန္တိ, တာယ စ ပဋိပတ္တိယာ မဟန္တံ ဝိသေသမဓိဂစ္ဆန္တိ။ တသ္မာ န စောဒနာရဟောတိ။

၅၁၇. **နရကပပာတံ ပပတန္တော**တိ မယာ ဂဟိတာယ ဒိဋ္ဌိယာ အဟံ နရကပပာတံ ပပတန္တော။ **ဥဒ္ဓရိတွာ ထလေ ပတိဋ္ဌာပိတော**တိ တံ ဒိဋ္ဌိံ ဘိန္ဒိတွာ ဓမ္မဒေသနာဟတ္ထေန အပာယပတနတော ဥဒ္ဓရိတွာ သဂ္ဂမဂ္ဂထလေ ဌပိတောမှီတိ ဝဒတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေတတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

လောဟိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. တေဝိဇ္ဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၁၈. **ဧဝံ မေ သုတံ…ပေ… ကောသလေသူ**တိ တေဝိဇ္ဇသုတ္တံ။ တတ္ရာယံ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ။ **မနသာကဋန္တိ** တဿ ဂါမဿ နာမံ။ **ဥတ္တရေန မနသာကဋဿာ**တိ မနသာကဋတော အဝိဒူရေ ဥတ္တရပဿေ။ **အမ္ဗဝနေ**တိ တရုဏအမ္ဗရုက္ခသဏ္ဍေ, ရမဏီယော ကိရ သော ဘူမိဘာဂေ, ဟေဋ္ဌာ ရဇတပဋ္ဋသဒိသာ ဝါလိကာ ဝိပ္ပကိဏ္ဏာ, ဥပရိ မဏိဝိတာနံ ဝိယ ဃနသာခါပတ္တံ အမ္ဗဝနံ။ တသ္မိံ ဗုဒ္ဓါနံ အနုစ္ဆဝိကေ ပဝိဝေကသုခေ အမ္ဗဝနေ ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။

၅၁၉. **အဘိညာတာ အဘိညာတာ**တိ ကုလစာရိတ္တာဒိသမ္ပတ္တိယာ တတ္ထ တတ္ထ ပညာတာ။ **စင်္ကီ**တိအာဒီနိ တေသံ နာမာနိ။ တတ္ထ **စင်္ကီ** ဩပသာဒဝါသိကော။ **တာရုက္ခော** ဣစ္ဆာနင်္ဂလဝါသိကော။ **ပေါက္ခရသာတိ** ဥက္ကဋ္ဌဝါသိကော။ **ဇာဏုဿောဏိ** သာဝတ္ထိဝါသိကော။ **တောဒေယျော** တုဒိဂါမဝါသိကော။ **အညေ စာ**တိ အညေ စ ဗဟုဇနာ။ အတ္တနော အတ္တနော နိဝါသဋ္ဌာနေဟိ အာဂန္တွာ မန္တသဇ္ဈာယကရဏတ္ထံ တတ္ထ ပဋိဝသန္တိ။ မနသာကဋဿ ကိရ ရမဏီယတာယ တေ ဗြာဟ္မဏာ တတ္ထ နဒီတီရေ ဂေဟာနိ ကာရေတွာ ပရိက္ခိပါပေတွာ အညေသံ ဗဟူနံ ပဝေသနံ နိဝါရေတွာ အန္တရန္တရာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝသန္တိ။

၅၂၀-၅၂၁. **ဝါသေဋ္ဌဘာရဒွါဇာန**န္တိ **ဝါသေဋ္ဌဿ** စ ပေါက္ခရသာတိနော အန္တေဝါသိကဿ, **ဘာရဒွါဇဿ** စ တာရုက္ခန္တေဝါသိကဿ။ တေ ကိရ ဒွေပိ ဇာတိသမ္ပန္နာ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ အဟေသုံ။ **ဇင်္ဃာဝိဟာရ**န္တိ အတိစိရနိသဇ္ဇပစ္စယာ ကိလမထဝိနောဒနတ္ထာယ ဇင်္ဃာစာရံ။ တေ ကိရ ဒိဝသံ သဇ္ဈာယံ ကတွာ သာယနှေ ဝုဋ္ဌာယ နှာနီယသမ္ဘာရဂန္ဓမာလတေလဓောတဝတ္ထာနိ ဂါဟာပေတွာ အတ္တနော ပရိဇနပရိဝုတာ နှာယိတုကာမာ နဒီတီရံ ဂန္တွာ ရဇတပဋ္ဋဝဏ္ဏေ ဝါလိကာသဏ္ဍေ အပရာပရံ စင်္ကမိံသု။ ဧကံ စင်္ကမန္တံ ဣတရော အနုစင်္ကမိ, ပုန ဣတရံ ဣတရောတိ။ တေန ဝုတ္တံ “အနုစင်္ကမန္တာနံ အနုဝိစရန္တာန”န္တိ။ **မဂ္ဂါမဂ္ဂေ**တိ မဂ္ဂေ စ အမဂ္ဂေ စ။ ကတမံ နု ခေါ ပဋိပဒံ ပူရေတွာ ကတမေန မဂ္ဂေန သက္ကာ သုခံ ဗြဟ္မလောကံ ဂန္တုန္တိ ဧဝံ မဂ္ဂါမဂ္ဂံ အာရဗ္ဘ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုန္တိ အတ္ထော။ **အဉ္ဇသာယနော**တိ ဥဇုမဂ္ဂဿေတံ ဝေဝစနံ, အဉ္ဇသာ ဝါ ဥဇုကမေဝ ဧတေန အာယန္တီတိ အဉ္ဇသာယနော။ **နိယျာနိကော နိယျာတီ**တိ နိယျာယန္တော နိယျာတိ, ဂစ္ဆန္တော ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။

တက္ကရဿ ဗြဟ္မသဟဗျတာယာတိ ယော တံ မဂ္ဂံ ကရောတိ ပဋိပဇ္ဇတိ, တဿ ဗြဟ္မုနာ သဒ္ဓိံ သဟဘာဝါယ, ဧကဋ္ဌာနေ ဘာဝတ္ထာယ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ **ယွာယ**န္တိ ယော အယံ။ **အက္ခာတော**တိ ကထိတော ဒီပိတော။ **ဗြာဟ္မဏေန ပေါက္ခရသာတိနာ**တိ အတ္တနော အာစရိယံ အပဒိသတိ။ ဣတိ ဝါသေဋ္ဌော သကမေဝ အာစရိယဝါဒံ ထောမေတွာ ပဂ္ဂဏှိတွာ ဝိစရတိ။ ဘာရဒွါဇောပိ သကမေဝ။ တေန ဝုတ္တံ **“နေဝ ခေါ အသက္ခိ ဝါသေဋ္ဌော”**တိအာဒိ။

တတော ဝါသေဋ္ဌော “ဥဘိန္နမ္ပိ အမှာကံ ကထာ အနိယျာနိကာဝ, ဣမသ္မိဉ္စ လောကေ မဂ္ဂကုသလော နာမ ဘောတာ ဂေါတမေန သဒိသော နတ္ထိ, ဘဝဉ္စ ဂေါတမော အဝိဒူရေ ဝသတိ, သော နော တုလံ ဂဟေတွာ နိသိန္နဝါဏိဇော ဝိယ ကင်္ခံ ဆိန္ဒိဿတီ”တိ စိန္တေတွာ တမတ္ထံ ဘာရဒွါဇဿ အာရောစေတွာ ဥဘောပိ ဂန္တွာ အတ္တနော ကထံ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ တေန ဝုတ္တံ “အထ ခေါ ဝါသေဋ္ဌော…ပေ… ယွာယံ အက္ခာတော ဗြာဟ္မဏေန တာရုက္ခေနာ”တိ။

၅၂၂. **ဧတ္ထ ဘော ဂေါတမာ**တိ ဧတသ္မိံ မဂ္ဂါမဂ္ဂေ။ **ဝိဂ္ဂဟော ဝိဝါဒေါ**တိအာဒီသု ပုဗ္ဗုပ္ပတ္တိကော ဝိဂ္ဂဟော။ အပရဘာဂေ ဝိဝါဒေါ။ ဒုဝိဓောပိ ဧသော နာနာအာစရိယာနံ ဝါဒတော နာနာဝါဒေါ။

၅၂၃. **အထ ကိသ္မိံ ပန ဝေါ**တိ တွမ္ပိ အယမေဝ မဂ္ဂေါတိ အတ္တနော အာစရိယဝါဒမေဝ ပဂ္ဂယှ တိဋ္ဌသိ, ဘာရဒွါဇောပိ အတ္တနော အာစရိယဝါဒမေဝ, ကေသွာပိ ကေသ္မိံ သံသယော နတ္ထိ။ ဧဝံ သတိ ကိသ္မိံ ဝေါ ဝိဂ္ဂဟောတိ ပုစ္ဆတိ။

၅၂၄. **မဂ္ဂမဂ္ဂေ , ဘော ကေတမာ**တိ မဂ္ဂေ ဘော ကေတမ အမဂ္ဂေ စ, ဥဇုမဂ္ဂေ စ အနုဇုမဂ္ဂေ စာတိ အတ္ထော။ သေ ကိရ ကေဗ္ဗာဟ္မဏသ္သာပိ မဂ္ဂံ "န မဂ္ဂော"တိ န ဝဒတိ။ ယထာ ပန အတ္တနော အာစရိယသ္သ မဂ္ဂော ဥဇုမဂ္ဂော, န ဇဝံ အညေသံ အနုဇာနာတိ, တသ္မာ တမေဝတ္ထံ ဒီပေန္တော "ကိဉ္စာပိ ဘော ကေတမာ"တိအာဒိမာဟ။

သဗ္ဗာနိ တာနီ တိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဝဒတိ, သဗ္ဗေ တေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဗဟူနီ**တိ အဌ ဒသ တ။ **နာနာမဂ္ဂါနီ**တိ မဟန္တာမဟန္တဇင်္ဃမဂ္ဂသကဋမဂ္ဂာဒိဝသေန နာနာဝိဓာနိ သာမန္တာ ကမနဒီတဠာကခေတ္တာဒီဟိ အာဂန္တွာ ကမံ ပဝိသနမဂ္ဂါနိ။

၅၂၅-၅၂၆. "**နိယ္ယန္တီ** တိ တသေဌ ဝဒေသီ"တိ ဘဂဝတ တိက္ခတ္တုံ ဝစီဘေဒံ ကတွာ ပဋိညံ ကာရာပေသိ။ ကသ္မာ? တိတ္ထိယာ ဟိ ပဋိဇာနိတွာ ပစ္ဆာ နိဂ္ဂယှမာနာ အဝဇာနန္တိ။ သော တထာ ကာတုံ န သက္ခိဿတီတိ။

၅၂၇-၅၂၉. **တေဝ တေဝိဇ္ဇာ**တိ တေ တေဝိဇ္ဇာ။ ဝကာရော အာဂမသန္ဓိမတ္တံ။ **အန္ဓဝေဏီ**တိ အန္ဓပဝေဏီ, ဧကေန စက္ခုမတာ ဂဟိတယဋ္ဌိယာ ကောဋိံ ဧကော အန္ဓော ဂဏှာတိ, တံ အန္ဓံ အညော တံ အညောတိ ဇဝံ ပဏ္ဏာသသဋ္ဌိ အန္ဓာ ပဋိပာဋိယာ ဃဋိတာ အန္ဓဝေဏီတိ ဝုစ္စတိ။ **ပရမ္ပရသံသတ္တာ** တိ အညမညံ လဂ္ဂါ, ယဋ္ဌိကဟကေနပိ စက္ခုမတာ ဝိရဟိတာတိ အတ္ထော။ ဧကော ကိရ ဓုတ္တော အန္ဓဂဏံ ဒိသွာ "အသုကသ္မိံ နာမ ကမေ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇံ သုလဘ"န္တိ ဥသ္သာဟေတွာ "တေန ဟိ တတ္ထ နော သာမိ နေဟိ, ဣဒံ နာမ တေ ဒေမာ"တိ ဝုတ္တော, လဉ္ဇံ ဂဟေတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ မဂ္ဂာ ဩက္ကမ္မ မဟန္တံ ဂစ္ဆံ အနုပရိဂန္တွာ ပုရိမဿ ဟတ္ထေန ပစ္ဆိမဿ ကစ္ဆံ ဂဏှာပေတွာ "ကိဉ္စိ ကမ္မံ အတ္ထိ, ဂစ္ဆထ တာဝ တုမှေ"တိ ဝတွာ ပလာယိ, တေ ဒိဝသမ္ပိ ဂန္တွာ မဂ္ဂံ အဝိန္ဒမာနာ "ကုဟိံ နော စက္ခုမာ, ကုဟိံ မဂ္ဂေါ"တိ ပရိဒေဝိတွာ မဂ္ဂံ အဝိန္ဒမာနာ တတ္ထေဝ မရိံသု။ တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "ပရမ္ပရသံသတ္တာ"တိ။ **ပုရိမောပီ**တိ ပုရိမေသု ဒသသု ဗ္ရာဟ္မဏေသု ဧကောပိ။ **မဇ္ဈိမောပီ** တိ မဇ္ဈိမေသု အာစရိယပါစရိယေသု ဧကောပိ။ **ပစ္ဆိမောပီ** တိ ဣဒါနိ တေဝိဇ္ဇေသု ဗ္ရာဟ္မဏေသု ဧကောပိ။ **ဟဿကညေဝ** တိ ဟသိတဗ္ဗမေဝ။ **နာမကညေဝ**တိ လာမကံယေဝ။ တဒေတံ အတ္ထာဘာဝေန **ရိတ္တကံ,** ရိတ္တကတ္တာယေဝ **တုစ္ဆကံ။** ဣဒါနိ ဗြဟ္မလောကော တာဝ တိဋ္ဌတု, ယော တေဝိဇ္ဇေဟိ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော။ ယေပိ စန္ဒိမသူရိယေ တေဝိဇ္ဇာ ပဿန္တိ, တေသမ္ပိ သဟဗ္ဗတာယ မဂ္ဂံ ဒေသေတုံ နပ္ပဟောန္တီတိ ဒဿေန္တော "တံ ကိံ မညသီ"တိအာဒိမာဟ။

၅၃၀. တတ္ထ **ယတော စန္ဒိမသူရိယာ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိ** တိ ယသ္မိံ ကာလေ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိ။ **ယတ္ထ စ ဩဂ္ဂစ္ဆန္တိ** တိ ယသ္မိံ ကာလေ အတ္ထမေန္တိ, ဥဂ္ဂမနကာလေ စ အတ္ထင်္ဂမနကာလေ စ ပဿန္တီတိ အတ္ထော။ **အာယာစန္တိ** တိ "ဥဒေဟိ ဘဝံ စန္ဒ, ဥဒေဟိ ဘဝံ သူရိယာ"တိ ဇဝံ အာယာစန္တိ။ **ထောမယန္တိ** တိ "သောမ္မော စန္ဒော, ပရိမဏ္ဍလော စန္ဒော, သပ္ပဘော စန္ဒော"တိအာဒီနိ ဝဒန္တာ ပသံသန္တိ။ **ပဉ္ဇလိကာ** တိ ပဂ္ဂဟိတအဉ္ဇလိကာ။ **နမဿမာနာ** တိ "နမော နမော"တိ ဝဒမာနာ။

၅၃၁-၅၃၂. **ယံ ပဿန္တိ** တိ ဧတ္ထ **ယန္တိ** နိပါတမတ္တံ။ **ကိံ ပန န ကိရာ**တိ ဧတ္ထ ဣဓ ပန **ကိံ** ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယတ္ထ ကိရ တေဝိဇ္ဇေဟိ ဗ္ရာဟ္မဏေဟိ န ဗြဟ္မာ သက္ခိဒိဋ္ဌောတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အစိရဝတီနဒီဥပမာကထာ

၅၄၂. **သမတိတ္တိကာ** တိ သမဘရိတာ။ **ကာကပေယျာ** တိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ တီရေ ဌိတေန ကာကေန သက္ကာ ဟတ္ထန္တိ ကာကပေယျာ။ **ဟရံ တရိတုကာမော**တိ နဒိံ အတိက္ကမိတွာ ပရတီရံ ဂန္တုကာမော။ **အဝှေယျာ** တိ ပက္ကောသေယျ။ **ဟေိ ဟရာဟရန္တိ** အမ္ဘော ဟရ အဟရံ ဟေိ, အထ မံ သဟသာဝ ဂဟေတွာ ဂမိဿသိ, အတ္ထိ မေ အစ္စာယိကကမ္မန္တိ အတ္ထော။

၅၄၄. **ယေ ဓမ္မာ ဗ္ရာဟ္မဏကာရကာ** တိ ဧတ္ထ ပဉ္စသီလဒသကုသလကမ္မပထဘေဒာ ဓမ္မာ ဗ္ရာဟ္မဏကာရကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ , တဗ္ဗိပရီတာ အဗ္ရာဟ္မဏကာရကာ။ **ဣန္ဒမဝှယာမ** တိ ဣန္ဒံ အဝှယာမ ပက္ကောသာမ။ ဇဝံ ဗ္ရာဟ္မဏာနံ အဝှာယနဿ နိရတ္ထကတံ ဒဿေတွာ ပုနပိ ဘဂဝတ အဏ္ဏဝကုစ္ဆိယံ သူရိယော ဝိယ ဇလမာနော ပဉ္စ

သတဘိက္ခုပရိဝုတော အစိရဝတိယာ တီရေ နိသိန္နော အပရမ္ပိ နဒီဥပမံဃေဝ အာဟရန္တော ''သေယျထာပိ''တိအာဒိမာဟ။

၅၄၆. **ကာမဂုဏာ**တိ ကာမယိတဗ္ဗဋ္ဌေန ကာမာ, ဗန္ဓနဋ္ဌေန ဂုဏာ။ ''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ, အဟတာနံ ဝတ္ထာနံ ဒိဂုဏံ သင်္ဃာဋိ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၈) ဧတ္ထ ဟိ ပဋလဋ္ဌော ဂုဏဋ္ဌော။ ''အစ္စေန္တိ ကာလာ တရယန္တိ ရတ္တိယော, ဝယောဂုဏာ အနုပုဗ္ဗံ ဇဟန္တီ''တိ ဧတ္ထ ရာသဋ္ဌော ဂုဏဋ္ဌော။ ''သတဂုဏာ ဒက္ခိဏာ ပါဋိကင်္ခိတဗ္ဗာ''တိ (မ. နိ. ၃.၃၇၉) ဧတ္ထ အာနိသံသဋ္ဌော ဂုဏဋ္ဌော။ ''အန္တံ အန္တဂုဏံ (ခု. ပါ. ၃.၁) ကယိရာ မာလာဂုဏေ ဗဟူ''တိ (ဓ. ပ. ၅၃) စ ဧတ္ထ ဗန္ဓနဋ္ဌော ဂုဏဋ္ဌော။ ဣဓာပိ ဧသေဝ အဓိပ္ပေတော။ တေန ဝုတ္တံ ''ဗန္ဓနဋ္ဌေန ဂုဏာ''တိ။ **စက္ခုဝိညေယျာ**တိ စက္ခုဝိညာဏေန ပဿိတဗ္ဗာ။ ဧတေနုပါယေန သောတဝိညေယျာဒီသုပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဣဋ္ဌာ** တိ ပရိယိဋ္ဌာ ဝါ ဟောန္တု, မာ ဝါ, ဣဋ္ဌာရမ္မဏဘူတာတိ အတ္ထော။ **ကန္တာ** တိ ကာမနီယာ။ **မနာပာ**တိ မနဝဍ္ဎနကာ။ **ပိယရူပါ**တိ ပိယဇာတိကာ။ **ကာမူပသံဟိတာ**တိ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေန ကာမေန ဥပသံဟိတာ။ **ရဇနီယာ**တိ ရဇ္ဇနီယာ, ရာဂုပ္ပတ္တိကာရဏဘူတာတိ အတ္ထော။

ဂဓိတာတိ ဂေဓေန အဘိဘူတာ ဟုတွာ။ **မုစ္ဆိတာ** တိ မုစ္ဆာကာရပ္ပတ္တာယ အဓိမတ္တကာယ တဏှာယ အဘိဘူတာ။ **အဇ္ဈောပန္နာ** တိ အဓိဩပန္နာ ဩကန္တ္ဝာ ''ဣဒံ သာရ''န္တိ ပရိနိဋ္ဌာနပ္ပတ္တာ ဟုတွာ။ **အနာဒီနဝဒဿာဝိနော** တိ အာဒီနဝံ အပဿန္တာ။ **အနိဿရဏပညာ** တိ ဣဒမေတ္ထ နိဿရဏန္တိ, ဧဝံ ပရိဇာနနပညာဝိရဟိတာ, ပစ္စဝေက္ခဏပရိဘောဂဝိရဟိတာတိ အတ္ထော။

၅၄၈. **အာဝရဏာ**တိအာဒီသု အာဝရန္တီတိ **အာဝရဏာ**။ နိဝါရေန္တီတိ **နီဝရဏာ**။ ဩနန္ဓန္တီတိ **ဩနာဟနာ**။ ပရိယောနန္ဓန္တီတိ **ပရိယောနာဟနာ**။ ကာမစ္ဆန္ဒာဒီနံ ဝိတ္ထာရကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂတော ဂဟေတဗ္ဗာ။

၅၄၉-၅၅၀. **အာဝုတာ နိဝုတာ ဩနဒ္ဓါ ပရိယောနဒ္ဓါ** တိ ပဒါနိ အာဝရဏာဒီနံ ဝသေန ဝုတ္တာနိ။ **သပရိဂ္ဂဟော** တိ ဣတ္ထိပရိဂ္ဂဟေန သပရိဂ္ဂဟောတိ ပုစ္ဆတိ။ **အပရိဂ္ဂဟော ဘော ဂောတမာ** တိအာဒီသုပိ ကာမစ္ဆန္ဒဿ အဘာဝတော ဣတ္ထိပရိဂ္ဂဟေန အပရိဂ္ဂဟော။ ဗျာပါဒဿ အဘာဝတော ဝေရစိတ္တေန အဝေရော။ ထိနမိဒ္ဓဿ အဘာဝတော စိတ္တဂေလညသင်္ခါတေန ဗျာပဇ္ဇေန အဗျာပဇ္ဇော။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စာဘာဝတော ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စာဒီဟိ သံကိလေသေဟိ အသံကိလိဋ္ဌစိတ္တော သုပရိသုဒ္ဓမာနသော။ ဝိစိကိစ္ဆာယ အဘာဝတော စိတ္တံ ဝသေ ဝတ္တေတိ။ ယထာ စ ဗြာဟ္မဏာ စိတ္တဂတိကာ ဟောန္တိ, စိတ္တဿ ဝသေန ဝတ္တန္တိ, န တာဒိသောတိ ဝသဝတ္တီ။

၅၅၂. **ဣဓ ခော ပနာ**တိ ဣဓ ဗြဟ္မလောကမဂ္ဂေ။ **အာသီဒိတွာ**တိ အမဂ္ဂမေဝ ''မဂ္ဂေါ''တိ ဥပဂန္တွာ။ **သံသီဒန္တီ**တိ ''သမတလ''န္တိ သညာယ ပင်္ကံ ဩတိဏ္ဏာ ဝိယ အနုပ္ပဝိသန္တိ။ **သံသီဒိတွာ ဝိသာရံ ပာပုဏန္တိ** တိ ဧဝံ ပင်္ကေ ဝိယ သံသီဒိတွာ ဝိသာရံ အင်္ဂမင်္ဂသံဘဉ္ဇနံ ပာပုဏန္တိ။ **သုက္ခတရံ မညေ တရန္တီ** တိ မရီစိကာယ ဝဉ္စေတွာ ''ကာကပေယျာ နဒီ''တိ သညာယ ''တရိဿာမာ''တိ ဟတ္ထေဟိ စ ပာဒေဟိ စ ဝါယမမာနာ သုက္ခတရဏံ မညေ တရန္တိ။ တသ္မာ ယထာ ဟတ္ထပါဒါဒီနံ သံဘဉ္ဇနံ ပရိဘဉ္ဇနံ, ဧဝံ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ သံဘဉ္ဇနံ ပရိဘဉ္ဇနံ ပာပုဏန္တိ။ ဣဓေဝ စ သုခံ ဝါ သာတံ ဝါ န လဘန္တိ။ **တသ္မာ ဣဒံ တေဝိဇ္ဇာနံ ဗြာဟ္မဏာန** န္တိ တသ္မာ ဣဒံ ဗြဟ္မသဟဗျတာယ မဂ္ဂ ဒီပကံ တေဝိဇ္ဇကံ ပာဝစနံ တေဝိဇ္ဇာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ။ **တေဝိဇ္ဇာဣရိဏ**န္တိ တေဝိဇ္ဇာအရညံ **ဣရိဏ**န္တိ ဟိ အကမကံ မဟာအရညံ ဝုစ္စတိ။ **တေဝိဇ္ဇာဝိဝန**န္တိ ပုပ္ဖဖလေဟိ အပရိဘောဂရုက္ခေဟိ သဉ္ဆန္နံ နိရုဒကံ အရညံ ။ ယတ္ထ မဂ္ဂတော ဥက္ကမိတွာ ပရိဝတ္တိတုမ္ပိ န သက္ကာ ဟောန္တိ, တံ သန္ဓာယာဟ ''တေဝိဇ္ဇာဝိဝနန္တိပိ ဝုစ္စတီ''တိ။ **တေဝိဇ္ဇာဗျသန**န္တိ တေဝိဇ္ဇာနံ ပဉ္စဝိဓဗျသနသဒိသမေတံ။ ယထာ ဟိ ဉာတိရောဂဘောဂ ဒိဋ္ဌိ သီလဗျသနပ္ပတ္တဿ သုခံ နာမ နတ္ထိ, ဧဝံ တေဝိဇ္ဇာနံ တေဝိဇ္ဇကံ ပာဝစနံ အာဂမ္မ သုခံ နာမ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။

၅၅၄. **ဇာတသံဝဍ္ဍော** တိ ဇာတော စ ဝဍ္ဍိတော စ, ယော ဟိ ကေဝလံ တတ္ထ ဇာတောဝ ဟောတိ, အညတ္ထ ဝဍ္ဍိတော, တဿ သမန္တာ ကာမမဂ္ဂါ န သဗ္ဗသော ပစ္စက္ခာ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဇာတသံဝဍ္ဍောတိ အာဟ။ ဇာတသံဝဍ္ဍောပိ ယော စိရနိက္ခန္တော, တဿ န သဗ္ဗသော ပစ္စက္ခာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ''တာဝဒေဝ အဝသဋ''န္တိ အာဟ, တင်္ခ

ခဏမေဝ နိက္ခန္တန္တိ အတ္ထော။ **ဒန္ဓာယိတတ္တ** န္တိ အယံ နု ခေါ မက္ခေ, အယံ န နုခေါတိ ကင်္ခါဝသေန စိရာယိ တတ္တံ။ **ဝိတ္ထာယိတတ္တ** န္တိ ယထာ သုခုမံ အတ္ထဇာတံ သဟသာ ပုစ္ဆိတဿ ကဿစိ သရီရံ ထဒ္ဓဘာဝံ ဂဏှာတိ, ဧဝံ ထဒ္ဓဘာဝဂ္ဂဟဏံ။ **န တွေဝတ**တိ ဣမိနာ သဗ္ဗညုတညာဏဿ အပ္ပဋိဟတဘာဝံ ဒဿေတိ။ တဿ ဟိ ပုရိသဿ မာရာဝဋ္ဋနာဒိဝသေန သိယာ ဉာဏဿ ပဋိဃာတော။ တေန သော ဒန္ဓာယေယျ ဝာ ဝိတ္ထာယေယျ ဝာ။ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပန အပ္ပဋိဟတံ, န သက္ကာ တဿ ကေနစိ အန္တရာယော ကာတုန္တိ ဒီပေတိ။

၅၅၅. ဥလ္လုမ္ပတု ဘဝံ ကေတမော တိ ဥဒ္ဓရတု ဘဝံ ကေတမော။ **ဗြာဟ္မဏိံ ပဇ** န္တိ ဗြာဟ္မဏအရကံ, ဘဝံ ကေတမော မမ ဗြာဟ္မဏပုတ္တံ အပာယမဂ္ဂတော ဥဒ္ဓရိတွာ ဗြဟ္မလောကမဂ္ဂေ ပတိဋ္ဌပေတူတိ အတ္ထော။ အထဿ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓပ္ပာဒံ ဒဿေတွာ သဒ္ဓိံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါယ မေတ္တာဝိဟာရာဒိဗြဟ္မလောကကမ္မမဂ္ဂံ ဒေသေတု ကာမော ''တေန ဟိ ဝါသေဋ္ဌာ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ''ဣဓ တထာဂတော''တိအာဒိ သာမညဖလေ ဝိတ္ထာရိတံ။ မေတ္တာသဟဂတေနာတိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဗြဟ္မဝိဟာရကမ္မဋ္ဌာနကထာယံ ဝုတ္တံ။ **သေယျထာပိ ဝါသေဋ္ဌ ဗလဝါ သင်္ခဓမော**တိအာဒိ ပန ဣဓ အပုဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ဗလဝါ**တိ ဗလသမ္ပန္နော။ **သင်္ခဓမော** တိ သင်္ခဓမကော။ **အပ္ပကသိရေနာ**တိ အကိစ္ဆေန အဒုက္ခေန။ ဒုဗ္ဗလော ဟိ သင်္ခဓမော သင်္ခံ ဓမန္တောပိ န သက္ကောတိ စတဿော ဒိသာ သရေန ဝိညာပေတုံ, နာဿ သင်္ခသဒ္ဒော သဗ္ဗတော ဖရတိ။ ဗလဝတော ပန ဝိပ္ဖာရိကော ဟောတိ, တသ္မာ ''ဗလဝါ''တိအာဒိမာဟ။ **မေတ္တာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ**တိ ဧတ္ထ မေတ္တာတိ ဝုတ္တေ ဥပစာရောပိ အပ္ပနာပိ ဝဋ္ဋတိ, ''စေတောဝိမုတ္တီ''တိ ဝုတ္တေ ပန အပ္ပနာဝ ဝဋ္ဋတိ။ **ယံ ပမာဏကတံ ကမ္မ**န္တိ ပမာဏကတံ ကမ္မံ နာမ ကာမာဝစရံ ဝုစ္စတိ။ အပ္ပမာဏကတံ ကမ္မံ နာမ ရူပာရူပာဝစရံ။ တဉှိ ပမာဏံ အတိက္ကမိတွာ ဩဒိဿကအနောဒိဿ ကဒိသာဖရဏဝသေန ဝဍ္ဎေတွာ ကတတ္တာ အပ္ပမာဏကတန္တိ ဝုစ္စတိ။ **န တံ တတြာဝသိဿတိ န တံ တတြာဝတိဋ္ဌတီ**တိ တံ ကာမာဝစရကမ္မံ တသ္မိံ ရူပာဝစရာရူပာဝစရကမ္မေ န ဩဟီယတိ, န တိဋ္ဌတိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တံ ကာမာဝစရကမ္မံ တဿ ရူပာရူပာဝစရကမ္မဿ အန္တရာ လဂ္ဂိတုံ ဝါ ဌာတုံ ဝါ ရူပာရူပာဝစရကမ္မံ ဖရိတွာ ပရိယာဒိယိတွာ အတ္တနော ဩကာသံ ဂဟေတွာ ပတိဋ္ဌာတုံ န သက္ကောတိ။ အထ ခေါ ရူပာဝစရာရူပာဝစရကမ္မမေဝ ကာမာဝစရံ မဟောဃော ဝိယ ပရိတ္တံ ဥဒကံ ဖရိတွာ ပရိယာဒိယိတွာ အတ္တနော ဩကာသံ ဂဟေတွာ တိဋ္ဌတိ။ တဿ ဝိပာကံ ပဋိဗာဟိတွာ သယမေဝ ဗြဟ္မသဟဗျတံ ဥပနေတီတိ။ **ဧဝံဝိဟာရီ**တိ ဧဝံ မေတ္တာဒိဝိဟာရီ။

၅၅၉. ဧတေ မယံ ဘဝန္တံ ကေတမ န္တိ ဣဒံ တေသံ ဒုတိယံ သရဏဂမနံ။ ပဌမမေဝ ဟေတေ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသကေ ဝါသေဋ္ဌသုတ္တံ သုတွာ သရဏံ ဂတာ, ဣမံ ပန တေဝိဇ္ဇသုတ္တံ သုတွာ ဒုတိယမ္ပိ သရဏံ ဂတာ။ ကတိပါဟစ္စယေန ပဗ္ဗဇိတွာ အဂ္ဂညသုတ္တေ ဥပသမ္ပဒဉ္စေဝ အရဟတ္တဉ္စ အလတ္ထုံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

တေဝိဇ္ဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတာ စ တေရသသုတ္တပဋိမဏ္ဍိတဿ သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂဿ

အတ္ထဝဏ္ဏနာတိ။

သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။